Materialet er digitaliseret af

ARBEJDER MUSEET

The Workers Museum

Titel: Arbejderen
Udgiver: De Samvirkende Fagforbund
Udgivelsesår: 1912-1913

BRUG OG OPHAVSRET

Hele eller dele af materialet kan være beskyttet af ophavsretsloven og må kun benyttes til personlig brug. Har alle ophavere været døde i mere end 70 år, er materialet i public domain og kan anvendes frit. Husk at kreditere ophaverne.

USAGE AND COPYRIGHT

This document, or parts of this document may be copyrighted with usage limited to personal use. If all authors have been dead for at least 70 years, the document is in the public domain and may be used freely. Remember to credit the authors.

VIL DU VIDE MERE OM ARBEJDERHISTORIEN?

Besøg os på Arbejdermuseet

Søg i vores biblioteks- og arkivsamling

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD

FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND

I DANMARK

NIENDE AARGANG

FRA DEN 6. JULI 1912 TIL DEN 28. JUNI 1913

Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv
Rosenørns Allé 12
København V.

KØBENHAVN
UDGIVET AF DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK
REDIGERET AF CARL F. MADSEN
TRYKT I F. E. BORDINGS BOGTRYKKERI (V PETERSEN)
1913

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD

FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND

I DANMARK

NIENDE AARGANG

FRA DEN 6. JULI 1912 TIL DEN 28. JUNI 1913

Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv
Rosenørns Allé 12
København V.

KØBENHAVN

UDGIVET AF DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

REDIGERET AF CARL C. MADSEN

TRYKT I F. E. BORGENS BOGTRYKKERI (V. PETERSEN)

1913

INDHOLDSFORTEGNELSE

(Tallene angiver Side-Nr.)

Adressefortegnelse.

Formændene for Arbejdernes Fællesorganisationer i Danmark 269 (Rettelser 300, 316).
Formændene for de faglige Landscentralisationer i de forskellige Lande 48.
Formændene for de internationale Fag-Sekretariater 62.

Arbejdsgiverforeninger.

I. Danmark.

Arbejdertælling 1. Juni 1912 40. Arbejdsgiverforeningens Strejkeforsikring 136. Beretning om Virksomheden 40. Sammenslutning indenfor Tobaksindustrien 264.

II. Udlandet.

Tysklands Byggeindustris Arbejdsgivere før Kampen 177.

Arbejdsløsheden.

Arbejdsløsheden i April 3, Maj 31, Juni 53, Juli 95, August 115, September 153, Oktober 187, November 217, December 255, Januar 277, Februar 307, Marts 351.

Fagblade, nye.

Barber- og Frisørsvendenes Forbund 24, Glarmestersvendenes Forbund 145, Skibstømrerforbundet 193.

Fællesorganisationerne.

Fællesorganisationen i Helsingør, 25-Aars Jubilæum 219. Nye Fællesorganisationer oprettes i Frederikssund 226 og i Lyngby 193.

Generalforsamlinger, Kongresser, m. m.

I. Danmark.

Arbejdsløshedsinspektørens Aarsmøde 257, Bødkerforbundet i Danmark 7, 33, Dansk Brolæggerforbund 145, 237, Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund 274, Dansk Mølleriarbejderforbund 135, Dansk Skibstømrerforbund 172. Dansk Skotøjsarbejderforbund 7, 43, Dansk Skræderforbund 7, 72, Dansk Tekstilarbejderforbund 349, De samvirkende Fagforbund 90, 129, 189, 275, 276, 309, 317 (Rettelse 344), Kvindeligt Arbejderforbund 6, 21, Socialdemokratisk Forbund 175, 227, 235, 241, Syernes Forbund 14, 52, 303, Tobaksarbejderforbundet i Danmark 7, 57.

II. Udlandet.

A. Skandinaviske Kongresser.

Den skandinaviske Arbejderkongres 5, 77, Den svenske Landsorganisation 23, 129, Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund 6, 25, Syvende norske Fagforeningskongres 226, 349.

B. Andre Kongresser.

Den 45. brittiske Fagforeningskongres i Newport 166, 169. Den 8. internationale Hattearbejderkongres i Milano 224. Det amerikanske Arbejderforbunds 32. Aarsforsamling 194, 200, 211. Det internationale socialistiske Bureau 120. Det tyske Bygningsarbejderforbund 248. En ekstraordinær international Bygningsarbejderkonference 223. Franske Fagforeningers Kongres 145. Internationale Fagforeningskongresser 5. International Socialist Kongres 135, 155.

Gensidighedsforbindelser.

Gensidig Rejseunderstøttelse mellem Glarmestrene i Danmark og Tyskland 114. Gensidighed under Strejke og Lock-out mellem Skotøjsarbejderne i Danmark, Norge og Sverrig 192.

Grænsestridigheder.

Kommunale Mureres Organisationsforhold 189.

International faglig Efterretningskorrespondance.

Oprettelse af 164, 209.

Kontorets Meddelelser.

Administrationsbidraget 90, 285. Arbejdernes Brandforsikringsselskab i Randers 344. Beretningen fra Repræsentantskabets Udvalg af 22. Jan. 1912, 220. Den faste Voldgiftsrets Kendelser 199, 253. Den internationale Beretning over Fagforeningsbevægelsen 253. Et syndikalistisk Manifest

316. Lock-outen i Finland, Specifikation af Indsamlingen til, 161, 186, 194. Overenskomster, Indsendelse af, 114. Panama Kanalen, en Advarsel 339. Polakkerne, et Opraab 294. Samfundet og Friheden, af C. Ussing 226. Skema udsat 84. Spørgeskemaer til Aarsberetningen 176, 205, 240. Syerne i Vejle, ny Organisation 40.

Kooperative Foretagender.

Arbejderpartiets Boghandel »Fremad« 163.

Lovgivning.

I. Danmark.

Arbejdsløshedslovens Revision 249. Fabriksloven 355. Lov om kommunale Arbejdsanvisningskontorer 345. Straffelovgivning 97.

II. Udlandet.

Tvungen Voldgift i Norge 305.

Lønbevægelser og Konflikter.

I. Danmark.

Arbejdsmænd i København: Burmeister & Wain, Kranmænd og Rensere 24. Dansk Nattevagt 298. Flydedokken 262. Gasværkerne 246. Jacob Holm & Sønner 340. Kuske 113. Marmor- og Granitslibere 8. Nedbrydningsarbejderne 127. Rothe 38. Schiønning & Arvé 192. Sukkerfabrikkerne 176. Sukkerfabrikkernes Nybygning 222, 247. Tagpap- og Asfaltarbejderne 349. Vestfronten 342. Vognmand Poulsen 253. Vognmandsforeningen 254.

Provinserne: Aalborg, Kuskene 23. Esbjerg 126, Helsingør 7. Hillerød 7. Kastrup, Gødningsfabrikken 30, 49, 125. Nykøbing Falster 200, 263. Slagelse, Hampgarnspinderiet 340. Svendborg 61. Randers, Chaufførerne 176.

Hele Landet: Lohgarverierne 7. Murarbejdsmænd 271, 287, 301. Teglværkerne 36, 340. Trælagerne 37.

Billedskærere i Aarhus 281. Horsens 165, 281. Randers 281.

Bogbindere i København 144.

Brolæggere i Aarhus 165, 272. Korsør og Slagelse 186. Nordre Birk 263, 281.

Bødkere paa Cementfabrikkerne 222, 247, ved Det danske Petroleums Aktieselskab 341, 374, i Provinserne 113.

Drejere over hele Landet 61, 240.

Elektrikere i Landdistrikterne 89.

Glarmestersvende i København 140. Næstved 140.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere i København 38, 75, 108, 122, 126. Landet over 14, 145.

Handskemagere i København 62.

Hattearbejdere i København 177, 341.

Hvidgarvere i København (paa Cromlæderfabrikken i Valby) 140, i Odense 84, 108, 165, 342.

Karetmagere i København 160, 299. Hillerød 177, 186. Hele Landet 247.

Kedel- og Maskinpassere i Aalborg 240, 263. (Dieselmotorpassere) 341. Esbjerg og Randers 177. Sukkerfabrikken »Vestsjælland« 240. Kastrup Svovlsyrefabrik 254. Forskellige Industrier Landet over 50, 127.

Keramikarbejdere i København 165, 342.

Kurvemagere i København 2, 152, 263, 282.

Kvinder i København 145, 152, 222, 343. Aarhus 222, 341, 343. Randers 348. Vejle 343, forskellige Virksomheder Landet over 50, 124, 200.

Lohgarvere i København 2.

Malere i Nordsjælland 68. Hillerød 177, Provinserne 90, hele Landet 265, 271, 287, 302.

Metaltrykkere i København 75.

Murere i København hos Køhler og hos Pihl 51. Horsens 51.

Møllerarbejdere i København paa Handelsmøllerne 344. Køge og Hillerød 75. Randers 140, 248, Slagelse og Korsør 38, 48. Sorø Dampmølle 84. Jylland og Lolland-Falster 273, 343. Landet over 152.

Orlogsværftets Arbejdere 223, 316.

Pottemagere paa Knabstrup Teglværk 8.

Rebslagere i Jylland 165. Esbjerg og Randers 300. Vejle 254.

Sadelmagere og Tapetserere i København, Linoleumsarbejdere 38. Tapetopsættere 264, 283, Provinserne 24, Jylland 51, Aarhus 68, 76. Aarhus og Randers 38. Esbjerg 302. Horsens 283. Landet over 160, 193.

Skibstømrere i Aalborg og Frederikshavn 374. Faaborg og Svendborg 140, 264. Faxe 165, 355. Frederikshavn 303. Frederikssund 264. Køge 114. Ringkøbing og Rudkjøbing 264.

Skorstensfejere i København 161.

Skrædere i København 264, 273. Landet over (Uniformer og Landdistrikternes Priskuranter) 152, 288, 303.

Slagteriarbejdere i Jylland 114, Aalborg 38. Aarhus 348. Frederikssund 30, Horsens 76. Silkeborg og Skanderborg 177, Sæby 48. Vejle 102.

Snedkere i Hillerød 177, 186.

Stenarbejdere i København 102, 354. Aarhus 303. Bornholm 152, 349. Landet over 76.

Stukkatører i København 102.

Syere i Horsens 108, 145.

Tekstilarbejdere i København 177, 209, 264.

Tobaksarbejdere i København (Hirschsprung & Sønner) 349. Fredericia 282.

Træindustriarbejdere i København (Hellerup Læstefabrik) 177. Brabrand 274. Køge 193. Viby 254. Cementfabrikkerne 289. Landet over (Ulykkesforsikringen) 288.

Typografer (Kvindelige Arbejdere i Stentrykkerier) i København 8.

II. Udlandet.

Finland. De afsluttede Storkonflikter 214.

Tyskland. Kampen i Malerfaget 283, 292.

Ungarn. Den kommende Generalstrejke 234.

Østrig. De nye Overenskomster i Wiens Bygningsfag 349.

Majdemonstrationen.

Cirkulære om Demonstrationen 283.

Oversigter, faglige.

Fagorganisationerne i Tyskland 1911 63.
Landsorganisationen i Østrig 1911 45.
Niende internationale Beretning om Fagforeningsbevægelsen 1911 181.

Personalia.

Carl Grans Død 295, 303. H. M. Hansens Død 24. J. J. Møllers 25 Aars Jubilæum som Forretningsfører 315. Mindesten paa Saxo Wigels Grav og Bidrag til samme 2, 24, 40.

Retssager.

Dom af Hof- og Stadsretten over Murersvendenes Fagforening i København 373. Willy Kreisler ctr. Elektrikernes Fagforening 190.

Statistik og talmæssige Oplysninger.

Arbejdsløsheden under tyske Fagforeninger 179. Arbejdsstandsninger i 1911, 41. Arbejdstiden i Norge 179. Foraarets Lønbevægelser 205 (Rettelse 234). Tabelværk over Foraarets Lønbevægelser 206. Forbrugsforholdet hos Arbejdere og Haandværksfolk paa Landet 179. Internationale Fagsekretariater 210. Kommunale Tilskud til Arbejdsløshedskasserne 38. Lønstatistik, Dansk Formerforbund 174. Transportarbejdernes Internationale 233. Udenlandske Arbejdere i Danmark i Sommeren 1912, 173. Udgifternes Fordeling hos Arbejderfamilier i Hovedstaden og Provinsbyerne 139.

Særlige Artikler.

Den faglige Situation. Foran Lock-outen 117, 125, 136. Den faste Voldgiftsret 141. En Arbejdsgiverløgn 279. Engelske Organisationsforhold 268, 275. Ind- og Udmeldelser 137. Lock-outvarsel 221, 230, 245, 297. Løfteparagraf i Lønoverenskomster 9. Meddelelser fra Østrig, Svejts og Frankrig 285. Septemberforliget 15.

Voldgift.

Kendelser:

Arbejdsmænd. Havnearbejderne under Teglværkslock-outen (Sag Nr. 74) 19. Jord- og Betonarbejderne paa Saltholmsflak Fortet (Sag Nr. 75) 69. Lock-outen hos Person Klein (Sag Nr. 84) 127, 152. Arbejdsmændene paa Avedøre (Sag Nr. 85) 138. Trælagerarbejdernes Overenskomsts Ikrafttræden (Sag Nr. 88) 197. Arbejdsmændene hos Vognmand Poulsen (Sag Nr. 94) 253. Strejken paa Københavns Flydedok (Sag Nr. 96) 289. Natvægternes Strejke i København (Sag Nr. 97) 348.

Bagere i Jylland (Sag Nr. 65) 47.

Billedskærere Blokaden under Strejken (Sag Nr. 73) 10.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere. Elektropletarbejdernes Strejkevarsel (Sag Nr. 80) 91.

Malere. Centralforeningaf Malermestres Pligt til at betale Erstatning ved Ulykkestilfælde (Sag Nr. 81) 93. Den gensidige Organisationspligt (Sag Nr. 82) 103.

Murere. Murerne hos E. Pihl paa Hellerup Glasværk (Sag Nr. 78) 85, hos Vilh. Køhler paa Østre Gasværk (Sag Nr. 79) 87, hos Mynster (Sag Nr. 83) 106, hos Bak i Horsens (Sag Nr. 76) 109. Spadserepenge i Hillerød (Sag Nr. 89) 229. Betalingen i Værløse Lejren (Sag Nr. 91) 243. Prislisterne i København og Omegn (Sag Nr. 92) 250. Murerne hos Fugmann (Sag Nr. 95) 266.

Skrædere hos de Københavnske Fabrikanter (Sag Nr. 93) 252.

Snedkere. Procenttillæg (Sag Nr. 72) 1, 13. Snedkerne hos Provinstømrermestrene (Sag Nr. 77) 55. En Formandssag hos Snedkermester Huldberg (Sag Nr. 86) 142. Fagforeningernes Vejledningsret overfor Medlemmerne (Sag Nr. 87) 159.

Tekstilarbejdere. Afskedigelse af en Tillidsmand (Sag Nr. 90) 238.

Tobaksarbejdere. Fabriksmestrene under Konflikten (Sag Nr. 98) 353.

Valg af Dommere til den faste Voldgiftsret 138.

Udlandet.

Tyskland. Den upartiske Voldgiftsretskendelse i Træindustrien 231.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 1 ❋ KØBENHAVN DEN 6. JULI 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Kurvemagerne hos G. Frickenmeier i København. Lohgarverne i København). Mindesten paa Saxo Wiegels Grav i New York. Arbejdsløsheden i April 1912.

Den faste Voldgiftsret.

Procenttillæg for Snedkerarbejde.

Sag Nr. 72.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 20. Juni 1912 i Sag Nr. 72: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Snedkerlavets Møbelsnedkerafdelings og Firmaet Viktor Nielsen & Harald Petersens Vegne.

I Anledning af, at Møbelsnedkerfirmaet Viktor Nielsen & Harald Petersen efter Overtagelsen af et tidligere af »Brødrene Petersen« drevet Møbelsnedkerværksted ikke vedblivende har villet betale det Løntillæg af 8 pCt. over Normalpriskuranten, som betaltes af den tidligere Indehaver, har De samvirkende Fagforbund paa Snedkernes og Stolemagernes Fagforenings Vegne ved Sagsanlæg mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Snedkerlaugets Møbelsnedkerafdelings Vegne paastaaet Firmaet Viktor Nielsen & Harald Petersen pligtig til vedblivende at betale 8 Procents-Tillæget.

Paa Grund af de særlige Fordringer der af forskellige Møbelsnedkerforretninger stilles til Arbejdets Udførelse, er adskillige saadanne Forretninger efter Overenskomst i Faget pligtige til at yde et bestemt — større eller mindre — Procenttillæg til Normalprisen, og Afgørelsen i nærværende Sag beror paa *dels* hvilken Indflydelse det har paa den en Gang fastsatte Takst, at den takserede Forretning gaar over i andre Hænder, *dels* paa — hvis den oprindelig satte Takst vedblivende maa gælde — hvorvidt der er faglige Grunde og Mulighed efter Overenskomsten tilstede for at foretage Forandringer i den oprindelige Takst.

Men disse Spørgsmaal, hvis Besvarelse vil kræve Kendskab til Fagets specielle Koutumer, findes at henhøre under de Tvistigheder, som i Følge Fagets Overenskomst skal afgøres ved faglig Mægling, eventuelt ved Fagets Voldgiftsret; og den Vanskelighed, der ved Anlægget af nærværende Sag var tilstede for Anvendelsen af Fagets Voldgiftsret, nemlig at dens faste Formand ved sin hidtidige Stilling i Sagen havde gjort sig inhabil som Opmand i Voldgiftsretten, er under Sagens Behandling for Retten bleven overvunden, idet nærværende Rets Formand efter et af Parterne subsidiært udtalt Ønske — nemlig for det Tilfælde, at Sagen skulde blive afvist her for Retten — har erklæret sig villig til at udmelde en anden Opmand i Sagen.

Herefter findes Sagen i Følge Voldgiftsretslovens § 10 1. Stk. som henhørende under faglig Voldgiftsret at burde afvises, og Klagerne, da de Indklagede straks har erklæret sig villige til at underkaste sig Fagets Voldgiftsret med en af Rettens Formand valgt Opmand, at burde betale Sagens Omkostninger med 50 Kroner.

Kendelse: Denne Sag afvises.
De samvirkende Fagforbund betaler Sagens Omkostninger med 50 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Kurvemagerne hos G. Frickenmeier i København. Kurvemagernes Fagforening i København kom i Strid med Kurvemagermester *G. Frickenmeier*, Teglgaardstræde, fordi han antog en kvindelig Hjemmearbejderske til Fremstilling af Dukkevogne.

Denne Arbejdsmetode har ikke tidligere været anvendt i Faget, og Fagforeningen vedtog at sætte alt ind paa at forhindre Metodens Gennemførelse, som vilde være ensbetydende med Fagets gradvise Ødelæggelse for Arbejderne.

Det var imidlertid ikke mulig at faa en Forhandling i Stand med Kurvemagermesteren og Fagforeningen tilskrev ham derfor den 25. Juni — efter forud modtagen Strejkesanktion fra De samvirkende Fagforbund — at Arbejdet vilde blive stanset den 29. om Aftenen Kl. 5, hvis der ikke forinden var opnaaet en for Fagforeningen tilfredsstillende Ordning. Frickenmeier er ikke Medlem af Arbejdsgiverforeningen, som Følge deraf behøvedes der ikke at gives 14 Dages Varsel, men nogle Dages Respit fandt Fagforeningen det dog af praktiske Hensyn betimeligt at give.

Truslen om Strejken virkede ogsaa saaledes at Mesteren nu tilbød Forhandling, og ved et Møde den 27. Juni forpligtede han sig overfor 3 af Fagforeningens Bestyrelsesmedlemmer til *at ophøre med at beskæftige Hjemmearbejdere.*

Den varslede Strejke aflystes derfor.

Lohgarverne i København. Den 7. Juni afsendte Forbundet første Strejkevarsel overfor *Foreningen af danske Læderfabrikanter* for at gennemtvinge en for Forbundets Medlemmer antagelig Lønoverenskomst.

Umiddelbart efter optoges Forhandling og den 18. Juni opnaaedes Enighed uden at Strejke var iværksat.

Arbejdstiden forkortedes ved denne Lejlighed fra 10 til 9½ Time pr. Dag.

Timelønnen forhøjedes straks med 2½ Øre til 47½ Øre i København og 44½ Øre i Provinserne. Den 1. Februar 1914 forhøjes Satserne med 1½ Øre.

Overenskomsten gælder til 15. April 1916.

Mindesten paa Saxo Wiegels Grav i New York.

Ved Initiativ af Venner og Meningsfæller i New York er der foregaaet en Indsamling til en Mindesten til vor afdøde Partifælle Saxo Wiegels Grav paa den Lutherske Kirkegaard, Long Island i New York. Der er tilvejebragt 140 Dollars = 525 Kr. og Stenens Rejsning er forestaaende.

Bidragene er indsamlede saavel i New York som i Danmark og Bidragyderne er følgende:

Fra New York:

Miss M. Hesselberg	Dollars	1.00
Mr. Elof Nielsen	—	5.00
Mrs. Joost Dahlerup	—	5.00
Dr. Axel Hellerung	—	5.00
Mrs. J. Ramsing	—	1.00
Miss Eriksine Nielsen	—	1.00
Mrs. O. Weber	—	1.00
Mrs. H. Damm	—	1.00
Mr. R. Lillienschiold	—	1.00
Mr. Hans Nielsen	—	1.00
Mr. F. Andersen	—	1.00
Mr. A. Caroe	—	1.00
Mrs. Dora Andersen	—	1.00
Mr. Ferd. A. Nielsen	—	5.00
Mr. Emanuel Nielsen	—	5.00
Mr. Waldemar P. Schott	—	5.00
	Dollars	40.00

Fra Danmark:

Bødkerforbundet	20	Kr.
Damekonfektionssyerskerne Fagf.	1	—
Dansk Arbejdsmandsforbund	100	—
Dansk Typ.-Forb. kbhvn. Afdeling	5	—
Fabrikarbejdernes Forbund	5	—
Formernes Fagforening	5	—
Garveri-, Hud- og Skindarb. Forb.	10	—
At overføre	146	Kr.

	Overført	146 Kr.
Kuskenes Fællesforbund	10	—
Skibstømrernes Fagforening	24	—
Skorstensfejersvendenes Fagforen.	5	—
Skrædernes Fagforening	20	—
Smede- og Maskinarb. Fagforening	30	—
Smede- og Maskinarb. Forbund	25	—
Tobaksarbejderforbundet	10	—
Socialdem. Foren. Kbhvn. 2. Kreds	5	—
— — — 8. —	5	—
— — — 9. —	10	—
At overføre	290	Kr.

	Overført	290 Kr.
Socialdem. Foren. Kbhvn. 10. Kr.	10	—
— — i Utterslev	5	—
Socialdemokratisk Forbund	71	—
Ialt 100 Dollars =	376	Kr.

Pengene fra Danmark er afsendt til Komiteen i New York, hvis Formand er Ferd. A. Nielsen.

Th. Stauning. *Oscar Johansen.*
Kasserer.

Arbejdsløsheden
i April 1912.

De i nedenstaaende Fortegnelse nævnte 53 Fag eller Organisationer har meddelt Oplysninger om Arbejdsløsheden i April Maaned 1912 for ialt ca. 91,900 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 3,680 eller 4,0 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 112,700 eller 1,2 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysning fra Oliemøllere, Rebslagere, Syersker, Telefonarbejdere, Korkskærere, Børstenbindere, Keramisk Forbund, Bogbindere samt Arbejdsmandsorganisationer i Gentofte og Omegn og i Randers. Desuden er de meddelte Oplysninger ret ufuldstændige for Mølleriarbejdere, Murere, Stenarbejdere samt for Dansk Arbejdsmandsforbund og Kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	98	98	9	266	420	140	3	124	518	238	12	390
Bagere, Konditore	1150	1150	224	3560	962	962	101	1615	2112	2112	325	5175
Sukkervarearbejdere	130	130	3	60	58	58	2	44	188	188	5	104
Bryggeriarbejdere	2156	2156	16	293	1346	1346	4	87	3502	3502	20	380
Slagteriarbejdere	201	201	7	239	1622	1622	13	224	1823	1823	20	463
Skraatobaksarbejdere	103	103	0	0	286	286	2	68	389	389	2	68
Tobaksarbejdere	3208	3208	245	6263	1528	1528	44	1190	4736	4736	289	7453
Tekstillndustri.												
Tekstilarbejdere	1212	1034	16	351	3014	2849	62	1494	4226	3883	78	1845
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skrædere	2150	2150	17	325	1415	1415	22	221	3565	3565	39	546
Handskemagere	60	60	0	0	15	15	0	0	75	75	0	0
Hattearbejdere	168	168	2	37	75	75	2	50	243	243	4	87
Skotøjsarbejdere	1889	1889	58	1641	858	845	12	602	2747	2734	70	2243
Jordarbejder, Bygnings- og Møbelindustri.												
Murere	1306	1306	123	20937	4190	1494	82	532	5496	2800	205	21469
Murarbejdsmænd	850	850	16	1886	—	—	—	—	850	850	16	1886
Hustømrere	1136	1136	131	4851	2856	2803	51	2769	3992	3939	182	7620
Skibstømrere	—	—	—	—	363	363	10	253	363	363	10	253
Snedkere	2942	2942	290	7962	3189	3189	162	5439	6131	6131	452	13401
At overføre	18759	18581	1157	48671	22197	18990	572	14712	40956	37571	1729	63383

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	18759	18581	1157	48671	22197	18990	572	14712	40956	37571	1729	63383
Billedskærere	96	96	0	0	52	52	0	0	148	148	0	0
Glarmestere	68	68	2	84	24	4	1	27	92	72	3	111
Malere	1651	1600	0	990	1741	1351	3	174	3392	2951	3	1164
Sadelmagere	669	669	0	0	321	295	8	226	990	964	8	226
Stukkatører	68	68	8	241	9	9	1	5	77	77	9	246
Skorstensfejere	64	64	1	36	—	—	—	—	64	64	1	36
Ovnsættere	13	13	5	80	—	—	—	—	13	13	5	80
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	564	564	17	438	1465	1465	39	1358	2029	2029	56	1796
Bødkere	281	281	2	225	441	441	9	266	722	722	11	491
Drejere	69	69	0	24	216	216	13	301	285	285	13	325
Karetmagere	278	278	1	79	478	473	4	89	756	751	5	168
Barnevognsarbejdere	33	33	0	0	—	—	—	—	33	33	0	0
Kurvemagere	117	117	0	0	—	—	—	—	117	117	0	0
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	105	105	5	122	89	89	3	80	194	194	8	202
Hvidgarvere	42	42	3	104	33	33	—	—	75	75	3	104
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Pottemagere	63	63	5	120	41	41	0	8	104	104	5	128
Stenarbejdere	—	—	—	—	380	244	3	72	380	244	3	72
Glasarbejdere	224	224	0	0	186	186	0	0	410	410	0	0
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv-, Elektropl.	241	210	1	80	119	119	1	0	360	329	2	80
Blikkenslagere	660	660	33	799	412	390	9	335	1072	1050	42	1134
Metaltrykkere	75	75	3	58	—	—	—	—	75	75	3	58
Jern- og Metalsl.	82	82	1	24	31	31	0	11	113	113	1	35
Gørtlere og Metalarb.	272	272	5	179	80	80	2	35	352	352	7	214
Smede og Maskinarb.	6000	6000	269	5859	5148	5148	83	1594	11148	11148	352	7453
Formere	350	350	17	388	1050	1050	30	773	1400	1400	47	1161
Elektrikere	496	496	12	896	335	230	20	288	831	726	32	1184
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	292	292	9	385	87	64	2	46	379	356	11	431
Typografer	2355	2355	129	2779	1343	1283	45	1358	3698	3638	174	4137
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	148	148	2	44	896	430	0	0	1044	578	2	44
Sømænd	—	—	—	—	—	—	—	—	2010	2010	0	0
Søfyrbødere	—	—	—	—	—	—	—	—	1200	1200	0	0
Kedel- og Maskinpass.	559	559	12	369	753	753	19	393	1312	1312	31	762
Kelnere	748	748	67	2000	321	321	31	750	1069	1069	98	2750
Dansk Arbejdsmandsf.	12500	8380	327	8510	19500	8006	538	12738	32000	16386	865	21248
Kvindeligt Arbejderf.	1671	1531	30	690	524	168	10	244	2195	1699	40	934
Sporvejsfunktionærer	1660	1660	110	2504	—	—	—	—	1660	1660	110	2504
Tilsammen	51273	46753	2233	76778	58272	41962	1446	35883	112755	91925	3679	112661

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 2 ❁ KØBENHAVN DEN 13. JULI 1912 ❁ 9. AARGANG

INDHOLD: Den skandinaviske Arbejderkongres. Internationale Fagforeningskongresser. Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene paa Lohgarverierne. Arbejdsmændene i Helsingør. Arbejdsmændene i Hillerød. Kvinderne i Stentrykkerierne. Marmor- og Granitslibere i København. Pottemagerne paa Knabstrup Teglværk).

Den skandinaviske Arbejderkongres.

Som meddelt afholdes den 8. skandinaviske Arbejderkongres i Stokholm i Dagene den 2., 3. og 4. *September d. A.*

Anmeldelse om Deltagelse i Kongressen maa indsendes til De samvirkende Fagforbunds Kontor, Nørre Farimagsgade 49, senest den 1. Aug.

Kun saadanne Organisationer har Repræsentationsret, som anerkender Nødvendigheden af og det berettigede i Arbejderklassens Deltagelse i Lovgivningsarbejdet, og som har til Formaal ved politiske eller faglige Midler at bekæmpe eller ophæve Kapitalherredømmet i Samfundet og ad disse Veje søge at højne Arbejderklassens økonomiske og samfundsmæssige Stilling. Endvidere har kun Foreninger og Forbund, som er oprettede inden 1. Marts d. A. Adgang.

Organisationerne har Ret til at lade sig repræsentere efter følgende Regler:

Hovedbestyrelserne for de socialdemokratiske Arbejderpartier i de fire Lande har Ret til at lade sig repræsentere ved alle sine Medlemmer. Det samme gælder Hovedbestyrelserne for de fire Landes faglige Landsorganisationer.

Fagforbund og lokale Fællesorganisationer kan lade sig repræsentere ved et samlet Antal Repræsentanter, der dog ikke maa overstige det Antal, som de enkelte Foreninger vil have Ret til at sende efter nedenstaaende Skala med Fradrag af de Foreninger, der sender egne Repræsentanter.

Organisationer (enkelte Foreninger og Forbund samt lokale Fællesorganisationer) har Ret til at sende Repræsentanter efter følgende Regler:

Indtil	500	Medl.	1 Repræsent.
Fra 500—1000		—	2 —
Over	1000	—	3 —

Hvis enkelte Afdelinger af et Forbund sender særlig Repræsentation, fraregnes saadanne Afdelingers Medlemsantal ved Beregningen af det Antal Repræsentanter, Forbundet i dets Helhed har Ret til at sende.

Enhver Organisation, som anmelder at ville deltage i Kongressen, faar tilsendt Fuldmagtsblanketter. Disse udfyldes af Organisationens Bestyrelse, underskrives af to Bestyrelsesmedlemmer og indsendes til De samvirkende Fagforbunds Kontor inden den 10. August.

Th. Stauning. *Carl F. Madsen.*

Internationale Fagforeningskongresser.

(Efter Correspondenzblatt.)

De franske Fagforeningers offficielle Organ »Voix du Temple« offentliggør i sit Numer for 12. Maj følgende Artikel:

»Paa de franske Bygningsarbejderes Landskongres er der blevet vedtaget en Beslutning, der har stor Betydning med Hensyn til inter-

nationale Fagforeningskongresser. Sammenslutningens Formand, *Péricat*, har der udviklet, at det er nødvendigt, at de fremtidige internationale Bygningsarbejderkongresser ikke afholdes samtidig med de internationale Socialistkongresser. Han forlangte, at der foruden disse skulde afholdes internationale Fagforeningskongresser »uden enhver politisk Indblanding«, og at Kongressen bestemt skulde udtale sig herom.

Kongressen har ved sin Beslutning givet denne Udtalelse sin Tilslutning. Det maa bemærkes, at det belgiske Bygningsarbejderforbund efter en Udtalelse af Kasserer *Clément*, som bekræftes af de belgiske Delegerede, vilde have let ved at gaa med til denne Beslutning.

Beslutningen fremhæver paany Nødvendigheden af, at man *en Gang for alle afryster Sammenblandingen med de socialdemokratiske Politikere, hvad det internationale Samkvem angaar.* Saalænge disse Herrer vilde kunne have Indflydelse, vil der ikke kunne blive nogen virkelig alminde lig international Kongres, og selv paa de særlige Fagkongresser, saavel blandt Bygningsarbejdere som i andre Industrier, vil der gives betydelige Organisationer, som vil holde sig udenfor, særlig de i latinske og angelsaksiske Lande.

For de revolutionære Syndikalister, som allerede ofte har holdt paa, at den store franske Organisation skulde tage Initiativet til Indkaldelse af virkelige internationale Fagforeningskongresser med Adgang for alle Forbund og Fagforeninger af enhver Retning, er den ovennævnte af det franske Bygningsarbejderforbund tagne Beslutning en tidssvarende Begivenhed.«

Vi har hidtil — skriver Korrespondenten — afholdt os fra at tage Stilling til de franske Fagforeningers officielle Organs systematiske Fortolkning af den internationale Fagforeningsbevægelse. Vi har kun ved at bringe en Oversættelse af ovenstaaende Artikel villet give Correspondenzblatt's Læsere en Prøve herpaa.

Den citerede Artikel er — i Modsætning til hvad der er Skik og Brug i den franske Presse — ikke underskrevet. Den ser derfor ud til at være en officiel Meddelelse fra Landsorganisationen. I Virkeligheden bærer Artiklen et umiskendeligt Præg af at være skrevet af en hollandsk Anarkist, der sikkert hverken er Arbejder eller Fagforeningsmand, men som vil gøre sig vigtig indenfor den franske Fagforeningsbevægelse. *Hvad Sagen i sig selv angaar, skal vi dernæst bemærke, at Bygningsarbejderkongressen slet ikke har vedtaget den foran citerede Beslutning.*

Forøvrigt blotter Artiklens Forfatter paa en uforsigtig Maade de Motiver, som har inspireret Forslagsstilleren, og som de faglige Landscentralers internationale Konferencer flere Gange har beskæftiget sig med.

For denne anarkistiske Politiker drejer det sig ikke om Afholdelse af pratisk arbejdende Fagforeningskongresser, men derimod om Afholdelse af anarkistiske Kongresser, som vil kunne holde de internationale Arbejder- og Socialistkongresser Stangen. Da det ikke kan lykkes de Par Anarkister ved egen Kraft, maa de benytte sig af Fagforeningerne. Dette er Sagens Kærne.

Til Uheld for disse Anarkister maa de — dersom de »en Gang for alle vil afryste Sammenblandingen med de socialdemokratiske Politikere med Hensyn til internationalt Samkvem« — saa omtrent udelukke samtlige evropæiske Fagforeninger fra denne udmærkede Fagforeningskongres.

Paris. *J. Steiner.*

Kongresser.

Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund afholder sin 8. Kongres i Kristiania i Dagene fra den 14. til den 18. Juli.

Kvindeligt Arbejderforbund afholder Kongres i Forsamlingsbygningen paa Jagtvejen i København den 14. til 16. Juli.

Dansk Skræderforbund holder Kongres i Rømersgades Forsamlingsbygning i København fra den 25. til til den 28. August. Samtidig vil en Højtidelighed finde Sted i Anledning af Forbundets 25 Aars Bestaaen.

Tobaksarbejderforbundet i Danmark fejrer ligeledes 25 Aars Jubilæum i Aar i Forbindelse med en Kongres i Dagene 18. til 22. Aug.

Bødkerforbundet i Danmark afholder Kongres i Dagene fra den 18. til 20. Juli.

Dansk Skotøjsarbejderforbund holder Kongres fra 21. til 23. Juli incl. De tre sidstnævnte Forbund ligeledes i Rømersgades Forsamlingsbygning.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene paa Lohgarverierne. Samtidig med Lohgarversvendene indgik *Garveri- Hud- og Skindarbejdernes Forbund* Overenskomst med *Foreningen af danske Læderfabrikanter* for Arbejdsmændenes Vedkommende. Lønningerne hævedes straks med 2½ Øre pr. Time og den 1. Februar forhøjes de atter med 1½ Øre. Arbejdstiden nedsattes fra 10 til 9½ Time. Lønnen er for Øjeblikket 24 Kr. 24 Øre om Ugen. Overenskomsten gælder til 15. April 1916.

Arbejdsmændene i Helsingør. Forskellige Arbejdsgiverorganisationer i Helsingør og den stedlige Afdeling af Dansk Arbejdsmandsforbund indgik i Begyndelsen af Maj Maaned Overenskomster om Jord- og Betonarbejde, Lønninger for Kuske og for Murarbejdsmænd.

Arbejdsgiverforeningen protesterede imidlertid mod Overenskomsten, idet den paastod, at Lederne af de paagældende Underorganisationer havde forbeholdt sig Hovedorganisationens Sanktion af Overenskomsternes Bestemmelser, og en saadan Sanktion vilde Arbejdsgiverforeningen ikke give med Hensyn til nogle af Paragrafferne.

Det var navnlig Bestemmelserne om Varigheden, »tvungen Akkord« og Timelønnens Garantering ved Akkord samt Betalingen for Overtidsarbejde, der var faldet Arbejdsgiverforeningen for Brystet.

Ved et Fællesmøde, som afholdtes den 5. Juli mellem Repræsentanter for Parterne og for Hovedorganisationerne, bestred Arbejdsmændenes Forbund, at Arbejdsgiverne havde taget det nævnte Forbehold, og Sagens Viderebehandling udsattes derfor, indtil Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg har undersøgt den nærmere.

Arbejdsmændene i Hillerød. I Novbr. 1909 opsagde Hillerød Afdl. af Dansk Arbejdsmandsforbund Lokaloverenskomsten med den stedlige Afdeling af *Centralforeningen af Murer- og Tømrermestre i Provinserne*, og fremsatte Forslag til en ny Overenskomst, der skulde træde i Kraft den 1. Februar 1910.

De Forhandlinger, der derefter optages mellem Parterne, bragte ikke det forønskede Resultat, og da det heller ikke lykkedes at komme overens ved nye Forhandlinger, der optoges efter at Sagen havde hvilet henved et Par Aar, afsendte Forbundet den 19. Juni Strejkevarsel for endelig at faa en Afslutning.

Dette foranledigede, at Arbejdsgiverforeningen foreslog De samv. Fagforbund et Fællesmøde om Sagen, og med Tilslutning af Repræsentanter for de interesserede Organisationer afholdtes dette Møde den 25. Juni.

Efter et Møde paa 10 Timer, hvoraf en Del af Tiden optoges af et Udvalgs Forhandling om Akkordpriser, afsluttedes en Overenskomst gaaende ud paa, at den københavnske Prisliste vedrørende Murerarbejde med et Fradrag af 10% skulde være gældende i Hillerød, medens der afsluttedes særlig Overenskomst for Jord- og Betonarbejde.

Det givne Strejkevarsel toges som Følge heraf tilbage.

Kvinderne i Stentrykkerierne. Den 4. Juli blev der med Hovedorganisationernes Bistand afsluttet Overenskomst mellem *Dansk Typograf-Forbund* for dettes Kvindeafdeling i København og *Dansk litografisk Principalforening*, angaaende Løn- og Arbejdsforhold for Paalæggersker i Stentrykkerierne.

Minimallønningerne, som tidligere var 12, 14 og 18 Kr. om Ugen forhøjedes alle med 1 Kr. Samme Forhøjelse fik Elevlønsatserne, der tidligere androg 5, 7, 9 og 11 Kr. Elevtiden varer ialt 18 Maaneder.

Med enkelte andre Ændringer vedtoges iøvrigt den hidtidige Overenskomst, som derefter gælder til 1. Juli 1914.

Marmor- og Granitslibere i København. Den 7. Juni om Aftenen nedlagde Marmor- og Granitsliberne i Henhold til givne Varsler Arbejdet hos Medlemmer af Stenhuggermesterforeningen i København. Ved de Forhandlinger, der gik forud for Arbejdsstandsningen var Enigheden navnlig bristet paa Timelønsspørgsmaalet.

Paa Initiativ af Hovedorganisationerne afholdtes der den 17. Juni et Fællesmøde for at forsøge paa at tilvejebringe en Afslutning paa Konflikten.

Før dens Udbrud havde Parterne forhandlet sig til Rette om meget omfattende Akkordprislister.

Ved Mødet den 17. Juni enedes man om straks at forhøje Timelønnen fra 40 til 42 Øre og til 44 Øre den 1. April 1914.

Desuden fastsattes følgende Særbestemmelser:

I. »Ny antagne Arbejdere, der ikke før har været beskæftigede i Faget, erholder de første 6 Maaneder en Timeløn af 40 Øre. Efter 2 Maaneders Beskæftigelse har saadanne Arbejdere Adgang til Akkord paa samme Vilkaar som Arbejdere, der har været over 6 Maaneder ved Faget.

II. For alt Haandslibearbejde, der ikke staar i Priskuranten, og om hvilket der ikke opnaas frivillig Akkord, betales et Tillæg til Timelønnen af 3 Øre.«

Overenskomsten gælder til 1. April 1916. Strejken hævedes med det samme, og Arbejdet optoges senest den 20. Juni.

Pottemagerne paa Knabstrup Teglværk. Den 5. Juli afholdtes der et Møde mellem Repræsentanter fra Hovedorganisationerne og de interesserede Parter om Lønforholdene for Pottemagerne paa Knapstrup Teglværk, som i de senere Tider har paabegyndt denne Special-Fabrikation i Forbindelse med selve Teglværket.

Ikke-faglærte Arbejdere er Tid efter anden oplært i Pottemagerfaget, og da disse Arbejdere — henved en Snes Mand — havde organiseret sig i Pottemagernes Forbund, optog denne Organisation Forhandlinger med Teglværkets Ledelse om en Løn- og Arbejdsordning for den paagældende Gruppe af Arbejdere.

Der opnaaedes Enighed om et Forslag, men da begge Parter havde betinget sig deres Hovedorganisationers — Arbejdsgiverforeningens og De samvirkende Fagforbunds — Sanktion af Forslaget inden det blev gældende Lov, og da der var fastsat forskellige Bestemmelser med en mindre heldig redaktionel Affattelse, enedes man altsaa om at behandle Sagen ved det paagældende Fællesmøde.

Der opnaaedes ved denne Lejlighed Enighed om alle Punkter, og med Hensyn til Lønspørgsmaalet fastsloges det, at den for Teglværksarbejdere gældende Løn — nu 29 Øre og 31 Øre i 1914 — kun skal gælde i 14 Dage for de i Pottemageriet beskæftigede Arbejdere. Efter denne Tids Forløb forhøjes enhver Mands Løn med 3 Øre. Disse Lønsatser er absolute Minimallønninger; efterhaanden som Færdighed opnaas i Faget, højnes Timelønnen.

Iøvrigt udføres den allervæsentligste Del af Arbejdet i Akkord. Med Hensyn til Akkordprisernes Fastsættelse eller Ændring fik Pottemagerne ved denne Overenskomst Medbestemmelsesret gennem deres Organisation, saafremt det ikke lykkes at naa til Enighed paa Stedet.

Overenskomsten gælder fra 1. Juli i Aar til 1. Februar 1916.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 3 ❋ KØBENHAVN DEN 20. JULI 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Lønoverenskomsternes Løfteparagraf. Den faste Voldgiftsret. Faglig Voldgiftskendelse. Lønbevægelser og Konflikter (Sølvarbejderne Landet over). Kongresser.

Lønoverenskomsternes Løfteparagraf.

Ved saa godt som alle de Forhandlinger, der til Dato er ført om Overenskomsterne i de forskellige Fag, har Arbejdsgiverforeningen hævdet Princip et om den *lave* Minimalløn, og motiveret dette Princip med Henvisning til, at selv de daarligst begavede Arbejdere og de Arbejdere, som paa Grund af uheldige Uddannelsesforhold ikke kunde tage Konkurrencen op med deres heldigere stillede Klassefæller og Kammerater, ikke maatte være afskaarne fra at ernære sig ved det Fag, de var henviste til at skaffe sig Livsopholdet ved. Hvis der ikke fastsattes lave Minimallønninger, vilde det betyde, paastod Arbejdsgiverne, at flere eller færre Mennesker vilde være selvskrevne til at gaa til Bunds — billedlig og figurligt talt — og man vilde begaa en Forbrydelse mod disse Mennesker ved at fastholde Kravet om høje Minimallønninger.

Teorien om at de høje Minimallønninger vilde betyde Industriernes Ruin er ofte bleven fremsat under Forhandlingerne, men den har ikke, naar man ser nærmere paa den, nogensomhelst Rod i de faktiske Forhold, naar Arbejdsgiverne samtidig og med særlig Styrke hævder, at deres Tilbud, *som Helhed taget*, absolut ikke vilde betyde nogen Forringelse af Arbejdernes Kaar, men at deres Tilbud tværtimod vilde betyde *bedre* og *bedre* Tilstande ved en *Højnelse* af de Indtægter, Arbejderne vil kunne opnaa.

Hvis denne Arbejdsgivernes sidste Paastand er rigtig, maa man kunne sige sig selv, at Teorien om at høje Minimallønninger vil ødelægge Industrien, ikke holder Stik, da en Højnelse af disse de *allerlaveste* Satser jo ikke kan betyde saa overordentlig meget, i Særdeleshed hvis det er rigtigt, hvad Arbejdsgiverne gennem Statistik stadig søger at paavise, at det, selv under de hidtil herskende Forhold, kun er en forholdsvis ringe Del af Arbejderstanden, der holdes nedes paa Minimallønnen.

Hvordan Forholdet derfor vendes og drejes, kan en *højere* Minimalløn jo aldrig betyde noget, naar der er Tale om Industriens Evne til at *bære* den »højere« Minimalløn.

Bortset fra disse Paastande om den lavere Minimallønns Nødvendighed og hvad der kan siges derimod, skal vi kaste Blikket paa den Del af de i flere Fag bestaaende Overenskomster, der skulde betyde den almingelige Højnelse af Niveuet. Det er *Løfteparagraferne*, der skal give Arbejderne Ret til, eventuelt gennem deres Organisationer, at rejse samlede Lønkrav paa de enkelte Arbejdspladser, hvor mange eller faa Arbejdere ere beskæftigede, og hvor der er Grund til almindelig Klage over eller Misfornøjelse med de bestaaende Lønforhold.

Løfteparagrafen
er saalydende:

»Lønnen for de dygtigere og mere betroede Arbejdere ordnes i hvert

enkelt Tilfælde mellem Arbejdsgiveren eller dennes Repræsentant og den enkelte Arbejder uden Indblanding fra Fagorganisationen eller dens Medlemmers Side.

Parterne er enige om, at i Tilfælde hvor Misforhold paa dette Omraade som Helhed taget skønnes at være til Stede, har begge Parter Paataleret ligeoverfor hinanden i Overensstemmelse med de Regler, som til enhver Tid maatte være gældende for Behandling af faglig Strid.«

Af Paragrafens første Stykke fremgaar det tydeligt, at saasnart der er Tale om Fastsættelse af den *enkelte* Mands Løn, er Organisationerne udelukket fra Indgriben i Forholdet.

I den anden Del tales der om Lønnen *som Helhed taget*, og der gives *Organisationerne* Adgang til at tale med om Sagen.

Den første Bestemmelse maa — hvis man overhovedet godkender Princippet om uensartet Løn i samme Fag i Stedet for *Normalløn* — falde ganske naturlig, da det selvfølgelig er fuldstændig umuligt og uoverkommeligt for en Organisation at blande sig i dette Forhold, bl. a. fordi en Organisationsledelse almindeligvis slet intet Kendskab *kan* have til den enkelte Arbejders Kvalifikationer.

Hvad den anden Del af Løfteparagrafen angaar, da aftvinger den adskillig mere Interesse.

For det første: *Kan denne Paragraf benyttes til med Vægt at arbejde for Lønnens almindelige Højnelse?*

Om dette Spørgsmaal har der hersket megen Tvivl.

Adskillige har læst Paragrafen saaledes, at Arbejdsgiverne efter denne Paragraf ingen *Pligt* havde til at bøje sig for et Krav om *Forhandling* med en Organisation, og som Følge deraf endnu mindre Pligt til at strække sig paa selve Realiteten: *Lønnens Forhøjelse.*

Andre Organisationer, som i en Række af Aar har haft Løfteparagrafen i deres Overenskomster, og som har *benyttet* den, paastod derimod, at denne Bestemmelse virkede som en *Ventil*, saaledes at Overenskomsterne — selv om de var indgaaet paa længere Aaremaal — under ingen Omstændigheder virkede hæmmende paa Bestræbelserne for at højne Lønnen, naar Lejligheden gaves dertil i Form af opadgaaende Konjunkturer eller alle andre Omstændigheder, der maatte berettige Arbejderne til at kræve Løntillæg. *Tværtimod!* Bestemmelsen havde svaret til Forventningerne.

Diskussionen har ofte drejet sig om dette Punkt, fordi Arbejdsgiverne stadig har fastholdt Kravet: *Lav Minimalløn med Løfteparagrafen som Følgesvend*, og Kravet er gennemgaaende blevet imødekommet fra Arbejdernes Side i sidste Instans. Dette Faktum giver Bestemmelsen dobbelt Betydning, og det er derfor paa sin Plads at notere, at Arbejdsgivernes Repræsentanter — selv *D'Hrr. Foss og Hauberg* — under Diskussionerne Gang paa Gang har afgivet Erklæring om, *at Løfteparagrafen* gav Arbejderne Ret til eventuelt at *strejke* paa en Arbejdsplads, hvis de i Voldgiftsreglerne fastsatte Forhandlinger ikke bragte et for Arbejderne tilfredsstillende Resultat af et fremsat Lønkrav.

Denne Erklæring bør holdes *in mente* i de kommende Aar, hvor Arbejdstid og Minimallønninger er fastslaaede Kendsgerninger, medens Kravet om **Lønnen som Helhed taget** er et aabent Spørgsmaal hver evige Dag under Overenskomstperioden i de Fag, hvor Løfteparagrafen er bleven Lov.

Det gælder om at benytte denne Lov.

Den faste Voldgiftsret.

Blokaden under Billedskærerstrejken.

Sag Nr. 73.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 10. Juli 1912 i Sag Nr. 73: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Snedkerlavets og Billedskærerlavets Vegne.

I § 21 i Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforenings Love hedder det: »Forsaavidt der hos Medlemmer af en Forening, der henhører under »Arbejdsgiverforeningen«, eller hos en Enkeltvirksomhed maatte indtræde Arbejdsstandsninger, der af »Arbejdsgiverforeningen«s Hovedbestyrelse erkendes ikke at kunne lægges den paagældende Arbejdsgiver til Last, forpligter samtlige Medlemmer af de Foreninger og samtlige Enkeltvirksomheder, der har sluttet sig til »Arbejdsgiverforeningen«, sig til ikke at antage Arbejdere fra de Arbejdssteder, hvor Arbejdsstandsningen finder Sted, forinden denne er ophørt. Alle Arbejdsgivere, hos hvem Arbejdet er standset, skal derfor straks, efter at Arbejdsstandsningen er indtraadt, til deres Forenings Bestyrelse indsende en Fortegnelse over de paagældende Arbejdere, og disse Fortegnelser skal derefter hurtigst muligt af denne Bestyrelse udsendes til »Arbejdsgiverforeningen«s Medlemmer i det Omfang, som den paagældende Bestyrelse anser for fornødent. Lignende Regler gælder Enkeltvirksomheder«.

Foranlediget af denne Bestemmelse lod Billedskærerlavets Bestyrelse, efter at Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerforbundets Medlemmer, i Henhold til lovlig givne Varsler havde nedlagt Arbejdet hos Billedskærerlavet og Snedkerlavet den 4. April 1912 trykke en »Fortegnelse over de hos Billedskærer- og Snedkerlavet strejkende Svende« og sendte denne Fortegnelse til Billedskærermestre i Provinserne, ligesom Lavet sendte et større Antal Eksemplarer af Fortegnelsen til Snedkerlavet, der atter sendte dem videre til Centralforeningerne. Endvidere indeholdt »Snedkermestrenes Medlemsblad« for 10. April 1912 følgende Artikel:

»Billedskærerforbundets københavnske Afdeling har nægtet at forhandle om Løn- og Arbejdsforhold paa det af Mestrene tilbudte Grundlag, og har derefter standset Arbejdet hos Billedskærerlavets og Snedkerlavets Medlemmer. Ethvert Medlem af Snedkerlavet i København saavelsom Medlemmerne af Centralforeningerne i Østifterne og Jylland anmodes derfor i Henhold til Arbejdsgiverforeningens Love § 21 om ikke, saalænge Strejken varer, at antage nogen af de strejkende Billedskærere i Arbejde eller paa anden Maade støtte Billedskærerforbuudets Interesser, men derimod paa enhver mulig Maade støtte de organiserede Billedskærermestre.

Nærmere Oplysninger faas paa Snedkerlavets Kontor i København, Tlf. 5365«.

Angaaende den ad disse Veje iværksatte Boycotting af de strejkende Billedskærer-Svende har Arbejdsgiverforeningen imidlertid først den 1. og 9. Maj udsendt officielle Boycottingsvarsler, og Klagerne, De samvirkende Fagforbund, har under Henvisning hertil gjort gældende, at Boycottingen er iværksat i Strid med Septemberforligets Post 2, idet de deri foreskrevne Varsler ikke er overholdte. Klagerne har derfor paastaaet Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Snedker- og Billedskærerlavenes Vegne idømt en betydelig Bod og Sagens Omkostninger og har fremhævet, at Boden bl. a. bør dække et Tab af 235 Kr., som to af de strejkende Billedskærere i Tiden indtil den 12. Maj 1912, da Arbejdsstandsningen ophørte, havde lidt ved som Følge af de udsendte Boycottingslister at gaa glip af Arbejde, som de ellers vilde have faaet hos to Provinsmestre.

De Indklagede har paastaaet sig frifundne og Sagens Omkostninger paalagt Klagerne, idet de har gjort gældende, at naar de den 1. og 9. Maj har udsendt Boycottingsvarslet, har de kun gjort dette for alle Tilfældes Skyld, medens de i Virkeligheden er af den Mening, at naar en Krigstilstand, som her, først er etableret ved den af Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerforbundet lovlig varslede og lovlig iværksatte Strejke, behøves der ikke noget særligt Varsel for at forhindre, at de hos Billedskærerlavets og Snedkerlavets Medlemmer strejkende Billed-

skærersvende tages i Arbejde hos andre Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen. Særlig har de Indklagede derhos henledt Opmærksomheden paa, at »Snedkermestrenes Medlemsblad« udgives af Snedkerlavet i København, der ikke som saadant staar som Medlem af Arbejdsgiverforeningen, — hvorimod vel Lavets 3 faglige Afdelinger (henholdsvis for Bygnings-, Møbel- og Ligkiste-Snedkere) alle er Medlemmer — og at kun Medlemsbladets Redaktion og ikke Arbejdsgiverforeningen kan være ansvarlig derfor.

Med Hensyn til dette sidste Spørgsmaal skal bemærkes, at selv om Ansvaret for en i et Fagblad indeholdt Meddelelse paa Grund af Bladets Redaktionsforhold ikke direkte kan lægges paa andre end Redaktionen, kan der dog efter Omstændighederne være Tale om, at faglige Organisationer kunne blive ansvarlige for, at de ikke snarest muligt gør, hvad de kan, for at faa tilbagekaldt eller for paa anden Maade at modvirke retsstridige Meddelelser af almindeligere Natur, der maatte fremkomme i Bladet vedrørende Arbejdsforholdene i Faget.

Hovedspørgsmaalet i Sagen er imidlertid, om den ved Meddelelsen i Bladet og Listernes Udsendelse iværksatte, ikke i rette Tid varslede Boycotting af de strejkende Billedskærersvende overhovedet har været uberettiget. — Dette har den efter Rettens Mening ikke været.

Forsaavidt Klagerne til Støtte for deres Opfattelse har henvist til Rettens Kendelse af 28. September 1910 (Sag Nr. 11, 13 og 14), skal bemærkes, at i det dér foreliggende Tilfælde drejede det sig om en ved en *ulovlig* Blokade iværksat Krigstilstand, mod hvilken der kunde søges Voldgiftsrettens Beskyttelse, og at det i Kendelsen statueredes, at da denne Beskyttelse under de foreliggende Forhold maatte anses tilstrækkelig, var det unødvendigt og uberettiget, naar Blokaden var besvaret med et andet Kampskridt, nemlig en Boycotting. I det her foreliggende Tilfælde derimod drejer det sig om en ved en *lovlig* iværksat Strejke paabegyndt Krigstilstand, altsaa om en Tilstand, der ikke i sig selv giver Adgang til Voldgiftsrettens Bistand, og der foreligger saaledes her en helt anden Situation.

Videre skal fremhæves, at det ikke kan antages, at have været Meningen med Septemberforligets Punkt 2, og, ret beset, heller ikke kan antages at være i nogen af Parternes Interesse, at Varslingspligten føres ud i sine yderste Konsekvenser. Det maa erkendes, at der, som Forholdene sædvanemæssig har udviklet sig, til en lovlig iværksat Strejke eller Lock-out knytter sig eller kan knyttes visse Følger, der ikke behøver at varsles. Hvorledes Grænsen i saa Hensende skal drages, kan tildels være tvivlsomt, men nogle Hovedpunkter skulle her angives.

Naar saaledes en Strejke lovlig er iværksat, maa det betragtes som en Følge deraf, der ikke behøver særlig at varsles, at Tilgang standses indenfor det Omraade, for hvilket Strejke er etableret, fra alle andre organiserede Arbejdere, hvad Fag de end maatte tilhøre. Paa tilsvarende Maade maa der til en lovlig iværksat Lock-out uden videre kunne knyttes den Følge, at de Lock-out'ede udelukkes fra Arbejde ogsaa hos alle andre organiserede Arbejdsgivere.

Fremdeles maa det betragtes som en Følge af en lovlig iværksat Strejke, at alle organiserede Arbejdere er berettigede til at nægte at udføre det Arbejde, som skulde have været udført for en Arbejdsgiver, hos hvem der foreligger en lovlig iværksat Arbejdsstandsning, ogsaa naar dette Arbejde f. Eks. ved Overflytning af det Materiale, der skal behandles, bevislig er overført til en anden Arbejdsgiver, hos hvem der ellers ikke er Arbejdsstandsning. Videre maa det anses berettiget, naar der — som sket i det her til Paakendelse foreliggende Tilfælde — fra Arbejdsgivernes Side iværksættes Boycotting af lovlig strejkende Arbejdere ogsaa hos andre Arbejdsgivere i det eller de Fag, indenfor hvilke Strejke lovlig er erklæret.

Paa den anden Side vilde det, som Regel, ikke kunne anses berettiget uden videre at standse et Arbejde alene af Hensyn til, at det direkte eller indirekte kan komme en Arbejdsgiver, hos hvem Arbejdet er standset, tilgode. Ej heller vilde det være berettiget, naar der indenfor en større Virksomhed, der beskæftiger Arbejdere af forskellige Fag, foreligger en lovlig iværksat Arbejdsstandsning med Hensyn til et enkelt Fag, da uden Varsel ved Lock-out eller Strejke at udvide Arbejdsstandsningen til Arbejdere af andre Fag indenfor samme Virksomhed. Endelig vilde det heller ikke have været berettiget, hvis i det her under Sagen foreliggende Tilfælde Boycottingen var blevet iværksat i den Udstrækning, som § 21 i Arbejdsgiverforeningens Love i og for sig giver Anvisning paa, nemlig overfor alle organiserede Arbejdsgivere. Noget saadant kan imidlertid heller ikke antages at være sket her, idet saavel Meddelelsen i »Snedkermestrenes Medlemsblad« som Udsendelsen af Boycottingslisterne har været begrænset til de Fag, overfor hvem Billedskærerne havde erklæret Strejke, nemlig Billedskærer- og Snedkerfaget, idet Strejken var erklæret overfor Billedskærerlavet og Snedkerlavet.

I Henhold til det anførte ville de Indklagede være at frifinde. Sagens Omkostninger findes Klagerne at burde betale med 100 Kr.

Kendelse.

De Indklagede, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening dels paa Billedskærerlavets dels paa Snedkerlavets faglige Afdelingers Vegne, bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Klagerne, De samvirkende Fagforbund, paa Billedskærerforbundets Vegne med 100 Kr.

Faglig Voldgiftskendelse.

Procenttillæg for Snedkerarbejde.

Den faste Voldgiftsret afviste den 20. Juni 1912 en Sag (Nr. 72) som Snedkerforbundet havde anlagt mod Møbelfirmaet *Viktor Nielsen & Harald Petersen*, Bredgade 36, København, og Retten henviste den til Afgørelse af en *faglig* Voldgiftsret. Den faste Voldgiftsrets Formand tilbød samtidig at udpege en Opmand, saafremt Parterne ikke kunde enes om en saadan.

Paa Forslag af Hovedorganisationernes Repræsentanter enedes Parterne dog om at anmode Dr. jur *Holger Federspiel* om at overtage Hvervet, og den 29. Juli faldt en Kendelse, som tiltraadtes af samtlige Voldgiftsmænd.

Snedkerforbundet fik Medhold.

Kendelsen er saalydende:

Kendelse i Voldgiftssagen Snedkerforbundet ctr. Firmaet Victor Nielsen & Harald Petersen.

Under nærværende Sag, som uden at en Realitetsafgørelse er fældet, har været behandlet ved den faste Voldgiftsret, drejer Meningsforskellen sig om, hvorvidt der af Firmaet Victor Nielsen & Harald Petersen bør betales et Tillæg af 8 % eller et Tillæg af 6 % over Normalpriskuranten til de i Firmaets Værksted arbejdende Svende.

Efter det for Voldgiftsretten oplyste, er Sagens faktiske Omstændigheder følgende:

Firmaet Victor Nielsen har for nogle Maaneder siden købt og overtaget det hidtil af Firmaet Brødr. Petersen drevne Møbelværksted, hvis Værkstedsleder var den ene af de nye Indehavere, Hr. Harald Petersen. Firmaet Brødr. Petersen var optaget paa Fortegnelsen over de Mestre, der i Henhold til Overenskomst mellem Organisationerne betalte 8 % over Normalpriskuranten. Da Værkstedet overtoges af de nye Indehavere, indledes Underhaandsforhandlinger om Procenttillæg, der imidlertid ikke førte til noget endeligt Resultat, idet Fagforeningen under de i Henhold til »Særlig Overenskomst« mellem Snedkerlauget og Sned-

kernes og Stolemagernes Fagforening førte Udvalgsforhandlinger fastholdt Fordringen om det af det gamle Firma betalte 8 % Tillæg, medens Snedkerlauget forlangte en Nedsættelse til 6 %.

Her for Voldgiftsretten har Parterne nedlagt de samme Paastande. Snedkerlauget paaberaaber sig, at der allerede mellem Firmaet og Svendene har været opnaaet Enighed om 6 % Tillæg under de ovenfor omtalte Underhaandsforhandlinger, men da disse ikke har været ført mellem de i Henhold til Overenskomsten kompetente Organisationer, kan der ikke lægges afgørende Vægt herpaa.

Af Fagforeningen gøres gældende, at da Forholdene paa Værkstedet, hvad Møbelfabrikationen angaar, ikke har forandret sig, idet Ledelsen er den samme, Modeller, Værktøj, Lokaler de samme, og de Fordringer, der stilles til Arbejdets Akkuratesse og Finhed de samme, bør det hidtil paa Værkstedet gældende 8 % Tillæg bibeholdes.

Skønt nu Firmaet Victor Nielsen og Harald Petersen maa betragtes som et nyt Firma, og skønt det vel ikke kan statueres som en almindelig Regel, at et nyt Firma, der overtager et af et andet Firma hidtil drevet Værksted, kan være bundet ved de Lønaftaler, der bestod for det gamle Firmas Vedkommende, skønnes det dog ikke rettere end at 8 % Tillæget i nærværende Tilfælde bør bibeholdes, indtil det paa lovformelig Maade kan nedsættes ved Forhandling mellem Organisationerne. Dels er det nemlig for Voldgiftsretten oplyst, at der af Firmaet Victor Nielsen & Harald Petersen under Lønforhandlingerne er stillet de samme Fordringer til Arbejdets Kvalitet, som de af det tidligere Firma stillede, dels drejer Tillæget sig for en væsentlig Dels Vedkommende om Arbejder, der allerede var paabegyndt under det gamle Firmas Ledelse, og endelig findes der ingen Hjemmel for en Nedsættelse til 6 %, idet en saadan maa bero paa et teknisk Skøn, til hvilket der ikke her under Sagen er fremskaffet og ifølge Sagens Natur heller ikke har kunnet fremskaffes tilstrækkeligt Materiale.

Vi afgør da i Henhold til ovenstaaende nærværende Sag saaledes:

Firmaet Victor Nielsen & Harald Petersen bør, indtil der ved Forhandling mellem de kompetente Organisationer træffes anden Ordning, betale et Tillæg af 8 % over Normalpriskuranten til de i deres Værksteder beskæftigede Svende.

Chr. Nielsen. *Niels Boren.*
Chr. E. Hansen. *C. Vulpius.*
Georg Carstens. *E. Mau.*
Holger Federspiel.

Lønbevægelser og Konflikter.

Sølvarbejderne Landet over. Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund har faaet De samvirkende Fagforbunds Sanktion til at opsige de nugældende Overenskomster med Sølvvarefabrikant *Ernst* i Assens og *A/S C. M. Cohrs* Fabriker i Fredericia og København til Udløb 1. November d. A. Forbundet agter at søge forbedrede Lønforhold gennemførte paa disse Steder og samtidig hos Sølvvarefabrikanterne i Horsens, med hvem Forbundet ikke tidligere har haft Overenskomster.

Kongresser.

Syernes Forbund afholder Kongres den 27. og 28. Juli i Arbejdernes Forsamlingsbygning i Aarhus.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 4 ❋ KØBENHAVN DEN 27. JULI 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Septemberforliget.

Septemberforliget.

Varselspligten.

Lock-outen i 1899 sluttede den 5. September med et Forlig mellem Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund.

Til at vaage over dette Forligs Overholdelse oprettedes en permanent Voldgiftsret. Retten fik den Opgave at skulle afgøre Klager over Brud eller formentlige Brud paa Septemberforliget

I 1910 undergik »Den permanente Voldgiftsret« en betydelig Forandring, idet ikke blot Navnet blev forandret til »Den faste Voldgiftsret«, men Rettens Virksomhed blev samtidig udvidet ganske betydeligt, idet der foruden Spørgsmaal om Brud paa Septemberforliget ogsaa kan indbringes Spørgsmaal om Brud paa Overenskomster, som ere indgaaede mellem Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer.

I de ca. 12 Aar »Den permanente Voldgiftsret« virkede, afsagde den 34 Kendelser. I de ca. 2 Aar »Den faste Voldgiftsret« har virket, har den afsagt Dom i 74 Sager. Da flere af de afsagte Kendelser er af principiel Betydning, og angaar Septemberforligets Forstaaelse, skal vi nævne og forklare nogle af disse.

Septemberforligets Punkt 2 giver de to Hovedorganisationer Ret til at godkende og dekretere Arbejdsstandsninger, naar de er vedtagne af en kompetent Forsamling med mindst $^3/_4$ af de afgivne Stemmer. For at kunne iværksætte Arbejdsstandsninger, skal der dog gives den anden Part Meddelelse herom mindst 14 Dage forinden Arbejdsstandsningen iværksættes.

Spørgsmaalet om, hvem Varselspligten paahviler, har flere Gange været underkastet Voldgiftsrettens Afgørelse. Fra De samvirkende Fagforbund er det stadig blevet hævdet, at *Hoved*organisationerne ikke fremtidig maatte dekretere eller godkende Lock-out eller Strejke uden at give 14 Dages Varsel, men at det stod de vedkommende *Under*organisationer frit at iværksætte Arbejdsstandsninger uden Varsel.

Arbejdsgiverforeningen har hævdet, at der forud for enhver Arbejdsstandsning saavel af Hovedorganisationerne som af Underorganisationerne skal gives 14 Dages Varsel.

Den 2. November 1900 afsagde »Den permanente Voldgiftsret« Kendelse om dette Spørgsmaal i Sag Nr. 4. Arbejdsgiverforeningen havde indklaget Dansk Arbejdsmandsforbund, fordi nogle Kuske hos en Vognmand i København havde nedlagt Arbejdet uden Varsel.

Retten delte De samvirkende Fagforbunds Opfattelse af Septemberforligets Punkt 2, og saavel Kuskene som De samvirkende Fagforbund frikendtes for Arbejdsgiverforeningens Tiltale.

I mange Aar levede man saa paa den Fortolkning Retten havde givet ovennævnte Bestemmelse.

Arbejdsgiverforeningen følte sig imidlertid i høj Grad generet af de mange pludselige Strejker, der iværksattes i disse Aar, og pønsede paa Lejlighed til at faa Kendelsen omstødt.

I Aaret 1909 kom den for Ar-

bejdsgiverforeningen frelsende Engel. Højesteret godkendte nemlig den 30. April 1909 en af Overretten afsagt Kendelse om dette Spørgsmaal.

Hustømrernes faglige Afdeling i København havde uden Varsel standset Arbejdet hos Tømrermester Fuhr, og Københavns Tømrerlav rejste derfor Erstatningskrav overfor Hustømrernes faglige Afdeling.

Overretten gav sig nu paa egen Haand til at undersøge Septemberforliget og kom derved til følgende Resultat:

»*De Indstævnte maa, som en Underorganisation af Dansk Tømrerforbund, anses for bundne ved Overenskomsten af September 1899 og de i denne indeholdte Regler med Hensyn til Betingelserne for og Fremgangsmaaden ved Erklæring af Strejke og Arbejdsstandsning.*«

Ved først givne Anledning søgte Arbejdsgiverforeningen nu at faa »Den permanente Voldgiftsret« til at omstøde sin tidligere Kendelse om Varselspligten, og Anledning fandtes i en Arbejdsstandsning af Brolæggerne ved Regensen i September 1909. Retten, som havde skiftet Formand, idet Borgmester Jacoby var afløst af Assessor, Dr. jur. Carl Ussing, afsagde nu en Kendelse, der faldt ganske sammen med den af Højesteret afsagte, og Den faste Voldgiftsret har i Sag Nr. 5 efter Afhøring af de daværende Formænd for Hovedorganisationerne, atter slaaet fast, at Varselspligten paahviler saavel Hovedorganisationerne som Underorganisationerne.

Bestemmelsen i Septemberforligets Punkt 2, saaledes som den har været praktiseret i 10 Aar, var dermed sat ud af Kraft. Arbejdsgiverforeningen havde nu naaet sine Ønskers Maal paa dette Omraade.

Et Spørgsmaal der staar i meget nær Forbindelse med Varslingen af Arbejdsstandsninger er: *Hvad forstaas der ved Arbejdsstandsning?*

Dette Spørgsmaal besvarer »Den faste Voldgiftsret« den 14. September 1910 (Sag Nr. 9) paa følgende Maade:

»*Begrebet Arbejdsstandsning« i Fagets Overenskomst omfatter ikke blot Strejke og Lock-out, men ogsaa en virkelig Blokade og en virkelig Boykotting*«.

I denne Sag klagede Marmor- og Sandstenshuggernes Fagforening over, at et Medlem, som var afskediget af sin Mester, fordi han havde opfordret en nyantaget Svend til at indmelde sig i Fagforeningen, var boykottet af de øvrige Mestre i Faget uden at »Regler for Forligsmægling og Voldgift« var bragt i Anvendelse.

De Indklagede gjorde gældende, at den vedkommende Svend var afskediget, fordi han var færdig med Arbejdet, og at Mestrene vel ved en Generalforsamling havde talt om ham, men at det ikke var besluttet at boykotte ham.

Retten kom derefter til følgende Resultat:

»*Boykotting foreligger ikke, fordi Arbejdernes Kvalifikationer og Forhold har været drøftet paa et Møde mellem Arbejdsgivere og der herunder fremkommer nedsættende Ytringer om Arbejdere*«.

Det er imidlertid ikke uden Interesse, at Retten i denne Sag definerer Begrebet »Arbejdsstandsning« til at omfatte *Lock-out*, *Strejke*, *Blokade* og *Boykotting;* thi Konsekvensen heraf maatte jo blive, at der skulde varsles 14 Dage forinden, der kunde erklæres Arbejdsstandsning paa de nævnte Omraader.

Dette Spørgsmaal blev prøvet og fandt efter vor Formening sin Afgørelse den 28. September 1910 (Sag Nr. 14).

Under en Strid mellem et Par Installatørfirmaer og Elektrikernes Fagforening i København, som førte til at et af Firmaerne blev blokeret af Fagforeningen, tog Installatørforeningen Repressalier overfor nogle Medlemmer af Elektrikernes Fagforening, som havde forladt Arbejdet hos vedkommende Firma, og boykottede disse.

Gennem Arbejdsgiverforeningens Medlemsblad »Arbejdsgiveren« offentliggjordes en Liste over Navnene paa de strejkende Elektrikere, og under Henvisning til Arbejdsgiverforeningens Love § 21, opfordredes

Arbejdsgiverne til *ikke* at antage nogen af de strejkende Elektrikere før Forholdene var ordnede. Da Arbejdsgiverforeningen ikke havde givet noget som helst Varsel, ansaa vi Boykottingen for at være et groft Brud paa Septemberforligets § 2, og klagede til Den faste Voldgiftsret.

Arbejdsgiverforeningen fremførte, at den af Elektrikerne iværksatte Blokade overfor Firmaet var ulovlig, hvilket Retten ogsaa fastslog (Sag Nr. 11). Endvidere anførte Arbejdsgiverforeningen at Boykotningen kun var en naturlig Foranstaltning overfor den iværksatte Blokade og forskellige andre Betragtninger angaaende dette Spørgsmaal, hvoraf vi fremsætter følgende:

»Hvis man — blot for et Øjeblik — tænkte sig, at Arbejdsgiverforeningen i et Tilfælde som det foreliggende skulde give Varsler, før den kunde hindre de 3 i Striden staaende Elektrikere i at faa Arbejde hos andre Virksomheder under Arbejdsgiverforeningen, vilde Resultatet heraf blive. at disse 3 Elektrikere i de 14 Dage, som hengik medens Varslerne løb, frit og uhindret kunde arbejde paa et hvilket som helst Arbejdssted. Dette vilde sige, at den af Elektrikernes Fagforening iværksatte Blokade var effektiv straks og uafbrudt i de 14 Dage, medens Arbejdsgiverforeningen skulde være ude af Stand til at foretage passende Foranstaltninger for at tilvejebringe de lige Vilkaar i Striden. Arbejdsgiverforeningen ønsker ikke Punkt 2 i Septemberforliget indskrænket, men vi maa hævde, at overfor en iværksat Strid indtræder Varselspligten kun, for saa vidt den angribende eller angrebne Part ønsker en Udvidelse af Stridsomraadet, men da naturligvis ogsaa en hvilken som helst Udvidelse.«

Retten gav dog ikke Arbejdsgiverforeningen Medhold. Den henviser for det første til, at Spørgsmaalet om hvorvidt den af Elektrikerne iværksatte Blokade var lovlig eller ikke, kunde afgøres af Den faste Voldgiftsret, og dernæst at Organisationerne derfor nu ikke længere kan indrømmes den samme Retorsionsret som man under tidligere Tilstande indrømmede dem. Den uden Mægling og uden Varsel iværksatte Boykotting af de 3 Elektrikere erklæres derfor for et unødvendigt og derfor uberettiget Selvtægtsskridt.

Kendelsen var saalydende:

»*Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har ved den ovenomtalte Boykotting af 3 Elektrikere overtraadt forannævnte Overenskomsts § 12 og Septemberforligets § 2.*«

Efter denne Kendelse var man berettiget til at gaa ud fra, at det hermed var slaaet fast, at for saa vidt Arbejdsgiverforeningen i Fremtiden vilde boykotte strejkende Arbejdere, skulde der gives de i Septemberforligets § 2 foreskrevne Varsler. At Arbejdsgiverforeningen ogsaa var af samme Opfattelse fremgaar af, at den mange Gange derefter har sendt De samvirkende Fagforbund saadanne Varsler.

Nogen større Betydning fik Kendelsen dog ikke. Arbejdsgiverforeningen fandt hurtig en Bagdør at slippe ud af, thi samtidig med at Arbejdsgiverforeningen sendte os første Varsel, offentliggjorde den Navnene paa de Medlemmer, som skulde boykottes, og dermed traadte Boykottingen faktisk i Kraft den samme Dag som Navnene offentliggjortes.

En Klage til den faste Voldgiftsret over dette Forhold (Sag Nr. 28) bragte ingen Forandring heri, idet Retten henviste til Loven af 12. April 1910 § 5, hvori det hedder:

»*at naar en Strejke eller Lock-out ikke er retsstridig, er den blotte offentlige Meddelelse om dens Varsling eller Ikrafttræden heller ikke retsstridig.*«

Voldgiftsretten har fornylig atter beskæftiget sig med Varselbestemmelserne og afsagt en ny Kendelse om dette Spørgsmaal.

Den 4. April nedlagde Billedskærerne i København efter lovligt Varsel Arbejdet hos Medlemmerne af Billedskærerlavet og Snedkerlavet i København. De to nævnte Lavs Bestyrelser udsendte derefter uden

Varsel sorte Lister over de Strejkende til Billedskærer og Snedkermestrene i Provinserne. Dette Forhold blev paatalt overfor Arbejdsgiverforeningen ved et Fællesmøde den 22. April, og efter at den havde sundet sig paa Sagen, sendte man os den 1. Maj første Boykottingsvarsel. Udsendelsen af den sorte Liste havde imidlertid medført, at nogle af de strejkende Medlemmer som var lovet Arbejde i Provinserne, blev forhindret i at træde i Arbejde. Billedskærerforbundet ønskede derfor at klage over det passerede til Den faste Voldgiftsret, og vort Forretningsudvalg gav sit Minde hertil.

Rettens Kendelse er imidlertid ganske mod Forventning gaaet Billedskærerne imod. Retten synes nu at være bleven ængstelig ved sine tidligere Afgørelser. Det vilde have været nok saa behageligt for Arbejderne, om Ængsteligheden var indtraadt paa et langt tidligere Tidspunkt, og at man havde ladet det blive ved den Fortolkning af Varselspligten, som vi levede paa i de første 10 Aar, saa havde man i hvert Fald været fri for Usikkerheden paa dette Omraade. Dommen i Elektrikersagen bortforklarer Retten ved at henvise til, at den af Elektrikerne iværksatte Blokade mod det vedkommende Installatørfirma var ulovlig, og da man hos Den faste Voldgiftsret havde Beskyttelse mod ulovlige Arbejdsstandsninger, var Boykottingen af den Grund uberettiget og derfor i Strid med Septemberforliget.

Men saa maa Følgen heraf jo blive, at medens Arbejdsgiverforeningen uden Varsel kan boykotte strejkende Arbejdere, som har iagttaget alle Formaliteter, og saaledes befinder sig paa Lovens Grund, maa den ikke boykotte Arbejdere, som har iværksat en ulovlig Arbejdsstandsning. I det sidstnævnte Tilfælde skal Arbejdsgiverforeningen gaa til Den faste Voldgiftsret og pænt lade de vedkommende Arbejdere være i Fred.

Det er egentlig en underlig Løsning Spørgsmaalet har faaet.

For at Organisationernes Tillidsmænd ikke skal være i Tvivl om, under hvilke Forhold en Arbejdsstandsning skal varsles, og hvilke ikke, har Retten fremsat følgende Regler:

Med Hensyn til Arbejdernes Stilling under en lovlig iværksat Strejke, bemærker Retten, *at det ikke er nødvendigt gennem Varsel at gøre Arbejdsgiverforeningen bekendt med, at Tilgang fra organiserede Arbejdere i andre Fag er forbudt indenfor det Omraade, paa hvilket Strejken er etableret, og at alle organiserede Arbejdere er berettiget til at nægte at udføre Arbejde, som paa lovlig Maade er standset, ogsaa naar dette Arbejde f. Eks. ved Overflytning af det Materiale, der skal behandles, bevislig er overført til anden Arbejdsgiver, hos hvem der ellers ikke er Arbejdsstandsning.*

Det er hvad Arbejderne har opnaaet ved Kendelsen i Billedskærersagen, og som Organisationernes Tillidsmænd bør indprænte sig.

Med Hensyn til Arbejdsgivernes Stilling under en lovlig iværksat Lock-out, bemærker Retten, *at det ikke er nødvendig gennem Varsel at gøre opmærksom paa, at de lockoutede udelukkes fra Arbejde ogsaa hos alle andre organiserede Arbejdsgivere indenfor det Omraade, Lockouten er etableret, og at det ogsaa anses berettiget, naar der fra Arbejdsgivernes Side iværksættes Boykotting af lovlig strejkende Arbejdere, ogsaa hos andre Arbejdsgivere i det eller de Fag, indenfor hvilke Strejke lovlig er erklæret.*

Derimod skal der varsles, naar Boykottingen udsendes til Arbejdsgiverne i andre Fag, og det er uberettiget uden Varsel ved Strejke eller Lock-out at udvide Arbejdsstandsningen til Arbejdere af andre Fag indenfor samme Virksomhed.

Som man ser, er Bestemmelsen om Varselspligten undergaaet adskillige Fortolkninger i Tidernes Løb, og skal vi dømme efter, hvad der hidtil er passeret, skal vi ikke være sikre paa, at der ikke venter os nye Overraskelser.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 5 ❋ KØBENHAVN DEN 1. AUGUST 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Den faste Voldgiftsret. Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter (Kuskene i Aalborg. Kranmænd og Rensere hos Burmeister og Wain. Sadelmagere og Tapetserere i Provinserne). Afdød Fagforeningsmand. Indsamlingen til Mindesmærket for Saxo Wiegel. Nyt Fagblad.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Juli 1912.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. August 1912.

Den faste Voldgiftsret.

Havnearbejderne under Teglværkslock-out'en.

Sag Nr. 74.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 10. Juli 1912 i Sag Nr. 74: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Underafdeling, Havnearbejdernes Forbunds Vegne.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har i en paa Stenlosse-Entreprenørforeningens og særlig paa Stenlosse-Entreprenør *M. Madsens* Vegne til Retten indgiven Klage oplyst følgende:

Torsdag Middag den 9. Maj 1912 — 2 Dage efter at der var iværksat Lockout overfor de hos Medlemmerne af Teglværksforeningen af 1893 beskæftigede Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund — indfandt Formanden for Havnearbejdernes Forbund, H. Olsen, sig i Kalkbrænderihavnen, Tuborg Havn, Gasværkshavnen og ved Islands Brygge og paalagde de Medlemmer af nævnte Forbund, der arbejdede ved Losning af Mursten for Stenlosse-Entreprenør Madsen, straks at standse Arbejdet. Paa denne Foranledning nedlagde 26 Mand Arbejdet, uden at der var givet noget som helst Varsel derom. Efter at Sagen var indberettet til Arbejdsgiverforeningen, tilskrev denne under 10. Maj De samvirkende Fagforbund en Skrivelse, hvori man protesterede mod den ulovlige Arbejdsstandsning og begærede, at De samvirkende Fagforbund uopholdelig skulde give Havnearbejdernes Forbund Paalæg om straks at genoptage det nedlagte Arbejde. Denne Henvendelse førte imidlertid ikke til Arbejdets Genoptagelse, og denne fandt først Sted efter at Lock-out'en i Teglværksindustrien var afsluttet ved en Overenskomst af 13. Maj.

Under Henvisning til, at denne Strejke har været ulovlig, idet den er iværksat saavel i Strid med Bestemmelserne i Septemberforligets Punkt 2 om Varselspligt som i Strid med den mellem Stenlosse-Entreprenørforeningen og Havnearbejdernes Forbund gældende Overenskomst af Juni 1908 angaaende Losning af Mursten m. m. i Københavns Havn, har Klagerne paastaaet De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og Havnearbejdernes Forbunds Vegne idømt — foruden Sagens Omkostninger — en Bod, der mindst er saa stor, at den giver fuld Erstatning til Entreprenør Madsen for det Tab, han har lidt ved Standsningen. Dette Tab er opgjort til 926 Kr. 25 Øre, hvilket Beløb omfatter dels 115 Kr. 65 Øre, som forskellige Vognmænd, der var

tilsagt til at besørge Kørslen af de Mursten, som skulde have været udlossede, har forlangt i Erstatning, fordi de paa Grund af Lossearbejdets Standsning maatte køre hjem med uforrettet Sag, dels 810 Kr. 60 Øre som Liggedagspenge til de 15 Skibe, der under Arbejdsstandsningen indkom til Københavns Havn med Murstenslast, og hvis Losning Entreprenør Madsen havde overtaget for egen Regning og Risiko. Af disse Skibe var 3 fragtede til »De forenede Teglværker« — et Salgskontor, der ikke er Medlem af Teglværksforeningen —, medens 10 var fragtede til Private, der ej heller er Medlemmer af nævnte Forening, og to var fragtede til Frederiksholms Tegl- og Kalkværker, der er Medlem af denne Forening.

De Indklagede har paastaaet sig frifundne og Klagerne paalagt Sagens Omkostninger, idet de har benægtet, at den Standsning af Lossearbejdet, der fandt Sted i Dagene fra den 9. til den 13. Maj 1912, kan opfattes som en fra Arbejdsmandsforbundets Side iværksat Strejke. Forholdet er efter de Indklagedes Fremstilling dette:

Den 29. April 1912 udstedte Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening andet Varsel om Lockout i Teglværksindustrien. Dette Varsel sagde bl. a.:

»at der fra Tirsdag Morgen d. 7. Maj iværksættes Arbejdsstandsning overfor *samtlige* hos Virksomheder under Teglværksforeningen af 1893 *beskæftigede Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund*«.

Dette Varsel ramte ifølge sin Ordlyd uden nogen som helst Begrænsning *samtlige* de af Dansk Arbejdsmands-Forbunds Medlemmer, der beskæftiges af Medlemmer af Teglværksforeningen.

Da nu den ovenomtalte Overenskomst angaaende Losning af Mursten m. v. i Københavns Havn er underskrevet ikke blot af Stenlosseentreprenørforeningen som kontraherende Arbejdsgiverorganisation, men ogsaa — og f[illegible]st og fremmest — af Teglværksfo[illegible]ingen af 1893, og da Stenlosseenprenør Madsen i stor Udstrækning optræder mere som Repræsentant for Teglværksforeningen eller dens Medlemmer end som selvstændig Arbejdsgiver maatte man gaa ud fra, at Lossearbejdet ogsaa var omfattet af Lock-out-Varslet, og det er derfor forstaaeligt, at Arbejdsmandsforbundets københavnske Ledelse og Havnearbejdernes Forbund har givet de Havnearbejdere, der lossede Sten for Teglværksforeningen, Besked paa, at de ikke burde gøre nævnte Forening den Tjeneste at fortsætte med dette Arbejde, efter at der var varslet Lock-out overfor dem.

I den Omstændighed, at Losningsarbejdet ikke standsedes paa samme Dag som Lock-out'en traadte i Kraft, laa efter Arbejdsmandsforbundets Opfattelse kun en Tilkendegivelse af, at Teglværksforeningen havde noget presserende Arbejde, som skulde fra Haanden, men at hjælpe Arbejdsgiverne ud over disse Lock-out-Vanskeligheder saa Arbejdsmændene sig ikke forpligtede til.

Dertil kommer endelig, at saavel Entreprenør Madsen som de paagældende Arbejdsgiverorganisationer — ligeledes efter de Indklagedes Fremstilling — har vist sig utilbøjelig til at give Dansk Arbejdsmandsforbund Oplysninger om Lossearbejdets Forhold til Teglværksforeningen af 1893, og saaledes selv er Skyld i, at eventuelle Fejltagelser fra de Indklagedes Side ikke straks er blevne berigtigede.

Det maa nu ifølge det under Proceduren fremkomne antages, at Entreprenør Madsen ikke med Hensyn til det heromhandlede Lossearbejde staar som Repræsentant for Teglværksforeningen eller dennes Medlemmer, men som selvstændig Arbejdsgiver, og der foreligger saaledes ved den hos ham iværksatte Arbejdsstandsning et Brud paa Septemberforligets Punkt 2 og ovennævnte Overenskomst af Juni 1908, der paabyder Mægling og eventuelt Voldgift, inden Arbejdsstandsning iværksættes.

Da det derhos maa anses som en

Fejl fra Havnearbejdernes Forbunds Side, at de ikke, forinden de foranledigede Arbejdet nedlagt, har forhørt sig hos Entreprenør Madsen eller dennes Organisation om Madsens Stilling med Hensyn til det paagældende Arbejde, vil de Indklagede ikke kunne undgaa at blive paalagte en Bod. Da de imidlertid særlig i den Omstændighed, at den omtalte Overenskomst af Juni 1908 mellem Stenlosse-Entreprenørforeningen og Havnearbejdernes Forbund er medunderskrevet af Teglværksforeningen, kan have haft nogen Undskyldning for deres Adfærd, og da Størrelsen af det af Entreprenør Madsen paastaaede Tab ikke er egentlig dokumenteret under Sagen, findes Boden efter Omstændighederne at kunne sættes til 500 Kr. De Indklagede vil derhos have at betale Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Kendelse.

De Indklagede, De samvirkende Fagforbund, paa Havnearbejdernes Forbunds Vegne, bør til Klagerne, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Entreprenør M. Madsens Vegne, betale en Bod af 500 Kr. De Indklagede betaler derhos Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Kongresser.

Kvindelig Arbejderforbunds 5. Kongres.

Den 14. og 15. Juli afholdt kvindelig Arbejderforbund sin 5. Kongres i København.

Foruden Hovedbestyrelsens 9 Medlemmer havde 31 Delegerede givet Møde paa 19 Afdelingers Vegne.

Efter at der var budt Velkommen og valgt Ordstyrere og efter at en Tak var afsendt til en Velgører, der har skænket Forbundet en Fond til Agitation og Understøttelse, oplæste Sekretæren, Frk. *Anna Andersen*, Forhandlingsprotokollen.

I Tilslutning hertil aflagde Forbundets Formand, Fru *Sofie Rasmussen*

Beretning om Virksomheden.

Inden selve Beretningens Aflæggelse gjorde Taleren opmærksom paa at der ikke til denne Kongres var indbudt Gæster, skønt Forbundet var bleven vist Imødekommenhed og Gæstfrihed fra forskellig Side, og gerne havde gengældt denne, men Hovedbestyrelsen havde ønsket, at de Delegerede skulde have Lejlighed til at tale fuldt ud om de foreliggende Sager, uden at føle sig generet ved Udenforstaaendes Nærværelse.

Formanden mindedes derefter den tidligere Forretningsfører, Fru *Olivia Nielsen*, som havde grundlagt Kvindeligt Arbejderforbund og derved havde gjort et stort og omfattende Arbejde til Gavn for de arbejdende Kvinder, saa at deres Forbund nu strækker sig over hele Landet.

Paa Forslag af Formanden vedtoges det enstemmigt at lægge en Krans paa Olivia Nielsens Grav.

Fru Rasmussen gennemgik derefter de mange Lønkampe, der havde fundet Sted i de forløbne Aar, og dvælede ved enkelte af dem, som frembød særlig interessante Enkeltheder. Fruen dvælede særlig ved Lønbevægelsen paa Tændstikfabrikerne, hvor det lykkedes at opnaa en Lønforbedring for de aller fleste af Fagets Udøvere.

Ogsaa paa Øresunds kemiske Fabriker og paa Glasværkerne var der opnaaet udmærkede Fordele for de kvindelige Arbejdere.

Siden Kongressen i 1909 er der afsluttet ialt 36 Overenskomster, hvoraf man ser, at Forbundets Arbejde har været meget omfattende og navnlig i det sidste Aar, hvor der er afsluttet 24 Overenskomster. Aaret 1911 var jo et Kampaar for hele den faglige Arbejderbevægelse og som saadant har det ogsaa kendetegnet sig i Kvindeligt Arbejderforbunds Historie.

Det havde kostet meget Arbejde at afslutte alle disse Overenskomster uden Arbejdsstandsning, navnlig da mange af disse er afsluttet med Arbejdsgivere, som aldrig før har beskæftiget organiserede Arbejdere.

Desværre ser de allerfleste Arbejdsgivere paa Organisationen, som paa deres fødte Fjende.

Skønt de kvindelige Bryggeriarbejdere i Horsens og Svendborg var gaaet ud af Forbundet og havde sluttet sig til de mandlige Bryggeriarbejdere, takket være Forretningsfører *Carl Hansens* hensynsløse Agitation og skønt Forretningsudvalget havde maattet opløse en Afdeling i Nykøbing F., da det viste sig, at dens Virksomhed nærmest var af selskabelig Art, er Forbundet dog gaaet 1000 Medlemmer frem i det sidste Aar.

At vi paa Hovedkontoret maa bestille noget, ses bedst deraf, at der er udgaaet 311 kopierede Skrivelser, ligesom der er udarbejdet alle Overenskomster, som tildels er maskinskrevne Eksemplarer. Der er afholdt 51 Forretningsudvalgsmøder, 3 ordinære Hovedbestyrelsesmøder, 4 ekstraordinære og 1 ordinær Kongres.

Forbundet har været repræsenteret paa den internationale Socialist-Kongres i København, Skandinavisk Kvindekonference i København og Dansk Arbejdsmandsforbunds Kongres i Aarhus. Endvidere ved 4 Repræsentantmøder og 1 Generalforsamling i De samvirkende Fagforbund.

Til Strejker og Lockout'er i eget og andre Fag er udbetalt 14,226 Kr. 73 Øre, og til arbejdsløse Medlemmer er udbetalt 440 Kr. Samtidig er Forbundets Medlemstal, som meddelt, gaaet op fra 1829 til 2731, det højeste Medlemsantal, Forbundet nogensinde har haft.

Forretningsføreren omtalte sluttelig de indre Brydninger, der havde fundet Sted indenfor Forbundets Ledelse. Dette var man nu kommen udover, da de uheldige Elementer var fjernede. Den ny Sekretær, Frk. Anna Andersen, havde vist sig at være en udmærket Vinding for Forbundet, og Samarbejdet indenfor Ledelsen lod nu intet tilbage at ønske.

Fru *Johanne Jensen* supplerede Forretningsførerens Beretning. Som Formand for Afdeling I havde hun ikke mødt den nødvendige Imødekommen hos den gamle Ledelse. Heldigvis var der nu kommen en anderledes Gang i Støvlerne, saa Agitations- og Organisationsarbejdet var gaaet som det skulde i de Spor, som Fru Olivia Nielsen har skabt.

Fru *Johansen* talte om Bevillingen til en Mindesten for Fru Olivia Nielsen. Den tidligere Sekretær havde imidlertid forbrugt 200 Kr. til Gibsafstøbninger og Billeder af Gravstenen, men hertil havde Hovedbestyrelsen ikke givet sit Minde, da den fandt disse Afstøbninger af Medaillonen meget grimme.

Frk. *Hansen*, Horsens, udtalte sin Glæde over, at Lykkens Sol nu atter synes at straale over Kvindeligt Arbejderforbund. Vi vil ikke alene takke den nuværende Hovedbestyrelse for dens energiske Ledelse, men vi vil tillige love, at vi alle vil yde den den bedst mulige Støtte.

Fru *Petersen* og Fru *Frederiksen* omtalte Forholdene i Afdeling III og bad Hovedledelsen om at støtte dem i Arbejdet for at samle alle Bladbudene indenfor Kvindeligt Arbejderforbund.

Forretningsføreren omtalte nærmere Forholdene i Horsens og de forskellige Afdelingers Repræsentationsret til Kongresserne. Hun lovede Bladbudenes Afdeling al mulig Støtte i Organisationsarbejdet.

Efter en længere Diskussion, der iøvrigt kun formede sig som Tilkendegivelser af lutter Tilfredshed med Ledelsens Virksomhed, toges Beretningen til Efterretning.

Regnskaberne.

Forretningsføreren oplæste Administrationskassens og Strejkekassens reviderede Regnskaber for de 3 Aar.

Regnskaberne godkendtes enstemmig.

Lovændringer.

Sekretæren (Anna Andersen) anbefalede de af Hovedbestyrelsen udarbejdede Ændringsforslag. Derved indføres Understøttelse under Arbejdsløshed til meget unge og meget gamle Medlemmer, saa fremt dette

ikke kommer i Strid med Arbejdsløshedskasseloven.

Endvidere indføres der hvilende Medlemsret mod at indbetale 10 Øre ugtl. til Arbejdsløshedskassen i Stedet for 35 Øre tidligere og der foreslaas nye Regler for Repræsentation til Kongressen og for Regnskabsrevisionen.

Efter en indgaaende Diskussion vedtoges de stillede Ændringer i Forbindelse med et af Frk. *Petersen*, København stillet Forslag, der gik ud paa at hvilende Medlemmer dog skal betale 1 Kr. aarlig i Strejkebidrag.

Efter at der var aflagt Beretninger fra Afdelingerne fastsattes Formandens Løn til 1820 Kr. aarlig og Sekretærens til 800 Kr. (Sekretæren er samtidig Formand for Arbejdsløshedskassen og lønnes for denne Virksomhed med 600 Kr. aarlig).

Valg.

Ved Akklamation genvalgtes Fru *Sofie Rasmussen* til Forbundets Forretningsfører og Frk. *Anna Andersen* til dets Sekretær. Til Hovedbestyrelsen genvalgtes de tidligere Hovedbestyrelsesmedlemmer samt Fru *Sofie Larsen* (Afdl. I) og Fru *A. Frederiksen* (Afdl. III) (Bladbudene).

Til Hovedrevisorer valgtes Frk. *Helga Jørgensen* og Fru *Thora Petersen*.

Kvindernes Arbejdsløshedskasse afholdt Delegeretmøde d. 16. Juli, Dagen efter Forbundets Kongres.

Hovedbestyrelsens 9 Medlemmer havde givet Møde. 16 Afdelinger var repræsenteret ved 23 Delegerede.

Beretning

aflagdes af Formanden, Frk. *Anna Andersen*.

Der var i 1910—11 udbetalt 2972 Kr. i Understøttelse, og i Aaret 1911—12 er der udbetalt 11,243 Kr. I det første Aar var 104 Medlemmer bleven understøttede, og i det sidste Aar er der understøttet 318 Medlemmer.

Kassens Formue var den 31. Marts 1910 4593 Kr. 98 Øre, og den var den 31. Marts 1912 24442 Kr. 49 Øre. Denne Formuefremgang sættes i den bedste Belysning, naar man erindrer, at der samtidig er udbetalt 14,000 Kr. i Understøttelse.

Medlemsantallet var den 31. Marts 1910 1657. Nu er Medlemsantallet 2731, hvilket betyder en Fremgang i det sidste Aar paa 1000 Medlemmer, hvilken kolossal Fremgang nærmest skyldes Afdeling I (Fabriksarbejderne).

Beretningen godkendtes enstemmig og uden Debat.

Regnskaberne.

Formanden fremlagde de reviderede Regnskaber, som fremkaldte en kort Debat om Kontrollen med de Arbejdsløse.

Spørgsmaalet rejstes af Fru *Petra Jensen* i Aarhus.

Formanden svarede, at de Arbejdsløse i København kontrolleredes daglig af Formanden for Afdeling I (Fru Johanne Jensen). I Provinserne af de stedlige Tillidsmænd.

Regnskaberne godkendtes.

Frk. *Anna Andersen* genvalgtes til Formand.

Næste Kongres i Forbundet og Delegeretmøde i Arbejdsløshedskassen afholdes i Aarhus i Juli 1915.

* * *

Kongresser i Udlandet.

Den svenske Landsorganisation afholder Kongres i Stockholm i Dagene fra 6. til 11. September.

De samvirkende Fagforbund i Danmark vil ved denne Lejlighed blive repræsenteret af *Carl F. Madsen* og *Otto Smith*.

Lønbevægelser og Konflikter.

Kuskene i Aalborg. Vi meddelte i sin Tid, at Forhandlingerne om Lønforholdene for Kuskene hos Medlemmer af Vognmandsforeningen i Aalborg og Nørre-Sundby var bristede ved en Fællesforhandling, og at Arbejdet vilde blive standset til den varslede Tid — 1. Juni.

Dagen før opnaaedes der imidlertid Enighed paa Stedet om straks

at hæve Ugelønnen fra 20 til 21 Kr. for hele Aaret og i 1914 til 22 Kr. for 8 af Aarets Maaneder.

Daglønnen forhøjedes straks fra 3 Kr. 50 Ø. til 3 Kr. 70 Øre. Fra 1914 sættes den til 3 Kr. 90 Øre i de 8 Maaneder, men forbliver paa 3 Kr. 70 Øre i 4 Vintermaaneder.

Maanedslønnen hævedes fra 25 à 35 Kr. (Vinter og Sommer) til 30 à 40 Kr.

Overenskomsten, som omfatter 153 Mand, gælder til 1916.

Kranmænd og Rensere hos Burmeister & Wain. Mellem Firmaet og Støberiarbejdsmændenes Afdeling opstod der Uenighed om nogle Tillægsbetalinger og da Firmaet og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien, hvoraf Firmaet er Medlem, nægtede at behandle denne Sag ved Mægling og Forhandling varslede Arbejdsmændene Strejke den 8. Juni.

Mod dette Varsel protesterede Arbejdsgiverne og bebudede Sagsanlæg, men ved et Møde den 17. Juni sammen med Repræsentanter for Hovedorganisationerne indgik Firmaet paa at behandle Sagen efter Regler for Behandling af faglig Strid, og dermed bortfaldt Strejkevarslet og Spørgsmaalet om Sagens Behandling ved den faste Voldgiftsret.

Sadelmagere og Tapetserere i Provinserne. Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund har i afvigte Foraar afsluttet en Række Overenskomster, hvorved Timelønningerne er forhøjede. I *Aalborg* forhøjedes de fra 38—40—45 til 43—45—50 Ø., i *Haslev* fra 30 til 35—38 Ø., i *Hjørring* fra 35—38 til 40—41—43 Ø., i *Maribo* fra 33—36 til 36—42 Ø., i *Middelfart* fra 30 til 35—40 Ø. og i *Vejle* fra 37—40 til 42—45 Ø.

Afdød Fagforeningsmand.

Forretningsføreren for det jyskfynske Arbejdsmands-Forbund, *Hans Mathisen Hansen*, mistede den 15. Juli Livet ved en Badeulykke.

Den afdøde, der var fyldt 47 Aar, har siden den 17. Oktober 1898 beklædt Posten som Forretningsfører, og hans kolossale Energi og Arbejdsevne i Forbindelse med et sjældent sympatetisk Væsen og en sikker, men klog Optræden, har gavnet hans tusinder af Kammerater paa mangfoldige Omraader.

Han var Medlem af Forretningsudvalget i Dansk Arbejdsmandsforbund, Repræsentantskabet i De samvirkende Fagforbund og valgtes i afvigte Januar til Medlem af Reorganisationsudvalget.

Dansk Arbejderbevægelse og selvfølgelig særlig Arbejdsmandsorganisationerne lider et meget alvorligt Tab ved H. M. Hansens Død.

I Forretningsførerstillingen er den tidligere Formand for Arbejdsmændenes Fagforening i Esbjerg, *Carl Dreyer*, konstitueret.

I De samvirkende Fagforbunds Reorganisationsudvalg indtræder Karetmager *Em. Olsen* i den ledigblevne Plads.

Indsamlingen til Mindesmærket for Saxo Wiegel.

Foruden de i »Arbejderen« Nr. 1 nævnte Bidrag fra Foreninger i Danmark er endvidere indkommet:

Socialdemokratisk Forening Kbhvn.s 3. Kreds	5 Kr.
Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund	10 —
Ialt...	15 Kr.

Th. Stauning. *Oskar Johansen.*
Kasserer.

Nyt Fagblad.

Barber- og Frisørsvendenes Forbund i Danmark har den 15. Juli udsendt sit første Medlemsblad.

Det er firesidet, af samme Format som de fleste andre Organisationers Fagblade, sirligt trykt og — godt skrevet.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Juli 1912.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. August 1912.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

FORBUNDETS BOGTRYKKERI KØBENHAVN

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsstanden i Juli 1912.

Bemærk! Naar ingen Arbejdsløse eller ingen tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et ?

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Hovedorganisationen?	

Formandens Navn:

Adresse:

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til den Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. August 1912.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

Carl F. Madsen.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Kjøbenhavns Postdistrikter for 2 Øre).

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 6 ❋ KØBENHAVN DEN 10. AUGUST 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene paa Kastrup Gødningsfabrik. Slagteriarbejderne i Frederikssund). Arbejdsløsheden i Maj Maaned 1912.

Kongresser.

Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund,

som omfatter Fagets Organisationer i Danmark, Norge og Sverig afholdt sin 8. Kongres i Kristiania i Dagene fra 14. til 18. Juli.

Foruden 12 Hovedbestyrelsesmedlemmer var 24 danske 18 svenske og 10 norske Repræsentanter kommet til Stede.

Samtlige Mandater godkendtes og et Forslag af en københavnsk Repræsentant om at Hovedbestyrelsens Medlemmer kun havde Stemmeret, hvis de var valgt som Delegerede, forkastedes.

M. C. Lyngsie var mødt som Repræsentant for De samvirkende Fagforbund i Danmark og *P. Blum* fra Berlin repræsenterede de tyske Fagfæller.

Forretningsføreren *J. P. Jønson* aflagde derpaa

Beretning om Virksomheden.

Trods det, at de 5 Aar, som er gaaet siden sidste Kongres, ingenlunde har været særlig gode, er det dog lykkedes vort Forbund at gennemføre en Række Forbedringer i vore Medlemmers Kaar. Vi har i alt i de forløbne Aar haft 2910 Medlemmer i Lønbevægelse, og vi har saaledes haft Lønbevægelser flere Gange i forskellige Afdelinger. Af de 2910 har kun 511 været i Strejke, og de Forbedringer, der er gennemført, repræsenterer ialt en aarlig Merindtægt paa 593,231 Kr. for vore Medlemmer.

Til Strejker i eget Fag er anvendt 57,537 Kr. 61 Øre. Til Strejker i De samvirkende Fagforbund i Danmark er udbetalt 11,657 Kr. 56 Øre og til Lockout'er indenfor Landsorganisationen i Sverig 17,818 Kr. 79 Øre. Fra den svenske Landsorganisation har vi modtaget 8,351 Kr. I Rejsehjælp har vi i de 5 Aar ialt udbetalt 13,333 Kr. og til Begravelseshjælp ialt 5,273 Kr. 80 Øre.

Det samlede Medlemsantal var ved sidste Kongres 2472. Det er dalet til 2105. Aarsagen til Nedgangen er ene at søge i den svenske Storstrejke og den derpaa følgende Ligegyldighed indenfor Arbejderne. Alligevel har vi klaret Storstrejkens Følger bedre end de fleste svenske Fagforbund, og naar vi har kunnet det, skyldes det vor skandinaviske Samarbejde. Det har ogsaa virket paa den Maade, at vi ikke et eneste Sted i Sverig har modtaget nogen Lønreduktion, men endog har kunnet gennemføre Forbedringer adskillige Steder. At vi ikke alene har hævdet den økonomiske Situation i Sverig, men ogsaa gennemført Forbedringer for vore Medlemmer, er saa enestaaende indenfor den svenske Arbejderbevægelse, at næppe et eneste Forbund har saa godt et Resultat at opvise. Storstrejken i Sverig slog jo Saar saa dybe, at det vil vare Aar, før de kan heles.

Af vore 2105 Medlemmer har vi 1092 i Danmark, og her er der næppe flere Medlemmer at skrabe sammen, 642 i Sverig og 371 i Norge.

Arbejdsløsheden har i de forløbne Aar hærget vore Medlemmer stærkt.

I Danmark kulminerede Arbejdsløsheden i 1908—9 med 35,125 tabte Arbejdsdage. Det følgende Aar var Tallet 34,357 og det dalede derpaa, saa det 1911—12 var 23,161. I Sverig har Arbejdsløsheden været i Stigen gennem hele den 5aarige Periode, saaledes at vi det sidste Aar har 10,793 tabte Arbejdsdage med mindre end det halve i 1907—8 og trods det, at Medlemsantallet i Sverig i de 5 Aar dalede fra 1194 til 642. I Norge var Arbejdsløsheden størst de samme Aar som i Danmark, og de tilsvarende Tal er her 4,214 og 3,057 tabte Arbejdsdage. Sidste Aar er Tallet 2033. Tallene fra Sverig og Norge er dog maaske næppe saa nøjagtige som fra Danmark, idet man i de to Lande ikke har nogen Arbejdsløshedskasse, og Kontrollen derfor næppe saa effektiv som i Danmark.

Forretningsføreren omtalte de enkelte Lønbevægelser og dvælede udførligt ved Storstrejken i Sverig og de Faser, denne mægtige Kamp gennemgik. Trods det, vi ingen formel Forpligtelse havde dertil, understøttede vi dog vore svenske Medlemmer for at holde den værste Nød fra Dørene. Men Storstrejken i Sverig er det bedste Bevis for, at Arbejderne ikke kan sejre ved Begejstring og Solidaritet alene, thi aldrig er Arbejderne med større Begejstring og Solidaritet gaaet i Kamp, end vore Klassefæller gjorde. Nej, skal vi føre Kamp, maa Solidariteten underbygges med Penge, saa vi kan understøtte vore kæmpende Klassefæller.

Til De samvirkende Fagforbund i Danmark har der i de 5 Aar været paalignet 9 Kr. 60 Øre pr. Medlem i Ekstrabidrag. Deraf har Medlemmerne selv betalt 6 Kr., Resten er taget af Forbundskassen.

Til Landsorganisationen i Sverig er paalignet 26 Kr. Deraf har Forbundet betalt de 10½ Kr.

Endvidere er der til Konflikter i eget Fag paalignet Medlemmerne i Danmark og Norge 5 Kr. 50 Øre, deraf de 3½ Kr. til den svenske Storstrejke. Man vil saaledes se, at Ekstra-Paaligningen ikke har været særlig stor.

Som Helhed taget maa det siges, at Virksomheden i de forløbne 5 Aar har været af en saadan Beskaffenhed, at vi maa ønske, vi, naar vi paany møder til Kongres, kan se tilbage paa en lige saa frugtbringende Virksomhed.

Diskussionen.

Chr. Petersen, København, erklærede at Tapetsererne i København ikke kunde være tilfredse med Virksomheden, idet der ikke var opnaaet saa store Fordele, som Medlemmerne havde billigt Krav paa.

Rothaupt, Kristiania, beklagede, at der paa et givet Tidspunkt var nægtet Sadelmagerne i Kristiania Sanktion til en Lønbevægelse. Denne Sag ønsker vi behandlet som et særligt Punkt paa Dagsordenen.

Knud Hansen, København, omtalte forskellige Sager vedrørende Regnskabet. Kongressen bør godkende Udbetalingen af Understøttelse til den svenske Storstrejke, da der ingen Lovhjemmel er for denne Udgift.

Sülberg, København, betvivlede at Forholdene var saa gunstige som fremstillet af Forretningsføreren. Han omtalte den af Sadelmagerne i København førte Lønbevægelse og beklagede, at der ikke var naaet en bedre Ordning paa Lysbro Fabriker.

A. G. Hansen, København, henstillede, at man ved Afslutning af fremtidige Overenskomster lagde mere Vægt paa at forkorte Arbejdstiden. De københavnske Arbejdere havde med Glæde bidraget deres Skærv til de svenske Klassefæller, som deltog i Storstrejken.

Lindkvist, Malmø, erkendte dette og rettede en varm Tak til Kollegerne i Norge og Danmark for den ydede Støtte. Taleren omtalte nærmere Storstrejken og dvælede ved den derpaa følgende Strejke i Malmø.

Efter at *Alfr. Petersen,* København, havde omtalt Lønbevægelsen indenfor Tapetsererne i København, replicerede

Forretningsføreren til de forskellige Talere. At den trykte Beretning

om Virksomheden først nu paa Kongressen kunde forelægges de Delegerede havde sin Grund i, at de Aar, Beretningen omfattede, først sluttede 1. Juli, saa det havde været umuligt at faa den færdig før.

Tapetsererne i København har jo selv ved gentagne Afstemninger med stort Flertal vedtaget den Overenskomst, som er sluttet med Arbejdsgiverne, saa det overrasker mig, at der nu skal rettes Bebrejdelser mod Forbundsledelsen, som dog ikke paa noget Punkt har lagt Pres paa Afdelingen.

At vi maatte nægte Sadelmagerne i Kristiania Sanktion til Lønbevægelse, har sin Grund i, at Begæringen indkom senere, end Loven foreskriver. Paa det Tidspunkt var der desuden allerede givet Sanktion til Afdelingen i Drammen under Forudsætning af, at der ikke samtidig gaves Sanktion til Sadelmagerne i Kristiania. Denne Afdeling har da ogsaa senere i en Skrivelse anerkendt vore Grunde til at nægte Sanktionen.

Naar man klager over den Ordning, der blev truffet med Hensyn til Lysbro Fabriker, vil jeg dog sige, at vi der opnaaede at faa sat en Stopper for Tugthusarbejdet. Det er dog ogsaa et Resultat, som er værd at notere.

En lang Diskussion paafulgte nu og da den sluttede, tog *Lyngsie* Ordet.

Han betonede, at der paa Kongressen skulde holdes Dom over de sidste 5 Aars Virksomhed, og som gammel Organisationsmand vilde han sige, at der var foretaget et propert og godt Arbejde. Trods Storstrejken i Sverig og trods store Lockouter i Danmark og Norge er det lykkedes at opnaa Fordele for Medlemmerne, som repræsenterer over en halv Mill. Kr. aarlig. Den Sum er Sadelmagernes og Tapetserernes Næver blevne mere værd pr. Aar. Kapitaliserer I denne Sum efter 4% i aarlig Rente, er Eders Næver nu 14½ Mill. Kr. mere værd end for 5 Aar siden. Tror I, der er noget Forbund, som i disse vanskelige Tider har opnaaet mere? Jeg tror det ikke. Mine egne Bysbørn fra København er utilfredse, men Forholdene er jo saaledes i Danmark, at er vi naaet vidt frem, saa er Arbejdsgiverne ogsaa vidt fremme med deres Organisation. De har nægtet at gaa med til Timelønninger over 50 Øre, men den Modstand har I brudt, og selv om I har faaet for lidt, er det alligevel et stolt Resultat, I møder med, og saa maa I skrive det paa Konjunkturernes og Arbejdsgiver-Organisationernes Regning, at I ikke har opnaaet mere.

Det er farligt, at jo stærkere Arbejdsgivernes Organisation bliver, des mere breder Utilfredsheden sig blandt Arbejderne. Den skyldes en vis Vane til at se sort, og den, der ser alting sort, kan let, selv om de nødig vil, komme til at skade Organisationen og Bevægelsen.

Hvis Arbejdernes stolte og glade Syn paa deres Organisation skulde blive fortrængt af Sortseerne, breder Mismodet sig, og hvor skal saa den unge Arbejder, der aldrig har hørt noget om Arbejderorganisationens Virksomhed faa Begejstring og Mod til at gaa med i Arbejderbevægelsen. Men det gælder om, at vi gaar paa med lyst og frejdigt Humør, saa vindes der i Fremtiden endnu større Fordele end hidtil.

Ved Afstemningen over Beretningen, der paa Begæring af 10 Medlemmer foretoges ved Navneopraab, godkendtes Virksomheden med 38 Ja mod 7 Nej. 3 Delegerede stemte ikke.

Regnskabet

forelagdes af Hovedkasserer *Vilh. Nielsen*, København.

Det udviste, at der i de svundne 5 Aar har været en ordinær Kontingentindtægt paa 168,034 Kr. 78 Øre og i Ekstrakontingent er indkommet 34,083 Kr. 18 Øre. Altsaa en samlet Indtægt paa 202,117 Kr. 96 Øre.

Til Konflikter er ialt udbetalt 87,141 Kr. 51 Øre, til Understøttelser 18,606 Kr. 80 Øre, til Kongresser og Repræsentation 13,054 Kr. 75 Øre, til Agitation 2292 Kr. 93 Øre, til Tryksager, Porto og Telegrammer 10,281 Kr. 45 Øre, til Medlemsblad

og Bøger 8922 Kr. 81 Øre og til Administration 25,694 Kr. 88 Øre, heri bl. a. indbefattet et Laan paa 6400 Kr. til Arbejdsløshedskassen. Laanet er senere tilbagebetolt.

Forbundet ejer en kontant Formue paa 27,986 Kr. 5 Øre.

Efter nogle faa Bemærkninger godkendtes Regnskaberne enstemmigt.

Forslag om Ophævelse af Sammenslutningen af de tre Landes Forbund.

Fra Tapetserernes Fagforening i København forelaa Forslag om at ophæve Forbundet i dets nuværende Form og derefter oprette et særligt Forbund for hvert enkelt Land.

Forslaget forelagdes af *Chr. Petersen*, som fremhævede, at under den nuværende Organisationsform fordeltes Udgifterne ikke retfærdigt. Taleren havde gennemgaaet Regnskaberne siden 1903 og havde deraf set, at de danske Medlemmer ydede langt det største Bidrag til Forbundet, medens dette nærmest havde sine Udgifter paa de svenske og norske Medlemmer. Det vil derfor være det retfærdigste at dele Forbundet efter hvert Land og saa indgaa Overenskomster om obligatorisk Understøttelse i Konflikttilfælde.

R. Olsen, Kristiania, kunde ikke tiltræde Tapetserernes Forslag, idet han mente, at Udviklingen gik i Retning af Industriforbund.

Rothaupt, Kristiania, mente ikke, at Tiden var inde til hverken at oprette Industriforbund eller at splitte det nuværende Forbund i 3 Dele.

Forretningsføreren beklagede, at man paa Kongressen skulde drøfte Forslag som gik ud paa at svække vort Sammenhold i Stedet for at styrke det. Vor Organisations Styrke er jo netop, at vi er skandinavisk organiserede, og Arbejdsgiverne frygter os, fordi de ved, at gaar de i Kamp med nogen af vore Afdelinger, saa er de samtidig i Kamp med alle Skandinaviens organiserede Fagfæller.

Det er rigtigt, at Danmark har været saa heldigt stillet, at det har kunnet yde Bidrag til Kammerater i Norge og Sverig uden selv i saa høj Grad at have trængt til Hjælp. Men det er jo godt for vore danske Medlemmer, at de ikke har været ude i saa mange Kampe, som Medlemmerne i Norge og Sverig. Vi har i Danmark kunnet opnaa ganske de samme Fordele uden Kamp, som vi i de andre Lande har maattet kæmpe for at opnaa.

Nu foreslaar man altsaa at ophæve det skandinaviske Forbund paa samme Tid, som Arbejdsgiverne søger at styrke deres internationale Samarbejde. Har vi da intet lært af Storstrejken i Sverig? Under den viste det sig netop, at vor nuværende Organisationsform er yderst effektiv og i Stand til at yde Arbejdsgiverne virksom Modstand. Princípet indenfor vort Forbund bør være det samme som i en Sygekasse. Som de raske yder til de syge og alligevel er bedre stillede end dem, som modtager Hjælpen, saaledes skal vi her med Glæde yde til de Kolleger der kommer i Kamp og være glade, om vi selv kan undgaa Kamp.

Forretningsførerens Tale efterfulgtes af en længere Diskussion, hvori en stor Del af de Delegerede deltog. Saa godt som alle udtalte de sig imod Tapetserernes Forslag.

Under Diskussionen tog ogsaa Forretningsfører *Blum*, Berlin, Ordet. Han forstod ikke, at der kunde være saa stor en Utilfredshed, som man gav det Udseende af, med en saa glimrende Virksomhed, som der var udfoldet, og advarede indtrængende imod at ændre en Organisationsform, som nu i 18 Aar havde staaet sin Prøve.

Ved Debattens Slutning havde *Chr. Petersen*, København, endnu en Gang Ordet for at anbefale Forslaget. Han fandt, at da der nu skulde oprettes Arbejdsløshedskasser i alle 3 Lande, maatte det være det rette Tidspunkt ogsaa nu at dele Forbundets Administration og Agitation mellem de 3 Lande. Derfor ophæver vi jo ikke Samarbejdet, men skal selvfølgelig staa Last og Brast, naar der er Kampe i de forskellige Lande. Han

sluttede med at sige, at selv om Forslaget stemtes ned denne Gang, vilde det komme igen paa senere Kongresser.

Efter at Forretningsfører *Jønson* havde repliceret og endnu en Gang indstændigt fraraadet at vedtage Forslaget, sattes dette under Afstemning. Denne foretoges ved Navneopraab, hvis Resultat blev, at Forslaget fra Københavns Tapetserere forkastedes med 52 St. mod 9. 3 Delegerede undlod at stemme.

Derpaa anbefalede *Sülberg*, København, et Forslag fra Københavns Sadelmagere, gaaende ud paa, at der nedsættes et Udvalg, som skal udarbejde Regler. hvorefter der skal oprettes 3 Strejkekasser, et for hvert Land. Af disse Kasser skal der udbetales Understøttelser til Medlemmer, som kommer i Lønkamp i de paagældende Lande. Først naar Antallet overstiger 5% af det samlede Medlemstal, skal der understøttes af Forbundet i Fællesskab.

Forslaget anbefaledes endvidere af *A. G. Hansen* og *L. Petersen*, København, mens *Forretningsføreren* m.fl. fraraade dets Vedtagelse.

Efter en længere Diskussion vedtoges med 31 St. mod 28 en Resolution, i Følge hvilken der skal nedsættes et Udvalg bestaaende af 3 fra hvert Land. Dette Udvalg skal undersøge Trangen og Betimeligheden af at ændre Organisationsformen indenfor det nuværende Forbund. Udvalget skal afslutte sit Arbejde inden 2 Aar.

Lovene.

Paa Forslag af Hovedbestyrelsen vedtoges det at forhøje Kontingentet til Forbundet fra 25 til 30 Øre om Ugen.

Restancefristen med Kontingentets Betaling nedsættes til 8 Uger.

Rejsehjælpen reguleredes. For Danmarks Vedkommende forhøjedes den i Esbjerg til 3 Kr.

Et Forslag fra Sadelmagerne i Kristiania om Oprettelse af en Livsforsikring i Tilknytning til Forbundet og forskellige Forslag om Ændring i Strejkeunderstøttelsens Størrelse forkastedes.

Om Strejkebrydere vedtoges følgende Resolution:

»Hvis Strejke-, Lockout- eller Blokadebrydere optages i Forbundet skal der erlægges en Bøde, som bestemmes af Hovedbestyrelsen efter Indstilling af Afdelingen. Halvdelen af Bøden tilfalder Forbundskassen, den anden Halvdel Afdelingskassen.«

Det vedtoges endvidere at ændre Forbundets Hovedledelse saaledes, at den kommer til at bestaa af et Repræsentantskab, der holder Møde en Gang aarlig og bestaar af Forretningsfører og Hovedkasserer og 5 Repræsentanter for Danmark, 6 for Sverig og 3 for Norge. Imellem Repræsentantskabsmøderne ledes Forbundet af en Hovedbestyrelse, bestaaende af Forretningsføreren og 3 københavnske og 3 sydsvenske Repræsentantskabsmedlemmer samt 1 Repræsentant for Norge.

Endvidere vedtoges det at vælge en Sekretær til Repræsentantskabsmøder og Kongresser. Denne Sekretær maa ikke have andre Tillidsposter indenfor Forbundet.

Fra Københavns Sadelmagere forelaa Forslag om Nedsættelse af et Udvalg til at undersøge Betingelserne for Oprettelsen af en Fagskole i København. Forslaget anbefaledes af *Sülberg*, og selve Tanken vandt almindelig Sympati, men man fandt det uoverkommeligt for Forbundet. Forslaget henvistes til de københavnske Afdelinger, idet man ansaa det for en Opgave, de bedst kunde tage sig af og forhandle med Mesterorganisationerne og Staten om Planens Realisation.

Valg.

Ved Aklamation genvalgtes til Forretningsfører *J. P. Jønson* og til Hovedkasserer *Vilh. Nielsen*, København, og til Sekretær *Ehlert Nielsen*, Silkeborg.

Derefter valgtes Repræsentantskab, og Kongressen sluttede med Taler af de Indbudte og Forretningsføreren.

Sadelmager- og Tapetsererfagets Arbejdsløshedskasse i Danmark holdt Delegeretmøde i Kristiania den

19. Juli, Dagen efter det skandinaviske Forbunds Kongres.

Af Beretning og Regnskab fremgik det, at der fra 1. Juli 1907 til 1. April 1912 ialt er indbetalt af Medlemmer 54,450 Kr. 20 Øre. I Statstilskud er der i samme Tid modtaget 24,251 Kr. 6 Øre, og i Kommunetilskud 12,635 Kr. 88 Øre. I Arbejdsløshedsunderstøttelse er udbetalt 77,801 Kr. og i Rejseunderstøttelse 6583 Kr.

Kassen, der har bestaaet siden 1900, blev statsanerkendt 1. Novbr. 1907. Den havde da en Formue paa 5173 Kr. 88 Øre. 1. April 1912 var Formuen 5210 Kr. 71 Øre.

Fra forskellige Afdelinger forelaa der Forslag om at forhøje Kontingentet og Understøttelsen. Man enedes om et Forslag, gaaende ud paa at forhøje Kontingentet, der nu er 20 Øre om Ugen, til 25 Øre. Understøttelsen, der nu er 7 Kr. om Ugen, forhøjes for Medlemmer med 2 Aars Anciennitet til 9 Kr. pr. Uge og for Medlemmer med mere end 3 Aars Anciennitet til 10 Kr. pr. Uge.

Det forhøjede Kontingent og den øgede Understøttelse træder under Forudsætning af Inspektoratets Godkendelse i Kraft den 1. Oktober 1912.

Nogle af Inspektoratet foreslaaede Ændringer til Lovene tiltraadtes.

J. P. Jønson valgtes til Formand, *Vilh. Nielsen* til Hovedkasserer.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene paa Kastrp Gødningsfabrik. Dansk Arbejdsmands-Forbund havde opsagt Overenskomsten med *Kastrup Svovlsyre- og Superfosfatfabrik* til Udløb 1. Juli d. A. for at faa gennemført forskellige tiltrængte Forbedringer paa Daglønnens, Timelønnens og Akkordprisernes Omraade.

Forhandlingerne med Fabriken og den stedlige Fagforening resulterede i, at Fabriken forlangte *Lønreduktioner* og Arbejdstiden *forlænget* fra 8 til 12 Timer i Svovlsyreafdelingen.

Forbundet varslede derfor Strejke første og anden Gang henholdsvis den 10. og 20. Juli, og Arbejdet nedlagdes om Aftenen den 27. Juli.

Det var nemlig ikke lykkedes at opnaa Enighed om en Ordning i Tiden mellem den 10. og 27. Juli, uagtet der med Bistand af Hovedorganisationerne var ført Forhandlinger ved flere Møder.

Et Forsøg paa at gennemføre en midlertidig Ordning paa et Aar bristede, idet Fabrikens Repræsentanter krævede, at Lønnen i Svovlsyreafdelingen skulde nedsættes fra 26 Kr. 50 Øre og 27 Kr. 50 Øre til 24 Kr. 50 Øre om Ugen, saafremt Arbejdstiden i det kommende Aar vedblivende skulde være 8 Timer. I Gødningsafdelingen, hvor man var enig om en Arbejdstid paa 9½ Time, forlangtes Timelønnen nedsat fra 40 til 39 Øre, og Tillæget for Overarbejde begæredes nedsat fra 50 til 25 pCt. af Timelønnen. Endvidere forlangte Selskabets Repræsentanter betydelige Nedsættelser paa nogle Akkordpriser.

Under disse Omstændigheder blev Strejken uundgaaelig, og den vil efter al Sandsynlighed blive langvarig, dels fordi Selskabets Direktør, *Sigumfeldt*, er stærkt opsat paa at føre sin Krig igennem, og dels fordi Arbejdsgiversammenslutningen »Industrifagene« ved Møderne har erklæret at ville yde Selskabet al Støtte til Kravenes Gennemførelse.

Slagteriarbejderne i Frederikssund. Dansk Slagteriarbejderforbund har indgaaet Overenskomst med *Frederikssunds Andelssvineslagteri*. Minimallønnen er derved forhøjet fra 18 til 21 Kr. i det første Aar, en Arbejder er beskæftiget i Slagteriet, 22 Kr. i det andet og 23 Kr. ugentlig i det tredje Aar.

De mandlige Arbejdere fik alle personlige Tillæg fra 1 til 5 Kr. om Ugen.

De kvindelige Arbejderes Minimalløn forhøjedes fra 11 til 14 Kr.

om Ugen, og de Kvinder, der tidligere lønnedes med 13 Kr., faar fremtidig 15 Kr.

Betalingen for Overarbejde forhøjedes til 65 Øre for Mænd og 40 Øre for Kvinder, og alle Arbejdere — 65 i Tallet — erholder 3 Dages Sommerferie uden Afkortning i Lønnen.

Overenskomsten gælder til 1. Januar 1914.

Arbejdsløsheden
i Maj Maaned 1912.

De i nedenstaaende Fortegnelse nævnte 55 Fag eller Organisationer har meddelt Oplysninger om Arbejdsløsheden i Maj Maaned 1912 for ialt ca. 97,000 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 4,400 eller 4,5 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 95,500 eller 0,98 Dage pr. Medlem.

Der mangler helt Oplysninger fra følgende Organisationer: Sejlmagere, Rebslagere, Syersker, Murarbejdsmænd i København, Telefonarbejdere, Forgyldere, Glarmestre, Malere, Sadelmagere, Gas- og Vandarbejdere, Børstenbindere, Keramikere, Kobbersmede, Filehuggere, chirurgiske Instrumentmagere, Bogbindere, Gartnere samt Arbejdsmændenes Fagforening i Randers. Desuden er de meddelte Oplysninger ret ufuldstændige for Mølleriarbejdere, Murere, Stenarbejdere, Papirarbejdere, Dansk Arbejdsmandsforbund og Kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	94	94	8	196	430	240	8	108	524	334	16	304
Bagere	1066	1066	196	3190	1017	1017	110	2270	2083	2083	306	5460
Sukkervarearbejdere	146	146	2	50	60	60	2	52	206	206	4	102
Bryggeriarbejdere	2199	2199	5	162	1396	1396	0	16	3595	3595	5	178
Slagteriarbejdere	173	173	9	240	1769	1769	41	403	1942	1942	50	643
Skraatobaksarbejdere	105	105	0	0	285	285	3	71	390	390	3	71
Tobaksarbejdere	3220	3220	237	5430	1551	1551	26	822	4771	4771	263	6252
Tekstillndustri.												
Tekstilarbejdere	1272	1131	13	378	2949	2907	60	1445	4221	4038	73	1823
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skrædere	2150	2150	49	395	1415	1415	43	269	3565	3565	92	664
Handskemagere	62	62	0	0	14	14	0	0	76	76	0	0
Hattearbejdere	167	167	2	52	75	75	3	72	242	242	5	124
Skotøjsarbejdere	1889	1889	51	1235	896	896	1	120	2785	2785	52	1355
Jordarbejder, Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	106	106	3	71	59	59	1	16	165	165	4	87
Murere	1383	1383	65	1430	4168	1254	2	33	5551	2637	67	1463
Hustømrere	1194	1194	24	1437	2947	2902	39	766	4141	4096	63	2203
Skibstømrere	—	—	—	—	358	358	14	220	358	358	14	220
Snedkere	2992	2992	358	7897	3219	3219	133	3914	6211	6211	491	11811
Billedskærere	88	88	13	238	47	47	2	57	135	135	15	295
Stukkatører	66	66	7	210	10	10	1	25	76	76	8	235
Skiferdækkere	10	10	6	350	—	—	—	—	10	10	6	350
At overføre	18382	18241	1048	22961	22665	19474	489	10679	41047	37715	1537	33640

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	18382	18241	1048	22961	22665	19474	489	10679	41047	37715	1537	33640
Skorstensfejere	64	64	0	0	—	—	—	—	64	64	0	0
Ovnsættere	12	12	7	110	—	—	—	—	12	12	7	110
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	574	574	7	292	1497	1497	27	812	2071	2071	34	1104
Bødkere	262	262	4	110	449	449	4	130	711	711	8	240
Drejere	72	72	2	16	217	217	13	232	289	289	15	248
Karetmagere	285	285	4	47	485	485	6	103	770	770	10	150
Barnevognsarbejdere	35	35	3	36	—	—	—	—	35	35	3	36
Korkskærere	180	180	5	140	33	33	1	24	213	213	6	164
Kurvemagere	125	125	0	0	—	—	—	—	125	125	0	0
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	103	103	4	115	92	92	5	132	195	195	9	247
Hvidgarvere	40	40	3	78	30	30	—	—	70	70	3	78
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Pottemagere	64	64	0	0	40	40	0	0	104	104	0	0
Stenarbejdere	120	42	1	26	380	245	2	48	500	287	3	74
Glasarbejdere	220	220	0	0	83	83	0	0	303	303	0	0
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv-, Elektropl.	252	252	3	89	121	121	2	13	373	373	5	102
Blikkenslagere	660	660	37	948	423	423	2	105	1083	1083	39	1053
Metaltrykkere	75	75	3	68	—	—	—	—	75	75	3	68
Gørtlere og Metalarb.	275	275	5	175	81	81	1	9	356	356	6	184
Urmagere	45	45	1	27	—	—	—	—	45	45	1	27
Instrum. mek. og opt.	24	24	0	0	—	—	—	—	24	24	0	0
Smede og Maskinarb.	6100	6100	359	6290	5223	5223	83	1557	11323	11323	442	7847
Formere	350	350	19	463	1050	1050	34	831	1400	1400	53	1294
Elektrikere	496	496	44	572	339	339	17	358	835	835	61	930
Jern- og Metalslibere	84	84	1	12	30	30	0	0	114	114	1	12
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	291	291	8	234	85	75	2	53	376	366	10	287
Typografer	2355	2355	140	3390	1359	1359	54	1307	3714	3714	194	4697
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	153	153	0	0	907	558	0	0	1060	711	0	0
Sømænd	—	—	—	—	—	—	—	—	2010	2010	0	0
Søfyrbødere	—	—	—	—	—	—	—	—	1200	1200	0	0
Kedel- og Maskinpass.	563	563	15	560	760	760	8	237	1323	1323	23	797
Kelnere	762	762	53	1550	312	312	38	900	1074	1074	91	2450
Dansk Arbejdsmandsf.	12500	11642	1060	26230	20500	12249	681	11115	33000	23891	1741	37345
Arbejdsm. Fagforening f. Gentofte og Lyngby.	—	—	—	—	716	716	2	56	716	716	2	56
Kvindeligt Arbejderf.	2195	1545	65	1186	524	304	8	217	2719	1849	73	1403
Sporvejsfunktionærer	1602	1602	20	850	—	—	—	—	1602	1602	20	850
Tilsammen	49320	47593	2921	66575	58401	46245	1479	28918	110931	97048	4400	95493

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 7 ❋ KØBENHAVN DEN 17. AUGUST 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter (Teglværksoverenskomsten. Trælagerarbejderne. Elektropletarbejderne i København. Jord- og Betonarbejderne hos Rothe. Linoleumsarbejderne i København. Mølleriarbejderne i Slagelse og Korsør. Sadelmagerne i Aarhus og Randers. Slagteriarbejderne i Aalborg). Arbejdsløshedskasserne. Arbejdsgiverforeningen. Ny Fagforening. Saxo Wiegels Monument.

Kongresser.

Bødkerforbundet i Danmark.

Fra 18. til 20. Juli holdt Bødkerforbondet Kongres i Rømersgades Festsal i København.

23 Afdelinger havde sendt 33 Repræsentanter. Hovedbestyrelsens 9 Medlemmer havde givet Møde og Redaktøren af det tyske Bødkerfagblad, *Fritz Holtmann*, var til Stede efter Indbydelse.

Efter at Forretningsordenen og Mødetid var vedtaget og efter at Mandater var godkendt og Kongressens Dirigenter og Sekretær var valgt aflagde Forbundets Forretningsfører, *Anton Andersen*, følgende

Beretning om Virksomheden.

De forløbne 3 Aar har været den økonomisk gunstigste Periode i Forbundets Historie, en Fredsperiode, der ligeledes havde sat sit velgørende Præg paa Arbejdsløshedskassen.

Trods denne dybe Fred var det dog lykkedes at faa revideret alle Overenskomster med Undtagelse af den med Cementfabrikerne. I København lykkedes det at faa Arbejdstiden forkortet med en halv Time. Daglønnen forhøjedes fra 4 Kr. 50 Øre til 4 Kr. 75 Øre. For Udearbejde til 5 Kr. 25 Øre og for urent Arbejde til 5 Kr. 50 Øre.

Paa Spritfabrikerne er Ugelønnen 30 Kr. med en Arbejdstid paa 57 Timer. Paa Bryggerierne er Akkordpriserne forhøjede med 10 pCt.

I Provinserne er der opnaaet Overenskomster med Bødkermestrene, Bryggerier, Oliemøller og Spritfabriker samt paa Enkeltvirksomheder. Gennemsnitlig kan vi sige, at Lønnen er hævet 2 Kr. ugentlig, ligesom den indvundne Forkortelse af Arbejdstiden hos Mestrene repræsenterer en Lønfremgang paa 2 Kr ugentlig. Paa Slagterierne har Forholdene været overordentlig vanskelige, idet en Del af de 24 Bødkere, som er beskæftigede der, er Medlemmer af Slagteriarbejdernes Forbund. Vi har forhandlet med dette Forbund om en Overenskomst, men det er ikke lykkedes for os at opnaa en saadan, og derfor har man det Særsyn, at 15 Bødkere paa Slagterierne er Medlem af Slagteriarbejderforbundet, og Lønningerne er som Følge deraf mere uensartede. Slagteriarbejderne har dog paa deres Kongres vedtaget, at naar saadanne Slagteriarbejdere udfører nyt Bødkerarbejde, skal de forlange Betaling efter Bødkesforbundets Priskurant.

Paa Cementfabrikerne har der ikke været ført nogen egentlig Lønbevægelse, men enkelte af disse Fabriker har vist en forbavsende Ævne til at holde baade Afdelingen i Aalborg og selve Forbundet i Aande. Vi fik saa den opstaaede Konflikt ind for den faste Voldgiftsret, der idømte Arbejdsgiverforeningen paa Aktieselskabet Nørresundby Portland Cementfabriks Vegne til at betale 150 Kr. i Sagsomkostninger.

Hovedbestyrelsen har lagt megen Vægt paa Indsamlingen af statistisk Materiale, men Medlemmerne har

ikke behandlet de udsendte Spørgeskemaer med Velvilje, idet kun 448 Medlemmer eller 62 pCt. har udfyldt disse Skemaer. Den paa dette Grundlag udarbejdede Statistik kan derfor ikke betragtes som fuldt paalidelig, men det vil vel blive bedre i Fremtiden.

Debatten.

P. Danielsen (Kbhvn.): Beretningen ser overmaade nydelig ud, men en Del af os Bødkere mener alligevel, at der muligvis kunde være opnaaet mere, om vor Ledelse ikke havde været saa udpræget forhandlingsvenlig.

Lidt mere Krigslyst var slet ikke saa galt. Vi maa dog huske paa, at vi staar med de 99 pCt. af Fagets Arbejdskraft indenfor vore Rækker. Vi har en god Løn, men den kunde dog være bedre endnu.

E. Svendsen: Vi skal aldrig lave Strejker, der dikteres af Principrytteri, og en Forhandling, hvor den ene Part ikke kan bøje sig en Smule, er ingen virkelig Forhandling.

L. Bresemann: Det er sagt, at vi staar med 99 pCt. af Arbejdskraften organiseret, men Sandheden er jo, at vi staar med al Arbejdskraft organiseret, som det er værd at regne med. I Byerne er hver eneste Bødker organiseret.

Det er mit Ønske, at der paa et tidligt Punkt af Kongressen skal lyde en Tak til A. Andersen for dette enestaaende gode Resultat. Jeg har ikke taget megen Del i Forhandlingerne, men jeg hørt de jublende Hurraer, hvormed Afdelingerne modtog de vundne Resultater.

Andersen (Kbhvn.): I de mange Aar, jeg har siddet i Hovedbestyrelsen, har det altid været Forstanden, der har været raadende i Ledelsen. Vi mener, at det er bedre at forhandle sig en Fordel til, end at slaa sig til den.

P. Danielsen (Kbhvn.) havde kun gjort sig til Tolk for de Tanker og Sympatier, som raadede indenfor den københavnske Afdeling, og det maatte han have Lov til.

P. Christensen (Kbhvn.): Hvis Medlemmerne satte sig rigtig ind i Fagforeningens Love, i de Opgaver, der ligger for, og i det betydelige Arbejde, der paalægges en Organisations Ledelse, vilde megen uberettiget Kritik ikke komme til Orde. Man vilde snarere med Taknemmelighed vende sig mod de Mænd, som har udført et grundlæggende Arbejde, og i Aarevis arbejder med Troskab og Indsigt for videre at udforme Organisationens Idé, og skaffe de størst mulige Fordele til Medlemmerne.

J. Larsen (Aalborg) bebrejdede Hovedbestyrelsen, at den ikke havde sat al Kraft ind paa at skaffe Medlemmerne en Sommerferie.

E. Svendsen (Kbhvn.): Vi skal ikke lade os føre ind paa Sideveje. Der endnu saa meget at vinde Løn og Arbejdstid, at vi bør koncentrere alle Kræfter paa det.

M. Traberg (Holstebro): Ja, Beretningen er saamænd god nok, men der savnes hos Hovedledelsen nogen Hensynsfuldhed overfor Arbejdsløse, der skal rejse til en anden By, hvor der tilbydes dem Arbejde.

Der drives paa mange Bødkerværksteder den reneste Svindel med Lærlinge. De maa spilde 5 Aar af deres bedste Ungdom, og lærer ikke Faget. Taleren opfordrede Svendene til at undlade at dække over denne Svindel ved at lave Lærlingenes Svendestykke.

E. Svendsen (Kbhvn.): Vi har meddelt Bødkerlavet, at hvis de vedblev at behandle deres Lærlinge paa samme Maade som hidtil, vilde Hovedbestyrelsen anvende Lærlingeloven i hele dens Udstrækning imod Mestrene, og tillige gøre dette Forhold til Genstand for offentlig Paatale.

Forretningsføreren svarede paa den fremkomne Kritik. Han var en Ven af Sommerferier, men man maatte selvfølgelig ikke købe den for dyrt, og Fordringen virker som en rød Klud overfor Bødkermestrene.

Ved Cementfabriken i Aalborg begik Arbejderne en taktisk Fejl, men det var tiltrods derfor lykkedes Hovedbestyrelsen at føre Sagen til Sejr. for dem. At Forbundet ikke kan godkende en Arbejdsnedlæggelse, som er etableret uden dets Vidende

er soleklart. Vi kan ikke aldeles se bort fra bestaaende Overenskomster og Voldgiftsdomstole.

Efter at der endnu var øvet Kritik over eller udtalt Tilslutning til Hovedbestyrelsens Virksomhed, godkendtes Beretningen med alle Stemmer mod 5.

Regnskaberne.

der paa Grund af den lange Fredsperiode udviste en mægtig Formuefremgang, godtendtes efter at man indgaaende havde drøftet Betimeligheden af at lade Forbundet repræsentere ved internationale Kongresser.

Lovene.

Efter en omfattende Generaldebat om en Række af Ændringer, der var stillet til Forbundets Love, henvistes Sagen til et Udvalg paa 7 Mand.

Dette Udvalg fremkom senere med en samlet Indstilling, idet Repræsentanterne fra Aarhus og Aalborg Afdeling dog forbeholdt sig deres Stilling til enkelte Ændringer.

Efter Udvalgets Indstilling skulde Fagbladet udgaa hver Maaned. Kontingentet (1 Kr. ugenlig) skulde fordeles efter den af Hovedbestyrelsen vedtagne Skala, der lyder saaledes:

Administrationskassen	16 Øre
Strejkekassen	30 —
Arbejdsløshedskassen	30 —
Sygefondet	14 —
og Afdelingerne	10 —

Strejkekassens Midler kan kun bruges til Understøttelser ved Strejker eller Lock-outer eller til Udarbejdelse af Priskuranter. Ønsker Hovedbestyrelsen at anvende Midler til andre Øjemed, skal der foretages Urafstemning blandt Medlemmerne. Repræsentationsretten til Kongresserne bliver som den hidtil har været.

Forbundets øvrige Formue indsættes i en Bank eller Sparekasse eller anbringes med betryggende Sikkerhed til Bank- eller Sparekasserente. Midler, der udlaanes til kooperative Foretagender, som er startede af hele Partiet, skal altid kunne opsiges med 4 Ugers Varsel.

Flertallet af Hovedbestyrelsens Medlemmer skal være direkte beskæftiget ved Faget. At gaa til en Udvidelse af Hovedbestyrelsens Medlemsantal har Udvalget derimod ikke kunnet gaa med til, og heller ikke til at oprette et særligt Repræsentantskab.

Lovene for Sygefonden forbliver uforandrede, og det henstilles til alle Forbundets Medlemmer at blive Medlemmer af en anerkendt Sygekasse. Med Hensyn til Arbejdsløshedskassen stiller Kongressen sig afventende, indtil Revtsionen af Arbejdsløshedsloven har fundet Sted. Iøvrigt henstilles Hovedbestyrelsens Forslag til Godkendelse.

Det vedtoges straks at gaa til Afstemning over Udvalgets Forslag. Ved denne vedtoges samtlige Udvalgets Forslag med stor Majoritet.

*

De særlige Forslag stilles nu under Afstemning. Et Forslag om at foretage Urafstemning angaaende Spørgsmaalet om Forbundets Forbliven i De samvirkende Fagforbund forkastedes med 34 Nej mod 8 Ja.

Forslaget om Oprettelsen af et Hjælpefond vedtoges med 17 St. imod 14.

Lønninger og Diæter.

Det vedtoges, at Diæterne fremtidig skal være 9 Kr. paa Pladsen, 12 Kr. paa Rejse og 8 Kr. for Forretningsføreren, naar han er paa Rejse.

Forretningsførerens Løn fastsattes til 1300 Kr. for Forbundet og 100 Kr, for Begravelseskassen.

Valg.

Til Forretningsfører genvalgtes *Anton Andersen* og til Viceforretningsfører *Em. Svendsen*, begge ved Akklamation.

Til Medlemmer af Hovedbestyrelsen valgtes: *Andreas Andersen*, *Sahlgreen* og *H. P. Hansen* fra København samt *Bresemann* (Nakskov), *Jørgensen* (Aarhus), *Poulsen* (Hjørring) og *H. P. Andersen* (Odense).

Det vedtoges derpaa, at næste Kongres skal afholdes i København 1915. Da der saa er hengaaet 25 Aar

siden Forbundets Stiftelse, bemyndigedes Hovedbestyrelsen til at give denne Kongres et særligt festligt Præg.

Bødkernes Arbejdsløshedskasse i Danmark

afholdt derefter

Delegeretmøde.

De samme Repræsentanter, som var valgt til at varetage Forbundets Interesser, var bemyndigede til at afgøre Spørgsmaal vedrørende Arbejdsløshedskassen.

Saavel Beretning som Regnskab godkendtes enstemmig og uden Debat.

Formandens Løn fastsattes til 800 Kr, om Aaret. Til Formand valgtes *Anton Andersen.*

Næste Delegeretmøde afholdes i København i 1915.

Lønbevægelser og Konflikter.

Teglværksoverenskomsten.

I Forligsmandens Mæglingsforslag som afsluttede Konflikten paa Teglværkerne, er optaget en Bestemmelse om, at saafremt der ved Renskriften af de endelige Overenskomster opstaar nogen Divergens om, hvad der er vedtaget mellem Parterne, skal dette afgøres af et Nævn, hvoraf hver af Parterne vælger 2 Medlemmer med Forligsmanden som Opmand.

Dette Nævn var efter Forligsmandens Anmodning indkaldt til Møde den 12. August, for at træffe Afgørelse om et Par Spørgsmaal som Parterne var uenige om. Det ene Spørgsmaal drejede sig om Overenskomstens Overskrift. Under Forhandlingerne i Foraaret hvor Parterne stod meget stejlt overfor hinanden paa dette Punkt, forlangte Arbejdsgiverne, at Overskriften skulde have følgende Ordlyd:

»Overenskomst mellem Teglværksforeningen af 1893 og Dansk Arbejdsmandsforbund angaaende Løn- og Arbejdsforhold for Arbejdere, der er *Medlemmer af det nævnte Forbund*, og som beskæftiges hos nævnte Forenings Medlemmer.«

Imod den fremhævede Sætning: »der er Medlemmer af det nævnte Forbund« protesterede Arbejdernes Repræsentanter paa det kraftigste og forlangte den strøget. Hvis den fik Lov at blive staaende, vilde dens Virkning nemlig være den, at Overenskomstens Lønbestemmelser *ikke* kom til at gælde for Arbejdere, der stod udenfor Dansk Arbejdsmandsforbund. Deri rummedes en betydelig Fare for de organiserede Arbejdere.

Dersom det ved Hjælp af den fremhævede Passus i Overskriften var bleven markeret, at Teglværksoverenskomsten kun skulde gælde for Medlemmer af Arbejdsmandsforbundet, vilde de organiserede Teglværksarbejdere være komne til at staa aldeles værgeløse overfor enhver Arbejdsgiver, som ønskede at benytte denne Begrænsning til at antage uorganiserede Folk *paa lavere Løn* end den ved Overenskomsten fastsatte. En tilstrækkelig hensynsløs Teglværksejer vilde endog under Dækning af en saadan udtrykkelig begrænset Overenskomst kunne skubbe alle sine organiserede Arbejdere ud ved at lade dem erstatte en for en af *lavere lønnede uorganiserede Folk.*

Arbejdsgiverne holdt da ogsaa med saa stor Haardnakkethed paa den omstridte Sætning, at det stærkt kunde se ud, som om der fra Teglværksejernes Side virkelig tilsigtedes et Anslag mod Arbejdernes Organisationer. De erklærede, at der her var Tale om et *Principspørgsmaal*, som ikke kunde fraviges, og de svor paa, at hermed stod og faldt alt det øvrige i Sagen. Men Forligsmanden gav Arbejderne Medhold, og *Sætningen blev strøget.* Et af Arbejdsgivernes saakaldte Principer faldt til Fordel Interesser, som hører til Arbejderorganisationernes dybeste.

Forligsmandens Forslag kom kort og godt til at lyde: »Overenskomst mellem Teglværksforeningen af 1893 og Dansk Arbejdsmandsforbund«.

Under Renskriften af Overenskomsten er der opstaaet Uenighed mellem Farterne om Rækkeviden af Overskriften. Arbejdsgiverne paastaar, at Overenskomsten hvad Timelønningerne angaar kun omfatter de Medlemmer af Teglværksforeningen hos hvem Overenskomsten var opsagt, hvorimod Dansk Arbejdsmandsforbund hævder, at Overenskomsten paa alle Punkter omfatter alle Teglværksforeningens Medlemmer og støtter bl. a. sin Paastand paa Arbejdsgivernes eget Forslag, der udtaler, at det er en Overenskomst om Løn og Arbejdsforhold for Arbejderne som beskæftiges hos nævnte Forenings Medlemmer. Forbundet kræver, da der ingen Uenighed har været om dette Spørgsmaal under Forhandlingen, at det tilføres Overskriften og at Løngrupperne finder Anvendelse paa alle Teglværker, men det modsætter Arbejdsgiverne sig med Hænder og Fødder, de vil paa en Række Teglværker have Ret til at lønne deres Arbejdere med ganske andre og mindre Lønninger end de fastslaaede.

Foruden disse Spørgsmaal var der Uenighed om Overenskomstens Ikrafttræden.

Forligsmandens Mæglingsforslag paa dette Punkt lyder: »Overenskomstens Varighed er 4 Aar, og den udløber til 1. Februar 1916.«

Mæglingsforslaget er dateret den 11. Maj 1912. For at Overenskomsten kan komme til at vare i 4 Aar, maatte den træde i Kraft fra den 1. Februar 1912 og Arbejderne har forlangt Betaling efter den ny Overenskomst fra den Tid.

Da Nævnet, som bestod af Direktørerne *Max Ballin* og *Carl Weitemeyer*, Formanden for Dansk Arbejdsmandsforbund *Lyngsie* og Formanden for De samvirkende Fagforbund *Carl F. Madsen*, ikke kunde opnaa Enighed afsagde Forligsmanden følgende Kendelse:

Da det i Følge Forliget af 13. Maj 1912 nedsalte Nævn til Afgørelse af, hvad der er vedtaget mellem Parterne i Teglværksindustrien, ikke har kunnet enes om de foreliggende Uoverensstemmelser, skal jeg som Opmand for det omhandlede Nævn udtale følgende:

1) Den i Mæglingsforslaget af 11. Maj 1912 under Punkt a) givne Formulering af Overenskomstens Overskrift er udtømmende.
2) Bestemmelsen om Overenskomstens Ikrafttræden indeholdes i Mæglingsforslagets Punkt d), idet de her nævnte Timelønsforhøjelser er angivne at skulle indtræde straks, hvilket maa forstaas som værende ved Forligets Afslutning.
3) De under Mæglingsforslagets Punkt d) anførte Lønbestemmelser vedrører kun de Teglværker, for hvilke Særoverenskomsterne angaaende Lønforhold m. v. var opsagte.

København, den 12. Aug. 1912.

Michael Koefoed.

Paa alle Punkter har Forligsmanden saaledes givet Arbejdsgiverne Medhold. Det forekommer noget mærkeligt; thi Kollektive-Aftaler plejer dog ellers gerne at omfatte alle Medlemmer af de kontraherende Foreninger.

Trælagerarbejderne.

Nævnet har den 13. August ogsaa været samlet i Anledning af en Uoverensstemmelse mellem Trælagerarbejderne og de samvirkende Maskinsnedkerier og Savværker, og Tømmerhandlerforeningen. Uenigheden bestod i om hvorvidt der i Overenskomsten skal staa »Timeløn« eller »Minimalløn«. Arbejderne krævede det sidstnævnte.

Ligeledes var der Uenighed om Overenskomstens Ikrafttræden. Disse Spørgsmaal afgjorde Forligsmanden i følgende Kendelse:

Da de ifølge Forliget af 13. Maj 1912 nedsatte Nævn til Afgørelse af, hvad der er vedtaget mellem Trælagerarbejderne og henholdsvis de samvirkende Maskinsnedkerier og Savværker og Tømmerhandlerforeningen ikke har kunnet enes om alle de foreliggende Uoverensstemmelser, skal jeg som Opmand for de omhandlede Nævn udtale Følgende:

1) De i Mæglingsforslaget under Punkt b) omhandlede Timelønninger skal i Overensstemmelse med Grundlaget for Mæglingsforslaget forstaas som Minimallønninger.
2) Bestemmelsen om Overenskomsternes Ikrafttræden indeholdes i Punkt b), idet de her nævnte Lønforhøjelser er angivne at skulle indtræde straks, hvilket

maa forstaas som værende ved Forligets Afslutning.

København, den 13. Aug. 1912.

Michael Koefoed.

Paa det første Punkt har Arbejderne faaet Medhold, hvilket er af væsenlig Betydning for disse.

Elektropletarbejderne i København. Da Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund ikke har kunnet forhandle sig til Rette med Arbejdsgivernes Sammenslutning i Jern- og Metalindustrien om en Overenskomst i Elektropletindustrien har Forbundet søgt og erholdt De samvirkende Fagforbunds Sanktion til at varsle Strejke paa Spørgsmaalet.

Jord- og Betonarbejderne hos Rothe. Den 23. Juli nedlagde de hos Entreprenør *E. Rothe* ved Frederiksberg Gasværk beskæftigede Jord- og Betonarbejdere Arbejdet paa Grund at en Uoverensstemmelse om Arbejdets Betaling.

Gennem Arbejdsgiverforeningen klagede Entreprenørens Organisation straks til De samvirkende Fagforbund, fordi den iværksatte Strejke ikke var lovlig varslet.

Inden der dog blev foretaget stort videre i Anledning af denne Klage gik Sagen ud af Verden, idet Arbejdet blev genoptaget efter at der var foretaget en Mægling mellem de stridende Parter i Henhold til Organisationernes Regler for Behandling af faglig Strid.

Linoleumsarbejderne i København. Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund har fra 1. Avgust afsluttet ny Overenskomst om Udførelsen af Linoleumsarbejde.

Timelønnen forhøjes straks fra 58 til 60 Øre, den 1. August 1913 forhøjes den til 61 og i 1914 til 62 Øre.

Overarbejde fra Kl. 8 til 10 Aften forhøjedes fra 25 til 33⅓ pCt. Tillæg.

Søn- og Helligdagsarbejde betales med 50 og 100 pCt. Tillæg til Timelønnen.

Arbejde, der udføres 15 Kilometer fra Hovedbanegaarden, betales fremtidigig med et Tillæg af 10 Øre pr. Time.

Mølleriarbejderne i Slagelse og Korsør. Dansk Mølleriarbejderforbund har indgaaet ny Overenskomster med Slagelse og Korsør Dampmøller.

Ugelønningerne, der har været henholdsvis 21 Kr. 80 Øre og 21 Kr. forhøjedes til 23 Kr. 50 Øre og 22 Kr. 75 Øre. Overarbejdet, der før betaltes med 45 Øre pr. Time, betales fremtidig med 50 og 65 Øre. Endvidere indskrænkes Arbejdstiden med ½ Time pr. Dag.

1. September 1914 forhøjes Lønnen overalt med 1 Kr. pr. Uge. Overenskomsterne, der træder i Kraft 1. September 1912, udløber 1. April 1917.

Sadelmagerne i Aarhus og Randers. Med Sanktion af Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund har Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund opsagt Regulativerne for Aarhus og Randers for at rejse Lønkrav.

Slagteriarbejderne i Aalborg. Slagteriarbejderforbundet har afsluttet Overenskomst med *Aalborg Byraads Slagtehusudvalg* for de ved det off. Slagtehus beskæftigede Arbejdere.

Den nugældende Ugeløn paa 23 Kr. skal Tid efter anden reguleres efter Lønforbedringer for Kommunens øvrige Arbejdere. Betalingen for Over- og Natarbejde fastsættes til henholdsvis 55 og 75 Øre pr. Time.

Arbejdsløshedskasserne.

Kommunale Tilskud.

Arbejdsløshedsinspektoratets Opgørelse over de i Henhold til Lov af 16. April 1910 ydede ekstraordinære Tilskud til Arbejdsløshedskasser (Lovens § 1, Stk. 1).

Ydede Tilskud til Arbejdsløshedskasserne.

Københavns Kommune	..	50,000 Kr.	00 Øre.
Fredericia —	..	2,600 —	00 —
Helsingør —	..	1,400 —	00 —
Gentofte —	..	785 —	50 —
Aarhus —	..	8,736 —	35 —
Renter af Københavns Kommunes Tilskud	.....	361 —	04 —
Ialt	...	63,882 Kr.	89 Øre.

De ydede Tilskuds Fordeling mellem Kasserne.

	Kr. Ø.
Arbejdsmændene.	
Fra Aarhus	4,483 00
» Fredericia	1,324 35
» Helsingør	716 00
» København	16,270 62
	22,793 97
Bageri- og Konditoriarbejderne.	
Fra Aarhus	477 00
» Fredericia	27 00
» København	2,501 14
	3,005 14
Billedskærerne og Dekorationsbilledhuggerne.	
Fra København	92 25
	92 25
Brolægyerne.	
Fra Aarhus	133 00
» København	30 00
	163 00
Bogbinderiarbejderne.	
Fra København	158 50
	158 50
Bogtrykfaget.	
Fra København	610 63
	610 63
Blikkenslagerne.	
Fra København	436 00
	436 00
Børsteindustriarbejderne.	
Fra København	54 00
	54 00
De fagl. Jern og Metalarbejdere.	
Fra Aarhus	613 85
» Gentofte	36 00
» Helsingør	275 00
» København	7,575 87
	8,500 72
Drejerfaget.	
Fra København	46 00
	46 00
Elektrikerne.	
Fra København	73 50
	73 50
Formerfaget.	
Fra Aarhus	696 25
» København	1,368 96
	2,065 21
Glarmestersvendene.	
Fra København	127 50
	127 50
Guld-, Sølv- og Flektropletarbejderne.	
Fra København	62 25
	62 25
Gørtlere og Metalarbejdere.	
Fra København	303 15
	303 15
Jern- og Metalsliberne	
Fra København	66 35
	66 35
Kedel- og Maskinpasserne.	
Fra Aarhus	114 00
» Fredericia	31 50
» København	168 25
	313 75
Litografer, Trykkere og Chemigrafer.	
Fra Aarhus	7 00
» København	126 75
	133 75
Lohgarverne.	
Fra København	122 00
	122 00
Malersvendene.	
Fra Aarhus	658 00
» København	89 25
	747 25
Karetmagere.	
Fra Aarhus	142 50
	142 50
Murerarbejdsmænd.	
Fra København	3,754 00
	3,754 00
Murersvende.	
Fra Aarhus	217 75
» Gentofte	352 50
» Helsingør	162 50
» København	2,838 27
	3,571 02
Metaltrykkere.	
Fra København	36 00
	36 00
Skibstømrere.	
Fra Helsingør	14 00
» København	946 57
	960 57
Skotøjsarbejdere.	
Fra Aarhus	36 00
» København	503 25
	539 25
Snedkerfaget.	
Fra Aarhus	497 50
» Fredericia	310 50
» Gentofte	209 00
» Helsingør	128 00
» København	5,265 38
	6,410 38
Stukkatører.	
Fra København	177 00
	177 00
Skraatobaksarbejdere.	
Fra København	26 25
	26 25
Sukkervarer-, Chokolade- og Bisbuitarbejdere.	
Fra Aarhus	18 00
» København	86 00
	104 00

Tobaksarbejdere.	
Fra Aarhus	181 00
» Fredericia	667 65
» København	4,089 17
	4,937 82
Textilarbejdere.	
Fra Fredericia	150 00
» København	36 95
	186 95
Træindustriarbejdere.	
Fra Aarhus	108 00
» København	408 31
	516 31
Tømrerfaget.	
Fra Aarhus	353 50
» Gentofte	188 00
» Helsingør	104 50
» København	1,910 92
	2,556 92
Ialt	63,793 89
Udbetalt i Understøttelse ialt	63,793 89
Udgifter ved Understøttelsens Fordeling i Fredericia:	
[1]) Udbet. Fællesorganisationens stedlige Formand for Lokaleleje, Renholdelse og Godtgørelse for Tidsspilde	63 37
[2]) Udbet. til Kassereren for Arbejdsmændenes lokale Afd. i Administrationsgodtgørelse	15 90
[3]) Udbet. til Kassereren for Tobaksarbejdernes lokale Afd. i Administrationsgodtgørelse	9 73
	89 00
Ialt	63,882 89

Arbejdsgiverforeningen.

Arbejdertælling den 1. Juni 1912.

Arbejdsgiverforeningen har den første Juni d. A. foretaget en Tælling af Antallet af Arbejderne, som er beskæftiget hos Arbejdsgiverforeningens Medlemmer. Det fremgaar heraf, at disse beskæftiger meget nær 94,000 Arbejdere. Heraf var 5,300 Arbejdsledere, ca. 35,200 Svende og Industriarbejdere med Special-Uddannelse, ca. 24,200 Arbejdsmænd, ca. 10,500 Kvinder, ca. 10,300 Lærlinge og Elever og 2,100 Arbejdsdrenge og Arbejdspiger. Endvidere ca. 2,240 Kedel- og Maskinpassere, ca. 3,000 Kuske og 1,300 Bude, Karle og Portnere o. l.

Den 15. Januar 1909 beskæftigede Arbejdsgiverforeningens Medlemmer 72,000 Arbejdere.

Beretning om Virksomheden.

Arbejdsgiverforeningen har udgivet en Beretning om Virksomheden i Tiden fra den 27. Juli 1911 til den 27. Juli 1912. Angaaende Overenskomsterne oplyser Beretningen, at den største Del af de Overenskomster der findes under Arbejdsgiverforeningen udløber i Foraaret 1916, og det hedder i Beretningen, at der vel heller ingen Tvivl er om, at de Overenskomster som udløber i 1913, ca. 60, i 1914 ca. 40, i 1915 fire, foruden de Overenskomster der kunde være opsagte iaar, men ikke er blevet det ogsaa vil blive afsluttet saaledes, at de udløber i 1916.

Derved bringes ca. 450 Overenskomster til Udløb i Foraaret 1916.

Ny Fagforening.

Den 7. Maj 1912 har 22 Syere i Vejle dannet en Fagforening, der staar som Afdeling af Syernes Forbund i Danmark.

Saxo Wiegels Monument.

Undertegnede tillader sig herved at fremlægge følgende Regnskab over Bidragene ved og Udgifterne til Opsættelsen af en Mindesten paa fhv. Redaktør Saxo W. Wiegels Grav paa Long Island ved New York.

Bidrag:		
Fra Foren. i Danmark*	100	Dol.
Indsamlet i New York	40	—
Ialt	140	Dol.
Udgifter:		
Monumentet	124	Dol.
Cementstøbning	6	—
Fotografier	3	—
Blomster Tryksager osv.	7	—
Ialt	140	Dol.

Paa egen og Bidragyderes Vegne takkes det socialdemokratiske Parti i Danmark for beredvillig Assistance.

Ferd. A. Nielsen. *Wald. P. Schott.*
Emanuel Nielsen.

* Bidragsliste er tidligere offentliggjort.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 8 ❁ KØBENHAVN DEN 24. AUGUST 1912 ❁ 9. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsstandsninger i 1911. Kongresser. Landsorganisationen i Østrig 1911. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Møllerne hos A/S Slagelse og Korsør Dampmøller. Slagteriarbejderne i Sæby). Adresser paa Formændene for de faglige Landscentraler i de forskellige Lande.

Arbejdsstandsninger i 1911.

Saasnart det kommer til statistisk Bureaus Kendskab, at der er udbrudt en Konflikt, der har haft Arbejdsstandsning til Følge, sender Bureauet Spørgeskemaer ud til saavel Arbejdsgiver- som Arbejderorganisationer, der er interesseret i Sagen.

Paa Grundlag af disse Skemaer i besvaret Stand, udarbejder Bureauet saa hvert Aar en Beretning.

For Aaret 1911 er den saalydende:

Aaret 1911 var — hvad Arbejdsforholdene angaar — et uroligt Aar, og naar man maaler Aaret efter Arbejdsstandsningernes Omfang og Antallet af tabte Arbejdsdage, maa man helt tilbage til det store Konfliktsaar 1899 for at finde større Tal. At 1911 saaledes vilde blive et Aar med vanskelige Arbejdsforhold var forudset, En Række meget vigtige Overenskomster udløb i Foraaret 1911, og det kunde vanskelig ventes, at alle disse vilde blive fornyede uden Konflikt. Dette lykkedes vel nok for nogle enkeltes Vedkommende, men for de fleste trak Forhandlingerne mellem Parterne stadig ud, og Konfliktstoffet hobedes op. I Slutningen af Marts strammedes Knuden; Storkonflikten rykkede nærmere og nærmere og blev endogsaa i Dagene den 16. og 17. Maj til Virkelighed, inden Freden endelig naaedes.

Det er dog alene ved at bruge Arbejdsstandsningens Omfang som Maalestok, at 1911 viser sig som det vanskeligste Aar siden Aarhundredskiftet. Antallet af Arbejdsstandsninger har derimod været mindre end i noget andet Aar siden 1899, da Statistiken over Arbejdskonflikter her i Landet tog sin Begyndelse. Af væsentlig Betydning har her været Oprettelsen af den faste Voldgiftsret (Lov af 12. April 1910), der afgør Tvistigheder af mere almindelig Natur vedrørende den rette Forstaaelse af gældende Overenskomster. Denne Domstol har bortskaffet en Mængde Konfliktsstof ad fredelig Vej, og der har da ogsaa i 1911 kun været meget faa Arbejdsstandsninger, der har kunnet føres tilbage til Tvistigheder af retslig Art.

Der forefaldt i Aaret 1911 i alt 52 Arbejdsstandsninger (Strejker og Lock-out'er) mod 71 i 1909 og 80 i aarligt Gennemsnit for Aarene 1900—10. Af disse 52 Arbejdsstandsninger savnes der Oplysning for 3, men disse, der har fundet Sted paa Landet, vare alle ganske betydningsløse. For de øvrige 49 Arcejdsstandsninger er Antallet af direkte berørte Arbejdsgivere opgjort til ca. 3600 og det tilsvarende Antal Arbejdere til ca. 29,000, medens det Aaret forud kun var henholdsvis 130 Arbejdsgivere og ca. 2500 Arbejdere. Næst efter 1911 er det i indeværende Aarhundrede Aarene 1907 og 1908, der opviser de højeste Tal, nemlig henholdsvis ca. 8200 og ca. 7600 Arbejdere, men 1911 overgaas dog som nævnt af 1899, i hvilket Aar i alt ca. 38,000 Arbejdere var i Strejke eller Lock-out.

41 af de 49 Arbejdsstandsninger var Strejker og 8 Lock-out'er, men medens de 41 Strejker kun omfattede ca. 5300 Arbejdere, berørte de 8 Lock-out'er ca. 23,700 Arbejdere; den største af Lock-out'erne, hvorved ca. 14,500 Arbejdere udelukkedes, varede dog kun 2 Dage, og med denne endte de store Foraarskonflikter.

Af de 49 Arbejdsstandsninger berørte 18 alene Hovedstaden, 15 en enkelt Provinsby og 8 et begrænset Distrikt paa Landet. Af de øvrige 8 omfattede de 2 derimod henholdsvis Øerne og Jylland som Helhed, og under de 6 var inddraget Virksomheder, der var spredt over det ganske Land; af disse 8 mere omfattende Arbejdsstandsninger var de 6 Lock-out'er, og de 41 lokale Standsninger var saaledes næsten udelukkende Strejker (kun 2 var Lock-out'er).

Af Arbejdsstandsningerne varede godt en Tredjedel (14) højst 1 Uge, 27 over 1 Uge, men under 1 Fjerdingaar, og 8 over 1 Fjerdingaar; af disse sidste blev 2 (en Strejke blandt Jord- og Betonarbejderne i København og en Strejke blandt Korkvarearbejderne i Ringe paa Fyn) først afsluttet i Marts 1912. — I Januar Kvartal begyndte 18 Arbejdsstandsninger, 11 begyndte i April Kvartal, 14 i Juli Kvartal og 6 i Oktober Kvartal. De 8 Lock-out'er begyndte alle i Aarets 1. Halvdel, 1 begyndte i Januar, 3 i Februar og 3 i April, medens den udvidede 2 Dages Lock-out, hvormed Foraarsuroligheder endte, begyndte den 16. Maj.

Gennem de foreliggende Oplysninger om Arbejdsstandsningernes Omfang (Antal af strejkende og lockouttede Arbejdere) og Varighed lader det omtrentlige Tab af Arbejdsdage sig nogenlunde bestemme. For de 49 Arbejdsstandsninger i 1911 er Tabet opgjort til ca. 637,000 Dage, og Størrelsen af den som Følge heraf tabte Arbejdsløn er beregnet til ca. $2^{3}/_{4}$ Mill. Kr., et Tal, der dog kun kan være tilnærmelses rigtigt. Ogsaa i denne Henseende kommer 1911, som nævnt, næst efter det store Konfliktsaar, 1899, men overgaas dog langt af dette med 2,8 Mill. tabte Arbejdsdage og over 12 Mill. Kr. tabt Arbejdsløn.

33 af de 49 Arbejdsstandsninger skyldtes Interessekonflikter, og af disse indtraadte Arbejdsstandsningen i 18 Tilfælde (14 Strejker og 4 Lock-out'er), omfattende ca. 13,270 Arbejdere, efter Udløbet af en Overenskomstperiode, efter at der forgæves var gjort Forsøg paa at enes om nye Overenskomster, medens Konflikten i 15 Tilfælde, omfattende ca. 240 Arbejdere, bestod i, at Arbejderne gennem Strejke søgte at fremtvinge Afslutning af Overenskomst med uorganiserede Arbejdsgivere (i de 13 Tilfælde en enkelt Arbejdsgiver). I 8 Tilfælde (alle Strejker), omfattende 145 Arbejdere, hidrørte Arbejdsstandsningen fra en Retskonflikt, hvilken altsaa ogsaa kunde have været udjævnet ved Hjælp af de eksisterende Retsmidler; 4 var Sympatikonflikter (2 Lock-out'er, omfattende ca. 14,940 Arbejdere, til Fremtvingelse af Overenskomster i andre Fag, og 2 Strejker, omfattende 28 Arbejdere), medens Aarsagen i 4 Tilfælde ikke har kunnet indpasses i den her foretagne Inddeling. — I 5 Tilfælde (alle Strejker) blev der ved Arbejdsstandsningens Iværksættelse begaaet Brud paa gældende Regler, idet navnlig Varselsbestemmelserne ikke blev overholdte.

I 24 Tilfælde, omfattende 564 Arbejdere, endte Arbejdsstandsningen med en Afgørelse i Arbejdernes Favør og i 11 Tilfælde, omfattende 800 Arbejdere, i Arbejdsgivernes Favør; i de øvrige 14 Tilfælde, hvor tilsammen ca. 27,640 Arbejdere var i Konflikt, endtes Striden gennem Kompromis.

Der blev ikke i 1911 gjort Brug af Voldgift, men Mægling anvendtes i 18 Tilfælde. I 4 Tilfælde benyttedes privat Mægling, medens den efter Lov af 12. April 1910 udnævnte Forligsmand i Arbejdsstridigheder mæglede i 14 Tilfælde. Disse 14 Arbejdsstandsninger omfattede imidlertid ca. 28,250 Arbejdere af de ca. 29,000, der gennem hele Aaret var i Konflikt.

Kongresser.

Dansk Skotøjsarbejderforbunds 13. Kongres.

Fra 21. til 24. Juli incl. holdt Skotøjsarbejderforbundet Kongres i Forsamlingsbygningen i Rømersgade i København.

65 Repræsentanter, deraf 12 Hovedbestyrelsesmedlemmer, deltog foruden 4 Gæster: *Chr. Nilsson* fra Sverrigs, *Gundersen* fra Norges og *Simon* fra Tysklands Skotøjsarbejderforbund og *Carl F. Madsen* for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Forretningsføreren, *Laurids Jørgensen*, aflagde følgende

Beretning om Virksomheden.

Det er nu lige tre Aar siden, vi sidst var sammen. Da var der rigelig Sprængstof i Luften, idet vi var kommen i Krig med Hovedorganisationen, saa at der var Stof nok til Forhandling og til indbyrdes Strid.

Nu lever vi i en langt roligere Periode. Vi har forsøgt at hæve Haandarbejdernes Løn i Provinserne, og herom vil disse Dages Debat vel hovedsagelig komme til at dreje sig. Er vi tilfreds med Resultatet, eller er vi det ikke?

Det var Haandarbejderne indenfor vort Fag, som udarbejdede Priskuranten, og vi mødtes straks af Mestrene med den Forsikring, at det var en Umulighed at forhøje Priserne paa Haandarbejde med en eneste Øre. Vi kunde forhandle med Mestrene om Smaating, men det var jo ikke vor Mening, og vi søgte derfor og fik hos De samv. Fagforbund Sanktion til at nedlægge Arbejdet. Der gik nogen Tid, inden det brød løs, og det var først paa et Møde i Vejle, at Forhandlingerne bristede.

Vi maatte da gaa til Hovedorganisationerne. Ved en Forhandling mellem disse og Arbejdsgiverforeningen fik vi et Tilbud, som forbedrede Prisen paa Haandarbejdet noget, som satte Minimallønnen til 39 Øre i Timen og Arbejdstiden til 9 1/9 Time daglig.

Vi har haft en Mængde mindre Konflikter. De fleste af dem er afgjorte ved Forhandling, andre er gaaet til Hovedorganisationerne, atter andre er gaaet til Voldgift. Priskuranten for Fabriksarbejde kan som bekendt forlanges forlænget i et Aar, og Fabrikanterne skal da forhøje Minimallønnen med 1 Øre.

Trods de rolige Forhold har vi hævet vort Medlemstal. 1909 havde vi 45 Afdelinger med 2861 Medlemmer. Nu har vi 45 Afdelinger med ca. 2900 Medlemmer.

Blandt andre Spørgsmaal, som har været under Behandling, er ogsaa Spørgsmaalet om »Formænd«. Mange Skotøjsarbejdere er letsindige nok til at underskrive Kontrakter, der binder dem paa Hænder og Fødder. De tror, at de er blevne noget stort, men de er i Virkeligheden kun Lønslaver, som maa udføre al Slags Arbejde paa Fabriken.

Siden sidste Kongres har der været Urafstemning om vor Stilling til De samv. Fagforbund: 545 stemte for Forbliven, 272 for Udmeldelse. Der var altsaa kun ringe Stemning for Udmeldelse Vi har deltaget i den internationale Arbejderkongres, i Norsk Forbunds Kongres, og nu i Aar i Tysk Skotøjsarbejderkongres i Dresden. Vi mindedes i 1910 vort Forbunds 25-aarige Bestaaen ved en Fest, hvor vi hædrede vor gamle Kollega Lindberg med en Gave.

Forbundet har i de 3 Aar udbetalt 401 Kr. 57 Øre til Strejker og Lock-outer i vort eget Fag. Til De samv. Fagforbund er betalt 18,428 Kr. 98 Øre, til Udlandet 2500 Kr. og til Sporvejskonflikten 500 Kroner.

Af Arbejdsløshedskassen er der udbetalt 97,041 Kr. 52 Øre til Arbejdsløse. Det samlede Antal arbejdsledige Dage er 106,759. I Stats- og Kommunetilskud er modtaget 51,653 Kr. 80 Øre. Det havde været nødnendigt at ansætte en Medhjælper paa Kontoret, og hertil havde man fundet Harald Hansen, som i det sidste Aar har været ansat 2 Timer daglig med Ansvar som Kasserer for Arbejdsløshedskassen.

I den forløbne Periode har det været nødvendigt at paaligne 4 Kr. i Ekstrakontingent, men det er og-

saa det eneste Ekstrakontingent, der har været paalignet siden 1902, altsaa i 10 Aar.

En meget lang Række af Talere havde derefter Ordet til Virksomheden.

Der kritiseredes over, at der var antaget Medhjælp paa Hovedkontoret, og over Haandarbejdernes Priskurant. Der begæredes Reformer gennemført angaaende Tilsynet med den kvindelige og ganske unge Arbejdskraft, navnlig ønskedes Spørgsmaalet om Lærlinges Organisering og de nødvendige Skridt desangaaende foretaget.

Da der under Debatten var rejst adskillige spredte Anker mod De samvirkende Fagforbund, tog *Carl F. Madsen* Ordet hen imod Slutningen og udtalte, at Organisationens Ledere skal være mere end Medlemmernes Tjenere, de skal være Raadgivere og Vejledere, ellers duer de ikke. Hvis Medlemmerne ikke vilde lytte til de erfarne Føreres Raad, vilde hele Organisationen snart blive kørt i Grøften.

Madsen udtalte endvidere: »Der er af en Taler sagt, at Lederne er ilde lidte blandt Arbejderne, men vi, der staar i Ledelsen, føler os ikke berørt af de Skældsord og Sjofelheder, hvormed Smudspressen har overdænget os. Vi arbejder hver Dag med ærlig Villie paa at skaffe Medlemmerne større Udbytte af deres Arbejde, og det lykkes os. Vi forsvarer Organisationsformen, som den nu er, fordi den er Resultatet af en lang Udviklingsperiode, medens Syndikalisme er Tilbageskridt.

Hvis vi herhjemme var gaaet med i den Dans, som Arbejdsgiverne spillede op til i 1911, havde vi endt dér, hvor vore svenske Brødre befandt sig efter Storstrejken. Ved klog og besindig Optræden vandt vi derimod i 1911 meget betydelige Fordele, baade med kortere Arbejdstid og højere Løn.«

Forretningsføreren fremsatte nogle afsluttende Bemærkninger om den lange Debat, hvorefter Beretningen godkendtes enstemmigt.

Regnskaberne.

Forretningsføreren forelagde de reviderede Regnskaber for den forløbne Periode, som enstemmig godkendtes.

Oprettelse af Hjælpekasse og Begravelseskasse.

Afdelingerne i Aalborg, København og Roskilde havde stillet Forslag om saadanne Kassers Oprettelse.

Forslagene modarbejdedes dog af de fleste Deltagere i Debatten.

Repræsentanten for det svenske Forbund advarede stærkt mod at komme ind paa denne Bane, og det tyske Forbunds Udsending, der var godt kendt med alle Slags Understøttelseskasser fra sit Hjemland, raadede til først og fremmest at erindre Fagorganisationens egentlige Formaal, saa maatte alt Understøttelsesvæsen, der iøvrigt var udmærkede Bindemidler, komme i anden Række.

Sluttelig stillede Forretningsføreren følgende

Resolution.

»Det paalægges den kommende Hovedbestyrelse at lade Spørgsmaalet om Oprettelsen af en Hjælpekasse gaa til Drøftelse og Afstemning blandt Medlemmerne.

Er der Flertal for en saadan Kasses Oprettelse, skal et Udvalg sammen med Forretningsudvalget udarbejde Forslag til Love, som forelægges paa første Kongres.

Forud for Afstemningen søger Forretningsudvalget i Fagbladet at optage Artikler saavel for som imod Oprettelsen af en Hjælpekasse«.

Resolutionen vedtoges med 27 St. mod 16 St., men Kongressen udtalte sig iøvrigt med stor Majoritet imod, at der oprettes Hjælpe- eller Begravelseskasse i Faget.

Lovændringer.

Hovedbestyrelsen havde stillet Forslag om at forhøje det ugentlige Kontingent til et samlet Beløb paa 40 Øre.

Forslaget vedtoges.

Iøvrigt behandlede et Lovudvalg en Række af Ændringer. Udvalgets Forslag kom senere til Behandling paa Kongressen.

Af særlig Betydning vedtoges et Forslag om Ansættelse af en *Hovedkasserer*, og det vedtoges at bibeholde den hidtidige Bestemmelse om at afholde Kongres hvert tredie Aar, dog bemyndigedes Hovedbestyrelsen til — hvis den finder det betimeligt — at lade foretage Urafstemning om at udskyde Kongressens Afholdelse.

Det vedtoges at lade Repræsentationsretten til Kongressen forblive uforandret, men at forhøje Diæterne ved fremtidige Kongresser til 9 Kr. for udenbys og 7 Kr. for indenbys Delegerede.

Endvidere udtalte Kongressen:

Forbundets Forretningsfører kan eventuelt tillige vælges til Formand for den københavnske Afdeling.

Til Medlemmer af Hovedbestyrelsen kan kun vælges Lønarbejdere ved Faget. Herfra undtages dog Afdelingernes Formænd og Fagets fuldt aflønnede Funktionærer.

Et Forslag af principiel Betydning stilledes af *Kragh*, Kolding. Det vedtoges i følgende Ordlyd:

»*I en Lønbevægelse indenfor Forbundet har kun den Branche, som Lønbevægelsen angaar, Ret til Afstemning, Kongressen undtages.*«

Skandinavisk Samvirken.

Gundersen (Norge) anbefalede paa egne og *Chr. Nielssons* (Sverig) Vegne følgende Forslag:

»Det svenske og norske Skotøjsarbejderforbund ved dets Repræsentanter, Chr. Nielsson og A. E. Gundersen, tillader sig at foreslaa, at der af de respektive Hovedbestyrelser vælges to Repræsentanter for Danmark, to fra Norge og to fra Sverrig til at mødes i Stockholm for dér at diskutere og udarbejde Forslag til Regler for Samarbejde mellem de tre skandinaviske Forbund under Konflikter.

De eventuelle Forslag bliver at forelægge indenfor de respektive Forbund til Urafstemning.

Forslagsstillerne tænker sig Tiden for Konferencens Afholdelse sat til de første Dage i September i Forbindelse med den skandinaviske Arbejderkongres«.

Forslaget vedtoges enstemmig og uden Debat og det vedtoges tillige, at de to Delegerede til Konferencen ogsaa skal repræsentere Forbundet paa den skandinaviske Kongres.

Fabrikspriskuranten.

Paa Forslag af Forretningsføreren vedtoges det med stor Majoritet at forlænge *Priskuranten for Fabriksarbejde* til den 15. Januar 1914. Samtlige Minimallønninger i denne Branche stiger derved med 1 Øre i Timen.

Efter at Lønninger for Formand og Hovedkasserer var sat til 1800 Kr. aarlig for hver, foretoges

Valg.

Til Formand genvalgtes *Laurids Jørgensen*.

Til Hovedkasserer valgtes *Harald Hansen*.

Til Viceforretningsfører genvalgtes *Charles Koch*.

Derefter valgtes Hovedbestyrelse og Revisorer.

*

Skotøjsarbejdernes Arbejdsløshedskasse i Danmark

holdt derefter Delegeretmøde.

Efter at Dirigenter og Sekretærer var valgt, aflagde Formanden *Beretning* om Virksomheden. Den godkendtes.

Ligeledes godkendtes *Regnskaberne* uden Debat.

Valg.

Til Formand genvalgtes *Laurids Jørgensen*. Til Hovedkasserer valgtes *Harald Hansen*.

Forbundets Kongres og Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde afsluttedes derefter med Taler af Formanden, de Indbudte og Dirigenten.

Landsorganisationen i Østrig 1911.

(De østrigske Centralforbund).

Den i Januar d. A. af den østrigske Landsorganisations Ledelse offentliggjorde foreløbige Beretning om Forbundenes Styrke og Virkedygtighed forudsagde et Fremskridt, og den nu udkomne nøjagtige Beretning stadfæster, at de internationale Centralforbund skrider fremad. Det

er de internationale Centralforbund, der er sammensluttede i Landscentralen »Der Gewerkschaftskommission Oesterreichs«.

Paa Grund af Separatisternes Frafald og ikke mindst som Følge af den økonomiske Krises Indvirkning har de østerrigske Centralforbund mistet Medlemmer i Aarene 1907—1910. Først i Aaret 1911 blev det muligt at komme et Skridt fremad. Medens Medlemsantallet i 1910 kun beløb sig til 400,565, er dette i Aaret 1911 steget til 421,905, altsaa en Fremgang af 21,340 Medlemmer. Medlemstilgangen er størst i Wien, Neder-Østrig, hvor der er tilkommet 18,000 Medlemmer. Men ogsaa i Alpelandene lykkedes det at komme frem, medens Bevægelsen i de sydlige Landsdele paa Grund af den nationale Spaltning stadig stagnere, ja enkelte Steder har der endogsaa været en Smule Tilbagegang. I Modsætning til de tidligere Aar er Forholdene dog ogsaa der blevet noget bedre.

Af de enkelte Organisationer har følgende haft en større Tilgang Medlemmer nemlig: Murere 23,66 pCt., Metalarbejdere 10,04 pCt., Jernbanefunktionærer 5,14 pCt., Textilarbejdere 6,82 pCt., kommunale Arbejdere 100 pCt., Handelsmedhjælpere 11,74 pCt., Bagere 16,04 pCt., Arbejdere i kemisk Industri 9,48 pCt., Skrædere 14,45 pCt., Medhjælpere i Restanrationer og Gæstgiverier 63,75 pCt.

Murarbejdsmænd 20,23 pCt., Porcellænsarbejdere 11,53 pCt., Tømrere 7,86 pCt., Lerarbejdere 18,36 pCt., Trykkeriarbejdere 10,52 pCt., Malere 5,83 pCt., Slagteriarbejdere 46,32 pCt., Billedskærere 20,44 pCt., Bundtmagere 13,62 pCt.

Følgende Organisationer har mistet et større Antal Medlemmer: Bjergarbejdere 22,65 pCt., Glasarbejdere 27,54 pCt., Læderarbejdere 8,61 pCt., Landarbejdere 12,06 pCt., Handskemagere 13,32 pCt., Drejere 21,77 pCt., Sukkervarearbejdere 14,54 pCt., Teglværksarbejdere 9,79 pCt.

Det største Forbund i Østrig er Jernbanefunktionærernes Forbund, der tæller 59,470 Medlemmer, derefter kommer Metalarbejderforbundet med 56,121 Medlemmer, som Nr. 3 staar Textilarbejderforbundet med 41,609 Medlemmer, heraf er de 15,907 Kvinder. Det samlede Antal Medlemmer i de østrigske Fagforbund er 373,914 Mænd og 47,991 Kvinder. Medens Antallet af de mandlige Medlemmer kun er gaaet 4,47 pCt. frem, er Kvinderne gaaet 12,51 pCt. frem. I de sidste Aar har Kvinderne hvad Medlemsantallet angaar, været mere stabil end Mændene. Dette hænger sammen med den Omstændighed, at der for Tiden foregaar en stor Bevægelse indenfor den østrigske Kvindeverden. Aldrig nogensinde har Arbejderkvinderne bekymret sig saa meget om Spørgsmaalene om Lovgivning, Valgret, osv., som nu. Store Skarer af Proletariatets Kvinder er vagte til Kamp og beskæftiger sig nu meget mere med saavel politiske som faglige Spørgsmaal end hidtil.

Det er overordentlig tilfredsstillende at se den indre Fasthed, der er kommen over de østrigske Fagorganisationer og som afspejler sig i Fagforbundenes finansielle Stilling. Deres samlede Indtægt er saaledes 9,191,346 Kr. (1 østrigsk Kr. = 76 Øre). Udgiften 8,542,182 Kr. Formuen er nu 13,145,274 Kr. Foruden disse Penge har Centralforbundene et Strejkefond, der forvaltes særligt, og som nu er paa 4,648,898 Kr. Den faglige Landscentrals Ledelse raader over et særligt Fond, Solidaritetsfondet, der kun anvendes ved større Kampe eller i overordentlige Tilfælde. Fagforeningerne har, regnet efter pr. Medlem, 31 Kr. i ren Formue, Strejkefond ikke medregnet. De rigeste Forbund ere: Typografernes, Sygekassefunktionærernes, Hattemagernes, Lædergalanteriarbejderne, Bryggeriarbejderne, Bogbinderne, Drejerne, Litograferne og Handskemagerne.

Medens Indtægterne i Beretningsaaret som Følge af de gunstige økonomiske Konjukturer udviser en glædelig Stigning, er der derimod ikke den tilsvarende Nedgang i Udgifterne. Som sædvanlig er der og-

saa i Aaret 1911 udbetalt et anseeligt Beløb til Understøttelser, hvad der fremgaar af følgende Oversigt.

Understøttelsesformaalet:	Kr.	Kr. pr. Mdl.
Udgifter til Rejsende...	209,638 60	0.49
— - Arbejdsløse	1,332,867 78	3.16
— - Syge.....	1,000,174 05	2.37
— - Tilskadekomne ...	304,144 71	0.72
— - Dødsfald...	244,038 38	0.58
— - Afhjælpning af øjeblikkelig Nød.....	533,001 88	1.26
	3,623,865 46	8.58

Desuden udbetaltes til Retshjælp Kr. 150,989 89 og til strejkende og uberettiget afskedigede Kr. 400780 16.

Med Hensyn til Fagforeningsmedlemmernes Nationalitet faar man det bedste Overblik ved at sammenligne Fagbladenes Oplag.

Oversigten ser saaledes ud:

	Opl. 1911	Procent af det samlede Oplag 1911	1910	1909
Tyske Fagbl...	345,950	73,52	71,60	67,89
Tschechiske...	84,750	18,02	20,54	25,21
Polske og ruthenske.....	21,000	4,46	4,63	4,77
Italienske	12,260	2,60	2,24	1,33
Slavoniske	6,600	1,40	0,99	0,80
	470,560	100,00	100,00	100,00

Det mest mærkbare i denne Oversigt er den procentvis Tilbagegang i de tscheckiske Fagblades Oplag, der naturligvis har sin Grund i Separatisternes Frafald. Til Trods herfor er der overordentlig mange Tscheckere organiserede i de internationale Centralforbund. Efter den hidtidige Maade, hvorpaa man har skønnet over Fagbladenes Oplags Forhold til Medlemmernes Nationalitet staar der ca. 70,000 tscheckiske Arbejdere i Centralforbundene og som kun læser de tscheckiske Fagblade, og som kun staar i obligatorisk Forhold til disse. Dette er et anseeligt Antal. De separatiske Fagorganisationer har selv blandt Tscheckerne stadig ingen særlig Overtag. De talte i Aaret 1910 ca. 75,000 og ved Slutningen af 1911 ca. 85,000 Medlemmer.

Alt i alt kunde de internationale Centralforbund være tilfredse med Udbyttet af deres Virksomhed i 1911. De har efter i nogle Aar at have været paa Vildspor nu igen fundet den rettet Vej og vil vel næppe saa snart forlade denne.

Den faste Voldgiftsret.

Bagerne i Jylland.
Sag Nr. 65.

Den 11. April indklagede Arbejdsgiverforeningen Bagerforbundet fordi der var varslet Strejke overfor nørrejyske Bagermesterforening for at faa gennemført et ugentlig Fridøgn.

Arbejdsgiverne paastod, at Strejken var ulovlig, fordi der den 7. September 1911 var afsluttet en Overenskomst, der udelukkede Strejkes Iværksættelse paa dette Krav.

Inden denne Sag blev procederet opstod der imidlertid en ny Sag foranlediget af at Bagerne i Aarhus nedlagde Arbejdet.

Under denne Sags Behandling kom Voldgiftsretten ind paa det i Sag Nr. 65 rejste Spørgsmaal idet den i Præmisserne til Sag Nr. 66 bl. a. udtaler følgende:

»Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Aarhusafdelingen har Ret til at ansé Overenskomsten af 7. September 1911 for bortfalden efter den ovenomtalte forgæves Ansøgning om Dispensation hos Ministeren, maa der vel gives de Indklagede Medhold i, at de ikke i en ubegrænset Tid er pligtige at afvente Resultatet af nye Henvendelser til Ministeren; men da det er oplyst, at Skridtet til ved en *Lovændring* at faa Betingelserne tilvejebragt for det ønskede Fridøgn er foretagne af begge Parter i Enighed — bl. a. altsaa under Forbundets Medvirkning — og at dette Skridt har ført til Forelæggelse af et dertil sigtende Forslag i den første Rigsdagssamling efter Overenskomstens Indgaaelse, kan ingen af Parterne være berettiget til før Udløbet af indeværende Rigsdagssamling at unddrage sig fra de ved Overenskomsten eventuelt paatagne Forpligtelser, med mindre en Afstemning eller Udtalelse paa Rigsdagen forinden skulde skaffe Sikkerhed for, at Forslaget var strandet.«

Retten havde faktisk hermed afgjort i Realiteten Sag Nr. 65 og givet Arbejdsgiverne Medhold, og da Sagen om Fridøgnets Gennemførelse iøvrigt gik i Orden bortfaldt Sag Nr. 65 formelt.

Lønbevægelser og Konflikter.

Møllerne hos A/S Slagelse og Korsør Dampmøller. Ved Forhandling er der gennemført nye Overenskomster paa ovennævnte Møller, hvorved Lønnen er hævet med henholdsvis 1 Kr. 75 Øre og 1 Kr. 70 Øre pr. Uge. For Overarbejde 5 Øre og 20 Øre mere pr. Time. ½ Time mere Spisetid, 65 Øre for Middagstimen om Natten for Natmandskabet, 2 Kr. i Dagpenge ved Ulykkestilfælde og 4 Uger halv Ugeløn i Sygdomstilfælde. Lønnen forhøjes for alle med 1 Kr. pr. Uge fra 1. September 1914. Overenskomsten omfatter 11 Mand.

Slagteriarbejderne i Sæby. Dansk Slagteriarbejderforbund har afsluttet Overenskomst med *Andelssvineslagteriet i Sæby* om, at Minimallønnen sættes til 20 Kr. i 1912 og til 21 Kr. i 1913. De personlige Lønninger forhøjedes iøvrigt straks med 1 Kr. og forhøjes igen med 1 Kr. ugentlig 1. Januar 1913.

Overarbejde skal betales med 65 Øre i Timen og 3 Dages Sommerferie gennemførtes.

Overenskomsten, som omfatter 8 Mand gælder til 1. Januar 1914.

Adresser paa Formændene for de faglige Landscentraler i de forskellige Lande.

1. *Tyskland.* C. Legien, Generalkommission der Gewerkschaften Deutschlands, Berlin SO. 16, Engel-Ufer 15.

2. *Østrig.* A. Hueber, Gewerkschaftskommission Oesterreichs, Wien V., Wienstrasse 89 a III.

3. *Ungarn.* Jászai Samu, Ungarländischer Gewerkschaftsrat, Budapest, VIII. Canti-Utca 4.

4. *Kroatien.* W. Bukseg, Gewerkschaftssekretariat, Agram, Ilica 55.

5. *Bosnien-Herzegowina.* Franz Rauscher. Arbeiter-Heim, Sarajevo.

6. *Serbien.* L. Pawitsewits, Centralverband der Gewerkschaften Serbiens, Belgrad, Radnieke Novine.

7. *Rumænien.* Georg Christesco, Comisiunea Generala a Sindicatelor din Romania. Bukarest Piata Amzei 26.

8. *Bulgarien.* A. Mitzoloff, Centralkommission der Gewerkschaften Bulgariens, Sofia, Naroden Dom, Rue Eksarch Josef 35.

9. *Svejts.* Schweizer Gewerkschaftsbund, A. Huggler, Bern, Kapellenstr. 6.

10. *Italien.* Confederazione del Lavoro, Mailand, Via Manfredo Fanti, 2.

11. *Spanien.* Vincente Barrio, Union general de Trabajadores, Madrid, Calle Zurbano 52.

12. *Frankrig.* L. Jouhaux, Conféderation génerale du Travail, Paris, Xe 33, Rue de la Grange-aux Belles.

13. *Belgien.* J. Bergmans, Commission Syndicale, Brüssel, Rue Joseph Stevens 17.

14. *Holland.* Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen, Amsterdam. J. Oudegeest, Reguliersgracht 80.

15. *England.* General Federation of Trade Unions, London, W. A. Appleton, 8. Adelphi Terrace, Adam Street, Strand.

16. *Danmark.* C. F. Madsen, De samvirkende Fagforbund i Danmark, Kopenhagen K. Nørre Farimagsgade 47, 1. Sal.

17. *Sverrig.* H. Lindqvist, Landssekretariatet, Stockholm, Barnhusgatan 16.

18. *Norge.* Ole O. Lian, Arbejdernes fagl. Landsorganisation, Christiania, Folkets Hus, Youngsgaden 13.

19. *Finland.* K. Wartiainen, Amattyärjestön Tormisto, Helsingfors, Sirkuskatu 3.

20. *Nordamerika.* Sam. Gompers, American Federation of Labor, Washington D. C., 801—809 G. Street, N. W.

21. *Argentina.* Federation Obrera, Argentinia, Hector Mattai, Buenos Aires, Saranti 896.

22. *Australien.* a) Ny Syd-Wales.
b) Queensland: A. Hinchcliffe, Trades Hall, Brisbane (Queensland).
c) Sydaustralien: S. F. Wallis, Trades Hall, Grote Street, Adelaide (South-Australia).
d) Victoria: St. Barker, Trades Hall, Lygon-Street, Carlton (Victoria).

23. *Japan.* G. Yamane, Kingsley Hall, Kanda, Tokyo.

De faglige Landscentralers internationale Sekretær C. Legien, Berlin, Engel Ufer 15.

Det socialdemokratiske Arbejderpartis internationale Sekretær Camille Huysmans, Bryssel, Maison du Peuple.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 9 ❋ KØBENHAVN DEN 31. AUGUST 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene paa Kastrup Gødningsfabrik. Kvindeligt Arbejderforbund. Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund. Murerne i Horsens. Murerne hos Murermester Wilh. Køhler og Murermester Pihl. Sadelmagerne i Jylland). Kongresser. Arbejdsløsheden i Juni Maaned 1912.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for August 1912. Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. September 1912.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene paa Kastrup Gødningsfabrik. I »Arbejderen« Nr. 6 meddelte vi, at Arbejdet var nedlagt paa *Kastrup Svovlsyre- og Superfosfatfabrik* for at forhindre Selskabet i at forlænge Arbejdstiden i Svovlsyreafdelingen og for at gennemføre en gennemgaaende Lønforbedring.

Da Strejken havde løbet i henved 4 Uger, opfordrede Forligsmanden Parterne til at gøre et nyt Forsøg paa at faa Striden bilagt. Denne Opfordring blev fulgt, men et Møde, der blev afholdt den 22. August, endte resultatløst.

Forligsmanden greb derpaa direkte ind i Sagen, idet han indbød Repræsentanter for Parterne og for Hovedorganisationerne til et Forligsmøde i Statistisk Bureaus Lokaler den 24. August Kl. 11 Form.

I et Plenarmøde redegjordes først for Uoverensstemmelserne mellem de stridende Parter, og Interessen samlede sig hurtigt om de to Hovedpunkter: Lønnen og Arbejdstiden.

Angaaende sidstnævnte hævdede Arbejdernes Repræsentanter med Bestemthed, at man ikke vilde imødekomme Fabrikkens Krav om Forlængelsen af Arbejdstiden fra 8 til 12 Timer og henviste navnlig til Sundhedsfarligheden ved Svovlsyrefabrikationen, som foranledigede, at de derved beskæftigede Arbejdere i langt højere Grad end andre Arbejdere blev syge.

Da Selskabets Repræsentanter protesterede mod denne Paastands Rigtighed, greb Forligsmanden ind og henviste til en Statistik, der netop omhandlede dette Forhold.

I en Sygelighedsstatistik, der af Statistisk Bureau er udarbejdet paa Grundlag af Erfaringer fra de anerkendte Sygekasser i 1908, hedder det nemlig om

Svovlsyre- og Gødningsfabriker.

»Der foreligger Oplysninger om 90 Arbejdere. Den konstaterede Sygelighed for disse er meget større end den normale, idet næsten alle de paagældende Arbejdere (94 pCt.) var syge i Løbet af Aaret 1908; og Antallet af Sygedage pr. Medlem var 17,9 Dage eller over dobbelt saa stort som det normale Antal Sygedage.«

Da Forligsmanden samtidig meget tydeligt tilkendegav, at han fandt det uforsvarligt at forlænge Arbejdstiden for Folk, der arbejdede under saadanne sundhedsfarlige Vilkaar, opgav Arbejdsgiverne Kravet om en Forlængelse til 12 Timer; man kunde mulig nøjes med 9 Timer.

Fra Arbejdernes Side blev det paany betonet, at Bibeholdelsen af

den 8 Timers Arbejdsdag var en Betingelse for at afslutte Konflikten, og hermed hævedes Plenarmødet.

Efter at Forligsmanden havde konfereret en Tid med Parterne hver for sig, fremsattes nedenstaaende Mæglingsforslag i Form af en Henstilling:

»*Konflikten paa Svovlsyrefabriken i Kastrup.*

Forligsmanden henstiller:

1. at Overenskomstens Udløbstid er 1. April 1916.
2. at Arbejdstiden i Svovlsyrefabriken bliver 8 Timer daglig.
3. at Ugelønnen i Svovlsyrefabriken straks forhøjes til 28 Kr. og fra 1. April 1914 til 28 Kr. 50 Øre og Timelønnen i Gødningsfabriken straks fra 40 til 42 Øre og fra 1. April 1914 til 43 Øre.
4. at der til Udjævning af de resterende Uoverensstemmelser af Parterne snarest optages Forhandling.

Svar paa ovenstaaende Henstilling ønskes afgivet inden Mandag den 26. ds. Kl. 12 Middag.

København, den 24. Aug. 1912.

MICHAEL KOFOED.«

Til den fastsatte Tid meddeltes Resultatet. Arbejdsmændene havde *vedtaget* Henstillingen, Arbejdsgiverne havde *forkastet* den, idet de ikke vilde tittræde Punkterne 2 og 3. De forlangte Arbejdstiden i Svovlsyrefabriken fastsat til 9 Timer og Lønnen som hidtil. Den var 40 Øre i Gødningsafdelingen og 26 Kr. 50 Øre for den ene Trediedel og 27 Kr. 50 Øre for de to Trediedele af Mandskabet paa Svovlsyreafdelingen.

Forsøget paa at skaffe en Afslutning paa Konflikten mislykkedes altsaa, og Strejken fortsættes uforandret.

Kvindeligt Arbejderforbund har i den forløbne Sommer afsluttet forskellige Overenskomster.

Med *C. Schous Sæbefabrik* opnaaedes Enighed om, at Lønnen for Nybegyndere hævedes med 2 Kr. om Ugen, enkelte ældre Arbejdere fik 1 Kr.s Paalæg, og det fastsloges endvidere, at alle Arbejdere faar Helligdage betalt.

Overenskomsten gælder til 1914 og omfatter ca. 40 Kvinder.

Paa *Petersen & Albecks* Kludefabrik forhøjedes Minimaltimelønnen fra 17 til 20 Øre. Ved Maskinerne forhøjedes den fra 20 til 23 Øre og alle Akkordsatser hævedes samtidig.

Denne Overenskomst omfatter ca. 60 Kvinder og gælder til 1916.

Med Mælkeriet *Enigheden* sluttedes Overenskomst til 1914 for ca. 40 Kvinder. Ugelønnen forhøjedes fra 17 til 19 Kr.

Paa *Øresunds kemiske Fabriker*, som beskæftiger ca. 300 kvindelige Arbejdere, højnedes en Lønsats fra 12 Kr. 30 Øre til 13 Kr. 60 Øre og en anden fra 14 Kr. 40 Øre til 15 Kr. 60 Øre om Ugen. Denne Overenskomst gælder til 1916.

De nævnte fire Arbejdspladser har Hjemsted i København.

Paa *I. Chr. Møllers Trikotagefabrik* i Aarhus forhøjedes Ugelønnen med 1 Kr., en enkelt Arbejderske fik 2 Kr.s Forhøjelse. Desuden blev flere Akkordsatser forbedret. Overenskomsten omfatter ca. 100 Kvinder. Den udløber 1917.

Endelig har Forbundet sluttet Overenskomst med *Kastrup Glasværk*, der beskæftiger 25 Kvinder.

Fra 1. August 1912 forhøjedes Lønnen fra 12 til 13 Kr. om Ugen. 1. Januar 1913 forhøjes Indbærernes Ugeløn fra 13 Kr. 50 Øre til 14 Kr. Denne Overenskomst udløber 1916.

Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund har fornyet nogle Overenskomster med forskellige Virksomheder, dog saaledes, at Lønnen de fleste Steder er ændret i opadgaaende Retning.

Paa *De danske Sukkerfabriker* højnedes Lønnen fra 24—26 Kr. til 25—30 Kr. pr. Uge.

Paa Sukkerfabriken *Nykøbing* opretholdtes de tidligere Lønforhold, herfra er dog undtaget Lokomotivførere, som i Kampagnen lønnes med 200 Kr. om Maaneden.

Med Bryggeriet *Odense*, *Slotsbryggeriet* og *Albani Bryggeri*, alle af Odense, afsluttedes Overenskomster,

hvori den tidligere Ugeløn paa 27 Kr. højnedes til 28 Kr. straks og til 29 Kr. fra 1. Oktober 1914.

Paa H. I. I. Gjerdings Træskæreri i Nykøbing F., hvor Lønnen tidligere var 25 Kr. 50 Ø, hævedes den til 27 Kr. fra 1. September d. A. og til 28 Kr. fra 1. April 1914.

Endelig sluttede Forbundet Overenskomst med De forenede Papirfabriker om, at Maskinpasserne paa Dalum skal lønnes med 3 Kr. 80 Ø. paa Ørholm med 4 Kr. 10 Ø. pr. Vagt.

Murerne i Horsens. Arbejdsgiverforeningen har indklaget Murerforbundet for den faste Voldgiftsret og forlanger Bod idømt, fordi Forbundet efter Arbejdsgivernes Formening har blokeret Murermester Bak fra Aarhus, som har Arbejdet ved en Toldkammerbygning i Horsens i Entreprise.

Ved et forberedende Retsmøde udsattes Sagens endelige Behandling af forskellige Grunde, og der blev truffet en foreløbig Ordning, som offentliggjordes af Murerforbundets Formand i Social-Demokraten i København, Horsens Social-Demokrat og Demokraten i Aarhus.

Den havde følgende Ordlyd:

»Efter forberedende Møde i Den faste Voldgiftsret den 24. ds. i Sagen angaaende Toldkammerbygningen i Horsens (Murermester Bak) meddeles det herved, at der intet er til Hinder for, at Forbundets Medlemmer tager Arbejde ved alt Arbejde hos Murermester Bak paa Toldkammerbygningen i Horsens, idet Murermester Bak har tilbudt at udbetale Aarhus Timeløn saavel i Dagløn som i Akkord, indtil Rettens Kendelse om dette Spørgsmaal foreligger.

Som Følge af ovenstaaende maa der ikke fra de lokale Afdelingers Side lægges Murermester Bak Hindringer i Vejen for at faa den nødvendige Arbejdskraft.

København, den 24. Aug. 1912.

KR. PETERSEN.«

I Rettens Protokol bemærkedes hertil:

»Parterne er enige om, at der ikke i denne Meddelelse kan lægges nogen Indrømmelse af, at der hidtil har været etableret nogen Art af Blokade overfor Murmester Bak.«

Sagen vil antagelig komme til endelig Behandling i anden Halvdel af September Maaned, og det er ikke udelukket, at Den faste Voldgiftsret »sættes« i Horsens af Hensyn til omfattende Vidneafhøringer.

Murerne hos Murermester Wilh. Køhler og Murermester Pihl. Den 22. ds. fandt der et Fællesmøde Sted mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer, Murerforbundet og Murer- og Stenhuggerlavet i København. Til Behandling forelaa en Klage over, at Murersvendene paa ulovlig Maade havde iværksat Arbejdsstandsninger overfor Murermestrene *Wilh. Køhler* og *Pihl.*

Mødet sluttede med følgende Overenskomst:

»Arbejdet genoptages paa alle Murermester Køhlers Arbejdspladser senest Lørdag Morgen den 24. ds., idet Hr. Køhler samtidig udbetaler Folkene paa Østre Gasværk deres fortjente Timelønstillæg, og der i »Social-Demokraten« for Fredag d. 23. ds. indrykkes en saalydende Meddelelse:

»Da Forholdene hos Murermester Vilh. Køhler er ordnede ved Forlig, er Blokaden paa samtlige Hr. Køhlers Arbejdspladser, derunder ogsaa Østre Gasværk, hævet, og Arbejdet genoptages senest Lørdag Morgen den 24. ds.«

Arbejdsgiverforeningen forbeholder sig dog at lade Spørgsmaalet om de paaklagede Arbejdsstandsningers Lovlighed og om eventuel Bod og Erstatning saavel til Murermester Køhler som til Murermester Pihl i Anledning af Konflikterne henholdsvis paa Østre Gasværk og paa Hellerup Glasværk afgøre af Den faste Voldgiftsret.«

Sadelmagerne i Jylland. Skandinavisk Sadelmager og Tapetsererforbund har i nogen Tid forhandlet med Jysk

Centralforening af Sadelmager- og Tapetserermestre om Lønforholdene forskellige Steder i Jylland. Det lykkedes at komme til Enighed i Randers og Silkeborg men ikke i Aarhus.

Forbundet har derfor søgt og erholdt de samvirkende Fagforbunds Sanktion til at varsle Strejke i sidstnævnte By.

Kongresser.

Syernes Forbund.

Den 27. og 28. Juli afholdt Syernes Forbund i Danmark sin 3die Kongres i Arbejdernes Forsamlingsbygning i Aarhus.

Der var mødt 10 Delegerede.

Formanden, Fru *Emma Petersen*, aflagde

Beretning om Virksomheden.

Det fremgik heraf, at der siden sidste Kongres i 1910 var afholdt et Hovedbestyrelsesmøde, 22 Udvalgsmøder og 30 offentlige Møder. Af Strejker havde Forbundet haft 3, der alle havde bragt gode Fordele til Medlemmerne.

Disse Strejker havde vist, at Syerskerne, naar de stod samlede i en stærk Organisation, var i Stand til at forbedre deres Kaar betydeligt. Der var ført Forhandlinger med *Møller* og *Christensen* og *Magasin du Nord*, Aarhus, i Grenaa med *Vett og Wessel* og Købmand *Jørgensen* og i Horsens med *Vett og Wessel*, Købmand *P. Hansen* samt med Købmand *Carl Nyborg*. Alle disse Steder var der opnaaet Fordele uden Strejke.

Af ny Afdelinger var der oprettet en i Vejle og Randers samt Trikotagesyerskernes Afdeling i København. Forbundet tæller nu 9 Afdelinger med et samlet Medlemsantal paa over 500.

Beretningen godkendtes enstemmigt.

Regnskabet

behandledes derefter. Det balancerede med 6,363 Kr. 30 Øre og godkendtes ligeledes enstemmigt.

Oprettelse af en Arbejdsløshedskasse.

Spørgsmaalet herom affødte en meget lang Diskussion, men en tidligere foretagen Urafstemning forhindrede Vedtagelsen af en saadan Kasses Oprettelse paa nærværende Tidspunkt. Alle sluttede sig dog til Forretningsførerens indtrængende Opfordring til at fortsætte Arbejdet for Sagens Gennemførelse.

Lovene.

Det vedtoges at tilføje Forbundslovenes § 2 følgende Bestemmelse: Ingen Medlemmer kan, saa længe de beskæftiger sig ved Syning, udmælde sig af Forbundets Afdelinger.

Et Forslag om at give Paragrafen en Tilføjelse om, at Elever skulde optages som halvtbetalende Medlemmer, henvistes efter nogen Diskussion til lokal Afgørelse i Afdelingerne.

Et Forslag fra Randers Afdeling om *Nedsættelse* af Kontingentet forkastedes med alle Stemmer mod 1, og det vedtoges at lade Spørgsmaalet om en *Forhøjelse* af Kontingentet afgøre ved Urafstemning.

Et Fagblad.

Aalborg-Afdelingen foreslog at udgive et Fagblad, der skulde udgaa en Gang hver Maaned og tilstilles Medlemmerne uden nogen som helst Kontingentforhøjelse.

Om dette Forslag udspandt der sig en lang og meget interessant Diskussion.

Alle de Delegerede var enige om Nødvendigheden af et saadant Fagblad, der altid vilde være et godt Vaaben i Kampen mod Arbejdsgiverne.

Forretningsføreren anbefalede Forslaget meget varmt og henviste til, hvorledes de danske Arbejdere ved Hjælp af den socialdemokratiske Presse havde bragt deres Sag frem til Sejr, og naar de danske Arbejdere i Øjeblikket stod saa stærke, skyldtes det i første Række den Presse, der altid tog sig af de Forurettedes Sag.

Det vedtoges enstemmigt at udgive et saadant Fagblad. Bladets første Numer udgaar senest den 15. November 1912.

Derefter diskuterede man et For-

slag fra Aarhus Afdeling om Oprettelse af en Fagskole i Aarhus.

Dette Forslag forkastedes.

Forretningsføreren gav derefter Meddelelser om, hvorledes Forretningsudvalget havde tænkt sig Forbundets fremtidige Virksomhed.

Kongressen sluttede sig enstemmigt og uden Diskussion til de fremsatte Tanker.

Valg.

Ved en Afstemning over hele Landet var Fru *Emma Petersen* enstemmig genvalgt til Forretningsfører for Syerskernes Forbund.

Det vedtoges at sende Forretningsføreren til den skandinaviske Arbejderkongres i Stockholm.

Næste Kongres afholdes i Randers 1914.

Arbejdsløsheden
i Juni Maaned 1912.

De i nedenstaaende Fortegnelse nævnte 54 Fag eller Organisationer har meddelt Oplysninger om Arbejdsløsheden i Juni Maaned 1912 for ialt ca. 94,400 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 3,860 eller 4,1 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 85,900 eller 0,9 Dage pr. Medlem.

Der mangler Oplysning fra Oliemøllere, Sejlmagere, Rebslagere, Syersker, Telefonarbejdere, Glarmestre, Malere, Børstenbindere, Keramisk Forbund, Glasarbejdere, Kobbersmede, Bogbindere samt Arbejdsmandsorganisationen i Randers. Desuden er de meddelte Oplysninger ret ufuldstændige for Mølleriarbejdere, Murere, Stenarbejdere i Provinsen, Dansk Arbejdsmandsforbund og Kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	96	96	8	189	430	194	4	101	526	290	12	290
Bagere	1025	1025	196	2940	1023	1023	174	2781	2048	2048	370	5721
Sukkervarearbejdere	142	142	1	50	61	61	1	19	203	203	2	69
Bryggeriarbejdere	2256	2256	4	128	1421	1421	2	53	3677	3677	6	181
Mineralvandsarbejdere	60	60	0	0	—	—	—	—	60	60	0	0
Slagteriarbejdere	202	202	13	700	1815	1815	20	289	2017	2017	33	989
Skraatobaksarbejdere	105	105	0	0	321	321	1	28	426	426	1	28
Tobaksarbejdere	3220	3220	170	7225	1581	1581	20	558	4801	4801	190	7783
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	1279	1253	22	459	3009	3009	56	1562	4288	4262	78	2021
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skrædere	2150	2150	44	390	1415	1415	83	341	3565	3565	127	731
Handskemagere	62	62	0	6	14	14	1	15	76	76	1	21
Hattearbejdere	159	159	55	1190	72	72	5	145	231	231	60	1335
Skotøjsarbejdere	1889	1889	90	1815	896	886	7	238	2785	2775	97	2053
Jordarbejder, Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	106	106	4	78	66	55	3	40	172	161	7	118
Murere	1432	1432	43	864	4220	1110	0	0	5652	2542	43	864
Murarbejdsmænd	1000	1000	0	0	—	—	—	—	1000	1000	0	0
Hustømrere	1257	1257	14	384	2973	2920	12	323	4230	4177	26	707
Skibstømrere	—	—	—	—	367	349	1	116	367	349	1	116
Snedkere	2997	2997	366	9221	3236	3236	118	2968	6233	6233	484	12189
Billedskærere	85	85	6	175	49	49	2	41	134	134	8	214
At overføre	19522	19496	1036	25814	22969	19531	510	9618	42491	39027	1546	35430

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	19522	19496	1036	25814	22969	19531	510	9618	42491	39027	1546	35430
Sadelmagere	669	669	2	24	343	335	6	66	1012	1004	8	90
Stukkatører	69	69	2	12	10	10	0	0	79	79	2	12
Skiferdækkere	10	10	6	132	—	—	—	—	10	10	6	132
Skorstensfejere	64	64	1	14	—	—	—	—	64	64	1	14
Ovnsættere	10	10	6	120	—	—	—	—	10	10	6	120
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	585	585	27	564	1540	1485	52	1402	2125	2070	79	1966
Bødkere	263	263	5	134	463	463	12	138	726	726	17	272
Drejere	69	69	3	77	219	214	14	292	288	283	17	369
Karetmagere	291	291	0	0	495	495	4	48	786	786	4	48
Barnevognsarbejdere	33	33	7	152	—	—	—	—	33	33	7	152
Korkskærere	180	180	4	100	33	33	0	0	213	213	4	100
Kurvemagere	128	128	1	22	—	—	—	—	128	128	1	22
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	102	102	3	21	92	92	2	69	194	194	5	90
Hvidgarvere	40	40	2	51	32	32	0	0	72	72	2	51
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Pottemagere	65	65	0	14	40	40	0	0	105	105	0	14
Stenarbejdere	120	120	0	0	390	238	2	40	510	358	2	40
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv-, Elektropl.	260	260	4	62	121	121	0	0	381	381	4	62
Blikkenslagere	660	660	31	924	435	435	5	100	1095	1095	36	1024
Metaltrykkere	73	73	1	40	—	—	—	—	73	73	1	40
Jern- og Metalslibere	88	88	5	132	33	33	0	0	121	121	5	135
Gørtlere og Metalarb.	281	281	3	88	80	80	0	42	361	361	3	130
Urmagere	45	45	1	26	—	—	—	—	45	45	1	26
Smede og Maskinarb.	6300	6300	390	7303	5203	5203	77	1702	11503	11503	467	9005
Formere	350	350	23	487	1050	1050	35	819	1400	1400	58	1306
Elektrikere	540	540	49	1128	364	268	16	350	904	808	65	1478
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	291	186	1	52	85	78	1	13	376	264	2	65
Typografer	2355	2355	153	3513	1357	1342	53	1228	3712	3697	206	4741
Sømænd	—	—	—	—	—	—	—	—	2000	2000	0	0
Søfyrbødere	—	—	—	—	—	—	—	—	1200	1200	0	0
Kedel- og Maskinpass.	569	569	2	291	774	774	9	231	1343	1343	11	522
Kelnere	723	723	20	800	306	306	25	700	1029	1029	45	1500
Dansk Arbejdsmandsf.	12500	9654	833	20101	20500	11498	371	5951	33000	21152	1204	26052
Arbejdsm. Fagforening f. Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	728	728	2	123	728	728	2	123
Kvindeligt Arbejderf.	2129	1817	38	752	610	253	1	31	2739	2070	39	783
Tilsammen	49384	46095	2659	62948	58272	45137	1197	22966	110856	94432	3856	85914

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1 Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i August 1912.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. September 1912.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

FEBORDINGS BOGTRYKKERI KØBENHAVN

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsstedet i August 1912

Bemærkn! Naar Dage Arbejdsløse eller ingen Dage Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor ingen Tal kan angives, bedes man sætte et ?

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse:	
Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der last paaset tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maaneden I alt? Saa og Helligdage eller ligende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Al mindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maaneden I alt?	
a) Af Arbejdsløshedskassen?	
b) Af Fagorganisationen?	

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvortil de høre (Hænde, Snedker, Murer, Træarbejder, Tømrer, Bygningsarbejder, Jernbanearbejder, Transportarbejder, Havnearbejder, Skibstømrer, Skibsbygningsarbejder, Maskinarbejder, Fyrbødere, Skibsmontører, Kedelsmede, Metalarbejder, Smede, Bødkere, Glarmestre, Typografer, Bogtrykkere, Litografer, Stenhuggere, Bygningsarbejdere, Malere, Brolæggere, Gartnere, Skovarbejdere, Sporvejsarbejdere, Gasværksarbejdere, Elektrikere, Kloakarbejdere, Kommunearbejdere, Teglværksarbejdere, Cementarbejdere, Kalkbrudsarbejdere, Sandgravere, Grusgravere, Lergravere, Tørvegravere, Stenbrydere, Kalkbrydere, Kalkbrændere, Cementstøbere, Asfaltarbejdere, Tagpappere, Isolerarbejdere, Isolatører, Kabelarbejdere, Linieformænd, Telefonarbejdere, Telegrafarbejdere, Radiotelegrafister, Radiotelefonister, Radiomekanikere, Radioarbejdere, Radiotelegrafassistenter, Radiotelefonassistenter, Radiomekanikerassistenter, Radioarbejderassistenter, Radiotelegrafelever, Radiotelefonelever, Radiomekanikerelever, Radioarbejderelever, Radiotelegrafbude, Radiotelefonbude, Radiomekanikerbude, Radioarbejderbude, Radiotelegrafdrenge, Radiotelefondrenge, Radiomekanikerdrenge, Radioarbejderdrenge, Radiotelegrafpiger, Radiotelefonpiger, Radiomekanikerpiger, Radioarbejderpiger, Radiotelegrafkvinder, Radiotelefonkvinder, Radiomekanikerkvinder, Radioarbejderkvinder, Radiotelegrafmænd, Radiotelefonmænd, Radiomekanikermænd, Radioarbejdermænd

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 10 ❋ KØBENHAVN DEN 7. SEPTEMBER 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene i Svendborg. Drejerne Landet over. Handskemagerne i København). Adresser paa Formændene for de internationale Forbund.

Den faste Voldgiftsret.

Snedkerne hos Provinstømrermestre.

Sag Nr. 77.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 28. August 1912 i Sag Nr. 77: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Centralforeningerne for Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifternes Vegne.

Den 25. August 1907 indgik Centralforeningerne for Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne og Snedkerforbundet i Danmark en Overenskomst, hvorefter *Tømrermestrene* fra 1. Oktober 1907 for Snedkerarbejde skulde betale efter den mellem *Snedkermestrenes* Centralforeninger og Snedkerforbundet gældende Overenskomst. Ordlyden af Overenskomsten af 25. August 1907 er denne:

»Det af Tømrermestrenes Centralforeninger i Jylland og Østifterne nedsatte Udvalg tiltræder som gældende for Snedkerarbejde den Overenskomst, som bestaar mellem Snedmestrenes Centralforeninger og Snedkerforbundet, dog saaledes, at ingen nu bestaaende Timelønninger nedsættes paa Timelønsarbejde.

Denne Overenskomst træder i Kraft den 1. Oktober 1907.«

Der opstod senere Meningsforskel om, hvorvidt Tømrermestrene var pligtige at betale ogsaa *Tømrersvende*, som udførte Snedkerarbejde, efter Overenskomsten af 25. August 1907. Denne Strid afsluttedes den 2. December 1908, idet man da paa et Møde i Arbejdsgiverforeningens Lokaler af Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, Centralforeningerne for Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne. De samvirkende Fagforbund, Dansk Tømrerforbund og Snedkerforbundet i Danmark enedes om følgende Overenskomst:

»Prisfortegnelsen for Tømrerarbejde i Jylland og Østifterne Side 56 ændres saaledes:

Snedkerarbejde betales efter den mellem Centralforeningerne af Snedkermestre i Jylland og Østifterne og Snedkerforbundet i Danmark gældende Prisfortegnelse af 1907 med tilhørende Regulativ . . . . . .

København, d. 2. Decbr. 1908.

For Tømrerforbundet:
(sign.) *From-Petersen.*

For Snedkerforbundet:
(sign.) *Carl Gran.*

For De samvirkende Fagforbund:
(sign.) *E. Svendsen.*«

Den 20. Marts 1910 opsagde imidlertid Centralforeningerne Overenskomsten af 2. December 1908 ved en Skrivelse til Tømrerforbundet og tilstillede samme Dag Snedkerforbundet saalydende Skrivelse:

»Under Dags Dato har man tilskrevet Dansk Tømrerforbund saaledes:

Ved nærværende tillader man sig at opsige den under 2. December 1908 i Arbejdsgiverforeningen indgaaede Overenskomst om, at Snedkerarbejde, der udføres af Tømrersvende, betales efter den mellem Centralforeningerne af Snedkermestre i Jylland og Østifterne og Sned-

kerforbundet i Danmark gældende Prisfortegnelse af 1907 med tilhørende Regulativ, til Ophør 1. April 1911.

Hvilket man herved tillader sig at meddele.«

Under nærværende Sag har nu De samvirkende Fagforbund paa Snedkerforbundets Vegne under Henvisning til, at Centralforeningerne for Murer- og Tømrermestre har hævdet, at Overenskomsterne af 25. August 1907 og 2. December 1908 er bortfaldne fra 1. April 1911, paastaaet Centralforeningerne kendt pligtige til at overholde disse Overenskomster samt paastaaet de Indklagede paa disse Foreningers Vegne paalagte Sagens Omkostninger.

Til Støtte herfor har Klagerne anført, *at* Overenskomsten af 1907 overhovedet ikke er opsagt, og *at* Overenskomsten af 1908 som indgaaet med baade Tømrerforbundet og Snedkerforbundet kun gyldig kan opsiges ved en Opsigelse stilet til begge Organisationer, men at den foreliggende Opsigelse af 20. Marts 1910 kun er stilet til Tømrerorganisationen og derfor maa være betydningsløs.

De Indklagede har paastaaet sig frifundne og Klagerne paalagte Sagens Omkostninger, idet de gør gældende, at begge Overenskomster maa være bortfaldne fra 1. April 1911 — *Overenskomsten af 1907*, fordi den henviste til den da bestaaende Overenskomst i Snedkerfaget, men denne er bortfalden den 1. April 1911 i Følge Opsigelse fra Snedkermestrenes Centralforeninger, og *Overenskomsten af 1908*, fordi den er opsagt med behørigt Varsel ved oven omtalte Skrivelse af 20. Marts 1910 til den egentlig medkontraherende Part, Tømrerforbundet, og Opsigelsen samme Dag ved ovenciterede Skrivelse er kommuniceret Snedkerforbundet som Medunderskriver af Overenskomsten.

Dansk Tømrerforbund er ikke optraadt som Part under nærværende Sag.

Hvad nu først Overenskomsten af 1907 angaar, da kunde vel den dene givne Form af en »Tiltræden« af en anden Overenskomst give Støtte for den Opfattelse, at den stod og faldt med denne anden. Efter Omstændighederne, derunder særlig, at Overenskomsten af 1907 er en Overenskomst mellem to Organisationer, og at det, der henvises til, er en Overenskomst mellem den ene af Parterne og en den anden Part sideordnet Organisation, maa Retten dog finde det rimeligere, at opfatte Overenskomsten af 1907 som en selvstændig Overenskomst, der kun kan bortfalde ved en udtrykkelig Opsigelse med behørigt Varsel, og da saadan Opsigelse ikke er givet, maa Overenskomsten af 1907 endnu gælde.

Hvad derimod Overenskomsten af 1908 angaar, maa denne betragtes som bortfaldet ved behørig Opsigelse, og det selv om man betragter Snedkerforbundet som egentlig medkontraherende Part i denne Overenskomst og derfor som havende Krav paa, at Opsigelsen ogsaa rettedes til den. Der kan nemlig ikke være Tvivl om, at Snedkerforbundet ved Modtagelsen af Centralforeningernes Skrivelse af 20. Marts 1910 maatte forstaa, at Centralforeningernes Mening var at bringe — ved Opsigelse — Overenskomsten af 1908 til fuldstændigt Ophør, saaledes at hverken Tømrerforbundet eller Snedkerforbundet eller nogen Anden skulde kunne paaberaabe sig den som gældende efter 1. April 1911.

Efter dette Sagens Udfald findes Sagens Omkostninger at burde bæres med 50 Kr. af hver af Parterne.

Kendelse.

Ovennævnte Overenskomst af 25. August 1907 gælder endnu. Derimod kan der ikke gives Klagerne, De samvirkende Fagforbund paa Snedkerforbundets Vegne, Medhold i, at ovennævnte Overenskomst af 2. December 1908 endnu skulde være gældende som ikke behørig opsagt.

Sagens Omkostninger bærer Klagerne paa Snedkerforbundets Vegne og de Indklagede paa Centralforeningerne for Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifternes Vegne med 50 Kr. hver.

Kongresser.

Tobaksarbejderforbundets 10. Kougres.

I Dagene fra d. 18. til 23. August afholdt Tobaksarbejderforbundet i Danmark Kongres i Rømersgade 22 i København. Ved denne Lejlighed fejredes iøvrigt Forbundets 25aarige Jubilæum.

Der var mødt 65 Delegerede, 5 Hovedbestyrelsesmedlemmer og 4 Repræsentanter for udenlandske Organisationer.

Beretning om Virksomheden.

Formanden (Alfred Christiansen) aflagde Beretning om Virksomheden i de forløbne fem Aar.

I April 1908 vedtoges den ny Toldlov, som forhøjede Tolden for Tobak fra 30 til 64 Øre. Denne stærke Forhøjelse kunde Fabrikanterne ikke selv bære, og de maatte derfor sætte Priserne op. Her i København spillede dette ikke nogen Rolle, men i Provinserne er Prisen for helt Formarbejde sat i Forhold til Cigarens Salgspris. Vi maatte derfor have sammenkaldt Provinsfabrikanterne angaaende dette Forhold, og her enedes man om at forhøje Arbejdspriserne fra 2den August s. A. Overenskomsten kom til Urafstemning og vedtoges med en kneben Majoritet. At saa mange stemte imod, skyldtes den Omstændighed, at Forslaget om den vedtagne Prisforhøjelse ikke havde været ude til mundtligt Drøftelse.

Overenskomsterne i Faget knnde have været opsagte til Maj 1909, men da Konjunkturerne den Gang var daarlige, og da Overenskomsterne var løbende, naar de ikke blev opsagte, vedtoges det ved en Urafstemning ikke at gaa til Opsigelse.

Her i København blev Overenskomsten imidlertid opsagt af 4 større Fabrikanter, men med dem kom man ret hurtigt overens, uden at rejse yderligere Lønkrav, men man opnaaede Mæglings- og Voldgiftsbestemmelser, som man ikke havde haft før. Disse er meget klare, og de binder ikke nogen af Parterne. Bliver man ikke enig om en Opmand, kan der straks erklæres Strejke.

Man forhandlede ogsaa om Klistrernes Lønforhold, og det lykkedes at opnaa en Minimalløn paa 13½ Kr. ugentlig, skønt man ellers altid havde hævdet, at Klistrerne ikke var egentlige Fagarbejdere.

Da Tiden kom, at Overenskomsterne atter kunde opsiges, var Forholdene ikke blevne bedre, og Arbejdsløsheden var stor. Hovedbestyrelsen tilraadede derfor, at Overenskomsterne heller ikke skulde opsiges i 1910, men ved Urafstemningen vedtoges Opsigelsen.

Det lykkedes forholdsvis hurtigt at komme overens med Fagets største Arbejdskøber, Hirschsprung. Man kan i det hele sige, at Minimalen for helt Formarbejde her i København er 9 Kr. 50 Øre pr. Tusinde og i Provinserne 9 Kr.

Ogsaa Tilberederne og de ugelønnede kvindelige Arbejdere fik deres Del af Lønforhøjelsen. Trods de daarlige Konjunkturer maa det derfor siges, at vi fik ret gode Resultater ud af denne Lønkamp. I hvert Fald havde det ikke nyttet at slaa i Bordet for vore Fabrikanter.

Et enkelt Firma i Provinserne (Obel i Aalborg) protesterede imod at forhandle med andre Brancher i Faget end de egentlige Cigararbejdere, men Firmaet frafaldt dog denne Protest, da Forbundet ellers maatte gaa til en Arbejdsnedlæggelse, som allerede var vedtaget af Hovedbestyrelsen og de paagældende Arbejdere. Det er første Gang, vi har haft samlet Overenskomst med dette Firma.

Med Firmaet Horwitz & Kattentid har vi haft en mindre Konflikt, idet Firmaet beskæftigede Haandarbejdere ved Hjemmearbejde. I Begyndelsen lagde man ikke nogen særlig Vægt derpaa, da Firmaet paa det Tidspunkt absolut ikke havde Fabriksplads, men da Fabrikant Marsmann ogsaa antog Haandarbejdere til Hjemmearbejde, blev Forretnings-

udvalget betænkeligt og nægtede Fabrikanten Ret dertil.

Firmaet anlagde saa Sag mod Forbundet, men den faste Voldgiftsret afgjorde Sagen derhen, at det ikke havde været Kotume at have Haandarbejdere som Hjemmearbejdere, og det maatte derfor være forbudt, naar Forbundet ikke havde givet sin udtrykkelige Tilladelse dertil.

Vi har i den forløbne Tid haft en Masse Sager til Forhandling og Mægling, men nogen egentlig Arbejdsstandsning har vi ikke haft. Det vil sige, at vi har haft en Mængde mindre Konflikter, som alle er blevne forligte ved Forretningsudvalgets Mellemkomst. Formanden maatte alvorlig paalægge de Delegerede i deres Afdelinger at arbejde paa at forhindre ulovlige Arbejdsnedlæggelser, der i høj Grad svækker Forbundets Aktionsævne.

Hovedbestyrelsen og Afdelingsbestyrelserne har i den forløbne Tid gjort et stort Stykke Arbejde for at styrke og udvide Organisationen, og vi har haft Held med os. I København har Overrullerne i stort Tal sluttet sig til os, og det samme gælder Tilberederne i Provinserne og Cigarillosarbejderne i Aalborg og Cigaretarbejderne hos Nobel i Nykøbing F. Vi har gjort Forsøg paa at faa Røgtobaksarbejderne organiseret, men dette Forsøg er hidtil mislykket. Vi vil imidlertid vedblivende have vor Opmærksomhed henvendt paa dette Forhold. Vi stod paa sidste Kongres med 3900 Medlemmer. Vi staar nu med 4762 Medlemmer og kan altsaa notere en Fremgang paa c. 900 Medlemmer.

Lærlingeforholdene spiller ikke nogen stor Rolle her i København, og som Helhed betragtet kan det heller ikke siges at være foruroligende, om vi end altid maa have vor Opmærksomhed henvendt paa, at Lærlingenes Antal staar i rimeligt Forhold til Antallet af de udlærte Arbejdere.

Forbundet har gennem Delegerede været repræsenteret ved den internationale Kongres, ved Norges første Tobaksarbejderkongres og ved den sidste Kongres i det tyske Forbund. Indenfor vor egen Landsorganisation maa det siges, at der har været det bedst mulige Samarbejde. Jeg benytter Lejligheden til at takke mine Kolleger i Hovedbestyrelsen og Afdelingerne, fordi de er kommemig saa beredvillig i Møde. Nu foreligger vor Virksomhed til Kongrest sens Kritik. Vi imødeser den med Ro og ønsker kun Retfærdighed.

Jens Knudsen, der er Formand for Cigarsorterernes Fagforening, tager nu Ordet for at tale om Forhold, der er specielle for denne Branche. Det glædede ham at kunne udtale, at Forholdene blandt Cigarsorterere ne og Klistrerne var blevne fastere og bedre efter Lønbevægelsen i 1910. Det var i Virkeligheden et Gennembrudsaar for vor Branche.

Ikke alene fik vi ret betydelige Lønforhøjelser, men vi fik skabt Ensartethed i Faget, hvad der for os har meget at sige. For ikke mindre end 707 Sorter Cigarer fik vi gennemført Forhøjelser fra 5 Øre til 45 Øre pr. Tusinde, og vi Cigarsorterere har kun Grund til at være tilfreds med Lønbevægelsen i 1910. Ogsaa Klistrerne kan dele denne Tilfredshed. De stod før nede paa en Løn af 11 Kroner ugentlig, medens den nu gennemsnitlig beløber sig til 15 Kr. 14 Øre. Arbejdstiden blev samtidig nedsat til 9 Timer. Ogsaa for den lille Branche, som beskæftiger sig med at stifte Cigarkasser, har vi faaet gennemført en Ugeløn paa 13 Kr.

Taleren pegede paa den Statistik, der forelaa fra Cigarsortererne. Den viser, at Cigarsorterernes Gennemsnitsløn er steget fra 17 Kr. til 27 Kr. 56 Øre, og for Klistrerne fra 11 Kr. til 15 Kr. 24 Øre. Det er dog en nævneværdig Fremgang. Ogsaa i Provinserne er det lykkedes os at gennemføre adskillige af vore Medlemmers Ønsker.

Efter disse Beretningers Aflæggelse, førtes en Debat der strakte sig over mere end to Dage.

Af væsenlig Interesse var Behandlingen af Spørgsmaalet om Retten

til at etablere Arbejdsnedlæggelse uden forudgaaende Forhandling. Denne Del af Debatten afsluttedes derved, at Kongressen med overvældende Majoritet vedtog følgende af Cigarsorterer *Sussemiehl* stillede

Resolution:

»I Anledning af de siden sidste Kongres ulovligt foretagne Arbejdsstandsninger udtaler Kongressen, at det maa anses for absolut nødvendigt, at Forbundets Loves § 15 overholdes, da saadanne ulovlige Arbejdsstandsninger maa anses at være til Skade for Forbundet.«

Beretningen godkendtes med alle Stemmer mod 7.

Regnskaberne.

De reviderede Regnskaber for de forløbne 5 Aar godkendtes enstemmigt efter nogen Debat.

Love og særlige Forslag.

Nogle Udvalg havde beskæftiget sig med disse Spørgsmaal.

Følgende Lovbestemmelser vedtoges:

Kvindelige Overrullere og Tilberedere, der har en Fortjeneste af indtil 15 Kr. ugentlig, kan blive halvtbetalende Medlemmer. Selvtagen Ferie medfører ikke Kontingentfrihed.

Afdelingernes Regnskab skal revideres mindst en Gang aarlig, enten af Formanden eller af et Medlem af Hovedbestyrelsen.

Repræsentationen til Kongressen bliver den samme som hidtil.

Kun den, der arbejder som Lønarbejder ved Faget eller er fast Funktionær i Forbundets Tjeneste, kan vælges til Medlem af Hovedbestyrelsen. Denne vælges af og blandt de Delegerede paa Kongressen.

Afdelingerne har fri Dispositionsret over de lokale Beholdninger til Fremme af den kooperative, faglige og socialdemokratiske Bevægelse. Bevillinger til andre Formaal skal sanktioneres af Forretningsudvalget.

Flyttehjælp til arbejdsløse Medlemmer med egen Husstand, der rejser til en anden By, ansættes til 40 Kr. i et Kalenderaar. Vedkommende Medlem skal dog have mindst et Aars Anciennitet i Danmark.

Et Forslag om at forhøje Kontingentet vedtoges udsendt til Urafstemning.

Internationale Overenskomster.

Følgende Forslag vedtoges enstemmigt:

Overenskomst mellem Tobaksarbejderforbundet i Danmark og Tobaksarbejderforbundene i Sverrig og Norge angaaende gensidig Understøttelse under Strejke og Lockout.

§ 1. Naar Strejke eller Lockout udbryder i Tobaksindustrien, og Konflikten mindst omfatter 25 pCt. af det i Kamp værende Forbunds hele Medlemsantal, saa har dette Forbund Ret til af det andet Forbund at kræve økonomisk Hjælp efter følgende Regler:

Omfatter Konflikten 25 pCt. indtil 30 pCt., er Bidraget pr. Uge 25 Øre for heltbetalende og 12½ Øre for halvtbetalende Medlemmer; 30 pCt. indtil 35 pCt. henholdsvis 30 og 15 Øre; 30 pCt. indtil 40 pCt. henholdsvis 35 og 17½ Øre; 40 pCt. indtil 45 pCt. henholdsvis 40 og 20 Øre; 45 pCt. indtil 50 pCt. henholdsvis 45 og 22½ Øre; 50 pCt. og derover henholdsvis 50 og 25 Øre. (Medlemsantallets Beregning se § 2).

§ 2. Beregning af den i ovenstaaende § nævnte Understøttelse sker efter det mindste Forbunds Medlemsantal saaledes, at naar det største Forbund er i Strid, beregnes Bidraget fra det mindste Forbund efter dette sidstes hele samlede Medlemsantal, medens naar det mindste Forbund er i Strid, beregnes Bidraget fra det største Forbund efter et Medlemsantal som svarer til det mindste Forbunds Medlemsantal.

§ 3. Forbundene har den Pligt gensidig at underrette hinanden om Organisationernes Medlemsantal mindst 4 Gange aarlig (1. Januar, 1. April, 1. Juli og 1. Oktober).

De sidst opgivne Tal er de bestemmende med Hensyn til saavel Beregning af Forholdet mellem de i Konflikt inddragne Medlemmer og Medlemsantallet, som Beregning af det Antal Medlemmer, af hvilke det solidariske Forbund skal yde Bidrag.

§ 4. Understøttelsen ydes fra anden Uges Begyndelse, regnet fra den Dag den officielle Bekendtgørelse om Konfliktens Udbrud udstedes, og ydes vedvarende indtil Konflikten af vedkommende Forbunds Bestyrelse erklæres for endt, dog ikke længere end 26 Uger (jfr. dog §§ 5 og 6). Bidraget til de Strejkende afsendes hver Uge.

§ 5. Fritaget for Ydelsen af Understøttelsen er den understøttelsespligtige Organisation, naar dens overordnede Landsorganisation (De samvirkende Fagforbund) udskriver Bidrag til mindst 50 for heltbetalende og 25 Øre for halvtbetalende Medlemmer pr. Uge. Udskriver Landsorganisationen mindre Bidrag, skal Beløbet udredes saaledes, at begge Bidragene sammenlagt ikke overstiger henholdsvis 50 Øre

og 25 Øre. Fritaget er Organisationen endvidere, naar mindst 10 pCt. af dens egne Medlemmer strejker eller er lockoutede.

§ 6. Er et Forbund paa samme Tid pligtig til at yde Bidrag til to solidariske Forbund, har det i saa Tilfælde Ret til at nedsætte sit Bidrag med 25 pCt.

§ 7. Det er Forbundenes Pligt gensidig at underrette hinanden om Opsigelser af Overenskomster, ltgegyldig om Opsigelsen sker fra Arbejdernes eller Arbejdsgivernes Side, ligesom der skal gives Meddelelse om planlagte Lønbevægelser, naar deraf kan resultere Strejke eller Lockouter, i hvilke det i § 1 nævnte Procenttal kan komme til at deltage.

§ 8 De solidariske Forbund udveksler med hinanden Regnskaber for de Konflikter, under hvilke de har understøttet hinanden, naar samme er afsluttet.

§ 9. Denne Overenskomst træder i Kraft den 1. Januar 1913.

Endvidere vedtoges følgende særlige Forslag:

Hjemmearbejde.

Ved Overenskomsters Udløb skal Forretningsudvalget stille Krav om, at helt Hjemmearbejde inddrages, dog saaledes, at der i visse Tilfælde kan gøres Undtagelser i Lighed med, hvad der kan ske for Haandarbejdets Vedkommende.

Cigaret- og Røgtobaksarbejdere.

Kongressen paalægger den kommende Hovedbestyrelse at sætte al Kraft ind paa at organisere saavel Cigaretarbejdere som Røgtobaksarbejdere og ved første Lejlighed søge gennemført Overenskomster med forskellige Firmaer ang. disse Branchers Løn- og Arbejdsforhold.

Statistik.

Da det ved Forhandlinger om Løn- og Arbejdsforhold har vist sig, at det har en overordentlig stor Betydning at have Kendskab til hvilken Løn der fortjenes af Forbundets Medlemmer, paalægges det Medlemmerne at besvare de Forespørgsler, som derom fremsættes fra Hovedbestyrelsen.

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde.

Formanden aflagde Beretning om Virksomheden og betonede særlig, at Arbejdsløshedsinspektoratet havde bifaldet, at en Arbejder, som bliver sat til noget Arbejde, der i væsentlig Grad forringer hans eller hendes Løn, er berettiget til at forlade Arbejdet og til at faa Understøttelse som arbejdsløs.

Vi har i Arbejdsløshedskassen en Formue paa 25,627 Kr. 95 Øre. Vi har indbetalt 166,000 Kr., og vi har fra Stat og Kommune modtaget ca. 150,000 Kr., heri dog indbefattet de tilgodehavende Tilskud fra det offentlige. Den udbetalte og ikke refunderede Understøttelse beløber sig til 275,000 Kr. Disse Tal viser klart, hvor urimeligt det var, da man i sin Tid talte om de Smaabeløb, man kunde faa fra Stat og Kommune. Vi kunde simpelthen ikke have ydet vore Kolleger denne Understøttelse uden disse Tilskud. Vi slutter med en Formue paa 59,000 Kr., altsaa en Formuefremgang paa 34,000 Kr.

Beretningen godkendtes enstemmig efter nogen Diskussion.

Regnskaberne godkendtes ligeledes enstemmigt.

Følgende Gensidighedsforslag med Norge og Sverrig vedtoges:

Overenskomst mellem Arbejdsløshedskasserne for Tobaksarbejdere i Danmark, Sverrig og Norge angaaende gensidig Udbetaling af Rejseunderstøttelse.

§ 1. Medlemmer af en denne Overkomst omfattende Organisation er, naar de som tilrejsende kommer til det andet Land, berettiget til Understøttelse, forsaavidt Vedkommende har været Medlem af en eller flere af de til det internationale Tobaksarbejdersekretariat tilsluttede Organisationer i mindst 52 Uger, og har betalt Kontingent i samme Tidsrum.

§ 2. Undersføttelsen udredes efter følgende Regler:

Tilrejsende erholder i Understøttelse 1 Kr. pr. Dag, der udbetales med indtil 7 Dage i København og Kristiania og indtil 2 Dage i de øvrige Afdelinger. (For Søn- og Helligdage udbetales dog Understøttelse udover de 2 Dage. Desuden erholder den Tilrejsende ved sin Ankomst til det andet Land et Beløb af 3 Kr.

§ 3. Hvis en Tilrejsende nægter at modtage et af Forbundet anvist Arbejde (i den Branche han er beskæftiget i) eller uden gyldig Grund forlader et paabegyndt Arbejde, mistes Retten til Understøttelse i de efterfølgende 3 Maaneder.

§ 4. Har den Tilrejsende ikke erholdt Arbejde eller er arbejdsløs som Følge af

Afskedigelse eller anden gyldig Grund, udbetales ved Afrejse til et andet Land en Understøttelse, der andrager 7 Kr. Herfra undtages de, der rejser fra København til Helsingborg, Landskrona, Malmø eller Lund, der kun erholder 1 Kr.

Ved Tilbagerejse til det Land, hvorfra den Tilrejsende er kommen, udbetales ingen Understøttelse.

§ 5. Der udbetales ikke Understøttelse til samme Medlem i en og samme Afdeling med mindre end 3 Maaneders Mellemrum.

§ 6. Den samlede Understøttelse kan ikke overstige 30 Kr. i et Aar,

§ 7. Denne Overenskomst træder i Kraft den 1. Januar 1913.

Valg.

Til Formand genvalgtes *Alfred Christiansen*. Til Næstformand *Vilh. Nygaard*. Til Hovedkasserer *Ferd. Møller*.

Derefter valgtes Hovedbestyrelse, der delvis blev ny, da Kongressen havde truffet Beslutning om, at kun Lønarbejdere i Faget er valgbare.

Næste Konges og Delegeretmøde afholdes i København 1917.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene i Svendborg. Arbejdsmændenes Fagforening for Svendborg og Omegn opsagde den hidtil gældende Overenskomst med Importørforeningen til Udløb 1. Juli d. A.

De Forhandlinger, der førtes mellem Parterne, bragte ikke noget Resultat, de strandede paa Ugelønsspørgsmaalet og Kravet om Ferie. Arbejdsmændene varslede derfor Strejke til den 24. August.

Et Par Dage før traf Dansk Arbejdsmands-Forbund og Arbejdsgiverforeningen imidlertid Aftale om at gøre et Forsøg paa at fremskaffe en Ordning ved et Fællesmøde, og man enedes om at udsætte Strejkens Iværksættelse, til Mødet var afholdt og det eventuelt havde vist sig, at der heller ikke paa denne Maade kunde opnaas Enighed.

Mødet fandt Sted den 30. August, og efter nogle Timers Forhandling afsluttedes en Overenskomst, gældende til 1. Februar 1916.

De forskellige Ugelønsatser, som tidligere var paa 19, 20 og 21 Kr., forhøjedes med 2 Kr. fra 1. Juli i Aar, og den 1. Juli 1914 forhøjes alle Lønsatser atter med 1 Kr. Samtidig indførtes en Bestemmelse, der giver Arbejderne Ret til 3 Hverdages aarlig Sommerferie, og enkelte Akkordsatser for Losning af Brædder forhøjedes fra 1 Kr. 80 Øre til 2 Kr. pr. Stander.

Strejken aflystes under disse Forhold.

Drejerne Landet over. I September 1911 indgik Drejerforbundet i Danmark en Overenskomst med Drejerlavet i København og Drejermestrenes Centralforening.

Denne Overenskomst indeholdt en Bestemmelse om, at et Fortolkningsraad, bestaaende af 2 Mestre og 2 Svende, til enhver Tid skulde afgøre Tvivlsspørgsmaal vedrørende Forstaaelsen af de i Overenskomsten fastsatte Bestemmelser og Akkordpriser, og det præciseredes udtrykkeligt, at begge Parter — Mestre og Svende — var pligtige at bøje sig for Raadets Afgørelser.

I Decbr. 1911 traf Raadet enstemmigt Afgørelser i 19 forskellige Sager, men Mesterorganisationens Medlemmer nægtede at efterkomme Beslutningen i ikke mindre end 15 af Sagerne, og da det ikke lykkedes Drejerforbundet at faa Kendelserne respekterede ved fornyede Henvendelser til Mestrenes Foreninger, forlangte Forbundet hele Sagen indanket for den faste Voldgiftsret gennem De samvirkende Fagforbund.

Disses Ledelse traf Aftale med Arbejdsgiverforeningen om, at Sagen skulde optages til Behandling paa et Fællesmøde. Dette fandt Sted den 27. August.

Ved denne Lejlighed, hvor det iøvrigt viste sig, at det var selve Mesterforeningernes *Bestyrelser*, der uden Hensyn til Overenskomstens Ordlyd havde truffet Beslutninger om at forkaste Fortolkningsraadets Afgørelser, vedtoges det at lade 16

af de behandlede Sager være afgjorte ved Raadets Kendelser, medens 3 Spørgsmaal henvistes til Mægling.

Da det desuden ved de foreliggende Tilfælde havde vist sig, at de Bestemmelser, Fagets Overenskomst indeholder om Behandling af faglig Strid, er uklare og nemt kan give Anledning til Strid, henstillede Hovedorganisationernes Repræsentanter til Parterne, at der optages Forhandling om en Ændring af disse Regler, saaledes at formelle Divergenser fremtidig vil være udelukkede.

Hertil sluttede saavel Mestrenes som Svendenes Repræsentanter sig.

Handskemagerne i København. Handskemagerforbundet i Danmark havde opsagt Overenskomsten med det københavnske Handskemagerlav til Udløb den 1. September d. A., og da der ikke var opnaaet Enighed om en ny Overenskomst i Slutningen af August Maaned anmodede og fik Forbundet De samvirkende Fagforbunds Sanktion til at varsle Strejke.

For at gøre et Forsøg paa at fremskaffe en tilfredsstillende Ordning blev der dog aftalt et Fællesmøde med Repræsentation ogsaa fra Hovedorganisationerne til den 29. August.

Der blev dog hverken Brug for Strejkevarsel eller Fællesmøde, thi paa en Generalforsamling den 27. August vedtog Handskemagersvendene et af Mestrene fremsat Tilbud, der gik ud paa en gennemsnitlig Lønforhøjelse af 8 pCt.

Adresser paa Formændene for de internationale Forbund.

Bagere. O. Allmann, Hamburg 1, Besenbinderhof 57.

Bjergarbejdere. Thomas Ashton, Manchester, England, Old Road.

Bryggeriarbejdere. M. Etzel, Berlin O. 27, Schicklerstr. 6.

Bogbindere. Emil Kloth, Berlin S. 59, Urbanstr. 63 I.

Typografer. P. Stautner, Stuttgart Heusteigstr. 54.

Fabrikarbejdere. Aug. Brey, Hannover, Nikolaistr. 7.

Frisører. Fr. Etzkorn, Berlin N. 113, Stolpischestrasze 39, II r.

Kommunale Arbejdere. Alb. Mosh, Berlin, Winterfeldtstrasse 24. T.-A. Lützow 6488.

Glasarbejdere. E. Girbig, Berlin O. 17, Grosslerstrasse 29 II.

Handelsmedhjælpere. Edo Fimmen, Amsterdam, Reguliersgracht 80.

Handskemagere. I. Eitlinger, Berlin SO. 33, Muskauerstr. 30 II. T.-A. Moritzplatz, 11670.

Træarbejdere. Th. Leipart, Berlin C. 2, Neue Friedrichstr. 2. T.-A. Königstadt, 1305.

Hotel-, Restaurant- og Caféfunktionærer. Albert Baumeister, Berlin N. 24, Gr. Hamburgerstr. 18/19.

Hattearbejdere. A. Metzschke, Altenburg, S.-A., Nordstr. 57.

Malere. A. Tobler, Hamburg 25, Claus-Groth-Strasse 1 II.

Murere. Th. Bömelburg, Hamburg 25, Wallstr. 1.

Metalarbejdere. Alex. Schlicke, Stuttgart, Rötestrasse 16 A. T.-Nr. 8800—8801.

Porcellænsarbejdere. Fritz Zietsch, Charlottenburg, Rosinenstr. 3, Stfl II.

Sadelmagere. Joh. Sassenbach, Berlin SO. 16, Engelufer 15.

Skræddere. H. Stühmer, Berlin SO. 16, Michaelkirchstrasse 42 III.

Skotøjs- og Læderarbejdere. I. Simon, Nürnberg, Breitegasse 25—27.

Stenarbejdere. Rob. Kolb, Zürich III, Elisabethenstr. 28.

Brolæggere. A. Knoll, Berlin NW. 21, Wiclefstr. 17.

Tobaksarbejdere. C. Deichmann, Bremen, Faulenstrasse 58/60.

Transportarbejdere. Jernbanefunktionærer, Handels- og Transportarbejdere, Havnearbejdere, Maskinister, Fyrbødere og Søfolk. H. Jochade, Berlin SO. 16, Engelufer 21 II.

Textilarbejdere. Thomas Shaw, Weavers Office, Colne (Lancashire) England.

Pottemagere. A. Drunsel, Berlin SO. 36, Wienerstr. 7.

Tømrere. F. Schrader, Hamburg 1, Gewerkschaftshaus Zimmer 31.

Bundtmagere. A. Regge, Berlin NO. 18, Büschingstrasse 33.

Litografer, Stentrykkere og beslægtede Brancher, Otto Sillier, Berlin N. 28, Anktammerstrasse 27 I.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 11 ❋ KØBENHAVN DEN 14. SEPTEMBER 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Fagorganisationerne i Tyskland i Aaret 1911. Lønbevægelser og Konflikter (Malerne i Nordsjælland. Sadelmagerne i Aarhus).

Fagorganisationerne i Tyskland

i Aaret 1911.

I.

Fagforeningsbevægelsens Udvikling staar i Sammenhæng med den almindelige Udvikling af Bedrifterne. Med den gunstige Situation i 1911 for Øje kunde der regnes med en stadig Stigning af Fagforeningernes Medlemsantal. Dette var steget mere end i de foregaaende Aar med Undtagelse af Aaret 1906; det beløb sig i Aarsgennemsnit i 1911 til 303,688 (imod 184,631 i 1910, 936 i 1909, 175,797 i 1907 og 344,906 i 1906). I Aaret 1908 var der ingen Tilgang, men en Tilbagegang af 33,775. Medlemsantallet i det faglige Centralforbund beløb sig i Gennemsnit i 1910 til 2,017,298, i 1911 derimod til 2,320,986. Tilgangen var 15,05 % imod 10,07 % i 1910.

Noget højere end Aarsgennemsnitscifret er det ved Aarets Slutning af Fagforeningerne naaede Medlemsantal. Det viser sig, at de tyske Fagforbund har overskredet 2,4 Millioner Medlemmer. De talte ved Aarets Slutning 2,400,018 Medlemmer, imod 2,128,021 forrige Aar. Stigningen beløber sig til 271,997.

Medlemsantallet i Forbund, som tilhører Tysklands faglige Landsorganisationer, er omtrent 21,447 Medlemmer højere end forrige Aar; det beløb sig ved Udgangen af 1911 til 2,421,465. Flertallet falder paa Tyende og Landarbejdernes Forbund, som der for første Gang er ført Statistik over. Tilgangen af Medlemmer i begge disse Forbund beløb sig i Beretningsaaret til 7005.

Medlemsantallet i de faglige Centralforbund har siden 1893 mere end tidoblet sig. Det bestaar af Centralforbundets Medlemmer, den tyske Fagforening, og den kristelige Fagforening:

	Centralforbundene	Hirsch Dunckerske Fagf.	Kristelige Fagforening:
1891 . . .	277.659	—	—
1893 . . .	223,530	—	—
1900 . . .	680,427	91,661	159,770
1911 . . .	2,320,986	107,743	340,957

Af denne Tabel ser man ikke alene den betydelige numeriske Overvægt af Centralforbundet, men ogsaa dets kraftige Vækst, saa at de andre Fagforeningsgrupper holder sig langt tilbage for det. Lige siden 1900, da det tyske Fagforeningsmedlemstal havde formeret sig med 17,5 %, den kristelige Fagforenings med 113,4 %, steg Centralforbundet med 241 % og med Tilregning af Tyende- og Landarbejderforbundet til 243,9 %. For hver 100 Medlemmer af de 3 Fagforeningsgrupper falder paa Centralforbundet i 1900: 73,0, i 1911: 80,2; paa den tyske Fagforening i 1900: 9,8, i 1911 dog kun 3,8, og paa den kristelige Fagforening i 1900: 17,2, men i 1911: 16,0. Deltagelsen i begge de fjendtlige Fagforeninger er altsaa gaaet tilbage, medens de centraliserede Fagforeninger har vokset sig stærke. Det er Resultatet, skønt der af de borgerlige Partier og af Stat og Kirke var profeteret Fagforeningssplittelse.

Tallet paa de til Generalkommissionen sluttede Fagforeninger har i

Beretningsaaret formindsket sig med 2. Det kommer af, at Byggehjælpsarbejderne og Murerne har sluttet sig til det tyske Byggearbejderforbund, til hvilket Isolererne ogsaa har sluttet sig.

Et glædeligt Bevis paa Fagforeningernes Stabilitet er, at kun 4 i Beretningsaaret viser ubetydelig Tilbagegang i Medlemsantal; saaledes talte i Aarsgennemsnit Bundtmagerne 180, Lithograferne 186, Skibstømrerne 404 og Træskærerne 17 Medlemmer mindre end Aaret forud, tilsammen et Tab af 787, der staar overfor en Tilgang af 304,475 i de øvrige Fagforeninger.

Ordnet efter Højden af Medlemsantal har i Aarsgennemsnit i 1911: Metalarbejdere 494,177, Byggearbejdere 290,136, Fabriksarbejdere 182,902, Transportarbejdere 181,570, Træarbejdere 176,838, Tekstilarbejdere 126,547, Bjergarbejdere 120,975, Bogtrykkere 63,903, Tømrere 58,745, Malere 47,315, Skrædere 46,534, Skomagere 45,341, Bryggeri- og Møllearbejdere 45,289, Kommunearbejdere 43,898, Tobaksarbejdere 34,393, Bogbindere 29,599, Stenarbejdere 26,281, Bagere og Conditore 25,218, Maskinister 23,095, Litografer 17,029, Bogtrykkerhjælpere 16,305, Glasarbejdere 16,226, Smede 16,082, Porcelænsarbejdere 15,691, Læderarbejdere 15,289, Handelsmedhjælpere 14,377, Sadel- og Porteføljearbejdere 13,540, Gæstgiverkarle 12,689, Pottemagere 12,024, Brolæggere 10,706, Stukkatører 10,402, Hattemagere 9,822, Tapetserere 9,671, Bødkere 8280, Tagdækkere 8,209, Bureauansatte 6,572, Gartnere 6,113, Kobbersmede 4,807, Slagtere 5,765, Glarmestre 4,613, Bundtmagere 4,189, Billedhuggere 3,723, Skibstømrere 3,666, Cigarsorterere 3,172, Lagerarbejdere 2,628, Frisører 2,170, Civilmusikere 1,886, Asfaltarbejdere 1,113, Havearbejdere 1,076, Xylografer 453 og Nodestikkere 442 Medlemmer. Dertil kommer Landarbejderne med 13,228 og Tyende med 5,571 Medlemmer.

Procentforholdet mellem de Organiserede og dem, som kan organiseres, lader sig kun beregne for hele Industri- og Faggruppen. Desuden var af Medhjælpere og Arbejdere fra 16 Aar og derover organiserede i følgende Grupper:

Gartnere 10,04 % (1910: 9,15 %), Bjergarbejdere 20,48 (20,40), Sten- og Jordindustrien 24,31 (20,22), Metal- og Maskinindustrien 37,05 (31,41), Fabriksarbejderne 21,48 (18,69), Tekstilindustrien 16,46 (14,80), Papir- og Læderindustrien 39,06 (35,53), Træindustrien 39,42 (35,60), Føde- og Nydelsesmiddelindustrien 20,92 (18,84), Beklædning og Rengøring 23,29 (21,00), Byggefagene 39,29 (33,21), Handels- og Transportindustrien 20,04 (15,49), Gæstgivermedhjælpere 4,43 (3,85), Kommunearbejdere 49,68 (40,97) og Civilmusikere 3,52 %.

Organiseringen af Kvinderne har ogsaa i Beretningsaaret gjort nye Fremskridt. Tallet paa de kvindelige Medlemmer i Centralforbundet er steget fra 161,512 (1910) til 191,332 i 1911 eller med 29,820 Medlemmer, hvilket er en Tilgang af 18,4 %. Ogsaa forholdsmæssig er de kvindelige Medlemmers Antal vokset i Fagforeningernes samlede Tal; det steg fra 8 % til 8,2 % i Aaret 1911.

Det samlede Tal paa kvindelige Medlemmer fordeler sig paa følgende Forbund: Tekstilarbejdere 45,651, Metalarbejdere 25,103, Fabriksarbejdere 21,853, Tobaksarbejdere 16,870, Bogbindere 14,127, Skrædere 9,363, Bog- og Stentrykshjælpersker 9,323, Handelsmedhjælpere 8,679, Skomagere, 7,939, Transportarbejdere 6,479, Træarbejdere 5,819, Hattemagere 4414, Bagere og Conditore 3,736, Porcelænsarbejdere 2,260, Bundtmagere 1,451, Kommunearbejdere 1,169, Sadel- og Porteføljearbejdere 1,161, Bryggeri- og Møllearbejdere 1,154, Læderarbejdere 1,096, Cigarsorterere 953, Gæstgivermedhjælpere 744, Glasarbejdere 705, Havearbejdere 567, Bureauansatte 206, Lagerarbejdere 154, Tapetserere 129, Slagtere 106, Stenarbejdere 62, Malere 31, Gartnere 17, Litografer 9, Frisør 1 og Glarmester 1.

Den gennemsnitlige Kassebeholdning har hævet sig noget. De samlede Indtægter beløber sig til 72,086,957

Mk. (det foregaaende Aar: 64,372,190 Mk.), de samlede Udgifter ttl 60,025,080 Mk. (det foregaaende Aar: 57,926,566 Mk.), Formuebestanden til 62,105,821 Mk. (det foregaaende Aar: 52,575,505 Mk). Paa hvert enkelt Medlem falder en Indtægt af 31,06 Mk., en Udgift paa 25,86 Mk. og en Formue af 26,76 Mk.

Af de regelmæssige Bidrag er der ogsaa sket en Stigning. Nedenstaaende Tabel gengiver det ugentlige Organisationsbidrag (Gennemsnitsbidrag for mandlige Medlemmer).

Pfg. pr. Uge	Forbund i	Procent i Aaret 1911	1910
21—30	2	3,9	5,7
31—40	8	15,7	17,0
41—50	18	35,3	35,8
over 50	23	45,1	41,5

I Aaret 1907 har kun 25% af Forbundene et Gennemsnitsbidrag af over 50 Pfg. pr. Uge, i Dag nærmere Halvdelen af alle Forbund. Procentsatsen for Medlemmer, som betaler højere Fagforeningsbidrag, er iøvrigt endnu noget højere.

45,92% af alle Medlemmer betalte nemlig et ugentligt Bidrag af mere end 50 Pfg.

Den samlede Indtægt beløb sig til 57,802,845 Mk. (det foregaaende Aar 48,357,229 Mk.) eller 24,90 Mk. pr. Medlem, Indskud 500,744 Mk., stedlige Bidrag 7,609,702 Mk., Ekstrabidrag, som blev udskrevne af Fagforbundsbestyrelsen, 1,046,782 Mk., Strejkebidrag 370,463 Mk., Renter 1,278,844 Mk. og andre Indtægter 3,477,537 Mk.

I den samlede Aarsudgift af 60,025,030 Mk. er følgende Poster særlig at fremhæve:

	Organisationer	Mk.
Rejseunderstøttelse	39	1,028,431
Understøttelse til Flytning	33	366,865
Arbejdsløshedsunderstøttelse	42	6,340,544
Invaliditetsunderstøttelse	9	538,436
Hjælp i Dødstilfælde	45	1.045,956
— i Nødstilfælde	39	470,048
Strejke i Faget	46	16,728,824
— i andre Fag og i Udlandet	44	574,504
Retssager	50	421,485
Forbundsblade	51	2,446,468
Biblioteket	38	273,105
Undervisningskursus	24	65,151
Statistik	18	104,481
Agitation	49	2,448,267

Udgifterne for Rejse- og Arbejdsløshedsunderstøttelse var, absolut betragtet, en Smule højere pr. Medlem regnet; derimod noget lavere end det foregaaende Aar. Noget stærkere steg Udgifterne til Sygeunderstøttelse, men var dog i Gennemsnit mindre end det foregaaende Aars.

Derimod er Udgifterne til Strejkeunderstøttelse gaaet tilbage; thi i det foregaaende Aar blev 19,603,605 Mk., men i Beretningsaaret kun 17,303,328 Mk. givet ud. Hvor meget de tyske Fagforbund i Beretningsaaret har faaet i Overskud til Understøttelse af Kampene, viser følgende Sammenstilling:

Der blev betalt i Understøttelse:	1907 Mk.	1909 Mk.	1910 Mk.	1911 Mk.
Rejse	869,148	1,125,829	1,015.984	1,028,431
Udgifter v. Flytn.	275,716	281,231	316,452	366,865
Arbejdsløse	4,375,012	8,593,928	6,075,522	6,340,544
Syge	5,635,387	8,896,354	9,028,693	10,266,730
Dødstilfælde	642,385	838,879	884,012	1,045,956
Nødstilfælde	467,707	547,174	548,567	470,048
Til Forfulgte	1,010,045	1,074,684	809,738	895,519
Summa	13,275,400	21,358,079	18,678,968	20,414,093

Derimod blev der i Strejkeunderstøttelse betalt:	1907 Mk.	1908 Mk.	1909 Mk.	1910 Mk.	1911 Mk.
	13,196,363	4,819,399	6,904,431	19,603,605	17,303,328

I de 21 Aar siden 1891 brugte Centralforbundene 142,1 Millioner Mk. til fredelig Understøttelse, medens de maatte anvende 108,7 Millioner Mk. til Strejkeunderstøttelse.

Den største Understøttelse siden 1891 faldt i Særdeleshed paa:

Arbejdsløse	46,528,951	Mk.
Rejsende	12,437,856	—
Syge	55,300,124	—
Flytning, Nøds- og Dødstilfælde	12,186,698	—
Til Forfulgte	8,343,369	—
Invalider	4,087,251	—
Retssager	3,184,728	—

Af særlig Interesse er den store Udvikling, som Rejse- og Arbejdsløshedsunderstøttelsen i de tyske Centralforbund har opnaaet. I 1910 var 2,033,664 Medlemmer, i 1911 derimod 2,318,797 Medlemmer forsikrede paa den ene eller anden Maade imod Arbejdsløshed. Rejseunderstøttelse blev i Beretningsaaret betalt af 39 og Arbejdsløshedsunderstøttelse af 42 Forbund. Udgifterne hertil beløb sig i Beretningsaaret til 7,368,975 Mk. (imod 7,091,506 Mk. i det foregaaende Aar), og siden 1891 har Forbundene paa denne Maade udbetalt til Understøttelse for de Arbejdsløse ikke mindre end *59 Millioner Mark*.

50 Forbund har i Beretningsaaret udgivet Forbundsblade med et samlet Oplag paa 2,497,700 Eksemplarer imod 2,259,180 i det foregaaende Aar. Af disse Organer udgik 36 ugentlig, 8 hver 14de Dag og 7 maanedlig 1—3 Gange. Internationale Møder blev afholdt af 42 Forbund.

II.

De tyske Fagforeninger (Hirsch-Duncker) har som Følge af de tyske Handelsmedhjælperes Forenings Udmeldelse lidt et stort Tab af Medlemmer. Det samlede Medlemsantal gik i 1910 fra 122,571 ned til 107,743, altsaa 14,828 tilbage. Organisationer af nogen Betydning er kun Maskinbyggernes og Fabriksarbejdernes, men ogsaa de tæller ikke engang en Tiendedel Medlemmer af Centralorganisationens.

Fagforeningernes samlede Formue beløb sig i Beretningsaaret til 1,689,542 Mk. Fagforbundets Udregningsmaade omfatter ogsaa Indtægter, Udgifter og Formueforholdene i Syge- og Begravelseskasser, samt Hjælpekasser, der endog delvis befrier Medlemmerne fra den lovlige Tvangsforsikring, denne er en selvstændig Organisation og har intet at gøre i Fagforeningsstatistik. Ved Formueforholdene lader de med Urette her opgivne Summer udgaa. Ved Indtægter og Udgifter er dette ikke Tilfældet. De samlede Indtægter inkl. Syge- og Begravelseskasser er i Beretningsaaret 2,623,215 Mk., og de samlede Udgifter er opgivet til 2,304,288 Mk. At det tyske Fagforbunds Centralraad, trods den gentagne Kritik af denne statistiske Forvirringsmetode og Rigsstatistiske Amt, som ogsaa har fremhævet dens Utilladelighed, absolut intet vil lære, det er jo sluttelig dets egen Sag. Dets Hensigt med at narre Offentligheden angaaende Fagforeningens virkelige Finansforhold naar det ikke derved, thi paa en alvorlig Iagttager af det økonomiske og offentlige Liv kan en saadan Regnskabsførelse kun gøre det daarligste Indtryk, og det udsætter sig for at ødelægge Fagforeningernes Anseelse.

III.

De kristelige Fagforeninger noterer for Beretningsaaret en Tilgang af Medlemmer fra 295,129 til 340,957. Det er en Tilgang af 45,828. 27,152 Medlemmer er Kvinder. Den kristelige Fagforenings samlede Indtægt beløb sig til 6,243,642 Mk. (i det foregaaende Aar 5,490,994 Mk.), den samlede Udgift til 5,299,781 Mk. (imod 4,916,270 Mk. i det foregaaende Aar), og Formuebestanden 7,082,942 Mk. (1910: 6,113,710 Mk.). Som ny Organisation er optaget det kristelige samlede Forbund, et Forbund af mecklenburgske Jernbanearbejdere med 987 Medlemmer.

Den kristelige Fagforenings Aarsberetning for 1911 er skrevet under Indtryk af Konflikten med den romerske Kirke. Den kristelige Fagforening søger at vise sin Eksistensberettigelse ved at fremstille sig som en økonomisk og social saavel som statslig Nødvendighed. Dens Unyttighed kan imidlertid næppe bevises bedre end ved følgende Kendsgærninger. Siden 1899, den kristelige Fagforenings Stiftelse, er 350,000 kristelige Arbejdere kommet sammen i den kriste-

lige Fagforening. Siden den Tid har Tallet paa de frie Fagforeningsmedlemmer formeret sig med 1,841,000, altsaa 5¼ Gang saa meget som de kristeliges Medlemsantal. Og Tallet paa Socialdemokratiets Rigsdagsvalgsstemmer steg fra 1898 til 1912 fra 2,107,100 til over 4¼ Million Stemmer, altsaa til det dobbelte, imedens Centrumpartiets Vælgere kun voksede fra 1,752,000 til 2,035,200. Det er i Virkeligheden en fuldstændig Fiasko for den kristelige Fagforeningsbevægelse.

I 1911 blev der i Understøttelse givet:

	Medlemmer.	Ialt Mk.	pr. Medl. Mk.
Centralforbundene .	2,320,986	20,478,495	8,82
Hirsch-Duncker-Fagforeningen	107,743	1,161,315	10,78
Kristelige Fagforen.	340,957	1,243,347	3,65

Ved de *Hirsch-Dunckerske Fagforeninger*, der indeholder disse Understøttelsesudgifter, som vi allerede paa tidligere Steder har behandlet udførlig, er ogsaa deres Syge- og Begravelseskasses Understøttelse blevet medregnet, skønt den jo selvfølgelig bør trækkes fra. I Syge- og Begravelsespenge udbetalte Fagforeningen i Beretningsaaret 855,831 Mk., altsaa pr. Medlem 7,94 Mk. Der forblev til andre Understøttelser 305,484 Mk. eller 2,84 Mk. overfor 8,82 Mk. i Centralforbundene og 3,65 Mk. i de kristelige Fagforeninger. Iøvrigt staar Syge- og Begravelsesudgifterne i de *Hirsch-Dunckerske Fagforeningers* Syge- og Begravelseskasse ogsaa langt tilbage for den fri Hjælpekasse, som i Gennemsnit for Aarene 1908—10 brugte i Syge- og Begravelsespenge 12,69 Mk. pr. Medlem. Fagforeningernes øvrige Udgifter skulde omfatte Lægehonorar, Medicin og Lægemidler, Hospitalsophold og Sygepenge til Berettigede, hvortil de fri Hjælpekasser foruden Sygepenge endog kunde give 9,38 Mk. pr. Medlem i Gennemsnit i Aarene 1908—10.

Til Strejkende og Berettigede blev der betalt i:

	Medlemmer	Ialt Mk.	pr. Medl. Mk.
Centralforbundene .	2,320,986	18,198,847	7,84
Hirsch-Duncker-Fagforeningen	107,443	332,584	3,09
Kristelige Fagforen.	340,957	1,199,508	3,52

De fri socialdemokratiske Fagforeninger, som i alle Lønbevægelser staar forrest i Kampen, understøtter deres Medlemmer langt bedre, hvorfor disse i saadanne Kampe finder bedre Støtte end i andre Organisationer. Men ogsaa i Arbejdsløshedstilfælde er Medlemmerne i den fri Fagforening bedre beskyttede end i de andre Fagforeninger. Der blev nemlig givet til Rejse- og Arbejdsløshedsunderstøttelse i:

	Medlemmer	ialt Mk.	pr. Medl. Mk.
Centralforbundene .	2,318,797	7,368,975	3,18
Hirsch-Duncker-Fagforeningen	92,963	220,646	2,37
Kristelige Fagforen..	243,222	185,271	0,76

Og til stedlige Arbejdsløshedsunderstøttelser blev alene anvendt i:

	Medlemmer	ialt Mk.	pr. Medl. Mk.
Centralforbundene .	1,922,070	6,340,544	3,30
Hirsch-Duncker-Fagforeningen	92,783	200,637	2,16
Kristelige Fagforen..	243,222 [1])	185,271 [1])	0,76 [1])

[1]) inklusive Rejseunderstøttelse.

Det fremgaar af ovenstaaende, at de socialdemokratiske Fagforeninger er de øvrige ganske overlegne, baade ved Tarifernes Regulering om Løn- og Arbejdsforhold og paa anden Maade, og de behøver hverken gennem Pres eller paa illoyal Maade mod de andre organiserede at tvinge disse over i de fri Fagforeninger.

Hele den afskrækkende Talemaade og Smøreri er unødig Opfindelse af disse, som ikke vil indrømme den virkelige Aarsag til deres utilstrækkelige Fremskridt. Tilgangen som Centralforbundene har af Medlemmer fra Hirsch-Duncker-Fagforenin-

gen, og fra den kristelige Fagforening, forklarer sig fuldkommen ved den forstaaelige Maade, paa hvilken Optagelsen finder Sted og fordi der virkelig bliver gjort noget for at forbedre Arbejdernes Kaar og for deres Sikring i Nødstilfælde.

Medlemsantallet i den *uafhængige Forening* (den gule) har hævet sig fra 250,020 i 1910 til 272,517 i 1911. Ved Siden af den polske Fagforening med 57,988 Medlemmer har kun Berlinerne Betydning. Jernbanehaandværkerforbundet med 92,000, Baiersk Post- og Telegafarbejderforbund med 13,095 og det almindelige tyske Musikerforbund med omtrent 13,000 Medlemmer, samt det Badiske Jernbaneforbund med 11,652 Medlemmer. Noget nærmere til den moderne Arbejderbevægelse staar det sydtyske Jernbaneforbund med 11,815 Medlemmer og Solinger Industriarbejderforbundet med 6,040 Medlemmer, ligesom Teater- og Biografteaterforbundet med 400 Medlemmer. »Rigsarbejderbladet« angiver Medlemsantallet i den »*uafhængige Forening*« til 711,177.

Den *samlede Fagforeningsbevægelse* talte i 1911 altsaa 3,042,203 Medlemmer og havde en Tilgang af 354,185 Medlemmer. Den samlede Indtægt beløb sig til 80,953,814 Mk., den samlede Udgift til 67,629,149 Mk. og Formuen er hævet med 70,878,305 Mk. En Tilgang af Medlemmer noterer Centralforbundene med 303,688 = 15,05 %, ligesom den kristelige Fagforening med 45,828 = 15,53 %, medens den Hirsch-Dunckerschen Fagforening gik tilbage med 14,828 = 12,10 %.

I det hele taget viser Fagforeningsbevægelsens Udvikling, at Tilstrømningen af Arbejdere sker til den moderne Fagforeningsbevægelse. Deres stærke Vækst fra Aar til Aar, beviser at der i den tyske Arbejderstand er en sund Kærne. Arbejderklassen lader sig i Forsvaret af deres Ret og Interesse ikke aflede fra den eneste rigtige Vej, men de kæmper i det faglige Centralforbunds Rækker, som allerede nu til Dags næsten alene afgør Reguleringen af Løn- og Arbejdsforhold. Den praktiske Udførelse af Tarifbestemmelserne, bliver utvivlsom ført til simplere og mere enkelte Organisationsformer, saaledes at Arbejderorganisationen i Fremtiden kun kommer til at staa overfor én tysk Fagforeningsbevægelse. Derved bliver alle Arbejdersplittelsesforsøg og alle Bestræbelser paa at skabe nye Forhindringer for Fagforeningerne tilintetgjorte, thi Fagforeningsbevægelsen er den tyske Arbejderklasse selv, uden hviken Tysklands Industri og Økonomi ikke kunde bestaa.

Lønbevægelser og Konflikter.

Malerne i Nordsjælland. Den 27. August opsagde Københavns Malerlav alle de med Malernes Fagforening i København og Malerforbundet i Danmark bestaaende Overenskomster med dertil hørende Prislister til Ophør 1. April 1913, for Skibsprislistens Vedkommende dog til Ophør 1. Marts.

Den 30. August opsagde Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien Overenskomsterne mellem Forbundet og de tre sjællandske Skibsværfter: Burmester & Wain, Københavns Flydedok og Skibsværft og Helsingørs Maskin- og Jærnskibsbyggeri.

De sidstnævnte Overenskomster og Prislister har været gældende siden 31. Marts 1904. De udløber 1. Marts 1913.

Sadelmagerne i Aarhus. For nogen Tid siden afsendte Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund 1ste Strejkevarsel overfor de Sadelmagermestre i Aarhus, der staar som Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, da det ikke ved Forhandling var lykkedes at komme til Enighed om en ny Overenskomst i Faget.

Af forskellige Grunde blev 2det Varsel udsat og er først fremsendt saaledes, at Strejken bliver iværksat den 17. September, hvis der ikke er truffet Forlig forinden.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen). Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 12 ❋ KØBENHAVN DEN 21. SEPTEMBER 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter (Elektropletarbejderne i København. Metaltrykkerne i København. Mølleriarbejderne i Køge og Hillerød. Sadelmagerne i Aarhus. Slagteriarbejderne i Horsens. Stenarbejderne Landet over).

Den faste Voldgiftsret.

Jord- og Betonarbejderne paa Saltholmsflakfortet.

Sag Nr. 75.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 7. September 1912 i Sag Nr. 75: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Jord- og Betonarbejderafdelings Vegne.

Klagerne har under nærværende Sag anført følgende:

Murermester og Entreprenør Carl J. Hansen, der i sidstnævnte Egenskab er Medlem af Entreprenørforeningen og derigennem af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, har i April Maaned 1912 paabegyndt et Arbejde paa Saltholmsflakfortet i Forening med Entreprenørerne Gunnerson, Elzelingen og Abel, der alle ligeledes er Medlemmer af Entreprenørforeningen. Ved dette Arbejde har været beskæftiget en Del Jord- og Betonarbejdere, dels ved Støbning af Jærnbeton og dels ved almindeligt Timelønsarbejde. Om Morgenen d. 27. Juli nedlagde imidlertid disse Arbejdere, 23 i Tallet, Arbejdet uden nogetsomhelst Varsel. Anledningen til Standsningen var, at Folkene ikke længere følte sig tilfredse med de Betalingsvilkaar, hvorunder de hidtil havde arbejdet. Saaledes forlangte de ved almindeligt Timelønsarbejde, hvor de hidtil havde haft 50 Øre, 60 Øre pr. Time, og ved Støbning af Jærnbeton, hvor de havde haft 60 Øre pr. Time, forlangte de Akkord.

Af det under Sagen fremkomne fremgaar endvidere, at Stridsspørgsmaalene indbragtes for Fagets Mæglingsudvalg den 1. August og — efter at Entreprenør Hansen havde vægret sig ved at akceptere Mæglingsudvalgets Forslag uforandret — for Fagets Voldgiftsret, hvilken sidste behandlede og paakendte de den forelagte 6 Punkter den 12. August med følgende Relultat:

ad 1. »Voldgiften mener ikke, at der er nogen Urimelighed i Arbejdernes Krav om en Tillægsbetaling, fordi de paa Grund af Arbejdsstedets særlige Beliggenhed ikke kommer i Land hver Aften, men af Hensyn til Overenskomstens § 2, Stykke 4, mener man ikke at kunne afgøre Spørgsmaalet, forinden dette har været forelagt Organisationernes Bestyrelse.«

ad 2. Losning af Jærn og Støbematerialier (Transport paa Land) maa henregnes under Overenskomstens § 1. a, 2. og 3. Stykke (d. v. s. udføres, hvis begge Parter ønsker det, i Akkord, der fastsættes ved Overenskomst, eller udføres i Timeløn).

ad 3. Losning af Cement. Spørgsmaalet bortfaldt, da Parterne under Mødet enedes om, at Cementlosningen, som hidtil, skulde betales med 2 Øre pr. Sæk.

ad 4. Tildannelse og Ilægning af Jærn. Spørgsmaalet bortfaldt, da Entreprenør Hansen oplyste, at det beroede paa en Misforstaaelse fra hans Side, naar de ved Jærnarbejdet

beskæftigede Arbejdere ikke havde faaet den i Priskuranten fastsatte Timeløn af 55 Øre; dette vilde han betale og efterbetale dem deres Tilgodehavende.

ad 5. Betonstøbning. Der maatte her sondres mellem

a) Beton uden Jærn, hvilket skulde udføres i Akkord i Henhold til Prisfortegnelsen, og
b) Jærnbeton, med Hensyn til hvilket Voldgiftsretten maatte henholde sig til Ordlyden i Overenskomstens § 1. a. om, at de i § 6 Stk. III opførte Arbejder (d. v. s. Jærnbeton) udføres efter Entreprenørens frie Valg efter Prisfortegnelsen eller som Timelønsarbejde til en Timeløn af 44 Øre plus 25 pCt.

ad 6. De iøvrigt forekommende Arbejder, som ad 2.

Efter at denne faglige Voldgiftskendelse var faldet, genoptoges Arbejdet den følgende Dag den 13. August af 21 af fornævnte 23 Arbejdere, medens 2 ikke vendte tilbage.

Klagerne har nu under Henvisning til,

at den stedfundne Arbejdsstandsning er i Strid saavel med Septemberforligets Punkt 2, idet den er iværksat uden Varsel, som med de mellem Entreprenørforeningen og Jord- og Betonarbejdernes Afdeling bestaaende Regler af 12. Marts 1912 for Behandling af faglig Strid, hvilke skal iagttages, inden Arbejdsstandsning finder Sted, samt til

at Afdelingens Formand, Axel Olsen, saa langt fra har søgt at faa de Strejkende til at genoptage Arbejdet, at han tværtimod overfor Entreprenør Hansen har hævdet, at det var Folkenes Ret et etablere Arbejdsstandsning, naar Hr. Hansen ikke vilde efterkomme de stillede Krav,

paastaaet De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Jord- og Betonarbejderafdelings Vegne idømt en klækkelig Bod, hvorved der gives Murermester Hansen fuld Erstatning for hans Tab ved Strejken, hvilket Tab Klagerne har opgjort til mindst 1204 Kr., samt Sagens Omkostninger.

De Indklagede har paastaaet saavel Dansk Arbejdsmandsforbund som Jord- og Betonarbejdernes Afdeling frifundne for Arbejdsgiverforeningens Tiltale, og denne paalagt Sagens Omkostninger.

De har til Støtte herfor gjort gældende, at der overhovedet ikke foreligger nogen egentlig Arbejdsstandsning hos Entreprenør Hansen. Hvad der foreligger, er kun dette, at en Del Arbejdere, der i flere Henseender var utilfredse med Forholdene paa Arbejdsstedet, har benyttet den hver enkelt Arbejder tilkommende Ret til at ophøre med Arbejde, der ikke passer ham. Hvad dernæst Jord- og Betonarbejdernes Afdeling angaar, kan der — efter de Indklagedes Mening — heller intet Ansvar lægges paa denne, da dens Formand netop overfor Arbejderne har erklæret, at Arbejdsstedet ikke kunde blokeres, og derhos for sit Vedkommende vist virksom Bestræbelse for at bringe Uoverensstemmelserne ud af Verden. Endelig har Dansk Arbejdsmandsforbund været ukendt med den hele Sag, indtil det modtog Indbydelse til at deltage i et Møde med Arbejdsgiverforeningen den 8. August.

Som Forhold, der har givet Anledning til de paagældende Arbejderes Misfornøjelse, er fra de Indklagedes Side særlig nævnt,

at Entreprenør Hansen har vægret sig ved at give Jærnbetonarbejdet i Akkord, skønt saadant Arbejde ellers altid gives i Akkord,

at han kun har givet et Tillæg af 5 à 8 Øre pr. Time i Anledning af, at Arbejdet var Udearbejde (Arbejderne maatte blive flere Dage ad Gangen paa Saltholm), hvilket er et ganske utilstrækkeligt Tillæg,

at han — som af ham selv senere for den faglige Voldgiftsret erkendt — i Strid med Prislisten kun betalte 50 Øre i Stedet for 55 Øre i Timen for Jærnarbejdet, samt

at en af Formændene viste en brutal Optræden overfor dem — hvilket de dog kun havde paatalt overfor vedkommende Formand selv, medens de ikke havde klaget til Hansen derover.

Retten mener imidlertid, at der her foreligger en Arbejdsstandsning, der paa Grund af Varsels- og Mæglingsreglernes Tilsidesættelse har været uberettiget. Forholdet er jo nemlig ikke det, at forskellige Arbejdere af individuelle Grunde har ophørt at arbejde hos Entreprenør Hansen og søgt Arbejde andetsteds, men derimod dette, at en Del Arbejdere ved samlet Optræden har villet gennemtvinge deres Opfattelse af de Punkter, hvorom der var Strid mellem dem og Entreprenøren, og som Led i denne samlede Optræden har standset Arbejdet uden Varsel eller forudgaaende Mæglingsforsøg. Særlig skal i saa Henseende fremhæves det uberettigede i, at Arbejderne, efter at deres Organisation har indgaaet en Overenskomst, hvori det med Hensyn til Jærnbeton-Arbejder udtrykkelig er bestemt, at disse udføres efter Entreprenørens frie Valg efter Prisfortegnelsen eller som Timelønsarbejder til en Timeløn af 44 Øre plus 25 pCt., ved samlet Optræden ville søge at gennemtvinge Akkord med Hensyn til saadant Arbejde og derved ville gøre denne Bestemmelse i Overenskomsten betydningsløs.

Paa den anden Side maa det fremhæves, at Entreprenør Hansen ikke er uden Skyld i det Passerede, i hvilken Henseende særlig skal fremhæves, *dels* at han — som anført — har betalt en enkelt Art Arbejde (Jærnarbejdet) noget under Priskuranten (jfr. Voldgiftskendelsens Punkt 4), *dels* at den af ham ydede Ekstrabetaling for Udearbejde maa antages at have været for lav (jfr. Voldgiftskendelsens Punkt 1).

Medens der nu efter det foreliggende ikke kan være Spørgsmaal om at betragte Dansk Arbejdsmandsforbund som medansvarlig for den skete Arbejdsstandsning, vil derimod Jord- og Betonarbejdernes Afdeling ikke kunne fritages for et vist Medansvar. For det første maa der nemlig efter Proceduren gaas ud fra, at Afdelingens Formand, skønt han har været à jour med Forholdene under Konflikten, ikke har indskærpet de paagældende Medlemmer, at de rejste Stridsspørgsmaal skulde løses ad den af den faglige Overenskomst anviste Vej, og at de derfor burde fortsætte Arbejdet, indtil en saadan Løsning var naaet, og der kunde paa Grundlag af denne hans Passivitet være Spørgsmaal om at betragte Organisationen som *delagtig* i Arbejdsstandsningen (jfr. Loven om Den faste Voldgiftsret af 12. April 1910 § 5 Nr. 4, 2. Stykkes første Del). Men i hvert Fald maa et saadant Medansvar statueres i Henhold til § 5 Nr. 4, 2. Stykkes *sidste Del.*

§ 5 Nr. 4, 2. Stykke er i sin Helhed saalydende:

»Naar ikke andet forud er vedtaget, kan der kun paalægges Organisationen som saadan retligt Ansvar, naar den har gjort sig delagtig i den paaklagede Arbejdsstandsnings Iværksættelse eller Fortsættelse, eller den paagældende Konflikt vedrører Forstaaelsen af en foreliggende Priskurant med almindelige Bestemmelser eller en almindelig mellem Organisationerne bestaaende Overenskomst«

og det fremgaar af, hvad der ovenfor er anført om den faglige Voldgiftsrets Kendelse, at den her foreliggende Konflikt i alt Fald for en væsentlig Del har vedrørt Forstaaelsen af den foreliggende almindelige Priskurant.

Imidlertid findes der under de her foreliggende Omstændigheder ikke at burde være Tale om at paalægge Afdelingen det fulde Ansvar for det Entreprenør Hansen ved Standsningen paaførte Tab. Den Del af dette — Tabet er som anført opgjort til mindst 1204 Kr., uden at dette Beløb dog kan betragtes som fyldestgørende dokumenteret — der i Henhold til det Anførte findes at burde bæres af Afdelingen, skønnes at burde ansættes til 200 Kr., og en saadan Bod vil derfor de Indklagede

paa Jord- og Betonarbejdernes Afdelings Vegne have at betale til Klagerne paa Entreprenør Hansens Vegne, hvorhos de Indklagede paa samme Afdelings Vegne vil have at betale Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Kendelse.

De Indklagede bør paa Jord- og Betonarbejdernes Afdelings Vegne til Klagerne paa Entreprenør Carl J. Hansens Vegne betale en Bod af 200 Kr. og bør derhos paa samme Afdelings Vegne betale Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Kongresser.

Dansk Skræderforbund

afholdt Kongres i Rømersgade 22, København, i Dagene fra d. 25. til 28. August.

Forbundet fejrede samtidig sit 25-aarige Jubilæum.

108 Delegerede og 11 Hovedbestyrelsesmedlemmer havde givet Møde. Desuden var flere indbudte til Stede.

Efter en højtidelig Indledning med Sang, Fremsigelse af Prolog og Festtaler i Anledning af Jubilæet aflagdes

Beretning om Virksomheden.

Formanden, *Will. P. Arup*, udtalte: Det er jo kun to Aar siden, vi havde den sidste Kongres, men til Gengæld har det været to bevægede Aar, hvor omtrent ni Tiendedele af Forbundets Medlemmer har været i Lønbevægelse og har opnaaet ret betydelige Fordele.

Før regnede man altid Virksomheden efter det Antal Strejker, vi etablerede. Nu har vi vore faste Forhandlingsregler, som vi skal rette os efter. Det giver ikke saa lidt mere Arbejde, men vækker ikke saa megen Opsigt og virker maaske heller ikke saa agitatorisk. Vi er imidlertid blevne stærke gennem Centralisationen, og det er det eneste, som afholder vore Modstandere fra at blæse i Krigstrompeten og erklære Lock-out. For Arbejdernes Ledere gælder det nærmest om, at de er i Besiddelse af den fornødne Manøvredygtighed, saa at de kan hale i Land, hvad der er muligt at redde under den foreliggeude Situation. Stiller vore Modstandere sig saa meget stejle, kan vi bruge Strejken og sige: Hertil og ikke længere!

Forbundet har blokeret Larsens Forretning i Kallundborg, og ligeledes et Firma i Randers, hvor der var nogle kristelige Skruebrækkere. Da Forretningen ophævedes, meldte de sig ind i Forbundet og betalte hver en Bøde paa 50 Kr. Deres kristelige Sindelag har aabenbart været af en ret udvendig Art.

Paa den anden Side har vi bestræbt os for, at det ikke længere skal være god Latin at rejse fra en Mester og skylde ham saa mange Penge som muligt. Vi vil samtidig med, at vi hæver vore Medlemmers økonomiske Standpunkt, tillige hæve det moralske Stade.

En Herreekviperings- og Lingeriforretning forsøgte at faa en Mellempris mellem Lager- og Butiksprisen, men Forsøget mislykkedes, da Forbundet ikke vilde have med Sagen at gøre. Om Syning af Uniformer er vi blevet enige med Mesterforeningen. Man har forsøgt at faa dem lavet billigere, men vi greb kraftigt ind, og det lykkedes at forhindre det. Med en Forretning i Svendborg er vi derimod ikke kommet helt til Forstaaelse endnu.

Vi har maattet føre en Række Processer, men det kender de Delegerede fra Fagbladet. Ved Højesteret blev vi dømt til at betale en Erstatning efter uvildige Mænds Skøn paa ikke over 3000 Kr. Det første Skøn dømte os til at betale 2900 Kr., men da vi tog et Overskøn, slap vi med at betale 1400 Kr. Schilder har ladet mig erklære fallit, men til Trods herfor er det alligevel Schilder, der ligger under. Han faar ikke mere Leverancen til Statsbanerne.

Et Medlem af Hovedbestyrelsen (Ekstrand) har forsøgt at organisere Skræderne paa Bornholm, men det lykkedes ikke. De har nemlig den

snurrige Idé, at hvis de blev organiseret, vilde Skræderiet gaa bort fra Øen. Derimod er det lykkedes at faa en Del af den russisk-jødiske Koloni her i Byen organiseret, og vi haaber at naa videre frem. Formanden omtalte derpaa den af ham udarbejdede historiske Oversigt over de henrundne 25 Aar. Forbundet har deltaget i en Kongres i Finland, men har maattet sende Afbud til den schweiziske og tyske Kongres.

I Landdistrikterne har vi opsagt Priskuranten, og det lykkedes os at faa den ny Priskuraut indført efter en mindre Strejke paa nogle Dage. Det samme gælder den kvindelige Afdeling i Aarhus, som nu maa anses for levedygtig. Lagerpriskuranten af 1911 har beredt os nogle Vanskeligheder. Forhandlingerne trak i Langdrag, og da Tilskærerne havde ophørt med Arbejdet, standsede vi det ogsaa den 2. Februar. Det lykkedes os at gennemføre en Minimumsløn paa 28 Kr., og vi fik Akkorderne op fra 6 til 12 pCt., hvad der maa betragtes som godt, naar man tager Hensyn til den udenlandske, navnlig tyske, Konkurrence.

I Provinserne stillede Mestrene sig endnu mere stejlt. En Løsning syntes umulig, og vi vilde nødig have Sagen ind for Arbejdsgiverforeningen. Ved et Møde i København lykkedes det os at faa gennemført de fleste af vore Fordringer, saaledes at navnlig de laveste Priser bortfaldt.

Maaske er der enkelte Medlemmer, som er misfornøjet, fordi de vilde have været op i en højere Lønklasse, men dertil naar vi nok, da Banen nu er fri, naar Priskuranten atter skal opsiges. Esbjerg og Hadsund er rykkede op i 1. Klasse. De staar nemlig udenfor Centralisationen. Roskilde, Kallundborg og Viborg havde ligeledes ønsket at komme op i 1. Klasse, men det lykkedes ikke. Senere er Roskilde og Kallundborg kommen op, medens Viborg efter eget Ønske maa vente til næste Aar.

Her i København havde man vedtaget, at Værkstedsspørgsmaalet skulde være et Kardinalpunkt, og vi var belavet paa at tage et Snuptag med Mestrene. Her tog den københavnske Afdeling imidlertid et andet Standpunkt, og Situationen var dermed forkludret. Opsigelsen blev ganske vist vedtaget med stor Majoritet, og Bestræbelserne rettedes nu paa at gennemføre en Lønforhøjelse, hvad der lykkedes os, medens Værkstedsspørgsmaalet maa bero til en senere Lejlighed. Efter en kort Forhandling naaede vi som sagt en Lønforhøjelse af fra 5 til 8 pCt. Senest 1. Februar næste Aar skal Arbejdskøberne gaa med til en Forhandling om Værkstedsspørgsmaalet. Ogsaa for Reparationsarbejde haaber vi at faa gennemført en Priskurant.

Vi har nu 63 Afdelinger, og jeg skal slutte med en Tak for det gode Samarbejde med disse og med Hovedbestyrelsen.

Efter en indgaaende Diskussion, hvori navnlig det stadig brændende Spørgsmaal om Gennemførelsen af obligatoriske Værksteder spillede en betydelig Rolle, godkendtes Beretningen.

Regnskaberne.

Hovedkasserer *Busted* forelagde de reviderede Regnskaber, der enstemmig godkendtes.

Priskuranterne.

Formanden, *Arup,* anbefalede at bemyndige den kommende Hovedbestyrelse til at opsige og afslutte Overenskomst om de Priskuranter, der udløber i Perioden til næste Kongres, alt under Ansvar for Kongressen. Maaske vilde Situationen tilspidse sig saaledes, at det vilde blive nødvendigt at indkalde et ekstraordinært Delegeretmøde. Indtil da maa man have Tillid til den Hovedbestyrelse, som denne Kongres beærer med sin Tillid.

Forslaget vedtoges.

Det vedtoges dernæst at nedsætte et Udvalg til at udarbejde en Priskurant for Landdistrikterne. Det skal bestaa af 4 Delegerede fra Jylland, 1 for Fyen 1 for Sjælland og 1 for Lolland-Falster. Det suppleres

med 2 Hovedbestyrelsesmedlemmer samt Forbundets Formand.

I Forbindelse hermed diskuteredes Spørgtmaalene om *Betaling af Ventepenge* i de Tilfælde, hvor Fagets Udøvere ikke rettidig faar udleveret Materiale eller ny Bestillinger, om *Leverance-Priskurantens Opsigelse*, om *Kvindearbejde og Priskuranter herfor.*

Diskussionerne om disse Spørgsmaal toges til Efteretning af Kongressen, og Hovedbestyrelsens Ordfører gav Tilsagn om at erindre alle fremsatte Krav og Ønsker, naar Forhandlinger med Arbejdsgiverne optoges.

Det sloges fast, at Leverance-Priskuranten i hvert Fald skal opsiges til første Udløbsfrist.

Lovændringer og særlige Forslag.

Kongressen vedtog derefter en Række Lovændringer, der saa godt som alle var af redaktionel Natur.

Det vedtoges derpaa at opretholde de 3 af Forbundet oprettede Centralværksteder i København.

Som Supplement til Forbundets Overenskomst med skandinaviske Organisationer foreslog Hovedbestyrelsen følgende:

Ved Arbejdsstandsninger, der omfatter 50 pCt., eller som kan ventes udvidet derudover, afholdes hurtigst mulig en Konference i det Land, hvor Arbejdsstandsningen finder Sted, for at de øvrige kontraherende Forbund kan faa Lejlighed til grundig at sætte sig ind i de opstaaende Konfliktspørgsmaal.

Konferencen betragtes — foruden ovennævnte — kun som raadførende, og kan ikke gøre Krav paa Indflydelse under den opstaaede Strid.

Repræsentationen bestemmes af hvert Lands Organisation, men maa dog ikke overstige 3 fra hver Side.

Forslaget vedtoges.

Et Forslag om Oprettelse af en Fagskole for Kvinder toges tilbage efter en indgaaende Debat om Sagen.

Efter en Diskussion om Midler til Kvindernes Organisering vedtoges følgende af Hovedbestyrelsen stillede Resolution:

»Kongressen vedtager, at der til de Agitationer, der foretages i Afdelingerne for at faa Kvinderne organiserede, som hidtil ydes pekuniær Støtte af Forbundskassen i den Udstrækning, Forretningsudvalget finder det formaalstjenligt efter de fra Afdelingerne modtagne Indberetninger.«

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde.

Beretning om Virksomheden.

Formanden aflagde Beretning om Virksomheden. Arbejdsløshedskassens Oprettelse blev vedtaget ved Urafstemning med 851 Ja mod 541 Nej. Statuterne blev godkendte af Arbejdsløshedsinspektøren med nogle faa Forandringer. Blandt andet forlangte han 6 Karensdage, ja Ministeriet gik endnu videre og forlangte en Karenstid paa 15 Dage, fordi vort Fag er et Sæsonfag. Afgørelsen blev da udsat i 2 Aar; men opretholder Ministeriet til den Tid sin Afgørelse, maa Kassen ophøre at eksistere.

Formanden oplyste om forskellige opstaaende Misforstaaelser angaaende Forstaaelsen af Arbejdsløshedsloven. Hvis denne ved den forestaaende Revision i 1913 skulde blive væsentlig forringet, vilde der blive indkaldt til et ekstra Delegeretmøde angaaende Spørgsmaalet om en eventuel Ophævelse af Kassen.

Som den virker nu, gør den Nytte. Det maa adskillige Afdelinger bekende, om end en ganske enkelt Afdeling har gjort andre Erfaringer.

Efter at forskellige Forespørgsler var besvarede, godkendtes Virksomheden.

Følgende Resolution vedtoges:

»Saafremt Revisionen af Arbejdsløshedsloven i Rigsdagssamlingen i 1913 bliver af den Natur, at Skræderfaget som saadan ikke vil have den tilstrækkelige Fordel af den, paalægges det den kommende Hovedbestyrelse at indkalde et ekstraordinært Delegeretmøde.«

Regnskaberne.

Regnskaberne fremlagdes og godkendtes enstemmig. 981 Medlemmer havde nydt Understøttelse

Lovene.

Et Forslag fra Skrædernes Fagforening af 1873 om helt at ophæve Arbejdsløshedskassen forkastedes med overvældende Majoritet.

Hovedbestyrelsen foreslog at forhøje Understøttelsen, saafremt Regnskabet i de kommende Aar tilnærmelsesvis giver et lige saa stort Overskud som i den forløbne Periode. Inspektoratet var gaaet ind herpaa.

Hovedbestyrelsens Forslag vedtoges.

Derefter foretoges Valg af Hovedbestyrelse.

Til Formand genvalgtes *William P. Arup.*

Næste Kongres og Delegeretmøde afholdes i 1916.

Lønbevægelser og Konflikter.

Elektropletarbejderne i Københavns. Den 19. August afholdtes der et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Elektropletarbejdernes Organisation, Fabrikanternes do. og for Hovedorganisationerne for at søge en Overenskomst tilvejebragt i Elektropletfaget.

Elektropletarbejderne havde opsagt den hidtilgældende Overenskomst og rejste Krav om Lønforhøjelse og Arbejdstidsforkortelse, men de Tilbud, der fremkom fra Arbejdsgiverne, var saa ringe, saa Elektropletarbejderne ikke kunde indgaa paa en 4-aarig Overenskomst paa et saadant Grundlag.

Mødet forblev derfor resultatløs, og Arbejdet standsedes af Forbundets Medlemmer den 23. August Kl. 5 Aften.

Senere har en Del uorganiserede Arbejdere, navnlig kvindelige, gjort fælles Sag med de strejkende og indmeldt sig i Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund

Arbejdsgiverforeningen har i den Anledning indklaget Forbundet for den faste Voldgiftsret og kræver Erstatning til Elektropletfabrikanterne, idet de fremsætter den mærkelige Paastand, at der er begaaet Brud paa Septemberforliget, fordi de sidstnævnte Arbejdere nedlagde Arbejdet uden at give de i Septemberforliget foreskrevne Varsler.

Fra den 23. September er samtlige strejkende Arbejdere afskaarne fra at faa Arbejde hos Medlemmer af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening i Følge Boycottingsbeslutning af Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg.

Metaltrykkerne i Københavns. Den 6. September nedlagde Metaltrykkerne Arbejdet hos Elektropletfabrikanterne i Københavns.

Metaltrykkerne har ligesom Elektropletarbejderne ønsket en Overenskomst afsluttet med Elektropletfabrikanterne, men Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien i Danmark, hvoraf Elektropletfabrikanternes Forening er Medlem, nægtede at afslutte Overenskomst med Metaltrykkerne under Henvisning til, at disses Organisation forud havde afsluttet Overenskomst med et andet Medlem af Sammenslutningen, nemlig Gørtlerlavet, og Sammenslutningen hævdede, at denne Overenskomst ogsaa maatte gælde for Metaltrykkerne i Elektropletvirksomhederne. Herimod protesterede Metaltrykkerne under Henvisning til, at de rettidig havde taget Forbehold overfor et saadant Krav.

For muligt at faa Forholdene bragt i Orden for Metaltrykkerne, foreslog De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg Arbejdsgiverforeningen, at Metaltrykkerne skulde deltage i Fællesmødet med Elektropletarbejderne, og heri indvilligede Arbejdsgiverne.

Ved nævnte Møde frafaldt Arbejdsgiverne deres meningsløse Krav om, at Overenskomsten hos Gørtlerne skulde overføres til Elektropletfabrikanterne, og der blev derefter gjort Forsøg paa at naa til Forstaaelse om en ligelydende Overenskomst for Metaltrykkerne og Elektropletarbejderne. Dette mislykkedes imidlertid, og Arbejdet blev derfor som foran nævnt standset den 6. September.

Mølleriarbejderne i Køge og Hillerød. Dansk Mølleriarbejder-Forbund har fra 1. Septbr. 1912 til 1. April

1917 indgaaet Overenskomst med A/S. *Dampmøllerne Alliance*, der ejer Dampmøllen i Køge og Slotsmøllen i Hillerød.

Der har ikke tidligere existeret nogen Overenskomst for Mølleriarbejderne paa disse Arbejdspladser.

Ved denne Lejlighed hævedes Ugelønningerne straks med 1 Kr. 50 Øre, og om 2 Aar forhøjes de atter med 1 Kr. Betalingen for Overarbejde hævedes med fra 10 til 20 Øre. For Natholdenes Vedkommende fastsloges det, at de fremtidig kun skal arbejde 5 Nætter om Ugen. Lørdag og Søndag Nat bliver Frinætter.

I Tilfælde af Sygdom betales halv Ugeløn i indtil 4 Uger, og Arbejderne er forsikrede fra første Dag ved Ulykkestilfælde.

Overenskomsten omfatter 12 af Forbundets Medlemmer.

Sadelmagerne i Aarhus. Som meddelt, havde Sadelmagerne i Aarhus varslet Strejke til den 17. Septbr. for at søge en tilfredsstillende Ordning af Lønforholdene gennemført.

Strejken blev imidlertid ikke iværksat, da der ved et Fællesmøde samme Dags Eftermiddag afsluttedes en Overenskomst ved Bistand af Repræsentanter for Hovedorganisationerne.

Minimalløunen blev ved denne Lejlighed forhøjet for unge Svende fra 32 til 34 Øre pr. Time i det første Aar efter Læretidens Udløb og fra 37 til 39 Øre i det andet Aar. Derefter bliver Lønnen fra det 3. Aar 45 Øre. Minimallønnen forhøjedes iøvrigt fra 43 til 45 Øre, og i 1914 yderligere for alle Satser med 1 Øre.

Hos Snedkermestre, der beskæftiger Sadelmager- og Tapetserersvende, forhøjes Minimallønnen fra 46 til 48 Øre pr. Time og yderligere med 1 Øre i 1914.

Arbejdstiden bliver i fire Vintermaaneder fra November 9 Timer, i de øvrige 8 Maaneder 10 Timer. Hos Snedkermestre er Arbejdstiden den i den paagældedde Virksomhed iøvrigt fastsatte.

Overarbejde og Søndagsarbejde betales for de to første Timer med et Tillæg af 15 Øre pr. Time, derudover med 35 Øre pr. Time. For Arbejde Søndag Formiddag betales et Tillæg af 15 Øre pr. Time. Dette Tillæg gælder ogsaa for Akkordarbejdere.

Iøvrigt fastsattes nærmere Bestemmelser for Paatale af sanitære Mangler m. v. ved Værkstederne, for Betaling ved Landarbejde, Rejser osv. Hovedorganisationernes Regler for Behandling af faglig Strid vedtoges, og det udtaltes udtrykkeligt i Overenskomsten, at bestaaende højere Lønninger ikke maa nedsættes.

Overenskomsten gælder, til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. April, dog tidligst til Ophør 1. April 1916.

Slagteriarbejderne i Horsens. Den 11. Septbr. nedlagde 11 Slagteriarbejdere Arbejdet paa Schaub & Co.'s Virksomhed i Horsens for at faa en brutal Mester fjærnet fra Fabriken.

Efter en Dags Forhandling mellem Slagteriarbejderforbundets Formand og den stedlige Direktør og efter forskellige telefoniske Konferencer med Firmaets Chefdirektør i Esbjerg blev den paagældende Mester, hvis Brutalitet gennem foretagne Undersøgelser var konstateret, afskediget, og de strejkende Arbejdere genoptog Arbejdet efter en Dags Forløb, uden at der afkortedes noget i deres Ugeløn.

Stenarbejderne Landet over. Dansk Stenarbejderforbund har faaet De samvirkende Fagforbunds Sanktion til at opsige Overenskomsten for Kløvning og Brostenshugning (Allinge og Vang), Overenskomsten for samme Arbejder i forskellige Stenværker ved Rønne, Overenskomsten for Granithugning i København og for samme Arbejde i Aarhus. Alle til Udløb 1. April 1913. Forbundet vil rejse Krav om en Forhøjelse af de nugældende Priser.

Bevægelsen kommer til at omfatte 111 Medlemmer.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 13 ❋ KØBENHAVN DEN 28. SEPTEMBER 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Den 8. skandinaviske Arbejderkongres. Lønbevægelser og Konflikter (Hvidgarverne i Odense. Møllerne paa Sorø Dampmølle). Arbejdsløsheden.

Den 8. skandinaviske Arbejderkongres

afholdtes i Stockholm i Dagene fra 2.—5. September, med følgende

Dagsorden:

1. Kongressens Aabning.
2. Hovedkomiteens Beretning om Mandaterne.
3. Valg af fire Ordstyrere.
4. Vedtagelse af Kongressens Arbejdsordning.
5. Valg af fire Sekretærer og en Generalsekretær.
6. Valg af 3 Stemmeoptællere.
7. Vedtagelse af Dagsordenen.
8. Valg af fire Udvalg:
   a) Et Udvalg til Behandling af Forslag vedrørende Militærspørgsmaalet.
   b) Et Udvalg til Behandling af de faglige Forslag samt Forslag vedrørende 8-Timersdagen og Arbejdsløshedshedsforsikring.
   c) Et Udvalg til Behandling af Forslag angaaende Skandinavisk Samarbejde.
   d) Et Udvalg til Behandling af Forslag angaaende Kooperation og offentlige Skoler.
9. De skandinaviske Kongressers Betydning.
10. Arbejderbevægelsens Organisationsformer og Taktik.
11. Trustvæsenet og Dyrtiden.
12. Behandlingen af de foreliggende Forslag:
    a) Militærspørgsmaalet.
    b) Skandinavisk Samarbejde.
    c) Skandinavisk Arbejdermøde 1915.
    d) Fælles skandinavisk Tidsskrift.
    e) Skandinaviske Kongresser.
    f) Arbejdsløshedsforsikring.
    g) Hjemmearbejdets Afskaffelse.
    h) De kvindelige Industriarbejderes Stilling.
    i) Et Fond imod Strejkebryderi.
    j) Medlemsskab i Fagforeninger.
    k) Import af indenlandsk Arbejdskraft.
    l) 8-Timersdagen.
    m) Internationalt Hjælpesprog.
    n) Kooperationen.
    o) Offentlige Skoler.
13. Tid og Sted for den næste Kongres.
14. Afslutning.

Formanden for Landsorganisationen i Sverrig, *Herm. Lindqvist,* aabnede Kongressen med en Tak til Partifæller, der for over 25 Aar siden deltog i Arbejdet for Etablering af en skandinavisk Samvirken mellem Arbejderne. Arbejderbevægelsen har ikke staaet stille i de svundne Aar; der har været stadig Udvikling og stadig Fremgang.

Ordføreren rettede en særlig Hilsen til de Mænd, der i 1886 deltog i den første skandinaviske Kongres og nu atter er nærværende: Borgmester *J. Jensen* og *G. Chr. Olsen* fra Danmark samt Sverrigs Partikasserer *Wickmann.*

Derefter godkendtes Mandaterne. Der var anmældt 124 Delegerede fra Sverrig, 110 fra Danmark, 72 fra Norge og 7 fra Finland. Desuden Gæsterne *Vandervelde* fra Belgien, *Cohen* og *Jansson* fra Tyskland og *Jensen* fra København — ialt 317 Delegerede.

Til Dirigenter valgtes *V. Nygaard* fra Danmark, *C. Jeppesen* fra Norge og *H. Lindqvist* fra Sverig. Til Sekretærer valgtes *Nielsen Hauge* (Danmark), *Magnus Nielssen* (Norge) og *Fr. Strøm* (Sverrig) bistaaet af to svenske Sekretærer.

Derefter vedtoges Forretningsorden og Dagsorden, hvorefter man skred til Valg af 5 Udvalg, hvortil de paa Dagsordenen opførte Sager henvistes.

Til Udvalgene vedrørende Militærvæsenet valgtes for Danmark *K. M. Klausen*, *L. Rasmussen* og *Stauning*.

Forskellige faglige Forslag henvistes til Udvalg paa 5 Medlemmer fra hvert Land: fra Danmark *P. Hvidtfeldt*, *Arup*, *Svendsen*, *Smith*, og *Arnold Nielsen*.

Forslag angaaende skandinavisk Samarbejde, Oprettelse af Tidsskrift m. m. henvistes til et Udvalg, hvor Danmark repræsenteres af *Chr. Christiansen*, *H. P. Hansen* og *Stauning*.

Til Udvalg angaaende *Kooperation og Ungdomsskole* valgtes for Danmark *Sigvald Olsen*, *Wartenberg* og *K. M. Klausen*.

Til Udvalget for *Organisationsformer og Taktik* valgtes for Danmark *Carl F. Madsen*, *Lyngsie*, og *J. A. Hansen*.

Efter at de indbudte Gæster havde haft Ordet og overbragt Kongressen Hilsen fra Arbejderne i de Lande, de repræsenterede, holdt Borgmester J. Jensen et Foredrag om de skandinaviske Kongressers Historie og deres Betydning for Arbejderbevægelsen i de skandinaviske Lande.

Organisationsformen og Taktiken.

Om dette Emne holdt Formanden for den norske Landsorganisation, Ole O. Lian, et længere Foredrag.

Han begyndte med at skitsere den skandinaviske Arbejderbevægelses Fremkomst og Udvikling, og hvorledes man nu var naaet frem til ogsaa at kunne magte Arbejdsløshedsforsikring og Arbejdsanvisning, gik derefter over til at skildre Arbejdsgivernes Organisationer og deres stadig mere og mere hensynsløse Kamp mod Arbejderklassen og tog saa fat paa en Skildring af de forskellige Forslag om Organisationsformerne, som har været under Diskussion i de senere Aar.

Taleren kritiserede skarpt Syndikalismen, som har sin Rod i Frankrig, og som nu er begyndt at søge Fodfæste ogsaa i andre Lande. Han tog Afstand fra Sabotage og Obstruktion, der enten maa blive virkningsløs eller føre til Lockout, i Stedet for burde man anvende Strejker og Blokader som de sædvanlige Kampmidler, og Sympatistrejker og Boykotting som eksstraordinære Midler.

Taleren kom derefter ind paa Spørgsmaalet om Taktiken. Vor Taktik er basseret paa at opnaa de størst mulige Fordele med de mindst mulige Ofre, men vi er samtidig rede til at sætte al Kraft ind paa en Kamp, hvis et acceptabelt Forlig ikke kan opnaas.

Lian kom tilsidst ind paa det vigtige Spørgsmaal om Fagforenngsbevægelsens Organisationsformer og fremhævede stærkt Betydningen af den Centralisation, som var skabt i de forskellige Lande. Han advarede mod en alt for hastig Omlægning efter Industriforbunds-Principet. Landsorganisationerne bør i Lighed med Forbundene tilstræbe faste internationale Forbindelser.

Taleren sluttede med at understrege Betydningen af politisk og kooperativ Virksomhed sideordnet med den faglige, samt Iværksættelse af et energisk Oplysningsarbejde.

Herman Lindqvist og Carl F. Madsen, der begge skulde have talt om samme Emne, frafaldt Ordet, idet de udtalte, at Lian havde behandlet dette saa udtømmende, at de intet væsentlig havde at tilføje, og at de kunde understrege, hvad Lian havde sagt.

Spørgsmaalet om Organisationsformen og den fremtidige Taktik blev derefter overgivet til videre Behandling i et Udvalg.

Trustvæsenet og Dyrtiden.

Om dette Spørgsmaal holdt Rigsdagsmand E. Palmstjerna, Stockholm, et udmærket Foredrag, hvorefter Kongressen begyndte Behandlingen af de Forslag, der blev fremsatte af de forskellige Udvalg.

Angaaende

Spørgsmaalet om Militærvæsenet

vedtog Kongressen følgende Resolution, der paa Udvalgets Vegne blev fremsat af Redaktør Hj. Branting og Th. Stauning. Der var i Udvalget

fremkommet to Alternativer, hvoraf den ene, som her gengives, vedtoges:

»I Anledning af det norske Arbejderpartis Forslag om en Udtalelse, for at Folket bør nægte at deltage i Krig; med mindre det paagældende Land har tilbudt Voldgift, henviser Kongressen til de internationale Kongressers Fordring paa obligatorisk Voldgift i alle mellemfolkelige Stridsspørgsmaal samt deres Paalæg om at anvende alle de mest virksomme Midler for at hindre ethvert Krigsudbrud. Af disse Grundregler følger, efter Kongressens Mening, at de skandinaviske Arbejderpartier, hvis nogen Konflikt skulde true, er forpligtede til snarest at søge opnaaet Samarbejde om fælles Optræden mod saadan, for at man derved og ved Anvendelse af alle de til Arbejderklassens Raadighed staaende Magtmidler kan skyde Kravet om Voldgift frem i Forgrunden.«

Foranlediget ved et Forslag af Fællesorganisationen i Stockholm vedtoges endvidere følgende:

»De almindelige Grundlinier i Socialdemokratiets Kamp mod Militarismen og Krigen er angivne i de internationale Kongressers Resolutioner.

Det bør overlades hvert Lands Socialdemokrati, indenfor denne fælles Ramme, at bestemme Formuleringen af sit Aktionsprogram og den mest hensigtsmæssige Form for sin antimilitariske Agitation.

Kongressen vil dog understrege, imod Rustningsraseriets voldsomme Stigning i de senere Aar, at Socialdemokratiet, med al sin Energi, overalt maa fortsætte Oplysningsarbejdet blandt Masserne om, at Kapitalismen er Krigens dybeste Aarsag, bekæmpe de ruinerende Byrder som de herskende Partier læsser paa Folket, ved alle Lejligheder fordre Nedsættelse i disse samt Afrustningen som Socialdemokratiets Maal.«

Det næste Forslag fra Udvalg Nr. 3 omhandlede *Spørgsmaalet om skandinavisk Samarbejde.*

Forslaget, som vedtoges enstemmigt og uden Debat, var saalydende:

Kongressen finder, at Tanken om et folkeligt Samarbejde i de skandinaviske Lande frem mod en Sammenslutning paa alle Omraader, hvor et saadant med Fordel kan finde Sted, er i høj Grad anbefalelsesværdig. Den skandinaviske Samvirken, som allerede nu finder Sted, har paa forskellige Omraader vist sig at være til stor Gavn for det nordiske Folk, og det internationale Socialdemokrati har ud fra sit principielle Synspunkt særlig Grund til kraftig Medvirken til dette Samarbejdes videre Udvikling.

De socialdemokratiske Partier i Skandinavien bør derfor i deres parlamentariske Virksomhed — og paa anden Maade — søge at gaa i Spidsen for et videre udviklet Samarbejde mellem Nationerne i Norden.

Blandt de Maal, som et saadant Arbejde i første Række bør sætte sig, er en fælles Optræden i udenrigspolitiske Anliggender for at fremme internationalt Lov og Samkvem, Traktater om tvungen Voldgift mellem de nordiske Lande, ensartet Lovgivning paa forskellige Omraader, hvor en saadan er mulig formaalstjenlig, samt med Iagttagelse af — særlig hvad social Lovgivning angaar — at der finder et Samarbejde Sted for at fremme de folkelige Krav til en saadan Lovgivning, saaledes som de er formuleret af de internationale socialdemokratiske Kongresser.

Ogsaa andre Opgaver for en nordisk Samvirken fortjener nu at overvejes, saasom vidtgaaende *økonomisk* Samarbejde. — Ogsaa paa de almindelige *kulturelle* Omraader lader der sig sikkert ved nærmere Overvejelse finde Regler for en ensartet Optræden.

Som egnet til at fremme Samarbejdet mellem de socialdemokratiske Bevægelser i de nordiske Lande paa disse og andre Omraader foreslaas Nedsættelse af et Udvalg, bestaaende af to Personer fra hvert Land, med den Opgave mellem de skandinaviske Kongresser at føre Beslutningerne ud i Livet og lede Samfundet.

Skandinaviske Arbejdermøder.

Fra Norge forelaa Forslag om Fastsættelse af et skandinavisk Arbejdermøde paa den norsk-svenske Grænse 1915. Udvalget foreslog at udtale Sympati for Forslagets Tanke, men at overlade til Hovedbestyrelsen i de forskellige Lande at vælge belejligt Tid og Sted for saadanne Møders Afholdelse.

Udvalgets Indstilling vedtoges.

Skandinavisk socialistisk Tidsskrift.

Fra Danmark var der stillet Forslag om Oprettelsen af et fælles socialistisk Tidsskrift for Skandinavien.

Uden Debat vedtoges herom paa Udvalgets Indstilling følgende Udtalelse:

Kongressen anmoder Hovedbestyrelserne for de socialdemokratiske Partier i de nordiske Lande om at behandle Spørgsmaalet om Muligheden af den bedste Form for Udgivelsen af et fælles nordisk, socialistisk Tidskrift, indeholdende Artikler paa de skandinaviske Sprog.

Det overlades til Hovedbestyrelserne at bestemme Enkelthederne ved Arrangementet og begynde Udgivelsen, naar de finder Tidspunktet belejligt.

Derefter behandlede Kongressen det store Spørgsmaal om

Organisationsformer og Taktik.

Efter en indgaaende Debat om dette Spørsmaal vedtog Kongressen med stor Majoritet nedenstaaende Resolution:

Under Henvisning til de paa de skandinavisk Kongresser 1897 i Stockholm, 1901 i København og 1907 i Kristiania vedtagne Beslutninger udtaler Kongressen følgende:

Arbejdsgivernes mægtige Sammenslutninger — nationalt som skandinavisk og internationalt — og den hensynsløse Kamp, de fører mod Arbejderne, gør det til en mere bydende Nødvendighed end nogen Sinde for Arbejderklassen at bevare den faste Enhed i sin Fremrykning, fagligt og politisk.

Enhver Bevægelse, som fører til Splittelse paa dette Omraade, maa bekæmpes som skadelig for Arbejderklassen og dens Interesser.

I Henhold hertil udtaler Kongressen videre, at den Vej, som de skandinaviske Kongresser gennem Aarene har anvist med Hensyn til Fagorganisationens Former og Taktik, har vist sig at være den rette. De bestaaende Organisationsformer har Gang paa Gang staaet deres Prøve i de nordiske Lande, og det er næppe muligt for Tiden at anvise nye Former, som muliggør en bedre Udnyttelse af Arbejdernes Solidaritet.

Disse Organisationsformer er fremdeles under Udvikling, og den væsentligste Mangel er, at det endnu ikke er lykkedes at samle alle Arbejdere — private som offentlige — indenfor Landsforbundene og at alle Landsforbund endnu ikke er samlede i den fælles Landsorganisation, ligesom den internationale Solidaritet Forbundene og Landsorganisationerne imellem ikke er fuldt effektiv.

Overfor den Magt, som Arbejdsgiverne gennem deres Organisationer besidder økonomisk og socialt, vilde det være selvmorderisk, om Arbejderklassen splittede sig eller løsnede den Sammenslutning, som er skabt. Arbejdernes Samling i Landsforbund omfattende hele Fag eller Industrier og Landsforbundenes Samling i Centralorganisationer er utvivlsomt den stærkeste Organisationsform.

Kampen mod Arbejdsgiverne maa føres med bred Front, idet disse uden Hensyn til Organisationsformerne angriber Arbejderklassen som Helhed. Derfor maa Arbejderne ved stadig stærkere og større Sammenslutninger udnytte den Kraft, som fast Samhold og Offervilje kan give,

Landsorganisationerne maa bygges paa stærke Forbund med tilstrækkelige Reservefond og maa ved effektivt Kontingent og nødvendige Bestemmelser forøvrigt sættes i Stand til efter Omstændighederne at møde endog de største Angreb fra Arbejdsgiverorganisationerne og selv gaa til Masseaktion, naar det behøves.

Med Hensyn til Formen for de enkelte Organisationer henvises til Beslutningen paa den skandinaviske Kongres 1897, hvori *Industriforbund* paapeges. Den industrielle Udviklingsform fører naturligt denne Organisationsform med sig, men den bør udvikle sig organisk, saaledes at de allerede bestaaende Fag eller Brancheforbund industrivis etablerer et saadant Samarbejde, som i ethvert Tilfælde maa anses formaalstjenligt til Fremme af Arbejdernes Interesser.

Den planmæssige Strejkeunderstøttelse indenfor hvert Land og videre Udvikling af skandinaviske og internationale Aftaler om gensidig Understøttelsespligt, er den økonomiske Styrke, som er absolut nødvendig for med Held at kunne føre de Kampe, som etableres af Arbejderorganisationerne eller paaføres disse.

En virksom *international Solidaritet* er saa meget mere paakrævet nu, da de faglige Kampe bliver saa omfattende, at det enkelte Lands Hjælpekilder ikke strækker til. Kongressen opfordrer derfor Forbundene til at udvide og styrke deres internationale Forbindelser. Disse maa dog ikke staa hindrende i Vejen for Oprettelsen af internationale Forbindelser om gensidig Understøttelse *Landsorganisationerne* imellem, idet dette anses som en Sag af den allerstørste Betydning for Fagbevægelsen.

Da den samlede organiserede Arbejderklasse staar i et fælles Kampforhold mod den organiserede Arbejdsgiverklasse, vil Fagorganisationernes *Taktik* altid være præget heraf. Saaledes maa Forbundene og i sidste Instans Landsorganisationen have den afgørende Indflydelse paa Aabningen og Afslutningen af Konflikter, idet enhver Bevægelse har Betydning for hele Arbejderklassen og maa behandles derefter.

Under det fortsatte *Tarifarbejde* maa særlig lægges Vægt paa Arbejdstidens Forkortelse samt enkle og klare Bestemmelser i Arbejdsforholdet.

Af Fagorganisationernes *Forsikringsvæsen* anbefales særlig Oprettelse af *Arbejdsløshedskasser*. Kongressen slutter sig forøvrigt til, hvad den skandinaviske Kongres i Kristiania 1907 har udtalt herom.

Fagorganisationens *Oplysningsarbejde* bør blive mere effektivt og planmæssigt, og Organisationerne maa derfor ikke vige tilbage for de Ofre, som kræves i saa Henseende. Den moderne faglige Kamp stiller store Krav til Arbejdernes Kultur, Disciplin og Solidaritet. Fagorganisationens Oplysningsarbejde sammen med det politiske skal være det stærke Element, som fører Arbejderne ind i Organisationerne og leder den rette Vej fremad. Der maa tilstræbes en stækere udviklet *Solidaritetsaand*, for naar det er nødvendigt at kunne undnytte Solidaritetsfølelsen blandt alle Arbejdere i Kampen mod Udbytterne.

Videre anbefales som hidtil den nøjeste Forbindelse mellem Landenes faglige Centralorganisationer og de socialdemokratiske politiske Organisationer og Repræsentationer. For at fremme den socialistiske

Udvikling gennem Lovgivningen, for at hindre arbejderfjendtlige Love og for at paavirke den sociale Udvikling i det hele taget, maa Arbejderklassen tilstræbe den stærkest mulige Repræsentation og det mest intime Samarbejde mellem Arbejdernes faglige og politiske Hovedorganisationer.

I Erkendelse heraf advarer Kongressen mod ethvert Forsøg paa at opløse og dele den organisk udviklede Organisation eller svække noget af dens Led.

Arbejderorganisationen skal omskabe Samfundsforholdene, idet Arbejderklassens Frigørelse er vort store Maal, og Kongressen opfordrer alle Klassefæller til med Enighed og Kraft at arbejde henimod dette Maal *efter den faglige, politiske og kooperative Fremgangslinie* som *tilsammen danner den eneste sikre Vej* til afgørende Sejr for Arbejderklassen.

Arbejdsløshedsforsikrings-Spørgsmaalet.

I Anledning af et Forslag fra Svensk Typograf-Forbund stillede vedkommende Udvalg Forslag om følgende Udtalelse:

Idet Kongressen understreger den paa den syvende Arbejderkongres i Kristiania 1907 vedtagne Resolution, retter den en indtrængende Opfordring til de faglige Organisationer i de nordiske Lande om — saafremt det ikke allerede er sket — at gennemføre en ordnet Arbejdsløshedsforsikring. Det har nemlig vist sig, at netop Fagforeningerne er de bedste Organer for Administrationen af denne Form for Forsikring, samtidig med, at det ogsaa har vist sig. at en saadan Forsikring bidrager til en stærkere økonomisk Modstandskraft hos Medlemmerne og mere Stabilitet i Organisationerne, hvad der atter er nødvendige Vilkaar for, at disse senere med størst mulig Kraft og bedst mulig Resultat kan fremme deres øvrige Opgaver.

I Tilslutning hertil henstiller Kongressen endvidere til de forskellige Landes Arbejderrepræsentanter i de resp. Rigsdagsforsamlinger og Kommunalbestyrelser at virke for kraftig økonomisk Støtte fra Statens og Kommunernes Side til en saaledes ordnet Arbejdsløshedsforsikring.

Der førtes om dette Forslag en kort Debat, der sluttede med, at Forslaget vedtoges saa godt som enstemmigt.

Hjemmearbejdets Afskaffelse.

Fra samme Udvalg forelaa følgende Forslag til Resolution:

Den Tid, som er forløben siden den skandinaviske Arbejderkongres i København 1901 udtalte sig imod Hjemmearbejdet, har tilfulde vist, at dette Arbejdes Karakter fremdeles paakalder den allerstørste Opmærksomhed fra den faglige og politiske Arbejderbevægelses Side.

Med Henblik herpaa udtaler Kongressen, at da det industrielle Hjemmearbejde — uanset i hvilken Form det forekommer — er til Skade for Samfundet baade i økonomisk og sanitær Henseende, er det enhver Samfundsborgers Pligt af al Kraft og med alle til Raadighed staaende Midler at virke for Hjemmearbejdets Afskaffelse. Organisationer, som af Forholdene bliver tvungne til at optage en Kamp for Afskaffelsen af dette Onde, kan paaregne Landsorganisationernes kraftigste Støtte, baade økonomisk og moralsk.

Videre udtaler Kongressen, at det, indtil Hjemmearbejdet fuldstændig er afskaffet, paalægges Arbejderpartiet at paavirke de lovgivende Myndigheder derhen, at alt forekommende industrielt Hjemmearbejde — uden Hensyn til Omfang eller til, om det drives for egen Regning — sættes under vedkommende Arbejdsinspektions Tilsyn og Kontrol.

Forslaget vedtoges uden Debat.

De kvindelige Industriarbejderes Stilling.

Foranlediget af et Forslag fra det norske Arbejderpartis Kvindeforening, foreslog Udvalget følgende Resolution:

Kongressen udtaler, at saalænge Kvinderne, paa Grund af deres manglende Forstaaelse af og Interesse for Organisationens Betydning, staar udenfor denne, hæmmer de selvfølgelig Organisationernes Udvikling.

Fagforbundene og Landsorganisationerne maa derfor yde kraftigst mulig Medvirken til saavel skriftlig som mundtlig Agitation for at faa Kvinderne med i Organisationerne.

Som Middel hertil maa ogsaa anbefales Udsendelse af Agitatorer med den specielle Opgave at sprede Oplysning om Organisationsideen blandt Kvinderne.

Efter en kort Bemærkning af Frk. Fina Åstrøm vedtoges Udvalgets Indstilling.

Fond mod Strejkebryderiet.

Et Forslag fra norsk Arbejdsmandsforbunds Afdeling i Lysaker om Oprettelse af en Strejkebryderfond, fremkaldte følgende Beslutning, der vedtoges enstemmig:

Da Repræsentanterne for den Forening, som har stillet Forslaget, har trukket dette tilbage, indskrænker Kongressen sig til at henlede Arbejderorganisationernes Opmærksomhed paa den Resolution, som paa den skandinaviske Arbejderkongres i

København 1901 blev vedtaget om vort Standpunkt i Spørgsmaalet om vor Stilling til Strejkebrydere, da denne Resolution anses for at være tilstrækkelig omfattende, hvis den anvendes i hele sin Udstrækning.

Medlemsskab i Fagforeninger.

Norsk Malerforbunds Afdeling i Kristiania havde rejst Spørgsmaalet om Ønskeligheden af visse Personers Medlemskab i Fagforeningerne. Kongressen besluttede at udtale,

at, da ved Afgørelsen af de opstillede Spørgsmaal en Mængde forskellige Forhold kan spille ind, maa disse afgøres af hvert enkelt Fagforbund, eventuelt af den paagældende Landsorganisation.

Import af udenlandsk Arbejdskraft.

Som Svar paa et Forslag fra Arbejdsmændenes Fagforening i Bromølla vedtoges følgende Resolution:

Under Henvisning til Beslutningen paa den internationale Kongres i Stuttgart 1907, udtaler den skandinaviske Kongres:

I Betragtning af det Tryk, de kapitalistiske Samfundsforhold øver paa den arbejdende Klasse, erkender Socialdemokratiet det berettigede i, at de forskellige Landes Arbejdere søger deres Udkomme, hvor de finder Mulighederne derfor.

Indvandringen til de nordiske Lande af særlige Sæson-, men ogsaa Industriarbejdere fra Galizien, Polen og andre Lande har imidlertid antaget Former, som er skadelige for Arbejderklassen, hvorfor Socialdemokratiet maa søge at gennemføre Forholdsregler, som kan bidrage til at højne de paagældende Arbejderes Kultur, hvorigennem Organisationsarbejdet utvivlsomt paaskyndes.

Af saadanne Forholdsregler, som kan tænkes iværksatte, maa nævnes:

Lovbestemmelser om, at der sikres udenlandske Arbejdere tarifmæssig Arbejdsløn og Arbejdstid eller de paa Stedet gælderde almindelige Arbejdsvilkaar.

Beskyttelsesbestemmelser, hvorigennem der sikres Arbejderne Udbetalingen af deres Arbejdsfortjeneste, gode sanitære Forhold, Retsbeskyttelse, sprogkyndig Hjælp til Oplysning om de Arbejdsvilkaar, som de indgaar paa med Arbejdsgiverne osv.

Iøvrigt opfordrer Kongressen Landenes faglige og politiske Centralorganisationer til at iværksætte et Agitations- og Oplysningsarbejde, saavel i de paagældende Arbejderes Hjemland som i de Lande, hvortil Udvandringen finder Sted, med den Opgave at klargøre Solidaritetspligten for de udenlandske Arbejdere for derigennem at afværge, at de optræder som Løntrykkere eller Strejkebrydere.

Kongressen hævder iøvrigt, at de Arbejdere, som begiver sig til et andet Land, bør opfordres til at indtræde i vedkommende Lands respektive Parti- og Fagforeninger, og Arbejderorganisationerne i de Lande, hvorfra Udvandringen finder Sted, opfordres til at yde deres Medvirken til Opfyldelsen af denne organisatoriske Pligt.

8-Timers Dagen.

Der forelaa to Forslag om Arbejdernes Stilling til 8-Timersdagen.

Efter nogen Debat vedtoges Udvalgets Indstilling, der er saalydende:

Idet Kongressen erkender, at de Veje, som de tidligere skandinaviske Kongresser har anvist til Gennemførelsen af Forkortelse af Arbejdstiden, har været de rette, da det paa Grundlag af disse Beslutninger i den forløbne Tid er lykkedes Fagforeningerne at forkorte Arbejdstiden i betydelig Grad, retter Kongressen paany en kraftig Opfordring til de 4 skandinaviske Landes Fagorganisationer om fremdeles at rejse Kravet om Arbejdstidens Forkortelse, naar Forhandlinger skal finde Sted og Overenskomster om Arbejdsvilkaarene skal træffes med Arbejdsgiverne. Bestræbelserne maa bestandig rettes mod Opnaaelsen af 8-Timers-Arbejdsdagen, og navnlig maa der arbejdes paa at faa denne indført i Virksomheder med kontinuerlig Drift og i Virksomheder, hvor Arbejdet er af sundhedsfarlig Beskaffenhed eller hvor Tekniken er saa udviklet, at Maskinernes Konstruktion udsætter Arbejdernes Liv og Lemmer for Fare, eller Arbejdets sløvende Art virker nedbrydende paa legemlige og sjælelige Kræfter.

Kongressen opfordrer endvidere de socialdemokratiske Rigsdagsrepræsentanter i de 4 nordiske Lande til fremdeles at fremsætte Forslag om 8-Timers-Dagens Indførelse ved Lov for Arbejderne i Stat og Kommune saavel som i de private Virksomheder.

Sluttelig opfordrer Kongressen — i Tilslutning til tidligere Beslutninger — Organisationerne til i Arbejdet for 8-Timers-Dagens Opnaaelse fremdeles at samles til Demonstrationer den 1. Maj og gennem Arbejdshvile søge at gøre disse Demonstrationer saa kraftige som muligt.

Internationalt Hjælpesprog.

I Anledning af et Forslag fra Fællesorganisationen i Spånga foreslog Udvalget følgende Udtalelse:

1. Kongressen indser den voksende Nødvendighed af et Verdenssprog eller et internationalt Hjælpesprog og mener, at en officiel international Forhandling om Muligheden af at føre denne Sag frem til en Løsning bør finde Sted; dog vil Kongressen betone, at Arbejdet for denne Løsning ikke bør lægge Hindringer i Vejen for Bestræbelserne paa at indføre noget af de store levende Sprog i de skandinaviske Landes Folkeskoler.

Denne Udtalelse skal meddeles til Verdenssprogs-Forbundet i Bern.

2. I Sammenhæng hermed besluttede Kongressen hos det internationale socialdemokratiske Bureau i Bryssel og det internationale faglige Sekretariat i Berlin at gøre en Henstilling om, at disse Institutioner *dels* maa indrette sig saaledes, at Korrespondancer mellem dem og de nordiske Landes socialdemokratiske Organisationer eller deres enkelte Medlemmer maa kunne finde Sted paa de forskellige nordiske Sprog og ved Henvendelser fra dem i det mindste paa et af disse Sprog, *dels* ogsaa at sørge for, at de nordiske Sprog maa blive tilladt paa de internationale Kongresser.

Efter en kort Debat vedtoges dette Forslag.

Angaaende Spørgsmaalet om

Kooperationen

fremsatte det herom nedsatte Udvalg følgende Resolution:

»Idet den 8. skandinaviske Kongres udtaler sin fulde Tilslutning til de Principer, som fastsloges af den 8. internationale socialistiske Kongres 1910, henstilles det til de skandinaviske Landes faglige og politiske Organisationer:

1) at iværksætte et energisk Agitations- og Oplysningsarbejde for Udbredelse af Forstaaelse for Kooperationen og dens Betydning i Klassekampen samt virke for, at de organiserede Arbejdere slutter sig til de kooperative Foreninger og inden for disse virker for Kooperationens Udvikling til Gavn for hele det arbejdende Folk;

2) at virke for, at de forskellige Landes kooperative Forbund eller Foreninger i videst Udstrækning søger at opnaa indbyrdes Samarbejde til Fremme af Produktionsforetagender og Vareomsætning, saa at Trust- og Ringvæsenets Monopoltendenser virksomt kan bekæmpes.

Tillige udtaler Kongressen Ønskeligheden af, at Spørgsmaalet om internationalt Samarbejde i Kooperationen optages til Behandling paa den førstkommende internationale socialistiske Kongres.«

I Forbindelse hermed behandledes et af Dansk Typografforbund fremsat Forslag om

Boligspørgsmaalet.

Udvalget stillede følgende Forslag til Udtalelse:

Af de sociale Misforhold, hvorimod den organiserede Arbejderklasse indretter sin Kamp, er en Forbedring af de nuværende Boligforhold et Spørgsmaal af den største Interesse. Gennem den paa mere eller mindre kunstig Maade fremkaldte og til svimlende Højde stigende Huslejefordyrelse plyndres Arbejdermasserne, og foruden Følgerne af Udbytning paa de produktive og konsumptive Omraader, tilføjes gennem for trange Boligforhold m. m. fysisk, moralsk og social Skade af frygtelig Virkning og Rækkevidde.

For at raade Bod paa denne sociale Kræftskade bør alle tilraadelige Veje betrædes.

I første Række maa dette Spørgsmaal med al Energi føres frem i Stat og Kommune, samtidig med, at Spørgsmaalet maa tages op til almindelig Drøftelse ude i Befolkningen, ligesom indenfor de skandinaviske Landes faglige, politiske og kooperative Organisationer. Derudover maa kooperativ og anden ligestillet Byggevirksomhed støttes, *naar fuldt holdbare Garantier findes for, at den ikke grundes paa eller fremdeles kan danne Grundlag for Privatspekulation.*

Begge Forslag vedtoges.

Herefter behandledes Forslag om Oprettelse af

Ungdomsskoler.

Det herom nedsatte Udvalg fremkom med følgende Forslag:

»Idet Socialdemokratiet opretholder sit Skoleprogram fuldtud, udtaler Kongressen, at Stat og Kommune bør oprette Dagskoler for Ungdommen i 14 til 18 Aars Alderen med vederlagsfri og obligatorisk Undervisning, der foruden at være almendannende tillige tager tilbørligt Hensyn til Elevernes Fag- og Erhvervsuddannelse.

Forslaget vedtoges.

Kongressen behandlede sluttelig Spørgsmaalet om Afholdelse af

fremtidige skandinaviske Kongresser

og paa Kongreskomiteens Forslag vedtoges følgende Udtalelse:

»Kongressen, som anerkender Betydningen af de skandinaviske Arbejderkongresser, og som er overbevist om, at Forholdene ogsaa i Fremtiden vil nødvendiggøre lignende Kongresser, udtaler som sin Mening, stik imod de fremkomne Tanker om disse Kongressers Ophør, at de bør bibeholdes.

Men under Hensyn til, at der i den seneste Tid mellem Hovedbestyrelserne for de nordiske Arbejderpartier er afholdt Konferencer om saavel faglige som politiske Spørgsmaal, og som ogsaa fremtidig vil finde Sted, og da mange af disse Spørgsmaal falder indenfor Kongressens Rammer, saa vil det være formaalstjenligt ikke at fastsætte nogen bestemt Tid eller Sted for den næste skandinaviske Arbejderkongres, men at det under Spørgsmaalet om skandinavisk Samarbejde vedtagne skandinaviske Udvalg, sammen med de skandina-

viske Arbejderpartiers Hovedbestyrelser, naar de finder, at Forholdene paakræver det, kan indkalde til næste skandinaviske Arbejderkongres og bestemme Stedet for dens Afholdelse«.

Fra de finske Delegerede paa Kongressen blev der rettet Anmodning om økonomisk Støtte til nogle Kampe i Finland. Kongressen havde oversendt denne Anmodning til et særligt Udvalg, som fremsatte Forslag om at Sagen henvistes til Landsorganisationerne i de tre skandinaviske Lande.

Kongressen vedtog enstemmig dette Forslag.

Afslutningen.

Kongressen afsluttedes Torsdag d. 5. Kl. 2 Eftm. Den havde saaledes varet en Dag længere end oprindelig paatænkt.

Paa Gæsternes Vegne talte Borgmester J. Jensen, Cohen og Jeppesen. Jensen udtalte bl. a., at det havde glædet ham, at man havde besluttet ikke at skrinlægge de skandinaviske Arbejderkongresser. Cohen takkede paa egne og Janssons Vegne for den Gæstfrihed, de havde fundet. Han mindedes de Dage, hvor de tyske Socialdemokrater var saaledes stillede, at de ikke kunde samles i eget Land men maatte ty til Skandinavien (København) for at holde deres Kongresser. Det Venskab, der den Gang stiftedes mellem Partifæller i Skandinavien og Tyskland, har stadig holdt sig, og han kunde nu næsten kalde det traditionelt.

Herman Lindqvist frembar Svenskernes Tak for Samværet og konstaterede, at der paa denne Kongres havde raadet en om mulig større Enighed end forud. Han takkede alle Broderlandenes Repræsentanter fordi, de var kommet til Sverrig og Stockholm, og de tyske Gæster bad ham om at tage en hjærtelig Tak med hjem til de tyske Arbejdere for den værdifulde Støtte, de havde ydet Sverrigs Arbejdere i 1909.

Dirigenten, Jeppesen, afsluttede Kongressen med nogle faa Ord. Som Kongressens Motiv vilde han sætte de gamle Ord: »ikke med Bøn opad, men med Krav nedefra«. Han haabede at Kongressens Resultater skulde blive til Gavn og Glæde for Arbejdet i de forskellige Lande og udbragte et Leve for, at vi til den næste Kongres maatte kunne glæde os over nye og rige Resultater af Arbejdernes Kamp.

Lønbevægelser og Konflikter.

Hvidgarverne i Odense. Med Garvermester *Høffner-Kjærup* har Hvidgarverforbundets Afdeling i Odense i lang Tid været paa Kant i Anledning af, at han satte ufaglært Arbejdskraft til Garversvendenes Arbejde. Der opnaaedes dog omsider en tilfredsstillende Overenskomst, men den brød Mesteren efter kort Tids Forløb.

Hvidgarverne nedlagde derefter Arbejdet hos *Høffner-Kjærup*; men denne Konflikt er nu afsluttet, og Arbejdernes Fordring om, at Mesteren kun maa beskæftige de organiserede Arbejdere, er opfyldt.

Møllerne paa Sorø Dampmølle. Dansk Mølleriarbejderforbund har indgaaet Overenskomst til 1. April 1917 med Sorø Dampmølle. Fra 1. September i Aar er Ugelønnen for Møllersvendene hævet med 2 Kr. til 22 Kr., og 1. September 1914 forhøjes den med 1 Kr.

Overarbejdsbetalingen er forhøjet 5 Øre pr. Time til 50 Øre, og Arbejde efter Kl. 9 Aften samt Søn- og Helligdagsarbejde, der tidligere betaltes med 45 Øre, skal fremtidig betales med 65 Øre pr. Time.

Natholdet har faaet indskrænket den ugentlige Arbejdstid fra 6 til 5 Nætter, og Dagmandskabet, som før har arbejdet i 10 Timer daglig Aaret rundt, har faaet Arbejdstiden forkortet til 9 Timer i Vinterhalvaaret fra 1. Oktober til 1. April.

Arbejdsløsheden.

For ikke at dele Referatet fra den skandinaviske Arbejderkongres i to Afsnit har vi maattet udskyde Udsendelsen af Skemaet vedrørende Arbejdsløsheden i September Maaned til næste Nr.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 14 ✻ KØBENHAVN DEN 5. OKTOBER 1912 ✻ 9. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Elektrikerne i Landdistrikterne. Malerne i Provinserne). Generalforsamlinger og Møder. Meddelelser.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Septbr. 1912.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 12. Oktober 1912.

Den faste Voldgiftsret.

Murerne hos E. Pihl paa Hellerup Glasværk.

Sag Nr. 78.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 28. September 1912 i Sag Nr. 78: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Murerforbundets og dettes københavnske Afdelings Vegne.

Klagerne har anført følgende:

Murermester E. Pihl beskæftigede ved et Byggeforetagende ved Hellerup Glasværk 9 Murersvende, med hvilke han, da Arbejdet var af en saadan Beskaffenhed, at det ikke kunde maales efter Priskuranten, havde akkorderet først om en Timebetaling af 65 Øre, til hvilken Betaling Svendene havde arbejdet fra den 8. Marts d. A. til Midten af Maj, og derefter om en Timebetaling af 75 Øre, til hvilken Betaling Svendene derefter arbejdede, indtil de den 8. eller 9. Juli stillede det Krav til Mesteren, at Arbejdet fra Lørdag den 13. Juli skulde betales med 85 Øre pr. Time, og da Mesteren erklærede ikke at kunne gaa med til denne Forhøjelse, nedlagde samtlige Svende deres Arbejde ved Arbejdsdagens Ophør Fredag den 12. Juli.

Med Hensyn til Fagforeningens Stilling til Sagen har Klagerne oplyst, at da Murermester Pihls Konduktør for at afværge Arbejdsstandsningen søgte Forbindelse med Formanden for Murersvendenes Fagforening, fik han af denne det Svar, at man jo ikke havde noget Hold paa Svendene i Daglønsarbejde, og at de paagældende Svende iøvrigt nogle Dage forinden havde anmeldt til Fagforeningen, at de agtede at forlade Arbejdet hos Hr. Pihl. Fagforeningens Formand erklærede dette for ganske berettiget.

Den 16. Juli paatalte Lavet det skete i en Skrivelse til Murersvendenes Fagforening. Paa denne Skrivelse svarede Fagforeningen først under 28. Juli, og Svaret gik ud paa, at Svendene i god Tid havde anmodet om en højere Timeløn, og at deres Bortgang fra Arbejdet ved Ugens Slutning var berettiget, og som saadan anerkendt af Mesteren, idet Tillæget udover Minimal-Timelønnen var dem udbetalt.

Klagerne har nu hævdet, at denne Arbejdsstandsning maa anses for ulovlig, idet den ikke blot er foretaget uden det i Septemberforligets Punkt 2 foreskrevne Varsel, men ogsaa er iværksat i Strid med de i Murerfagets Priskurant indeholdte »Almindelige Bestemmelser«, Punkt 9 og 10. De har derfor paastaaet den kendt ulovlig og De samvirkende Fagforbund paa Murerforbundets og Murersvendenes Fagforenings Vegne idømt en saadan Bod, at der der-

igennem gives Murermester E. Pihl Erstatning for det Tab, Arbejdsstandsningen har paaført ham. I saa Henseende er oplyst, at der var tilsagt Murermester Pihl 20 pCt. af den til Svendene og Arbejdsfolkene udbetalte Løn, og paa Grundlag heraf har Klagerne opgjort Tabet til mindst 1200 Kr.

De Indklagede har under Hævdelse af det Berettigede i det af Fagforeningens Formand indtagne — ovenfor angivne — Standpunkt paastaaet sig frifundne og Klagerne paalagte Sagens Omkostninger.

Med Hensyn til den saaledes foreliggende Strid skal Retten først fremhæve, at dens Opstaaen hænger sammen med, at Parterne, da de enedes om Timebetalingen, ikke har benyttet den Anvisning, som »Priskurant vedrørende Svendeløn i Murerfaget gældende for Københavns og Frederiksbergs Kommuner af 1. Juli 1911« giver i sit Afsnit P. under Nr. 7, nemlig, at »naar der træffes særlig Overenskomst om Betalingen for Udførelse af Arbejde, skal denne Overenskomst gøres skriftlig« — hvorved selvfølgelig maa være tænkt paa en skriftlig Overenskomst af tydeligt Indhold — og at Parterne heller ikke har sørget for at træffe en klar mundtlig Aftale.

Hvis nemlig Parterne udtrykkelig havde aftalt, at Svendene kun forpligtede sig til foreløbig at arbejde for 75 Øre Timen, men forbeholdt sig, naar som helst de fandt Konjunkturerne passende dertil, at stille Krav om højere Timeløn eller at ophøre med Arbejdet, vilde det dermed have været givet, at der ikke her kunde tales om uberettiget Arbejdsstandsning. Omvendt kunde Aftalen tænkes udtrykkelig at være gaaet ud paa, at Svendene vedtog 75 Øre Timen for hele Resten af Arbejdet, og i saa Fald vilde Arbejdsstandsningen lige saa utvivlsomt have været uberettiget, og det havde været Fagforeningens Pligt at indskærpe Svendene dette. Endelig kunde det tænkes, at Aftalen udtrykkelig var gaaet ud paa, at Timelønnen indtil videre var 75 Øre, men at hver af Parterne forbeholdt sig Ret til, naar den fandt Grund til Forhøjelse eller Nedsættelse deraf, at indbringe dette Spørgsmaal til Afgørelse ved den faglige Voldgiftsret.

Videre mener Retten vel, at naar man i et Fag — saaledes som Tilfældet er her — har en Bestemmelse om, at enhver Uenighed, der maatte opstaa mellem Mester og Svend om Fastsættelse af Betaling for Arbejde udenfor Priskuranten, ikke maa have Arbejdsstandsning til Følge hverken fra Mestrenes eller fra Svendenes Side, men skal henskydes til Mægling og Voldgift, maa en speciel Aftale som den her foreliggende om en vis Timeløn ved et vist Arbejde naturligt forstaas i Overensstemmelse med det sidste af de ovennævnte tre Alternativer, altsaa som underforstaaende, at Arbejdet skal gaa sin rolige Gang til den aftalte Pris, indtil man enten træffer ny Aftale eller faar den faglige Voldgiftsrets Kendelse for, at Timelønnen bør sættes op eller ned, og efter denne Forstaaelse maa de 9 Svendes samlede Standsen af Arbejdet, fordi deres Krav til Mesteren om Timelønnens Forhøjelse ej blev efterkommet, betragtes som en uberettiget Arbejdsstandsning. Men ligesom den trufne Aftales Utydelighed gør det undskyldeligt, at Svendene selv har ment, at Aftalen maatte opfattes som underforstaaende en Ret for dem til naarsomhelst at kræve højere Timeløn eller ophøre med Arbejdet, saaledes findes det ogsaa undskyldeligt, at Fagforeningens Formand har haft den samme Opfattelse af Aftalens Indhold, og at Fagforeningens Stilling til Striden er bestemt ved denne Opfattelse.

Der findes derfor ikke at kunne paalægges Organisationen noget Ansvar for den heromhandlede Arbejdsstandsning. Sagens Omkostninger vil være at udrede med 50 Kr. af hver af Parterne.

Kendelse.

De Indklagede, De samvirkende Fagforbund paa Murerforbundets og dettes københavnske Afdelings Vegne, bør for Tiltale af Klagerne, Dansk

Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Københavns Murer- og Stenhuggerlavs samt Murermester Pihls Vegne i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler hver af Parterne med 50 Kr.

Murerne hos Vilh. Køhler paa Østre Gasværk.

Sag Nr. 79.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 28 September i 1912 i Sag Nr. 79: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Murerforbundets og dettes københavnske Afdelings Vegne.

Klagerne har anført følgende:

Torsdag den 8. August d. A. nedlagde 12 Svende hos Murermester Vilh. Køhler Arbejdet ved Retortarbejde paa Østre Gasværk. De 12 Svende havde i nogle Uger arbejdet ved det nævnte Byggeforetagende for en aftalt Timeløn af 71 Øre, men stillede saa gennem Formanden for Murersvendenes Fagforening — Murerforbundets københavnske Afdeling — Krav om at faa Timelønnen forhøjet til 85 Øre. Dette Krav vilde Mesteren ikke anerkende, med mindre dets Berettigelse blev fastslaaet gennem faglig Mægling, eventuelt Voldgift, men i i Stedet for at benytte de i Fagets Overenskomst foreskrevne Regler for Behandling af faglig Strid, nedlagde Svendene Arbejdet uden Varsel.

Straks efter at have modtaget Indberetning om den stedfundne Arbejdsstandsning protesterede Lavet bestemt mod denne ved en Skrivelse af 8. August til Murersvendenes Fagforening. Paa denne Skrivelse gav Fagforeningen imidlertid ikke noget Svar, og Murerlavet indkaldte da under 12. August til Mæglingsmøde i denne og i 2 andre Sager, der ligeledes vedrørte Arbejdsstandsninger.

Mæglingsmødet blev afholdt i Lavet den 15. August, og fra Murermester Køhlers Side stilledes her gjennem Lavets Bestyrelse følgende Krav til Murersvendene:

1) at Arbejdet genoptages uopholdelig.

2) Bod for ulovlig Arbejdsstandsning.

3) Spadserepenge til Arbejdsmændene.

4) Godtgørelse for eventuelle Krav til Mesteren fra Belysningsvæsnets Side.

Da Svendene ikke vilde gaa ind paa noget af de stillede Krav, hævedes Mødet uden Resultat.

Da de 12 Murersvende forlod Arbejdet, havde de tilgode hos Murermester Køhler for 1 à 2 Uger inden Arbejdsnedlæggelsen Forskellen mellem Minimaltimelønnen, som var dem udbetalt, og den Timeløn af 71 Øre, om hvilken der var truffet Aftale. Murermester Køhler havde tilbudt at udbetale dem deres Tilgodehavende for Tiden indtil Fredag den 2. August, men det vilde de ikke have, naar de *ikke fik* for hele Tiden indtil Arbejdsstandsningens Begyndelse. Nu modtog Murermester Køhler den 19. August en Skrivelse fra Murersvendenes Fagforening, hvori denne anmoder Murermesteren om at udbetale Svendene deres efter Fagforeningens Mening »uretmæssig tilbageholdte Timebetaling«, og hvori det meddeles, at »saafremt dette ikke maatte ske senest Mandag den 19. ds. inden Kl. 5 Eftermiddag« — altsaa samme Dag, som Murermester Køhler modtog Brevet, — »vil vi betragte det som en Betalingsstandsning og handle derefter«.

Da Murermester Køhler ikke vilde efterkomme dette Krav, gjorde Fagforeningen Alvor af sin Trusel og indrykkede i »Social-Demokraten« for 20. August under Rubriken »Fagene« saalydende Notits:

»Murersvendenes Fagforening.

Da Murersvendene, som har arbejdet for Murermester V. Køhler paa Østre Gasværk, ikke har erholdt deres tilgodehavende Timeløn udbetalt, er Arbejdet for nævnte Mester nedlagt fra og med Onsdag den 21. ds.

M. P. Nielsen.«

Til den samme Dag, paa hvilken »Social-Demokraten« indeholdt denne Notits, havde Murerlavet ind-

varslet til Møde i den faglige Voldgiftsret, men her nægtede Fagforeningen at deltage i Sagens Behandling.

I Henhold til Paabudet i »Social-Demokraten« blev Arbejdet Onsdag Morgen den 21. August nedlagt paa Murermester Køhlers øvrige Arbejdspladser af ialt 25 Murersvende.

Efter Forslag af Arbejdsgiverforeningen i en Skrivelse til De samvirkende Fagforbund af 20. August behandledes Spørgsmaalet om de skete Arbejdsnedlæggelser hos Murermester Køhler ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningens Lokaler den 22. August. Paa dette Møde enedes man om følgende:

»Arbejdet genoptages paa alle Murermester Køhlers Arbejdspladser senest Lørdag Morgen den 24. ds., idet Hr. Køhler samtidig udbetaler Folkene paa Østre Gasværk deres fortjente Timelønstillæg, og der i »Social-Demokraten for Fredag den 23. ds. indrykkes en saalydende Meddelelse:

»Da Forholdene hos Murermester Vilhelm Køhler er ordnede ved Forlig, er Blokaden paa samtlige Hr. Køhlers Arbejdspladser, derunder ogsaa Østre Gasværk, hævet, og Arbejdet genoptages senest Lørdag Morgen den 24. ds.«

Arbejdsgiverforeningen forbeholder sig dog at lade Spøgsmaalet om de paaklagede Arbejdsstandsningers Lovlighed og om eventuel Bod og Erstatning saavel til Murermester Køhler som til Murermester Phil i Anledning af Konflikterne henholdsvis paa Østre Gasværk og paa Hellerup Glasværk afgøre af Den faste Voldgiftsret.«

Arbejdet genoptoges saa efter at have været standset i 3 Dage.

Under Henvisning til denne Fremstilling har Klagerne nedlagt Paastand paa, *at* Arbejdsnedlæggelserne hos Murermester Vilh. Køhler — saavel den den 8. August som de den 21. August foretagne — kendes ulovlige som stridende baade mod Septemberforligets Punkt 2 og mod de i Faget gældende Regler for Behandling af faglig Strid, *at* De samvirkende Fagforbund paa Murerforbundets og Murersvendenes Fagforenings Vegne ikendes en klækkelig Bod for de ulovlige Arbejdsstandsninger, og *at* denne Bods Størrelse bestemmes saaledes, at den giver fuld Erstatning til Murermester Køhler for det Tab, Arbejdsstandsningerne har paaført ham, samt *at* Sagens Omkostninger paalægges de Indklagede.

De Indklagede har ikke bestridt Rigtigheden af Klagernes Fremstilling af selve det faktisk Foregaaede, saaledes som den her er gengivet, men de har bestridt, at det, at de 12 Svende den 8. August ophørte at arbejde for Murermester Køhler, fordi de ikke kunde enes med ham om Timebetalingens Størrelse, kan betragtes som en uberettiget Arbejdsstandsning, saavel som at der i den Anledning kan paahvile Murerforbundet eller dettes københavnske Afdeling nogetsomhelst Ansvar. Endvidere har de hævdet, at Køhlers Tilbageholden af den Del af Timelønnen, der laa over Minimallønnen, var en Betalingsstandsning, som maatte berettige Fagforeningen til at stoppe Arbejdet hos Køhler som sket ved Notitsen af 20. August. De har derfor paastaaet sig frifundne og Klagerne paalagte Sagens Omkostninger.

Hvad først angaar de 12 Svendes Forhold den 8. August, da er dette Forhold af lignende Art som det i Sagen Nr. 78 omhandlede, og i Henhold til de der anførte Betragtninger findes dette Forhold fra Svendenes Side vel at maatte betegnes som en uberettiget Arbejdsstandsning, men samtidig findes Manglen af en klar Aftale mellem Mester og Svende om Rækkevidden af den trufne Aftale om en vis Timebetaling at indeholde en saadan Undskyldning for Fagforeningens Opfattelse af og Optræden i Sagen, at der ikke paa dette Punkt findes at kunne paalægges Organisationen noget Ansvar.

Hvad dernæst angaar den ved Notitsen af 20. August d. A. fremkaldte Arbejdsstandsning ved alle Murer-

mester Køhlers Byggearbejder, maa det efter Proceduren antages, at Køhler under sine Konferencer med Fagforeningens Formand i Anledning af Timeløns-Overskudets Tilbageholden har henvist baade til, at han ønskede at tilbageholde dette Overskud, til Forholdene ved Østre Gasværk var ordnede, og til, at han jo ikke kunde udbetale Overskudet uden at risikere, at Fagforeningen — saaledes som den havde gjort det i sin Skrivelse af 28. Juli 1912 til Murerlavet i Sagen Nr. 78 — deri vilde se en Anerkendelse fra hans Side af den skete Arbejdsstandsnings Berettigelse, samt at Formanden henviste Murermester Køhler til at udbetale Beløbet under Forbehold, hvilket han dog ej heller vilde. Videre skal nævnes, at det vel efter Ordlyden af Priskurantens Afsnit B. Nr. 6 (jfr. ogsaa en faglig Voldgiftskendelse af 14. September 1912) maa være Reglen, at al Timeløn udbetales hver Ugedag. Men derved maa dog bemærkes, at dette kun kan gælde, hvor der ikke foreligger særlig Aftale eller senere Praksis om en anden Ordning, og ej heller uden videre kan gælde, hvor der — saaledes som her — alt er iværksat en uberettiget Arbejdsstandsning. Hertil kommer derhos som ganske afgørende for Bedømmelsen af den ved Notitsen af 20. August iværksatte Arbejdsstandsning, at en Betalingsstandsning ordentligvis kun kan berettige de Arbejdere, hvem den har ramt, og eventuelt ogsaa andre Arbejdere i samme Virksomhed eller hos samme Arbejdsgiver, hvem den hænger over Hovedet som en Trusel om, at de heller ikke vil faa deres Tilgodehavende udbetalt til Forfaldstid, til at standse Arbejdet. Men om noget saadant har der i nærværende Tilfælde slet ikke været Tale. Efter Arten af den af Murermester Køhler iværksatte Tilbageholden af Restugelønnen overfor de Svende ved Gasværket, der havde standset Arbejdet, gav denne Tilbageholden ikke Fagforeningen ringeste Grundlag for at befrygte, at Arbejderne paa Murermester Køhlers andre Arbejdspladser ikke fuldt ud og til rette Tid skulde faa, hvad der tilkom dem. Den den 21. August paabegyndte uvarslede Arbejdsstandsning paa samtlige Køhlers Arbejdspladser maa derfor betegnes som et ret alvorligt Brud paa Septemberforligets Punkt 2 og Fagets Overenskomst Afsnit P. Nr. 9.

De Tab eller Forpligtelser, der derved maatte være paaførte Murermester Køhler, er ikke dokumenterede under Sagen; men der er bl. a. henvist til, at der kan ventes rejst Krav paa Spadserepenge fra Arbejdsmændenes Side.

Sagen findes herefter at burde afgøres derhen, at der paalægges de Indklagede paa Murerforbundets københavnske Afdelings Vegne en Bod af 500 Kr., der vel tillægges Klagerne, men saaledes, at Klagerne deraf udbetaler Murermester Køhler saa meget, som denne maa faa at udrede i Spadserepenge eller iøvrigt i Anledning af den heromhandlede Arbejdsstandsning. Endvidere vil de Indklagede have at udrede Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Kendelse:

De Indklagede, De samvirkende Fagforbund paa Murerforbundets københavnske Afdelings Vegne, bør til Klagerne, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, betale en Bod af 500 Kr. Endvidere betaler de Indklagede paa samme Afdelings Vegne Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Elektrikerne i Landdistrikterne. I den Overenskomst med tilhørende Prisliste, som Elektrikerforbundet i Maj 1911 indgik med Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark findes følgende Passus under Afsnittet »Almindelige Bestemmelser«:

For Arbejde i Landdistrikterne fastsættes ingen Priskurant mellem Organisationerne, men disse er enige om, at saadant Arbejde normalt bør udføres i Akkord, og at Akkordprisen under alle Omstændigheder ikke maa overstige de i

Priskuranten for Købstæderne fastsatte Priser.

Denne Bestemmelse har i Tidens Løb givet Anledning til mange Divergenser.

Forbundets Medlemmer har i Henhold til Overenskomsten søgt at faa saadanne Priser fastslaaet, saa det var muligt at opnaa en passende Fortjeneste, og paa sine Steder, hvor Arbejdet har været at jævnføre med Købstadarbejde, er der selvfølgelig stillet Forlangende om at faa samme Pris som i Købstæderne, men Arbejdsgiverne, som under Forhandlingerne har hævdet, at de under ingen Omstændigheder vilde betale Landarbejde med en Pris, der var højere end 15 % under Købstadprislisten, har iøvrigt uden videre fortolket Bestemmelsen saaledes, at det var *dem*, der afgjorde, hvorledes Betalingen skulde være.

Dette Forhold gav Anledning til Forviklinger, bl. a. i Horbelev og Viby.

Under disse Omstændigheder afholdtes der et Fællesmøde den 13. Septbr., og ved denne Lejlighed begærede Arbejdsgiverne følgende Spørgsmaal afgjort ved faglig Voldgift:

»Hvorvidt der i Horbelev og Viby har været iværksat Strejker. I saa Fald: om disse har været ulovlige.

Forsaavidt dette sidste er Tilfældet, agter man at kræve Erstatning af Elektrikerforbundet.

Endvidere ønsker man ved Voldgiftsretten afgjort, om Dansk Elektrikerforbund ved at søge at gennemtvinge Provinspriskuranten paa Landarbejde har begaaet Brud paa bestaaende Overenskomster.«

Forbundets Repræsentanter vilde ikke indgaa paa at lade alle disse Spørgsmaal indanke for en faglig Voldgift, men forlangte en Realitetsforhandling optaget om Priser og Regler for Arbejde i Landdistrikter, saaledes at Arbejdsgivernes Vilkaarlighed fremtidig var udelukket.

Da Arbejdsgiverne ikke vilde indgaa herpaa, endte Mødet resultatløst; mulig vil Sagen komme til Syne igen i den faste Voldgiftsret.

Malerne i Provinserne. Malerforbundet har den 24. Septbr. fra Mestrenes Centralforening i Jylland og Østifterne modtaget Opsigelse af den for Provinsen gældende Overenskomst af 1910. Overenskomsten med derunder hørende Specialprislister træder herefter ud af Kraft den 1. April 1913.

Samtlige i Malerfaget gældende Overenskomster er nu med en enkelt Undtagelse opsagte; denne Undtagelse er Fabriken »Scandia« i Randers, for hvis Vedkommende der ikke foreløbig bliver Tale om Opsigelse.

Generalforsamlinger og Møder.

Generalforsamlingen i De samvirkende Fagforbund afholdes ifølge Lovene hvert andet Aar i April Maaned. Til den kommende Generalforsamling i April 1913 skal eventuelle Forslag til Ændring af Lovbestemmelser fremsættes mindst 6 Maaneder forud, altsaa *senest d. 25. Oktober* d. A.

Enhver Organisation (Forbund, enkeltstaaende Fagforening eller Fællesorganisation), som tilhører De samvirkende Fagforbund, kan stille Forslag; derimod kan ingen enkelt Person eller Afdeling stille Forslag, med mindre Forbundet optager det som sit.

Organisationer, som agter at foreslaa Forandringer, Tilføjelser eller Ophævelser af Lovbestemmelser, bedes sende Forslag under Adresse: De samvirkende Fagforbund, Nørre Farimagsgade 49, Kbhvn.

Meddelelser.

Administrationsbidraget.

Organisationernes Opmærksomhed henledes paa Lovens § 18, hvorefter Administrationsbidraget for andet Halvaar skal være indbetalt inden Udgangen af Oktober Maaned.

E. Svendsen,
Kasserer.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i September 1912.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 12. Oktober 1912.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

BORDINGS BOGTRYKKERI KØBENHAVN

ARBEJDLINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsloshedsen i September 1912.

Bemærkn.: Naar ingen Arbejdsløse eller ingen Tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et ?

1. Byens Navn:	
2. Organisationens Navn:	
3. Antal Medlemmer:	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse:	
I Midten af Maaneden:	
Ved Slutningen af Maaneden:	
5. Hvormange Arbejdsdage er der især paa ret for Medlemmere paa Grund af Arbejdsløshed i Maaneden i alt (Søn og Helligdage eller ligenede Fridage medregnes ikke) med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen):	
6. For hvormange Dage er den udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage):	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdløse og Rejsende i Maanedens Løb:	
a) Af Arbejdsløshedskassen:	
b) Af Fagorganisationen:	

Formandens Navn:

Adresse:

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til der Forbund, hvorpaa de staar som Afdeling, eller kunne staa, som Afdeling, saaledes at Skemaet vil Forbundet i Hænde senest d. 13. Oktober 1912.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. P. V.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for ½ Øre (uden for Kobenhavn Portoforhøjelse for ½ Øre).

Carl F. Madsen.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 15 ❋ KØBENHAVN DEN 12. OKTOBER 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Arbejdsløsheden i Juli Maaned 1912.

Den faste Voldgiftsret.

Elektropletarbejdernes Strejkevarsler.
Sag Nr. 80.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 5. Oktober 1912 i Sag Nr. 80: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbunds Vegne.

Klagerne har anført følgende:

Mellem Foreningen af Fabrikanter i Elektropletfaget i København og Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund i Danmark har der været ført Forhandlinger om en ny Overenskomst i Stedet for den tidligere gældende, der af Arbejderne var opsagt til 1. August d. A. Disse Forhandlinger førte ikke til noget Resultat, og heller ikke de derefter førte Forhandlinger mellem Hovedorganisationerne førte til nogen Overenskomst. Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund havde imidlertid under 8. August givet 1. Strejkevarsel og under 15. August 2. Strejkevarsel, og den 23. August blev Arbejdet nedlagt af Forbundets Medlemmer. Senere har de hos Fabrikanterne beskæftigede Medlemmer af Dansk Metaltrykkerforbund, efter derom givet Varsel, ligeledes nedlagt Arbejdet fra Fredag den 6. September. Fabrikanterne beskæftigede imidlertid tillige en Del kvindelige Arbejdere, der ikke var Medlemmer af nogen Fagorganisation, og disse kvindelige Arbejdere har indmeldt sig i Elektropletarbejdernes Fagforening og har derefter uden noget forudgaaende Varsel nedlagt Arbejdet.

Efter Arbejdsgiverforeningens Mening er der herved sket et Brud paa Septemberforligets Punkt 2. Ved de af Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderne under 8. og 15. August givne Strejkevarsler varsles der nemlig Arbejdsstandsning for »vore Medlemmer«, men herved kan der efter Arbejdsgiverforeningens Mening alene være sigtet til de Arbejdere, der paa Strejkevarslernes Dato var Medlemmer af Forbundet, da Forbundet formentlig kun for saadanne Arbejdere har Ret til at give Strejkevarsel. Arbejdsgiverforeningen har i denne Forbindelse henvist til, at det i saadanne Fag, hvor Arbejdsgiver-Organisationen ikke alt var trængt stærkt igennem, ofte er sket, at private Arbejdsgivere og Virksomheder, der hidtil havde staaet uden for Arbejdsgiver-Organisationen, har indmeldt sig i denne, saa snart en Lockout i vedkommende Fag var iværksat, og at Arbejdsgiverforeningen i saadanne Tilfælde har ment sig forpligtet til at tilkendegive disse Tiltrædende, at de hver for sit Vedkommende maatte give særligt Lockout Varsel.

Arbejdsgiverforeningen har fremdeles særlig gjort gældende, at der ikke ved de ovennævnte i Elektropletfaget givne Strejkevarsler kan være tænkt paa de kvindelige Arbejdere. I de Forslag til Overenskomst, der foreligger saavel fra Arbejdernes som fra Arbejsgivernes Side, er der nemlig overhovedet ikke tænkt paa kvindelige Arbejdere, uagtet kvindelige Arbejdere anvendes;

de Lønvilkaar, som Arbejdsgiverne har tilbudt, er tilbudt under Forudsætning af, at Arbejdskraften var mandlig. Dette skal under Fællesmødet ogsaa være erkendt fra Forbundets Side, og Forbundets københavnske Afdelinger har heller ikke tidligere haft kvindelige Medlemmer. Men naar dette er Tilfældet, menes hele Fagforeningens Karakter forandret i det Øjeblik, den optager de kvindelige Arbejdere, og skal disse strejke, maa der derfor efter Arbejdsgiverforeningens Mening i alt Fald gives særligt Varsel for dem.

I Henhold til det Anførte har Klagerne begæret De samvirkende Fagforbund paa Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbunds Vegne idømt en klækkelig Bod for den ulovlige Arbejdsstandsning, hvorved der skal være forvoldt Fabrikanterne betydelig Skade, ligesom de har begæret Indklagede paalagt Sagens Omkostninger.

De Indklagede har paastaaet sig frifundne og Klagerne paalagt Sagens Omkostninger, idet de hævder, at Udtrykket »vore Medlemmer« selvfølgelig omfatter alle, der er eller maatte blive Medlemmer af Organisationen i den Tid, Strejken varer, og idet de derfor bestride, at der har paahvilet Forbundet nogen Pligt til at give nye Strejkevarsler for de Kvinder, som har nedlagt Arbejdet efter at have indmeldt sig i Organisationen.

Retten maa for saa vidt give de Indklagede Medhold, som efter dens Mening Strejke- og Lockoutvarsler maa gælde ikke blot for dem, der er Medlemmer af vedkommende Organisation i det Øjeblik, Varslet gives, men ogsaa for dem, der først indmelde sig i Organisationen, medens Varslet løber eller Strejken varer, forudsat at de Paagældende naturlig maa betragtes som hørende hjemme under vedkommende Organisation.

Det maa dog herved fremhæves, at den Arbejder eller Arbejdsgiver, der saaledes indmelder sig i en Organisation, efter at der af denne er givet Strejke- eller Lockoutvarsel, næppe derved vil kunne frigøre sig for de kontraktmæssige Forpligtelser, som han inden sin Indtræden maatte have paataget sig overfor den eller dem, til hvem han staar i Forhold som Arbejder eller Arbejdsgiver. Endvidere ligger det i det her sagte, at en Organisation ikke ved at optage Medlemmer, der ikke naturlig hører til den, kan skaffe disse Ret til at benytte sig af et Strejke- eller Lockoutvarsel, der ikke er givet med dem for Øje.

For saa vidt Klagerne derhos særlig har lagt Forbundet til Last, at det ved at bevæge de paagældende Kvinder — der udelukkende eller dog hovedsagelig synes at have været beskæftigede med et Arbejde (nemlig Pasning af en »Kradsemaskine«), som ikke udføres af nogen af de strejkende mandlige Arbejdere — til at indmelde sig i Fagforeningen og nedlægge Arbejdet, har udvidet Strejkens Rammer ud over Strejkevarslets Rækkevidde, skal derom bemærkes, at, selv om man vil gaa ud fra, at deres Indmeldelse skyldes en Agitation fra Organisationens Side, og selv om man endvidere — saaledes som det er fremhævet under Proceduren — i Lovene for Forbundets Afdelinger § 2 c, hvor det hedder: »Provinsafdelinger optager alle Brancher, saaledes ogsaa kvindelige Arbejdere« vil se en Forudsætning om, at Organisationen ikke ved Lovens Givelse har tænkt paa at inddrage de heromhandlede Arbejdersker under sig, findes Organisationen dog ikke at have foretaget noget i Forhold til Arbejdsgiverne uberettiget Skridt.

Forbundets Formaal angives nemlig som »at samle alle Fagforeninger, hvis Medlemmer er beskæftigede ved Guld-, Sølv- og Elektropletfaget«, medens Afdelingernes Opgave er denne: »i Overensstemmelse med Forbundets Formaal at søge Medlemmernes Fællesinteresser fremmet«. Det er derhos ubestridt, at de heromhandlede Arbejdersker ved Indmeldelsen hverken tilhørte nogen anden faglig Organisation eller kunne siges snarere at høre hjemme

under nogen anden faglig Organisation. Men herefter maa disse Arbejdersker henregnes til dem, der naturlig høre hjemme under den her indklagede Organisation, og de af denne givne Strejkevarsler maa ved Indmeldelsen ogsaa blive gældende for dem. Paa den anden Side er dermed selvfølgelig ikke sagt, at de Overenskomster angaaende Priser og lign., der er sluttet inden for Faget, uden at man derved tillige har haft disse Arbejdersker for Øje, uden videre kunne paaberaabes til Fordel for dem. Eventuelt opkommende Tvivlsspørgsmaal i saa Henseende maa gøres til Genstand for særlig Forhandling og Afgørelse efter Forholdets nærmere Beskaffenhed.

I Henhold til det Anførte ville de Indklagede være at frifinde. Sagens Omkostninger findes Klagerne at burde bære med 100 Kr.

Kendelse.

De Indklagede, De samvirkende Fagforbund paa Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbunds Vegne, bør for Tiltale af Klagerne, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betale Klagerne med 100 Kr.

Centralforeningen af Malermestres Pligt til at betale Erstatning ved Ulykkestilfælde.

Sag Nr. 81.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 5. Oktober 1912 i Sag Nr. 81: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Centralforeningerne af Malermestre i Jylland og Østifternes Vegne.

Klagerne har anført følgende:

Den 7. April 1910 blev der indgaaet Overenskomst mellem Centralforeningerne af Malermestre i Jylland og Østifterne og Malerforbundet om Løn- og Arbejdsforhold.

I nævnte Overenskomst er under Punkt 10 optaget følgende Bestemmelse:

»10. Centralforeningerne vil, hvor dette endnu ikke er Tilfældet, fra Dato gennemføre, at Medlemmerne holder de hos dem arbejdende Svende ulykkesforsikrede efter den i Lov af 7. Januar 1898 anførte Erstatningsskala og herudover for de første 13 Uger efter et Ulykkestilfældes Indtræden med mindst 1 Kr. i Dagpenge uden Udgift for Svendene.«

Den 31. August 1910 kom ved et Ulykkestilfælde et af Malerforbundets Medlemmer, E. Davidsen, til Skade under sit Arbejde for Malermester M. Hansen i Aarhus (nu i Esbjerg). Arbejderforsikringsraadet tilkendte i den Anledning Davidsen en Erstatning paa 864 Kr. Det viste sig imidlertid, at Mesteren ikke havde sine Folk forsikrede, og i Skrivelse af 6. Juli 1912 har Davidsen modtaget Meddelelse fra Arbejderforsikringsraadet om, at der ved en hos Mesteren foretagen Udpantningsforretning ikke fandtes nogen Dækning for det skyldige Beløb.

Under Henvisning til, at Centralforeningerne ved Overenskomsten har forpligtet sig til at drage Omsorg for, at deres Medlemmer holder de hos dem arbejdende Svende ulykkesforsikrede paa den der fastsatte Maade og, naar de paagældende Mestre undlader dette, maa tage de Følger, som flyder deraf, har Malerforbundet overfor Centralforeningen af Malermestre i Jylland fremsat Krav paa Forsikringssummens Betaling, men denne har nægtet at imødekomme Forbundets Krav.

Klagerne har derfor under nærværende Sag nedlagt Paastand paa, at Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Centralforeningen af Malermestre i Jyllands Vegne kendes pligtig til at yde Malersvend E. Davidsen den Erstatning af 864 Kr., som Arbejderforsikringsraadet har tilkendt ham, samt at Sagens Omkostninger paalægges Arbejdsgiverforeningen.

De Indklagede have principalt under Henvisning til Punkt 11 i fornævnte Overenskomst paastaaet Sa-

gen henvist til Fagets Voldgift, hvilken Paastand der dog ikke findes Grund til at tage til Følge. Subsidiært have de paastaaet sig frifundne, hvorhos de have paastaaet Klagerne paalagt Sagens Omkostninger, idet de gør gældende, at Centralforeningerne ikke ved Overenskomstens ovenciterede Punkt 10 har paataget sig nogen ubetinget Pligt til at sørge for, at deres Medlemmer forsikre deres Svende i det angivne Omfang, men at Foreningernes Pligt kun kan være den, »at de skal bestræbe sig for, at deres Medlemmer lader de hos dem arbejdende Svende ulykkesforsikre«. Endvidere gøre de gældende, *at* Centralforeningerne maa have opfyldt deres Pligt i saa Henseende derved, *at* den jydske Centralforening umiddelbart efter Overenskomstens Vedtagelse har udsendt et Cirkulære til Medlemmerne om deres Pligter i Henhold til den nye Ovverenskomst, *at* der i »Malertidende« for 1. Maj og 1. Oktober 1910 indeholdes Artikler netop om Punkt 10 i Overenskomsten af 7. April 1910, og at Bestyrelsen for Centralforeningen ved den første Generalforsamling efter Overenskomstens Afslutning, den 31. Juli 1910 i Grenaa, gjorde de tilstedeværende Repræsentanter for Lokalforeningerne opmærksomme paa deres Pligter i Henhold til Overenskomsten.

Med Hensyn til Tilblivelsen af det heromhandlede Punkt i Overenskomsten er det under Proceduren oplyst, at det i et af Centralforeningerne fremsat Forslag til Overenskomst om Løn- og Arbejdsforholdene i Malerfaget var formet saaledes: Centralforeningerne vil, hvor dette endnu ikke er Tilfældet, søge gennemført, at Medlemmerne« osv. som ovenfor; men at Forbundet paa Forhandlingernes sidste Stadium opnaaede at faa Ordene »vil søge gennemført« ændret til »vil fra Dato gennemføre«, uden at det synes at have været Genstand for nærmere Drøftelse, hvorledes disse Ord skulle opfattes.

Retten mener nu vel ikke, at der i disse Ord kan lægges en ligefrem Kautionserklæring fra Centralforeningernes Side, saaledes at man paa Grundlag deraf fra Svendenes Side altid og ubetinget kan forlange det Erstatningsbeløb, der burde have været sikret ved Assurance, men ikke er blevet det, betalt af vedkommende Centralforening, og Retten maa endvidere give Centralforeningerne Medhold, naar det fra deres Side er hævdet, at Svendene, saa snart de bringe i Erfaring, at en Mester ikke har ulykkesforsikret sine Svende i Overensstemmelse med Punkt 10, bør gøre Foreningen bekendt dermed. Men paa den anden Side mener Retten, at der efter det stærke Udtryk, der her er benyttet: »Centralforeningerne vil gennemføre« er lagt et alvorligt Ansvar paa Centralforeningerne, saaledes at det maa være disses Sag, naar de i paakommende Tilfælde vil fri sig for Ansvar, da at godtgøre, at de ikke blot have indskærpet deres Medlemmer Forsikringspligten, men ogsaa have gjort, hvad der stod i deres Magt for at sikre sig, at Medlemmerne opfyldte denne Pligt, og naar det viser sig, at et Medlem ikke har opfyldt den, snarest mulig have foretaget de derefter nødvendige Skridt overfor vedkommende Medlem.

Med Hensyn til det her foreliggende Tilfælde kan den jyske Centralforening nu ikke antages at have gjort, hvad der herefter maa anses for at have været dens Pligt, idet den efter det foreliggende synes at have indskrænket sig til at indskærpe sine Medlemmer Forsikringspligten, men intet at have gjort for at sikre sig, at Pligten virkelig opfyldtes. Herefter findes de Indklagede paa Centralforeningen af Malermestre i Jylland's Vegne at burde ikendes en Bod, svarende til det Malersvend Davidsen tilkendte Forsikringsbeløb. De Indklagede ville derhos have at betale Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Kendelse:

De Indklagede, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, bør paa

Centralforeningen af Malermestre i Jylland's Vegne betale en Malersvend Davidsen tilfaldende Bod, stor 864 Kr.

Sagens Omkostninger betale de indklagede paa samme Forenings Vegne med 100 Kr.

Arbejdsløsheden

i Juli Maaned 1912.

De i nedenstaaende Fortegnelse nævnte 50 Fag eller Organisationer har meddelt Oplysninger om Arbejdsløsheden i Juli Maaned 1912 for ialt ca. 91,400 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 3,190 eller 3,5 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 73,100 eller 0,8 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysning fra Oliemøllere, Skraatobaksarbejdere, Rebslagere, Syersker, Telefonarbejdere, Glarmestre, Malere, Sadelmagere, Børstenbindere, Keramisk Forbund, Glasarbejdere og Bogbindere. Desuden er de meddelte Oplysninger ret ufuldstændige for Mølleriarbejdere, Murere, samt Dansk Arbejdsmandsforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	94	94	6	190	430	174	3	78	524	268	9	268
Bagere og Konditore	1025	1025	208	3190	1035	1035	92	1475	2060	2060	300	4665
Sukkervarearbejdere	146	146	0	0	63	63	4	104	209	209	4	104
Bryggeriarbejdere	2294	2294	0	57	1446	1446	2	92	3740	3740	2	149
Mineralvandsarbejdere	61	61	0	0	—	—	—	—	61	61	0	0
Slagteriarbejdere	232	232	31	663	1876	1876	20	371	2108	2108	51	1034
Tobaksarbejdere	3220	3220	171	4100	1608	1598	25	554	4828	4818	196	4654
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	1294	1128	44	758	2993	2983	48	1725	4287	4111	92	2483
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skrædere	2150	2150	45	528	1415	1415	108	847	3565	3565	153	1375
Handskemagere	61	61	0	0	13	13	1	27	74	74	1	27
Hattearbejdere	151	151	41	1090	72	72	12	298	223	223	53	1388
Skotøjsarbejdere	2007	2007	124	2436	894	878	12	282	2901	2885	136	2718
Jordarbejder, Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	96	96	20	360	66	26	0	0	162	122	20	360
Murere	1478	1478	10	240	4196	1191	2	10	5674	2669	12	250
Murarbejdsmænd	980	980	0	0	—	—	—	—	980	980	0	0
Hustømrere	1283	1283	35	491	3003	2964	13	445	4286	4247	48	936
Skibstømrere	—	—	—	—	361	347	3	66	361	347	3	66
Snedkere	2993	2993	248	7191	3257	3257	106	3128	6250	6250	354	10319
Billedskærere	85	85	15	271	48	48	0	66	133	133	15	337
At overføre	19650	19484	998	21565	22776	19386	451	9568	42426	38870	1449	31133

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	19650	19484	998	21565	22776	19386	451	9568	42426	38870	1449	31133
Stukkatører	74	74	0	0	10	10	0	0	84	84	0	0
Skorstensfejere	60	60	2	45	—	—	—	—	60	60	2	45
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	588	588	22	600	1526	1525	65	1031	2114	2114	87	1631
Bødkere	266	266	0	48	456	456	16	374	722	722	16	422
Drejere	69	69	7	171	217	217	18	341	286	286	25	512
Karetmagere	296	296	2	27	493	493	5	81	789	789	7	108
Barnevognsarbejdere	30	30	2	59	—	—	—	—	30	30	2	59
Korkskærere	180	180	4	100	33	33	0	0	213	213	4	100
Kurvemagere	112	112	0	0	—	—	—	—	112	112	0	0
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	98	98	3	61	97	97	0	5	195	195	3	66
Hvidgarvere	40	40	2	41	31	31	—	—	71	71	2	41
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Pottemagere	61	61	0	0	42	42	0	0	103	103	0	0
Stenarbejdere	119	119	5	131	392	247	15	348	511	366	20	479
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv-, Elektropl.	255	255	2	120	120	120	1	23	375	375	3	143
Blikkenslagere	660	660	19	676	436	436	5	108	1096	1096	24	784
Metaltrykkere	73	73	0	0	—	—	—	—	73	73	0	0
Gørtlere og Metalarb.	281	281	6	208	79	79	2	39	360	360	8	247
Smede og Maskinarb.	6350	6350	316	7261	5214	5214	69	1417	11564	11564	385	8678
Formere	350	350	11	387	1050	1050	23	721	1400	1400	34	1108
Elektrikere	514	514	21	941	278	278	5	277	792	792	26	1218
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	162	162	3	108	908	654	7	189	1070	816	10	297
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	291	266	9	215	91	91	0	35	382	357	9	250
Typografer	2355	2355	154	3919	1364	1352	47	1265	3719	3707	201	5184
Sømænd	(2000)	(2000)	0	0	(2000)	(2000)	0	0	2000	2000	0	0
Søfyrbødere	(1200)	(1200)	0	0	(1200)	(1200)	0	0	1200	1200	0	0
Kedel- og Maskinpass.	572	572	1	95	769	769	5	106	1341	1341	6	201
Gartnere	122	122	0	0	22	22	0	0	144	144	0	0
Kelnere	723	723	20	700	305	305	18	550	1028	1028	38	1250
Dansk Arbejdsmandsf.	12500	9128	591	14795	20500	9095	161	2906	33000	18223	752	17701
Arbejdsm. Fagforening f. Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	730	730	1	26	730	730	1	26
Kvindeligt Arbejderf.	2129	1819	73	1315	624	410	5	130	2753	2229	78	1445
Tilsammen	48980	45107	2273	53588	58563	43143	919	19540	110743	91450	3192	73128

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1 Sal. Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 16 ❁ KØBENHAVN DEN 19. OKTOBER 1912 ❁ 9. AARGANG

INDHOLD: Straffelovgivning. Lønbevægelser og Konflikter (Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggerne i København. Slagteriarbejderne i Vejle. Stukkatørerne i København.)

Straffelovgivning.

Den 11. August 1905 blev der nedsat en Kommission til at foretage et Gennemsyn af den almindelige borgerlige Straffelovgivning, og for at udarbejde Udkast til ny Lovbestemmelser paa dette Omraade. Denne Kommission har for kort Tid siden afgivet Betænkning.

Da Kommissionen blev nedsat og man var blevet kendt med dens Sammensætning, stod det klart, at det Resultat, som en Gang vilde komme til at foreligge, ikke vilde løsne de mange og snærende Baand eller skabe mere Frihed for Befolkningen, men at det ny Forslag om mulig vilde søge hidført endnu flere og strængere Straffebestemmelser end der findes i den nugældende Straffelov. Det er gaaet som det var ventet og næsten værre endnu.

Dette Lovforslag, som er af den største Betydning for hele Arbejderbevægelsn, har derfor ganske almindelig Interesse, men da Bladets Plads ikke tillader en indgaaende Bedømmelse af samtlige Forslagets Bestemmelser, skal vi indskrænke os til at beskæftige os med de Paragrafer, der har særligt Bud til Arbejderne og deres faglige Organisationer.

Mest indgribende er Forslaget, forsaavidt Arbejdernes stærkeste Vaaben i denne Kamp: Strejken, derved maatte berøves dem. Og dette er til en vis Grad Tilfældet.

Forbrydelser i særlige offentlige Pligtforhold.

I Forslaget § 174 staar der:

»Naar nogen i § 165 nævnt Person nægter eller forsætlig undlader at opfylde Pligt, som Tjenesten, Hvervet eller Paalæget medfører, eller at efterkomme Befaling, som med Hensyn hertil lovlig gives ham, straffes han, fsv. anden Straf ikke er særlig foreskrevet, med Bøde eller simpelt Fængsel.«

I den nugældende Straffelov lyder en tilsvarende Bestemmelse saaledes:

»Den Embedsmand, som nægter eller forsætlig undlader at opfylde, hvad der er ham lovligt befalet, straffes med Bøder, simpelt Fængsel eller Embedsfortabelse.«

Og i en anden Paragraf er det bestemt, at hvad der er fastsat om Embedsmænd ogsaa gælder om Bestillingsmænd.

Som det vil ses rækker det strafbare efter § 174 udover det nugældende, idet der er tilføjet Nægtelse eller forsætlig Undladelse af at opfylde Pligt, som en Tjeneste, et Hverv eller et Paalæg medfører. Men ogsaa de Personer, paa hvem Straffebestemmelsen i det ny Forslag, kan komme til Anvendelse, er langt flere end som nu: Embeds- og Bestillingsmænd. Thi i § 165, hvortil § 174 henviser, nævnes »enhver, hvem det paahviler at varetage offentlig Tjeneste eller Hverv samt den, der i en privat Virksomhed i Medfør af Paalæg ved Lov eller af offentlig Myndighed har særlige Pligter mod det offentlige at varetage.«

Altsaa ikke blot Statens og Kommunens Embeds- og Bestillingsmænd,

men enhver, som i privat Virksomhed har særlige Pligter mod det offentlige at varetage ifølge Lov eller Paalæg af offentlig Myndighed falder ind herunder. Der sigtes herved, forsaavidt Pligterne følger af Lov, til Læger, Apotekere, Jordemødre, Fæstemænd osv. Men Pligter ifølge Paalæg af offentlig Myndighed lader sig ikke opregne, især naturligvis ikke, hvis der skal medtages ogsaa Paalæg, som maatte gives i en enkelt Situation. Selvfølgelig kan det dog kun være Brud paa de særlige Pligter overfor det offentlige, der kan straffes efter § 174, ikke Brud paa private Pligter, der maatte paahvile den paagældende, selv om han hører til de Personer, som falder ind under Paragrafen.

»At nægte eller forsætlig undlade at opfylde Pligt, som Tjenesten, Hvervet eller Paalægget medfører«, omfatter ogsaa Strejker, eventuelt ogsaa en Obstruktion f. Eks. af Jernbanefunktionærer. De Personer, som Talen er om, altsaa ikke blot Embeds- og Bestillingsmænd, men ogsaa en ubestemt og ikke paa Forhaand angivelig Kreds af Private kan naturligvis ved Opsigelse efter de for Stillingen gældende Regler bringe denne til Ophør. Men saalænge de er i Stillingen, vil bl. a. en Strejke eller for de Privates Vedkommende en Vægring ved at udføre Pligterne mod det offentlige være strafbar efter § 174.

Det er ikke fremhævet i Lovforslagets Motiver, at dette har været Meningen, men der gaas vistnok i Betragtning af den ovennævnte nu gældende Regel om Embeds- og Bestillingsmænd ud fra, at det foreslaaede ikke er noget væsentlig nyt, bortset fra den betingelsesvise Udvidelse til Private. Hvad der nu skal henføres under »Bestillingsmænd« er dog ikke sikkert, medens der ikke kan være Tvivl om den omfattende Karakter af »enhver, hvem det paahviler at varetage offentlig Tjeneste eller Hverv«. Og som foran bemærket rækker ogsaa Definitionen af det strafbare videre efter det nye Forslag, end efter den gældende Straffelov.

Den Ubestemthed, der er med Hensyn til hvem der falder ind under § 174, er tildels af mindre Interesse, fordi der for et vist Omraade er givet en særlig Regel.

Det er Forslagets § 394, der for en Del rammer, hvad der ogsaa kan straffes efter § 174, men paa den anden Side rækker adskilligt ud derover.

I § 394 findes nemlig, som ogsaa i Motiverne udtrykkelig fremhævet, fastsat Straf for Strejke under de her nævnte Betingelser. Disse er

1) at en Person retsstridig undlader Opfyldelse af tjenstlige Pligter — det behøver altsaa ikke at være i Fællesskab som Strejke, ogsaa den enkeltes Handling i saa Henseende er strafbar, hvilket forøvrigt ligeledes gælder om § 174 — og

2) derved »forvolder, at offentlige eller offentlig godkendte Indretninger, der tjene det almene Samkvem eller til Fyldestgørelse af almene Fornødenheder sættes ud af Brug.« Straffen er simpelt Fængsel eller Arbejdsfængsel og under skærpende Omstændigheder Strafarbejde indtil 6 Aar. Forvoldes mindre indgribende Forstyrrelser i Indretningens Brug eller kun en kortvarig Stansning af Brugen, er Straffen simpelt Fængsel eller Bøde ikke under 100 Kr.

Det er indlysende, at denne Bestemmelse rækker meget vidt. Fyldestgøre en almen Fornødenhed gør jo ikke blot Post-, Jernbane-, Sporveje, Telegraf- og Telefon, Belysnings-, Vand- og Renovationsvæsen, men formentlig ogsaa Droscheselskaber, Slagtehuse, Bagerier, der jo forsaavidt kan siges at være offentlig godkendte, som der gælder særlige Vedtægter for dem, og meget andet. I Motiverne siges det ovenikøbet, hvad dog ikke findes hjemlet ved Paragrafens Ord, at udenfor Paragrafen falder kun »saadanne private Anlæg, der kun tjene til Brug for en enkelt eller en meget begrænset Kreds, og som end ikke indirekte have Interesse for Almenheden, idet kun saadanne Indretninger ville

kunne virke uden offentlig Godkendelse.«

Dernæst kan selv den kortvarige Stansning af Brugen straffes.

At den enkelte kan straffes under de nævnte Betingelser er for den Undersøgelse, som det her drejer sig om, af mindre Interesse. Men at f. Ex. en Strejke hos et Automobilselskab, en Bagerstrejke, i hvert Fald en Sporvejsstrejke eller en Renovationsstrejke osv. herefter kan straffes ovenikøbet med indtil 6 Aars Strafarbejde er selvfølgelig af største Betydning.

I Betingelsen »retsstridig undlade Opfyldelsen af tjenstlige Pligter« ligger ingen anden Begrænsning end at Undladelsen befindes overenskomststridig, altsaa f. Ex. iværksat uden tilstrækkeligt Varsel, med Tilsidesættelse af Reglerne om faglig Mægling og Voldgift osv. »Tjenstlige Pligter« vil ikke sige andet end Pligter, som følge af Tjenesten.

I denne Forbindelse maa yderligere gøres opmærksom paa, at ikke blot de, som selv gør sig skyldige i det nysanførte Forhold straffes efter § 394, men ogsaa de, som ved at hindre nogen i Opfyldelse af tjenstlige Pligter eller paa anden retsstridig Maade forvolder, at Brugen af de førnævnte Indretninger forstyrres eller stanses, straffes paa samme Maade. Herunder maa vistnok falde f. Ex. en Bestyrelses Vedtagelse af en saadan Strejke, selv om ingen af dens Medlemmer selv deltager i Strejken, naar Strejken indtræder som Følge deraf med den i § 394 angivne Virkning.

Endelig er endnu af Interesse i § 394, at den rammer Beskadigelse af Tilbehør under de angivne Betingelser, altsaa at Brugen af de nævnte Indretninger forstyrres eller standses, med samme Straf. Selvfølgelig er der i Forslaget en almindelig Bestemmelse om Straf for Ødelæggelse af Andenmands Gods. Men i § 394 er altsaa den saakaldte »Sabotage« under visse Omstændigheder udskilt som særlig strafbar. Forsaavidt de »Indretninger« Talen er om i § 394, alt efter hvad der lægges ind i »Fyldestgørelse af almene Fornødenheder«, kan række temmelig vidt, og forsaavidt »Tilbehør« kan omfatte ret ubetydelige og uvæsentlige Genstande, hvorved Indretningen forstyrres eller kortvarig stanses. tør vistnok ogsaa denne Sabotage-Bestemmelse siges at gaa for vidt.

Af det anførte vil det ses, at medens det ved § 174 kommer an paa dens Stilling, som deltager i Srejken, er det afgørende efter § 394 den Virkning, som Strejken medfører. Den første § tager Sigte paa Lydighedspligten overfor det offentlige, den sidste paa Beskyttelse af almene Fornødenheder.

Men til begge Paragraffer føjer Lovforslaget dernæst i § 134 Straf af simpelt Fængsel eller Arbejdsfængsel for den, som »ved retsstridige Midler søger at bestemme nogen« som har særlige Pligter mod det Offentlige (altsaa alle, som falder ind under § 174), eller som er Tjenestemand ved de i § 394 omhandlede offentlig godkendte Indretninger, »til at foretage eller undlade noget med Hensyn hertil, eller som retsstridig søger at hindre eller forstyrre Pligtens Opfyldelse«. Det vil sige, at det er strafbart at »søge at bestemme nogen« til at strejke under de i § 174 eller § 394 angivne Betingelser, eller endog blot, selv om det ikke sker ved at søge at bestemme nogen, at søge at hindre eller forstyrre Pligtens Opfyldelse. For enhver Indblanding i disse Tjenestemænds Arbejdsforhold vil der her efter kunne risikeres Straf. Og Straf for at søge at bestemme nogen, som er ansat ved Indretninger, der fyldestgøre almene Fornødenheder, til Strejke, rækker i hver Fald meget vidt. Ganske vist kræves i sidst nævnte Tilfælde at der skal være anvendt »retsstridige Midler« og i det første, at der skal være handlet »retsstridigt«. Men Ubestemtheden heri medfører, at § 134 ikke uskadeliggøres derved. Et retsstridigt Middel vil f. Eks. vistnok være en urigtig Fremstilling af Forholdene, og naturligvis alt hvad der kan komme ind under Trusler. Og retsstri-

dig er bl. a. en Handling, som er overenskomststridig.

Forbrydelser mod en Persons Frihed.

Medens der er en Begrænsning saavel i § 174 (Vedkommendes Stilling) som i § 394 (den almene Fornødenhed) er der i § 255 foreslaaet en Straffebestemmelse, som uden saadan Begrænsning kan bringes til Anvendelse paa Strejker.

Der er i denne Paragraf fastsat Straf af Bøde, simpelt Fængsel eller Arbejdsfængsel indtil 1 Aar for »den, som ved Magt retsstridig tvinger eller ved Trusler, Svig eller paa anden Maade retsstridig bestemmer nogen til at gøre, taale eller undlade noget«.

Svarende hertil, men langt mere begrænset fastsætter den gældende Straffelovs § 210 Straf for »den, som ved Vold eller Trusel om Vold tvinger en anden til at gøre, taale eller undlade noget«.

Det er denne Paragraf, som nu væsentlig anvendes til Beskyttelse for Strejkebrydere, og i den foreslaaede ændrede Skikkelse vil den selvfølgelig afgive et langt kraftigere Værn for saadanne Personer foruden det Værn, som paa et begrænset Omraade ydes disse efter den ovennævnte § 134, hvortil yderligere kan føjes, at § 139 giver særlig Beskyttelse mod Legemskrænkelser og Ærefornærmelser for Personer, der falder ind under § 174 eller § 394. Efter Straffelovens § 210 skal den paagældende være tvungen ved Vold eller Trusel om Vold. Men efter den foreslaaede § 255 vil det være nok at tvinge ved »Magt«, hvilket ikke behøver at være fysisk Magt, eller at »bestemme« den paagældende ved Trusler — altsaa ikke blot Trusler om Vold — Svig — hvorunder formentlig urigtige Forestillinger — eller paa anden Maade retsstridig, hvilket rummer en ubestemt Almindelighed, som ikke paa Forhaand kan karakteriseres. Anvendelsen af Strejkevagter vil f. Eks. eventuelt kunne straffes herefter.

Dernæst vil § 255 kunne være af Betydning, selv om det ikke er over for Strejkebrydere der handles, naar en Strejke søges fremkaldt paa en af de i Paragrafen nævnte Maader. Hvis f. Eks. Medlemmer af en Fagforening retsstridig bestemmer andre Medlemmer af Fagforeningen, Flertallet, mulig Mindretallet, til at deltage i en Strejke, vil det være strafbart efter § 255. Og naar det erindres, at »retsstridig« kun behøver at betyde i Strid med en gældende Overenskomst, vil Rækkevidden heraf være klar.

Men ogsaa set i Forhold til Arbejdsgiverne vil denne § kunne faa Betydning som medførende Straf for Strejke. Thi ved enhver Strejke kan det siges, at Arbejdsgiveren tvinges eller bestemmes til at »gøre, taale eller undlade noget«. Og Betingelsen for det strafbare er da blot, at der er handlet retsstridig. Enhver Strejke, der er i Strid med en Overenskomst, vil herefter være strafbar.

Bestemmelser, som vil kunne virke hæmmende for Arbejderne i Kampen mod Arbejdsgiverne.

Den bestaaende Retstilstand i saa Henseende kan kortelig siges at være følgende. Ved § 5, 7. Stk. i Loven af 12. April 1910 om den faste Voldgiftsret er det som bekendt fastsat, at naar en Strejke eller Lockout ikke er retsstridig, »er den blotte offentlige Meddelelse om dens Varsling eller Ikrafttræden heller ikke retsstridig«. Og ved en Overretsdom af 6. November 1911 er det yderligere fastslaaet som Konsekvenser heraf, at Opfordringer til ikke at søge Arbejde paa et Sted, hvor der er dekreteret Strejke, eller til forinden at henvende sig til Fagforeningen heller ikke er retsstridige. Hvorvidt man imidlertid i Ly af § 5. 7 kan gaa i Henseende til at skildre de Omstændigheder, som ledsage eller begrunde en Strejke, er tvivlsomt. Om Straf vil der dog kun kunne blive Tale naar der foreligger en Ærefornærmelse eller Privatlivskrænkelse. Og hvad dette sidste angaar, er det ved Højesteretsdom udtalt, at en Omtale af Forholdene paa en Arbejdsplads ikke i og for sig er en Krænkelse af vedkommende Arbejdsgivers Pri-

vatliv, hvorimod f. Ex. en Offentliggørelse af Navnene paa Strejkebrydere er en Krænkelse af disses Privatliv.

I denne Retstilstand gøres der ved Straffelovsforslaget forsaavidt ingen Forandring, som Loven om Den faste Voldgiftsret, specielt § 5, selvfølgelig ikke ophæves derved. Men i det Grænseomraade, som nu findes mellem det strafbare og det retmæssige, og hvor der som bemærket kan være Tvivl, om noget er retmæssig eller retsstridigt, griber Forslaget ind, idet noget af hvad der nu maatte befindes retsstridigt, men ikke strafbart, og formentlig ogsaa noget af, hvad der nu vilde skønnes retsmæssigt, undergives Straf, dette sker ved Forslagets § 261, hvor der fastsættes Straf af Bøde, simpelt Fængsel eller under skærpende Omstændigheder Arbejdsfængsel for »den, der angaaende nogens personlige Forhold uberettiget fremsætter offentlige Meddelelser, som er egnede til at lægge Hindringer i Vejen for den paagældendes lovlige Erhverv eller iøvrigt for hans Livsforhold«.

Ved Ordet: uberettiget er undtaget hvad der dækkes af § 5, 7. Det er dog troligt, at § 261, hvis det blev Lov, vilde medføre, at Domstolene vilde blive meget utilbøjelige til at give § 5's Indhold og Konsekvenser, et større Omraade end højst nødvendigt. Og i hvert Fald vilde hvad der nu kun er retsstridigt som overskridende § 5, uden at være Ærefornærmelse eller Privatlivskrænkelse, blive strafbare under de i § 261 angivne Betingelser. Forsaavidt disse gaar ud paa, at Meddelelsen skal være egnet til at lægge Hindringer i Vejen for den paagældendes *lovlige Erhverv* eller iøvrigt for *hans Livsophold*, da rammer det første netop særlig saadanne Meddelelser, som der kan blive Anledning til under Arbejdskampe, og det sidste er saa omfattende, at det er vanskeligt at sige, hvad der ikke falder ind derunder. Ogsaa for Strejkebrydere vil der her være skabt en stærk Beskyttelse udover, hvad der følger af det tidligere herom anførte. Og hvad angaar Betingelsen: »angaaende nogens personlige Forhold«, da bruges dette Udtryk ganske vist nu i Bestemmelsen om Straf for Privatlivskrænkelser og er som bemærket altsaa ikke af Højesteret betragtet som omfattende Forholdene paa en Arbejdsplads. Men i den gældende Straffelovs § 220 staar der: »den som ved offentlige Meddelelser om personlige og huslige Forhold krænker Privatlivets Fred, straffes« osv. Hvorimod Udtrykket i § 261 anvendes paa en helt anden Maade og derfor ikke kan antages at blive fortolket saa begrænset som nu i § 220. »Nogens personlige Forhold« er i Virkeligheden alt, hvad der angaar den Person. I Motiverne siges det, at § 261 har saadanne Tilfælde for Øje, hvor den enkelte forfølges paa en saadan Maade, at hans *Adgang* til lovligt Erhverv, hans Arbejdsfred og Levefred angribes, saaledes hvor den offentlige Meddelelse vil kunne bevirke, at Personen intet Arbejde kan faa, eller at der lægges ham Hindringer i Vejen for at faa Husly eller andre Livsfornødenheder. Men Forslagets Ordlyd: »Meddelelser som er egnede til at lægge *Hindringer* i Vejen for hans lovlige Erhverv« fører ud herover, ialtfald udover de anførte Exempler.

I Betragtning af, at § 261 saaledes formentlig afgiver en omfattende Hjemmel for at ramme offentlige Medelelser, som maatte benyttes i en Arbejdskamp til Forsvar eller Angreb, er det ret uvæsentlig i denne Forbindelse, at Straffelovsforslaget i § 260 udvider det nu gældende Begreb: »Privatlivskrænkelse«, forøvrigt ogsaa mere efter Straffelovens Ord end efter Domstolenes Fortolkning af 220.

Derimod kan der være Anledning til at nævne § 261, 2. Stk., hvorefter den straffes, som for at skade eller forulempe nogen gør Brug af falsk eller misbruger ægte skriftlig eller trykt Udtalelse. At misbruge en trykt Udtalelse til at forulempe nogen, kan vistnok falde i enhvers Lod og vil ogsaa kunne forekomme

i en Kamp mellem Arbejdere og Arbejdsgiver. Men Bestemmelsen er saa omfattende og Ordet »misbruge« saa usikkert, at der dog næppe er Anledning her til særlig at dvæle derved.

Det samme gælder om § 143, der bl. a. sætter Straf for offentlig at tilskynde til Forbrydelser eller til Ulydighed mod Lov eller Paalæg af Øvrighed eller Domstol eller til at *modarbejde* nogen af Øvrighed eller Domstol truffen Foranstaltning. Selvfølgelig vil der i et saa velforsynet Rustkammer kunne hentes Vaaben imod Arbejderne. Men Besiemmelserne har dog ikke særlig Betydning i saa Henseende.

Derimod fortjener Forslagets § 153 særlig Opmærksomhed i denne Forbindelse, idet der her sættes Straf af Bøde eller simpelt Fængsel for den, som offentlig ophidser nogen Del af Befolkningen mod en anden Del paa en Maade, der er egnet til at forstyrre den almindelige Fred. Foruden at politisk Agitatation eventuelt kan rammes herefter, vil ogsaa en faglig Bestræbelse, hvorunder der lettelig kan siges at foreligge en Ophidselse af Arbejderne mod Arbejdsgiverne, altsaa en Del af Befolkningen mod en anden, falde ind herunder, naar Ophidselsen kan betegnes som egnet til at forstyrre den almindelige Fred, hvilket enhver Ophidselse under en Arbejdsstrid af nogenlunde omfattende Karakter uden nogen Vanskelighed kan erklæres for egnet til.

Ogsaa § 157, der straffer offentlig Gengivelse af Forhandlinger angaaende alment Anliggende ved offentlige Sammenkomster eller *Foreningsmøder* paa fortsætlig forvrænget Maade, maa fremkalde alvorlig Betænkelighed, uden at dette formentlig trænger nærmere Paavisning.

Presseforseelser.

Endelig er det indlysende, at de særlige Regler om Presseforseelser som Lovforslaget indeholder i 42de Kapitel, og hvorved den gældende Presselovgivning i flere Henseender væsentlig skærpes, vil være af Betydning for de Vilkaar, hvorunder faglig Strid kan udkæmpes.

Lønbevægelser og Konflikter.

Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggerne i København. Med De samvirkende Fagforbunds Sanktion har Dansk Stenarbejderforbund opsagt den hidtilgældende Overenskomst for Marmor-, Kalk- og Sandstensarbejde i København til Udløb 1. April 1913. Timelønnen ønskes forhøjet og Priskuranten omlagt efter Metersystemet.

Den opsagte Overenskomst blev indgaaet 9. Maj 1902. Ca. 75 af Forbundets Medlemmer vil Bevægelsen omfatte.

Slagteriarbejderne i Vejle. Den 27. September nedlagde 44 Arbejdere Arbejdet paa *Vejle og Omegns Svineslagteri* grundet paa Uoverensstemmelser angaaende forskellige Arbejdsforhold.

Efter forskellige Forhandlinger enedes de stridende Parter dog om Arbejdets Genoptagelse d. 1. Oktober, og samtlige Spørgsmaal henvistes til en Voldgiftsret, hvori Slagteriarbejderforbundets Formand, *Vald. Hartmann*, fik Sæde.

Stukkatørerne i København. Med De samvirkende Fagforbunds Sanktion har Stukkatørernes Forbund opsagt Fagets Priskurant i København til Udløb 1. April 1913.

Der vil blive fremsat Krav om Minimallønnes Forhøjelse, Arbejdstidens Forkortelse og navnlig en Forandring af nogle Akkordpriser, som i sin Tid er fastsat, inden nogen havde rigtig Kendskab til det paagældende Arbejde, der var ganske nyt i Faget den Gang.

De paagældende Priser er saa lave, at der næppe kan tjenes 2 Kr. om Dagen ved det Arbejde.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 17 ❋ KØBENHAVN DEN 26. OKTOBER 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Guldarbejderne i København. Hvidgarverne i Odense. Syerne i Horsens).

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Oktbr. 1912. Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. November 1912.

Den faste Voldgiftsret.

Malernes gensidige Organisationspligt.

Sag Nr. 82.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 12. Oktober 1912 i Sag Nr. 82: De Samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa det københavnske Malerlav og Malermester O. Severin Nielsens Vegne.

I Maj 1906 blev der mellem Malerlavet og Malernes Fagforening i København indgaaet en Overenskomst, hvis 1. og 2. Punkt er saalydende:

1. Malerlaugets Medlemmer forpligter sig herved til kun at beskæftige Malersvende, som er Medlemmer af Malerforbundets respektive Afdelinger, og Malernes Fagforenings Medlemmer forpligter sig til i København ikke at arbejde for Malermestre, som staar udenfor Malerlauget.
2. Malerlaugets og Malernes Fagforenings Medlemmer paatager sig gensidig den Forpligtelse, ikke at udføre Malerarbejde paa ny Byggeforetagender, hvor vedkommende Bygherre eller finansielle Leder ikke stiller fuldt betryggende Sikkerhed for hele Malerarbejdets Entreprisesum, forinden Snedkerarbejdets Opstilling.

Denne Bestemmelse gælder dog ikke ved Arbejdsudførelse for Stat eller Kommune, idet Garantispørgsmaalet her ordnes af Malerlauget. Malerlaugets Medlemmer forpligter sig til, overalt ved Udførelsen af nyt Bygningsarbejde, at yde Svendene Garanti for rettidig Udbetaling af den fortjente Arbejdsløn.

I de siden da forløbne Aar er der i en Række Tilfælde sket Henvendelse fra Malerlavet til Fagforeningen under Henvisning til nævnte Punkt 1 om, at den og den Mester udenfor Lavet beskæftigede organiserede Malersvende. Fagforeningen har saa forbudt sine Medlemmer at arbejde for vedkommende Mester, hvilket igen jævnlig synes at have ført til, at Mesteren indmeldte sig i Lavet.

Ved Generalforsamlings-Beslutning af 28. Marts 1908 ekskluderede Lavet et af sine Medlemmer, Malermester O. Severin Nielsen, fordi han ved en af Københavns Belysningsvæsen i Efteraaret 1907 afholdt Licitation havde indgivet et Tilbud, der var noget lavere end af Lavet i Henhold til dets faglige Regler tilladt. Da der paa Eksklusionstiden arbejdede nogle og tyve organiserede Svende hos Nielsen, rettedes der fra Lavet Henvendelse til Fagforeningen om at sørge for, at disse ophørte med at arbejde for ham. Fagforeningen paabød ogsaa de paagældende Svende at standse Arbejdet, men medens nogle af dem efterkom Ordren, var

der andre, der var utilbøjelige dertil. Af disse blev paa en snart efter afholdt Generalforsamling i Fagforeningen 4 i den Anledning ekskluderede, medens Generalforsamlingen samtidig bemyndigede Bestyrelsen til at træffe »passende Forholdsregler« mod de øvrige. For disses Vedkommende blev Forholdet efterhaanden ordnet, enten ved at de ophørte at arbejde for Nielsen, eller ved, at de slettedes af Fagforeningen paa Grund af Kontingent-Restance.

Da Malermester Nielsen imidlertid ansaa den af Lavet overfor ham iværksatte Eksklusion for uberettiget, anlagde han Sag mod Lavet til Genoptagelse og Erstatning, og ved Hof- og Stadsrettens Dom af 20. Maj 1912 blev det statueret, at Eksklusionen maatte anses ubeføjet, da der ikke var givet Nielsen behørig Underretning før Generalforsamlingen om, at der paa denne vilde blive stillet Forslag om hans Eksklusion. Lavet dømtes derfor til under Tvang af en daglig Mulkt at genoptage ham som Medlem samt til at betale ham en Erstatning af 2000 Kr.

Ved Skrivelse af 12. Juni d. A. meddelte Lavet Fagforeningen, at da man havde bestemt sig til ikke at appellere Dommen, var Nielsen nu igen at anse som Medlem af Lavet, hvorefter Fagforeningen anmodede Lavet om at foranledige, at Nielsen »pr. omgaaende« fjernede de uorganiserede Svende, som han beskæftigede. Allerede den 14. s. M. tilskrev imidlertid Lavet Fagforeningen, at man fra Nielsen havde modtaget en Skrivelse, hvori han erklærede, at han ikke med det samme vilde optages i Lavet, men forbeholdt sig at blive optaget til et Tidspunkt, han selv vilde bestemme. Lavet tilføjede, at om han derefter kunde betragtes som Medlem, var et Spørgsmaal, som kun Retten kunde afgøre. Et Par Dage senere indfandt Nielsen sig hos Fagforeningens Formand og medbragte en Liste over Svende, som han vilde have optaget i Fagforeningen. Formanden bemærkede dertil, at dette ikke lod sig gøre »mir nichts Dir nichts« og bad Nielsen oplyse, om han var Medlem af Lavet. Nielsen svarede: Spørg Lavet, spørg min Sagfører. Den 3. Juli d. A. meddelte imidlertid Lavet Fagforeningen, at Nielsen nu havde meddelt, at han nu var Medlem af Lavet, og i Skrivelse af 13. s. M. gentog Fagforeningen overfor Lavet sin Klage over, at Nielsen vedblivende beskæftigede uorganiserede Folk og sin Opfordring til Lavet om at skaffe Overenskomsten af 1906 respekteret i Forhold til Nielsen. Lavet gjorde Nielsen bekendt med Fagforeningens Skrivelse og opfordrede ham til at lade være at beskæftige uorganiserede Folk. Da Forholdet imidlertid ikke kom i Orden, indbragte Lavet Spørgsmaalet for Arbejdsgiverforeningen, og Fagforeningen har derefter, da det hos Nielsen paaklagede Forhold vedblev, gennem De samvirkende Fagforbund indbragt Sagen for nærværende Ret.

Klagerne har her nedlagt Paastand om, *at* Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Malerlavets Vegne idømmes en passende Bod, subsidiært *at* Boden paalægges Malermester Nielsen, samt endvidere om, *at* Hr. Nielsen kendes pligtig at overholde Overenskomsten af Maj 1906, samt *at* Arbejdsgiverforeningen paa Malerlavets Vegne paalægges Sagens Omkostninger.

De Indklagede har procederet til Frifindelse og til, at Sagens Omkostninger paalægges Klagerne. De gør gældende, at under alle Omstændigheder Malerlavet maa være ansvarsfrit i denne Sag, da det i Overensstemmelse med Fagforeningens Henvendelse har fordret af Hr. Nielsen, at han skulde afskedige de af ham beskæftigede Svende, der ikke var Medlemmer af Fagforeningen. Hvad dernæst Malermester Nielsen angaar, hævdes det, at han maa have opfyldt sine Forpligtelser efter Overenskomsten af 1906 derved, *at* han har meddelt Fagforeningen, at han ønskede sine Folk optagne i denne, og at de paagældende 4 Svende — ifølge en her under Sagen fremlagt, af dem underskreven Erklæring — have erklæret sig villige til at ind-

træde i Fagforeningen. Malermester Nielsen har derhos anført, *at* han, da han i Henhold til Dommen paany var optaget i Lavet, i Overensstemmelse med Overenskomsten af 1906 agtede udelukkende at beskæftige Svende, som var Medlemmer af Fagorganisationen og siden heller ikke har antaget en eneste Svend udenfor denne, men *at* han paa den anden Side ikke har kunnet finde sig i at afskedige de dygtige Folk, der har staaet ham bi under den vanskelige Situation, hvori Eksklusionen havde bragt ham, og det saa meget mindre som to af disse ere oplærte hos ham og blevne Svende, medens han stod udenfor Lavet, samt *at* han maa formene, at de paagældende Svende have Krav paa i Overensstemmelse med hans og deres Ønske at blive optagne i Fagforeningen. Da han ved sin Henvendelse til dennes Formand vil have faaet den Besked, at Spørgsmaalet om deres Optagelse skulde for paa en Generalforsamling, har han subsidiært paastaaet Frifindelse for Tiden, nemlig saa længe det ikke ved en Generalforsamlings-Beslutning er godtgjort, at disse Svende ikke kunne blive optagne i Fagforeningen.

Reglerne for Optagelse i Malerlavet findes i Lavets Love § 3, hvor det hedder, *at* kun Malermestre, der har Borgerskab som saadanne i København og Omegn, kan blive Medlemmer af Lavet, *at* Anmodning om Optagelse tilstilles Oldermanden, og *at* Bestyrelsen derefter med almindelig Stemmeflerhed tager Bestemmelse om Optagelsen.

Angaaende Optagelse i Malernes Fagforening i København hedder det i denne Forenings Loves § 1, at Foreningen optager som Medlemmer kun Malersvende eller Malere, som arbejde for sig selv med egne Hænder, samt at der fordres fremlagt Svendebrev eller Bevis for, at Vedkommende er Svend, dog at i Mangel af saadanne Beviser Indmeldelse ogsaa kan ske ved et Medlem. Men hertil føjer § 34 g, at Optagelse af Medlemmer, som tidligere har handlet mod Foreningens Interesser, kun kan finde Afgørelse ved en Generalforsamling. Disse Regler synes at være praktiserede saaledes, at Svende, mod hvis fremtidige Forhold ingen Indvending eller ingen Indvendig af Betydning kan tænkes rejst, ere blevne optagne som Medlemmer af Formanden eller Bestyrelsen, medens Spørgsmaal om Optagelse af Svende, mod hvis Forhold — og da særlig mod hvis tidligere Forhold overfor Organisationen — Indvending af Betydning kan tænkes rejst, er henvist til Afgørelse paa en Generalforsamling.

Ved Indgaaelse af Overenskomsten af 1906 er der nu ikke fra nogen af Siderne taget Forbehold om Begrænsning i denne Organisationernes Ret til hver for sig at bestemme, hvem den vil optage som Medlem. Hver af Organisationerne maa derfor have bevaret den for samme ved Overenskomstens Indgaaelse gældende Frihed i saa Henseende, medens det dog paa den anden Side maa antages at ville komme i Strid med Overenskomstens Hensigt, om nogen af Parterne paa en med dens hidtidige Love og Praksis stridende Maade gav sig til virkaarlig at begrænse Medlemstallet eller Optagelsen af nye Medlemmer.

Noget saadant kan imidlertid heller ikke antages at være sket i det foreliggende Tilfælde. Tværtimod maa det efter det oplyste antages at have været i Overensstemmelse med Lovens Mening og hidtil gældende Praksis indenfor Fagforeningen, naar dennes Formand og Bestyrelse ikke har ment at kunne optage de paagældende 4 Svende alene efter en derpaa rettet Begæring fra Malermester Nielsen uden personlig Henvendelse til Foreningen fra disse Svendes Side, og uden at Sagen eventuelt forelagdes en Generalforsamling. Der er saaledes Intet i dette Forhold, der kan lægges Fagforeningen til Last.

Det samme maa imidlertid siges med Hensyn til Malerlavet. Dette er uden Skyld i, at der efter Dommens Afsigelse hengik nogen Tid, inden det konstateredes, at Nielsen over-

hovedet ønskede igen at anses som Medlem af Lavet. Lavet fordrede derefter Overenskomsten respekteret af ham, og som Forholdene laa, er det forstaaeligt og undskyldeligt, at Lavet ikke straks efter, at denne Fordring havde vist sig virkningsløs, er skredet til en ny Eksklusion af ham, men har foretrukket at søge Sagen ordnet gennem Henvendelse til Hovedorganisationen.

Hvad derimod Malermester Nielsen angaar, findes hans heromhandlede Forhold ikke stemmende med den ham som Medlem af Lavet paahvilende Pligt til at respektere Punkt 1 i Overenskomsten af 1906. Som alt anført har Malermester Nielsen ikke med Føje kunnet gøre Krav paa, at Fagforeningen alene ifølge hans Henvendelse uden videre skulde optage de 4 Svende som Medlemmer, ligesom han heller ikke har haft Krav paa, at Fagforeningen alene i Anledning af hans Henvendelse skulde sammenkalde en Generalforsamling. I Stedet for at træffe sit Valg og enten træde ud af Organisationen eller undlade at beskæftige uorganiserede Svende, er han, selv efter at hans Henvendelse til Fagforeningen havde vist sig resultatløs, vedblevet at beskæftige uorganiserede Svende, samtidig med, at han har opretholdt sin Stilling som Medlem af Lavet. Han findes for dette sit Brud paa Punkt 1 i Overenskomsten af 1906 at burde ikendes en Bod, der efter Omstændighederne fastsættes til 100 Kr., som tillægges Klagerne paa Malernes københavnske Fagforenings Vegne, hvorhos de Indklagede paa hans Vegne findes at burde betale Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Kendelse:

De Indklagede, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening bør paa Malermester O. Severin Nielsens Vegne til Klagerne, De samvirkende Fagforbund, paa Malernes københavnske Fagforenings Vegne betale en Bod paa 100 Kr., hvorhos de Indklagede ligeledes paa Nielsens Vegne bør betale Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Murerne hos Mynster.
Sag Nr. 83.

Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 16. Oktober 1912 i Sag Nr. 83: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Murerforbundets og dettes københavnske Afdeling, Murersvendenes Fagforenings Vegne.

Ved Skrivelse af 23. September 1912 har Murermester N. O. Mynster til Københavns Murer- og Stenhuggerlav indgivet en Klage over Murersvendenes Fagforening. I Klagen udtaler Mynster, at Fagforeningen »har bortdrevet mine Svende fra Arbejdsstedet Østre Elektricitetsværk, og i Tidsrummet fra 9. September til Dato stadig blokeret denne Plads for Tilgang af nye Murersvende, saaledes at forstaa, at naar jeg sendte Folk fra mit Kontor til Arbejdsstedet efter forud at have gjort dem opmærksom paa Timelønnens Størrelse, og efter at de havde erklæret dem tilfredse dermed og endogsaa for de flestes Vedkommende vare traadte i Arbejde, blev de bortdrevne af Fagforeningen.« Med Klagen fulgte to Erklæringer, underskrevne af to af Mynsters Svende. Den ene Erklæring gaar ud paa, at den paagældende Svend havde aftalt med Mynster at udføre noget Arbejde paa Østre Elektricitetsværk for en Timeløn af 65 Øre, at Formanden for Fagforeningen P. Nielsen ogsaa først havde tilladt ham at arbejde for den Pris under særligt Hensyn til, at han var ca. 60 Aar gammel og hans Syn noget svækket, dog kun paa Betingelse af, at der ikke kom flere Svende til Arbejdet paa nævnte Sted under 80 Øre i Timen, at Formanden imidlertid den 23. September 1912 indfandt sig paa Arbejdsstedet og meddelte ham, at Fagforeningens Bestyrelse nu havde vedtaget, at han maatte holde op, og at han derefter ansaa sig nødsaget til at holde op med Arbejdet, skønt han, der har Kone og flere Børn, gerne selv vilde have arbejdet for 65 Øre i Timen. Den anden Erklæring gaar ud paa, at den paagæl-

dende Svend en Dag i første Halvdel af Septbr d. A. sammen med flere andre paa Østre Elektricitetsværk arbejdende Murersvende mødte hos Fagforeningens Bestyrelse, at det under Mødet blev udtalt, at det var en Æressag at gennemføre Kravet om en Timebetaling af 80 Øre, og at han derfor ansaa sig nødsaget til at holde op med at arbejde for Mynster til 65 Øre Timen, skønt han, der har Kone og 3 Børn, selv godt vilde have arbejdet for den Betaling.

Murerlavet sendte Klagen til Arbejdsgiverforeningen, der derefter under nærværende Sag har gjort gældende, at Fagforeningen ved den her brugte Fremgangsmaade har gjort Brud paa Septemberforligets Punkt 2 og paa den i Faget gældende »Priskurant for Svendeløn i Murerfaget«, i hvilken det fastslaas, at Minimallønnen og Udbetalingen paa Akkord er 50 Øre pr. Time.

Klagerne har derfor paastaaet den stedfundne Arbejdsnedlæggelse hos Murermester Mynster og Fagforeningens Paabud om en Mindsteløn af 80 Øre pr. Time kendt ulovlige og paastaaet de samvirkende Fagforbund paa Murerforbundets og Murersvendenes Fagforenings Vegne idømt en saadan Bod, at der derigennem gives Hr. Murermester Mynster fuld Erstatning for det Tab, Arbejdsstandsningen har paaført ham, samt paastaaet de Indklagede paalagt Sagens Omkomstninger.

Under Sagens Forhandling her for Retten har Murermester Mynster oplyst, at han foruden nyt Byggearbejde ved Østre Elektricitetsværk, hvilket han dels har kunnet give i Akkord, dels betale med indtil 80 Øre Timen, i Henhold til en ældre Entreprisekontrakt har andet Arbejde sammesteds, for hvilket han selv — alle hans Udgifter iberegnede — kun faar Betaling efter en Enhedspris af 75 Øre pr. Svendetime, og for hvilket han derfor kun kan betale en Svendeløn af 65 Øre Timen. Videre har han anført, at der paa hans Kontor indtil d. 5. Oktober 1912 sukcessivt er truffet Aftale med ialt 12 Svende om at begynde Arbejdet paa Værket til 65 Øre Timen, men at disse Svende enten slet ikke har begyndt at arbejde derude eller har ophørt dermed efter at have arbejdet der i nogle faa Timer eller nogle faa Dage.

Fra de Indklagedes Side har man for det første paastaaet Sagen afvist som hørende under faglig Voldgift, hvilken Paastand der dog ikke findes Anledning til at tage til Følge.

Subsidiært har de Indklagede paastaaet Frifindelse og Sagens Omkostninger paalagt Klagerne, idet de har benægtet, at Murersvendenes Fagforening i København har iværksat Strejke eller Blokade overfor Murermester Mynster, saavelsom at Fagforeningen skulde have forlangt en Mindsteløn af 80 Øre pr. Time fastsat. Samtidig har de hævdet Fagforeningens og dennes Formands Ret til at vejlede den enkelte Svend med Hensyn til, hvad der til enhver Tid for hans Vedkommende efter Lønkonjunkturerne kan være en passende Timeløn.

I Sagen har der fundet en ret vidtløftig Vidneafhøring Sted, bl. a. af en Del Svende, der efter paa Mynsters Kontor at have erfaret, at Timelønnen var 65 Øre, har henvendt sig paa Værket for at begynde Arbejdet, men ikke desto mindre har undladt at begynde at arbejde eller straks efter at have begyndt, er holdt op igen. De fleste af de saaledes afhørte Svende har som Grund til denne deres Adfærd forklaret, at de paa Arbejdsstedet erfarede, at andre Svende sammesteds af Mynster blev betalt med mere end 65 Øre i Timen, og at de derfor ikke selv ønskede at arbejde for 65 Øre, eller at de hurtig fik bedre lønnet Arbejde andetsteds. Paa den anden Side maa Rigtigheden af de to Erklæringers ovenfor gengivne Indhold gennem Vidneførslen anses i det væsentlige bekræftet.

Rettens Opfattelse af Sagen er herefter denne:

Det kan ikke anses for bevist, at der fra Fagforeningens Side eller ved samlet Optræden fra Svendenes

Side er iværksat en Arbejdsstandsning overfor Murermester Mynster. Det kan ej heller anses bevist, at Fagforeningen eller dennes Bestyrelse har vedtaget, at der af Murermester Mynster skulde forlanges en Timeløn af mindst 80 Øre. Endvidere maa det anses som selvfølgeligt, at Fagforeningen og dens Formand, naar der som her foreligger en Priskurant, der kun angiver en Minimalløn, har Ret til at yde den enkelte Svend, der maatte ønske det, Raad og Vejledning med Hensyn til Arbejdssted og Løn. Men Fagforeningens Formand maa i det foreliggende Tilfælde antages at være gaaet videre, idet han nemlig i hvert Fald overfor enkelte af Svendene er optraadt paa en saadan Maade, at han hos dem har fremkaldt den Forestilling, at det forbødes dem af Fagforeningen at arbejde for den over Priskurantens Minimumssats liggende Betaling — 65 Øre —, for hvilken de selv ønskede at arbejde. Denne Adfærd fra Formandens Side maa anses som overenskomsstridig, og da Formanden efter det Foreliggende maa antages at have haft den øvrige Bestyrelses i alt Fald stiltiende Godkendelse af sin Optræden, findes der at burde paalægges de Indklagede paa Murerforbundets københavnske Afdelings Vegne en Bod, efter Omstændighederne af 200 Kr. Da det ikke under Proceduren er nærmere oplyst, at Murermester Mynster har lidt noget Tab ved det heromhandlede Forhold, vil denne Bod være at tillægge Klagerne. De Indklagede vil derhos paa nævnte Afdelings Vegne have at betale Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Kendelse:

De Indklagede, De samvirkende Fagforbund, bør paa Murersvendenes Fagforening i Københavns Vegne til Klagerne, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, betale en Bod af 200 Kr. De Indklagede bør derhos paa samme Afdelings Vegne betale Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Guldarbejderne i København. Den 27. September er der indgaaet Overenskomst mellem *Københavns Guldsmedelaug* og *Guldarbejdernes Fagforening*. Den er gældende fra 1. Oktober 1912 og kan tidligst opsiges til 1. Oktober 1917. I denne Overenskomst er Minimallønningerne fastsat til 18, 20, 23 og 26 Kr. ugentlig for henholdsvis 1, 2, 3 og 4 Aar efter Læretidens Udløb. Den 1. Oktober 1915 forhøjes 26 til 27 Kr.

Alle, der ikke opnaaede Lønforhøjelse ved disse Minimallønsatser, fik et Tillæg af 5 % til Ugelønnen.

Arbejdstiden sattes til 9½ Time pr. Dag.

Overarbejde samt Søn- og Helligdagsarbejde betales med et Tillæg af 50 %.

Den af Hovedorganisationerne vedtagne Norm for Regler for Behandling af faglig Strid vedtoges samtidig.

Hvidgarverne i Odense. Den 24. Septbr. afsluttede Dansk Hvidgarverforbund den i »Arbejderen« Nr. 13 omtalte Strejke hos Garvermester Høffner-Kjærup i Odense efter at der var opnaaet Overenskomst om, at Svendenes Arbejde fremtidig skulde være forbeholdt disse, saaledes at ikke faglærte Arbejdere ikke maatte beskæftiges ved Bomarbejde, Garvning og Stolning.

Mesteren skal fremtidig antage Arbejdskraft gennem Forbundet og en under Strejken antagen Arbejder afskedigedes straks.

Syerne i Horsens. Syernes Forbund har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsten med Trikotagefabrikant K. Madsen i Horsens til Udløb den 1. Januar 1913.

24 af Forbundets Medlemmer beskæftiges paa denne Arbejdsplads.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S, Kbhvn K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Oktober 1912.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. November 1912.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

Fr. Bordings Bogtrykkeri, København

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 18 ❋ KØBENHAVN DEN 2. NOVEMBER 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Bødkerne i Provinserne. Kuskene i København. Skibstømrerne i Køge. Slagteriarbejderne i Jylland). Rejseunderstøttelse. Overenskomster. Arbejdsløsheden i August Maaned 1912.

Den faste Voldgiftsret.

Murerne hos Bak i Horsens. Murerarbejdets Betaling i Provinserne.

Sag Nr. 76.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 26. Oktober 1912 i Sag Nr. 76: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De Samvirkende Fagforbund paa Murerforbundets og dettes Horsens- og Aarhus-Afdelings Vegne.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Murermester Bak, som er Medlem af Murermesterforeningen i Aarhus, overtog i Efteraaret 1911 Opførelsen af en Toldkammerbygning i Horsens. Der gælder ikke tvungen Akkord i Horsens, men efter Svendenes Ønske gav Bak Akkord paa Bygningen efter den for Jylland gældende Priskurant, d. v. s. en i Januar 1908 af det da bestaaende »Fællesudvalg« vedtagen Priskurant, der indeholder dels »Akkord-Priser«, dels »Almindelige Bestemmelser«, dels Bestemmelser om »Voldgift«, og som ender med følgende Klausul: »Denne Priskurant med vedføjede almindelige Bestemmelser og Voldgiftsbestemmelser kan opsiges fra en af Siderne med 5 Maaneders Varsel til Ophør en 1. Februar, dog tidligst til Ophør 1. Februar 1911«.

Udbetalingen paa Akkord er i Aarhus 50 Øre, medens den i Horsens indtil 1. Februar 1912 kun var 47 Øre og derefter har været 49 Øre. Bak udbetalte Svendene Horsens Timeløn, og i længere Tid gik Arbejdet uden Forstyrrelse. I November 1911 blev imidlertid paa et ordinæt Møde indenfor Murerforbundets Horsens-Afdeling Svendenes Opmærksomhed henledt paa, at man, hvor der var Forskel paa Timelønnen paa Mesterens Hjemsted og paa Arbejdsstedet, var vant til at faa højeste Pris — en Regel, der har sin Oprindelse fra Vedtagelser af fornævnte Fælles-Udvalg (jfr. Den faste Voldgiftsrets-Kendelse i Sag Nr. 56) — og Svendene opfordredes til at rette en Henvendelse til Murermester Bak i den Anledning. Dette gjorde Svendene ogsaa, men uden Resultat. Der fandt saa et Mæglingsmøde Sted paa Arbejdsstedet, men ligeledes uden Resultat. Svendene forlangte derefter Spørgsmaalet afgjort ved lokal Voldgift, men da Mestrene gjorde gældende, at Spørgsmaalet burde for Fagets almindelige Voldgift, kom Sagen ikke videre ad Voldgiftens Vej.

Af de Svende, der havde arbejdet paa Bygningen, men var ophørte dermed ved Juletid 1911, kom de fleste ikke igen efter Frostens Ophør, og efter hvad Bak har anbragt, begyndte han i Februar 1912 at søge nye Folk i Aarhus, men fik, naar Murersvende søgte Arbejde hos ham, og han gav dem Anvisning paa at rejse til Horsens og søge Arbejde ved Toldkammerbygningen, stadig det Svar, at det maatte de ikke for deres Forening. Bak tilskrev da Formanden for Murersvendenes Fagforening i Aarhus følgende:

»I Henhold til Telefonsamtale idag beder jeg Dem omgaaende

oplyse mig skriftlig om Murersvendenes Fagforenings Stilling til Svendelønnen paa Toldkammerbygningen i Horsens«.

Herpaa modtog han følgende, den 2. Marts 1912 dateret Svar:

»Hr. Murermester N. M. Bak!

Ifølge Deres ærede Skrivelse af 1. ds. skal jeg tillade mig at svare følgende: Det direkte Spørgsmaal, som De har tilstillet mig om vor Stilling til Timelønnen paa Toldkammerbygningen i Horsens, er denne, at vi for Aarhus Vedkommende jo altid benytter os af Priskuranten. (Se almindelige Bestemmelser, Paragraf 8 i Jyllands Priskurant). Det Arbejde, der her er Tale om, er jo i Horsens; hvorledes de praktiserer det dér, véd jeg ikke, men jeg tænker forøvrigt, at det maa være den samme Maade.

Med Agtelse

O. E. Poulsen,
Formand.

Den Paragraf 8 i de foran omtalte almindelige Bestemmelser, hvortil der henvises, er saalydende:

»Lader en af Mesterforeningens Murermestre udføre et Arbejde inden for en anden lokal Murersvende-Forenings Omraade, betales efter foranstaaende Priskurant, med mindre den paa Stedet gældende Betaling er højere; i saa Tilfælde ydes denne.«

Bak indberettede Sagen til Centralforeningens Formand, der efter forgæves at have ladet den behandle ved et Møde i Fællesudvalget mellem Centralforeningerne og Murerforbundet, lod den gaa videre til Arbejdsgiverforeningen.

Paa et Møde i denne mellem Hovedorganisationerne den 26. Marts 1912 enedes man om saalydende Overenskomst:

»Murerforbundet tilbyder at skaffe de Murersvende tilveje, som arbejdede for Murermester Bak paa Toldkammerbygningen i Horsens, da den paaklagede Arbejdsstandsning fandt Sted, og foranledige, at disse genoptager Arbejdet paa samme Vilkaar, som de arbejdede under, før de forlod Arbejdet, og at senere tilkommende Svende optager Arbejdet paa samme Vilkaar.

Murerforbundet erklærer, at der ikke eksisterer nogen Blokade overfor Murermester Bak, men at Tilgang til Bygningen i Horsens er tilladt.

Parterne er enige om, at Principspørgsmaalet om, hvorvidt Mestrene ved udenbys Arbejde er pligtige til at betale »højeste Pris« eller ikke, er uafgjort med nærværende«.

Denne Overenskomst meddelte Murerforbundets Formand Afdelingsformanden i Horsens i en Skrivelse af 27. s. M., hvori først Overenskomsten ordret gengives, og hvori det derefter hedder:

»I Henhold hertil paalægges Afdelingen at sørge for, at de Svende, som har forladt ovennævnte Arbejde og den af dem paabegyndte Akkord, genoptager Arbejdet og gør deres Akkord færdig; Afdelingen har derimod ingen Forpligtelse til at sende andre Svende. Det er Svendenes egen Sag, hvorvidt de vil søge Arbejde dér eller ikke.

Man bedes lægge Mærke til det Forbehold, Forbundet har taget overfor Sagens egentlige Princip, som var dette, at den stedlige Pris kun skulde betales. Dette Spørgsmaal staar vedblivende uafgjort.

Det er en Selvfølge, at Arbejdet skal optages saa hurtigt det er muligt«.

Det viste sig imidlertid vanskeligt at faa de paagældende Svende, hvoraf flere imidlertid havde faaet andet Arbejde, til at gaa tilbage til Toldkammerbygningen, og først efter at Sagen havde været Genstand for et nyt Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 23. April 1912, og efter at Forbundets Formand selv var rejst til Horsens, lykkedes det at faa de paagældende 5 Svende til at fortsætte Arbejdet paa nævnte Bygning.

Imidlertid har Murermester Bak

videre anført, at han i den følgende Tid havde Brug for flere Svende paa Bygningen, men at det trods mange Bestræbelser har været umuligt for ham at faa saadanne, og at flere Svende vel har søgt Arbejde hos ham og overfor ham udtalt, at de vilde tage til Horsens for at arbejde ved Toldkammerbygningen, men ikke desto mindre er udeblevne, og at Grunden hertil formentlig maa være, at de to Fagforeninger i Horsens og i Aarhus har hindret Tilgang.

Under Henvisning til det saaledes passerede har Klagerne ved Klage af 10. August 1912 paastaaet Murerforbundet paa dets Horsens- og Aarhus-Afdelingers Vegne idømt en klækkelig Bod, der yder Murermester Bak fuld Erstatning for det ham ved den uvarslede Blokade paaførte Tab, samt paastaaet de Indklagede paalagt Sagens Omkostninger.

Til Støtte for, at Murermester Bak i Overensstemmelse med den af Centralforeningerne hævdede Opfattelse har været berettiget til at nægte at udbetale mere end Horsens Timeløn som Forskud paa Akkorden, har Klagerne paaberaabt sig, at den ovenomtalte Regel om Højest-Betaling, der havde udviklet sig i Praksis paa Grundlag af det tidligere Fælles-Udvalgs Beslutninger, maatte være bortfaldet ved en Skrivelse af 17. Juli 1909 fra Centralforeningerne til Murerforbundet. Denne Skrivelse — der var foranlediget ved en Skrivelse af 14. Juli 1908 fra Arbejdsgiverforeningen til Centralforeningerne, hvori det paalagdes disse at opsige dels de mellem Centralforeningerne paa den ene Side og Murer- og Tømrerforbundet paa den anden Side indgaaede Overenskomster af 1895 og 1899 om Fælles-Udvalg, dels »den Gensidighedsoverenskomst, der findes mellem Centralforeningerne og de respektive Arbejderorganisationer om Fastsættelse af Betalingen i de Tilfælde, hvor en Mester udfører Arbejde uden for den By, hvori han har Bopæl« — var saalydende:

»Murerforbundet i Danmark og
Dansk Tømrerforbund!

Det meddeles herved, at den mellem Murerforbundet i Danmark og Dansk Tømrerforbund og Centralforeningen af Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne den 28. Januar 1902 afsluttede Overenskomst, som omhandler Fællesudvalget af 20. Juli 1895, med yderligere Tilføjelser og øvrige Forhold angaaende Samarbejde opsiges herved til Ophør den 1. Februar 1912.

Forslag til ny Overenskomst tillader man sig at tilstille det ærede Forbund.

p. t. Nyborg, den 17. Juli 1909.
P. C. V.
A. Laursen. *Rasmus Hansen*«.

Endvidere har man fra Klagernes Side anført, at Højest-Betalingsreglen i hvert Fald maa være bortfaldet derved, at den ikke er optaget hverken i Parternes Overenskomst af 22. Januar 1910 om Arbejdstid, Betaling og andre indbyrdes Forhold eller i den Overenskomst af Maj 1911, der har afløst Overenskomsten af 22. Januar 1910.

De Indklagede har paastaaet sig frifundne og Klagerne paalagte Sagens Omkostninger.

Ved et i Sagen den 24. August 1912 afholdt forberedende Retsmøde blev der truffet en foreløbig Ordning, gaaende ud paa, at Murermester Bak skulde betale Aarhus Timeløn saavel i Dagløn som i Akkord, indtil Rettens Kendelse om dette Spørgsmaal kunde foreligge, samt at Forbundet i Aviserne skulde udtale, at der ingen Hindringer maatte lægges ham i Vejen for at faa den nødvendige Arbejdskraft.

Imidlertid indsendte Arbejdsgiverforeningen den 9. Oktober 1912 en Skrivelse til Retten, hvori det hedder, »at det foreløbige Forlig i Sag Nr. 76 ikke har hidført nogen Bedring i Arbejdsforholdene paa Murermester N. M. Baks Arbejdsplads ved Toldkammerbygningen i Horsens, idet det stadig viser sig, at Murermester Bak er afskaaret fra at faa den tilstrækkelige Arbejdskraft paa den nævnte Arbejdsplads«.

Det skal bemærkes, at denne — som det maa antages fra Murermester Bak hidrørende — Meddelelse ved Sagens Hovedforhandling,

der tilligemed Vidneførsel fandt Sted i Horsens den 19. Oktober 1912, viste sig for saa vidt at være urigtig, som det oplystes, at der i Løbet af de nærmest forudgaaende ca. 3 Uger havde henvendt sig 3 Svende til Baks Formand, der imidlertid ikke havde kunnet give dem Arbejde paa Toldkammerbygningen, da der for Tiden ikke var Brug for flere Svende.

Naar de Indklagede, som anført, have paastaaet sig frifundne, have de støttet denne Paastand paa, at den gamle Regel om Højest-Betaling ikke er opsagt eller af anden Grund bortfaldet, samt at der ikke har været iværksat nogen Blokade overfor Murermester Bak. Hvad særlig Afdelingsformændene i Horsens og Aarhus angaar, have de vel forklaret, at de have henholdsvis foranlediget Kravet om Udbetaling af Aarhus Timeløn rejst over for Bak og udtalt Kritik over, at der arbejdedes mod Udbetaling af ikkun Horsens Timeløn, men de have samtidig fastholdt, at de hverken har forbudt eller fraraadet nogen Svend, der ønskede at arbejde paa Toldkammerbygningen, at gjøre dette.

Hvad nu for det første angaar Spørgsmaalet om, hvorvidt den af det tidligere Fælles-Udvalg skabte Højest-Betalings-Regel er opsagt ved Centralforeningernes Skrivelse af 17. Juli 1909, da mener Retten ikke, at saadant med nogen Sikkerhed kan statueres. Skrivelsen synes med sine iøvrigt alt andet end klare Ord at tage Sigte paa selve det gennem Fælles-Udvalget foregaaende Samarbejde, hvilket opsiges til Ophør den 1. Februar 1910, og det tør saa meget mindre statueres, at Skrivelsen ogsaa indeholder en Opsigelse af de af Fælles-Udvalget skabte Regler, som i hvert Fald en saa væsentlig Del deraf som den ovennævnte Priskurant for Jylland med dertil føjede »Almindelige Bestemmelser« efter sit eget Indhold først kunde opsiges til Ophør den 1. Februar 1911.

Ej heller kan der gives Klagerne Medhold i, at Højst-Betalings-Reglen i hvert Fald maa være bortfaldet ved ikke at være optaget i Reglerne om Arbejdstid m. m. af 1910 eller i de tilsvarende Regler af 1911. Der er nemlig efter Indholdet af disse Regler Intet, der udelukker, at den her omstridte Regel ligesaa vel som flere af de »Almindelige Bestemmelser« i Priskuranten for Jylland vedblivende gælde ved Siden af Reglerne af 1910 og 1911. Naar det endelig er oplyst, at man under Forhandlingerne om disse sidstnævnte Regler fra Forbundets Side har ønsket at faa Højst-Betalings-Reglen udtrykkelig medoptaget, men at dette er stødt paa Modstand fra Arbejdsgivernes Side, da kan man, efter hvad der er oplyst om disse Forhandlinger, ikke i Reglens Ikke-Optagelse se en Renunciation fra Forbundets Side, men kun se dette, at Spørgsmaalet om Reglens vedvarende Bestaaen fra Forbundets Side blev holdt hen som et aabent, omstridt Spørgsmaal, der maatte finde sin Afgørelse paa anden Maade.

Hvad dernæst angaar Spørgsmaalet om, hvorvidt der har været iværksat en Blokade overfor Murermester Bak med Hensyn til Toldkammerbygningen, da kan det ikke ved det oplyste anses bevist, at dette har været Tilfældet. Dog maa det anses utvivlsomt, at, naar Murermester Bak ikke har kunnet faa den til enhver Tid nødvendige Arbejdskraft paa Toldkammerbygningen, skyldes dette ikke alene gode Tider, der har gjort det forholdsvis let for Svendene at faa Arbejde andetsteds, men tillige den Stemning, der er fremkaldt blandt Svendene ved det af Afdelingsformændene rejste Krav. Naar denne uheldige Tilstand har varet i saa lang Tid, maa Ansvaret herfor imidlertid først og fremmest lægges paa Mesterorganisationerne, der ved uden Føje at nægte at lade Spørgsmaalet afgøre ved den lokale Voldgift (hvorfra det efter de gældende Regler om lokal Voldgift af 1911 Paragraf 1, sidste Pkt., kunde have været indanket for Fagets almindelige Voldgift), har hindret, at Spørgsmaalet fandt en hurtig Løsning ad normal Vej. Paa den anden Side kan Svendeorganisationerne ej frakendes ethvert Medansvar for den

nævnte Tingenes Tilstand. For det første kan det ikke ansees for en behørig Opfyldelse af den ved Overenskomsten af 26. Marts 1912 paatagne Forpligtelse til »at foranledige, at senere tilkommende Svende optager Arbejdet paa samme Vilkaar« (jfr. ovenfor), naar Forbundets Formand i sin Skrivelse af 27. s. M. blot udtaler, at Afdelingen ingen Forpligtelse har til at sende andre Svende, og at det er Svendenes egen Sag, hvorvidt de vil søge Arbejde der eller ikke. Og endvidere kan det ikke billiges, at Svendenes Organisationer, naar de vilde fastholde Kravet paa Udbetaling af Aarhus Timeløn, og ikke positivt vilde modarbejde den hos Svendene herskende Utilbøjelighed til at tage Arbejde paa Toldkammerbygningen, har slaaet sig til Ro med Mestrenes Vægring ved at bringe Spørgsmaalet frem for den lokale Voldgift, hvorimod Svendeorganisationerne burde have ført Sagen igennem til en Afgørelse, eventuelt ved at foranledige, at der her til Retten var blevet indgivet en Klage over Mestrenes Vægring ved at gaa til lokal Voldgift.

Som Sagen saaledes foreligger, findes der ikke at burde paalægges de Indklagede nogen Bod.

Sagens Omkostninger, der ansættes til 300 Kr., findes at burde udredes af Centalforeningen af Murermestre i Jylland med 200 Kr., af Murerforbundet med 50 Kr. og af dets Horsens og Aarhus-Afdelinger med 25 Kr. af hver.

Kendelse:

Den af det tidligere bestaaende Fælles-Udvalg indenfor Centralforeningerne og Murerforbundet skabte, saavel ved Timebetaling som ved Udbetaling paa Akkord gældende Regel, at hvor der er Forskel mellem Prisen paa Mesterens Hjemsted og paa Arbejdsstedet, betales den højeste af disse Priser, er ikke bortfaldet hverken som Følge af Centralforeningernes Skrivelse af 17. Juli 1909 eller som Følge af Indholdet af Overenskomsterne af 1910 og 1911 om Arbejdstid m. m.

At den her under Sagen omhandlede Uoverensstemmelse ikke forlængst har fundet sin Afgørelse ad normal Vej gennem Voldgift, maa føres tilbage til Fejl paa begge Sider. Der findes derfor ingen Grund til at paalægge Murerforbundet eller dettes Afdelinger i Horsens eller Aarhus nogen Bod for den Andel, Forbundet og Afdelingerne har i, at Murermester Bak har haft Vanskelighed ved at faa tilstrækkelig Arbejdskraft til Toldkammerbygningen i Horsens.

Af Sagens Omkostninger, 300 Kr., betaler Klagerne paa »Centralforeningen af Murermestre i Jylland«s Vegne 200 Kr. og de Indklagede 100 Kr., hvoraf paa Murerforbundets Vegne 50 Kr., paa dettes Horsens-Afdelings Vegne 25 Kr. og paa dets Aarhus-Afdelings Vegne 25 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Bødkerne i Provinserne. Efterat Bødkerforbundet tidligt paa Foraaret havde indgaaet Overenskomst med Bødkermestrene i Provinserne er der forhandlet med Fabrikantforeningerne og med de enkelte Arbejdsgivere, som ikke tilhører nogen Organisation, og der er opnaaet Ugelønninger paa 29 Kr. for Bryggerierne Vedkommende og paa 28 Kr. de øvrige Steder.

Tilbage staar Cementfabrikerne, hvor Forbundet har 130 Medlemmer beskæftigede.

Med de samvirkende Fagforbunds Sanktion opsiges disse Overenskomster til 1. Februar 1913.

Træindustriarbejderforbundet opsiger samtidig Overenskomsterne med Cementfabrikerne, hvor 9 Medlemmer staar i Arbejde.

Kuskene i København. Dansk Arbejdsmands Forbund havde afsendt første Strejkevarsel den 4. Oktober overfor Teglværksforeningen af 1893, Tømmerhandlerforeningen for København og Omegn og De samvirkende Maskinsnedkerier og Savværker, fordi

der ikke var opnaaet Enighed om de fremtidige Lønvilkaar for de Kuske, der arbejder for Medlemmer af de nævnte Arbejdsgiverorganisationer.

Ved et Møde den 16. Oktober kom man dog til en Afslutning, idet Kuskenes Lønninger, der hidtil har været 25 Kr. om Ugen med tilbagevirkende Kraft fra de gamle Overenskomsters Udløbsdata fastsatfes til 26 Kr. indtil 1. April 1913, 26 Kr. 50 Øre indtil samme Dato 1914 og til 27 Kr. i de derpaa følgende 2 Aar.

Betalingen for Overarbejde forhøjedes fra 50 Øre til 64 Øre i Timen, og hos Savværkerne og Tømmerhandlerne, hvor der af og til forefalder Natarbejde, vil saadant fremtidig blive betalt med en Timeløn af 85 Øre.

Udenfor selve Overenskomsterne forpligtede Teglværkerne og Savværkerne sig til at holde Kuskene forsikrede mod Ulykkestilfælde, der maatte indtræffe ved Arbejde i Virksomhedens Tjeneste i som udenfor de paagældende Firmaers Arbejdspladser, og Tømmerhandlerforeningens Bestyrelse gav Tilsagn om at ville anbefale Foreningens Medlemmer at lade deres Kuske forsikre paa samme Maade.

Skibstømrerne i Køge. Dansk Skibstømrerforbund har afsluttet Overenskomst med Skibsbygmestrene i Køge om, at Timelønnen for Skibstømrersvende forhøjes fra 42 til 45 Øre den 1. Decbr. 1912 og til 47 Øre den 1. Decbr. 1913.

Over- og Søndagsarbejde betales med et Tillæg af 50 % af Timelønnen og Natarbejde med 100 %.

Overenskomsten kan opsiges til 1. December 1914.

Slagteriarbejderne i Jylland. Dansk Slagteriarbejderforbund har faaet De samvirkende Fagforbunds Sanktion til at opsige de nugældende Overenskomster med Andelsslagterierne i Aars, Silkeborg og Skanderborg til Udløb 31. Decbr. 1912.

Forbundet, som har 40 Medlemmer beskæftiget paa disse Arbejdspladser, ønsker samme Løn- og Arbejdsforhold gennemført som paa de Andelsslagterier, der i de senere Tider har afsluttet Overenskomster med Slagteriarbejderne.

Rejseunderstøttelse.

Mellem de tyske og danske Organisationer af Glarmestersvende er fra 1. Januar 1912 indgaaet følgende Overenskomst om Rejseunderstøttelse:

I

Medlemmer af begge Forbund bliver gensidig optagne uden Indskud, saafremt de har opfyldt deres Pligter overfor det Forbund, som de sidst tilhørte, indtil Dagen før deres forskriftmæssige Afmelding, og Overtrædelsen sker inden de første 8 Ugers Ophold i Landet. Ved Ankomsten til en Filial eller Afdeling, som er Betalingssted, maa Anmeldelse finde Sted, inden der er gaaet en Uge.

II

a) At Medlemmernes gensidige Understøttelser paa Rejser i Tyskland eller Danmark bliver gjort afhængig deraf, at Medlemmet kan bevise, at han har været Medlem i 52 Uger og betalt lige saa længe.

b) I dette Fald beløber Rejseunderstøttelsen sig til 2 Pfening (2 Øre) pr. Kilometer, men ikke mindre end 1 Mark (88 Øre) pr. Dag, og hele Understøttelsen maa ikke i Løbet af 12 paa hinanden følgende Maaneder overstige 30 Mark (20 Kr.).

c) Ved Beregningen af ovenstaaende Sum er den Understøttelse fra det sidst tilhørte Forbund, som er modtaget, at medregne.

d) Medlemmer, som paa en Tur (Rejse) har erholdt 10 Mark, kan kun gøre videre Krav paa Understøttelse, hvis der ikke kan anvises dem noget Arbejde.

e) Ligeledes har Medlemmer, som ikke har afmeldt sig fra sidste Arbejdssted og ikke betalt deres Bidrag indtil Dagen før deres Afrejse, ingen Krav paa Understøttelse.

Overenskomster.

Forbundene og de enkeltstaaende Fagforeninger anmodes om ved Indgaaelse af nye Overenskomster at tilsende De samvirkende Fagforbunds Kontor 2 Expl. af de paagældende Overenskomster, dels til Brug for vort Arkiv og dels til Forligsmandens Samling af Overenskomster.

Arbejdsløsheden

i August Maaned 1912.

For August Maaned 1912 er der blevet meddelt Oplysning om Arbejdsløsheden af 53 Fag eller Organisationer for ialt ca. 89,100 Arbejdere. Nedenstaaende Oversigt omfatter imidlertid ca. 7100 Arbejdere flere eller ialt ca. 96,200 Arbejdere, idet de givne Oplysninger af Hensyn til Sammenligningen med de foregaaende Maaneder paa enkelte Punkter er blevet suppleret med et skønsmæssigt Tillæg.

Antallet af Arbejdsløse blandt de 96,200 Arbejdere var ved Maanedens Udgang ca. 3,470 eller 3,6 pCt., og Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 83,700 eller 0,9 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysning fra Oliemøllere, Skraatobaksarbejdere, Rebslagere, Syersker, Telefonarbejdere, Malere, Keramisk Forbund, Glasarbejdere, Bogbindere og Arbejdsmandsorganisationen i Randers. Desuden er de meddelte Oplysninger ret ufuldstændige for Mølleriarbejdere, Murere, Stenarbejdere i Provinserne, Dansk Arbejdsmandsforbund og Kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	97	97	6	162	430	192	5	128	527	289	11	290
Bagere	1022	1022	220	3470	1045	1045	84	1680	2067	2067	304	5150
Sukkervarearbejdere	148	148	1	13	65	65	3	81	213	213	4	94
Bryggeriarbejdere	2237	2237	6	24	1410	1410	8	36	3647	3647	14	60
Mineralvandsarbejdere	61	61	0	0	—	—	—	—	61	61	0	0
Slagteriarbejdere	232	232	31	654	1814	1814	16	302	2046	2046	47	956
Tobaksarbejdere	3220	3220	151	5722	1623	1623	30	782	4843	4843	181	6504
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	1293	1153	37	1139	3006	2978	68	1986	4299	4131	105	3125
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skrædere	2150	2150	30	461	1415	1415	156	2141	3565	3565	186	2602
Tilskærere	70	70	0	0	—	—	—	—	70	70	0	0
Handskemagere	62	62	0	0	12	12	1	31	74	74	1	31
Hattearbejdere	153	153	52	1336	74	74	9	288	227	227	61	1624
Skotøjsarbejdere	2007	2007	122	2837	899	874	8	299	2906	2881	130	3136
Jordarbejder, Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	101	101	20	650	68	56	9	92	169	157	29	742
Murere	1510	1510	82	1470	4054	1286	19	109	5564	2796	101	1579
Murarbejdsmænd	950	950	0	0	—	—	—	—	950	950	0	0
Hustømrere	1297	1297	29	862	3045	3004	21	392	4342	4301	50	1254
Skibstømrere	—	—	—	—	360	347	2	46	360	347	2	46
Snedkere	3048	3048	96	3422	3252	3252	76	2148	6300	6300	172	5570
Billedskærere	75	75	5	290	51	51	1	42	126	126	6	332
Glarmestere	85	85	11	179	28	28	3	16	113	113	14	195
Sadelmagere	670	670	65	1016	339	339	18	276	1009	1009	83	1292
At overføre..	20488	20348	964	23707	22990	19865	537	10875	43478	40213	1501	34582

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	20488	20348	964	23707	22990	19865	537	10875	43478	40213	1501	34582
Stukkatører	74	74	0	0	11	11	0	0	85	85	0	0
Ovnsættere	12	12	2	54	—	—	—	—	12	12	2	54
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	589	589	28	784	1537	1537	52	1169	2126	2126	80	1953
Bødkere	266	266	3	72	455	455	5	327	721	721	8	399
Drejere	70	70	6	150	219	219	21	608	289	289	27	758
Karetmagere	300	300	3	41	488	488	6	111	788	788	9	152
Barnevognsarbejdere	30	30	3	96	—	—	—	—	30	30	3	96
Korkskærere	180	180	2	50	33	33	0	0	213	213	2	50
Børstenbindere	153	153	7	104	137	49	7	135	290	202	14	239
Kurvemagere	101	101	0	0	—	—	—	—	101	101	0	0
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	99	99	3	80	96	96	0	0	195	195	3	80
Hvidgarvere	40	40	3	76	31	31	2	20	71	71	5	96
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Pottemagere	64	64	0	0	40	40	0	0	104	104	0	0
Stenarbejdere	119	119	0	0	392	237	24	348	511	356	24	348
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv-, Elektropl.	274	274	1	22	117	117	0	20	391	391	1	42
Blikkenslagere	660	660	8	434	428	428	7	88	1088	1088	15	522
Metaltrykkere	75	75	1	6	—	—	—	—	75	75	1	6
Jern- og Metalslibere	84	84	7	222	33	33	0	0	117	117	7	222
Gørtlere og Metalarb.	290	290	7	158	79	79	0	9	369	369	7	167
Smede og Maskinarb	6350	6350	361	7280	5208	5208	92	1717	11558	11558	453	8997
Formere	350	350	24	479	1050	1050	28	729	1400	1400	52	1208
Elektrikere	514	514	3	321	386	301	1	45	900	815	4	366
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	162	162	0	0	925	917	0	0	1087	1079	0	0
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	288	288	16	389	88	73	2	27	376	361	18	416
Typografer	2355	2355	170	4633	1364	1331	61	1796	3719	3686	231	6429
Sømænd	—	—	—	—	—	—	—	—	(2000)	2000	0	0
Søfyrbødere	—	—	—	—	—	—	—	—	(1200)	1200	0	0
Kedel- og Maskinpass.	575	575	22	369	772	772	5	119	1347	1347	27	488
Kelnere	672	672	52	1000	303	303	31	700	975	975	83	1700
Dansk Arbejdsmandsf.	12500	8107	637	17308	19500	13207	178	4443	32000	21314	815	21751
Arbejdsm. Fagforening f. Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	723	723	0	34	723	723	0	34
Kvindeligt Arbejderf.	2129	1749	78	2351	624	425	5	181	2753	2174	83	2532
Tilsammen	49863	44950	2411	60186	58029	48028	1064	23501	111092	96178	3475	83687

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 19 ❋ KØBENHAVN DEN 9. NOVEMBER 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Den faglige Situation. Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter (Strejken i Elektropletfaget. Kvindeligt Arbejderforbund).

Den faglige Situation.

Den 26. Oktober udsendte Arbejdsgiverforeningen første Lock-outvarsel overfor alle de af Jærn- og Metalindustriens Arbejdere, der beskæftiges hos Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor denne Industri og overfor alle Dansk Arbejdsmands-Forbunds Medlemmer, som beskæftiges hos *alle* Medlemmer af hele Arbejdsgiverforeningen. Som Aarsagen til dette Varsel angaves en Række Smaakonflikter. Den 6. Novbr. udsendtes andet Varsel i følgende Ordlyd:

København d. 6. Novbr. 1912.

Dansk Arbejdsgiver- og
Mesterforening.
Anbefalet.

Forretningsudvalget
for de samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Fortsættelse af vor Skrivelse af 26. f. M. tillader vi os herved at meddele, at Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse i Henhold til en af Generalforsamlingen given Bemyndigelse i sit Møde den 5. ds. enstemmig har vedtaget, at der fra og med Fredag Morgen den 15. ds., forsaavidt der ikke forinden er opnaaet en for Arbejdsgiverforeningen tilfredsstillende Ordning af de foreliggende Konflikter, iværksættes Arbejdsstandsning

1) overfor samtlige Medlemmer af De samvirkende Fagforbund, der beskæftiges hos Medlemmer af Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien, med Undtagelse af:
   a. Dansk Kedel- og Maskinpasserforbunds Medlemmer,
   b. de hos Foreningen af industrielle Reparationsværksteder beskæftigede Smede og Maskinarbejdere og
   c. de ved Gas- og Vandarbejde beskæftigede Arbejdere,
2) samt overfor samtlige hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen beskæftigede Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund med nedenstaaende Undtagelser:
   a. de ved koncessionerede Virksomheder (Elektricitetsværker, Sporvejsselskaber o. a.) og ved Losnings- og Lastningsarbejde beskæftigede Arbejdere,
   b. de ved Fabrikation eller Transport af Sprit, Gær, Sukker, Margarine og Raastof hertil, Brød, Smør, Æg og andre Fødemidler, samt ved Forfærdigelse af Emballage beskæftigede Arbejdsmænd,
   c. de til Pasning af Heste nødvendige Arbejdere,
   d. samt de hos A/S Dansk Nattevagt beskæftigede Arbejdere.

Hos Foreningen af danske Læderfabrikanter vil Lock-outen overfor de der beskæftigede Arbejdsmænd af tekniske Grunde dog først træde i Kraft fra og med Fredag Morgen den 22. ds.

Vi tilføjer, at vi som altid er villige til at optage en Forhandling med det ærede Forretningsudvalg for at søge tilvejebragt en fredelig Ordning af de foreliggende Konflikter. Forsaavidt det ærede Forretningsudvalg maatte ønske en saadan Forhandling, imødeser vi nærmere Forslag om Tidspunktet for dennes Paabegyndelse.

P. F. V.
S. C. Hauberg.

Sophus Agerholm.

Foranlediget af det første Varsel udsendte Forretningsudvalget den 5. November følgende Redegørelse til Offentligheden.

Foran Lock-outen.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har varslet Lockout for *alle Arbejdere*, der beskæftiges hos Medlemmer af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien og tillige for *alle* Arbejdsmænd, der beskæftiges hos alle Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, for saa vidt de paa-

gældende Arbejdere er Medlemmer af De samvirkende Fagforbund.

Arbejdsgiverforeningen angiver den 26. Oktober, at denne Lockout maa iværksættes,

»*da* der nu i 3 Maaneder har været Strejke paa Svovlsyrefabriken i Kastrup og i over 2 Maaneder Strejke hos Medlemmerne af Foreningen af Fabrikanter i Elektropletfaget i København,

da der er erklæret Arbejdsstandsning fra i Dag hos de Vognmænd, der beskæftiger sig med Nedbrydningsarbejde,

da Forhandlingerne om en ny Overenskomst paa Chromlæderfabriken i Valby og om en ny Overenskomst for Foreningen af Arbejdsgivere i Esbjerg er afbrudte uden Resultat,

og endvidere *da* det ved de afholdte Forhandlinger mellem Hovedorganisationerne har vist sig umuligt at faa Arbejderne til at frafalde Fordringer, som Arbejdsgiverforeningen absolut ikke mener at burde gaa ind paa, anser Arbejdsgiverforeningen det for nødvendigt at foretage saadanne Foranstaltninger, som kan føre til Genoprettelsen af rolige Arbejdsforhold.«

Inden Lockouten træder i Kraft skal Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund gøre Offenligheden bekendt med de faktiske Forhold, der foreligger i de nævnte Konflikter.

Der er først og fremmest Konflikten paa *Kastrup Superfosfat- og Svovlsyrefabrik.*

Som bekendt har ca. 80 Arbejdere fra denne Virksomhed strejket siden 27, Juli d. A.

Svovlsyrefabrikens Direktion havde begæret Arbejdstiden forlænget fra 8 til 12 Timer, saaledes at Treskiftet i Svovlsyreafdelingen skulde afløses af et Toskifte.

Da der imidlertid ikke kunde opnaas Enighed herom, forhandledes der om en midlertidig Overenskomst.

Arbejdernes Repræsentanter indvilligede i at indgaa paa en 1-aarig Overenskomst om den tidligere Arbejdstid og en rimelig Lønforbedring, der var nødvendiggjort af Prisstigningen paa Livsfornødenhederne i de 5 Aar, den opsagte Overenkomst havde staaet ved Magt.

Svovlsyrefabriken tilbød en Overenskomst paa 1 Aar med den tidligere Arbejdstid paa Betingelse af Lønreduktioner. Fabrikens Repræsentanter forbeholdt sig endda den fraværende Direktør Sigumfeldts Godkendelse af dette Forslag, idet de meddelte, at Direktøren indtil daværende Tidspunkt kun havde givet sin Tilslutning til en midlertidig Overenskomst, der strakte sig over 2 à 4 Maaneder.

Under alle Omstændigheder forbeholdt Fabrikens Repræsentanter sig Ret til at begære Toskiftet eller den 12 Timers Arbejdsdag indført, naar den midlertidige Overenskomst udløb.

De uantagelige Vilkaar, der bødes Arbejderne, og den Utryghed, de vilde komme til at arbejde under, bevirkede Strejkens Iværksættelse.

Forligsmanden foranledigede senere nye Forhandlinger genoptaget og rettede sluttelig en saalydende Mæglingshenstilling til Parterne.

Konflikten paa Svovlsyrefabriken i Kastrup.

Forligsmanden henstiller:

1. at Overenskomstens Udløbstid er 1. April 1916.
2. at Arbejdstiden i Svovlsyrefabriken bliver 8 Timer daglig.
3. at Ugelønnen i Svovlsyrefabriken straks forhøjes til 28 Kr. og fra 1. April 1914 til 28 Kr. 50 Øre og Timelønnen i Gødningsfabriken straks fra 40 til 42 Øre, og fra 1. April 1914 til 43 Øre.
4. at der til Udjævning af de resterende Uoverensstemmelser af Parterne snarest optages Forhandling.

Svar paa ovenstaaende Henstilling ønskes afgivet inden Mandag den 26. ds. Kl. 12 Middag.

København, den 24. Avgust 1912.

Michael Kofoed.

Arbejderne tiltraadte Henstillingen uden Betingelser.

Arbejdsgivernes officielle Svar, som sikkert ikke tidligere har været offentliggjort, var en Forkastelse af Henstillingen.

Det lød saaledes:

Statens Forligsmand i Arbejdsstridigheder,
Hr. Direktør *Michael Kofoed*,
R. af Dbg. og Dbm. F. M. pp.

Herved har jeg den Ære at meddele Hr. Forligsmanden, at Arbejdsgiverforeningens Svar paa den af Forligsmanden under 24. ds. rettede Henstilling til en Løsning af Konflikten paa Svovlsyrefabriken i Kastrup er følgende:

Punkt 1. Tiltrædes.

Punkt 2 foreslaas ændret saaledes: Arbejdstiden for Vagtmandskabet i Svovlsyrefabriken er indtil 9 Timer, dog at Arbejderne har Lov til at forlade Fabriken efter 8 Timers Arbejde, og efter at de har afleveret Ovne og Maskiner til Afløsningsholdet i fuld Orden.

Punkt 3. Kan ikke tiltrædes.

Punkt 4. Tiltrædes.

P. F. V.
(sign.) *Carl Weytemeyer.*
(sign.) *Hj. V. Elmquist.*

Først ved Forhandlingerne, der paabegyndtes den 17. Oktober, fik Arbejderne Klarhed over, at Arbejdsgiverne ved Redaktionen af Svaret under Punkt 2 tilsigter at forlænge Arbejdstiden fra de hidtidige 8 til 9 Timer pr. Dag. I hvert Fald tilkendegav Firmaets Repræsentant, Hr. Ingeniør Warming, *at det ofte vilde ske i Fremtiden.*

Med Hensyn til Punkt 3, som ogsaa var forkastet af Arbejdsgiverne, oplystes det, at den hidtidige Timeløn paa 40 Øre i Gødningsafdelingen, *hvor mange Arbejdere ofte beskæftiges ganske midlertidigt,* skulde være gældende 2 Aar endnu; først i 1914 vilde man forhøje den til 42 Øre, og Firmaet vilde ikke mere betale Ugeløn til Svovlsyreafdelingens Arbejdere. De skulde fremtidig kun have 4 Kr. pr. Vagt.

Tilbudene var altsaa langt ringere end Forligsmandens Forslag, som Arbejderne havde antaget, uagtet det kun bød paa ganske ringe Forbedringer af deres Kaar.

Angaaende Svovlsyrekonflikten skal det endvidere bringes i Erindring, at Arbejdsgiverne stadig søger at give det Udseende af, at Svovlsyrefabrikationen i og for sig slet ikke er sundhedsfarlig for Arbejderne, og man henviser til, at *Arbejdsraadet,* som har foretaget Undersøgelser af Selskabets Fabrik i Aalborg, har erklæret, at der intet som helst var at bemærke til de hygiejniske Forhold.

Sandheden herom er, at *nogle* Medlemmer af Raadet har aflagt et Besøg paa Fabriken. Dette Besøg var imidlertid af saa kort Varighed, at Raadet ikke kunde faa noget virkeligt Billede af Forholdene paa Fabriken. Men dertil kommer, at Raadet *ikke* har holdt Møde om denne Sag, Raadet har *ikke* truffet Beslutning, Raadet har *ikke* udstedt nogen Erklæring.

Arbejdsgivernes Henvisning til, at Raadet har afgivet en Erklæring, er derfor uriglig og ganske uden Værdi.

Endelig skal vi oplyse, at Direktør Siegumfeldt under de sidste Forhandlinger uden videre erklærede, at Fabriken *for hans* Skyld godt kunde staa stille i 2 Maaneder endnu eller et Aar. Basis for en Lockout af 40,000 Mand findes derfor ikke i Svovlsyrekonflikten.

Den næste Konflikt, Arbejdsgiverne omtaler i det udsendte Lockout-Varsel, er *Elektropletkonflikten.*

Det paastaas, at denne Konflikt ikke kan bringes ud af Verden af Hensyn til, at Jærn- og Metalindustriens Arbejdsgiversammenslutning, hvoraf Elektropletfabrikanterne er Medlem, har Overenskomst med Smedene om en Minimalløn paa 37 Øre. Af denne Grund kan Minimallønnen for Elektropletarbejdere ikke sættes højere end 44 Øre, som den hidtil har været.

Urimeligere Arbejdsgiverstandpunkt kan ikke tænkes, naar det oplyses, at Smedenes Overenskomst omfatter hver en lille Flække fra Skagen til Gedser, og hver en Hjælper indenfor Faget, samtidig med, at Organisationen (Smedeforbundet) har bevaret sin fuldstændige Aktionsfrihed overfor Fagets Timelønsniveau som Helhed, medens Elektropletfagets Overenskomst kun skal om-

fatte dette Fags københavnske Arbejdere, der hver for sig er selvstændige Arbejdere.

Naar hertil kommer, at Smedenes Gennemsnitsfortjeneste i København ligger omkring 55 Øre — for de selvstændige Arbejdere omkring 65 Øre — og at Elektropletarbejdernes Gennemsnitsfortjeneste efter Arbejdsgivernes egen Opgivelse kun er 48,3 Øre pr. Time, skulde man tro, at den iværksatte Strejke hurtigt kunde bringes til Ophør ved at Elektropletarbejderne fik et højst fornødent og rimeligt Tillæg til Minimallønnen.

Det er klart, at Arbejdsgiverne med Sammenligningen mellem de to nærbeslægtede Fag kun har ønsket at gøre et taktisk Træk, som muligvis kan bringe Vanskeligheder ind i Arbejdernes Lejr.

Som Lockout-Grundlag maa det i hvert Fald erkendes, at denne Konflikt ikke egner sig.

Arbejdsgiverne angiver som næste Grund til Lock-outen den varslede Arbejdsstandsning ved *Nedbrydningsarbejdet.*

Der er den Dag i Dag ikke en Strejkende fra den Slags Arbejde.

Dansk Arbejdsmands-Forbund har kun tilkendegivet, at Nedbrydningsarbejderne fra den 26. Oktober ikke mere vil føle sig bundne af de Priser, der indeholdtes i en tidligere udløben Overenskomst.

Endvidere henvises der til, at der ikke er opnaaet Overenskomst for *Foreningen af Arbejdsgivere i Esbjerg.*

Der er kun afholdt et Møde mellem Parterne om denne Sag. Ved det andet Møde erklærede Arbejdsgiverne nemlig, at det hele lige saa godt kunde opgives, »fordi Sagen nu skal i Arbejdsgiverforeningen«.

Der er hverken Tale om Strejke eller om at fortsatte Forhandlinger ikke skulde kunne bringe en Overenskomst i Stand i denne Sag.

Endelig er der Konflikten paa *Chromlæderfabriken* i Valby.

I denne Sag er selve Lønspørgsmaalet i Orden, kun om et Par Akkordpriser er der Uenighed, som sikkert ikke kan udvikle sig til Konflikt.

I hvert Fald er andet Strejkevarsel ikke fremsendt.

Løsere Grundlag for en Stor-Lockout kan ikke tænkes.

P. F. V.
Carl F. Madsen.

Otto Smith.

*

Samme Dag som andet Lock-outvarsel udsendtes indbød Forligsmanden de 2 Hovedorganisationers Formænd *S. C. Hauberg* og *Carl F. Madsen* til et Møde den 7. Novbr.

Ved dette Møde henstilledes det til de stridende Parter, at Forhandlinger skulde genoptages allerede Dagen efter.

Kongresser.

Det internationale socialistiske Bureau.

I Dagene den 28. og 29. Oktober d. A. afholdt det internationale socialistiske Bureau et Møde i Bryssel. I Mødet deltog 40 Medlemmer.

Vi nævner her Navnene paa de mødte Repræsentanter.

Tyskland: *Haase, Molkenbuhr.* Østrig: *Adler.* Polen: *Kautsky, Rosa Luxemburg, Diamand.* Ungarn: *Weltner, Garant, Bukseg.* Bøhmen: *Nemec, Soukop, Bruha, Kolar.* Belgien: *Vandervelde, Anseele, Furnemont, Huysmans.* Danmark: *Stauning, Madsen.* Spanien: *Fabra Ribas, Emilio Corrales.* Frankrig: *Jaurès, Vaillant, Angele, Roussel, Longouet.* England: *Goldstone, Bruce Glasier, Quelch.* Italien: *Angelica Balabanoff, S. Agnini.* Holland: *Troelstra.* Rusland: *Plekhanoff, Roubanowitsch, Merkel.* Sverig: *Branting.* Svejts: *Frits Studer.* Tyrkiet: *S Nahum.*

Dagsordenens første Punkt var følgende: *Den internationale politiske Situation.*

Victor Adler fra Wien indledede Forhandlingen herom med en livlig og overmaade klar og interessant Tale, der naturligvis navnlig omfattede Forholdene paa Balkan. Han skildrede, hvorledes Krigsfaren havde udviklet sig; hvad der længe er ven-

tet, er nu kommet, men Proletariatet maa da ogsaa i denne Situation saa indtrængende som muligt tale et Ord med.

Vi Socialdemokrater har naturligvis den største Sympati med det, desværre svage, Socialdemokrati, der befinder sig paa Balkan, men vi har ogsaa Sympati med de truede Nationer.

Folkene ønsker Selvstændighed og deres Selvstændigheds Bevarelse er af største Interesse, men Selvstændigheden burde ikke betales med Blod.

Taleren skildrer videre, hvorledes russiske Interesser utvivlsomt staar bag Krigen paa Balkan og opfordrer til den stærkeste Kamp imod disse, fordi russisk Indflydelse naturligvis vil være det værste, der kan tænkes for de truede Folk.

Vor Protest maa først og fremmest rettes imod russiske eller andre Nationers Forsøg paa Indblanding til Fremme af egne Interesser i Modstrid med Folkenes.

Vaillant beklagede, at Socialdemokratiet paa Balkan næppe evnede at standse Krigen, men vi skal fatte en Beslutning, der kan understøtte Agitationen saa stærkt, som vi formaar.

Efter en indgaaende Behandling af Sagen vedtoges enstemmig følgende

Manifest:

„Det internationale socialistiske Bureau udtaler sin dybeste Afsky for de Massemord, der for Tiden finder Sted paa Balkan og sender Balkanlandenes Socialdemokrater den varmeste Anerkendelse for det Heltemod og den Principfasthed, der har forlenet dem med Kraft til selv under de vanskeligste Forhold at protestere mod Krigen.

Vi erklærer, at der bagved Balkan-Folkenes berettigede Stræben efter national Enhed og Selvstyre, men med Mulighed for en Afslutning af de hidtidige Tilstande, der degraderer dem til Vasalstater under Østrig og Rusland, skjuler sig Dynastiernes Interesser og Kapitalisternes Begærlighed. Det er ikke de *arbejdende* Klasser, men Balkans *Kapitalister* og *Fyrster*, der er interesserede i at fremtvinge politiske Forandringer ad *Krigens* Vej. De arbejdende Klassers Interesser — der i sig rummer ogsaa Kravet om Nationernes Selvstyre — gavnes ikke ved Krigen, men kun ved den fortsatte Demokratisering og Revolutionering, saavelsom ved Sammenslutningen af Balkan-Staterne — Tyrkiet indbefattet.

Kun ad denne Vej var det muligt — uden Folkeophidselse, økonomisk Ruin og Blodsudgydelser — at opnaa saa megen Folkeemancipation paa Balkan, som de givne Forhold overhovedet muliggør.

De kapitalistiske og monarkistiske Interesser er imidlertid uforenelige med dette Middel til Befrielse af Balkanfolkene. Alene dette gjorde den Krig uundgaaelig, for hvis Gru den herskende Klasse maa bære Ansvaret. Som Pranger staar ved Siden deraf den russiske Absolutisme, der har betjent sig af den nationale Bevægelse paa Balkan til — ligesom i sit eget Land — at suge Kraft af Folkenes Blod.

Endelig anklager vi som Medskyldige alle de kapitalistiske Magter i Evropa, som gennem deres Glubskhed og Brutalitet, gennem Voldshandlinger og Troløshed i Marokko, Bosnien og Herzegovina, Tripolis og Persien, gennem deres perfide Hindringer af enhver Bestræbelse paa Tyrkiets Genfødelse saavel som gennem Vekselspillet mellem Zarismens Intriger og det østrigske Monarkis Rænker, har befordret Krigens Opstaaen. Denne Konflikt kan hvert Øjeblik føre til en Verdenskrigs Gru. Der lægges i en saadan Stund større Pligter paa Skuldrene af det internationale Proletariat end nogen Sinde tidligere.

I Belysning af de frygtelige Begivenheder, som det kapitalistiske Regimente har fremkaldt, bliver ogsaa de dybere Aarsager til dette Usikkerhedens, Brutalitetens og Røveriets Herredømme, som sønderriver Verden, klarere end nogensinde før, og de maner Proletariatet til klar Forstaaelse af dets Pligt: at *sætte den yderste Kraft ind paa Socialismens Virkeliggørelse.*

Alene derved faar Nationernes Samkvem med hinanden et solidt og varigt Grundlag, idet de nu er prisgivne det kapitalistiske Anarki, Dynastiernes Magtbegær, Chauvinismens Vanvid, Diplomaternes Rænkespil og Reaktionens Voldsgærninger.

Det er en tvingende Nødvendighed, at det klassebevidste internationale Proletariat med al Kraft modsætter sig ethvert Forsøg paa Krigens Udvidelse og bekæmper enhver Intervention af profitsøgende Interesser, og at Proletariatet træder op mod den chauvinistiske Politik med al Organisationens Magt og gennem vægtige Masse-Demonstrationer. Det socialistiske Proletariat maa med største Eftertanke overveje alle Forhold og nøje vaage over, at det ikke lader sig bruge til Politik i den raa og blodige Konflikt.

For at sikre Kampen mod Krigen den største Virkning og Enhed, har det internationale Bureau besluttet at *indkalde en ekstraordinær international Kongres.* Den bedste Forberedelse til denne Kongres vil være en intensiv og systematisk Agitation af alle socialdemokratiske Organi-

sationer mod alle de Elementer, der bærer Skylden for Krigen.

Den nærmeste Fremtid vil sandsynligvis stille de største Krav til de socialistiske Partier. Vi tvivler ikke om, at de vil vise sig selv den sværeste Opgave voksen. Vore Partifæller i Konfliktens Brændpunkt har ved deres Mod givet os et straalende Forbillede:

Maatte Regeringerne besinde sig paa de Farer, der følger af at lege med Ilden, med den Ild, der er i Stand til at sætte hele den kapitalistiske Verden i Brand!

Krig mod Krigen!

Leve Internationale!"

Bureauet overgik derefter til Behandling af Dagsordenens andet Punkt: *Næste internationale Kongres.*

Troelstra anbefalede at udsætte Kongressen, som i Følge Beslutning paa den internationale Kongres i København skulde afholdes i 1913, til 1914, da der derved bliver Lejlighed til at fejre det nye Internationales 25 Aars Jubilæum og saaledes Mulighed for en stærkt virkende Agitation.

Forslaget vedtoges enstemmig.

Evropæisk Kongres.

Vandervelde foreslog, at der afholdes en *evropæisk* Kongres eller Konference i Løbet af indeværende Efteraar til Drøftelse af den politiske Tilstand, særlig med Henblik paa Krigene og Militarismen.

Forslaget vedtoges enstemmigt efter at en Række Talere havde udtalt sig.

Antagelig bliver Kongressen afholdt i Svejts.

Foruden disse vigtige Spørgsmaal behandlede Bureauet en Række Andragender fra Partiforeninger i forskellige Lande om Optagelse.

En Del af disse Andragender blev imødekommet og nogle henvistes til nærmere Prøvelse af Bureauets Forretningsudvalg. Saaledes optoges bl.a. det socialdemokratiske Parti i Kanada, og Forhandlinger skal føres angaaende de socialdemokratiske Partier i Syd-Afrika og Avstralien.

Lønbevægelser og Konflikter.

Strejken i Elektropletfaget.

Som meddelt i Arbejderen Nr. 12 nedlagde Elektropletarbejderne den 23. August Arbejdet hos Elektropletvarefabrikanterne i København. Antallet af Strejkende er ikke stort, det drejer sig kun om ca. 50 Medlemmer, men ikke desmindre er der i denne Kamp af Arbejdsgiverne bragt Midler i Anvendelse som ikke er uden Interesse.

Klage til den faste Voldgiftsret.

Det vil saaledes erindres, at Arbejdsgiverforeningen indklagede Elektropletarbejdernes Fagforening for den faste Voldgiftsret, fordi Fagforeningen havde optaget nogle før Konflikten uorganiserede Kvinder som Medlemmer, og ladet disse nedlægge Arbejdet, hvilket betegnedes som Brud paa Septemberforligets Varselsbestemmelser.

Hensigten med Klagen var at tvinge de paagældende Kvinder i Arbejde igen for at udføre Fabrikanternes Arbejde i 14 Dage. Denne skønne Plan røg imidlertid fuldstændig i Lyset. »Den faste Voldgift« udtalte i sine Præmisser, at Fagforeningen ikke havde foretaget noget uberettiget Skridt overfor Arbejdsgiverne, og frifandt derfor Fagforeningen for Arbejdsgiverforeningens Klage og Sagens Omkostninger blev paalagt Klagerne.

Fogedforbud.

Foruden ovennævnte Forsøg paa at vanskeliggøre Arbejderne deres Kamp med Arbejdsgiverne, har disse ogsaa søgt Bistand hos de borgerlige Domstole.

Nogle Notitser i »Social-Demokraten« foranledigede Elektropletfirmaerne *Madsen & Baagøe* og *Benedikt Møller* til at løbe til Kongens Foged og forlange Forbud nedlagt imod, at vedkommende Firmaer og nogle af deres kvindelige Arbejdere oftere omtaltes i Bladet.

Der var af 4 Arbejdere og Arbejdsgiverne: Madsen & Baagøe og B. Møller begæret Forbud nedlagt dels mod Social-Demokratens ansvarshavende Redaktør, dels mod Fagforeningens Formand personlig, dels mod Fagforeningen. Forbudet blev forsaavidt Social-Demokratens Redaktør angaar ikke taget tilfølge, hvilket var en Følge af, at de paagældende Artikler var underskrevne af Fagforeningens Formand, hvorfor *han* efter Presseloven var ansvarlig for dem. Dette er i Overensstemmelse med, hvad der hidtil har været fast hævdet og antaget, og der knytter sig derfor ingen særlig Interesse dertil. Derimod blev Forbudet nedlagt dels mod Fagforeningens Formand dels mod selve Fagforeningen. Grunden hertil maa søges i, at Artiklerne var underskrevet: P. F. V. (paa Fagforeningens Vegne). Rigtigheden heraf kan omtvistes, navnlig forsaavidt Forbudet er nedlagt mod Formanden personlig. Men nogen væsentlig Betydning har dette Punkt formentlig ikke.

Hvad angaar Forbudets Indhold da lød Begæringen for de 4 Arbejderes Vedkommende paa, at det skulde forbydes i Forbindelse med Strejken at nævne Vedkommendes Navn eller Adresse eller udtale nogen Advarsel eller Trusel mod at arbejde sammen med Vedkommende ved Henvisning til de hans (hendes) Navn indeholdende Artikler. Kun den første Del blev taget til Følge, saa at Forbudet kom til at lyde paa »i Forbindelse med den for Tiden stedfindende Strejke af Elektropletarbejdere offentlig« at nævne »Vedkommendes Navn og Adresse«. Da det saaledes nedlagte Forbud imidlertid medfører, at der ikke med nogen Virkning kan advares mod at arbejde sammen med Vedkommende, naar nemlig hans (hendes) Navn ikke maa nævnes, synes Udeladelsen af den sidste Del af det begærte Forbud ialtfald i Forholdet til Strejkebryderne ret uvæsentlig. Hvad angaar det nedlagte Forbud, da er det stemmende med hvad der er fastslaaet bl. a. ved Højesteretsdom, at det er en Krænkelse af Vedkommendes Privatliv at offentliggøre Strejkebryderes Navn og Adresse.

Firmaet Madsen & Baagøe og Hr. B. Møller havde begært Forbud nedlagt mod i Forbindelse med Omtale af Strejken udover den blotte offentlige Meddelelse om dens Eksistens og Fortsættelse offentlig at omtale Firmaet og dets Virkemaade, nævne de hos det beskæftigede Arbejdere eller advare mod at tage Arbejde hos det. Og det begrundedes med, at de paaklagede Artikler dels var egnede til at gøre Firmaet Skade dels krænkende for dets Privatliv, for Hr. Møllers Vedkommende tillige ærefornærmende. Forbud blev nedlagt mod at Høesch (Formanden) og Elektropletarbejdernes Fagforening »i Forbindelse med Omtalen og den for Tiden stedfindende Strejke af Elektropletarbejdere udover den blotte offentlige Meddelelse om dens Eksistens, Fortsættelse og Ophør offentlig nævner de hos Rekvirenterne beskæftigede Arbejdere«.

Det vil altsaa ses, at det nedlagte Forbud er langt mindre omfattende end det begærede. Herved er dog at bemærke, at et Forbud mod overhovedet offentlig at omtale Firmaet og dets Virkemaade i Forbindelse med Strejken, vanskeligt kunde tænkes nedlagt paa Grund af den altfor omfattende Almindelighed deri, og at det maa antages at følge af Retten til Strejkemeddelelser efter § 5, 7 i Loven om den faste Voldgiftsret, at en Advarsel mod (Opfordring til ikke) at tage Arbejde, hvor der er lovlig Strejke er berettiget. Det ses saaledes ikke, at Forbudets Begrænsning har nogen særlig Interesse udover, hvad der alt paa dette Omraade er antaget.

Snarere kunde Forbudet findes for omfattende ved ubetinget at forbyde offentlig at nævne de paa Stedet beskæftigede Arbejdere, da det af Højesteret er statueret ikke at være en Privatlivskrænkelse af Arbejdsgiveren, at offentliggøre de hos ham arbejdende Strejkebryderes Navne, og Retsstridigheden deraf i Forhold til Arbejdsgiverne synes at maatte bero paa den nærmere Omtale af Arbejderne.

Større Interesse vilde det have at faa afgjort, om flere af de Meddelelser, som laa til Grund for Forbudet, kunde siges at være efter Omstændighederne retsstridige, privatlivskrænkende eller ærefornærmende. Dette kunde imidlertid selvfølgelig ikke afgøres ved Fogedretten ialtfald ikke efter de foreliggende Forbudsbegæringer. Og da Forfølgningssagen efter den udtagne Forligsklage, alene er rettet paa Forholdets Stadfæstelse med hvad dertil hører, vil disse Spørgsmaal formentlig ikke komme frem til særlig Afgørelse, medmindre Proceduren skulde medføre, at Retten i Domspræmisserne kommer til at udtale sig derom, eller der muligt maatte blive anlagt særlig Sag desangaaende.

I Henhold til det anførte skønnes ikke, at de omhandlede Fogedforbud kan forandre eller paavirke Opfattelsen af den Retstilstand, som for Tiden antages gældende paa dette Omraade. Hertil kommer, at Fogdens Afgørelser jo kun er foreløbige og skal prøves under en følgende Retssag. Det maa da blive dennes Udfald, Opmærksomheden eventuelt maa rettes imod. Men paa Forhaand synes det altsaa ikke antageligt, at Domme i disse Sager vil blive af væsentlig Betydning.

Det vil saaledes ses at Arbejdsgivernes Forsøg paa at kneble Social-Demokraten mislykkedes, og at Anslaget mod Fagforeningen paa de væsentligste Punkter blev en Fiasko.

Det hele, der er opnaaet for Arbejdsgiverne ved Forbudet, er i Virkeligheden kun det, at Strejkebrydernes Navne ikke maa nævnes offentlig af Høesch og Fagforeningen.

Man vil herefter kunne forstaa, at Arbejdsgiverne har lidt en betydelig Skuffelse ved de trufne Afgørelser. Dette har da ogsaa givet sig Udslag i et Forbehold til Fogedprotokollen af Adgang til Appel af de Punkter, som gaar Arbejdsgiverne imod. Appellen vil ske samtidig med, at de nedlagte Forbud »forfølges« ved Retten. Ethvert Fogedforbud skal for at kunne opretholdes prøves og stadfæstes af den egenlige Domstol snarest muligt. I København sker det ved Hof- og Stadsretten, og her vil da samtidig de appellerede Punkter blive behandlede.

Kvindeligt Arbejderforbund har indgaaet Overenskomst med Automobilselskabet *Taxamotor* for de ved Rengøring i Remisserne beskæftigede Kvinder. Ugelønnen er derved forhøjet med 1 Kr. og Betaling for Rengøring af Luksusbiler er ligeledes forhøjet.

Overenskomsten, der omfatter ca. 30 Arbejdere, gælder til 1915.

Med *Alfred Benzons kemiske Fabriker,* der beskæftiger 25 Kvinder, er der ved Forhandling opnaaet en mindre Lønforhøjelse pr. Maaned.

Paa *Nordisk Simplex* er Minimallønnen hævet fra 22 til 23 Øre og enkelte Akkordpriser er forhøjet.

Denne Overenskomst gælder for 40 Kvinder til 1916.

Firmaet *Hellesens Enke & V. Ludvigsen* er indgaaet paa en Overenskomst til 1915, omfattende 80 Arbejdere. Ugelønnen er forhøjet med 2 Kr. og flere Akkordpriser er forbedrede.

Med *Trikotagefabrikant Peter Petersen,* som ikke tidligere har haft Overenskomst med Forbundet, er der oprettet en Priskurant, hvorved flere af de hidtil gældende Priser er forhøjet og hvorved der samtidig er opnaaet Garanti for, at Akkordpriserne ikke fremtidig ændres vilkaarligt.

Alle de nævnte Firmaer er hjemmehørende i København.

Endelig har Forbundet sluttet Overenskomst med *De danske Chicoriefabriker* i Vejen. Ugelønnen for Nybegyndere hævedes derved med 1 Kr. 50 Øre.

For Rengøring af Fabriken, et Arbejde, der hidtil er ydet uden særlig Betaling derfor, fastsattes en Timeløn af 20 Øre og Akkordpriserne revideredes, saaledes at der fremtidig vil kunne tjenes 2 Kr. mere pr. Uge. Firmaet beskæftiger 14 kvindelige Arbejdere. Overenskomsten gælder til 1915.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen), Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 20 ❋ KØBENHAVN DEN 16. NOVEMBER 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund). Den faste Voldgiftsret. Kongresser. Udlandet.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation.

Efter Forligsmandens Henstilling paabegyndte Arbejdere og Arbejdsgivere atter Forhandlinger om de forskellige Konflikter, der var knyttet til de udsendte Lockoutvarsler, og den 11. Novbr. blev det meddelt Forligsmanden, hvilke Uoverensstemmelser der var tilbage.

Dagen efter mødte Repræsentanter for Elektropletfaget til Konference sammen med Forligsmanden Kl. 1 om Eftermiddagen. Kl. 3 mødte de Parter, der repræsenterede Nedbrydningsarbejdet i København og Kl. 7 bragtes Svovlsyrekonflikten atter paa Bane i Forligsmandens Lokaler.

Situationen formede sig saaledes at Spørgsmaalet om en Priskurant for Nedbrydningsarbejdet igen henvistes til direkte Forhandling mellem Parterne, og efter at selve Forligsinstitutionen havde givet sin Tilslutning til at en anden Udvej til Løsning af Svovlsyre-Konflikten søgtes end den, der var anvist i denne Institutions Forligsforslag af 24. August, tog man ogsaa fat paa nye Forhandlinger om denne Sag.

Det lykkedes at bringe den til Afslutning uden at Forligsmanden fik mere med den at gøre.

I de andre Sager blev der derimod stillet Mæglingsforslag, som alle blev godkendt saavel af Arbejdere som Arbejdsgivere.

Vi meddeler nedenstaaende Resultatet i de forskellige Fag

Svovlsyrekonflikten.

Det vil erindres, at denne Konflikt havde sin Oprindelse i Fabrikens Krav om en Forlængelse af Arbejdstiden.

Arbejderne havde paa Grund af Livsfornødenhedernes Fordyrelse ønsket nogle Forbedringer i deres Lønvilkaar, og denne Situation benyttedes af Fabriken til at gøre Forsøget paa at ombytte den tidligere gældende Arbejdsmetode, hvor Døgnets uafbrudte Arbejde udførtes af 3 Hold Vagtmandskab, med en Metode, hvor Arbejdet deltes mellem 2 Hold Arbejdere, der saa skulde have 12 Timers Arbejde i Stedet for 8 Timer.

Samtidig vilde Selskabet søge at spare paa Lønningerne paa de Steder, hvor mekanisk Drift afløste den gamle Virkemaade.

Det mislykkedes imidlertid for Arbejdsgiverne at faa Arbejdstiden forlænget fra 56 Timer om Ugen til 84 Timer den ene Uge og 72 Timer hveranden. Den gamle, tredelte Arbejdstid blev hævdet i Form af *en udtrykkelig fastslaaet 8 Timersdag, og Lønnen blev forhøjet* fra 26 Kr. 50 og 27 Kr. 50 Øre om Ugen til 28 Kr. straks og 28 Kr. 70 Øre fra 1914. Samtidig blev det fastslaaet, at Svovlsyrearbejderne skal have *32 Timers samlet Frihed 2 Gange hver Maaned*, eller med andre Ord hel Fridag gennemsnitlig hver anden Uge med Betaling for Frivagterne.

Hidtil har Svovlsyrearbejderne maattet arbejde *alle Dage hele Aaret rundt*, uanset om det var Hverdag

eller Højhelligdag eller almindelig Søndag, 365 Arbejdsdage om Aaret.

Til Gengæld for Frivagterne har Arbejderne forpligtet sig til at udføre indtil 2 Timers Ekstraarbejde *pr. Uge*, saafremt mindre Havarier paa Ovnene indtræder. Større Reparationer skal betales med en Overtidsbetaling, der er fastsat til 50 og 75 pCt. Tillæg til Lønnen.

Det samlede Resultat med Hensyn til Arbejdstiden i Svovlsyreafdelingen kan kort opgøres saaledes:

Hidtil var den altid 56 Timer pr. Uge.

Arbejdsgiverne forlangte den *forlænget* til gennemsnitlig 78 Timer (84 Timer hveranden og 72 Timer hveranden Uge).

Arbejdstiden *forkortedes* til gennemsnitlig 52, højst 54 Timer pr. Uge.

Det er det glimrende og mest betydende Resultat af Arbejdernes Kammeratskab, Sammenhold og Fællesvirke i denne Konflikt.

Om Timelønnen for *Gødningsfabrikens Arbejdere* stod der megen Strid.

Forligsmanden foreslog i sin Tid de tidligere 40 Øre afløst af 42 Øre straks og 43 Øre fra 1914.

Af *Princip* nægtede Arbejdsgiverne at indgaa paa en højere Minimalløn end 40 Øre.

Arbejdsgiverne fik deres Ønske om Princip gennemført, men de maatte til Gengæld gaa med til at betale 43 Øre som Mindsteløn *straks* for alt Arbejde, der har med selve Svovlsyre- og Gødningsfabrikationen at skaffe. Kun for de Arbejder, der falder udenfor denne Ramme, bibeholdes den tidligere Løn paa 40 Øre. I Realiteten giver denne Ordning *større økonomisk Fordel for Arbejderne end Forligsinstitutionens gamle Forslag.*

Endelig skal det angaaende Svovlsyreoverenskomsten bemærkes, at det i sidste Øjeblik lykkedes at opnaa en for Fabrikens Arbejdere fuldtud tilfredsstillende Ordning af de resterende Akkord- og Specialløningsspørgsmaal.

Elektropletsagen.

I denne Konflikt havde Interessen til Slut særlig samlet sig om to Spørgsmaal: Udløbstiden og Minimallønnen.

I det første Spørgsmaal skar Forligsmanden Knuden over ved at foreslaa et Tidspunkt, der laa imellem Parternes Fordringer, og Afgørelsen heraf har ganske sikkert, naar alt kommer til alt, hverken positiv eller negativ Betydning for nogen af Parterne.

I Minimallønnens Afgørelse laa der derimod efter Arbejdsgivernes Paastand et stort Princip.

Elektropletfabrikanterne var nemlig fornylig blevet Medlem af Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien, og denne Organisation hævdede med stor Styrke, at den under ingen Omstændigheder kunde gaa med til at forhøje Minimallønnen, som hidtil har været paa 44 Øre, med en eneste Øre.

Forligsmanden tog dog ikke Hensyn hertil, men foreslog at *lægge 2 Øre paa, til 46 Øre.*

For de kvindelige Arbejdere over 16 Aar, som organiseredes under Konflikten, fastsattes Minimallønninger paa 10 Kr. for det første Halvaar, 11 for det andet, 12 for det tredie og derefter 13 Kroner.

Metaltrykkerne, som har strejket lige saa længe som Elektropletarbejderne, fik ogsaa deres Lønforhold ordnet paa *fuldtud betryggende og tilfredsstillende Maade*, og samtidig blev et gammelt Stridsspørgsmaal mellem Metaltrykkernes Organisation og Gørtlerlavet om Underskrift af en Overenskomst stedet til Hvile.

Esbjærgstriden.

Arbejdsgiverforeningen hægtede, i det Øjeblik første Lock-out-Varsel udsendtes, en Konflikt paa, som aldrig havde været behandlet af andre end de stedlige Arbejdsgivere og Arbejderne.

Den drejede sig om Lønninger og Akkordpriser dels for Havnearbejdere dels for Fabriksarbejdere i Esbjærg.

Man tog straks fat paa Forhandlinger, og det lykkedes efter et Par Døgns ihærdigt Arbejde at skaffe Enighed om en Række Akkordsatser, men om Løn, Udløbstid og Overarbejdsbetaling blev man ikke enige.

Forligsmanden løste Opgaven.

Timelønnen forhøjedes paa denne Maade fra 46 til 48 Øre for Havnearbejderne, og Ugelønnen for Fabrikerne i Byen forhøjedes med 1 Kr. straks og 50 Øre i 1914. Timelønnen sidstnævnte Steder forhøjedes fra 41 til 43 Øre. Udløbstiden blev efter Arbejdernes Forslag, og Betalingen for Overtid ved Timelønsarbejde fastsattes til 63 og 73 Øre.

Nedbrydningsarbejdet.

Parterne sluttede sig om et Forligsforslag, der gik ud paa i Løbet af 6 Uger at faa tilvejebragt en Priskurant for Rensning af Mursten.

Opnaas der ikke Enighed herom i Løbet af den Tid, træder Forligsmanden — eventuelt bistaaet af en Repræsentant for hver af Hovedorganisationerne — til for at søge Sagen endelig ordnet.

Om Timeløn og nogle andre Spørgsmaal var der forud Enighed.

*

Alle Forslag er vedtaget og Lockout'en, der i 2 Uger har truet Danmarks opblomstrende Erhværvsliv, er aflyst.

De strejkende Arbejdere optager efter Forligsmandens samlede Forslag Arbejdet snarest mulig.

* * *

Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund. har for nylig indgaaet Overenskomster med *Aalborg Aktiebryggeri*, *Østjyske Bryggerier* i Horsens, *De danske Maltfabriker* i Nakskov og *Avena* i Maribo.

I Bryggerierne er Ugelønningerne forhøjet med 1 Kr. og Overtidsbetalingen med 5 Øre til 65 Øre pr. Time. I Horsens Bryggeri er Ferietiden forlænget med 1 Dag til 5 Dage om Aaret.

Paa Maltfabriken i Nakskov er Lønnen, der før var 23 og 25 Kr. om Ugen henholdsvis udenfor og i Kampagnen, forhøjet til 24 og 28 Kr.

En ny Bestemmelse i denne Overenskomst gaar ud paa, at Kedelpasserne skal have 4 Fridage pr. Maaned i Kampagnen og 3 Dages Sommerferie aarlig.

I Maribo er Fagets Normaloverenskomst gennemført. Derved er Lønnen, som hidtil var 100 Kr. pr. Maaned *uden* Extrabetaling for Overarbejde, ændret til 25 Kr. om Ugen *med* Betaling for Overarbejde.

Den faste Voldgiftsret.

Lock-outen hos Person-Klein.
Sag Nr. 84.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 30. Oktober 1912 i Sag Nr. 84: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Entreprenørforeningen og Entreprenør Person-Kleins Vegne.

Under denne Sag har De samvirkende Fagforbund indklaget Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Entreprenørforeningen og dens Medlem Entreprenør Person-Kleins Vegne i følgende Anledning.

Hos Entreprenør Person-Klein, der har en større Vej- og Kloakentreprise under Udførelse for Byggeselskabet »Kvintus« i Vanløse, arbejdede et Hold paa 9 Mand ved Kloakarbejde. Imellem dette Arbejdshold og Entreprenøren opstod der ved Opgørelsen af en Akkord en Uenighed af rent faglig Karakter.

Efter at der i den Anledning havde fundet Mægling Sted uden Resultat den 10. Juli 1912, henvendte — efter Klagernes Anbringende — Person-Klein sig samme Dag til Arbejderne, der havde paabegyndt en ny Akkord, idet han — ligeledes efter Klagerens Anbringende — afskedigede dem med den Motivering, at han ikke vilde have Folk, der »lavede en saadan Komedie« i sit Arbejde, og Arbejderne maatte som Følge heraf afbryde deres Akkord. Efter Person-Kleins Opfordring optog Arbejderne dog igen Arbejdet den 17. f. M.

Arbejderne forlangte saa Godtgørelse for de Arbejdsdage, de havde

tabt som Følge af Person-Kleins Adfærd, og paa et den 29. s. M. afholdt Mæglingsmøde stillede Mæglingsudvalget det Fællesforslag til Bilæggelsse af Striden, at Person-Klein skulde betale 170 Kr. til Arbejdsholdet for unødvendig Standsning af Arbejdet i 4½ Dag (42 Arbejdsdage); men Forslaget bortfaldt, da Person-Klein ikke vilde indgaa derpaa.

Parterne enedes derefter om at indbringe saavel det førstnævnte Spørgsmaal om Akkord-Opgørelsen som det sidstomtalte Spørgsmaal om Godtgørelse i Anledning af den paastaaede Lockout for Fagets Voldgiftsret. Denne afgjorde i sit Møde den 22. August Akkordspørgsmaalet, men har foreløbig ikke afgjort det andet Spørgsmaal, idet der indenfor den faglige Voldgiftsret opstod Tvivl om, hvorvidt denne var kompetent til at afgøre et Spørgsmaal om Arbejdsstandsning, hvorved man kom ind paa Forstaaelsen af Septemberforliget, og Klagerne har nu under nærværende Sag, idet de gør gældende, at en faglig Voldgiftsret ikke er kompetent til at afgøre et Spørgsmaal, der maa paadømmes paa Grundlag af Septemberforliget, paastaaet Person-Klein idømt en Bod, *fordi* han — efter deres Paastand — har lockoutet det paagældende 9 Mands Arbejdshold som Straf for, at det har forlangt en Strid mellem ham og dem afgjort ad voldgiftsretlig Vej, og *fordi* han ikke har givet de i Septemberforligets Punkt 2 foreskrevne Varsler. Endvidere har Klagerne paastaaet de Indklagede paalagt Sagens Omkostninger.

De Indklagede, der iøvrigt benægter, at der har foreligget nogen uberettiget Afskedigelse, end sige nogen Lockout fra Person-Kleins Side overfor de paagældende Arbejdere har principalt paastaaet Sagen henvist til Afgørelse ved den faglige Voldgiftsret, idet de henviser til, at der foreligger en gyldig, begge Parter forbindende Aftale om Sagens Afgørelse ad denne Vej. De har derhos paastaaet Klagerne paalagt Sagens Omkostninger.

Spørgsmaalet om Sagens Henvisning eller Ikke-Henvisning til Fagets Voldgiftsret har været Genstand for særskilt Procedure her for Retten og er optaget til særskilt Paakendelse.

Angaaende dette Spørgsmaal skal bemærkes, at Loven af 12. April 1910 om Den faste Voldgiftsret vel giver hver af de Parter, hvem Loven angaar, Adgang til her for Retten at indbringe Spørgsmaal om Overholdelse af Septemberforliget, men at Loven — bortset fra Reglen i dens § 5 Nr. 6 — ikke giver nærværende Ret nogen Eneret til at afgøre Stridigheder om Septemberforligets Forstaaelse eller overhovedet Stridigheder, ved hvis Afgørelse der maa tages Hensyn til Septemberforligets Regler, og at det derfor maa staa Parterne frit for — i Overensstemmelse med de almindelige i dansk Ret gældende Regler om Voldgiftsaftaler — at vedtage, at en Strid af saadan Art skal afgøres andetsteds end ved Den faste Voldgiftsret. Nu er der vel Intet til Hinder for, at Parterne, efter at have truffet en saadan Aftale, enes om atter at ophæve den og i Stedet derfor at indbringe Striden her for Retten. Men da saadan Enighed her ikke er opnaaet, og da den Omstændighed, at den paagældende Voldgiftsret har næret Tvivl om sin Kompetence, ikke i sig selv er tilstrækkelig Grund til at anse den mellem Parterne trufne Aftale om faglig Voldgift for bortfalden, maa denne Aftale vedvarende staa ved Magt. Det maa herefter være den faglige Voldgiftsrets Sag at afgøre, om der her foreligger en i Strid med Septemberforligets Punkt 2 eller iøvrigt i Strid med de for Parterne gældende Regler iværksat Arbejdsstandsning fra Person-Kleins Side og i bekræftende Fald hvilken Godtgørelse der i den Anledning kan tilkomme Arbejderne. Paa den anden Side skal fremhæves, at det er en Selvfølge, at den faglige Voldgiftsrets Opfattelse af Septemberforliget eller af Fagets Overenskomster vel kan tænkes at blive af afgørende Betydning for Afgørelsen af selve det den forelagte Stridsspørgsmaal,

men ikke skaber noget bindende Præcedens for andre Voldgiftsretter, derunder heller ikke for nærværende Ret.

Nærværende Sags Omkostninger findes at burde bæres af begge Parter med 50 Kr. af hver.

Kendelse.

Det fornævnte Stridsspørgsmaal henvises til Afgørelse ved Fagets Voldgiftsret.

Nærværende Sags Omkostninger, 100 Kr., bæres af Klagerne og de Indklagede med Halvdelen af hver.

Kongresser.

De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde.

Forretningsudvalget havde for alle Eventualiteters Skyld indkaldt Repræsentantskabet til et Møde den 13. Novbr. Kl. 2 i Anledning af Lockoutvarslet.

Paa dette Tidspunkt var Forhandlingerne imidlertid ikke saa vidt fremskredne, saa der kunde forelægges noget Forslag, og Repræsentantskabet behandlede derfor først et Par af de Forslag, der er forelagt Rigsdagen til Revision af Arbejdsløshedskasse- og Sygekasselovene.

Efter at Formanden havde aabnet Mødet og givet en ganske kort Situationsfremstilling, og efter at *Vilh. Nygaard* var valgt til Dirigent, holdt Folkethingsmand *Stauning* korte Foredrag om disse Loves Indhold og belyste navnlig de Punkter, paa hvilke Forslagene indeholder Angreb rettede imod Fagorganisationernes Medlemmer.

Følgende Resolution vedtoges enstemmigt:

»De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab, samlet til Møde den 13. November 1912, udtaler herved en Protest imod de i Lovforslagene angaaende Sygekasser og Arbejdsløshedskasser foreslaaede Indtægtsgrænser for Medlemmerne. Disse Grænser er baade urimelige og uretfærdige, men de er samtidig *et Forsøg paa at fastsætte Maksimal-Indtægter for vore Organisationers Medlemmer*, hvorimod vi paa det skarpeste nedlægger vor Indsigelse.

Repræsentantskabet opfordrer Ledelserne for Sygekasserne og Arbejdsløshedskasserne til at fremsætte Protest imod Lovforslagenes Gennemførelse overfor Regering og Rigsdag, ligesom den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe opfordres til at modvirke de nævnte Forslag.«

Torsdag den 14. fortsattes Mødet Kl. 2.

Formanden afgav nu Beretning om Resultatet af de førte Forhandlinger om de løbende Konflikter, som foran er beskrevet, og efter en ganske kort Diskussion suspenderedes Mødet til Kl. 4.

Paa dette Tidspunkt forelaa Meddelelse om, at alle Forligsforslag var vedtaget af alle Parter. Meddelelsen toges til Efterretning.

Dirigenten sluttede derefter Mødet med en lille Tale, hvori han slog fast, at de nu afsluttede Overenskomster atter har vist, at Centralisation, Enighed og godt Kammeratskab nu som altid er Arbejderklassens bedste Vaaben, hvorfor Arbejderne ikke bør lytte efter de Røster, der prædiker Forvirring.

Udlandet.

I

Den svenske Landsorganisation afholdt Kongres i Stokholm i Dagene fra 6—12. September 1912.

Ifølge de fremlagte Mandater var 26 Fagforbund med 1406 Afdelinger og 81,768 Medlemmer repræsenterede ved tilsammen 157 Delegerede.

Dertil kommer Repræsentantskabets 27 Medlemmer, Sekretariatets 7 Medlemmer, Landsorganisationens Ombudsmand samt den ordførende Revisor, eller tilsammen 36 Medlemmer.

Særskilt indbudte var desuden 30 Repræsentanter, hvoraf 9 repræsenterede udenlandske Organisationer, saaledes at denne Kongres kom til at bestaa af 223 Deltagere.

Beretningen.

Formanden, *Herman Lindquist*, aflagde Beretning om Landsorganisa-

tionens Virksomhed siden sidste Kongres.

Taleren gjorde først Rede for Forretningsudvalgets Udførelse af de paa sidste Kongres vedtagne Beslutninger og da navnlig Spørgsmaalet om Organisationsformen.

Som bekendt blev der paa den sidste Kongres nedsat et Udvalg, bestaaende af Forretningsudvalget suppleret med 8 Medlemmer, valgte paa Kongresserne.

I Juli Maaned 1910 overlod dette Udvalg et Underudvalg paa 5 Medlemmer at fremskaffe Materiale og sammenarbejde dette. Dette Underudvalgs Arbejde skulde efter den tagne Beslutning have tilendebragt sit Arbejde saa betids, at hele Udvalget kunde træde sammen og gennemgaa Resultatet inden Udgangen af 1910. Arbejdet blev imidlertid saa omfangsrigt, at det ikke blev muligt at faa det sluttet før over et Aar efter den planlagte Tid.

Dette Arbejde med tilhørende Forslag til nye Love for Landsorganisationen, som alt ialt kostede ca. 20,000 Kr. er indeværende Aar udsendt til alle de tilsluttede Forbunds Afdelinger.

Et Oplag paa 500 Exempl. blev bragt til Forhandling i Boghandlen til en Pris af 5 Kr. pr. Exempl., og 2000 Exempl. til en Pris af 3 Kr. pr. Exempl. blev udbudt til Salg blandt Medlemmerne. Ved Reorganisationsspørgsmaalets Behandling vil man yderligere faa Lejlighed til at prøve dette Arbejdes Indhold.

Med Hensyn til Spørgsmaalet angaaende økonomisk Understøttelse mellem de skandinaviske Landsorganisationer har Forretningsudvalget konfereret med de øvrige Landes Forretningsudvalg. Der har saaledes i Marts Maaned været afholdt en skandinavisk Konference i Göteborg, hvor der mellem Repræsentanter for Landsorganisationerne i Danmark, Norge og Sverrig opnaaedes Enighed om Indgaaelse af visse Overenskomster, om hvilke der paa denne Kongres er fremsat Forslag fra Forretningsudvalget. Spørgsmaalets Afgørelse beror først og fremmest paa de Beslutninger som Kongressen vil tage i Reorganisationsspørgsmaalet. Hvis Landsorganisationen vedblivende skal være en understøttende Organisation, vil Samarbejdet kunne lade sig ordne med Fordel, men i modsat Fald bliver den svenske Landsorganisation jo adskilt fra de andre skandinaviske Landsorganisationer.

Hvad angaar Spørgsmaalet om forholdsvis Kontingent, blev det overdraget Forretningsudvalget at undersøge Muligheden og Maaden for Indførelsen af et saadant System. Denne Undersøgelse er foretaget af Reorganisationsudvalget. Det fremgaar imidlertid af denne Undersøgelse, at det kun er et ringe Antal Forbund der anvender dette System, hvorfor Forretningsudvalget ikke er fremkommet med noget Forslag i denne Sag.

Angaaende statistiske Undersøgelser, overdroges det til Forretningsudvalget gennem Statistisk Bureau (Kommerskollegiet) at faa iværksat en omfattende Redegørelse vedrørende Arbejdernes Løn- og Arbejdsforhold. I Henhold hertil har Forretningsudvalget rettet Henvendelse til Kommerskollegiet om, at disse Spørgsmaal burde gøres til en af Arbejdsstatistikens Hovedopgaver, men Kommerskollegiet har svaret, at Spørgsmaalet er saa omfattende, at man ikke kan give noget bestemt Løfte, men Kollegiet vil have sin Opmærksomhed henvendt paa denne Sag.

Vedrørende Kravet om lovbefalet Arbejdstid har Forretningsudvalget i Lighed med Beslutninger paa den sidste Kongres overfor Rigsdagsgruppen fremsat Kongressens Ønske om fornyet Lovforslag om dette Spørgsmaal. Gruppen har derfor besluttet i den næste Rigsdagssamling at fremkomme med nyt Forslag i den nævnte Retning.

Et særligt Paalæg om at sprede Oplysning blandt Galizierne har Forretningsudvalget søgt at gennemføre, idet det har rettet Henvendelse til Skaanes Partidistrikt, men man har intet som helst faaet oplyst derfra,

saa dette Spørgsmaal er ikke blevet endelig ordnet.

Overfor Syndikalismen vedtog den forrige Kongres at afvise et fremsat Forslag (en Beretning) om Syndikalismen, men Forretningsudvalget har desuagtet fundet Anledning til at udgive et af Hr. Gustav Møller i Helsingborg forfattet Skrift, hvori der polemiseres mod Syndikalismen. Dette Skrift er gratis uddelt overalt i Sverrig, og desuden har man af Hr. Gustav Bjørklund købt en Række af ham forfattede og i Partibladene offentliggjorte Artikler om Syndikalismen, og som senere er overdragne til Partibestyrelsen, der vil udgive disse paa sit Forlag.

Hvad angaar Virksomheden i Almindelighed, da maa man erindre, at man med Aaret 1910 gik ind til fortsatte trykkende Konjunkturer og mærkbare sviende Følger af Storstrejken. Ved Aarets Begyndelse var der endnu ca. 15,000 Arbejdere som var udelukkede fra Arbejde. I Marts Maaned 1910 inddrog Forretningsudvalget Understøttelsen, men der var dog flere Forbund, som endnu i nogen Tid ydede Understøttelse. Arbejdsgiverforeningen opretholdt endnu indtil den 1. December 1910 sine Skin-Lock-out'er, paa hvilket Tidspunkt disse Lock-out'er gennem Pressen erklæredes for ophørte. Noget egentligt Ubehag for Organisationen forelaa jo ikke paa Grund af disse Lock-out'er, men Arbejderne berørtes dog haardt af alle Slags andre Trakasserier. En Mængde af disse Arbejdere maatte søge bort til andre Lande. Forretningsudvalget udbetalte til hver af disse Arbejdere en Rejsehjælp af 100 Kr., saaledes, at de i det mindste for Øjeblikket kunde redde sig fra Arbejdsgivernes brutale Forfølgelser.

Ogsaa Myndighederne var paa Nakken af en Mængde Arbejdere og flere bleve tiltalte efter Aakarps-Loven. I den forløbne Periode har Forretningsudvalget i Retshjælp til disse Arbejdere udbetalt over 50,000 Kr. Lønbevægelserne og Konflikterne var forholdsvis faa i 1910. Efter de indhentede Opgivelser forekom der dog 227 Lønbevægelser, omfattende 20,566 Arbejdere, der resulterede i, at 5236 Medlemmer fik Lønnen hævet og 1735 Medlemmer fik Arbejdstidsforkortelse. Svensk Arbejdsgiverforening, overfor hvis Medlemmer Træarbejderne og Tapetsererne i Malmø strejkede, undlod dog at erklære Lock-out. Man kan heraf med ret stor Vished drage den Slutning, at den nævnte Arbejdsgiverforening ved Lock-out'en og den derpaa følgende Storstrejke i 1909 tilføjedes saa store Tab og Vanskeligheder, at deres tidligere Lock-out'iver er blevet betydelig afsvalet. Det var ikke alene Arbejderne der blev klippede i 1909.

Ser man paa det store Hele var Stillingen i 1911 den samme som i 1910. Der kunde vel nok mærkes en ringe Lysning i Konjunkturerne, men Stemningen var stadig trykkende. I 1911 forekom der dog baade flere Lønbevægelser og flere Konflikter end i 1910. I 1911 fik Arbejdernes Organisationer i et Par Tilfælde erklæret Lock-out. Svensk Arbejdsgiverforening erklærede i Januar 1911 Lock-out overfor 3000 Arbejdere indenfor Skotøjsindustrien, men som dog inden Maanedens Udgang bragtes til Ophør, da der opnaaedes Overenskomst. Den anden Lock-out fandt Sted indenfor Byggeindustrien, hvor Central-Arbejdsgiverforbund opsagde alle bestaaende Lokaloverenskomster og krævede Lønreduktion samt Arbejdstidsforlængelse. Da der ikke kunde tilvejebringes Overenskomst med det gode, erklæredes der Strejke paa nogle Arbejdspladser i Begyndelsen af Juni Maaned, og dette havde til Følge, at der fra og med den 10. Juli blev erklæret almindelig Lock-out. Lock out'en mislykkedes dog og i Midten af Oktober afsluttedes der en for Arbejderne antagelig Overenskomst, hvorefter Lock-out'en hævedes. Arbejdsgivernes Forsøg paa at nedsætte Lønnen blev forhindret, og i Stedet for blev der paa flere Pladser fremskaffet Lønforhøjelser. Uden om disse større Konflikter grupperer der sig en hel Del mindre

Stridigheder. Alt i alt gennemførtes der i 1911 358 Lønbevægelser indenfor Landsorganisationen, omfattende 24,413 Medlemmer, hvorved 18,792 fik Lønnen hævet og 3945 fik Arbejdstiden forkortet.

Under indeværende Aar er der indtraadt en Lysning gennem en svag Stigning af Medlemsantallet. Takket være de opadgaaende Konjunkturer har der været noget rigere Tilgang i Arbejdsforholdene. Bagerne har i Aar været lock-outede, fordi man ikke har kunnet opnaa ny Overenskomster i Stedet for de opsagte. Lock-out'en udbrød den 3. Juni og vedvarer endnu. Blandt Arbejderne i Læderindustrien (Rejseartikler) i Gøteborg og Stenhuggerne i Skaane er der ogsaa Konflikt for Tiden.

Forretningsudvalget, saavel som de tilsluttede Forbund, har i den forløbne Tid, gennem en omfattende agitatorisk Virksomhed, søgt at sprede Oplysning blandt Arbejderne samt at modarbejde den syndikalistiske Propaganda, som udøves rundt om i Landet siden 1909. Saavel i 1910 som i 1911 har der saaledes været foretaget omfattende Agitationsrejser med flere Talere, ligesom den fastansatte rejsende Repræsentant for Forretningsudvalget har været i stadig Virksomhed.

Der er til dette Formaal under denne Periode af Landsorganisationens Kasse udredet over 40,000 Kr. I Oplysningsøjemed lod Forretningsudvalget i Vinteren 1912 afholde et Forelæsningskursus i Stockholm over en Del populære Emner; Udgifterne hertil androg 1198 Kr. Folkets-Hus-Laanefond har bragt Forretningsudvalget store Vanskeligheder med Hensyn til Forvaltningen, idet en Mængde Foretagender ikke har formaaet at præstere Indbetalingen af Renter og Afdrag, og en Del af disse Foretagender har helt maattet standse Virksomheden.

Der er desuagtet ydet en Del Laan, saaledes, at der hidtil ialt er ydet Laan til 73 Foretagender med tilsammen 204,365 Kr.

I Landsorganisationens Sammensætning er der ikke foretaget nogen nævneværdig Forandring.

Litografisk Forbund udtraadte af Landsorganisationen, men er atter indtraadt. Forbundene af Kommunale Arbejdere og Vareudkørere og Handelsarbejdere (Kuske og Handelsmænd) er indtraadt i Landsorganisationen. Landarbejderforbundet er udtraadt paa Grund af manglende Evne til at overholde de i Lovene foreskrevne Indbetalinger. Sporvognsforbundet er opløst som Følge af Konflikten i 1909; det samme er Tilfældet med Gøteborgersystemets Funktionærforening. Handskemagerforbundet har søgt Optagelse, men dette er nægtet det, da Forbundet har udskitt sig fra de forenede Forbund.

Forretningsudvalget har været repræsenteret ved den norske Landsorganisations Kongres i Juli 1910 ved to Medlemmer; ved den internationale Socialist-Kongres i København i August 1910 ved 8 Medlemmer. Endvidere har Repræsentanter for Forretningsudvalget deltaget i to Konferencer i Gøteborg i 1910 og 1911, vedrørende den skandinaviske Kongres, samt i en faglig Konference i samme By. Forretningsudvalget har ligeledes været repræsenteret ved den tyske Fagforeningskongres i Dresden i Juli 1911 samt i den internationale faglige Konference i Budapest i August 1911. I Maj Maaned d. A. deltog en Repræsentant for Forretningsudvalget i den finske Landsorganisations Kongres. Endelig har Forretningsudvalget været repræsenteret ved et stort Antal Forbundskongresser indenfor Landet.

I Forretningsudvalgets Sammensætning er der sket den Forandring, at Albin Weidenhaijn er indtraadt i Stedet for afdøde Ernst Blomberg.

Taleren sluttede paa Forretningsudvalgets Vegne at udtale en Tak for udvist Tillid under den forløbne Kongresperiode og udtalte Haabet om et varigt og kraftigt Opsving indenfor den svenske Fagforeningsbevægelse i den nærmest kommende Tid.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 21 ❋ KØBENHAVN DEN 23. NOVEMBER 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Kongresser. Lock-out Besværligheder. Arbejdsgiverforeningens Strejkeforsikring. Ind- og Udmeldelser. Den faste Voldgiftsret. Udgifternes Fordeling hos Arbejderfamilier i Hovedstaden og Provinsbyerne. Lønbevægelser og Konflikter (Glarmestersvendene i København. Glarmestrene i Næstved. Hvidgarverne paa Cromlæderfabriken i Valby. Møllerne i Randers. Skibstømrerne i Faaborg og Svendborg.

Kongresser.

Udlandet.

De svenske Landsorganisationer.

II.

Forbundsorganisationerne og deres Sammenslutning.

Der forelaa tre Forslag, som gik i Retning af Omformning af de nuværende Organisationsformer. Et Forslag gik saaledes ud paa, at Fagforbundene skal opløses og Fagforeningerne sammensluttes i lokale Fællesorganisationer, som skulde tilsluttes Landsorganisationen.

Et andet Forslag tog Sigte paa at opløse Fagforbundene. Fagforeningerne skulde saa kunne indtræde direkte i Landsorganisationen. Landet skulde inddeles i Distrikter med hver sin Styrelse, som skulde have til Opgave at paase, at Blokaden og Boykottinger føres saa effektivt som muligt m. m.

Det tredie Forslag gik ud paa, at de nuværende Fagforbund skal sammensluttes i fire Forbundsorganisationer for hele Landet.

Alle Forslagene forkastedes og følgende af Sekretaritatet stillede Forslag vedtoges:

»Landsorganisationen skal være sammensat af Forbund, som bestaar af Arbejdere indenfor én eller flere beslægtede Industrier (Industriforbund), Fag eller Brancher (Fagforbund), samt Foreninger som mangler Mulighed for Tilslutning til Forbund af nævnte Slags.«

Industriforbund.

Endvidere vedtoges følgende;

Kongressen understreger den af Kongressen i 1909 tagne Beslutning om suksessiv Overgang til rene Industriforbund, og paalægger Landssekretariatet og Forbundsstyrelserne at virke for at mindre Grupper indenfor en Industri optages i det Forbund, som repræsenterer Hovedstyrken af vedkommende Industriarbejdere.

Som Rettesnor for Sammendragningen i Industriforbund anbefalede Kongressen nogle Bestemmelser, som en Reorganisations-Komite havde udarbejdet til Efterretning for Organisationerne, men det præciseredes, at man maatte iagttage, at ingen Vold udøves mod hidtil selvstændigt arbejdendeForbunds-Organisationer, ligesom intet Forbunds Selvstændighed kan erklæres uberettiget, saalænge Majoriteten af et Forbunds Medlemmer mener, at en Sammendragning af eller Sammensmeltning med visse Industriforbund kan virke skadeligt for vedkommende Medlemmer og deres Interesser.

Med 79 Stemmer mod 72 vedtoges følgende Tilføjelse til Sekretariatets Forslag:

Kongressen forstaar det af Sekretariatet forelagte Forslag (det foranstaaende) saaledes, at Udtalelsens Indhold om at paavirke mindre Gruppers Tilslutning til et Forbund som repræsenterer Hovedstyrken, skal frit kunne udføres. Det er endvidere Kongressens Opfattelse, at just saadan Virksomhed ude i det levende Liv er den vigtigste Forudsætning for, at Opfattelserne om dette Spørgsmaal kan bøjes sammen til en almindelig Folkemening.

Spørgsmaal vedrørende Landsorganisationens Opgaver.

Et af de Spørgsmaal, som gav Anledning til den længste og mest indgaaede Diskussion var Spørgsmaalet,

om Landsorganisationen fremdeles skulde yde Understøttelse under Konflikter med Arbejdsgiverne.

Landssekretariatet sluttede sig til Flertallet i Reorganisationskomiteen, som foreslog, at Landsorganisationen i Sverrig fremdeles skal have den Opgave, at være Understøttelses-Institution for de tilsluttede Organisationer.

Et Mindretal i Reorganisationskomiteen havde foreslaaet, at Bestemmelsen om den obligatoriske Strejkeunderstøttelse skulde udtages af Loven.

Om dette vigtige principielle Spørgsmaal stod Kampen i flere Dage. Mindretallets Ordfører mente, at de enkelte Organisationer vilde gøre sig stærkere i økonomisk Henseende, naar de kun havde sig selv at stole paa, og Organisationerne vilde i højere Grad føle Ansvaret for deres Handlinger. Landsorganisationen skulde vel opretholdes, men ikke befatte sig med Fagenes Lønbevægelser. Den skulde kun beskæftige sig med Oplysningsarbejde. Under store Kampe skulde Landssekretariatet undtagelsesvis lade foretage frivillige Indsamlinger.

Ved Afstemningen, som foretages ved Navneopraab, vedtoges det med 111 Stemmer mod 80, at Landsorganisationen fremdeles skal have den Opgave, at være Understøttelsesorganisation.

International Overenskomst.

Angaaende internationale Overenskomster vedtoges følgende Forslag fra Landssekretariatet i Samklang med den nylig afholdte faglige skandinaviske Konference i Gøteborg:

»Naar der indenfor et af de skandinaviske Lande udbryder Konflikt af saa stort Omfang, at over 20 pCt. af Landsorganisationens Medlemmer befinder sig i Kamp, er de øvrige Landsorganisationer pligtige at understøtte den i Kamp værende, saafremt ikke Konflikter i eget Land umuliggør dette.

Understøttelse gives først fra og med den tredje Uge efter Konfliktens Udbrud, og den Landsorganisation, som fører Striden, har selv at sørge for Understøttelsen i de første 13 Dage.

For at tilvejebringe Understøttelse maa der i Landsorganisationens Love indføres Bestemmelser om Ret for Sekretariatet til at paalægge Udskrivning eller Ekstrakontingent indtil et Beløb af 50 Øre pr. Uge og pr. Medlem.

Hvis der er Fare for Udbrud af en større Strid, bør vedkommende Sekretariat holde de andre Sekretariater vel underettede om Forholdene, og der bør i et saadant Tilfælde holdes Konferencer mellem de respektive Sekretariater. Efter Stridens Udbrud, skal Landsorganisationerne, saalænge Striden varer, have fortsatte Oplysninger om Konfliktens Gang og dermed sammenhørende Omstændigheder.«

Herefter henstiller Sekretariatet:

»at Kongressen definitivt for den svenske Landsorganisations Part vedtager ovenstaaende ved Konferencen i Gøteborg efter den forberedende Behandling fælles vedtagne Bestemmelser, til at træde i Kraft saasnart de øvrige Landes tilsvarende Organisationer ogsaa for deres Part har godkendt de samme.

Vedtagelsen fik en Tilføjelse om, at Forbund, der har internationale Forbindelser, under de af Sekretariatet udskrevne Bidrag er fritagne for Bidrag, saalænge de er forpligtede overfor et udenlandsk Forbund.

Meddelelsesblad for Landsorganisationen.

Fra Sekretariatet forelaa Forslag om Udgivelse af et Meddelelsesblad for Landsorganisationen. Udgiften hertil var beregnet til 107,000 Kr. pr. Aar. Bladet skulde udgaa hver Uge i et Oplag af ca. 85,000 Eksemplarer. Til Bestridelse af Omkostningerne ved Bladets Udgivelse skulde Organisationerne aarlig betale 1 Kr. 50 Øre for helt- og 75 Øre for halvtbetalende Medlemmer.

Forslaget blev efter en kort Diskussion saa godt som enstemmig forkastet.

Ensartede Love.

Det paalagdes Sekretariatet at udarbejde Forslag til ensartede Love for Organisationerne.

Statistik.

Forskellige Forslag om, at Landsorganisationen skal udarbejde Statistik over Løn- og Arbejdsforhold forkastedes, derimod vedtoges en Beslutning om, at hver Organisation for sig bør optage og bearbejde Statistik over Lønnen og Arbejdsforholdene indenfor Fagene.

Lovene.

Angaaende Landsorganisationens Love vedtoges bl. a. at

»Intet Forbund kan optages med mindre Forbundet fra Afdelingerne modtager et Kontingent paa mindst 30 Øre for helt og 15 Øre for halvtbetalende Medlemmer pr. Uge eller et Aarskontingent paa respektive 15.60 og 7,80 Kr. pr. Medlem.

Kongressen vedtog endvidere at oprette et Reservefond paa *1,000,000 Kr.* Sekretariatet har Ret til at udskrive Ekstra-Kontingent naar Fondens Midler gaar ned til dette Beløb. Til Konflikter, som ere godkendte af Landssekretariatet, ydes en Understøttelse af 6 Kr. til helt- og 4 Kr. til halvtbetalende Medlemmer.

Det ordinære Kontingent fastsattes *til 16 Øre for helt- og 8 Øre for halvtbetalende Medlemmer* om Maaneden. Beløbet fordeles med 6 Øre til Administrationsfonden, 6 Øre til Reservefonden og med 4 Øre til Folkets-Hus-Fond.

Lovgivning om Minimalløn.

Kongressen vedtog en Beslutning om at henstille til den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe at denne saavidt mulig allerede ved kommende Rigsdags Sammentræden vil fremsætte Forslag om Lovgivning om Minimalløn for Industriarbejderne.

Arbejdstid.

Angaaende Arbejdstiden vedtog Kongressen:

»At Fagorganisationerne i Landet som hidtil bør have al mulig Opmærksomhed henvendt paa Kravet om Arbejdstidens Forkortelse, samt hvor Overenskomster indgaas med Arbejdsgiverne søge at nedbringe den nugældende Arbejdstid; at der ved Indgaaelse af Overenskomster om Løn- og Arbejdsforhold med Arbejdsgiverne, fra Arbejdernes Side bør kræves Forandring i Skiftarbejde fra nuværende 2 Skift med 12 Timer pr. Skift, til 3 Skift med 8 Timers Arbejde pr. Døgn.

Endvidere opfordrer Kongressen den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe til at forny og vedholde Kravet om Lovgivning om en 8-Timers Arbejdsdag, og at Gruppen, med alle de Midler, der staar til dens Raadighed, maa virke for at Statsmagterne skænker denne for Arbejderklassen saa vigtige Livssag den Opmærksomhed som Arbejderklassens Interesse og den som Hovedfaktor i Produktionen, har Ret til at kræve.

Foruden de ovennævnte Beslutninger tog Kongressen Stilling til en lang Række Spørgsmaal, men det vil føre for vidt at komme nærmere ind paa disse.

Den med saa megen Spænding imødesete Kongres i den svenske Landsorganisation, fik et heldig Forløb. Grundlaget for Samarbejdet blev bevaret, og Landsorganisationen gik paa forskellige Maader styrket ud af Kongressen, hvilket formentlig ogsaa snart vil give sig Udslag i forøget Tillid til Arbejdernes faglige Landsorganisation.

Medlemsantallet vil da snart atter stige, og Kraften til at rette Angreb paa Arbejdsgiverne eller afslaa disses Angreb vil da paany være til Stede.

Efter den lange og indgaaende Debat om de mange Sager, genvalgtes den gamle prøvede Fører, Formand *Herm. Lindquist.* Kasserer *E. Søderberg* og Sekretær *A. Thorberg* med Akklamation.

* * *

International Socialist-Kongres.

I Overensstemmelse med Beslutningen paa den nys afholdte Konference i det internationale socialistiske Bureau i Bryssel afholdes der en europæisk Socialistkongres i Basel i Dagene den 24. og 25., eventuelt 26. November.

Hovedspørgsmaalet paa Kongressen bliver Socialdemokratiets Stilling til Krig og Militarisme med særligt Henblik paa den stedfindende Situation paa Balkanhalvøen.

Socialdemokratisk Forbund bliver repræsenteret paa denne Kongres af Folketingsmændene *F. Borgbjærg* og *Th. Stauning*, De samvirkende Fagforbund af Formanden *Carl F. Madsen* og Næstformanden *P. Hvidtfeldt.*

* * *

Indlandet.

Mølleriarbejderne.

Dansk Mølleriarbejderforbund holdt ekstraordinær Kongres i Fol-

kets Hus paa Jagtvejen i København Søndag den 10. Nobr.

Anledningen til Kongressen skyldtes den Omstændighed, at Forbundets hidtilværende Forretningsfører, *Christoffer Petersen*, havde fratraadt sin Stilling, fordi han havde modtaget en Plads som Møllermester i Bergen i Norge.

Til Kongressen var mødt 18 Delegerede foruden Hovedbestyrelsen. De repræsenterede 458 Medlemmer i 17 Afdelinger.

Efter at Forhandlingsprotokollen var oplæst og godkendt, drøftedes Spørgsmaalet om Ansættelse af en fastlønnet Forretnigsfører. Det vedtoges dog at bibeholde den gamle Form indtil den ordinære Kongres i 1914.

Niels Johan Andersen, som tidligere har været Formand i 3 Aar, valgtes derpaa til Formand.

Lock-out Besværligheder.

Arbejdsgiverforeningens letsindige Beslutning om at foretage General Lock-out mod 35,000 Arbejdere vakte et stærkt Røre blandt store Dele af Arbejdsgiverforeningens Medlemmer. Dette gav sig Udslag i at Arbejdsgiverforeningen i sit andet Varsel maatte fritage en Række Virksomheder fra at deltage i Lock-outen, og Dagen forinden Lock-outen skulde træde i Kraft maatte man yderligere meddele De samv. Fagforb., at der endnu var en Del Virksomheder, som skulde fritages for at udelukke sine Arbejdere.

En modtagen Skrivelse, som var dateret den 13. November, er saalydende:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Herved tillader jeg mig at meddele det ærede Forretningsudvalg, at Arbejdsgiverforeningen har vedtaget at give Vognmændene H. Raagaard Holmbladsgade 5, P. Blyt Frederiksberg Bredegade 15, Ole Larsen Østre Fasanvej 207, Alfred Jensen ved Henrik Mejer Jagtvej 221 samt R. Hansens Eftf., N. C. Rasmussen, Absalonsgade 46 Dispensation fra den til Fredag den 15. ds. varslede Lockout til i Henhold til deres Kontrakt med Kjøbenhavns Kommunes Vejvæsen at besørge den fornødne Kørsel for dette. Ligeledes er der meddelt Kjøbenhavns Vognmandsforenings Medlemmer Dispensation til Kørsel af Kul og Kokes til Hospitaler og Elektricitetsværker.

Endvidere er der meddelt Dansk Selskab for Fabrikation af Maalere og Værkmateriel Dispensation fra Lockouten. Fremdeles er der givet A/S. Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri en Dispensation, gaaende ud paa, at Aktieselskabets Staalværk først fra Fredag Morgen den 22. ds. inddrages i Lockouten, og Teglværksforeningen af 1893 en Dispensation gaaende ud paa, at de hos Teglværksforeningens Medlemmer beskæftigede Brændere først fra Fredag Morgen den 29. ds. vil være at inddrage i Lockouten.

Endelig undlader vi ikke at meddele, at den Undtagelse, der i selve 2. Lockoutvarsel er gjort med Hensyn til Losning og Lastning, er at forstaa saaledes, at den omfatter ogsaa det Lager- og Pakhusarbejde, der foregaar hos Medlemmer af de under Arbejdsgiverforeningen hørende Organisationer i Havnebyerne.

P. F. V.
S. C. HAUBERG.

Sophus Agerholm.

Af denne Skrivelse synes det at fremgaa, at det har knebet for Arbejdsgiverforeningen at faa sine Medlemmer til at respektere Lock-outvarslet, da det i sidste Øjeblik saa ud til at blive Alvor.

Arbejdsgiverforeningens Strejkeforsikring.

Arbejdsgiverforeningen vedtog paa en Generalforsamling i August Maaned 1911 en Beslutning om, at Ho

vedbestyrelsen skulde undersøge Muligheden af at indføre en Strejkeforsikring og eventuelt fremkomme med Forslag i saa Henseende. I Henhold til denne Beslutning udsendte Hovedbestyrelsen i Foraaret et Forslag til Strejkeforsikring, og dette Forslag er med nogle mindre Ændringer godkendt paa en Generalforsamling den 1. Oktober d. A.

Hovedpunkterne af Strejkeforsikringsforslaget er følgende:

Den aarlige Ydelse er ½ pCt. af den udbetalte Arbejdsløn.

Hvad Medlemmerne har indestaaende paa deres Hjælpefond udover 1 pCt. af deres i 1911 udbetalte Arbejdsløn faar de fri Dispositionsret over.

Organisationerne kan beholde hele Hjælpefonden mod, at Medlemmerne i Løbet af 2 Aar indbetaler 1 pCt. af den i 1911 udbetalte Arbejdsløn til Arbejdsgiverforeningen.

Organisationerne faar i Tilfælde af Strejke eller Lock-out ordinært godtgjort pr. Dag en Fjerdedel af den i det foregaaende Kalenderaars tilsvarende Kvartal udbetalte gennemsnitlige daglige Arbejdsløn. Organisationerne kan dog udbetale Erstatningen videre til Medlemmerne efter Regler, som Organisationerne med Arbejdsgiverforeningens Billigelse selv bestemmer.

I ekstraordinære Tilfælde kan der udbetales Erstatning udover det sædvanlige.

Der udbetales ingen Erstatning for de første 6 Dage.

Ind- og Udmeldelser.

Sømændenes Forbund udtraadte af De samvirkende Fagforbund den 28. Juni 1912. Urmagernes Forbund udtraadte den 1. Oktober og Murerforbundet den 12. Oktober. Sømændenes Forbund, som besynderligt nok røg op paa 2010 Medlemmer Maaneden efter Udtrædelsen, er stadig efter Forbundets tidligere Opgivelser over Medlemstallet, naar Administrationsbidrag skulde betales til Hovedorganisationen, blevet beregnet til 1200.

Urmagernes Forbund talte 80 Medlemmer og Murerforbundet 5564 Medlemmer, da Udtrædelsen fandt Sted. Søfyrbødernes Forbund udtræder med 1200 Medlemmer den 15. Januar 1913.

Det er tilsammen 8044 Medlemmer, der har forladt Hovedorganisationen, men samtidig har de øvrige Organisationer haft en saadan Medlemsforøgelse, saa De samvirkende Fagforbund, der ved sidste Beretnings Udgivelse talte 105,269 Medlemmer sikkert vil tælle over 100,000 Medlemmer selv efter at Søfyrbøderne træder ud i Januar.

Hvis man regnede med, at de fire Organisationer var udtraadt nu, talte De samvirkende Fagforbund i Øjeblikket 99,994 Medlemmer.

Et Forbund indenfor De samvirkende Fagforbund tæller for Tiden over 30,000 Medl., en har over 10,000, en har godt 6000. Fem har mellem 3000 og 5000. Seks mellem 2000 og 3000. Fire mellem 1000 og 2000. Otte mellem 500 og 1000 og 26 Organisationer har under 500 Medlemmer.

I den seneste Tid har Københavns Tilskærerforening iøvrigt søgt Optagelse i Hovedorganisationen. Forretningsudvalget har dog maattet henvise Foreningen til Dansk Skræderforbund.

Ligeledes har Danske Privatbaners Lokomotivmands-Forbund vedtaget at indlede Forhandling om Optagelse, men denne Organisation, der staar som en Afdeling af Landsforbundet »Foreningen af Funktionærer ved danske Privatbaner« kan ogsaa kun blive optaget, hvis selve Forbundet indtræder. Et Forlydende vil vide, at dette Forbund agter at søge Optagelse.

Der er ingen Tvivl om, at de Organisationer, der nu eller tidligere har forladt Fællesskabet, sammen med andre Organisationer en skønne Dag slutter sig til Kammeratskabet i Følelsen og Forstaaelsen af at den største Enhed og det mest omfat-

tende Samvirke er saavel Pligt som Nødvendighed for at fremme Arbejderstandens Interesser.

Det er en Kendsgerning, at de udtraadte Organisationer hver især har en Minoritet paa tæt ved Halvdelen af Medlemmerne, der ønsker at tilhøre Centralisationen, og at kun Tidernes Ugunst med de drøje Arbejdsløshedsperioder bragte en Usikkerhed i Organisationsforholdene som paa sine Steder brød ud i en tankeløs Desperation, der gav ganske ansvarsløse Elementer Anledning til at arbejde sig tilvejrs ved at kaste Fagforeningskasserne Indhold ud til ganske andre Formaal end deres eneste forsvarlige Anvendelse: *Kampen mod Arbejdsgiverne.*

Der er ingen Grund til at lægge Skjul paa, at man paa sine Steder i en vis kritisk Situation stod uden de nødvendige Midler til at supplere den Understøttelse, som De samvirkende Fagforbund planmæssigt ydede til de kæmpende Fag uden Hensyn til at alle Organisationer havde døjet de samme Vanskeligheder som de Organisationer, der uden fast Lovfundament under deres Strejkeunderstøttelsesbestemmelser blev Kastebolde for Spekulanter og Syndikalister.

Det vil gaa op for Organisationerne, at Fasthed i Bestemmelserne der arbejdes efter og Fasthed og Myndighed hos Ledelsen er nødvendige Betingelser for Organisationsarbejdet. Man vil rette Forholdene derefter, og man vil faa Øjnene op for, at *Centralisationen* i videste Forstand er absolut uundværlig.

Den faste Voldgiftsret.

Arbejdsmændene paa Avedøre.

Sag Nr. 85.

I Maj Maaned nedlagde Arbejdsmændene Arbejdet hos Entreprenørfirmaet Niels Rasmussen og H. Schiøtz, som havde Arbejdet ved Avedørefortet paa Sjælland i Entreprise.

Anledningen var Uoverensstemmelser om Akkord- og Timelønsbetalingen efter at der fra 12. Maj at regne var afsluttet ny Overenskomst mellem Entreprenørforeningen og Jord- og Betonarbejdernes Fagforening og da Avedørekvarteret fra nævnte Tidspunkt ikke faldt ind under Overenskomstens Omraade.

Ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 28. Maj enedes man om at Arbejdet skulde genoptages, og at der skulde forhandles om det omstridte Arbejde. Opnaaedes der ikke Enighed ved disse Forhandlinger, forbeholdt Arbejdsmandsforbundet sig at lade den faste Voldgiftsret afgøre, efter hvilken Priskurant der skulde betales fra 12. Maj at regne.

Sagen gik til Retten.

Ved et forberedende Retsmøde den 6. November fremsatte Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter imidlertid et Tilbud, der gik ud paa, at den tidligere københavnske Priskurant med et Fradrag af 10 pCt. skulde lægges til Grund for Akkordopgørelserne, og at der for Timelønsarbejdere skulde betales 40 Øre pr. Time.

Arbejdsmændene antog dette Tilbud, og Sagen bortfaldt dermed som Retssag.

Valg af Dommere.

For Aaret 1913 har Arbejdsgiverforeningen genvalgt Murermester *Andersen*, Nyborg, Direktør *Max Ballin* og Højesteretssagfører *Henriques* til Dommere, og til Suppleanter genvalgtes Ingeniør *Alex Foss*, Højesteretssagfører *David* og Bogtrykker *Langkjær.*

De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab har ligeledes genvalgt som Dommere Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund *J. A. Hansen*, Formand for Dansk Arbejdsmandsforbund *M. C. Lyngsie* og Raadmand Cand. jur. *Gustav Philipsen* og til Suppleanter Kommunalrevisor, Folkethingsmand *C. M. Olsen*, Formand for Bygningssnedkernes Fagforening *Chr. Jensen* og Overretssagfører *Oskar Johansen.*

Udgifternes Fordeling hos Arbejderfamilier i Hovedstaden og Provinsbyerne.

For at belyse de Forskelligheder, Priserne i Hovedstaden og Provinsbyerne foraarsager i Udgifternes Fordeling paa de forskellige Poster, har man beregnet, hvorledes den samme Udgift i to Gennemsnitsfamilier af samme Størrelse fordeler sig de to Steder, jfr. nedenstaaende Oversigt:

Af Udgifterne anvendtes til	Hoved-staden	Provins byerne
	pCt.	pCt.
Føde	46,8	44,4
Spiritus og Tobak	2,4	1,9
Klæder og Manufakturvarer	7,2	12,6
Vask	1,5	1,5
Vedligeholdelse og Nyansk. af Bohave o. l.	2,0	2,8
Brændsel og Belysning	4,8	5,4
Forsikringskontingent, Læge og Medicin	4,5	5,6
Fagforeningsbidrag	2,6	2,6
Undervisn., Bøger og Blade	1,7	1,9
Adspredelser og Fortæring ude	4,5	2,8
Skatter	1,1	2,4
Gaver og Velgørenhed	1,1	0,9
Iøvrigt	3,6	4,6
Tilsammen	100,0	100,0

Som disse Tal viser, anvender Hovedstadsarbejderen en større Del af sin Indtægt til Føde (47 pCpt. mod kun 44) og til Bolig (henholdsvis 16 og 11 pCt.) end Provinsbyarbejderen med samme Indtægt. Tager vi de tre nødvendigste Livsfornødenheder: Føde, Bolig og Brændsel, vil det ses, at naar Udgifterne hertil er afholdte, har Hovedstadsarbejderen kun ca. 32 pCt. tilbage af sine Indtægter, men Provinsbyarbejderen næsten 40 pCt. Er Indtægten f. Eks. 1400 Kr., vil der i Hovedstaden være 450 Kr. tilbage, i Provinsbyerne 560 Kr. Provinsbyarbejderen har saaledes, som ovenstaaende Tabel viser, Raad til at bruge en større Del af sin Indtægt til Klæder, Bohave og Forsikring m. v., medens Hovedstadsarbejderen anvender mere til Adspredelser og Fortæring ude, deriblandt dog ikke saa lidt til Madvarer paa Arbejdsstedet.

Aarstidens Indflydelse paa Arbejderfamiliernes Indtægter og Udgifter.

For de 76 Hovedstadsarbejdere, fra hvilke Bureauet har Oplysninger gennem Husholdningsstatistiken for Aaret 1909, falder 53,3 pCt. af Husfaderens aarlige Hovedfortjeneste paa Tidsrummet Maj—Oktober. Sommerfortjenesten er saaledes en Del større end Vinterfortjenesten. Denne Forskel er størst for de lavest lønnede Arbejdere, hvilket fremgaar af nedenstaaende Oversigt, hvor Familierne er delte i 3 Grupper efter deres samlede Indtægt (Familierne er omtrent lige store i de 3 Grupper, og Mandens Hovedfortjeneste udgør saa godt som samme Andel af den hele Familieindtægt):

Familiens samlede Indtægt	Mandens Hovedfortjeneste Maj—Okt.	Nov.—April	Tilsammen
	pCt.	pCt.	pCt.
1200—1600 Kr.	56,6	43,4	100,0
1600—2000 —	52,5	47,5	100,0
2000 Kr. og derover	51,9	48,1	100,0

De bedst lønnede Arbejdere er saaledes ikke udsatte for saa store Svingninger i Indtægten som de lavere lønnede.

Ogsaa paa Udgifterne mærkes Aarstidens Indflydelse. Saaledes var den samlede Fødeudgift for de 76 Hovedstadsfamilier lidt højere om Sommeren, da den udgjorde 50,5 pCt. af hele Aarets Udgift, end om Vinteren. Men desuden er naturligvis Forbruget af de enkelte Varer stærkt afhængigt af Aarstiden. Det skal saaledes nævnes, at af Udgiften til Smør faldt de 53 pCt. paa Sommerhalvaaret; som Følge heraf brugtes der mindre til Margarine om Sommeren end om Vinteren. Til Æg brugtes næsten 60 pCt. af den hele Aarsudgift om Sommeren, og da Priserne samtidig er lavere end om Vinteren, vil det ses, at Ægforbruget var betydeligt større om Sommeren end om Vinteren. Omvendt brugtes der kun ca. 40 pCt. til Ærter i Sommerhalvaaret, og Ærterne viser sig saaledes som en udpræget Vinterspise; Flæsket følger med, idet

der kun brugtes 45 pCt. hertil om Sommeren. Til Grøntsager og Frugt brugtes naturligvis ogsaa mest om Sommeren.

Af Udgiften til Bajersk Øl faldt de 57 pCt. paa Sommerhalvaaret. Om Vinteren drikkes derimod mere Brændevin, idet af Aarsudgiften til denne Vare kun de 44 pCt. faldt paa Sommerhalvaaret.

(Efter statistiske Efterretninger).

Lønbevægelser og Konflikter.

Glarmestersvendene i København. Glarmestersvendenes Forbund har faaet Sanktion til at opsige den københavnske Overenskomst.

Lønkrav og Krav om Arbejdstidsforkortelse vil blive fremsat.

Overenskomsten, som omfatter ca. 100 Medlemmer, kan dog først udløbe 1. Juli 1913.

Glarmestrene i Næstved. Den 5. November indgik Glarmestrenes Forbund Overenskomst med Mesterforeningen i Næstved.

I Følge denne Overenskomst skal Arbejdstiden i Aarets 9 Maaneder være 9 Timer, i de øvrige 3 Maaneder 8 Timer. Lønnen bliver 42 Øre pr. Time; for Overarbejde betales 60 Øre, 65 Øre og 1 Kr. og for Søndagsarbejde 65 Øre og 1 Kr. Hjælpearbejde betales med 5 Kr. daglig og regnes til 6 Dage. Tidligere var Lønnen 36 og 38 Øre og Arbejdstiden 10 Timer, Overarbejdsbetalingen 55 til 75 Øre. Der indføres 8 Dages Opsigelse; 1. Maj anerkendes som Fridag. Naar Overenskomsten er opsagt, maa ingen fast Svend afskediges.

Den sidste Bestemmelse har sin Oprindelse ved, at Afdelingsformanden blev afskediget af sin Mester blot fordi den gamle Overenskomst blev opsagt.

Ved den ny Overenskomsts Underskrift maatte Mesteren betale den afskedigede Tillidsmand en Erstatning af 50 Kr.

Den ny Overenskomst traadte i Kraft den 9. Novbr., og den kan opsiges med 3 Maaneders Varsel, dog tidligst til 1. Jan. 1915.

Hvidgarverne paa Cromlæderfabriken i Valby. Den 11. Novbr. afsluttedes Overenskomst mellem Dansk Hvidgarverforbund og Foreningen af Læderfabrikanter i Danmark angaaende Lønforhold for Hvidgarversvende paa Chromlæderfabriken i Valby.

Arbejdstiden blev derved nedsat fra 10 til 9½ Time. Lønnen fastsattes til 44½ Øre pr. Time. De Arbejdere, der ikke har Akkord, faar i 1914 et Tillæg til denne Løn af 1½ Øre, saa Timelønnen bliver 46 Øre. Overenskomsten udløber den 1. Oktober 1916.

Der var varslet Strejke paa denne Fabrik, og det var en af Aarsagerne til at den nylig overstaaede Lockoutsituation forelaa.

Møllerne i Randers. Den 30. Oktbr. har Dansk Mølleriarbejder-Forbund indgaaet en 4-aarig Overenskomst gældende fra 1. Januar 1913 til 1. Januar 1917 med Randers Arbejderforening. Ugelønnen er fastsat til mindst 26 Kr. for højst 48 Timers Arbejde. Overtid betales med 75 Øre pr. Time.

I Sygdomstilfælde betales Løn efter bestemte Regler og 6 Dages Sommerferie med Løn blev fastslaaet.

Skibstømrerne i Faaborg og Svendborg. Dansk Skibstømrerforbund har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsterne med Skibbygmestrene i Faaborg og Svendborg til Udløb 1. Marts 1913. Lønforhøjelse begæres.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 22 ❋ KØBENHAVN DEN 30. NOVEMBER 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Bogbinderne i København. Kvinderne ved Sporvejene. Syerne i Horsens. Sølvarbejderne i Provinserne). Nyt Fagblad. Kongresser. Franske Fagforeningers Kongres.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Novbr. 1912.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. December 1912.

Den faste Voldgiftsret.

Det var en mærkelig Forandring, der skete, da Loven om Den faste Voldgiftsret var vedtaget.

Medens det i de forudgaaende 10 Aar under den permanente Voldgiftsrets Levetid var undtagelsesvis, at Sager kom for Retten, idet der i disse 10 Aar kun behandledes 34 Sager ialt, blev det omtrent dagligdags Værk at slide Retstrapperne, da den faste Voldgiftsret havde set Dagens Lys. Ikke mindre end 87 Sager har denne Ret haft til Behandling i Løbet af det Par Aar, eller forholdsvis mere end 12 Gange saa mange Sager som dens »permanente« Forgænger.

Det er naturligt, at den »faste« fik mere at bestille, end den »permanente« havde, thi medens sidstnævnte kun beskæftigede sig med Sager, der angik Brud paa »Overenskomsten af 5. Septbr. 1899 mellem De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening«, det saakaldte Septemberforlig, fik Den faste Voldgiftsret tillige den Opgave at dømme for Brud paa andre Overenskomster, indgaaede mellem de enkelte Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationer.

Det var naturligvis ikke nemt paa Forhaand at afgøre, i hvilket Omfang Arbejdet forøgedes ved den nye Bestemmelse, men de svundne to Aar har givet et Billede af en Retsvirksomhed, der sikkert ikke var forventet ved Lovens Givelse.

Adskillige har nemlig straks faaet den Opfattelse, at naar man havde faaet en saadan Ret, saa var det naturligvis, fordi man skulde bruge den, og medens man i tidligere Tider havde paa Følelsen, at man *maatte* tale sig til Rette om opstaaede Retsstridigheder eller med andre Ord om alle Uoverensstemmelser angaaende Forstaaelsen og Betydningen af en indgaaet Overenskomst, er det blevet ganske almindeligt, at Organisationsfolk fra begge Lejre siden Lovens Fremkomst ligefrem er forhippet paa at afbryde Forhandlingen om Retsstridigheder under Henvisning til, at »det kan Den faste Voldgiftsret jo afgøre«.

Det er ikke ualmindeligt, at Organisationsfolk kommer med Forlangende om at faa en Sag, der uomtvistelig bør afgøres ved Forhandling eller ved *faglig* Voldgift, indbragt for Den faste Voldgiftsret, og naar der saa protesteres herimod fra den øverste Ledelses Side under Henvisning til, at Sagen bør behandles paa en af nysnævnte Maader, kan man ligefrem se, hvor skuffede de paagældende bliver, og det er ikke sjældent, at det sidste Argument, der anvendes, gaar ud paa, at »naar alle andre kan faa Sager

ind for den faste Voldgiftsret, saa kan vi vel ogsaa«.

Farligere end disse Grunde til at begære Sager indbragt er imidlertid en Trang, der særlig i de seneste Tider tilsyneladende har gjort sig gældende indenfor Arbejdsgivernes Kreds.

Det er Trangen til at faa Den faste Voldgiftsret til at træffe Bestemmelser om alt muligt, der blot har det fjærneste Skin af at falde ind under Rettens Omraade for derigennem at faa *suppleret* bestaaende Overenskomster eller for at faa Bestemmelser i Septemberforlig eller andre Overenskomster *fortolket* i en bestemt Retning og endelig søger Arbejdsgiverne ved Rettens Hjælp at forhindre en hvilken som helst Bevægelsesfrihed hos Arbejderne i Overenskomstperioderne.

Retten selv — det har man da paa Fornemmelsen — har hidtil haft en glubende Appetit, og kun de allermindst betydende Sager eller de Sager, som under ingen tænkelige Omstændigheder kan kræves afgjort ved Retten, er blevet afvist, og dette har bevirket, at Retten i nogle Tilfælde er kommen til at virke som en Slags Over-Fagorganisation, der ikke alene har suppleret Overenskomster eller ligefrem lavet dem om, men ogsaa har kuldkastet flere tidligere Retsafgørelser om Septemberforligets Forstaaelse og Betydning.

Der ligger en Fare i det Forhold, men man kan vel sagtens ikke forvente, at Retten i den nærmeste Fremtid anmoder om at faa lidt færre Serveringer. Det lader til at det allermeste af det, der fremkommer, smager Retten udmærket godt; derimod er der intet til Hinder for, at de, der giver Stof til alle Retsmøderne med tilhørende Vidneafhøring m. m., alle dem, der maa betale Bod eller Sagsomkostninger i svære Baner, *de* kunde godt spare lidt paa Krudtet og ligesom i salig »Den permanente«s Levetid søge at tale sig til Rette om de Retsstridigheder, der i det væsentlige kunde undgaas, naar alle var klar over, at indgaaet Overenskomst maa overholdes og respekteres.

Det er nemlig en ganske fejl Opfattelse, at Den fasfe Voldgiftsret er lavet, for at man skal bruge den. Den skal tværtimod være en Institution, man søger at undgaa ved alle Lejligheder, da den for hver Sag, den behandler, kun staar som et Bevis for, at de danske Arbejder- og Mesterorganisationer slet ikke er saa langt fremme i Kultur, som de til Tider faar Ord for at være; hver Retssag er et Vidnesbyrd om mangelfuld Evne til selv at finde det Grundlag, hvorpaa man i sin Tid efter at have anvendt de mange, mange Timer og de Tusinder af Ord, i Forvisning om dets Ufejlbarlighed og egen Forsigtighed og Duelighed sluttede de paagældende Overenskomster.

Den faste Voldgiftsret burde saavidt muligt gøres arbejdsløs.

En Formandssag hos Snedkermester Huldberg.

Sag Nr. 86.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 20. November 1912 i Sag Nr. 86: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Snedkerlavets Bygningssnedkerafdeling og Snedkermester Chr. Huldbergs Vegne.

I en Sag mellem Bygningssnedkernes Fagforening paa den ene Side og Arbejdsgiverforeningen paa den anden Side angaaende, hvorvidt J. Rasmussens Formandsstilling hos Gelændersnedkermester Chr. Huldberg var forenelig med Septemberforligets § 5, kendte Den permanente Voldgiftsret den 20. November 1908 for Ret, at den Indvending, som Klagerne havde rejst mod Rasmussen (nemlig at han udførte Arbejde, som ifølge Priskuranten *kunde*, men ikke skulde betales i Akkord) ikke havde Hjemmel i Septemberforliget.

I den nævnte Sag havde Klagerne derimod ikke bestridt, at Rasmussen, iøvrigt efter sin Stilling og Forhold til Arbejderne var virkelig Formand;

men dette bestrides nu af Bygningssnedkernes Fagforening, paa hvis Vegne De samvirkende Fagforbund ved Søgsmaal mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Snedkerlavets Bygningssnedkerafdelings og Hr. Huldbergs Vegne har indbragt Spørgsmaalet for Den faste Voldgiftsret.

Klagerne benægte, at Rasmussen, der gør Arbejde for Huldberg som almindelig Svend, faktisk udøver noget af den Myndighed overfor de andre Svende, som betinger Formandsstillingen, og de hævder særligt, at den nedennævnte Kontrakt, som de Indklagede har fremlagt til Støtte for deres Frifindelsespaastand, som ikke svarende til de virkelige Forhold, maa være betydningsløs.

Den nævnte Kontrakt er saalydende:

»Herved engagerer jeg Snedkersvend Johannes Rasmussen som Formand i min Bedrift med en Gage af 2000 Kr. aarlig, er to Tusinde Kroner, som betales bagud den sidste i hver Maaned med Kr. 166.67.

Snedkersvend Johs. Rasmussen er forpligtet til at deltage i alt forefaldende Arbejde og skal, ifald jeg ikke er til Stede, fuldstændig handle i mit Sted og altid varetage *mine Interesser*.

Ligeledes forpligter Johs. Rasmussen sig til, saalænge han beklæder Stillingen som Formand hos mig, ikke at være Medlem af Fagforeningen.

Johs. Rasmussen maa altid vide fuld Besked med alt igangværende Arbejde.

Denne Kontrakt skal opsiges med 3 Maaneders Varsel fra en af Siderne.

København, den 1. Novbr. 1907.
Chr. Huldberg. Johs.Rasmussen.«

Foreløbig bemærkes, at naar en kompetent Myndighed én Gang ved Kendelse har anerkendt en Person som Formand i Septemberforligets Forstand, bør det høre til Undtagelserne, at Spørgsmaalet atter bringes frem til Retsafgørelse, og dette bør overhovedet ikke ske, hvor der ikke kan paavises utvetydige Forandringer i den Paagældendes Stilling, i hvilken Henseende det navnlig ikke er nok, at forbigaaende Tilbagegang i Arbejdsgiverens Forretning maatte bevirke Indskrænkning i Formandsmyndighedens Virksomhedsomraade.

Saafremt derfor den omtalte Kendelse af den permanente Voldgiftsret overhovedet havde beskæftiget sig med en Undersøgelse af Karakteren af Rasmussens Formandsstilling, vilde de nedennævnte af Klagerne nu fremskaffede Oplysninger ikke have været tilstrækkelige til her for Retten at hidføre et andet Resultat; men det var kun tilsyneladende, at den paagældende Sag drejede sig om Rasmussens Formandsstilling, og naar Klagerne ikke under samme Sag i sin Tid foranledigede Undersøgelsen tillige rettet paa dette Spørgsmaal, trods den Anledning Sagen dertil gav, har de nogen Undskyldning som staaende udenfor De samvirkende Fagforbund, der var mere vante til at procedere Sager om Septemberforligets Forstaaelse.

Hvad for det første den ovennævnte Kontrakts Bestemmelser angaar, er den i og for sig ikke vejledende med Hensyn til hvilken Myndighed overfor Arbejderne Rasmussen skal have, og det har iøvrigt vist sig, at den fastsatte Løn under senere Tiders Arbejdsløshed efter fælles Aftale er bleven nedsat snart til 1500, snart til 1800 Kr. om Aaret, og i Strid med Huldbergs Fremstilling og, som det synes, med Kontraktens Ord har Rasmussen forklaret, at han ingen Myndighed havde til Kontraktafslutninger med Kunder — et Punkt, der iøvrigt kun har indirekte Betydning i denne Sag.

Hvad dernæst de Oplysninger angaar om Forretningens Art og Størrelse og andre rent ydre Forhold, som i Tvivlstilfælde maa blive af Betydning, er det ikke umiddelbart indlysende, at Forretningen behøver en virkelig Formand i Septemberforligets Forstand. Dens Hovedvirk-

somhed er Opsætning af Gelænder i Bygninger, hvilket ikke sker under Formandsopsigt. Værkstedsarbejdet bestaar nærmest i Modeltegning og Udførelse af Svingene (idet Gelænderets lige Stykker leveres fra Fabrik), et i Forhold til Opsætningsarbejdet i Omfang meget ringere Arbejde, saa at Rasmussen foruden i væsentlig Grad at udføre Værkstedsarbejdet, i ikke ringe Grad udfører Opsætningsarbejde rundt paa Bygninger.

Vel er nu dette: om Forretningen i og for sig behøver en Formand, ikke afgørende for Spørgsmaalet, idet Arbejdsgiveren er Herre over, om han vil drive sin Forretning ved Hjælp af en saadan eller ej, men, som Retten har udtalt i Sag Nr. 41, maa det i Tilfælde, hvor de ydre Forhold ikke gør Sagen klar, og hvor Arbejderen, som her, i væsentlig Grad udfører Arbejde som almindetig Svend, til Gengæld, hvis Formanden skal have Septemberforligets Beskyttelse, kræves, at den paastaaede Formandsmyndighed overfor Arbejderne træder klart og utvetydigt frem. Men dette ses — som det fremgaar af det følgende — ikke her at være Tilfældet.

Efter det oplyste kan det, trods Huldbergs Anbringende, ikke antages, at Rasmussen har haft Myndighed til paa egen Haand at antage eller afskedige Svende. Noget saadant er nemlig ikke oplyst nogensinde at være sket, naar undtages en eneste Gang efter Sagens Anlæg, hvor det skete efter forudgaaende Forhandling mellem Formanden og Huldberg og i denne sidstes Nærværelse. De — 8 — Svende, der er førte i Sagen som Vidner, har alle forklaret, at de er antagne af Huldberg og, naar der ikke var mere Arbejde, er afskedigede af Huldberg, at det Arbejde, de blev satte til, anvistes dem af Huldberg, at de fik deres Penge udbetalte af Huldberg, til hvem de ogsaa indleverede deres Arbejdssedler. Og vel er det oplyst, at Rasmussen enkelte Gange har kritiseret udført Arbejde, men dette synes væsentligt at være sket mere tilfældigt ved Rasmussens Tilstedeværelse paa Arbejdspladsen i andet Øjemed.

Herefter findes det betænkeligt at statuere, at Rasmussen overfor Huldbergs Svende i Øjeblikket staar i et saadant Overordnelses- eller arbejdsledende Forhold, som er Forudsætningen for Beskyttelsen i Septemberforligets § 5.

Da der efter den oftomtalte Kendelse af den permanente Votdgiftsret har været god Føje for de Indklagede til ikke at fravige deres Standpunkt uden ny Kendelse, findes Sagens Omkostninger, 150 Kr., at burde deles af Parterne.

Kendelse.

Som Forholdene for Tiden er hos Gelændersnedkermester Chr. Huldberg, kan J. Rasmussen ikke anerkendes som Formand i Septemberforligets Forstand.

Sagens Omkostninger udredes af De samvirkende Fagforbund og af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, hver med 75 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Bogbinderne i København. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 27. Novbr. behandledes to Klager, som Bogbinderforbundet havde fremsendt gennem De samvirkende Fagforbund.

Den ene Sag drejede sig om Arbejdstidens Længde hos Bogtrykker *Holger Meyer*, der i mange Aar har beskæftiget Bogbinderiarbejdere. Disse har haft 8 Timers Arbejdstid daglig indtil for nogen Tid siden, da Bogtrykkeren udvidede sit Bogbinderi. Samtidig forlængede han Arbejdstiden i denne Afdeling af Virksomheden til 9 Timer.

Forbundet protesterede mod Forlængelsen og forlangte Sagen henvist til Afgørelse ved Bogbinderfagets Voldgiftsret, men det vilde Hr. Meyer ikke indgaa paa, fordi han ikke var Medlem af Bogbinderlavet.

Ved Fællesmødet viste det sig, at han fornylig havde indmeldt sig i sidstnævnte Organisation, og man blev derfor meget hurtigt enige om, at nu var der intet til Hinder for, at en Voldgiftsret kunde træde til, saaledes som Forbundet havde foreslaaet.

Den anden Sag drejede sig om, hvorvidt en Bogbindermester *Oscar Møller* havde Ret til at omlægge Ugelønsudbetalingen.

Efter nogen Diskussion herom gik denne Sag ud af Verden ved, at Forbundet frafaldt sit Krav om, at den gamle Ordning skulde genindføres hos Møller samtidig med, at Bogbinderlavets Oldermand erklærede, »at man ikke fra Lavets Side agtede at betragte det forefaldne som et Præcedens, og at Lavets Medlemmer ikke har i Sinde at gaa samme Vej, undtagen naar det er paatrængende nødvendigt«.

Kvinderne ved Sporvejene. Kvindelig Arbejderforbund har faaet De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalgs Sanktion til at opsige Overenskomsten med *Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs-Aktieselskab* til Udløb 1. Februar 1913.

Syerne i Horsens. Syernes Forbund som for kort Tid siden fik Sanktion af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg til at opsige Overenskomsten med Trikotagefabrikant K. Madsen i Horsens, har afsluttet ny Overenskomst med denne Arbejdsgiver for Tiden fra 1. Januar 1913 til 1. Januar 1915.

Der er herved opnaaet Lønforhøjelser mellem 10 og 15 pCt.

Sølvarbejderne i Provinserne. Efter et Møde, der strakte sig over Tiden fra Kl. 3 Eftermiddag til Kl. 3 Morgen afsluttedes den 11. November i Fredericia en Overenskomst mellem Guld- Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund og en Række Provinsfabrikanter. De samvirkende Fagforbund var repræsenteret ved Forhandlingerne af Kasserer *E. Svendsen.*

Angaaende Lønforholdene bestemtes i Overenskomsten følgende:

Minimallønnen fastsættes for *faglærte Arbejdere* det første Aar efter Læretiden til 32 Øre pr. Time, det andet Aar 39 Øre, tredje Aar 43½ Øre og derefter 46½ Øre. For *Fabrtksarbejderne* bliver de tilsvarende Lønninger 28 Øre, 32 Øre, 37 Øre og 38½ Øre.

Paa Carl Cohrs Virksomhed i København (under Fredericia-Firmaet), gives et Tillæg til de forannævnte Lønsatser af 2 Øre pr. Time saaledes at de faglærte Arbejdere det fjerde Aar og derefter faar 48½ Øre pr. Time, Fabriksarkejderne 40½ Øre som Minimallønninger.

For *Overarbejde* og Søn- og Helligdagsarbejde fastsattes et Tillæg af henholdsvis 20 og 25 Øre for de to Grupper af Arbejdere. Overenskomsten gælder fra 1. November 1912 til 1917.

Nyt Fagblad.

Glarmestersvendenes Forbund i Danmark har udgivet første Numer af et Fagblad den 15. Oktober i Aar.

I varmtfølte Ord opfordrer Redaktionen Forbundets Medlemmer til at benytte det nye Vaaben i Kampen for Sammenhold og for bedre Kaar, og der rettes en indtrængende Opfordring til Medlemmerne om at yde Bidrag til Bladet i Form af Artikler og Oplysning af Forhold af Interesse for Fagets Udøvere.

Fagbladet vil udkomme en Gang om Maaneden.

Kongresser.

Dansk Brolæggerforbund afholder Delegeretmøde i Odense i Dagene 12.—14. Januar 1913.

Franske Fagforeningers Kongres.

I.

Den i *Havre* nylig afholdte Fagforeningskongres viste baade ved sin afklarede Form og ved sin numeriske Styrke betydelige Fremskridt fra sidste Kongres. — Som Repræsentanter for Nabolandene mødte

Tyskeren *Sassenbach* og Belgieren *Bergmans*, der begge frembar Broderhilsener.

Som sædvanlig under franske Kongresser gik en stor Del af Kongressens Tid med at diskutere Mandaternes Prøvelse. Alle Forbunds, Fællesorganisationers og Syndikaters Forhold behandledes, og man søgte at udrede deres indbyrdes Forhold — om det var konføderationelle Forbund eller Syndikat-Karteller; dette foranledigede en ny Række Stridspunkter om de lokale Syndikaters Stilling.

Diskussionen om sligt tager ofte flere Dage. Denne Gang ophørte denne unyttige og tidsspildende Diskussion efter at den første Dag var overstaaet.

Først behandlede man derefter Spørgsmaalet om Særorganisationer af revolutionær Art, *Jærnbanearbejdernes* Forbund, der ønskede Sæde og Stemme paa Kongressen. Man havde stillet i Udsigt at give Forbundet et saadant Fortrin for at hjælpe paa Samlingen af deres splittede Organisation. Den af Konføderationen nedsatte Undersøgelses-Kommission havde forlangt, at *Særorganisationen* skulde opløses, og at Jærnbane-Forbundet skulde omfatte alle Jærnbanearbejderes Organisationer i ét Forbund og ikke give Plads for særlige, selvstændige Organisationer. Kongressen besluttede at lade Særorganisationens Repræsentanter overvære Kongressen, paa Betingelse af, at de efterkom den tagne Beslutning.

— Den anden Organisationsstrid angik Tekstilarbejderforbundet, der som visse andre Forbund ikke betalte Kontingent af sit fulde Medlemsantal til Konføderationen. Forbundet begrundede sin Stilling med den Taktik-Difference, som iøvrigt ogsaa andre Forbund havde drevet, nemlig ikke at betale Kontingent af de Medlemmer, der deltog i Strejkerne.

Debatten herom var særdeles levende. Man talte om de Organisationer, der ikke opfyldte deres Forpligtelser. Efter at Tekstilarbejdernes Sekretær (Renard) havde paaberaabt sig de øvrige Forbunds Optræden i lignende Tilfælde, besluttedes det enstemmigt at det fulde Kontingent skulde betales og at alle Forbund og Karteller skulde være pligtige at efterbetale det manglende til Konføderationen og medsende bekræftet Kasseberetning. Beslutningen vil medføre, at der vil blive udarbejdet en nøjagtigere Fagforenings-Statistik, som vil give et fyldigere Billede af den franske Fagforeningsbevægelse.

— Diskussionen angaaende Regnskabsberetningen var ret betydningsløs. Den blev trængt i Baggrunden ved et Forslag fra Tekstilarbejderforbundets Sekretær, Renard, fremkaldt ved et kort før Kongressen udsendt Manifest underskrevet af Konføderationens Ledere med *Jouhouz* i Spidsen. Dette Manifest var igen et Svar til Forbundsfælle *Hervé*, foranlediget ved, at denne havde foretaget en ny Svingning. Stridens Kærne var det gamle Taktik-Problem: Socialisme eller Anarkisme. Hervé, der før har søgt at splitte Fagforeningerne paa disse to diametralt modsatte Samfundsanskuelser, synes nu at have forsonet sig med Socialismen. Han forsøger nu at bringe Parti- og Fagforeningsbevægelse i Harmoni med hinanden under Parolen: »Hadskhedens Afvæbning« og under Forsikring om Sammenslutning, og med ekstravagante Slagord og Kampmidler stillede i Udsigt. Disse Tilbageskridt var kun frembragt af den haarde Nødvendighed; under dette nye Skin kunde Hervé atter komme til at operere under den falske Hensigt at arbejde for Sammenslutning af Parti og Fagforeninger. (I Frankrig er Sammenslutning af Parti og Fagforeninger et Problem, der i adskillige Aar har ventet sin Løsning). I det ovenomtalte Manifest indeholdes et Forslag, der tilsyneladende søgte forenet Partiet under Fagforeningernes Formynderskab, og hvis theoretiske Basis havde det Maal netop at gøre Fagforeningsbevægelsen mere anarkistisk end socialistisk.

Vi skal ikke komme nærmere ind paa Polemikens Smaatterier.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i November 1912.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. December 1912.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

BOGTRYKKERI KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 23 ❋ KØBENHAVN DEN 7. DECEMBER 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Franske Fagforeningers Kongres. Faglig Voldgiftskendelse. Lønbevægelser og Konflikter (Kurvemagerne i København. Kvinderne hos Bogø i København. Mølerne Landet over. Skræderforbundets Priskuranter. Stenarbejderne paa Bornholm). Arbejdsløsheden i September Maaned 1912.

Franske Fagforeningers Kongres.

II.

Renard foreslog Kongressen følgende Resolution;

»I Betragtning af, at det alene tilkommer de konfødererede Fagforeninger paa deres Kongres suverænt at udtale sig om Taktiken og de Teorier, som de har til Hensigt at følge, udtaler Kongressen: at de intet som helst Mandat har haft til i Pressen at gøre nogen anden officiel Mening gældende end Konføderationens Synspunkt, selv om de som Funktionær eller paa anden Maade tilhører Sammenslutningen«.

Han tilkendegav sin Sympati for det socialistiske Parti, der ligesom Konføderationen, om end paa et andet Omraade, forfølger den samme Hensigt: Forbedring af Proletariatets økonomiske Tilstand, saavel som det nuværende uretfærdige Samfunds fuldstændige Forandring. I sine Bemærkninger kritiserede Renard ofte de uvenlige og anmassende Artikler, som Konføderationens officielle Organ ofte bragte overfor udenlandske Fagforeningsorganer. Han citerede Tilfældet med *Legien* (den tyske Fagforbund-Centrals Formand) og dennes Amerika-Rejse og dens Udfald.

Sassenbach afgav Erklæring om Tingenes virkelige Tilstand. *Renard* pegede hen paa Nødvendigheden af, at man overgik til centrale Organisationsformer, hvilke Tendenser forøvrigt allerede har givet sig tilkende indenfor Konføderationen. Man laver ikke Revolution hver Dag. Til Gennemførelse af Reformer behøver man Partiet. Syndikaterne kan ikke tilfredsstille alle.

Kampen mod Staten og det illegate Kampmiddel bør ikke anvendes.

Staten tilbageviser med Fængsel og Vaaben alle Forsøg paa at overskride Lighedens Grænser. Det nytter ikke at ville ignorere Staten, fordi Staten vaager over Arbejderne. Det er nødvendigt, at der er mere Metode i Agitationen, mere Enhed i Aktionen og mere Retfærdighed i Organisationen. De borgerlige Partier er bange og forener sig mod Arbejderklassen, som Intet formaar at splitte, naar den er forenet, økonomisk og politisk.

Af Diskussionen anfører vi kun Ordførerne for de forskellige Retninger: *Klemczensky* (hvis Standpunkt er syndikalistisk-socialistisk) og *Griffuelhes* (anarko-syndikalistisk) samt *Yvetot* (der er Udviklings-Teorist og revolutionær Syndikalist).

Yvetot var enig med Renard i, at Organisationerne overfor Arbejdsgivernes voksende Concentrering maa udvide sig i centralistisk Retning. Som føderativ Modvægt er det imidlertid nødvendigt at styrke Fagforenings-Kartellerne og at udvide dem samt inddele dem departementsvis, ligesom det vil være nødvendigt ofte at indkalde til Konferencer. Den af Renard anbefalede forholdsvise Repræsentation af Fagorganisationerne vil kun være retfærdig, forsaavidt der er Tale om Kontingent-Betalin-

gen, men den er uretfærdig, naar der tales om Beregning af Stemmer. Det er nemlig ikke en Arbejderkategoris Skyld, at dens Brancheomraade er saa ringe. Reformister er vi altid — ofte Revolutionære. Det kan vi let enes om. Man kan ikke bebrejde de Arbejdere, der er afhængige af Staten, at de henvender sig til den. Men Staten, enhver Stat, undertrykker. Selv om Staten ikke bekymrer sig om os, saa bekymrer vi os om Staten. Det er ikke os, der udsaar Mistro mod Staten, men derimod denne selv, der ved sin Holdning optræder antipolitarisk. Vi anbefaler kun en intelligent Sabotage. Vi bekæmper ikke Parlamentarismen, thi vi ser, at Arbejderlovgivning bliver gennemført ved vor Hjælp. Sikkert er de tyske Fagforeninger gode, og vi kan lære meget af dem; men de kan ogsaa lære noget af os. Naar Fagforeninger og Parti i Tyskland arbejder saa godt sammen, er det kun naturligt, og i Tyskland vil jeg selv anbefale Arbejderne at tilhøre Partiet, thi dér er Parti og Fagforeninger blevne store ved hinandens Hjælp. Naar Reformisterne vil forstaa, at Fagforeningerne til deres Gærning behøver et højt og skønt Ideal, vil de ogsaa blive revolutionære.

Klemczinsky holdt Tidspunktet for kommet, da Syndikalister, der tilhører det socialistiske Parti, tilbageviser Angrebene paa Partiet. I Partiet findes ikke blot intellektuelle, men ogsaa mange fagligt organiserede Arbejdere. Socialisternes Indflydelse har meget at takke Fagforeningerne for. Modstanderne af og Forsvarerne for Renards Forslag havde Anskuelser, der forlængst var gaaede af Brug. Ingen Mennesker tænkte nu paa at forulempe Fagforeningernes Selvstændighed. Socialismen muliggør jo for os først og fremmest at danne gode Fagforenings-Medlemmer. Krisen i Fagforeningsbevægelsen kommer ikke, fordi Partiet søger sin Tilslutning til Konføderationen, men kun fordi vi ikke gør Fremskridt. For at marschere behøver man ikke at nedtræde Partiet. Vanskelighederne kommer fra Kapitalisterne. Vi lider under Følgerne af vor Taktik. Vi er gaaet paa Løvejagt bevæbnet med en Knappenaal. Arbejderne er derfor blevne mistroiske. De siger, at vi driver Politik, og forstaar derunder saavel det voldsomme Middel som vor revolutionære Klassepolitik. Vi maa bygge vore Organisationer op interkooperative, som store, omfattende Fagforenings-Karteller — den nødvendige føderative Modvægt mod Industri-Centraliseringen — og vi bør vænne os af med det lavsmæssige snævre Syn. Som Socialister gør vi vort Parti en større Tjeneste, jo mere vi befordrer Konføderationens Udvikling, thi af dens Vækst og Styrke afhænger Partiet.

Griffuelhes fastholdt, at Fagforeningerne vilde komme under Partiets Formynderskab. Partiets Indgriben under den sidste Jærnbanearbejderstrejke var et karakteristisk Vidnesbyrd derom. Man siger, at Konføderationen maa holde sig paa Grænsen af det lovlige; nej Konføderationen er tværtimod den permanente Ulovlighed, fordi den kæmper mod Staten og mod Arbejdsgiverstanden. Partiet vil erobre os, fordi Partiets Styrke er afhængig af vor Styrke. Vi er *ikke igennem*, men *paa Trods af* Partiet blevne stærke. Vor Misfornøjelse stammer fra Millerands Tid. Renard siger os, at vi staar alene med vor Taktik i Internationale. Det kommer af, at vi har politiske Friheder, som de andre endnu ikke har erobret sig, og som det for os er overflødigt at begynde med. Vi er længst fremme, de andre maa følge os. Den almindelige Valgret er ikke en Generalstrejke værd! — Taleren citerede, i Anledning af Renards Tale, en Artikel fra 1902 af et tysk Fagblad for at bevise, at man ogsaa i Udlandet ofte er uhøflig og anmassende overfor de franske Fagforeninger.

Konføderationen maa blive som den er. Den har ingen Grund til at forandre sin Taktik. Den har sin Mission at udføre uden at tage Hen-

syn til Partier eller Sekter, de bryder sig kun om os, naar vi skal hjælpe dem.

Renard gensvarede, at det ikke var ham, der vilde Forvirring, men derimod dem, der tror, at Fagforeningerne alene kunde gøre alt. Selvfølgelig havde Fagforeningerne en revolutionær Værdi, der vilde vokse, naar Arbejderbevægelsen blev endnu stærkere og naar Partiet forenede sig med Fagforeningerne til Overtagelse af Produktionen. Hertil er der endnu et Stykke Vej. Han vilde hverken indlade sig med Partiet paa den ene eller paa den anden Maade, og langt mindre underkaste sig det. Hvorfor skal vi ikke erklære, at vi sympatiserer med Partiet, da dette jo sympatiserer med os? Det er ikke det samme, som man nu siger, at jeg har fremsat paa Kongressen i Amiens. Den Gang forlangte jeg i overordentlige Tilfælde Fællesskab mellem Parti og Fagforeninger. Dette er jo dog sket af og til. Sæt vi kom i det Tilfælde pludselig at staa Ansigt til Ansigt med en vanskelig Situation, der tvang os til at overtage Samfunds-Ledelsen. Var vi under vor Svaghedstilstand egnet dertil? Og til hvem skulde vi støtte os, hvis ikke til det socialistiske Parti? — Man foreholder os stadig visse Ting, som Millerand og Briand, og som vi ikke har billiget. Men hvis vi *havde* staaet i en nærmere Forbindelse med Partiet, havde vi kunnet forhindre disse Ting. —

Vi har maattet begrænse os til kun at nævne Hovedpunkterne i den langvarige Debat. Denne afsluttedes med en Tilføjelse til en paa Fagforenings-Kongressen i Amiens vedtagen Resolution, der nu tilknyttes følgende Indledning:

»Kongressen, i Begreb med intensivt at genoptage Agitationen for Arbejdstidens Forkortelse, anser det for nødvendigt paany at bestemme Fagforeningsbevægelsens positive Karakter. Arbejderbevægelsen — Arbejderklassens offensive Bevægelse — erklærer gennem sine paa Kongressen som dens eneste autoriserede Repræsentanters Udtalelser at bevare sin Selvstændighed og Uafhængighed, som hidtil har udgjort dens Kraft og som er et Pant paa dens Fremskridt og Udvikling.

Kongressen erklærer, at den som hidtil er fast besluttet paa at afholde sig fra alle de Problemer, der er fremmede for dens proletariske Aktion, og som er egnede til at svække den saa dyrt erobrede Enhed og til at formindske den Idealismens Magt, som man stræber efter i Syndikaterne, Arbejderbørsen og Fagforbundenes forenede Proletariat, hvis naturlige Repræsentanter Konføderationen er.

Kongressen genkalder videre i Erindringen de store Stridigheder og de frygtelige Kampe, vi har ført for at sikre vor Aktionsfrihed i Fremtiden og for i den tillige at finde Eksistensberettigelse for forbedringsmulige Organisationer —.«

Med en lige saa stor Enstemmighed som ved selve Regnskabsberetningen, vedtoges denne Resolution; kun 34 stemte imod. Vi vil her indskydende bemærke, at efter den aflagte Beretning bestod Kongressen af Repræsentanter for 40 Forbund, 93 Fagkarteller (Fællesorganisationer) og 1093 Syndikater.

Den fjerde Forhandlingsdag optoges med at tage Stilling til Ændringsforslagene til Loven om Alderdomsforsørgelsen.

Diskussionen drejede sig nærmest om, hvorvidt de foreslaaede Forbedringer strakte til og om Fagforeningernes oppositionelle Holdning skulde fortsættes. Nye Argumenter blev ikke fremsatte. Med 935 Stemmer mod 83 (114 undlod at stemme) vedtoges det at fortsætte Oppositionen:

»1. Fordi Bidragene, Kort og Kapitalophobnings-Faren opretholdes;

2. fordi Renten er yderligere formindsket, og

3. fordi Statstilskudet er latterligt ringe.«

— Det følgende Punkt paa Dagsordenen var Anti-Militarismen. Efter en længere Diskussion vedtoges det at udpege en Hovedtaler. Af 18 indtegnede Talere blev saa *Meerheim*

(Metalarbejder) enstemmigt valgt. Vi gengiver Diskussionens Hovedtræk.

Meerheim sagde: Hvilke end Motiverne har været, i èt Spørgsmaal maa vi overtage hele Ansvaret for Arbejderklassen og Bourgeoisiet, hvis Presse gennem de 6 sidste Aar har forvansket vor antimilitaristiske Agitation. Vi erklærer klart og bestemt, at vi er imod Desertation, vi erklærer, at vor Antimilitarisme, som vi paa en foregaaende Kongres har vedtaget, intet har at gøre med Millerands Lov. Tillige har Soldater-Kassen intet med vor Antimilitarisme at gøre. Den er en ren Solidaritets-Institution. Meerheim undersøgte ligeledes Millerands Lov, som før har været analyseret, og forelagde sluttelig 3 Resolutioner. De havde følgende Ordlyd:

1. Kongressen har, efter nøje Prøvelse af Millerands Lov, som er holdt i hans almindelige Tone, og især foranlediget ved den §, der giver nye Straffe ved politiske Forseelser ved at forsende vore unge Mennesker til den »udelukkede Armé«, der paa Grund af antimilitaristisk Agitation er dømte, konstateret, at denne nye Lovgivning indeholder en Skærpelse, hvis Virkning i det hele er rettet imod Arbejderklassen og den faglige Propaganda, idet de unge Mennesker, som Loven rammer, maa lide tre Maaneders Fængselsstraf for Opfordring til Desertion eller Faneflugt, eller dømmes til større Straffe for »Bagtalelse af Hæren«, for »Fornærmelse mod Hæren« eller for at »forlede til Oprør«.

Loven vil resultere i, at de unge Fagforeningsmedlemmer allerede bliver straffede, fordi de har deltaget i Udførelsen af Beslutninger, tagne paa vore Fagforbunds Kongresser under den anti-militaristiske Propaganda og trues med en dobbelt Straf, som intet ringere er end Bagnoet (Tugthuset).

Kongressen mener, at den anden Del af denne Lov skærper den hidtidige Lovgivning, idet den foreskriver Forsættelse til de afrikanske Straffebatailloner, for de unge Folk, som paa Grund af Legemsbeskadigelse, Oprør og Modstand mod Statsmagten er idømt to Domme paa tilsammen 3 Maaneders Fængsel. Hertil kommer, at det hidtil har været en formildende Omstændighed, at en ung Mand ikke var fyldt 20 Aar — det gælder baade naar det drejer sig om Rov, Mord, Indbrud osv. — nu er der slemme Følger for at deltage i faglig Propaganda. Som Følge af Lovens anden Del falder enhver Person ind under Loven, naar han — det være sig under Arbejde eller i det almindelige Liv — lader sig henrive til Voldsomhed; det gælder ogsaa, naar nogen lægger Strejkende Hindringer i Vejen. Denne Lov rummer en offentlig Fare, thi ingen ung Mand kan værge sig imod at blive Offer for denne Lov. Kongressen fastslaar, at det er Regeringen og Parlamentet selv, der ved sine undertrykkende Forholdsregler fra Hæren driver saadanne unge Mennesker, der ikke har tænkt sig at unddrage sig Indrulleringen, men som drives til saa fortvivlede Handlinger som at flygte fra Fanen.

Kongressen føler det derfor som sin Pligt at erklære, at de sammensluttede Organisationer overfor et saadant Initiativ intet andet har at gøre end at tage det Forbehold, at de unge Mennesker, der er Ofre for disse reaktionære Forholdsregler i Virkeligheden kan regne med Støtte fra Arbejder-Solidariteten. Kongressen paalægger sluttelig Forretninsudvalget at organisere en kraftig Aktion for at gennemføre Bestemmelsen.

2. Kongressen i Havre henstiller til Forbundene under Centralisationen at oprette Soldaterkasser og at lade disse faa fuld Frihed til at samarbejde med Arbejderbørsene og lokale samt regionale Fagforeninger med Hensyn til deres Gennemførelse.

3. Kongressen i Havre bekræfter de paa foregaaende Kongres vedtagne Resolutioner vedrørende Antimilitarismen og paalægger Forretningsudvalget, Arbejderbørsen

samt de lokale og regionale Fagforeninger at fortsætte Propagandaen i Overensstemmelse med disse Kongressers Beslutninger.«

Disse tre Resolutioner vedtoges enstemmigt ved Navne-Opraab. Enkelte afholdt sig fra at stemme.

— Det følgende Punkt var Spørgsmaalet om den engelske Arbejder-Uge (Frihed Lørdag Eftermiddag), og Spørgsmaalet indledes af Typograf *Hamelin*. Allerede Valget af Indlederen var betegnende. Agitationen for Indførelse af Frihed Lørdag Eftermiddag skal paa en vis Maade være en Gentagelse af den paa Kongressen i Bourges i 1904 vedtagne Beslutning om Ottetimersdagen, der førte til Parolen: »Fra 1. Maj 1906 arbejder vi ikke mere end otte Timer daglig.«

Det var Typografforbundet, der den Gang af opportune Grunde vendte sig imod denne Bevægelse. De indskrænkede sig ikke alene til den mere eller mindre platoniske Generalstrejke-Erklæring af 1. Maj 1906, men forberedte en Beslutning for at tilkæmpe sig en Ni-Timers-Arbejdsdag, af hvilken Grund de blev heftigt angrebne. Af den foreslaaede Resolution, i hvis Spor ogsaa Diskussionen førtes, erindredes først og fremmest Otte-Timers-Bevægelsen og dernæst fremførtes den engelske Arbejds-Uges Fordele: Arbejdsløshedens Formindskelse, Sikring af Søndagshvile for alle, Formindskelse af Ulykkestilfælde og Alkoholisme, Familielivets Sikring osv. Der udtaltes tillige at tilstræbe en almindelig Forkortelse af Arbejdstiden. Centralisationen skal iværksætte en Agitation ved Hjælp af Brochurer og Flyveblade o. s. v. og Forbundene skal opfordres til indbyrdes at enes om en fælles Fremgangsmaade. —

Efter Indlederens Henstilling blev der hverken valgt noget bestemt Tidspunkt eller nogen bestemt Form for denne. Organisationerne kunde gaa frem efter som Omstændighederne og Mulighederne tillod det. — Denne Resolution blev ligeledes enstemmig vedtaget.

Spørgsmaalet om Levnedsmidlernes Fordyrelse blev behandlet uden nogen væsentlig Diskussion. Indlederen, *Klemczynski*, indskrænkede sig til kort at kommentere den foreslaaede Resolution. Der blev i denne henvist til Fordyrelsens internationale Karakter. Som dens Aarsag anføres dels den landøkonomiske Produktions slette Organisation, Kartellernes og Trusternes Udvidelser, den ved Beskyttelsestold-Systemet begunstigede Spekulation og den som Følge af Militærudgifterne høje Beskatning af Produktionen. Som Middel mod Fordyrelsen anbefales: Husholdningskursus, Afholdelse fra at nyde Alkohol, Afholdelse fra Hasard-Spil og fra alle »unyttige Udgifter«, Boykotting af fordyrede Levnedsmidler, tvangsmæssig Fastsættelse af Markedspriserne, Oprettelse af kooperative Foreninger, Agitation mod Beskyttelsestold, Organisation af den landøkonomiske Produktion og Afskaffelse af Mellemhandlerne, og til Slut en Lønforhøjelse for Alle. Som Modvægt mod Huslejens Forhøjelse anbefaledes det at oprette Byggeforeninger. Ogsaa denne Resolution vedtoges enstemmigt.

Af de forskellige andre Spørgsmaal, der kom til Behandling, skal vi nævne følgende: Det *maanedlige* Bidrag til Centralisationen forhøjedes til 10 Frc, pr. 1000 Medlemmer for Forbundenes Vedkommende og til 7 Frc. pr. 1000 Medlemmer for Fagforenings-Karteller. En Beslutning tager Sigte paa et Samarbejde mellem Paris' Fagforenings-Karteller og Centralisationen for at oprette en Fagforeningsbygning. Man vil til den internationale Fagforeningskonference fremsætte Ønsket om, at der for alle de tilsluttede Landsorganisationer indføres et fælles internationalt Kontrolstempel for at lette Kontrollen med de Tilrejsendes Medlemsbøger. Paa Forslag af det af den sidste Kongres nedsatte permanente Udvalg til Ordning af Grænsestridigheder, vedtog man at søge sammensmeltet Læderarbejdere og Skrædderiarbejdere til et Forbund af Militærkonfektions-Arbejdernes Forbund.

Lignende Beslutning toges vedrø-

rende Galosche- og Træskomagernes Organisationer, samt angaaende Gartnernes, Landarbejdernes og Skovarbejdernes Forbund.

Den næste Kongres afholdes 1914 i Grenoble.

Dette er Kongressens vigtigste Forhandlinger og Beslutninger. I Sammenligning med den foregaaende Kongres var denne et levende Vidnesbyrd om de franske Fagforeningers indre Fasthed og Fremskridt. Ganske vist er der endnu meget tilbage at ønske, som har Interesse for det franske Proletariat; men Ønsker alene hjælper jo ikke. Fagforeningernes Vækst og de faglige Kampe ville selv sørge for nødvendige Rettelser.

Faglig Voldgiftskendelse.

Lock-outen hos Person-Klein.

Jord- og Betonarbejdernes Fagforening indklagede i sin Tid Entreprenør Person-Klein for Den faste Voldgiftsret og forlangte ham dømt til at betale Erstatning til 9 Mand, som han havde lock-outet uden Varsel, fordi de paagældende Arbejdere havde rejst Sag om en Akkordopgørelse.

Den faste Voldgiftsret viste denne Sag (Sag 84) tilbage til den faglige Voldgiftsret, som var sprængt fordi nogle af Rettens Medlemmer ikke mente sig berettigede til at beskæftige sig med Spørgsmaal, der angik Brud paa Septemberforliget.

Den faglige Voldgiftsret har senere gjort Sagen færdig med Overretsassessor *Poul Hansen* som Opmand, og Voldgiftsretten (Opmanden) er kommet til det Resultat, at Person-Klein har misbrugt den Ret, Septemberforliget giver Arbejdsgivere med Hensyn til Afskedigelse af Arbejdere som staar paa Akkord, og Entreprenøren, som i sin Tid nægtede at tiltræde et af et Mæglingsudvalg stillet Forslag om at betale 170 Kr. i Erstatning til de afskedigede Arbejdere, har nu maattet betale dem 250 Kr.; ligesom Entreprenørforeningen maa betale den største Del af Sagsomkostningerne.

Kendelsen er saalydende:

»*Entreprenørforeningen paa Entreprenør Person-Kleins Vegne bør betale Jord- og Betonarbejdernes Afdeling af Dansk Arbejdsmandsforbund for København og Omegn 250 Kr.*

Sagens Omkostninger ialt 220 Kr. betaler Entreprenør-Foreningen paa Person-Kleins Vegne med $^2/_3$, *Forbundet med* $^1/_3$.«

Lønbevægelser og Konflikter.

Kurvemagerne i København. Kurvemagernes Fagforening har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsten med Kurvemagermesterforeningen i København.

Lønnen saavel for Mænd som Kvinder i Faget ønskes forhøjet.

Kvinderne hos Bogø i København. Kvindelig Arbejderforbund har faaet Sanktion til at fremsætte Lønkrav overfor og Forslag til Overenskomst med Haarrenseriet paa Kløvermarksvej i København.

Møllerne Landet over. Dansk Møllerarbejderforbund har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsterne med Handelsmøllerne i København og med Dampmøllerne i Aalborg, Hadsten, Maribo, Nakskov og Nykøbing F.

Disse Opsigelser omfatter 140 af Forbundets Medlemmer.

Skræderforbundets Priskuranter. Dansk Skræderforbund har faaet Sanktion til at opsige *Leverancepriskuranten for Uniformer* og *Landdistriktpriskuranten*. De ønskes forbedret med nogle Procent.

Mellem 200 og 300 af Forbundets Medlemmer beskæftiges i disse Brancher.

Stenarbejderne paa Bornholm. Dansk Stenarbejderforbund har faaet Sanktion til at opsige Kløver- og Brostenshuggernes Priskurant for Hammerværket paa Bornholm til Udløb 1. April 1913.

Henved 100 Mand beskæftiges ved dette Arbejde.

Akkordpriserne ønskes forhøjede.

Arbejdsløsheden

i September Maaned 1912.

For September Maaned 1912 er der blevet meddelt Oplysning om Arbejdsløsheden af 51 Fag eller Organisationer for ialt ca. 94,100 Arbejdere. Nedenstaaende Oversigt omfatter imidlertid ca. 6000 Arbejdere flere eller ialt ca. 100,100 Arbejdere, idet de givne Oplysninger af Hensyn til Sammenligningen med de foregaaende Maaneder paa enkelte Punkter er blevet suppleret med et skønsmæssigt Tillæg.

Antallet af Arbejdsløse blandt de 100,100 Arbejdere var ved Maanedens Udgang ca. 3,710 eller 3,7 pCt., og Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 79,300 eller 0,8 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysning fra Oliemøllere, Skraatobaksarbejdere Rebslagere, Brolæggere, Telefonarbejdere, Keramisk Forbund, Glasarbejdere, Bogbindere, Sømænd og Arbejdsmandsorganisationen i Randers. Desuden er de meddelte Oplysninger ret ufuldstændige for Syersker, Murere, Stenarbejdere, Dansk Arbejdsmandsforbund og Kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	94	94	3	75	440	440	4	144	534	534	7	219
Bagere	1016	1016	187	2835	1044	1044	106	2060	2060	2060	293	4895
Sukkervarearbejdere	140	140	2	27	64	64	3	96	204	204	5	123
Bryggeriarbejdere	2131	2131	8	114	1353	1353	10	221	3484	3484	18	335
Mineralvandsarbejdere	60	60	1	18	—	—	—	—	60	60	1	18
Slagteriarbejdere	232	232	30	825	1810	1810	32	550	2042	2042	62	1375
Tobaksarbejdere	3235	3235	192	3433	1647	1647	29	1073	4882	4882	221	4506
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	1303	1303	47	1004	3037	2964	77	2333	4340	4267	124	3337
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skrædere	2150	2150	66	599	1443	1443	63	854	3593	3593	119	1453
Syersker	125	85	0	0	207	70	0	0	332	155	0	0
Hattearbejdere	141	141	33	876	73	73	8	182	214	214	41	1058
Skotøjsarjbedere	2007	2007	124	2465	914	895	6	287	2921	2902	130	2752
Jordarbejdere, Bygnings- og Møbelindustri.												
Murere	1470	1470	116	1829	4160	1611	23	354	5630	3081	139	2183
Murarbejdsmænd	872	872	26	624	—	—	—	—	872	872	26	624
Hustømrere	1306	1306	97	1332	3032	3012	30	573	4338	4318	127	1905
Skibstømrere	—	—	—	—	363	347	29	548	363	347	29	548
Snedkere	3098	3098	64	3464	3298	3298	68	1753	6396	6396	132	5217
Billedskærere	82	82	3	61	50	50	2	26	132	132	5	87
Glarmestere	87	87	1	6	33	28	1	32	120	115	2	38
Malere	1750	1750	100	2500	1897	1855	44	1100	3647	3605	144	3600
Sadelmagere	675	675	27	394	339	286	16	260	1014	961	43	654
Stukkatører	74	74	10	128	11	11	0	0	85	85	10	128
At overføre..	22048	22008	1137	22609	25215	22301	551	12446	47263	44309	1678	35055

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	22048	22008	1137	22609	25215	22301	551	12446	47263	44309	1678	35055
Skiferdækkere	10	10	2	102	—	—	—	—	10	10	2	102
Skorstensfejere	60	60	3	50	—	—	—	—	60	60	3	50
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	578	578	17	450	1525	1525	34	869	2103	2103	51	1319
Bødkere	267	267	12	168	466	466	20	267	733	733	32	435
Drejere	75	75	5	107	219	219	14	290	294	294	19	397
Karetmagere	290	290	0	26	474	459	3	110	764	749	3	136
Barnevognsarbejdere	28	28	5	114	—	—	—	—	28	28	5	114
Korkskærere	180	180	4	90	30	30	3	50	210	210	7	140
Kurvemagere	110	110	0	0	—	—	—	—	110	110	0	0
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	98	98	2	54	97	97	0	0	195	195	2	54
Hvidgarvere	40	40	3	66	30	30	0	0	70	70	3	66
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Pottemagere	64	64	0	0	36	36	0	0	100	100	0	0
Stenarbejdere	119	43	4	131	392	264	13	300	511	307	17	431
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv-, Elektropl.	278	278	2	62	113	113	1	24	391	391	3	86
Blikkenslagere	660	660	18	444	427	427	9	176	1087	1087	27	620
Metaltrykkere	75	75	1	50	—	—	—	—	75	75	1	50
Gørtlere og Metalarb.	294	294	4	117	81	81	0	16	375	375	4	133
Smede og Maskinarb.	6400	6400	378	7139	5263	5263	82	1789	11663	11663	460	8928
Formere	350	350	20	508	1050	1050	30	829	1400	1400	50	1337
Elektrikere	513	513	1	37	380	315	3	38	893	828	4	75
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	191	159	1	20	945	936	0	0	1136	1095	1	20
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	291	266	9	304	91	91	2	39	382	357	11	343
Typografer	2355	2355	141	3487	1354	1349	46	1455	3709	3704	187	4942
Søfyrbødere	—	—	—	—	—	—	—	—	1200	1200	0	0
Kedel- og Maskinpass.	573	573	10	282	776	776	14	185	1349	1349	24	467
Kelnere	672	672	62	1500	308	308	50	1200	980	980	112	2700
Dansk Arbejdsmandsf.	12500	10057	663	15513	19500	13540	261	4023	32000	23597	924	19536
Arbejdsm. Fagforening f. Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	721	721	1	7	721	721	1	7
Kvindeligt Arbejderf.	2129	1519	71	1495	624	510	12	256	2753	2029	83	1751
Tilsammen	51248	48022	2565	54925	60117	50907	1149	24369	112565	100129	3714	79294

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 24 ❋ KØBENHAVN DEN 14. DECEMBER 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: International socialistisk Kongres. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Karetmagerne i København. Sadelmagerne og Tapetsererne Landet over. Skorstensfejerne i København). Specifikation over Indsamlingen til Lock-outen i Finland.

International socialistisk Kongres.

I Dagene den 24. og 25. November afholdtes international socialistisk Kongres i *Basel*, hvortil der var mødt 518 Deltagere fra 23 Lande i Europa.

Fra Danmark var mødt følgende: For Socialdemokratisk Forbund: *Th. Stauning* og *Borgbjerg*, for De samvirkende Fagforbund: *Carl F. Madsen* og *P. Hvidtfeldt*. For Malerforbundet *Rudolf Poulsen*. For Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund *J. A. Hansen*. For Dansk Arbejdsmandsforbund *Lyngsie* og for Arbejdernes Fællesorganisation i Aarhus *Falk*.

Kongressen var sammenkaldt i Henhold til Beslutning af det internationale socialistiske Bureau, som holdt Møde i Bryssel den 28. og 29. Oktober. Det er første Gang hele det internationale Socialdemokrati er sammenkaldt til Behandling af et eneste Spørgsmaal, som i dette Tilfælde var *Krigen paa Balkan*.

Paa Bureauets Møde i Oktober nedsattes en Kommission bestaaende af Repræsentanter for de store Lande. De fik den Opgave at udarbejde Forslag til en Kongresudtalelse, som skulde være Udtryk for den Mening, der var raadende blandt Mødets Deltagere, og som skulde angive den Retning Arbejderpartiet skulde følge under de for Tiden herskende vanskelige Forhold.

Forud for Kongressens Aabning holdt Bureauet samlet Møde, paa hvilket Udvalget forelagde sit Arbejde. Efter nogen Diskussion godkendtes det enstemmigt.

Indskriften over Tribunen i Kongressalen lød: »*Krig mod Krigen*«. Det var Ledemotivet i de to Dages Forhandlinger, som sluttede med Vedtagelsen af nedenstaaende Manifest, der fastslaar den betydende Kendsgerning, at Socialdemokraterne i alle Evropas Lande er fuldkommen enige om Udenrigspolitiken til de mindste Detailler.

Det af Kongressen vedtagne

Fredsmanifest

er saalydende:

Internationale har paa sine Kongresser i Stuttgart og København givet Arbejderklassen i alle Lande følgende Retningslinjer for Kampen mod Krigen:

»Truer en Krig med at udbryde, er de arbejdende Klasser og deres parlamentariske Repræsentationer i de paagældende Lande forpligtet til, understøttet af det internationale Bureaus samlende Virksomhed, at opbyde alt for at forhindre Krigens Udbrud ved Anvendelse af de Midler, der maa anses for de mest virksomme, — Midler, der naturligt maa ændres efter det Stadium af Skarphed, hvortil Klassekampen og den almindelige politiske Situation er naaet.

I Fald Krigen alligevel skulde udbryde, er det vor Pligt at træde i Skranken for dens hurtige Afslutning, og med alle Kræfter stræbe efter at udnytte den ved Krigen fremkaldte økonomiske og politiske Krise til Rejsning af Folket og derved fremskynde Afskaffelsen af det kapitalistiske Klasseherredømme.«

Den sidste Tids Begivenheder har mere end nogensinde gjort det til Arbejderklassens Pligt at give sin planmæssige og fælles Virksomhed den største Kraft og Energi. Paa den ene Side har det almindelige Rustningsvanvid skærpet Levneds-

middelfordyrelsen, derved tilspidset Klassemodsætningerne og frembragt en ubetvingelig Indignation i Arbejderklassen. Arbejderne vil sætte en Grænse for dette System af Foruroligelse og Bortødsling. Paa den anden Side virker de uophørligt tilbagevendende Krigstrusler stadig mere ophidsende. De store Folk i Evropa staar bestandig paa Tærskelen til at drives mod hinanden, uden at disse Attentater mod Menneskelighed og Fornuft kan retfærdiggøres ved blot det ringeste Paaskud om en eller anden Folkeinteresse.

Balkankrisen, der allerede har medført saa forfærdelig Gru, vilde, dersom den greb om sig, blive den frygteligste Fare for Civilisationen og Arbejderne. Den vilde tillige være Verdenshistoriens største Skændselsdaad ved den skrigende Modsætning mellem Katastrofens Omfang og Ubetydeligheden af de Interesser, der kommer i Betragtning.

Derfor konstaterer Kongressen med Tilfredshed den fuldstændige Enighed, som er udvist af alle Landes socialdemokratiske Partier og Fagforeninger i Krigen mod Krigen.

Idet Arbejderne i alle Lande samtidigt rejser sig til Kamp mod Imperialismen og hver Afdeling af Internationale stillede sin Modstand mod Landets Regering og mobiliserede den offentlige Mening mod alle krigerske Lyster, fuldbyrdedes en storslaaet Kooperation af Arbejderne i alle Lande, der allerede har bidraget meget til at frelse den truede Verdensfred. De herskende Klassers Frygt for en proletarisk Revolution som Følge af en Verdenskrig har vist sig at være en væsenlig Fredsgaranti.

Kongressen opfordrer derfor de socialdemokratiske Partier til at fortsætte deres Aktion med alle formaalstjenlige Midler. Den anviser i denne fælles Aktion hvert Socialdemokrati sin særlige Opgave.

De socialdemokratiske Partier paa Balkanhalvøen har en vanskelig Opgave. Stormagterne i Evropa har ved systematisk at holde alle Reformer nede bidraget til i Tyrkiet at fremkalde de utaalelige økonomiske, nationale og politiske Tilstande, der nødvendigt maatte føre til Rejsning og Krig.

Overfor Udbytningen af disse Tilstande i Dynastiernes og Bourgeoisiklassernes Interesse har de socialdemokratiske Partier paa Balkan med heroisk Mod rejst Kravet om en demokratisk Føderation. Kongressen opfordrer dem til at bevare denne beundringsværdige Holdning; den venter, at Socialdemokratiet paa Balkan efter Krigen vil sætte alt ind paa at forhindre, at de med saa frygtelige Ofre vundne Resultater af Krigen misbruges af Dynastierne, af Militarismen og af det ekspansionslystne Bourgeoisi i deres særlige Øjemed. I Særdeleshed opfordrer Kongressen Socialdemokraterne paa Balkan til at modsætte sig en Fornyelse af de gamle Stridigheder mellem Serbere, Bulgarere, Rumænere og Grækere, men ogsaa enhver voldelig Fremfærd mod de for Tiden i Fjendens Lejr staaende Balkanfolk, Tyrkerne og Albanerne. Balkans Socialdemokrater har den Pligt at bekæmpe ethvert Forsøg paa at berøve disse Folk deres Rettigheder og overfor den løsslupne nationale Chauvinisme at proklamere Broderskabet mellem alle Balkanfolk, deri indbefattet Albanerne, Tyrkerne og Rumænerne.

De socialdemokratiske Partier i Østrig, Ungarn, Kroatien og Slavonien, Bosnien og Herzegowina har den Pligt med al Kraft at fortsætte deres virkningsfulde Aktion mod et Angreb fra Donaumonarkiets Side paa Serbien. Det er deres Opgave som hidtil at modsætte sig Planerne om med Vaabenmagt at berøve Serbien Resultaterne af Krigen, at forvandle det til en Koloni af Østrig og for dynastiske Interessers Skyld indvikle Østrig Ungarns Folkeslag selv og med dem alle Evropas Nationer i de største Farer. Ligesaa vil de socialdemokratiske Partier i Østrig-Ungarn ogsaa fremtidig kæmpe for, at den af Huset Habsburg beherskede Del af det sydslaviske Folk indenfor det østrig-ungarske Monarkis egne Rammer opnaar Ret til fuldt demokratisk Selvstyre.

Særlig Opmærksomhed maa de socialdemokratiske Partier i Østrig-Ungarn saa vel som Italiens Socialister skænke det albanske Spørgsmaal. Kongressen anerkender det albanske Folks Ret til Avtonomi. Men den advarer imod, at Albanien med Avtonomi som et Skærmbræt bliver Offer for østrig ungarske og italienske Herskerlyster Deri ser Kongressen ikke blot en Fare for Albanien selv, men i en ikke fjern Fremtid ogsaa en Fare for Freden mellem Østrig-Ungarn og Italien. Kun som selvstyret Led i et demokratisk Balkanforbund kan Albanien føre et virkelig selvstændigt Liv. Kongressen opfordrer derfor Østrig-Ungarns og Italiens Socialdemokrater til at bekæmpe ethvert Forsøg fra deres Regeringer paa at inddrage Albanien i deres Indflydelsessfære og til at fortsætte deres Anstrængelser for at befæste et fredeligt Forhold mellem Østrig-Ungarn og Italien.

Med stor Glæde hilser Kongressen de russiske Arbejderes Proteststrejker som en Borgen for, at Ruslands og Polens Proletariat begynder at komme til Kræfter efter de Slag, som den zariske Kontrarevolution har tilføjet det. Deri ser Kongressen den stærkeste Garanti mod Zarismens forbryderiske Intriger, der — efter at den blodigt har slaaet sit eget Lands Folkeslag til Jorden, efter at den selv utallige Gange har forraadt Balkanfolkene og prisgivet dem til deres Fjender — nu vakler mellem Frygt for Følgerne af en Krig for den selv og Frygten for en nationalistisk Agitation, som den selv har skabt. Men naar Zarismen nu igen begynder atgebærde sig som Balkannationernes Befrier, saa sker det kun for under dette hykleriske

Paaskud igen gennem en blodig Krig at erobre sig Formynderskabet paa Balkan. Kongressen venter, at Ruslands, Finlands og Polens voksende Arbejderklasse paa Land og i By vil sønderrive dette Løgnevæv, modsætte sig ethvert krigerisk Æventyr fra Zardømmets Side, bekæmpe ethvert Attentat fra Zardømmet paa Armenien eller Konstantinopel og koncentrere hele sin Kraft paa Fornyelsen af den revolutionære Befrielseskamp mod Zarvælden. Thi denne er ogsaa al evropæisk Reaktions Haab, den bitreste Fjende af ethvert Selvstyre for de af Zaren selv beherskede Folk, og at hidføre denne Zarismes Undergang maa det samlede Internationale anse for en af sine fornemste Opgaver.

Den vigtigste Opgave indenfor Internationales Aktion tilfalder dog Arbejderklasserne i Tyskland, Frankrig og England. I Øjeblikket er disses Opgave at fordre af deres Regeringer, at de nægter saavel Østrig-Ungarn som Rusland enhver Understøttelse, afholder sig fra enhver Indblanding i Balkanvirvaret og bevarer ubetinget Neutralilet. En Krig mellem de tre store førende Kulturfolk for den serbisk østrigske Havnekonflikts Skyld vilde være forbryderisk Vanvid. Tysklands og Frankrigs Arbejdere kan ikke anerkende, at der bestaar nogen ved hemmelige Traktater paatagen Forpligtelse til at gribe ind i Balkanstriden.

Skulde Tyrkiets militære Sammenbrud i sin videre Følge føre til en Rystelse af det osmanniske Herredømme i Forasien, da er det de engelske, franske og tyske Socialdemokraters Opgave med al Kraft at modsætte sig en Erobringspolitik i Forasien, hvilken vilde være den lige Vej til Verdenskrigen. Som den største Fare for Evropas Fred betragter Kongressen den kunstigt nærede Modsætning mellem Storbritanien og det tyske Rige. Kongressen hilser derfor med Glæde de Anstrængelser, som Arbejderklassen i disse to Lande udfolder for at overvinde denne Modsætning. Den betragter det som det bedste Middel hertil, at der afsluttes en Overenskomst mellem Tyskland og England om Indstilling af Flaaderustningerne og Afskaffelse af Priseretten. Kongressen opfordrer Englands og Tysklands Socialdemokrater til at fortsætte deres Agitation for en saadan Overenskomst.

Overvindelsen af Modsætningen mellem Tyskland paa den ene Side, Frankrig og England paa den anden, vilde bringe den største Fare for Verdensfreden til at forsvinde, ryste Zarismens Magtstilling, der udbytter denne Modsætning, umuliggøre et Overfald fra Østrig-Ungarns Side paa Serbien og saaledes sikre Verdensfreden. Mod dette Maal maa derfor Internationales Anstrængelser først og fremmest være rettet.

Kongressen fastslaar, at det hele socialistiske Internationale er enigt om disse Grundsætninger for den udenrigske Politik. Den opfordrer alle Landes Arbejdere til at sætte den Kraft, der ligger i Proletariatets internationale Solidaritet, imod den kapitalistiske Imperialisme. Den advarer de herskende Klasser i alle Stater mod at skærpe den Masseelendighed, som den kapitalistiske Produktionsmaade fører med sig, ved krigeriske Aktioner. Den kræver med Eftertryk *Freden*. Regeringerne maa ikke glemme, at de under den nuværende Stilling i Evropa og med den i Arbejderklassen herskende Stemning ikke uden Fare for sig selv kan slippe Krigen løs; de bør erindre, at den tysk-franske Krig havde den revolutionære Kommune til Følge, at den russisk-japanske Krig satte de revolutionære Kræfter i Ruslands Folk i Bevægelse; at de militære og maritime Kaprustninger har givet Klassekonflikterne i England og paa Fastlandet en uhørt Tilspidsning og fremkaldt kæmpemæssige Arbejdsnedlæggelser, det vilde være Vanvid, om Regeringerne ikke forstod, at blot Tanken om en Verdenskrigs Uhyrlighed vil fremkalde Arbejderklassens voldsomste Indignation. Arbejderne føler det som en Forbrydelse at skyde paa hverandre til Fordel for Kapitalisternes Profit, Dynastiernes Ærgærrighed og til Ære for det diplomatiske Hemmelighedskræmmeri.

Hvis Regeringsmyndighederne skulde afskære enhver Mulighed for en normal Udvikling og derved drive Proletariatet til fortvivlede Skridt, vil de selv have at bære hele Ansvaret for Følgerne af den Krise, de selv har hidført.

Internationale vil fordoble sine Anstrængelser for at forhindre denne Krise; det vil fremsætte sin Protest med stadig stærkere Eftertryk og stadig drive sin Agitation mere energisk og mere omfattende, Kongressen paalægger derfor det internationale socialistiske Bureau at følge Begivenhederne med den størst mulige Opmærksomhed, og hvad der saa end maatte ske, at opretholde og styrke Forbindelsen mellem Arbejderpartierne.

Arbejderklassen er sig bevidst, at den i dette Øjeblik er Bærer af hele Menneskehedens Fremtid. Til at forhindre Tilintetgørelsen af alle Folks Blomst, der trues af alle Massemordets, Hungersnødens og Pestens Rædsler, vil Arbejderklassen opbyde al sin Energi.

Kongressen vender sig da til Eder, Arbejdere og Socialdemokrater i alle Lande, med Anmodning om, at I i denne afgørende Stund lader eders Stemme høre. Forkynd eders Vilje i alle Former og paa alle Steder, løft eders Protest med fuld Vægt i Parlamenterne, saml eder til Massedemonstrationer, udnyt alle Midler, som Styrken af eders Organisation stiller til eders Raadighed. Sørg for, at Regeringerne bestandig har Arbejderklassens aarvaagne og lidenskabelige Fredsvilje for Øje. Mod Udbytningens og Massemordets kapitalistiske Verden stiller I saaledes Fredens og Folkebroderskabets Arbejder-Verden!

Troelstras Tale

Paa de smaa Nationers Vegne talte Hollænderen Troelstra, som motiverede disses Tilslutning til Manifestet. Da Troelstras Tale har Interesse langt ud over Kongressens Deltagere, gengives den her.

I dette store historiske Øjeblik — sagde vor hollandske Partifælle — bør ogsaa de smaa Nationers Røst høres, og deres Stilling til Militarismen og Krigen tages i Betragtning. De smaa Folk har overfor de store Stater i vor Tid omtrent samme Vanskeligheder som den lille Bedrift overfor Storindustrien. Konkurrencen paa det militære Omraade er umulig. Alligevel søger man hos os at udnytte det Held, som »de smaa Balkanstater« har haft overfor »Stormagten« Tyrkiet, i militaristisk Øjemed. Man glemmer imidlertid, at Forholdene paa Balkan slet ikke kan sammenlignes med Forholdene i det øvrige Evropa. Den moderne Militarisme er væsensforskellig fra den Nationalitetskamp, der udkæmpes paa Balkan. Vi lader os ikke lede vild, vi fortsætter vor Kamp mod de stigende Militærudgifter med stadig større Kraft. Vore herskende Klasser driver stadig disse Udgifter op — enten vi saa har en staaende Hær eller en Milits. Begge Dele udformes og udnyttes i vor Tid militaristisk. Under disse Forhold har vi i de smaa Lande den højeste Interesse i, at der skabes en offentlig evropæisk Mening mod Krigen. Vor Selvstændighed beror ikke paa, om vi har 10,000 eller 20,000 Soldater mere eller mindre, *men derpaa, at det i hele Evropa føles som en Skændsel at angribe de historisk tilblevne og økonomisk organiserede smaa Nationer.* (Hør!) *Kun ved vor Kultur kan vi i Længden opretholde vor Selvstændighed.* (Hør! Hør!) Overfor de herskende Klassers Militærfordringer stiller vi derfor vore Kulturkrav (levende Bifald). Ser vi f. Eks. paa Kultur- og Oplysningsarbejdet i det lille Danmark, betragter vi Kunstens og Videnskabens Standpunkt i Belgien og Holland, tænker vi paa den demokratiske Tankes Triumf i Svejts, saa er det klart, at der *behøves intet stort Territorium for at blive et stort Kulturfolk.* (Stormende Tilslutning!) Overfor den Beskyldning, at vi er »fædrelandsløse«, peger vi paa den internationale socialistiske Kongres i London 1896, hvor Internationale udtalte sig klart for *alle Nationers Ret til fuld Frihed og Selvstyre.* De bestaaende Landegrænser krænker hist og her Nationalitetsprincipet, men *de kan ikke rettes ved Krig*, men kun ved *de demokratisk sindede Folks fri Overenskomst.* (Levende Bifald!)

Hvis det kommer til en evropæisk Konference i Anledning af Krigsfaren, forlanger vi, at ogsaa de smaa Stater repræsenteres paa denne, og *vore Repræsentanter bør gaa forrest i Protesten mod al Krig.* Vi fra de smaa Lande stemmer alle for Manifestet, vi gør vor antimilitaristiske Pligt derhjemme og venter, at hvis en Stormagt skulde vove den Forbrydelse mod Kulturen at ville angribe en lille Nations Selvstændighed, da vil I, Sønnerne af det store Land, rejse eder til harmfuld Protest derimod. (Voldsomt, længe vedvarende Bifald.) Vi vil hjemme meddele, at det Arbejde, der her gøres, ikke blot er et Arbejde for Arbejderklassen og Socialismen, ikke blot et Arbejde for Verdensfreden i Almindelighed, men et Arbejde, som særlig de smaa Folk er livsinteresserede i. Vi smaa Nationer har *Fjender*, men vi har en *Stormagt* til Ven og Forbundsfælle: *Arbejdernes Internationale!* Vi vil forkynde det hjemme: Den internationale Socialisme er ikke blot Folkefred, men ogsaa Folkebefrielse og Folkebevarelse!

Troelstras Tale blev holdt paa Tysk og derpaa oversat paa Fransk og Engelsk. Den fremkaldte et mægtigt, demonstrativt Bifald.

Alle Nationers, baade de smaa og de store Nationers, Repræsentanter, deltog deri med samme Styrke og Begejstring.

Et Demonstrationsmøde.

Søndag Eftermiddag blev benyttet til et Demonstrationsmøde.

Kl. 1 samledes et mægtigt Demonstrationstog ved den højre Rhinbred. Det talte Deltagere fra hele Schweitz, der var befordret til Basel med Ekstratog. Der var Hundreder af røde Faner, der førtes af Fanebærere i gamle schweitziske Dragter og med røde og hvide Fjer i Hattene. En Barneskare med Palmegrene aabnede Toget med en ung Pige, klædt som Frihedens Gudinde, i Spidsen.

Toget drog over Rhinen til den ældgamle Münster Domkirke. Dens protestantiske Ledelse, der er valgt ved almindelig Valgret, havde stillet den til Raadighed for de Demonstrerende.

Mægtig Klokkeklang hilste Processionen, da den med de røde Faner drog ind ad Hovedportalen. Snart var det vældige Kirkerum fyldt til sidste Plads, medens store Menneskemasser maatte blive udenfor, hvor der dannedes fire uhyre Forsamlinger, hver om sin Talerstol.

Fra Orgelet sang Basels Arbejdersangere.

Socialdemokratiets anden Repræsentant i Regeringen, Dr. *Brocher,* indledede Mødet fra Prædikestolen.

Derefter talte *Haase*, Berlin, *Keir Hardie*, London, *Greulich*, Zürich, *Sakasoff*, Bulgarien, *Adler*, Østrig, *Jaurès*, Paris, *Daszynski*, Krakau.

Alle Talere betonede, at Evropas Socialdemokrati hellere vilde lade det komme til Revolution end taale Krigens Udvidelse.

Den faste Voldgiftsret.

Fagforeningers Vejledningsret overfor Medlemmerne.
Snedkerlavet mod Snedkernes og Stolemagernes Fagforening.
Sag Nr. 87.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 4. December 1912 i Sag Nr. 87: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Snedkerforbundets og dettes Afdelings, Snedkernes og Stolemagernes Fagforenings Vegne.

Ifølge det paa de københavnske Møbelsnedker- og Stolemagerværksteder gældende Lønregulativ er den principale Lønningsmaade Akkordløn, medens Timeløn kun anvendes, naar Akkord ikke kan finde Sted. Timelønnen beregnes til »mindst 42 Øre i Timen eller efter vedkommende Arbejders Gennemsnitsfortjeneste ved tidligere hos samme Mester udført Akkordarbejde«. En nyantagen Svends Timeløn retter sig — hvis han efter 2 Ugers Forløb faar Adgang til Akkord — efter hans derved opnaaede Gennemsnitsfortjeneste og efterbetales ham, og i modsat Fald beregnes Timelønnen »for den forløbne Tid til Mindstelønnen, hvis han ikke forud med Mesteren har aftalt en højere Løn«.

Paa Snedkerlavets Møbelsnedkerafdelings Vegne gør nu Arbejdsgiverforeningen gældende, at den sidst citerede Bestemmelse, der henviser Fastsættelse af højere Timeløn end 42 Øre til fri Forhandling mellem Mester og Svend, er bleven krænket af Snedkernes og Stolemagernes Fagforening, idet Fagforeningsbestyrelsen har forbudt enkelte nyantagne Svende at tage Arbejde paa 4 nærmere betegnede Værksteder under en Timeløn, der ligger betydelig højere end Minimallønnen, hvorfor de paastaar De samvirkende Fagforbund paa Snedkerforbundets og den nævnte Fagforenings Vegne idømt Bod.

De Indklagede har benægtet, at Fagforeningsbestyrelsen har givet Svende *Forbud* mod Lønaftaler, der holdt sig indenfor Regulativet, men de har erkendt, *at* Bestyrelsen, særlig Fagforeningsformanden, har givet Svendene Raad og Vejledning, — noget som Fagets stærkt specialiserede Regulativ, der bl. a. indeholder forskellige Takster for forskellige Værksteder, gør i høj Grad nødvendigt, og *at* man, naar nyansatte Svende har henvendt sig paa Fagforeningskontoret for at faa udleveret Arbejdskort, har betydet dem *dels* og navnlig, at de saa vidt muligt skulde forlange Akkord, *dels* hvilken Timeløn (varierende for forskellige Værksteder, men altid betydelig over Minimallønnen) de »burde« forlange, hvis de ikke opnaaede Akkordarbejde.

Iøvrigt har Formanden for den indklagede Forening — A. V. Friis — hævdet, at der fra Fagforeningens Side ikke føres regelmæssig Kontrol med, om Svendene følger de saaledes givne Anvisninger, og at der navnlig ikke nogen Sinde er skredet ind mod en Svend, fordi han har taget Arbejde under den anbefalede Timeløn, hvilket efter hans Formening er sket i talrige Tilfælde.

Til Støtte for Klagens Rigtighed har Klagerne ført en Del Vidner vedrørende Svendes Antagelse paa fire forskellige Arbejdssteder; men efter deres Forklaringer tør det dog ikke anses for bevist, at Udtalelserne til Svendene fra Fagforeningsbestyrelsens Side er faldne anderledes, end af dem selv som anført erkendt.

Dog fremgaar det af Vidneforklaringerne, at forskellige Snedkersvende i deres Forhandling om Timeløn — med Rette eller Urette — har *gjort gældende* overfor Mesteren, at de af dem opstillede Fordringer var dem paabudte af Fagforeningen, og allerede disse Udtalelser fra Sven-

denes Side har givet Klagerne fuld Føje til nærværende Sags Anlæg.

Endvidere maa det antages, at i hvert Fald to Svende har *opfattet* den omtalte Instruktion paa Fagforeningskontoret om Timelønnen som et Paabud.

Nu følger det vel af sig selv, at der for Fagforeningens Bestyrelse maa være fuld Frihed til i hvert enkelt Tilfælde at vejlede den nyantagne Svend om, bl. a. hvilken Timeløn han, henset til samtlige Omstændigheder, i egen Interesse »bør« forlange, men det følger ogsaa af sig selv, at Indgaaelse af en Overenskomst med Mestrene tillige medfører Pligt for Fagforeningsbestyrelsen til under Vejledningen at udtale sig saaledes, at Vejledningen ikke paa Punkter, hvor Overenskomsten indeholder Rettigheder for Mestrene, bliver vildledende til Skade for disse; og at anvende til Svendenes Vejledning paa det heromhandlede Punkt saadanne Udtryk som »bør« (der fremkalder Forestilling om et Paabud) *uden samtidig at gøre Svendene bekendt med den Frihed i Aftalen, de efter Overenskomsten har,* findes at være i Strid med den nævnte Pligt.

Sagen har i væsentlig Grad drejet sig om Fagforeningsformandens Udtalelser til Svendene. Hvad Fagforeningens Næstformand, V. Ørsted, angaar, har han efter det oplyste udtalt sig til Svende paa samme Maade som Formanden, og ved hans egen Erkendelse er det oplyst, at han i et enkelt Tilfælde har givet en Svend Oplysninger — til Ugunst for vedkommende Mester — der ikke stemmede med de faktiske Lønforhold; men allerede fordi saadant, efter hvad Næstformanden har hævdet, er sket uforsætligt paa Grund af mangelfuldt Kendskab til de virkelige Forhold, mener Retten ikke at burde lægge Vægt paa dette Tilfælde, men at maatte bedømme Næstformandens Forhold i det hele som Formandens.

Uagtet Fagforeningen herefter har traadt Mestrenes Ret efter Regulativet for nær, findes der dog under Hensyn til, at Regulativet paa det heromhandlede Punkt — Spørgsmaalet om den fri Forhandling mellem Mester og Svend — ikke udtrykker sig aldeles klart, ingen Anledning til Idømmelse af Bod, ligesom Sagsomkostningerne, 300 Kr., af samme Grund og iøvrigt efter Sagens Omstændigheder passende kan deles mellem Parterne.

Kendelse.

Den af Snedkernes og Stolemagernes Fagforeningsbestyrelse givne Vejledning til Svende angaaende Timelønsspørgsmaalet er sket paa en med det gældende Regulativs Forskrifter uforenelig Maade.

Sagens Omkostninger udreder Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund, hver med 150 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Karetmagerne i København. Karetmagernes Forbund og Karetmagermesterforeningen førte i lang Tid Forhandling om Akkordpriser for Automobilarbejde, og da Forhandlingerne bristede, gik Sagen til Hovedorganisationerne.

Det var paa Udløbstiden og paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Timelønnen i Daglønsarbejde skulde være lig med Gennemsnitsfortjenesten i Akkord, at Uenigheden opstod.

Ved et Fællesmøde d. 5. December gik Sagen ud af Verden ved, at Forbundet frafaldt Kravet om Gennemsnitstimelønnen, samtidig med, at den almindelige Timeløn ved det paagældende Arbejde forhøjedes fra 42 til 45 Øre, og at en for Svendene gunstig Priskurant gennemførtes.

Udløbstiden blev fastsat til det samme Tidspunkt som Udløbstiden for Overenskomsten paa Larsens Vognfabriker, d. 1. Februar 1914.

Sadelmagerne og Tapetsererne Landet over. Skandinavisk Sadelmager-

og Tapetsererforbund har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsterne for Tapetopsætterne i København og for Sadelmagerne og Tapetsererne i Esbjerg, Horsens, Nakskov, Nykøbing M. og Slagelse.

Lønforbedringer paa forskellig Maade ønskes gennemført. Bevægelsen omfalter ca. 120 af Forbundets Medlemmer.

Skorstensfejerne i København. I 1911 indgik Skorstensfejersvendenes Fagforening Overenskomst med Skorstensfejerlavet, der omfatter alle Mestre i København og Frederiksberg.

I denne Overenskomst indsattes en Bestemmelse om, at Mestrene i de 27 af de 2 Byers 32 Distrikter havde Pligt til at beskæftige 2 Svende hele Aaret rundt, og til Tider Hjælpesvende derudover.

En Skorstensfejermester *Pallesen*, som tilfældig fik et Distrikt til midlertidig Bestyrelse foruden sit eget, skiftede nu om mellem de 4 Svende i Distrikterne for at undgaa Antagelsen af Hjælpesvende, og da dette efter Fagforeningens Mening stred mod Overenskomsten, forlangtes Sagen henvist til Afgørelse af en faglig Voldgiftsret.

Mesteren erklærede imidlertid paa Forhaand, at han ikke vilde underkaste sig en saadan Rets Kendelse, og Fagforeningen begærede derfor Spørgsmaalet om hans Pligt i saa Henseende indanket for Den faste Voldgiftsret.

Sagen kom dog ikke saa vidt. Arbejdsgiverforeningen foranledigede nemlig, efter at De samvirkende Fagforbund havde gjort opmærksom paa Forholdet, at Sagen *blev* henvist til den faglige Ret, og at Pallesen erklærede at ville underkaste sig dens Kendelse.

En lignende Sag stod ogsaa lige paa Trappen til den faste Voldgiftsret, idet en anden Mester *Chr. Petersen* nægtede at respektere en afsagt Kendelse, der gik ud paa, at han havde Pligt til at holde en Hjælpesvend 3 Dage om Ugen,

Arbedjsgiverforeningen foranledigede straks paa Opfordring, at Kendelsen blev efterkommet.

Specifikation
over
Indsamlingen til Lock-outen i Finland.

Arbejderforbund, Kvindeligt Kr. 300.00.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Aalborg A. 150.00; Aalborg C. 50.00; Aalborg F. 50.00; Aalborg H. 50.00; Aalborg K. 25.00; Aarhus A. 200.00; Aarhus F. 14.30; Aarhus K. 50.00; Aarhus Kom. 60.00; Aarhus R. 11.00; Assens Jyll. 100.00; Beder-Malling 3.30; Bloustrød 20.00; Brabrand 8.00; Brønderslev 10.00; Esbjerg 200.00; Faxe 35.05; Fredensborg 18.00; Frederikshavn A. 5.00; Frederiksværk 25.00; Gadevang 14.25; Gjeldsted 3.00; Glostrup-Taastrup 20.00; Grenaa 15.00; Gørlev 64.20; Hedehusene 30.00; Herfølge 4 50; Helsingør F. 6.00; Helsingør S. 58.00; Herning 7.75; Hillerød 23.00; Hjerm 7.40; Hjørring 34.40; Hobro 35.80; Horsens A. 100.00; Horsens K. 12.40; Knabstrup 15.00; Korsør 50.00; Københavnske Afd.: Belysningsarbejderne 220.00; Brandfolkene Frb. 10.40; Koks- og Saltværksarbejderne 26.00; Fabriksarbejderne 273.02; Havnearbejderne 100.00; Hotelfunktionærerne 25.00; Jernbanearbejderne R. 20.00; Københavns Banegaards private Arbejdere 10.00; Kuskenes Fællesforbund 142.95; Natvægterne 20.00; Oliemøllerne 40.00; Sukkerhusarbejderne 65.00; Teglværksarbejderne 25.00; Toldbodarbejderne 50.00; Trælagerarbejderne 50.00; Langaa 9.60; Lynge 15.00; Mariager 9.00; Middelfart 61.75; Moselund 14.00; Møen 65.20; Mørdrup 6.00; Nyborg 10.00; Nykøbing F. 101.00; Nørresundby A. 58.50; Nørresundby H. 45.00; Odder 15,00; Odense A. 50.00; Odense F. 50.00; Odense H. 7.00; Odense Kom. 11.50; Odense M. 40.00; Odense S. 10.00; Odense St. 25.00; Præstø 25.00; Randers A. 100.00; Randers K. 15.00; Ribe 9.58; Ringsted 33.60; Roskilde A. 50.00; Roskilde B. 6.00; Rudkøbing 20.00; Rønne 66.53; Seest 5.40; Siersley 21.50; Skaade og Holme 25.00; Skanderborg 4.60; Skanderborg A. 10.40; Skive K. 7.25; Skelskør 5.00; Silkeborg St. 4.25; Slagelse 25.00; Sleth pr. Tranbjerg 12.00; Sorø 20.00; Stevns 5.55; Stubbekøbing 30.00; Svendborg 59.00; Taarnborg 6 50; Tilst 100.00; Varde 12.25; Vejle A. 50.00; Vejle F. 55.00; Viborg A. 9.75; Vejen 8.45; Villingebæk 10.00; Værløse 7.00; ialt Kr. 4085.88 Øre.

Bogbinderforbundet 50.00; Afdelingerne 55.00; ialt Kr. 105.00.

Bagerforbundets Afd. i Fredericia Kr. 4.00.

Bødkerforbundets Afdelinger. Aalborg 35.00; Esbjerg 2.00; Fredericia 1.50; Horsens 5 00; Kolding 1.50; Korsør 5.00; København 38 00; Mariager 10.00; Svendborg 1.80; Vejle 3.50; Vejen 1.50; ialt Kr. 104.80 Øre.

Barnevognsarbejdernes Fagf. Kr. 6,75 Øre.

Børstenbinderforbundet Kr. 33.15. Hadsten Afd. 5.00; ialt Kr. 38.15 Øre.

Drejerforbundet Kr. 50.00 Øre.

Forgylderforbundet Kr. 13.55 Øre.

Dansk Formerforbunds Afdelinger: Aarhus 61.00; Faaborg 0.50; Fjerritslev 0.50; Fredericia 5.25; Frederiksværk 10.00; Glostrup 10.00; Helsingør 10.00; Hillerød 1.60; Hjørring 14.00; Hobro 0.40; Kerteminde 7.75; Kolding 4.00; København 70.00; Langaa 2.50; Middelfart 8.25; Nakskov 10.00; Nyborg 2.20; Nykøbing F. 10.75; Nykøbing M. 25.00; Nykøbing Sj. 4.20; Næstved 5.00; Odense 25 00; Roskilde 2.00; Rønne 3.00; Slagelse 3.40; Svendborg 18.25; Skive 2.00; Varde 0.40; Vejle 35.00; Vejen 2.00; ialt Kr. 353.95 Øre.

Guldarbejdernes Fagf. Kr. 25.00 Øre.

Gørtler- og Metalarbejderforbundet Kr. 14.20 Øre.

Handskemagerforbundet Kr. 18.00 Øre.

Hattearbejderne i Lyngby Kr. 43.00 Øre,

Jærn- og Metalsliberforbundet Kr. 25.00.

Dansk Karetmagerforbund Kr. 155.60 Øre.

Keramisk Malerforening Kr. 25.00 Øre.

Kurvemagernes Fagforening Kr. 24.20 Øre.

Kommunale Maskinister Kr. 12.00 Øre.

Dansk Kedel- og Maskinpasserforbunds Afdelinger: Forbundets Bidrag 269.40; Aalborg 10.00; Fredericia 3.00; Holbæk 2.20; Horsens 6.00; Hobro 5.00; Kolding 2.60; Kbhvns. kommunale 25.00; Næstved 6.00; Roskilde 10.00; Slagelse 10.00; Svendborg 3.00; Vejle 8.50; ialt Kr. 360.70 Øre.

Lohgarvernes Forbund Kr. 23.25 Øre.

Dansk litografisk Forbund Kr. 100.00 Øre.

Malerforbundet Kr. 602.90 Øre.

Metaltrykkernes Forbund Kr. 15.00 Øre.

Murerforbundet Kr. 500.00 Øre.

Dansk Mølleriarbejderforbunds Afdelinger: Mariager 5.00; Odense 9.40; Slagelse 5.75.; Svendborg 5.80; ialt Kr. 25.95 Øre.

Ovnsætternes Fagforening Kr. 2.40 Øre.

Pottemagernes Forbund Kr. 30.00 Øre.

Papirindustriarbejdernes Forbund: Dalum Afd. 104.30; Frederiksberg Afd. 20.00; Haraldskjær Afd. 9 00; Magle Mølle Afd. 96.00; Nørrebro Afd. 25.00; Silkeborg Afd. 58.00; Valby Afd. 25.00; Ørholm Afd. 12.40; ialt Kr. 349.70 Øre.

Dansk Rebslageriarbejder-Forbund Kr. 45.05 Øre.

Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbunds Afd.: Malmø Afd. Kr. 15.00; Vesteraas Afd. 5.00; Esbjerg Afd. 2.50; Hjørring 2.00; Kolding 5.90; Københavns Klub D. S. B. 5.50; Københavns Sadelmagere 30.00; Københavns Tapetsesere 50.00; Vejle Afd. 5.00; ialt Kr. 120.90 Øre.

Dansk Skibstømrerforbund 52.50; Faaborg Afd. 2.60; ialt Kr. 55.10 Øre.

Dansk Skotøjsarbejderforbund Kr. 600.00 Øre.

Dansk Skræderforbunds Afdelinger. Aalborg 20.00; Aars og Omegn 3.00; Esbjerg 5.00; Grenaa 2.20; Helsingør 4.00; Horsens 15.00; Kallundborg 6.00; Kolding 17.25; København 100.00; Nyborg 5.00; Næstved 2.75; Odder 5.00; Randers 11.00; Ringsted 5.40; Silkeborg 20.00; Skelskør 5.00; Slagelse 5.00; Stubbekøbing 1.00; Thisted 2.00; Vejle 12.00; ialt Kr. 246.60 Øre.

Dansk Slagteriarbejderforbunds Afdelinger: Aalborg Kr. 10.79; Aarhus 3.75; Aars St. 7.70; Assens 3.50; Aalborg Klub 18.00; Bogense 12.00; Faaborg 6.20; Frederikssund 15.00; Frederikshavn 5.00; Haslev 3.50; Hammel 3.25; Herning 4.75; Hjørring 9.10; Hobro 5.00; Holstebro 4.50; Holbæk 17.50; Horsens 18.00; Kallundborg 4.25; Kolding 10.00; Københavns 35.00; Køge 30.30; Lemvig 1.75; Nakskov 4.00; Nykøbing F. 10.00; Næstved 6.00; Nørresundby 28.50; Odense 15.00; Odder 6.80; Randers 13.50; Roskilde 12.00; Silkeborg 4.80; Skive 10.00; Slagelse 4.80; Svendborg 5.20; Thisted 3.80; Viborg 3.50; ialt Kr. 356.74 Øre.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund Kr. 1000.00 Øre.

Snedkerforbundet Kr. 1200.00 Øre.

Dansk Stenarbejderforbund Kr. 63.95 Øre.

Syerskernes Forbund: Aalborg Afd. 10.00, Horsens Afd. 6.40; Vattæppesyerne 8.00; ialt Kr 24.40 Øre.

Dansk Textilarbejder-Forbund 850.15; Possementmagernes Afd. 11.40; ialt Kr. 861.55 Øre.

Dansk Træindustriarbejderforbund Kr. 200.00 Øre.

Dansk Typograf-Forbunds Afdelinger: Aalborg 25 00; Aarhus 50.00; Assens 2.00; Brønderslev 1.25; Esbjerg 6.25; Fredericia 3.75; Grenaa 1.00; Helsingør 4.25; Herning 12.00; Hillerød 6.75; Hjørring 3.00; Hobro 2.75; Holbæk 7.75; Holstebro 2.50; Horsens 15.00; Kallundborg 4.80; Kolding 8.15; Korsør 2.50; Københavns 318.85; Køge 5.00; Lyngby 5.00; Løgstør 1.00; Maribo 1.25; Middelfart 2.75; Nakskov 10.00; Nyborg 4.50; Nykøbing F. 7.00; Nykøbing M. 5.00; Næstved 10.75; Odder 1.50; Odense 30.00; Randers 25.00; Ringkøbing 3.20; Ringsted 5.25; Roskilde 5.50; Rudkøbing 2.00; Rønne 6.25; Silkeborg 6 00; Skanderborg 2.00; Skive 3.50; Slagelse 10.00; Svendborg 15.00; Thisted 4.00; Varde 2.25; Vejle 8.00; Viborg 2.00; ialt Kr. 661.25 Øre.

Endvidere indkommen: Jørgensen Helsingør Kr. 2.00 Øre.

Ialt indkommen til den 6. December 1912: Kr. 12,852.52 Øre.

E. Svendsen.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 25 ❁ KØBENHAVN DEN 21. DECEMBER 1912 ❁ 9. AARGANG

INDHOLD: Kooperative Foretagender. Vore Fagblade og vor Partipresse. Lønbevægelser og Konflikter (Billedskærerne i Horsens. Brolæggerne i Aarhus. Hvidgarverne i Odense. Keramikerne i København. Rebslagerne i Jylland. Skibstømrerne i Faxe). Kongresser.

Kooperative Foretagender.

Arbejderpartiets Boghandel »Fremad«.

Paa *Hjørnet af Frederiksborggade og Nansensgade i København* har Arbejderpartiet oprettet en Bog- og Papirhandel under Navnet »Fremad«.

Ved adskillige af vort Partis Kongresser er der fremsat Ønske om at faa en egen Boghandel og Forlagsvirksomhed, og i 1908 paa Partikongressen i Odense overdroges det et Udvalg fra Socialdemokratisk Forbund og De samvirkende Fagforbund at søge etableret en Boghandel. Denne Beslutning er saaledes bragt til Udførelse.

For Socialdemokratiet er »Fremad« selvfølgelig i første Række *et Led i Oplysningsarbejdet.* Det Middel, hvorved socialistisk, økonomisk og anden oplysende Literatur skal udbredes. »Fremad« er en Fortsættelse og Udvidelse af en Forlagsvirksomhed, der allerede er 30—40 Aar gammel, Socialdemokratiet har udgivet en Mængde Bøger og Skrifter gennem Aarene, men har hidtil savnet det almindelige Omsætnings- og Udbredelses-Organ, som en lovformelig Boghandel naturligt er.

Nu er vort Partis Boghandel en Kendsgærning, vore Bøger kan ikke mere udelukkes fra Markedet, og Arbejderklassen har nu et Sted at henvende sig, naar de ønsker Bøger eller Oplysning om Bøger af *alle* Arter.

»Fremad« er dog naturligvis ikke begrænset til socialistisk Literatur, men sælger alle Slags Bøger og er saaledes i Stand til at opfylde alle Ønsker med Hensyn til Literatur.

Bog- og Papirhandelen »Fremad« vil bestræbe sig for at bringe god Literatur ud til Arbejderne og at levere gode Varer af alle Arter til sine Kunder.

Dagen forud for Forretningens Aabning foretoges en lille Indvielse af denne.

Til Stede var Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund, Forretningsudvalget for Arbejdernes Fællesorganisation, Kontrolkomiteen for »Social-Demokraten«, Forretningsudvalget for Socialdemokratisk Forbund og Repræsentanter for Rigsdagsgruppen, Borgerrepræsentationens Gruppe og Pressen.

Med stor Interesse blev Lager og alt, hvad der fandtes i Butiken beset. Der faldt mange anerkendende Ord om den smagfulde Ordning, alt havde faaet i den store Butik, og der mangler — sagde Bestyreren — ikke den mindste Ting, som overhovedet kan faas i en Bog- og Papirhandel.

Da de førnævnte Repræsentanter var samlede, gav Formanden for Socialdemokratisk Forbund *Th. Stauning* en Oversigt over Forretningens Tilblivelse og udtalte, at Boghandelen skal være et nyt Led i Oplysningen, der kan være til Gavn for Arbejderne, og ønskede Partiet Held og Lykke med Foretagendet.

Bestyrer *Martin Jensen* lovede at

gøre sit bedste for at bringe Forretningen fremad.

Formanden for De samvirkende Fagforbund *Carl F. Madsen* udtalte, at hvis der skulde være Mening i at oprette kooperative Foretagender, maatte Organisationerne, saavel faglige som politiske føle det som en Pligt at støtte disse Foretagender, og Lederne maatte virke blandt Medlemmer, Venner og Bekendte for at formaa disse til at gøre deres Indkøb i vore kooperative Foretagender; gør vi alle det, er Forretningen sikker.

Forretningen ledes af et Forretningsudvalg bestaaende af Forretningsfører *Chr. Christiansen*, Formand *J. A. Hansen* og Forretningsfører *Stauning*. Bestyreren er vor Partifælle *Martin Jensen*, der er faglært i Bog- og Papirbranchen.

Vi benytter her Lejligheden til at opfordre Bladets Læsere i København til at aflægge Boghandelen Besøg og til at gøre sine Indkøb der af Papir, Protokoller og iøvrigt af de Kontorrekvisiter, som Organisationerne har Brug for, ligesom Medlemmerne opfordres til i Boghandelen at købe deres Forbrug af hvad der falder ind under Boghandlervirksomheden. Organisationerne i Provinserne opfordres ogsaa til at gøre sine Bestillinger af Protokoller, Bøger og Skrivemateriale i Forretningen.

Vore Fagblade og vor Partipresse.

Det internationale faglige Sekretariat har i Henhold til tidligere trufne Beslutninger i den seneste Tid forberedt Udgivelsen af en *Efterretningskorrespondance.*

Samtlige vore Fag- og Partiblade har med Henblik herpaa fornylig modtaget et Cirkulære med tilhørende Spørgeskema, som Sekretariatet ønsker omgaaende returneret i udfyldt Stand.

Da Cirkulæret indeholder en Redegørelse af hvad der hidtil er foretaget i Sagen og derfor har almen Interesse, gengiver vi det nedenfor i Oversættelse.

Til Arbejderpressens Redaktioner.

Paa forskellige internationale Konferencer af de faglige Landscentralers Formænd er der fra flere Lande gentagende, særlig i Paris 1909 og Budapest 1911, foreslaaet, at det internationale Sekretariat skulde iværksætte en Efterretningstjeneste for den faglige Presse og Arbejderpressen. Dette Forslag skal nu forsøges i beskedent Omfang, idet det internationale Sekretariat med Begyndelsen af Aaret 1913 vil udsende mere eller mindre regelmæssig udkommende Meddelelser — f. Eks. med 8 eller 14 Dages Mellemrum — til alle Landes arbejdervenlige Blade, hvis Adresse, vi kender, og som vil reflektere herpaa. Disse Meddelelser vil blive maskinskrevne og mangfoldiggjort.

Meddelelserne vil i Hovedsagen blive af faglig og socialpolitisk Indhold, som i meget sammentrængt Form vil give et Billede af Arbejderbevægelsens Virksomhed i alle de Lande, som det er os muligt at faa en regelmæssig Forbindelse med. Til en Begyndelse udkommer Korrespondancen paa det tyske og det engelske Sprog, men saa snart det er muligt, kommer der ogsaa en fransk Udgave.

Forsendelsen skal være fuldstændig gratis under den Forudsætning, at Modtageren til Gengæld regelmæssig tilsender det internationale Sekretariat samtlige deres Publikationer og endvidere ogsaa ved eventuelle skriftlige Meddelelser — i vigtige Tilfælde ad telegrafisk Vej — giver Oplysninger om specielle Forhold, der kan have Interesse for alle andre Lande.

Det er endvidere en Forudsætning, at Korrespondancen saa vidt muligt aftrykkes fuldstændig og tillige oversat i de Sprog, i hvilke den ikke foreligger, og bliver benyttet i det paagældende Blad, da den utvivlsomt ikke alene vil kunne gøre Nytte som Instruktionsmiddel, men særlig ogsaa vil virke oplysende og

belærende, idet den tillader en Sammenligning mellem de af Arbejderne i de forskellige Lande fulgte Metoder, de opnaaede Resultater, de virkelige Forhold o. s. v. Paa denne Maade vil den indbyrdes Forbindelse mellem Arbejderne i alle Lande blive endnu mere intim, og Forstaaelsen af hvad der foregaar paa den anden Side af Grænserne vil blive endnu bedre.

Da der kun er ringe Tid til Forarbejderne, tør jeg maaske anmode Dem om pr. Omgaaende at tilbagesende mig det vedlagte Spørgeskema og tillige sørge for, at Deres Publikationer fra nu af regelmæssig tilsendes mig under Postadresse:

C. Legien,
Internationales Sekretariat,
Berlin. S. O. 16.

I Forventning om at ovenstaaende besørges pr. Omgaaende, forbliver jeg

med solidarisk Hilsen
C. LEGIEN
De faglige Landscentralers internationale Sekretær.
Formand for de tyske Fagforeningers Generalkommission.

Til de faglige Landscentralers internationale Sekretær.

Spørgeskema
vedrørende
Efterretnings-Korrespondance.

1. Nøjagtig Titel og Adresse for Deres Offentliggørelser?
2. I hvilket Sprog udgaar disse og hvor ofte?
3. Vil De gratis fra nu af overlade os disse, forsaavidt det ikke allerede er sket?
4. Har De Interesse af regelmæssig gratis at modtage det internationale Sekretariats Efterretnings-Korrespondancer, og vil De muligvis gøre Brug af disse?
5. Ønsker De den tyske eller den engelske Udgave?
6. Vil De senere foretrække den franske Udgave?
7. Vil De til Gengæld lejlighedsvis meddele os særlige vigtige eller for Arbejderpressen i andre Lande interessante Forhold og Begivenheder?

Lønbevægelser og Konflikter.

Billedskærerne i Horsens. Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggernes Forbund har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsten med Træ-varefabriken *Thor* i Horsens til Ophør 31. Marts 1913.

Det er, foruden Spørgsmaalet om den fremtidige Minimalløns Størrelse, navnlig Revisionen og Udvidelsen af en Priskurant, der er Anledningen til Opsigelsen.

Brolæggerne i Aarhus. Dansk Brolæggerforbund har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsten med Entreprenørforeningen i Aarhus, hvis Medlemmer beskæftiger ca. 20 af Forbundets Medlemmer. Forbundet ønsker samme Arbejdsforhold med Hensyn til Løn og Arbejdstid, som er gældende i Kommunen, gennemført hos Entreprenørerne.

Hvidgarverne i Odense. Dansk Hvidgarverforbund har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsten med 3 Arbejdsgivere i Odense til Udløb d. 31. Marts 1913.

Ca. 20 af Forbundets Medlemmer beskæftiges paa disse Arbejdspladser. Krav om højere Løn og om Forkortelse af Arbejdstiden vil blive fremsat.

Keramikerne i København. Keramisk Forbund har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsterne med *Aluminia* og *Bing & Grøndahls* Fabriker. Der rejses Lønkrav. Saa godt som alle Forbundets Medlemmer er interesseret i disse Opsigelser.

Rebslagerne i Jylland. Dansk Rebslageriarbejderforbund har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsterne i Esbjerg, Randers og Vejle for at rejse Krav om Timelønsforhøjelse m. m. for Forbundets ca. 100 mandlige og kvindelige Medlemmer paa disse Pladser.

Skibstømrerne i Faxe. Dansk Skibstømrerforbund har faaet Sanktion

til at opsige Overenskomsten med Skibsbygmester Kofoed i Faxe for at rejse Lønkrav. Overenskomsten, der omfatter 10 Medlemmer, udløber 1. Maj 1913.

Kongresser.

Den 45. britiske Fagforeningskongres i Newport.

I.

Baade mellem Venner og Fjender hersker der Enighed om, at dette Aars Kongres, som er blevet afholdt af Førerne for Storbritanniens Arbejderklasse, hører til de mest interessante. Den britiske Arbejderklasse indtager i Parlamentet en agtet Stilling; deres ved Valgene afgivne Stemmer repræsenterer en Magt, og denne Magt vokser og Folkets Stemmer bliver samlede og benyttede til et maalbevidst Villieudtryk.

Kaster man Blikket paa det britiske Parlament, saa finder man, at Magtforholdene er meget ulige fordelt. Af de 676 Parlamentsmedlemmer tilhører kun 42 den organiserede Arbejderklasse, og dog raader det britiske Arbejderparti sikkert over ligesaa stor Magt som f. Eks. det tyske Socialdemokrati, til Trods for at Tysklands Parti er meget ældre og stærkere. Grunden til denne Forskel ligger i, at England virkelig er demokratisk indrettet. Dertil kommer ogsaa, at man viser Foretagender som Fagforeningskongressen overordentlig fælles Interesse. Man ved jo, at de Mænd, som forhandler sammen, har en Medbestemmelsesret over Landets Skæbne. Saa har desuden de sidste Maaneders Strejker draget Arbejderspørgsmaalet ganske overordentlig i Forgrunden, »The labour unrest« (Arbejdernes Revoltering) har i den senere Tid klargjort, at vide Kredse af Arbejderklassen er fyldt med ubændig Utilfredshed, men man saa forhaabningsfuldt paa »Arbejderparlamentet«, som man havde døbt den herværende Fagforeningskongres, og ventede, at alle de Spørgsmaal, som var stillede af den organiserede Arbejderklasse selv, skulde klares. Men der var endnu en anden Grund, der gjorde, at dette Aars Kongres blev omfattet med større Interesse end de forrige. Fagforeningsbevægelsen er i de sidste tolv Maaneder vokset kæmpemæssigt. Det samlede Medlemsantal steg fra 2,440,723 til 3,010,346, hvilket er en Tilgang af 23,3 % mod kun 3,2 % i 1910, medens der under den økonomiske Krise i 1908—1909 var Tab at notere.

Paa hvilke Maader har nu Kongressen opfyldt de til den stillede Forhaabninger? Besvarelsen af Spørgsmaalet afhænger selvfølgelig af, at man i det hele taget har Indblik i og Forstaaelse af Arbejderspørgsmaalet. Den samlede borgerlige Presse har paa en eller anden Maade udtalt sin Utilfredshed med Kongressens Resultat, og Omdømmet gik næsten hen mod, at Fagforeningsbevægelsens Førere manglede Mod til aabent og uden alle Omsvøb at besvare de Kongressen forelagte Spørgsmaal. I en Del af Pressen gør sig det Syn paa Sagen gældende, at Kongresdeltagerne er gaaet uden om de vigtigste til Debat staaende Spørgsmaal »som Katten gaar uden om den varme Vælling«. Og særdeles betegnende finder man ikke alene denne Tankegang i den borgerlige Londonerpresse, men ogsaa ganske mærkværdigt i ledende Arbejderkredse. Dette er dog ingen tilfældig Følgeattest til Kongressen. Saaledes skrev Partifælle Snowden i »Christian Commonwealth« af 28. August: »Det bedste, som man kunde sige om de sidste to—tre Kongresser, er, at de ikke kunde svinge sig op til at bringe Fagforeningsmedlemmernes Mængde Førerskabet, hvilket under de forhaanden værende Forhold havde været saa nødvendigt; og dette skulde dog være Hovedopgaven for en Fagforeningskongres. Mange af de sidste to eller tre Aars lige saa ubehagelige som beklagelsesværdige Affærer kunde være bleven forhindrede, dersom Fagforeningsførerne havde indtaget en bestemt Stilling overfor den Hensynsløs-

hedens og Uansvarlighedens Aand, som har tilføjet Fagforeningsbevægelsen i Særdeleshed og Arbejderbevægelsen i næsten lige saa stor Grad saa stor Skade. Det er slet ingen Hemmelighed, at mange af de sidste femten Maaneders Strejker brød ud mod gamle og erfarne Føreres Raad og Vilje. Men disse Mænd blev mod deres Vilje revet med ind i Hvirvlen af uerfarne Fanatikere. De konstituerede Fagforeningsrepræsentanter havde god Lejlighed til paa Kongressen igen at tilkæmpe sig deres tabte Autoritet. Den afsindige og frygtløse Ide, at Strejke skulde være det bedste Vaaben til Tilvejebringelse af et Arbejderparadis, har i den senere Tid lidt slemt Skibbrud, saa det er at vente, at de tidligere Skabere af Generalstrejkeidéen vil optræde noget mere tilbagetrukket.« Nu ses det, hvorfor Fagforeningskongressen ikke opfylder de til den stillede Forventninger.

Den britiske Fagforeningskongres' Dagsorden fremkommer paa en egen Maade. De enkelte Fagforeningers Hovedbestyrelser indsender Maaneder før Kongressens Sammentræden Resolutioner. Disse bliver saa tilstillet Bestyrelserne og der gives da en bestemt Tid til Indsendelse af Ændringer til de stillede Resolutioner, hvilke saa tilsammen danner Dagsordenen. I de sidste Aar er her indtraadt en Ændring fra det oprindelige, idet man hvert Aar nedsætter en Forretningsordens-Kommission (General Purpose Comitte), som tilvejebringer Orden i Andragenderne. Der bliver sædvanligvis ikke stillet nogen officiel Resolution af den parlamentariske Komité, skønt dette er tilladt, thi i Virkeligheden er en Resolution af denne Komité sat paa Dagsordenen, og det er den som omhandler Arbejderklassens parlamentariske Handling. Det kan dog ikke siges at denne Resolutions Indhold var overordentlig heldig, hvad der ved Diskussionen om samme ogsaa tydeligt kom for Dagen. Man kommer uvilkaarligt til det Resultat, at Kongressens Arrangører delvis bærer Skylden for at Foretagendet mislykkedes. Paa anden Maade kunde Spørgsmaalet dog været arrangeret meget interessantere, dersom Forretningsordens-Kommissionen havde haft Ret til at formulere Resolutioner sigtende til det omhandlede Thema. Dette Aars Debatter har netop vist, hvor lammende det virker, naar daarligt formulerede og uklare Resolutioner staar paa Dagsordenen. Deres Tilbagevisning giver ganske naturlig Anledning til Misforstaaelser, hvilket dog maa betragtes som bedre end naar saadanne intetsigende Deklarationer bliver antagne.

Kort sammentrængt har Kongressen udtalt sig mod følgende Spørgsmaal af almindelig Interesse:

Mod obligatorisk Voldgiftsretsvæsen ved faglige Stridigheder.

Mod Diskussion om verdslig Opdragelse.

Mod Stiftelsen af Industriforbund.

Mod Legalisering af Tarifspørgsmaal.

Den skrappe Tilbagevisning af de to sidste Spørgsmaal har i borgerlige Kredse vakt Overraskelse, men i Arbejderkredse Utilfredshed. At netop Spørgsmaalet om Dannelse af Industriforbund blev saa skaanselsløst behandlet, maatte virke nedslaaende, da Tilbagevisningen af Resolutionen, der beskæftigede sig med dette Emne, kan benyttes som Middel til Opretholdelsen af den lammende Fagforeningssplittelse, hvilket er saa meget mere beklageligt, som der lige nu er kommet Forhandlinger i Gang mellem forskellige Fagforeninger med en Sammensmeltning for Øje. Det kan i alle Tilfælde ikke skjules, at Problemet »for hver Industri kun en Fagforening« gemmer en Række Besværligheder i sig, i det mindste tyder det dog paa Ubetænksomhed, at Kongressen afgav sit Votum mod denne Tanke.

Nu var det imidlertid ikke første Gang, at man beskæftigede sig med Sagen. Allerede Kongressen i Scheffield (1910) tog Stilling til Spørgsmaalet, idet den til Gunst for Industriforbund vedtog en Resolution. Men det er muligt, at Syndikalismen

var faret i Flertallet af de Delegerede, og at de saa engang grundigt vilde gøre Ende paa den, hvad jo ogsaa indirekte skete paa flere Maader. Man vilde ved enhver Lejlighed bevise, at England ikke er noget Sted for Syndikalismen.

Ved Forhandlingerne om obligatorisk faglig Voldgiftsret gled et egent personligt Moment ind i Debatten. Direkte stod dette Spørgsmaal ikke paa Dagsordenen, men Londons Dokarbejdere havde indbragt følgende Resolution:

»I Betragtning af at det er nødvendigt at træffe kraftige Forholdsregler med Hensyn til Voldgiftsvæsenet og Enighedskamre mellem Repræsentanter for saavel Arbejdsgivere som Arbejdere, og i Betragtning af, at man har bragt den obligatoriske Voldgift paa Tale, paalægger Kongressen den parlamentariske Komité at udarbejde en Betænkning om Grundlaget for saadanne Institutioner. Denne skal forelægges den næste Kongres.«

Omtalte Resolution blev begrundet af *Ben Tillet*. Ligesaa uklar som Resolutionen var i sig selv, ligesaa uklar og tvetydig var ogsaa Begrundelsestalen. Ben Tillets Ledelse af Transportarbejderstrejkerne i Aar har i Fagforeningernes førende Krese vakt stor Mistro. Saaledes sagde den gamle Bjergarbejderfører *Harvey:*

»Tillet har omtalt Mindstelønningerne og Bjergarbejdernes Kamp. Det er ham bekendt, at vi i alle vore Kampe aldrig har henvendt os til Regeringen. Vi har aldrig anmodet Regeringen om at lægge sig i Selen for os. Mellem Ben Tillets Stilling under Transportarbejderstriden og vor Stilling i vor Kamp er der himmelvid Forskel. Han (Tillet) gik til Regeringen, et Skridt vi ikke drømte om, og vi bønfaldt heller ikke Arbejdsgiverne«. Taleren sagde desuden, at han havde seks Breve fra Australien i sin Lomme, hvoraf det fremgik, at den obligatoriske Voldgiftsret der havde været uden Betydning.

Ogsaa Bjergarbejderføreren og Parlamentsmedlem *Brace* drog i Felten mod Tillets groteske og samtidig tragikomiske Stilling i Londoner Strejkebevægelsen. *Havelock Wilson* fra Sømændene brød dog en Lanse til Gunst for obligatorisk Voldgiftsret. Han bemærkede:

»Ogsaa han var før Modstander af obligatorisk Voldgiftsret, men var belært kommen tilbage fra Australien. Der havde han overbevist sig om, at dette System kan yde Fagforeningsbevægelsen gode Tjenester. I alle Tilfælde er det dog nødvendigt, at der eksisterer stærke Forbund. I Virkeligheden hører man mange Klager over denne Institution, og disse stammer i Reglen fra Mennesker, som ingen stærk Organisation har. Hvor Sagen er godt forberedt af Fagforeningen, kan man regne at Arbejderne staar sig. I Australien tjener Søfolk 10 Lstrl. mod 5 Lstrl. i England«.

Strengt taget holdt Wilson sig ikke til Themaet. Den obligatoriske Voldgiftsret stod ikke paa Dagsordenen. Men Kongressen har dog afgivet sit Veto mod dette System. Resolutionen blev saaledes afvist med 1,481,000 mod 350,000 Stemmer. Imidlertid er Kongressens Stilling til dette Spørgsmaal yderst uklar. Hvilken praktisk Værdi har det, at Bjærgarbejderne endnu stadig vægrer sig ved obligatorisk Voldgiftsret, da Mindstelønningsloven indeholder Princippet for et saadant i sig. Som det ogsaa synes er det tvivlsomt om Parlamentet vil beskæftige sig med Spørgsmaalet i den nærmeste Tid, og det virker da yderst deprimerende, naar Førerne ikke er i Stand til at præcisere deres Stilling til hele Spørgsmaalet paa en klar Maade.

Paa samme Maade behandlede Kongressen *Arbejderforsikringssagen*. Ogsaa ved denne Lejlighed viste man sig utilbøjelig til at tage Stilling. Først da Forsikringsforslaget var nær ved at blive Lov, begyndte man at kritisere, og hvor Loven allerede er traadt i Kraft, har man fundet ud af, at Fagforeningsbevægelsen staar overfor de to Alternativer »enten en Bankerot, eller at gøre passiv Modstand mod Loven«. En saadan tagen Stilling kan ikke betragtes som klog og er ikke egnet til at indgyde den offentlige Mening Respekt.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S, Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 26 ❋ KØBENHAVN DEN 28. DECEMBER 1912 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Kongresser. Udenlandske Arbejdere i Danmark i Sommeren 1912. Dansk Formerforbunds Lønstatistik for Oktober Maaned 1912.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Decbr. 1912.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Januar 1913.

Kongresser.

Den 45. britiske Fagforeningskongres i Newport.

II

Kongressen indtog ogsaa en uklar Stilling til følgende Resolution, som var blevet stillet af Typograferne:

»Kongressen maa paase, at Løn, Arbejdstid og andre Arbejdsbetingelser, som tarifmæssigt er indgaaet mellem Repræsentanter for Arbejdere og Arbejdsgivere, skal gælde for Lov, saaledes at alle Arbejdsgivere kunne tvinges til at overholde de engang indgaaede Betingelser. Den parlamentariske Komite opfordres til at foretage Skridt i denne Retning.«

Arbejderfraktionens Talsmand, Partifælle *Roberts*, begrundede denne Resolution paa følgende Maade: Resolutionen indeholder et Princip, som for første Gang beskæftiger Kongressen. Den stiller Fordring om, at een Gang afsluttede Tarifspørgsmaal skulle kunne erholde Lovkraft, saaledes at ogsaa saadanne Arbejdsgivere, som ikke tilhører Arbejdsgiverorganisationer, kunne tvinges til at opfylde Tarifbetingelserne. En saadan Tilstand maatte for hensynsløse Arbejdsgivere gøre det umuligt, at lade Tariffer upaaagtede. Spørgsmaalet har intet med obligatorisk Voldgiftsvæsen at gøre. Men paa denne Maade blev en Kamp som Transportarbejderstrejken for Fremtiden umulig. Princippet i Resolutionen eksisterer allerede i et af Arbejderpartiet i Parlamentet indbragt Lovforslag.

Skinner (Typograf) mente, at naar individuel Kontraktbrud forekommer, maa Individet drages til Ansvar, men staar samme under en Organisations Beskyttelse maa sidstnævnte kunne drages til Ansvar. Denne Resolution blev vedtaget med Akklamation. Først herefter talte *Fred Bramley* (Londons Møbelsnedkere) mod Resolutionen: Man maa være yderst forsigtig med en Resolution af denne Karakter, da Faren bestaar i, at man ved Lovbestemmelser faar bundet Fagforeningerne. Det er muligt at en Arbejdsgiver holder sig til et Tarifspørgsmaals Ordlyd og alligevel kommer til at bryde Overenskomsten.

Den nye Afstemning gav 106 Stemmer for Resolutionen og 135 imod. Da derpaa en Afstemning med Kort blev forlangt, fremkom følgende Resultat: for Resolutionen 484,000 St., mod 1,192,000.

Endnu er at bemærke, at omtalte Lovforslag blev indbragt i Parlamentet under Transportarbejderstrejken; Forslaget stod i fuldstændig Overensstemmelse med Transportarbejdernes Fordringer, hvilke som bekendt erklærede sig rede til at stille

Kaution som Sikkerhed for Tariffens Overholdelse.

Til Spørgsmaalet om »Verdslig Undervisning« hvirvlede Kongressen uhyre meget Støv op. Gennem Aar opstiller Gasarbejdernes Fagforening et Slags Opdragelsesprogram i Form af en Resolution, som ogsaa stadig er bleven vedtaget med stor Majoritet. Dette Program stiller Fordringer til den verdslige Undervisning og Udelukkelse af Religionsundervisning i Skolerne. Mod dette Punkt har *J. Sexton* fra Liverpools Dokarbejdere stadig vendt sig. Nævnte Fagforeningsfører er irsk Katholik. Mellem Lancashires Bomuldsspindere er der paa Grund af dette Spørgsmaal opstaaet mange Stridigheder. Man har endog stiftet katolske Fagforeninger. Paa samme Maade staar det med Bjergarbejderne, hvad der foranledigede Federationen til at anmode om, at dette Spørgsmaal i Fremtiden ikke mere blev forelagt Kongressen. Dette Andragende var overflødigt, da Gasarbejderne allerede havde udeladt dette Punkt af Resolutionen. Trods det kom det til en bevæget Debat. Bjergarbejdernes Repræsentanter viste hen paa, at de kun behandlede Spørgsmaalet fra et praktisk Standpunkt, de vilde netop forhindre at der kom Rivninger og Spaltninger indenfor Bevægelsen paa Grund af religiøse Spørgsmaal. Resolutionen blev vedtaget med 952,000 Stemmer mod 909,000.

En interessant Debat fremkaldte Punktet »*Arbejderpressen*«. Ved den parlamentariske Komités Beretning beklagede nogle Deltagere sig over, at den parlamentariske Komité stod i officiel Rapport til den i nogle Maaneder udgivne Arbejderavis, hvorimod den forholdt sig kold og afvisende overfor den i nogle Uger af Arbejderpartiet officielt udgivne Avis »The daily Citizen« (den daglige Borger). Komiteens Sekretær, Parlamentsmedlemmet Bowermann (Londoner Bogtrykker), erklærede, at hele Striden maatte bero paa en Misforstaaelse. Komiteen havde ingen Aarsag til at staa afvisende overfor den nyoprettede »Daily Citizen«, men naar man f. Eks. tog Tyskland i Betragtning, saa skulde man dog mene, at Englands Arbejderbevægelse var stærk nok til at kunne holde to Arbejderblade i Live.

Den betydeligste Debat var uden Tvivl den, der knyttede sig til følgende Resolution:

»Denne Kongres kundgør paany, at det er nødvendigt, naar man vil føre resultatrige økonomiske Kampe for Opnaaelsen af større Andel i den producerede Rigdom, at have Samarbejde med og Understøttelse fra det politiske Arbejderparti.

Naar man ser hen til den Omstændighed, at alle, baade sociale og industrielle Spørgsmaal, mere og mere koncentrerer sig paa Regeringens og de lokale Autoriteters Hænder, maa der tilstræbes en stor Repræsentation saavel i Parlamentet som i Byraadene.«

Denne Resolution var bleven stillet af den parlamentariske Komité og skulde være en Krigserklæring til Syndikalismen. Men det maa i alle Tilfælde staa hen, om nu ogsaa de rigtige Ord dertil er fundet. Diskussionen beviste, at Resolutionen var ret uklar, og at den gav Anledning til Misforstaaelser. En Række Talere betonede Nødvendigheden af den politiske Bevægelse, og til Trods derfor forlangte de en mere maalbevidst Taktik. Saaledes sagde *J. H. Naylor* (Bogtrykker). Den politiske Bevægelse uden den økonomiske Kamp er resultatløs. Han, Taleren, sluttede sig til Resolutionen, men han haabede, at man ikke havde den Tanke, at den politiske Kamp gjorde den økonomiske overflødig. Af nogle sydwalske Bjergarbejderdelegerede var Arbejderpartiet blevet angrebet. Partifælle *Robert Smillie*, Præsident for Minernes Føderation, svarede: Syndikalismen er blevet inddraget i Debatten, men man véd ikke, hvad Hensigten er med denne Teori. Man havde gjort Arbejderpartiet Forestillinger, og han beklagede, at det var Bjergarbejderne, der havde gjort det. Under Bjergarbejdernes Strejker gik vi til Arbejderpartiet, som lovede os at ville foretage Skridt paa en eller anden Maade, som blev betragtet som nødvendige af de Kæmpende, hvilket ogsaa er sket. Denne sidste Kon-

flikt var i Ordets fulde Betydning en storslaaet Kamp mellem Kapital og Arbejde. Men er det lykkedes Bjergarbejderne at skade Kapitalen? Oh, nej. Mineejerne har ikke lidt nogen Skade. De eneste, som har lidt ved Strejken, har været Arbejderne, medens Mineejerne har haft Profit af samme. Den eneste Taler, der har udgivet sig for at være virkelig Syndikalist, var *Havelock Wilson*, der af hele sit Hjerte stod udenfor Arbejderpartiet. Resolutionen blev vedtaget med stor Begejstring. For den stemte 1,693,000, imod 48,000.

Paa den næstsidste Dag blev Kongressen overrasket med et Andragende angaaende *Arbejderforsikringslove*. Understøttelsesforeninger og Fagforeningerne og de store kapitalistiske Forsikringsselskaber kunde hverve Medlemmer. Sidstnævnte har da ogsaa tilskyndet paa saa forretningsmæssig indbringende Maade, at der endog er Rygter i Omløb om, at disse Selskaber skal have erhvervet som Medlemmer næsten alle forsikringspligtige Personer. Disse Rygter har nu faaet Fagforeningerne, som til at begynde med stod passive overfor Loven, til at rejse sig og udtale sig imod, at Arbejdsgiverne har forbundet sig med disse Selskaber for at tvinge Arbejderne ind i sidstnævnte Sammenslutning. Fagforeningerne opfordredes til en energisk Agitation mod Selskabernes Færd, hvorved Bestemmelserne om Lovens gode Handlinger gaar tabt. Efter Loven havde man Tid indtil den 13. Oktober til at se sig om efter en Forening med passende Medlemsstab, det hed, man kunde lade sig indskrive i en eller anden Forening, og til den 13. Oktober maatte man definitivt have bestemt sig, hvilken Forening man vilde tilhøre. I Følge denne Bestemmelse kunde man indtil omtalte Dato blive Medlem af en anden Forening. Herom har nu Fagforeningerne henvendt sig og opfordret Forsikringskommissionen om Hjælp. Kommissionen har offentliggjort et Cirkulære, som bestemmer Maaden for Overgang. Kommissionen har bestemt, at det Selskab, i hvilket en forsikringspligtig Person først har ladet sig indskrive, ogsaa har Ret til en Del af de forberedende statslige Forvaltningsomkostninger i det første Kvartal. Har en Person allerede en Medlemsbog, og han vil overdrages, saa mister Foreningen (altsaa Fagforeningen) en Del af Reservefondet, som bliver godskrevet Medlemmet ved Indtrædelsen.

Partifælle *Seddon*, Medlem af den parlamentariske Komité, forlangte Indkaldelse til en Specialkonference til Behandling af dette Emne. Som Sagen nu staar, har Fagforeningerne Valget imellem at gaa Bankerot eller ogsaa at omstyrte Loven ved passiv Modstand. Forslaget om Specialkonference blev vedtaget, og Konferencen træder sammen i London d. 18. d. M. Det maa gøre Indtryk at faa at vide, at denne Beslutning ikke alene var overilet, men ogsaa ganske overflødig. Ovenfor omtalte Cirkulære har været forelagt betydende Fagforeningsførere før Offentliggørelsen.

Spørgsmaalet om *Fagforeningskongressens Afskaffelse* beskæftigede ogsaa dette Aars Kongres. Som de forrige Aar havde Kedelsmedene lavet en Resolution i dette Øjemed. Disse vil sammensmelte Kongressen med Arbejderpartiets. Kongressen i Newcastle 1911 vedtog denne Resolution med stor Majoritet. Besynderligt nok vedtog denne Kongres ikke en i samme Hensigt affattet Resolution. Der var stor Majoritet imod, og kun 310,000 Stemmer blev afgivet for og 1,064,000 imod.

Denne mærkelige Skiften af Kongressens Ideer maa skyldes, at den Mening har trængt sig frem, at Arbejderbevægelsen ikke alene skal kæmpe politisk, men ogsaa økonomisk.

Blandt de Delegerede bredte der sig Frygt for, at den faglig-organiserede Arbejderstand vilde mangle et Forum, hvor man kunde diskutere de økonomiske Spørgsmaal, hvis Fagorganisationerne gik fuldstændigt op i Arbejderpartiet.

Sammenslutningen af Fagforeningerne er i denne Henseende ikke blevet hvad man oprindelig ventede.

Saaledes forblev Problemet om Arbejderbevægelsens Enhed uløst.

Nu kan man heller ikke sige om den sidste Kongres, at den var en Fagforenings-Kongres i Ordets fulde Betydning. Tværtimod; thi alle de paa samme behandlede Spørgsmaal var af politisk Natur og kunde udmærket være blevet behandlet paa Arbejderpartiets Kongres, saa meget nemmere som dog de samme Personer søger begge Kongresser. Skal »Trade-union-Kongressen« altsaa stadig bestaa, saa skulde den ikke i Fremtiden gennempløje Themaer, som allerede er blevet behandlede paa Arbejderpartiets Kongresser. Det er Skade, at de førende Elementer ikke kan stramme sig op og udarbejde en praktisk Plan for at gøre Ende paa de den Dag i Dag bestaaende uheldige Tilstande.

Blandt de mange andre behandlede Sager som kan paaberaabe sig almindelig Interesse befinder sig endnu en Sag, og det er den bekendte *Osborne-Dom*. Denne Dom har frataget Fagforeningerne Retten til at anvende Penge i politisk Øjemed. Men efter at Regeringen, drevet dertil af denne Dom, har ophævet Bestemmelsen om Parlamentsmedlemmernes Diæter (400 Lstrl. om Aaret) til Lov er Bestemmelsens oprindelige Skarphed blevet svækket.

Regeringen har indbragt et Lovforslag, der yderligere skal svække »Osborne«-Bestemmelsen. Med stor Majoritet har Kongressen sat sig imod dette Udkast.

Arbejderfraktionen har taget Forslaget til 2. Behandling, i alle Tilfælde med det Forbehold at kunne indbringe Ændringer til Komitéraadet. Af den Stilling Regeringen vil tage til disse Ændringer vil det afhænge om Partiet kan forkaste Forslaget.

Kongressen var besøgt af 502 Delegerede som repræsenterede 1,964,000 Medlemmer. *B. Weingartz.*

*

Dansk Skibstømrerforbund,

som omfatter alle Fagforeninger af Skibstømrere udenfor København, afholdt sin 15. Kongres i Arbejdernes Forsamlingsbygning i Svendborg den 26. og 27. Oktober 1912.

Der var mødt 12 Repræsentanter for 11 Afdelinger foruden Hovedbestyrelsens Medlemmer. Som Gæst var Redaktør *P. Andersen* fra Svendborg Social-Demokrat mødt.

Beretning.

Af Forhandlingsprotokollens Oplæsning og Formandens, *S. Nielsens*, Beretning fremgik det, at der i de 2 Aar, der var forløbet siden sidste Kongres, var oprettet nye Afdelinger i Aalborg, Faaborg, Frederikssund, Køge og Randers, medens Assens Afdeling foreløbig maatte betragtes som opløst, navnlig paa Grund af stor Arbejdsløshed.

Til Trods for stor Arbejdsløshed i Begyndelsen af den nu afsluttede toaarige Periode, var det dog lykkedes at gennemføre Forbedringer, der mindst androg 20,000 Kr. i aarlig Merindtægt for Forbundets Medlemmer, og de senest afsluttede Overenskomster vilde give betydelig større Fordele i de kommende Aar.

Kun i Esbjerg har der været en kort Strejke for at gennemføre bedre Kaar; i andre Byer er de opnaaet ved Forhandling.

Formanden paaviste derefter ved Eksempler fra Nykøbing Falster og Odense, hvor uheldigt det havde været, at Hustømrerforeningerne havde sluttet Overenskomster med Skibsbygmestrene. Timelønningerne var derved blevet langt lavere end Skibstømrernes andre Steder.

Efter Beretningens Aflæggelse diskuteredes indgaaende om Fagets Lønforhold og særlig om Optagelse af Arbejdere, der ikke var udlærte i Skibstømrerfaget.

Beretning og Forhandlingsprotokol godkendtes. Umiddelbart efter godkendtes *Regnskaberne.*

Forskellige Forslag.

Efter en lang Diskussion vedtoges det med 10 St. mod 2 at udgive et

Fagblad, som fik Navnet »Dansk Skibstømrerforbunds Kvartalsberetninger«.

Et Forslag fra Frederikshavn om at udvide Hovedbestyrelsen fra 5 til 7 Medlemmer forkastedes.

Frederikshavns Afdeling havde ligeledes stillet Forslag om Oprettelse af en Understøttelseskasse for tilskadekomne Medlemmer. Følgende af Forbundets Formand stillede Resolution vedtoges enstemmig efter en længere Debat.

»Kongressen vedtager at overlade til Hovedbestyrelsen at undersøge Sagen angaaende en Ulykkesforsikring for Forbundets Medlemmer og da at fremkomme med Forslag til næste Kongres, hvis det menes, at Sagen kan realiseres«.

Efter at et Spørgsmaal om Ændring af Medlemsbøgerne var henvist til nærmere Overvejelse i Afdelingerne, vedtoges det, at fremtidige Kongresser skal afholdes i Juli i Stedet for i Oktober, og det vedtoges, at Forbundets Revisorer ikke maa vælges i den Afdeling, hvor Forretningsudvalget har Sæde.

Hovedbestyrelsen bemyndigedes efter nogen Diskussion til at fortsætte Forhandtinger med inden- og udenlandske Broderorganisationer om Understøttelses-Gensidighed under Konflikter.

Sluttelig drøftedes Forholdet til den københavnske Skibstømrerforening, der trods Aftale om at arbejde i Kontakt med Forbundet, ganske svigtede alle Løfter desangaaende.

Nogen Udsigt til, at Københavnerne vilde indtræde i Forbundet igen, var der derfor ikke for Tiden.

Efter at Lønninger var fastsat og efter at Formand, Forretningsudvalg og Hovedbestyrelse var genvalgt, diskuteredes under Dagsordenens Punkt »Eventuelt« forskellige Spørgsmaal af mere lokal Interesse for nogle af Afdelingerne.

Næste Kongres afholdes i Helsingør i Juli 1915.

Udenlandske Arbejdere i Danmark i Sommeren 1912.

(»Statistiske Efterretninger«.)

Det samlede Antal udenlandske Arbejdere (»Polakker«). der var beskæftigede i Danmark i Sommeren 1912, var 11,957 foruden 194 Børn, der ikke arbejdede. Af de 11,957 var 2,355 Mænd, 9,576 Kvinder og 26 arbejdende Børn; 11,241 eller 94 pCt. var beskæftigede ved Landbrug, Resten ved andet Arbejde, hovedsagelig Teglværksarbejde; dog var der paa Bornholm 174 Arbejdere udenfor Landbruget, hvoraf de fleste beskæftigedes ved Jernbaneanlæget Rønne—Allinge, og 82 i Ribe Amt, hovedsagelig beskæftigede ved Digearbejde. I 1911 var Antallet af fremmede Arbejdere 10,320, og der har saaledes fundet en Opgang Sted paa ca. 1,600.

Af de fremmede Arbejdere fandtes 10,640 paa Øerne, 1317 i Jylland. Indenfor Øernes Omraade er det særlig Lolland-Falster, der udviser meget store Tal, idet der her fandtes 4852 eller over to Femtedele af det hele Antal fremmede Arbejdere. Efter Maribo Amt kommer Holbæk og Præstø Amter (ca. 1,100 i hvert Amt); derefter følger Odense Amt (ca. 900), Sorø og Svendborg Amter (ca. 800), Københavns Amt (ca. 450) og Frederiksborg og Bornholms Amter (ca. 350).

I Jylland fandtes der ca. 325 fremmede Arbejdere i Vejle og Randers Amter, ca. 225 i Aarhus Amt, ca. 125 i Ribe Amt og ca. 100 i Aalborg og Hjørring Amter. For Viborg og Ringkøbing Amter opgives Tallene til henholdsvis 35 og 55, for Thisted Amt til 10.

Af Opgangen fra 1911 til 1912 falder 552 paa Øerne, 85 paa Jylland. I 1897 fandtes 25 pCt. af »Polakkerne« i Jylland, i 1910: 15, i 1911: 12 og i 1912: 11 pCt. Opgangen har været særlig stærk i Holbæk Amt (fra 648 til 1108) og Sorø Amt (fra 487 til 804), hvad der naturligvis staar i Forbindelse med Anlæget af Sukkerfabriken »Vestsjælland«.

Af de fremmede Arbejdere i 1912

var 9,745 fra østerrigsk Polen (Galizien), 2019 fra russisk Polen, 72 fra tysk Polen, 175 fra Sverige, 124 fra Tyskland og 16 fra andre Lande.

Antallet af Landejendomme, der anvender fremmede Arbejdere, er i 1912 2,602, hvoraf Hartkornstilliggendet er opgivet for 2,350. Fordeles de 250 Ejendomme, hvor Hartkornstilliggendet ikke er opgivet paa de indsendte Skemaer, i samme Forhold som de øvrige Ejendomme, viser det sig, at af de 2602 Ejendomme var 1583 Bøndergaarde (1—12 Td. Hartkorn), 341 Proprietærgaarde (12—20 Td. Hrtk.) og 678 Herregaarde (over 20 Td. Hrtk.). Af Landets Bøndergaarde anvender herefter ca. 2,1 pCt. fremmede Arbejdere, af Proprietærgaardene 29,0 pCt. og af Herregaardene 73,8 pCt., altsaa omtrent de tre Fjerdedele. Paa Øerne er Procenttallet af Ejendomme, hvorpaa der beskæftiges fremmede Arbejdere, betydelig højere end i Landet som Helhed, af Bøndergaardene nemlig 4,5 pCt., af Proprietærgaardene 43,1 pCt. og af Herregaardene 95,1 pCt. I Maribo Amt er der fremmede Arbejdere paa saa godt som alle Proprietær- og Herregaardene og paa en Fjerdedel af Bøndergaardene.

Antallet af udenlandske Arbejdere i Procent af det samlede Landarbejderantal kan for 1912 anslaas til omkring 4½ pCt. (ca. 8 pCt. paa Øerne og ca. 1 pCt. i Jylland).

Af de fremmede Arbejdere ankom 14 før 1. Marts, ca. 800 i første og ca. 8,400 i anden Halvdel af Marts, ca. 1500 i første og ca. 400 i anden Halvdel af April og Resten (ca. 700) efter 1. Maj, medens Ankomstdagen var uoplyst for ca. 200 Arbejderes Vedkommende. Den gennemsnitlige Opholdstid her i Landet kan anslaas til godt 8 Maaneder.

Antallet af udenlandske Arbejdere, som har overvintret her i Landet i Vinteren 1911—12 og som i sin Tid er indkomne som Sæsonarbejdere, var 880, hvoraf 406 Mænd, 388 Kvinder og 86 Børn. Af dette Antal faldt 319 paa Maribo Amt.

Dansk Formerforbunds Lønstatistik

for

Oktober Maaned 1912.

Akkorden i de forskellige Landsdele

	Antal Støberier	Antal Medl.	Timefortjeneste Højest Øre	Lavest Øre	Gnmsnit. Øre
Kbhvn. .	15	203	96	30	69,7
Sjælland	11	115	90	30	59,7
Fyen. . . .	10	146	92	33	61
Øerne. . .	5	41	85	30	62,4
Jylland .	28	416	106	31	62,4
Ialt . . .	69	921			

Gennemsnit for hele Landet. . . . . **63,4** Øre

Den for Akkordarbejderne fastsatte Timeløn.

	Antal Støberier	Antal Medl.	Timefortjeneste Højest Øre	Lavest Øre	Gnmsnit. Øre
Kbhvn. .	15	201	65	36	50,2
Sjælland	11	92	50	35	41,3
Fyen . . .	10	136	50	33	42,4
Øerne. . .	5	36	50	39	44,1
Jylland .	28	412	55	35	43

Ren Timelon i de forskellige Landsdele.

	Antal Støberier	Antal Medl.	Timefortjeneste Højest Øre	Lavest Øre	Gnmsnit. Øre
Kbhvn. .	11	120	73	38	60
Sjælland	11	48	59	35	48,2
Fyen . . .	10	48	55	33	47
Øerne. . .	3	10	50	42	45,3
Jylland .	26	84	60	35	50

Statistiken er optaget for 1227 Medlemmer. De er beskæftiget ved følgende Arter Arbejde:

Løst Arbejde	1002	Medlemmer
Brædtformeri	79	—
Maskinformeri	76	—
Kerner	3	—
Dels Brædt, dels Maskine	3	—
Dels løst Arbejde, dels Brædt	36	—
Løst Arbejde og Kerner	2	—
Kerner og Brædt	1	—
Løst Arbejde og Maskine	23	—
Løst Arbejde, Brædt og Maskine	2	—
Ialt . . .	1227	Medlemmer

Gennemsnits-Akkordtimefortjenesten paa nogle enkelte Fabrikker ved forskellige Arter Arbejde:

	Løst Arbejde		Brædtarbejde		Maskiner	
	Antal Medl.	Gnmsnit	Antal Medl.	Gnmsnit	Antal Medl.	Gnmsnit
Aarhus. Forenede Stbr.	17	67	»	»	9	73,2
Nykøb. Jyll. Aktieslskbt.	53	61,2	3	70,7	15	56
Odense. A/S. Allerup . . .	16	63	»	»	16	49,7
Svendborg. Foren. Stbr.	18	68,8	14	47,1	10	62,1
Vejle. C. M. Hess.	42	64,5	38	57,7	»	»

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i December 1912.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Jannar 1913.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

FIEDDINGS BOGTRYKKERI KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 27 ❋ KØBENHAVN DEN 4. JANUARR 1913 ❋ 9. AARGANG

Med Tak for godt Samarbejde i Aaret 1912 ønskes Organisationerne Held og fortsat Fremgang i det kommende Aar.

Forretningsudvalget
for
De samvirkende Fagforbund.

INDHOLD: Socialdemokratisk Partikongres i København. De samvirkende Fagforbunds Aarsberetning. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene paa Sukkerfabrikerne. Chaufførerne i Randers. Hattearbejderne i København. Karetmagere og Snedkere i Hillerød. Malerne i Hillerød. Slagteriarbejderne i Silkeborg og Skanderborg. Kedelpasserne i Esbjerg og Randers. Træindustriarbejderne paa Hellerup Læstefabrik. Væverne i København). Tyskland. Arbejdsforholdene i Norge. Forbrugsforhold.

Socialdemokratisk Partikongres i København.

Indbydelse til Deltagelse i Kongressen.

I Henhold til Beslutning af Hovedbestyrelsen indkaldes herved samtlige dertil berettigede Organisationer til at lade sig repræsentere paa Partiets Kongres, som er fastsat til Afholdelse i Forsamlingsbygningen, Enghavevej 40 i København

Tirsdag den 11. Februar, Onsdag den 12. Februar, Torsdag den 13. Februar, samt eventuelt Fredag den 14. og Lørdag den 15. Februar 1913.

Berettigede til Deltagelse i Kongressen er samtlige til Socialdemokratisk Forbund hørende politiske Foreninger, altsaa samtlige Afdelinger af Socialdemokratisk Forbund, de socialdemokratiske Vælger- og Kredsforeninger i København og Købstæderne samt de socialdemokratiske Foreninger paa Landet.

Foreningernes Repræsentationsret er i Henhold til Lovene følgende:

Foreninger med indtil 100 Medlemmer sender 1 Delegeret, indtil 300 Medlemmer 2, indtil 500 Medlemmer 3 og derefter 1 for hvert 500 Medlemmer eller Dele deraf, dog ikke ud over 5 Delegerede.

Flere Foreninger kan forene sig om at sende Delegerede. De Delegerede skal have Bopæl indenfor det Landomraade, der udgør den eller en af de Foreningers Virkekreds, som han repræsenterer.

Forslag, der ønskes behandlet paa Kongressen, bedes indsendt til Forbundets Forretningsfører *Th. Stauning*, Rømersgade 22, København K., senest

Onsdag den 15. Januar 1913.

De indkomne Forslag vil da blive samlede og derefter tilsendt samtlige Foreninger inden Kongressen.

For at et Forslag skal kunne behandles paa Kongressen, skal dets Forelæggelse være billiget af en af de paa Kongressen repræsenterede Foreninger.

Ligesom ved de foregaaende Kongresser vil det blive en Hovedopgave for den nu forestaaende Kongres, at tage Beslutning om vort Partis Stilling til de forestaaende Folketingsvalg, men der foreligger desuden andre meget vigtige Opgaver, saaledes Kooperativ Virksomhed, Jordspørgsmaalet, Partiprogrammet, Par-

tipressen, Lønforhold, Organisationsforholdene og Rigsdagsarbejdet.

Under Hensyn til den omfattende Dagsorden er der regnet med den Mulighed, at Kongressen maa strække sig over flere Dage end sædvanligt.

Vi opfordrer samtlige socialdemokratiske Partiforeninger til at lade sig repræsentere paa Kongressen i saa stort Omfang som muligt.

København, den 24. Decbr. 1912.

Hovedbestyrelsen
for
Socialdemokratisk Forbund.

De samvirkende Fagforbunds Aarsberetning.

I Lighed med tidligere Aar udsender Forretningsudvalget i Aar Spørgeskemaer til Forbund og Afdelinger for at blive sat i Stand til at udarbejde den aarlige Beretning.

Spørgeskemaerne indeholder dog ikke saa mange Spørgsmaal denne Gang som forrige Aar, da det paa visse Omraader ikke er nødvendigt at samle statistisk Materiale hver Gang.

Hovedsagelig ønskes Oplysninger om Antallene paa Forbundenes Afdelinger og Medlemmer ved Aarsskiftet, om hvormange der har været i Lønbevægelse foranlediget ved Opsigelse eller Indførelse af ny Overenskomster i Aarets Løb, om Arbejdstiden er blevet forkortet og om Timeløn eller Akkordpriser er blevet forhøjet. Endvidere ønskes oplyst forskellige Indtægts- og Udgiftsposter og om Organisationernes økonomiske Status.

Alle Tillidsmænd, som faar med de nævnte Skemaer at skaffe, anmodes om at støtte Forretningsudvalget for de samvirkende Fagforbund i Bestræbelserne for at fremskaffe det ønskede Materiale i saa fyldig Stand som mulig og ikke mindst bør Tillidsmændene i *Afdelingerne* nøje overholde Bestemmelsen om at indsende Spørgeskemaerne til Forbundskontoret

den 1. Februar,

og Forbundsledelserne bør ligeledes sørge for at alt Materiale er De samvirkende Fagforbund i Hænde senest

den 10. Februar.

Før alt Materialet foreligger kan Bearbejdelsen ikke paabegyndes med noget gavnligt Resultat, det er derfor af største Vigtighed at ikke en enkelt Organisation gaar ud fra at andre Organisationers Skemaer kan behandles først og at man saa kan lade Sagen hvile til passende Lejlighed.

Manglende Skemaer fra en Organisation ødelægger alle andre Organisationers pligtopfyldende Paapasselighed.

Saasnart Beretningen foreligger trykt, vil samtlige Forbund gratis faa tilsendt saa mange Eksemplarer, at hver af dets Afdelinger og Hovedbestyrelsesmedlemmer kan erholde et Eksemplar.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene paa Sukkerfabrikerne. Dansk Arbejdsmandsforbund har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsterne med De danske Sukkerfabriker. Timelønningerne som for Tiden er 38 Øre i og 35 Øre udenfor Kampagnen ønskes forhøjet.

Bevægelsen omfatter ca. 1000 Mand

Chaufførerne i Randers. Den 21. Decbr. afholdtes Fællesmøde med Bistand af Repræsentanter for Hovedorganisationerne i Anledning af, at Kuskenes Fagforening og Vognmandsforeningen i Randers ikke var blevet enige om en Overenskomst om Lønninger for Chauffører. Der var varslet Strejke til 2den Juledags Aften. Strejken blev dog ikke iværksat, thi Parterne blev i sidste Øjeblik enige om det Krav Kuskene sidst havde fremsat som antageligt ved Fællesmødet den 21. December.

Hattearbejderne i København. Hattearbejdernes Forbund har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsten med de københavnske Straa- og Filthattefabrikanter til Udløb 1. April 1913.

Anledningen til Opsigelsen er hovedsagelig, at det ikke har været muligt at faa Fabrikanterne til at indgaa paa Ændringer af Betalingen for Damehatte saalænge en Overenskomst er løbende, selv om Damehattene undergaar de største Forvandlinger i Tidens Løb.

Det kan jo ikke nægtes, at de gør det.

Karetmagere og Snedkere i Hillerød. De to Fags Organisationer har den 23. Decbr. afsendt første Strejkevarsel overfor Fabrikant *P. Nordsten* i Hillerød, da det ikke er lykkedes at opnaa Enighed om en ny Priskurant.

Malerne i Hillerød. Malerforbundet har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsten med Fabrikant *P. Nordsten* i Hillerød.

Minimallønnen, som for Tiden er 42 Øre, ønskes forhøjet.

Slagteriarbejderne i Silkeborg og Skanderborg. Den 17. Decbr. afsluttede Dansk Slagteriarbejder-Forbund Overenskomst med Andelsslagteriernes Sammenslutning angaaende Løn- og Arbejdsforhold paa Andelsslagterierne i Silkeborg og Skanderborg.

Minimallønnen fastsattes til 21 Kr. ugenlig, stigende i 2 Aar til 23 Kr. Overarbejde skal betales med 65 Øre. 3 Dages Ferie, og 1. Maj fri fra Kl. 12 Middag fastslogcs ligeledes. Endvidere erholdt samtlige Arbejdere et Tillæg til Ugelønnen af 2 Kr.

Overenskomsten gælder for 1 Aar.

Kedelpasserne i Esbjerg og Randers. I December Maaned indgik Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund Overenskomster med *Esbjerg Bryghus* og Bryggeriet *Thor* i Randers.

Begge Steder forhøjedes Ugelønnen med 1 Kr. til 27 Kr. og Betalingeu for Overarbejde forhøjedes med 5 Øre til 65 Øre i Timen.

Paa *Thor* erholder Kedelpasserne iøvrigt 1 Kr. hvis den ugentlige Fridag ikke falder paa en Søndag.

Overenskomsternes tidligere Bestemmelser om Ferie, Hjælp i Sygdomstilfætde m. m. bibeholdtes.

Begge Overenskomster gælder fra 1. Januar 1913 til 1. Oktober 1916.

Træindustriarbejderne paa Hellerup Læstefabrik. Træindustriarbejderforbundet har faaet Sanktion af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg til at opsige Overenskomsten med Hellerup Læstefabrik. Nogle Akkordpriser ønskes forbedrede og Forholdene ønskes iøvrigt ordnede efter Organisationens københavnske Overenskomst, da Fabriken er flyttet ind paa Hovedstadens Grund.

Væverne i København. Medlemmer af Væreriarbejdernes Fagforening har siden den 20. November strejket hos *N. Carnø* i Elmegade 5, København.

Den paagældende Dag udløb en tidligere opsagt Overenskomst og Forhandlingerne var bristede, fordi Væveriejeren vilde reducere Spole-Bobbin- og Vævelønninger betydeligt.

Fagforeningen kæmper en haardnakket Kamp med Firmaet, som gennem Annoncer i Pressen søger at give det Udseende af at Meddelelserne om Strejken er »det pure Opspind« og som søger Politiets Assistance naar Fabrikens tidligere Arbejdere passerer Fabriksporten.

Blokaden fortsættes trods alle Forsøg paa at benægte Kendsgærningen om dens Eksistens stadig.

Tyskland.

Byggeindustriens Arbejdsgivere før Kampen.

Arbejdsgiverforeningen indenfor Byggeindustrien, som ved Kampen mod Arbejderklassen i 1910 ikke naaede sit Maal, har siden fortsat sine Rustninger. Forskellige Mester-

foreninger har slaaet Følge med Byggeindustriens Arbejdsgiverforening og med andre, f. Ex. Træindustriens Mesterforening og Malermesterforeningen o. s. v. er der søgt opnaaet Enighed om fælles Optræden. Det ser saaledes ud, som om der er opnaaet et vist Samvirken indenfor denne vidtforgrenede Industri.

Men Byggeindustriens Arbejdsgiver-Sammenslutning har ogsaa iværksat en anden ligesaa vigtig Aktion, idet man har søgt at binde alle Leverandører af Byggematerialer. De organiserede Arbejdsgivere indenfor Byggeindustrien har ganske vist ogsaa tidligere indenfor enkelte Landsdele under deres Kampe med Arbejderne søgt at standse Tilførsel af Byggemateriale og at binde enkelte Firmaer, der har hjulpet Arbejderne. Med den kommende Overenskomst-Opsigelse for Øje har Arbejdsgiver-Sammenslutningen da ogsaa afsluttet en Overenskomst med Byggematerialeleverandørernes Organisation, hvis Hensigt fremgaar af følgende Meddelelse, som er udsendt til Sammenslutningens Medlemmer:

1. Bestyrelsen for De forenede Portland—Cement—Fabrikker har besluttet at anbefale saavel Foreningens Medlemmer som andre økonomiske Sammenslutninger indenfor Cementindustrien at optage følgende Passus i Salgsbetingelserne:

Saalænge en Strejke eller Lockout varer indenfor den tyske Byggeindustri hviler alle vore Leveringsforpligtelser indenfor de Omraader og paa de Byggepladser, som opgives af den tyske Arbejdsgiverforening og Byggefagene; ligeledes ophører vore Aftageres Aftagelsespligt uden Krav om Skadeserstatning fra nogen af Siderne. Saalænge Aftagelsesforpligtelserne er stillet i Bero, maa der indenfor det opgivne Omraade eller Byggepladser hverken købes eller forarbejdes nogen anden Cement.

2. Mellem den tyske Arbejdsgiverforening indenfor Byggefagene og Sammenslutningen af Tysklands Byggematerialeforhandlere er der indgaaet en Overenskomst, hvorefter den sidstnævnte Sammenslutning har antaget Strejkeklausulen og forpligtet sig til at formaa sine Medlemmer til at understøtte de organiserede Arbejdsgivere indenfor Byggefagene i Tilfælde af Lønkamp, ved at nægte Levering af Materialer til Mestre udenfor Arbejdsgiverforeningen. Til Gengæld forpligter den tyske Arbejdsgiverforening indenfor Byggefagene sig til at formaa sine Medlemmer til i første Linje at købe sine Materialer hos Medlemmer af Sammenslutningen af Tysklands Byggematerialeforhandlere, naar de hos dem kan Materialerne til samme Pris, og at paavirke deres nuværende Handelsforbindelser at tiltræde Byggemateriale-Forhandlernes Forening«.

Ved ovenstaaende har Byggefagenes Arbejdsgivere fuldendt deres Ringdannelse. De Arbejdsgivere, der har taget Afstand fra Sammenslutningens skærpende Tendenser skal paa denne Maade tvinges til Uvirksomhed. Arbejderne vil sikkert affinde sig med denne Sagens Stilling. »Der Grundstein«, Bygningsarbejdernes Organ, bedømmer Situationen meget koldblodig.

Bladet gør opmærksom paa, at disse Forholdsregler er vel egnede til i vide Kredse at vække Troen paa, at det til det kommende Foraar vil komme til en stor Kamp og udtaler endvidere:

»For at imødegaa disse unødige og økonomisk skadelige Offentliggørelser. skal vi her betone, at vi ikke som Sagen hidtil har stillet sig, ser nogen berettiget Grund til saadanne Bekymringer. Der er ganske vist en Mulighed for, at Forhandlingerne kan strande, og at det derfor kan komme til en stor Kamp. En saadan Mulighed er altid tilstede i slige Tilfælde, og det lader sig heller ikke skjule, at det økonomiske Liv derved bliver noget lammet. Men udover netop denne Mulighed

er der for Øjeblikket ikke noget, og derfor er alle Bekymringer foreløbig ubegrundede. Hvad er det man allerede vil? Hverken Arbejdsgiverne eller Fagforbundene har hidtil kundgjort hvilke Krav, man vil fremsætte. Man er ikke engang blevet enig om Tidspunktet for Forhandlingerne eller disses Art.

Indenrigsministeriets Departementssekretær, Hr. Delbrück har allerede overdraget Inspektør i Industriraadet, Dr. Prenner, at indlede Forhandlingerne. Byggeindustriens Arbejdsgiver-Sammenslutning har altsaa ved sine Forholdsregler foranlediget Regeringen til at foretage Skridt til Forhandling, for at forebygge en for hele det økonomiske Liv skæbnesvanger Kamp indenfor Byggeindustrien, og der kan ikke indvendes noget mod at Regeringen foretager saadanne Forholdsregler.

De kommende Forhandlinger vil da ogsaa give Forklaring paa om Byggeindustriens Arbejdsgivere med Fortsæt styrer løs mod en Kamp eller om de vil gaa med til en fredelig Ordning af Tingene. Arbejderklassen er rustet til Kampen, men den er, ligesom tidligere, beredt til en fredelig Løsning af Stridsspørgsmaalene.

* * *

Fra de tyske Fagforeninger.

I Bygningsarbejderforbundets Optælling af Arbejdsløse den 26. Oktober deltog 961 Fagforeninger med 333,024 Medlemmer, og Optællingen omfattede 300,892. Af disse sidste var den 26. Oktober 271,214 = 90,1 % i Arbejde og 29,678 = 9,9 % arbejdsløse. Arbejdsløshedens Aarsag var i 19,868 Tilfælde Mangel paa Arbejde, i 2700 Tilfælde paa Grund af Vejrforhold og i 7110 Tilfælde paa Grund af Sygdom. Udtrykt i Procent var 6,6 % arbejdsløse paa Grund af Arbejdsmangel, 0,9 % paa Grund af Vejrforhold og 2,4 % paa Grund af Sygdom. Af de enkelte Faggrupper var Stukkatørerne, ligesom allerede i September, stærkest og Isoleringsarbejderne mindst berørte af Arbejdsløshed. Af Stukkatørerne var 11,4 % og af Isoleringsarbejderne 7,5 % arbejdsløse. Af de øvrige Fag havde Murerne 9,1, Cementarbejderne 10,2 Mur-Arbejdsmændene 11,1 og Jordarbejderne 10,5 % arbejdsløse.

Arbejdstiden i Norge.

Den norske Arbejdsgiverforening har udarbejdet en Statistik angaaende Arbejdstidens Længde i Haandværk og Industri.

Det fremgaar heraf, at 723 Arbejdere eller 0,9 pCt. af de 76,616 Arbejdere, som Statistiken omfatter, den 1. Septbr. beskæftigedes 50 Timer og derunder om Ugen. 257 Arbejdere beskæftigedes i 51 Timer, 513 i 51½, 213 i 53, 5090 i 54, 495 i 54½, 2139 i 55, 18,138 i 55½, 3540 i 56, 4451 i 56½, 10,162 i 57, 464 i 57½, 3625 i 58, 4004 i 59, 374 i 59½, 16,317 i 60, 134 i 63, 24 i 65 Timer og 5953 i ubekendt Arbejdstid.

Gennemsnittet for alle Arbejdere er 56,8 Timer.

En Statistik taget i Februar 1911, viste, at Gennemsnitsarbejdstiden da var 57,7 Timer.

Forbrugsforhold.

Arbejdere og Haandværksfolk paa Landet.

(»Statistiske Efterretninger«).

Efter den endelige Plan vil Resultaterne af den forbrugsstatistiske Undersøgelse for Aaret 1909 blive offentliggjort i tre Hefter af Statistiske Meddelelser. Det første Hefte, omfattende Byarbejdernes Forbrug, er under Trykning. Af de Oplysninger, der skal offentliggøres i andet Hefte, og som angaar Forbruget i Arbejder- og Haandværkerfamilier paa Landet, skal nedenfor meddeles nogle foreløbige Hovedresultater. Endelig skal tredje Hefte indeholde Resultaterne af de fra Gaardmænd og Husmænd modtagne Husholdningsbøger.

Ved Arbejdere paa Landet forstaas Arbejdsmænd og Daglejere ved Land- og Skovbrug, medens Fabrikarbejdere, enkelte Landpostbude samt Haandværksmestre og -svende er samlede under Gruppen Haandværksfolk m. fl., der saaledes er af en

noget mere blandet Art. Til først nævnte Gruppe hørte 65 Familier med gennemsnitlig 4,7 Personer, til anden Gruppe 70 Familier med 4,5 Personer i Gennemsnit.

I Landarbejdernes Husholdningsbøger er saadanne Korrektioner foretagne, at Oplysningerne gælder Landarbejdere paa egen Kost. Mandens Gennemsnitsindtægt var, som nedenstaaende Oversigt viser, 673 Kr. aarlig. Til Sammenligning skal det anføres at ifølge Oplysningerne om Tyende- og Daglejerlønnen i Landbruget i 1910, var Gennemsnitslønnen for faste Landarbejdere paa egen Kost 630 Kr. paa Øerne og 750 Kr. i Jylland. De her bearbejdede Husholdningsbøger kan da sikkert antages at stamme fra ret typiske Landarbejderfamilier.

Kilderne til Landarbejder- og Haandværkerfamiliernes Indtægter fremgaar af nedenstaaende Oversigt.

Gennemsnit pr. Familie:	Landarbejdere Kr.	Haandværksfolk m. fl Kr.
Mandens Fortjeneste ...	673	1235
Hustruens — ...	67	47
Børnenes Bidrag	13	18
Salg af Produkter.....	142	115
Forbrug af hjemmeavlede Produkter.....	95	85
Andre Indtægter	46	59
Tilsammen ..	1036	1559
Udgifter til Landbrug ..	102	95
— - Haandværk.	10	413
Tilsammen ..	112	508
Netto-Indtægt ..	924	1051

Lægger man Salg og Forbrug af Produkter til Mandens Fortjeneste, og fradrages Driftsudgifterne, vil Mandens Fortjeneste for begge Gruppers Vedkommende udgøre 88 pCt. af Familiens samlede Netto-Indtægt eller ganske den samme Andel som i Byarbejderfamilierne.

Forbruget af hjemmeavlede Produkter fordelte sig paa de forskellige Fødevarer m. v. som nedenstaaende Oversigt viser:

Gennemsnit pr. Familie:	Landarbejdere Kr.	Haandværksfolk m. fl. Kr.
Kød og Flæsk	46	40
Mælk	10	9
Æg	11	11
Kartofler	15	14
Grøntsager og Frugt..	7	9
Brændsel	1	1
Andet	5	1
	95	85

Disse Tal maa naturligvis altid angive Minimum, dels paa Grund af mulige Forglemmelser, som man dog saa vidt muligt ved senere Forespørgsel har søgt at raade Bod paa, og dels fordi Værdien af Produkterne er angivet af de paagældende Familier selv og som Regel under Købepris.

Til den gennemsnitlige Nettoindtægt for de to Familier paa henholdsvis 924 og 1051 Kr. svarer en samlet Udgift paa henholdsvis 920 og 1046 Kr. Overensstemmelsen mellem Indtægter og Udgifter er saaledes som Helhed meget god. Udgifternes Fordeling pr. Familie paa de forskellige Hovedposter af Livsfornødenheder fremgaar af nedenstaaende Oversigt:

Gennemsnitlig Udgift pr. Familie:	Landarbejdere Kr.	pCt.	Haandværksfolk m. fl. Kr.	pCt.
Føde.....	563	61,3	552	52,8
Spiritus og Tobak	25	2,8	25	2,4
Klæder og Vask..	109	11,7	133	12,5
Bolig.....	68	7,2	83	8,0
Brændsel og Belysning	53	5,6	67	6,4
Forsikring, Læge og Medicin.....	23	2,5	37	3,5
Andre Udgifter...	79	8,9	149	14,4
	920	100,0	1046	100,0

Som det synes at fremgaa af disse Tal, bruger Landarbejderne en væsentlig større Del af deres Indtægt til Føde end Haandværkerne. Endogsaa efter de absolutte Tal bruger de lidt mere, skønt deres samlede Udgift er mindre, og Forholdet kan derfor ikke alene forklares ud fra den almindelige forbrugsstatistiske Lov, hvorefter de mindre bemidlede bruger forholdsvis mere til Føde end de mere velhavende, idet der altsaa baade er absolut og relativ Merudgift. Men Familierne er lidt større, og maaske kræver ogsaa det strengere legemlige Arbejde en kraftigere Ernæring. Hvormeget dette sidste Moment betyder, kan man dog ikke udtale sig nærmere om, før den mere indgaaende Udredning af Forbruget af de enkelte Fødevarer har fundet Sted.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 28 ❋ KØBENHAVN DEN 11. JANUARR 1913 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: 9. internationale Beretning om Fagforeningsbevægelsen i 1911. Lønbevægelser og Konflikter. (Brolæggerne i Korsør og Slagelse. Karetmagere og Snedkere i Hillerød). Specification over Indsamlingen til Lock-outen i Finland. Arbejdsløsheden i Oktober Maaned 1912.

9. internationale Beretning over Fagforeningsbevægelsen i 1911.

Almindelig Beretning.

Til Trods for at Afslutningen af den internationale faglige Beretning er blevet udskudt til den yderste Termin, som var tilladt for Udgivelsen af Beretningen, naar denne skulde foreligge inden Aarets Udgang, er den dog ikke blevet fuldstændig. Der mangler Beretning fra England. Den engelske Landscentral har paa Grund af Arbejdsløshedslovens Gennemførelse været saa optaget at ethvert andet Arbejde har været skubbet tilside. Ihvorvel det vilde have været meget interessant at have en Skildring fra faglig Side om denne nye Lovgivning, saa maa man dog under de givne Omstændigheder finde, at den engelske Landsorganisation har haft tilstrækkelig Grund til Undskyldning for at Beretningen er bleven mangelfuld.

Men selv om man ser bort fra Manglen af en Beretning fra England, saa er den internationale Beretning aldeles ikke fuldkommen. Den er endnu langt fra at kunne give et virkeligt Billede af den internationale Fagforeningsbevægelse.

Det samlede Antal fagligt organiserede Arbejdere lader sig ikke engang fuldstændig opgive for de til det internationale Sekretariat tilsluttede Lande. I mange Tilfælde gives der kun Oplysninger om de Organisationer der tilhører Landscentralen. Man kan med temmelig Sikkerhed antage, at Organisationer, som ikke offentliggør nogen Beretning, kun ganske undtagelsesvis kan gælde for Fagorganisationer.

I de 19 Lande som er sammensluttede i det internationale faglige Sekretariat findes tilsammen 11,532,218 Fagforeningsmedlemmer, som fordeler sig saaledes: *Tyskland* 3,061,002, *England* 3,010,346, *De forenede Stater i Amerika* 2,282,361, *Frankrig* 1,029,283, *Italien* 709,943, *Østrig* 496,263, *Belgien* 189,455, *Holland* 153,689, *Danmark* 128,224, *Sverrig* 116,500, *Ungarn* 95,180, *Spanien* 80,000 *Svejts* 78,119, *Norge* 53,830, *Finland* 19,640, *Kroatien* 8,504, *Serbien* 8,337, *Rumænien* 6,000 og *Bosnien* 5,587.

Af Medlemsantallet i et Lands Fagforeninger kan man paa ingen Maade slutte sig til Organisationernes Styrke, henholdsvis disses Indflydelse paa det økonomiske Liv.

For at fælde en Dom her er det nødvendigt at vide hvor omfangsrig Industrien er i Forhold til Landbruget og endvidere om det er den lille Industri eller Storindustrien der er den fremherskende med Hensyn til Produktionsmaaden. Dette lader sig ikke udtrykke ved nogle faa Tal. Disse kan kun give et omtrentligt Billede. Kun fra 10 Lande foreligger der saadanne Tal. For disse Lande er angivet Procentsatsen af de Arbejdere, der er egnede for Organisationen, og som finder Beskæftigelse i Industrifagene. Som egnede for Organisationen gælder alle mandlige

og kvindelige Arbejdere over 18 Aar. Det er efter Fag-Statistiken ikke altid muligt ved Beregningen at udskille Tallet paa Personer under 18 Aar.

Saa heller ikke her er det muligt at anstille en uangribelig Sammenligning. Dette maa der tages Hensyn til ved Vurderingen af de efterfølgende Tal. Procenten af de i Industrien beskæftigede Arbejdere, som ere egnede for Organisering, stiller sig saaledes: i *England* 84,98, *Norge* 84,95, *Svejts* 75,00, *Tyskland* 68,12, *Sverrig* 65,43. *Holland* 61,84, *Danmark* 55,51, *De forenede Stater* 53,31, *Italien* 40,19 og i *Ungarn* 23,25. Det er paafaldende at Norge og De forenede Stater udviser en saa høj Procent. Forklaringen er i første Tilfælde den at der i Landbruget overvejende findes Smaavirksomheder og mindre Ejendomsbesiddere medens det i de forenede Stater er Farmerne der udgør den største Del af Landbefolkningen.

Disse har dannet Organisationer til Varetagelse af deres fælles Interesser, og deres Organisationers Medlemsantal skal beløbe sig til 3,000,000. Men disse Foreninger kan ikke betragtes som Fagforeninger.

Fra nogle af de Lande, som har givet Oplysninger om den industrielle Udviklings Standpunkt, er der ikke oplyst om hvormange af de *organiserede* Arbejdere der falder paa Industriens eller paa Landbrugets Organisationer, saa det kan ikke beregnes hvor høj en Procent af de i Industrien beskæftigede Arbejdere, der er fagligt organiserede. Kun for syv Landes Vedkommende er der givet saadanne Oplysninger og Procenten er følgende: i *Danmark* 51,75, *Tyskland* 32,91, *Norge* 27,64, *Sverrig* 21,88, *De forenede Stater* 19,26, *Bosnien* 11,64 og i *Italien* 9,49. Det vilde utvivlsomt være af stor Interesse at have lignende Oplysninger ogsaa fra de øvrige Lande. Dette vil væsentlig bidrage til en Forstaaelse mellem Organisationerne i alle Lande, fordi man derved vilde kunne danne sig et bedre Skøn om mange Forhold i de enkelte Lande.

Oplysningerne om Organisationernes Indtægter og Udgifter er stadig ikke blevet bedre end i de foregaaende Aar. Kun fra 14 Lande foreligger der saadanne Oplysninger og delvis heller ikke fra alle Organisationer i de paagældende Lande.

Til Eksempel England med sine 3,010,346 Fagforeningsmedlemmer. Herfra foreligger der kun Oplysninger fra Organisationer med tilsammen 1,459,687 Medlemmer, d. v. s. at der kun er givet Oplysninger om de finansielle Forhold for 48,49 af Medlemmerne. De Organisationer, som disse Medlemmer tilhører, havde en Aarsindtægt af 160,393,311 Mk. og en Aarsudgift paa 142,914,764 Mk. Fra De forenede Stater er der ikke opgivet den samlede Aars-Indtægt — og Udgift, — enkelte Udgiftsposter er ganske vist angivne, særlig Understøttelsessummer. Disse Summer er indeholdte i de følgende Tal. Den største Del af Udgifterne, 74,969,276 Mk. falder paa Understøttelser, herunder til Syge 25,512,004 Mk. til Arbejdsløse 25,436,013 Mk. til Begravelseshjælp 10,069,995 til Tilskadekomne 9,195.843 Mk. Til Strejker udbetaltes 49,759,155. Den største Sum 18,838,202 Mk. falder paa *De forenede Stater*. Næsten lige saa meget er der udbetalt i *Tyskland* til samme Formaal, nemlig 18,835,510 Mk. I *England* beløb Strejkeunderstøttelsen sig til 7,216,174 Mk. i *Danmark* 1,526,129 Mk., i *Norge* 1,224,955 Mk., i *Sverrig* 945,039 Mk., i *Østrig* 340,663 Mk., i *Holland* 303,431 Mk., i *Finland* 294,854 Mk., i *Svejts* 168,307 Mk., i *Serbien* 41,778 Mk., i *Kroatien* 17,838 Mk. og i *Bosnien* 6,275 Mk.

I Enkeltberetningerne fra de forskellige Lande indeholdes nærmere Oplysninger om de i Beretningsaaret førte økonomiske Kampe, og man ser deraf, at Lande, som kun har et ringe Antal Fagforeningsmedlemmer, har forholdsvis langt højere Udgifter til Strejker og Lock-outer end Lande med stort Medlemsantal. Det vilde imidlertid føre for vidt her at gentage de i Enkeltberetningerne indeholdte Skildringer. Naar der

bliver gennemført en international Oversigt over Strejker, saa vil de nu i Enkeltberetningerne spredte Oplysninger kunne sammenfattes i faa Tal. Men saalænge Beretningen om de faglige Organisationers Stilling ikke er fuldstændig, vil det ikke være hensigtsmæssig at udvide Statistiken. Enheden og Sammenholdet indenfor et Lands faglige Organisationer kommer bedst til Udtryk naar man ser paa Medlemsantallet i de Landsorganisationen tilsluttede Organisationer. Kapitalens nuværende Koncentrering. Arbejdsgivernes sammensluttede Fremmarsch, og deres tildels internationalt virkende store og stærke Organisationer gør det netop til et Livsspørgsmaal for Fagforeningerne at danne faste Organisationer i hvert Land. Den Grundsætning, at hvert Fag og hvert Fags Organisation bør sørge for sig selv, bør ikke længer være den gældende, naar ikke Fagforeningerne vil udsætte sig for den Fare at miste den hidtil opnaaede Indflydelse paa det økonomiske Liv, eller overhovedet undlade at naa til en saadan Indflydelse. Heller ikke har alle Fag den samme Organisationsmulighed. Mange Industrigrene paakræver Hjælp fra de bedre organiserede Arbejdere for i det hele taget at opnaa en faglig Organisation. Denne Hjælp kan ingenlunde komme fra enkelte Fagforeninger, men kan kun opnaas ved en Sammenslutning af alle Fagforninger. De der vil have, at den samlede Arbejderklasse, og ikke kun enkelte foretrukne Fag, skal opnaa økonomiske Fremskridt og tage Del i Kulturens Goder, de maa arbejde for en Sammenslutning af alle Fags- og Branchers Organisationer. Men i næsten alle Lande finder man Fagorganisationer eller større Organisationsgrupper, som staar udenfor Landscentralen. Hvad disse sidste angaar drejer det sig som Regel om afvigende Anskuelser i politisk eller religiøs Henseende. Det falder aldrig Arbejdsgiverne ind at beskæftige sig med saadanne Spørgsmaal. Naar det gælder om at nedslaa Arbejderorganisationerne, saa er baade Kristne og Jøder, Konservative og Fremskridtsmænd indenfor Arbejdsgivernes Lejr enige og glæder sig over at Arbejderne strides indbyrdes.

De efterfølgende Tal viser, hvor forskelligartet Udviklingen, for at forene alle Kræfter, har været i de enkelte Lande. Tallene viser Medlemsantallet i de til den faglige Landscentral tilsluttede Organisationer, og i Parantes det samlede Antal Fagforeningsmedlemmer, forsaavidt dette har kunnet fremskaffes. Til Landscentralerne var tilsluttet Fagorganisationer med følgende Antal Medlemmer: i *Tyskland* 2,339,785 (3,061,002), *De forenede Stater* 1,775,000 (2,282,361), *England* 861,482 (3,010,346), *Frankrig* 450,000 (1,029,283), *Østrig* 421,900 (496,263), *Italien* 384,446 (709,943), *Danmark* 105,269 (128,224), *Ungarn* 95,180, *Sverrig* 80,129 (116,500), *Spanien* 80,000, *Svejts* 78,119, *Belgien* 77,224 (189,455), *Norge* 53,475 (53,830), *Holland* 52,235 (153,689) *Finland* 19,640, *Serbien* 8,337, *Kroatien* 7,182, (8,504), *Rumænien* 6,000, *Bosnien* 5,587. Beregner man Procenten af Medlemmer under Landscentralen for de 12 Lande, der har opgivet Antallet af samtlige fagligt organiserede Arbejdere, saa faar man følgende Resultat: i *Norge* 99,34, *Østrig* 84,83, *Kroatien* 84,45, *Danmark* 82,10, *De forenede Stater* 77,77. Tyskland 76,44, Sverrig 68,78, *Italien* 54,09 *Frankrig* 43,72, *Belgien* 40,76, *Holland* 33,99 og *England* 28,62.

For Finland, Bosnien, Ungarn, Serbien, Rumænien, Spanien og Svejts er der kun givet Oplysninger om de Organisationer, der er tilsluttet Landsorganisationen. — Med Undtagelse af Svejts findes der ingen nævneværdige Organisationer udenfor Landscentralerne. Kun i Ungarn er Fagforeningsbevægelsen af ældre Dato; i de andre forannævnte Lande samt i Kroatien er Organisationerne af nyere Dato og tildels oprettede af Landscentralen. For Svejts og Østrig savnes Oplysninger om de kristelige Fagforeninger. For Østrigs Vedkommende har man kun medtaget Medlemsantallet i de national-

tschekiske Fagforeninger. Vi skal her oplyse, at da de enkelte Landes Beretninger indeholder Oplysninger om de Organisationer der ikke er tilsluttet Landscentralen, saa maa vi samtidig gøre opmærksom paa at de engelske Fagforeninger i lang Tid har været samlede i en Central, nemlig den parlamentariske Komité. Denne har til Opgave at varetage Fagforeningernes Interesser overfor Parlamentet, at overlevere Parlamentet de Krav som Fagforeningerne fremsætter til Lovgivningsmagten og at indkalde til de ordinære Fagforeningskongresser.

Den i England bestaaende Landscentral som er tilsluttet det internationale Sekretariat er derimod en Sammenslutning af Fagforeninger, som betaler faste Bidrag til gensidig Strejkeunderstøttelse efter lovmæssig fastsatte Satser. Mange af Englands Fagforeninger mener ikke at have denne Sammenslutning nødig, eller ogsaa mener de ikke at kunne fremskaffe de fordrede Bidrag.

England og Italien har ikke indsendt Opgivelser om Indtægter og Udgifter for samtlige Organisationer. Dette har sin Grund i, at Fagforenings-Statistiken i disse Lande bliver udarbejdet af officielle Bureauer, og Beretningerne indgaar ikke til Fagorganisationerne. Det var ønskeligt om disse selv bearbejdede de fra de tilsluttede Organisationer leverede statistiske Skemaer og at disse efter Bearbejdelsen overleveredes til det statistiske Bureau. Paa denne Maade vilde fremkomme en til dette Formaal brugbar Fagforeningsstatistik. Fra Belgien, Finland og Spanien mangler endvidere Oplysninger om Indtægter og Udgifter for de faglige Landscentraler.

Tabel III. viser for Aarene 1909 og 1910 det samlede Antal Fagforeningsmedlemmer samt hvormange af disse der tilhører Landscentralerne. Antallet af Medlemmer indenfor Landscentralen i Aaret 1910 stemmer ikke overens med de i foregaaende Aar opgivne Tal. Ved en Misforstaaelse har Belgien opgivet Medlemsantal for Organisationer som kan gælde for Klasse-Organisationer, men som ikke alle tilhører Landscentralen. Dette er ogsaa sket for nogle Aar siden. Disse Tal er blevet rettet.

Ved disse Rettelser bliver ogsaa Tallene, som angiver det samlede Medlemsantal i de til det internationale Sekretariat hørende Fagorganisationer forandrede.

Med Hensyn til disse Tal har det ogsaa i en anden Henseende været nødvendigt at foretage en Prøvelse. I enkelte Aar var der kun angivet Tallet paa de Medlemmer, for hvem der var betalt Bidrag, og de Lande, som stod i Restance med Bidrag, var udeladt. Disse Bidrag er blevet efterbetalt, hvorfor Medlemsantallet er forhøjet i tilsvarende Grad. De efterfølgende Tal er derfor ikke ganske de samme som i de foregaaende Aar:

Til det internationale Sekretariat var tilsluttet, i

1904...	14 Landscentraler	m. 2,378,975	Medl.
1905...	14	— 2,849,680	—
1906...	14	— 3,706,425	—
1907...	16	— 4,079,805	—
1908...	17	— 4,313,516	—
1909...	20	— 5,859,257	—
1910...	20	— 6,121,711	—
1911...	19	— 6,900,995	—

Ogsaa i Beretningsaaret er der sket en betydelig Stigning af Medlemsantallet i de til Landscentralerne hørende Organisationer, nemlig 779,000. Siden det internationale Sekretariats Oprettelse har den internationale Forbindelse mellem Fagorganisationerne bredt sig paa en overordentlig glædelig Maade. Ganske vist er, som nærmere berørt, Fagforeningsbevægelsen i de enkelte Lande ikke helt sammensluttet, men ogsaa her kan man konstatere, at der Aar for Aar viser sig en fremadskridende Endrægtighed indenfor Arbejderklassen. Paa samme Maade som de internationale Sammenslutninger af Organisationer indenfor samme Fag viser, at Arbejderne her har forenet sig udover Landenes Grænser, saaledes er den samlede Arbejderklasse blevet forenet gennem det internationale faglige Sekretariat. Men selv om vi ikke er tilfredse

med de Resultater, vi har naaet i denne Henseende, saa kan vi dog med Glæde se tilbage paa det, der er udrettet. Vejen er beredt, og Arbejderklassen vil ikke vige fra den, før Maalet er naaet.

Tabel I. Landscentralerne er tilsluttet

Land	Fagforbund og Medl.				Enkeltstaaende Fagforen. og Medl.				Samlet Medlemsantal			Deraf i Landbr.	
	Antal Forbund	Antal Medlemmer			Antal Fagforen.	Antal Medl.						Antal Organisat.	Antal Medlem.
		Mandlige	Kvindl.	Ialt		Mdl	Kvl	Ialt	Mandlige	Kvindl.	Ialt		
1. England	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	861,482	—	—
2. Frankrig	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	450,000	—	—
3. Belgien	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77,224	—	—
4. Holland	31	48,789	3,267	52,056	1	179	—	179	48,968	3,267	52,235	1	1,130
5. Danmark	55	93,538	11,350	104,888	6	374	7	381	93,912	11,357	105,269	—	—
6. Sverrig	27	75,659	4,470	80,129	—	—	—	—	75,659	4,470	80,129	—	—
7. Norge	22	50,128	2,800	52,928	8	547	—	547	50,675	2,800	53,475	—	—
8. Finland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19,640	—	—
9. Tyskland	53	2,142,431	197,354	*2,339,785	—	—	—	—	2,142,431	197,354	*2,339,785	1	13,228
10. Østrig	53	372,726	46,879	419,605	7	1188	1112	2,300	373,914	47,991	421,905	1	1,626
11. Bosnien-Herzegowina	15	4,961	307	5,268	1	319	—	319	5,280	307	5,587	—	—
12. Kroatien-Slavonien	10	7,103	—	7,103	2	79	—	79	7,182	—	7,182	—	—
13. Ungarn	27	83,941	5,362	89,303	14	5508	369	5,877	89,449	5,731	95,180	1	2,988
14. Serbien	24	?	?	8,337	—	—	—	—	?	?	8,337	—	—
15. Rumænien	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,000	—	—
16. Svejts	21	71,271	6,848	78,119	—	—	—	—	71,271	6,848	78,119	—	—
17. Italien	17	?	?	163,556	58	?	?	220,890	?	?	384,446	1	153,087
18. Spanien	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80,000	—	—
19. De foren. Stater	115	?	?	1,775,000	?	?	?	?	?	?	1,775,000	—	—

* Inklusive Hustyende og Landarbejderforbundene.

Tabel II. Medlemsantallet i de Organisationer der er tilsluttet Landscentralerne.

Land	1907	1908	1909	1910	1911	Til- eller Afgang lige overfor 1910	
						Antal	pCt.
1. England	689,974	700,937	703,091	710,994	861,482	+ 150,488	+ 21,17
2. Frankrig	203,273	294,918	357,764	340,000	450,000	+ 110,000	+ 32,35
3. Belgien	55,840	67,412	73,361	68,984	77,224	+ 8,240	+ 11,94
4. Holland	32,270	36,893	40,628	44,120	52,235	+ 8,115	+ 18,39
5. Danmark	90,806	97,231	98,643	101,563	105,269	+ 3,706	+ 3,65
6. Sverrig	188,284	169,776	108,079	85,176	80,129	÷ 5,047	÷ 5,93
7. Norge	39,070	47,212	43,570	46,397	53,475	+ 7,078	+ 15,26
8. Finland	25,197	24,009	19,928	15,346	19,640	+ 4,294	+ 27,98
9. Tyskland	1,865,506	1,831,731	1,832,667	2,017,298	*2,339,785	+ 322,487	+ 15,99
10. Østrig	463,671	482,279	415,256	400,565	421,905	+ 21,340	+ 5,33
11. Bosnien-Herzegowina	—	3,117	3,690	6,086	5,587	÷ 499	÷ 8,20
12. Kroatien-Slavonien	—	—	4,198	5,108	7,182	+ 2,074	+ 40,60
13. Ungarn	142,030	102,054	85,266	86,478	95,180	+ 8,702	+ 8,06
14. Serbien	5,434	3,238	4,462	7,418	8,337	+ 919	+ 12,39
15. Rumænien	—	—	8,515	8,515	6,000	÷ 2,515	÷ 29,54
Bulgarien	1,509	2,474	3,020	3,000	—	—	—
16. Svejts	71,404	67,348	66,174	63,863	78,119	+ 14,256	+ 22,32
17. Italien	190,422	337,092	359,383	359,383	384,446	+ 25,063	+ 6,97
18. Spanien	32,612	44,912	43,562	40,984	80,000	+ 39,016	+ 95,20
19. De forenede Stater	—	—	1,588,000	1,710,433	1,775,000	+ 64,567	+ 3,77

* Inklusive Hustyende og Landarbejderforbundene.

Tabel III. Antal Fagforeningsmedlemmer.

Land	Ialt		Tilsluttet Landscentraler	
	1910	1911	1910	1911
England	2,440,723	3.010,346	710,994	861,482
Frankrig	977,350	1,029,238	340,000	450,000
Belgien	138,928	[1] 92,735	68,984	[2] 77,224
Holland	143,850	153,689	44,120	52,235
Danmark	123,864	128,224	101,563	105,269
Sverrig	121,180	116,500	85,176	80,129
Norge	47,453	53,830	46,397	53,475
Finland	24,928	[3] 19,640	15,346	19,640
Tyskland	2,688,144	3,061,002	2,017,298	2,339,785
Østrig	451,232	496,263	400,565	421,905
Bosnien-Herzegovina	6,269	[3] 5.587	6,086	5,587
Kroatien-Slavonien	6,805	8,504	5,108	7,182
Ungarn	86,778	95,180	86,478	95,180
Serbien	7,418	8,337	7,418	8,337
Rumænien	8,515	6,000	8,515	6,000
Bulgarien	[3] 3,000	—	3,000	—
Svejts	93,797	[3] 78,119	63,863	78,119
Italien	783,538	709,943	359,383	384,446
Spanien	40,984	80,000	40,984	80,000
De forenede Stater	[3] 1,710,433	[4] 2,282,361	1,710,433	1,775,000
	9,905,189	11,435,498	6,121,711	6,900,995

[1]) Antal Medlemmer i de paa den moderne Arbejderbevægelses Grundlag staaende Organisationer. [2]) Antal Medlemmer i Organisationer, som er tilsluttet »der Gewerkschaftskommission«. [3]) Tilsluttet Landscentralen. [4]) Desuden 3,000,000 Medlemmer i to Organisationer i Landbruget (Farmere), men som ikke kan henregnes til egentlige Arbejder-Fagforeninger.

Lønbevægelser og Konflikter.

Brolæggerne i Korsør og Slagelse. Entreprenørforeningen i de nævnte Byer har opsagt den nugældende Overenskomst med Brolæggerne til Udløb 1. April 1913.

Karetmagere og Snedkere i Hillerød. Som tidligere meddelt havde de to Fag varslet Strejke hos Fabrikant *P. Nordsteen,* som havde opsagt den gældende Priskurant til Udløb 1. Januar 1913. Det havde nemlig ikke været muligt at faa et Forslag til en ny Prisliste rettidig tilstillet og Arbejderne vilde ikke løbe den Risiko at komme til at arbejde paa Timeløn den halve Vinter, som de nogle Gange tidligere har maattet, naar Hr. Nordsteen sagde Priskuranter op og halede Forhandlinger om nye ud i en Uendelighed.

Da Strejkevarslet var fremsendt, kom Forslaget til en ny Overenskomst. Det gik ud paa *Reduktioner mellem 15 og 20 pCt.*

Ved et Møde d. 6. Januar hvor Jærnindustriens Sammenslutning var repræsenteret sammen med ovennævnte, toges Opsigelsen tilbage af Fabrikanten efter at enkelte Omlægninger *uden Prisreduktioner* havde fundet Sted, og den til d. 10. Januar varslede Strejke aflystes.

Overenskomsten gælder 1 Aar.

Specifikation over Indsamlingen til Lock-outen i Finland.

(2den Bidragsliste.)

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Marmor- og Granitsliberne, København, Kr. 7.50, Struer 11.70, Viborg 7.25, Odense, G: 15.00, ialt Kr. 41.45. Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggernes Forbund Kr. 50.00, Aarhus Afdeling Aarhus 2.70, Vejle 5.00, ialt Kr. 57.70. Dansk Elektrikerforbund: Kr. 150.00. Dansk Kedel- og Maskinpasserforbunds Afdelinger: Esbjerg Kr. 7.00; Rønne 2.50, ialt Kr. 9.50. Malerforbundet: Kr. 83.30. Møllerіarbejderforbundets Afd. i Aalborg Kr. 12.00. Skand. Sadelmager- og Tapetsererforbunds Afd., Stockholm, Kr. 7.25. Dansk Slagteriarbejderforbunds Afdelinger i Ringsted Kr. 18.25, Hadsund 2.00, Skanderborg 3.00, Vejle 12.00, Thisted 7.00, ialt Kr. 42.25. Dansk Stenarbejderforbund 5.00, Dansk Tekstilarbejderforbund: Kr. 73.15.

Bidragslisten sluttet den 9. Januar.

E. Svendsen.

Rettelse: I forrige Bidragsliste stod opført Hattearbejderforbundets Afdeling, Lyngby Kr. 43.00, skal være Hattearbejderforbundets Afdelinger.

Arbejdsløsheden

i Oktober Maaned 1912.

For Oktober Maaned 1912 er der blevet meddelt Oplysning om Arbejdsløsheden af 58 Fag eller Organisationer for ialt ca. 98,400 Arbejdere. Nedenstaaende Oversigt omfatter imidlertid ca. 4,200 Arbejdere flere eller ialt ca. 102,600 Arbejdere, idet de givne Oplysninger af Hensyn til Sammenligningen med de foregaaende Maaneder paa enkelte Punkter er blevet suppleret med et skønsmæssigt Tillæg.

Antallet af Arbejdsløse blandt de 102,600 Arbejdere var ved Maanedens Udgang ca. 4,530 eller 4,4 pCt., og Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 95,100 eller 0,9 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysning fra Oliemøllere, Skraatobaksarbejdere, Rebslagere, Telefonarbejdere, Keramisk Forbund, Glasarbejdere, og Bogbindere. Desuden er de meddelte Oplysninger ret ufuldstændige for Syersker, Murere i Provinserne, Sadelmagere i Provinserne, Stenarbejdere, Dansk Arbejdsmandsforbund og Kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	94	94	1	7	450	450	4	100	544	544	5	107
Bagere	1035	1035	225	3380	1018	1018	84	1655	2053	2053	309	5035
Sukkervarearbejdere	142	142	1	48	67	67	1	26	209	209	2	74
Bryggeriarbejdere	2117	2117	15	215	1314	1314	15	309	3431	3431	30	524
Mineralvandsarbejdere	60	60	0	0	—	—	—	—	60	60	0	0
Slagteriarbejdere	212	212	23	669	1847	1847	25	520	2059	2059	48	1189
Tobaksarbejdere	3234	3234	116	2898	1692	1692	25	721	4926	4926	141	3619
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	1285	1175	38	1145	3098	3015	66	2057	4383	4160	104	3202
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skrædere	2150	2150	54	698	1443	1443	11	217	3593	3593	65	915
Syersker	128	84	5	70	190	72	7	120	318	156	12	190
Handskemagere	64	64	0	0	12	12	0	0	76	76	0	0
Hattearbejdere	134	134	36	907	74	74	2	57	208	208	38	964
Skotøjsarbejdere	2007	2007	131	3566	884	884	13	438	2891	2891	144	4004
Jordarbejdere, Bygnings- og Møbelindustri.												
Murere	1484	1484	179	1074	4146	1747	42	659	5630	3231	221	1733
Murarbejdsmænd	843	843	51	1948	—	—	—	—	843	843	51	1948
Hustømrere	1303	1303	173	2668	3045	3024	87	1293	4348	4327	260	3961
Skibstømrere	—	—	—	—	369	359	19	618	369	359	19	618
Snedkere	3157	3157	106	7235	3322	3322	143	3227	6479	6479	249	10462
Billedskærere	86	86	9	175	47	47	4	71	133	133	13	246
Malere	1700	1650	17	1023	1913	1812	102	600	3613	3462	119	1623
Sadelmagere	678	625	8	197	365	229	2	69	1043	854	10	266
Stukkatører	74	74	17	411	12	12	2	32	86	86	19	443
Skiferdækkere	10	10	6	74	—	—	—	—	10	10	6	74
At overføre	21997	21740	1211	28408	25308	22440	654	12889	47305	44150	1865	41197

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	21997	21740	1211	28408	25308	22440	654	12889	47305	44150	1865	41197
Gas- og Vandarbejdere	65	65	2	52	—	—	—	—	65	65	2	52
Skorstensfejere	60	60	4	90	—	—	—	—	60	60	4	90
Ovnsættere	12	12	0	0	—	—	—	—	12	12	0	0
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	575	575	25	516	1535	1535	45	928	2110	2110	70	1444
Bødkere	265	265	14	322	447	447	41	790	712	712	55	1112
Drejere	83	83	6	195	215	215	10	234	298	298	16	429
Karetmagere	289	289	4	24	481	481	15	277	770	770	19	301
Barnevognsarbejdere	27	27	2	84	—	—	—	—	27	27	2	84
Korkskærere	180	180	7	100	30	30	4	100	210	210	11	200
Børstenbindere	153	153	3	74	125	90	7	165	278	243	10	239
Kurvemagere	121	121	0	0	—	—	—	—	121	121	0	0
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	98	98	3	67	97	97	0	12	195	195	3	79
Hvidgarvere	38	38	2	54	29	29	1	23	67	67	3	77
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Pottemagere	58	58	1	27	45	45	2	35	103	103	3	62
Stenarbejdere	116	—	—	—	390	193	15	340	506	193	15	340
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv-, Elektropl.	181	181	5	88	109	109	2	51	290	290	7	139
Blikkenslagere	660	660	35	716	450	450	0	94	1110	1110	35	810
Filehuggere	18	18	0	0	—	—	—	—	18	18	0	0
Metaltrykkere	73	73	0	21	—	—	—	—	73	73	0	21
Jern- og Metalslb.	81	81	8	144	44	44	0	0	125	125	8	144
Gørtlere og Metalarb.	306	306	6	204	81	81	0	14	387	387	6	218
Instrumentmagere	28	28	1	15	—	—	—	—	28	28	1	15
Smede og Maskinarb.	6400	6400	411	7283	5267	5267	139	2334	11667	11667	550	9617
Formere	350	350	17	473	1050	1050	31	989	1400	1400	48	1462
Elektrikere	547	547	3	18	371	371	2	30	918	918	5	48
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	189	157	0	0	957	948	1	12	1146	1105	1	12
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	301	276	12	362	84	84	2	57	385	360	14	419
Typografer	2355	2355	82	3292	1365	1339	50	1471	3720	3694	132	4763
Sømænd									2000	2000		
Søfyrbødere									1200	1200		
Kedel- og Maskinpass.	579	579	6	183	780	780	15	290	1359	1359	21	473
Kelnere	674	674	97	2400	325	325	42	1200	999	999	139	3600
Dansk Arbejdsmandsf.	12500	10324	888	19306	19500	13278	500	6484	32000	23602	1388	25790
Arbejdsm. Fagforening f. Gentofte og Lyngby.	—	—	—	—	707	707	0	3	707	707	0	3
Kvindeligt Arbejderf.	2129	1819	92	1540	624	365	4	316	2753	2184	96	1856
Tilsammen	51508	48567	2947	66058	60416	50860	1582	29038	115124	102627	4529	95096

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 29 ❋ KØBENHAVN DEN 18. JANUARR 1913 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde og Generalforsamling. Grænseudvalgets Kendelser. En Frifindelsesdom. Gensidighedsforbindelse. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene hos Schønning og Arvé. Sadelmagere og Tapetserere i Provinserne. Træindustriarbejderne i Køge). Ny Fællesorganisation. Nyt Fagblad. Specification over Indsamlingen til Lock-outen i Finland. Kongresser.

De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde og Generalforsamling.

I Henhold til De samvirkende Fagforbunds Love og Forretningsudvalgets nærmere Bestemmelser vil det ordinære Repræsentantskabsmøde blive afholdt den 21. og 22. April og den ordinære Generalforsamling i de nærmest paafølgende fire Dage, i begge Tilfælde i Enghavevejens Forsamlingsbygning i København.

Af Hensyn til Behandlingen af Reorganisationsudvalgets Betænkning og Forslag er der denne Gang ansat en Dag mere til de to repræsentative Forsamlingers Forhandlinger, end der tidligere er anvendt.

Grænseudvalgets Kendelser.

Sag Nr. 9.

Nærværende Sag er først efter Henvisning under 21. Februar 1912 fra De samvirkende Fagforbund behandlet i Udvalget til Afgørelse af Grænsestridigheder den 26. Februar s. A., og Resultatet heraf blev, at Parterne, Det kommunale Arbejderforbund og Murernes Fagforening i København, indvilgede i at forsøge paa selv at forhandle sig til Rette om den opstaaede Strid, som gaar ud paa, at Murernes Fagforening kræver overført til sig 6 à 8 Murere, som er Medlemmer af det kommunale Arbejderforbunds Afdeling for kommunale Haandværkere, og som er beskæftigede ved Københavns Kommunes Gasværker.

De derefter mellem Parterne plejede Forhandlinger førte imidlertid ikke til Enighed, og med Skrivelse af 16. Juli 1912 anmodede De samvirkende Fagforbund paany Grænseudvalget om at optage Sagen til Behandling, hvilket ogsaa skete, og den 23. September afholdtes der paany Møde i dette, ved hvilket Parterne var til Stede, og herunder har Murernes Fagforening i København opretholdt sin Fordring om, at de paagældende kommunale Murere skal overgaa til deres Organisation, og til Støtte for denne Fordring har man fra Murernes Side anført følgende:

at de kommunale Murere i sin Tid har været Medlemmer af Murerforbundet, men har meldt sig ind i den kommunale Haandværkerforening for at spare Kontingent — specielt til Fagets Arbejdsløshedskasse,

at Direktøren for Københavns Belysningsvæsen har afvist at træffe Aftale med Murernes Fagforening om Løn- og Arbejdsvilkaar for de kommunale Murere under Henvisning til, at kun en Del af dem staar i Murerforbundet,

at Murerforbundets Akkordpriskurant anvendes ved Udførelsen af Akkordarbejde for det kommunale Forbunds Medlemmer og i

visse Tilfælde (ved Udførelsen af de saakaldte fri Akkorder) paa en saadan Maade, at det ikke stemmer med den nævnte Akkordpriskurants Forudsætninger, samt endelig

at de kommunale Murere i København har en betydelig lavere Timeløn (67½ Øre) end de kommunale Murere paa Frederiksberg (76 Øre), som staar i Murerforbundet.

Det kommunale Arbejderforbund har herimod gjort gældende:

at det ikke er i Besiddelse af Midler til at kræve sine Medlemmers Overgang til en anden Organisation, men at man har vedtaget, at der ikke mere optages organiserede Haandværkere i den komnunale Haandværkerforening, med mindre vedkommende Organisation billiger det,

at de paagældende Murere er Medstiftere af den kommunale Haandværkerforening, der atter er Medlem af Arbejdernes Fællesorganisation i København, og

at der fra Juni 1911 bestaar en Overenskomst paa 3 Aar for kommunale Bygningshaandværkere (Murere, Tømrere og Malere).

Udvalget til Afgørelse af Grænsestridigheder er af den Mening, at det ikke kan siges at være Det kommunale Arbejderforbund, der paa noget Tidspunkt har været ude for at organisere de kommunale Haandværkere. Disse staar da ogsaa sædvanligvis i deres respektive Forbund, lige saa vel som Kommunens Belysningsarbejdere staar organiserede i Dansk Arbejdsmandsforbund. Det maa derfor være de paagældende Haandværkere selv, der har følt Trang til at faa dannet den saakaldte kommunale Haandværkerforening, der saa har søgt og opnaaet Optagelse i Det kommunale Arbejderforbund, hvis Virkefeldt maa være de saakaldte budgetmæssigt lønnede kommunale Bestillingsmænd og Funktionærer.

Udvalget maa herefter som sin Opfattelse slaa fast, at det hidtidige Forhold, hvorunder de forskellige hos Københavns Kommune saavel som de hos andre Kommuner beskæftigede Haandværkere, har Pligt til at tilhøre deres respektive Fags Organisation, bør bibeholdes, og da det tilmed staar for os som ganske utvivlsomt, at Murerfagets overenskomstmæssige Forhold taler derfor, bør de paagældende Murere overgaa til at blive Medlemmer af Murerforbundet i Danmark.

En Frifindelsesdom.

En Elektriker, *Willy Kreisler,* som var blevet ekskluderet af Elektrikernes Fagforening, anlagde Sag mod denne ved Den kongelige Landsoverret samt Hof- og Stadsret i København og forlangte sig genindsat i sine Rettigheder og Erstatning tilkendt.

I en Dom, der faldt d. 6. Januar i Aar, frikendte Retten imidlertid Fagforeningen.

Nedenstaaende Udskrift af Rettens Domsprotokol givet et Billede af denne ikke uinteressante Sag:

»Paa en den 30. Juli 1911 af de Indstævnte Elektrikernes Fagforening afholdt Generalforsamling blev det enstemmig vedtaget at ekskludere Citanten, Elektriker Willy Kreisler, af Foreningen paa Grund af Ukollegialitet. Citanten har derefter under denne Sag paastaaet de Indstævnte tilpligtede under en daglig Mulkt at genoptage ham i Fagforeningen samt at betale ham for det ham ved Eksklusionen tilføjede Tab en Erstatning, som han under Sagen endelig har opgjort til 1303 Kr. 80 Øre.

Saavel i Forligsklagen af 19. September 1911 som i Stævningen af 26. s. M. og i et Indlæg fremlagt 22. November 1911 har Citanten støttet sin Paastand paa, at han er bleven ekskluderet ganske uden Grund, idet han ikke havde gjort sig skyldig i noget Forhold, der kunde have berettiget Generalforsamlingen til at ekskludere ham.

Efter at der derpaa fra de Indstævntes Side var optaget et Tings-

vidne til Oplysning i Sagen, har Citanten i Indlæg fremlagt den 5. Juni 1912 gjort gældende, at Generalforsamlings-Beslutningen om hans Eksklusion er formelt ugyldig, fordi han, der ikke var til Stede paa den paagældende Generalforsamling, ikke forud var bekendt med, at Spørgsmaalet om hans Eksklusion skulde behandles paa den, da han ikke havde faaet nogen Meddelelse herom, og da der ikke paa Dagsordenen for Mødet var anført noget herom.

De Indstævnte har protesteret imod, at der tillægges den sidst anførte Indsigelse nogen Betydning, idet de har gjort gældende, at denne er for sent fremsat, og da Citanten ikke har anført nogen fyldestgørende Grund til, at det anførte Anbringende ikke tidligere er bleven fremsat, vil denne de Indstævntes Protest være at tage til Følge, og Sagens Udfald vil herefter være at gøre afhængig af, om Beslutningen om Citantens Eksklusion maa antages at være reelt begrundet.

De Indstævnte, der procedere til Frifindelse, har gjort gældende, at dette har været Tilfældet, og har henvist til, at Beslutningen er vedtaget i Henhold til § 1 g i Lovene for Afdelingerne af Dansk Elektriker-Forbund. Den nævnte Lovbestemmelse er saalydende:

»Ethvert Medlem, der handler uhæderligt, ukollegialt eller i Strid med bestaaende Regler, tagne af Arbejderne til Beskyttelse af deres Interesser, kan ekskluderes paa enhver Generalforsamling med en Majoritet af $^2/_3$ af de afgivne Stemmer.«

De Indstævnte har for det første anbragt, at det følger af den citerede Lovbestemmelse, at det er endeligt overladt til Generalforsamlingen at afgøre, om der foreligger de i Bestemmelsen nævnte Grunde til Eksklusion, men heri kan der ikke gives den Medhold, da den nævnte Lovbestemmelse efter sit Indhold ikke kan antages at udelukke noget Medlem fra at bringe Spørgsmaalet om han med Rette er ekskluderet af Foreningen for Domstolene.

Dernæst har de anbragt, at Citanten har handlet ukollegialt og uhæderligt, og at Beslutningen om hans Eksklusion derfor har været berettiget. I saa Henseende har de anbragt, at han bl. a. har gjort sig skyldig i følgende Forhold:

Under en Lock-out i Elektrikerfaget i Foraaret 1911 blev det paa en den 14. Marts s. A. afholdt Generalforsamling vedtaget at paaligne Medlemmer, der havde Arbejde under Lock-outen, et Ekstrakontingent af 2 Kr. 50 Øre om Ugen til Understøttelse til de lock-outede Medlemmer. Citanten, der paa det anførte Tidspunkt havde Arbejde paa Orlogsværftet, talte paa Generalforsamlingen imod Forslaget, idet han gjorde gældende, at Ekstrakontingentet burde fastsættes i Forhold til Ugelønnen, der for Elektrikerne paa Orlogsværftet var lavere end for andre Medlemmer, der havde Arbejde. Da Forslaget imidlertid blev vedtaget, anmodede han samme Dag Overelektroingeniøren paa Orlogsværftet om Afsked fra den 17. s. M. idet han anførte Sygdom som Afskedigelsesgrund, og efter saaledes at have faaet sin Afsked meldte han sig den 20. s. M. til Formanden for Elektriker-Forbundet som afskediget uden at gøre Formanden bekendt med, at han selv havde søgt sin Afsked under Angivelse af Sygdom, og oppebar derefter som Lock-out-understøttelse i Tiden fra 20, Marts 1911 til 22. Maj s. A. 80 Kr. Idet de Indstævnte har anført, at Citanten, saafremt han havde meldt sig syg, kun kunne have opnaaet at blive fri for at betale Kontingent, men ikke kunde gøre Krav paa Understøttelse, og at han, saafremt han havde meldt sig som arbejdsløs, ifølge Arbejdsløshedskassens Vedtægter paa det daværende Tidspunkt kun kunde gøre Krav paa Understøttelse i 5 Dage à 1 Kr. 50 Øre pr. Dag, har de anbragt, at han, ved som anført under urigtige Anbringender at skaffe sig den fornævnte Lock-out-Understøttelse, har gjort sig skyldig i en i højeste Grad ukollegial Handling.

Da Rigtigheden af denne de Indstævntes Sagsfremstilling er bestyrket ved de under Sagen tilvejebragte

Oplysninger, og da der maa gives dem Medhold i, at denne Optræden fra Citantens Side maa betegnes som stridende mod Lovenes § 1 g, findes Generalforsamlingsbeslutningen om hans Eksklusion af Foreningen at maatte anses for berettiget. Herefter vil de Indstævntes Frifindelsespaastand være at tage til Følge, uden at det findes fornødent at komme ind paa, hvad de har anbragt om forskellige andre af Citanten udviste Forhold.

Sagens Omkostninger, som begge Parter har paastaaet sig tilkendt, findes Citanten at burde godtgøre de Indstævnte med 100 Kr.

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte, Elektrikernes Fagforening, bør for Tiltale af Citanten, Elektriker Willy Kreisler, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler Citanten til de Indstævnte med 100 Kr. inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse under Adfærd under Loven. Intet Stempelforbehold.

Gensidighedsforbindelse
under Strejker og Lock-outer mellem Skotøjsarbejderforbundene i Danmark, Norge og Sverrig.

Ved en Stockholmer-Konference, der afsluttedes d. 6. September 1912, enedes Repræsentanter for Skotøjsarbejderforbundene i de 3 skandinaviske Lande om et Forslag til en Overenkomst om Støtte under Strejker og Lock-outer.

Dette Forslag er senere forelagt og tiltraadt af de 3 Organisationer, idet det er vedtaget ved Urafstemninger i Danmark og Norge og sidst paa det svenske Forbunds for nylig afholdte Kongres.

Vedtagelsen, som har Interesse langt ud over Skotøjsarbejdernes Kreds, er saalydende:

§ 1. Strejker eller Lock-outer, som ikke omfatter 25 % af ovennævnte Forbunds Medlemstal, er vedkommende Forbund selv forpligtet til at understøtte.

§ 2. Naar et af de solidariske Forbund har 25 og indtil 50 % af sine Medlemmer i Konflikt, har dette Forbund Ret til en Understøttelse af 25 Øre pr. Medlem pr. Uge af de andre Forbund, for hele det Antal Medlemmer, som denne Forbindelse omfatter.

§ 3. Naar et af de solidariske Forbund har 50 og indlil 100 % af sine Medlemmer i Konflikt, har dette Forbund Ret til en Understøttelse af 50 Øre pr. Medlem pr. Uge af de andre Forbund, for hele det Antal Medlemmer, som denne Forbindelse omfatter.

§ 4. Har de bidragydende Forbund samtidig Paaligning til sit eget Lands faglige Landsorganisation af 50 Øre pr. Medlem nedsættes Bidragssummen med 25 %.

§ 5. Har de bidragydende Forbund samtidig Paaligning til sit eget Lands faglige Landsorganisation af 1 Kr. pr. Medlem, nedsættes Bidragssummen med 50 %.

§ 6. Har de bidragydende Forbund 5 % af sine Medlemmer i Konflikt, har det Ret til af Bidragssummen at gøre Afdrag efter nedenstaaende Skala:

Er af hele Medlemsantallet i Konflikt

5—10 %	afdrages	30 %
10—15 »	—	45 »
15—20 »	—	60 »
20—25 »	—	80 »
over 25 »	—	100 »

§ 7. De i §§ 2 og 3 fastsatte Understøttelsesbeløb beregnes altid efter det mindste Forbunds hele Medlemsantal i den sidst forløbne Maaned. (Mellem Danmark og Sverrig beregnes efter det danske Forbunds Medlemsantal.)

§ 8. Understøttelsen gælder efter ovenstaaende Beregning i 3 Maaneder. Fortsættes Konflikten ud over den Tid, sammentræder Repræsentanter for de 3 Forbund for at fastsætte Understøttelsens Størrelse.

§ 9. I alle Tilfælde, hvor der kan ventes Udbrud af en Strid af saadant Omfang, at den her trufne Overenskomst kan tænkes at komme i Anvendelse, skal vedkommende Forbunds Bestyrelse saa betids som muligt underrette de andre Forbunds Bestyrelser herom, hvorefter disse umiddelbart efter fremsender udførlig Redegørelse over Stillingen i de respektive Lande, samt meddeler i hvor stor Udstrækning Understøttelse kan ydes.

§ 10. De solidariske Forbund udveksler Regnskaber over de Konflikter, hvor de har understøttet hverandre, saasnart vedkommende Regnskaber er afsluttet.

§ 11. Denne Overenskomst gælder fra 1. Januar 1913 til 1. Juli 1914 og skal da revideres.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene hos Schiønning & Arvé. Ved et Fællesmøde den 11. Januar drøftedes et Erstatningskrav Gummifirmaet *Schiønning & Arvé*

havde rejst overfor Fabriksarbejdernes Forbund i Anledning af, at dets Medlemmer for nogen Tid siden iværksatte en Dags Strejke fordi en Arbejder var blevet afskediget.

Arbejdernes Repræsentanter vilde ikke yde nogen Erstatning, og Mødet endte uden Resultat efter en Debat om Sagens Principer.

Arbejdsgiverne vilde senere optage Spørgsmaalets eventuelle Henvisning til Den faste Volegiftsret.

Sadelmagere og Tapetserere i Provinserne. Foruden tidligere meddelte Overenskomster har Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund i afvigte Efteraar sluttet i *Hillerød* og *Ringkøbing*, hvor Mindstelønningerne hævedes fra 30—35 til 37—45 Øre og i *Silkeborg* fra 35—37 til 40—42 Øre.

Træindustriarbejderne i Køge. Den 19. Decbr. 1912 nedlagde 43 Træindustriarbejdere Arbejdet paa A/S Køge Trævarefabrik.

Den nævnte Dag var Fabrikkens Bestyrer kommen ind i Værkstedet, og da han saa en af Arbejderne staa lænet over et Bord i Samtale med en Kollega, tog han en Kapsko, der laa lige indenfor Døren og kastede den over paa det Bord Arbejderen stod ved. Kapskoen sprang i Vejret og ramte Arbejderen i Hovedet. Træindustriarbejderforbundets Medlemmer paa Arbejdspladsen traadte kort efter, da Middagspausen indtraf, sammen til en Konference, og da der før har været stærk Misfornøjelse med Bestyrerens Optræden, fordi han ikke generede sig for at benytte Skældsord overfor Arbejderne, besluttede disse ikke at fortsætte Arbejdet, før de havde faaet Bestyrerens Handlemaade bedømt af Organisationerne og Sikkerhed for, at han i Fremtiden bedre overvejede sin Handlemaade end ved tidligere Lejligheder og navnlig ved Begivenheden d. 19. Decbr.

Foreningen af Provinssavværker i Østifterne, hvoraf Køge Trævarefabrik er Medlem, forlangte Mægling paa Konflikten, men ved det indvarslede Møde blev der egentlig ikke forsøgt paa at faa Sagen afsluttet, thi Mesterorganisationen forlangte Arbejdet genoptaget inden man drøftede Spørgsmaalet om Bestyrerens Stilling overfor Arbejderne.

Savværksforeningen klagede derefter til Arbejdsgiverforeningen og d. 4. Januar afholdtes et Fællesmøde om Sagen.

Ved denne Lejlighed enedes man om, at Arbejdet skulde genoptages snarest mulig efter at Bestyreren havde givet den paagældende Arbejder en uforbeholden Undskyldning.

Arbejderne meddelte samtidig Arbejdsgiverorganisationerne, at de agtede at indanke Bestyrer Nielsens hele Forhold overfor Arbejderne for Fagets Voldgiftsret den første Gang der atter maatte være Anledning til Klage over ham.

Spørgsmaalet om Strejkens Lovligheds Henvisning til Afgørelse af Den faste Voldgiftsret bortfaldt, efter at Arbejdernes Repræsentanter havde erkendt, at Mægling og Forhandling burde været forsøgt inden Strejken var blevet iværksat.

Ny Fællesorganisation.

Fra 1. Januar 1913 er der stiftet en ny Fællesorganisation ved Navn »De samvirkende Fag- og Arbejderforeninger for Lyngby og Omegn«.

De omfattede ved Starten 647 Medlemmer.

V. Aggerholm, Nærum, er valgt til Formand og *L. Sørensen*, Lundtoftevej 36, Lyngby, til Kasserer.

Nyt Fagblad.

Dansk Skibstømrerforbund har udsendt et Fagblad, der foreløbig skal udgaa som Kvartalsberetning.

Det første Numer er paa hele 10 Sider, men antagelig er det kun saa stort, fordi det indeholder et omfattende Referat af Forbundets Kongres med tilhørende Portrætgruppe af Deltagerne.

Bladet er overordentlig net udstyret og arrangeret. Arbejdernes Trykkeri i Horsens deler Æren med Forbundet herfor.

Specifikation over Indsamlingen til Lock-outen i Finland.

Arbejdsmændenes Afdeling: Skovarbejderne i Horsens Kr. 9,75; Arbejderforbund, kommunalt, Afdelingen for kommunale Tyende Kr. 15,00; Dansk Stenarbejderforbund Kr. 11,25; Tobaksarbejderforbundet i Danmark, Afdeling i Aalborg Kr. 50,00; Fredericia Kr. 15,00; Holstebro Kr. 22,25; Horsens Kr. 30,00; Hillerød Kr. 1,50; Kolding Kr. 41,77; København, Cigarsortererne Kr. 40,00; Nakskov Kr. 10,00; Nyborg Kr. 5,90; Nykøbing M. Kr. 12,00; Næstved Kr. 2,00; Odense Kr. 25,00; Svendborg Kr. 8,00; Vejen Kr. 1,80; ialt Kr. 265,22.

De til den 15. Januar 1913 indkomne og her i Bladet opførte Beløb indgaar i Regnskabet for 1912, dog ikke som Specifikation men paa hvert enkelt Forbunds Konto.

E. Svendsen.

Kongresser.

Detamerikanske Arbejderforbunds (American Federation of Labor) 32. Aarsforsamling

afholdtes i Konventions-Hallen i Rochester i Staten New York i Dagene 11.—23. November 1912. I Aabningsmødet holdtes Taler af Formanden for Lokalkomiteen, R. H. Curran, Borgmester H. H. Edgerton, Direktøren for New Yorks Arbejdsamt J. Williams, samt Formanden for New Yorks Fagforeningers Statsforbund, D. Harris. Præsidenten S. Gompers besvarede de nævnte Herrers Indledningstaler.

Paa Kongressen var mødt 355 Delegerede, herunder 9 Delegerede fra forskellige Organisationer, med hvilke der haves Gensidighedsforpligtelser (2 engelske, 1 kanadisk, 2 fra Kvindeorganisationer og 4 fra kirkelige Organisationer). De Delegerede repræsenterede 85 Forbund, 19 enkeltstaaende Fagforeninger, 75 Fællesorganisationer og 30 Statscentraler. Mandaterne for Delegerede fra to Forbund og to Fællesorganisationer erklæredes ugyldige. Mod Krystalarbejdernes Deltagelse paa Kongressen protesterede — paa Grund af en mindre Grænsestridighed — Maskinbyggerforbundet, og mod Damp- og Varmtvandsinstallatørernes Delegeredes Tilstedeværelse protesterede Gas- og Dampinstallatørernes Forbund.

I Eftermiddagsmødet nedsattes de forskellige forberedende Udvalg, og Formandens, Sekretærens og Kassererens Beretning oplæstes.

Samuel Gompers bemærkede i sin Indledning af Beretningen, at Arbejderklassens Kamp for en bedre økonomisk Stilling er en Faktor i det almindelige menneskelige Fremskridt, thi Afskaffelsen af al Nød og Kræfternes Overanspændelse bliver nu ogsaa af Videnskaben anerkendt som værende af fundamental Betydning for at forebygge Menneskeslægtens Forfald. Blandt alle de Organisationer, som i Amerika virker for en Højnelse af Folkemassen, staar Arbejderforbundet i første Række; det har allerede haft meget Held med sine gamle bevarede Grundsætninger. Ogsaa paa det politiske Omraade har det udnyttet enhver Lejlighed og ofte fremskaffet Lejlighed til at naa haandgribelige Resultater. Man har set mindre paa Midlerne end paa virkelig at naa Maalet. Arbejderforbundet tilstræber særlig Lovgivning for Folket, at tage Initiativ og give Meddelelser, thi kun ved Hjælp af dette System, i Forbindelse med en godt organiseret Arbejderbevægelse lader det sande Demokrati sig fremtvinge. Det er langt nødvendigere at bibringe Masserne den politiske Oplysning end at bibringe dem nye politiske Metoder.

Arbejderbevægelsen har i det sidste Aar gjort Fremskridt overalt, ikke alene i selve de Forenede Stater, men ogsaa i Kanada og paa Portorico. For Befolkningen paa Portorico har man forlangt amerikansk Statsborgerret.

Indenfor Arbejderforbundet bestaar der nu fem Forbund (saakaldte »Departments«) af Fagforeninger, nemlig Bygningsarbejdernes Organisationer (476,738 Medlemmer), Metalarbejdernes (214,468 Medlemmer), Bjergarbejdernes og Jærnbanearbejdernes samt for alle de Fagorganisationer, der anvender Trade Unions Label eller Fagforenings

mærke. De sidstnævnte Mærker tjener som Kendetegn for de af organiserede Arbejdere fremstillede Varer. De skal ogsaa gøre det muligt for de organiserede Arbejdere at understøtte hverandre, ved at man ved Indkøb foretrækker de med Mærkerne forsynede Varer. I Beretningsaaret (1912) forbrugte de forskellige Fag følgende Antal Mærker: Bagere og Konditorer 555 Millioner, Tobaksarbejderne 409 Mill., Cigarmagerne 29 Mill., Konfektionssyerne 45 Mill., Bryggeriarbejderne 44 Mill., Tøjhattearbejderne og Kappemagerne 5 Mill. o. s. v.

Et Afsnit af Gompers' Beretning er viet den internationale faglige Sekretær C. Legien's Besøg. Legien berejste De forenede Stater efter Indbydelse fra Arbejderforbundet og Socialist-Partiet. Saadanne gensidige Besøg tillagde Gompers stor Værd, da de er bedre egnede til at faa opklaret Arbejderbevægelsens Problemer og Stilling i de forskellige Lande, end Korrespondancer, der kun altfor ofte medfører Misforstaaelser.

Gompers anbefalede Kongressen at indbyde det internationale faglige Sekretariat til at lade den internationale faglige Konference afholde i San Francisco i 1915, i hvilken By der samme Aar skal afholdes en Udstilling i Anledning af Panamakanalens Aabning.

Det amerikanske Arbejderforbund har indledet en Kampagne for at faa Jærn- og Staalværksarbejderne organiserede. Disse Arbejdere er mest Indvandrere fra Evropa, og deres Forhold er meget daarlige, ganske særlig i Staaltrustens Virksomheder. Man vil ogsaa have sin Opmærksomhed henvendt paa Vandrearbejdernes Organisering.

Arbejderforbundets foregaaende Kongres i Atlanta havde paalagt Bestyrelsen at prøve om, hvorvidt det var tilraadeligt at udvide Forbundsloven om Mægling i Arbejdsstridigheder i Jærnbanevirksomhed til at omfatte alle ved Jærnbaneselskaberne beskæftigede Arbejdere; for Øjeblikket gælder Loven kun for Togpersonalet. Bestyrelsen kom til det Resultat, at en saadan Udvidelse ikke vilde være tilraadelig, thi dette vilde kunne blive Begyndelsen til en tvangsmæssig Mægling i Arbejdsstridigheder, og dette vilde da ogsaa være Begyndelsen til Slaveri. For denne Pris vil Arbejderforbundet ikke købe sig den faglige Fred.

»Arbejdersøndagen« er nu blevet en fastslaaet Kendsgerning saavel i de forenede Stater som i Portorico.

Forbundsparlamentet vedtog i den sidste Samling flere Arbejderbeskyttelseslove, og dette mente Gomperz kunde føres tilbage paa Fagforeningernes politiske Virksomhed; for det første var det Arbejderorganisationernes Indgriben i Valgene i 1910, der for største Delen var Skyld i, at der blev frembragt en Forandring i Repræsentanthusets Sammensætning — det republikanske Flertal forandredes til et Mindretal —, og for det andet lykkedes det ved Valget at indsætte 15 Fagforeningsmænd, der har virket for Arbejderbeskyttelseslovgivning. *Den nye Otte-Timers-Lov* indfører den daglige Otte-Timers Arbejdstid for *alle,* der beskæftiges ved Arbejder, som udføres for Forbundsregeringen. Tidligere var det saaledes, at kun de af Regeringen *direkte* beskæftigede Arbejdere kunde glæde sig over Loven, men nu gælder den ogsaa for de Arbejdere, der beskæftiges hos de private Arbejdsgivere, som har faaet overdraget Statsarbejder. Desuden vedtoges der i den sidste Samling Love angaaende en Otte-Timers-Dag for Postbude, Oprettelse af et Bureau for Børnebeskyttelse, Oprettelse af en Kommission til Undersøgelse af Forholdet mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, Nedsættelse af Portoen for Fagblade, Erstatning til Arbejdere for Ulykkestilfælde i Statsvirksomheder, Forenings- og Forhandlingsret for Post-Tjenestemænd, Forbud mod Fremstilling af Fosfortændstikker o. s. v. Et større Antal af de Love, som Arbejderforbundet har haft Andel i, var endnu ikke færdige ved Samlingens Slutning, herunder ogsaa Loven angaaende yderligere Indskrænkning af Ind-

vandring, samt Loven om Indskrænkning af retsligt Indgreb under Arbejdsstridigheder. Vedtaget blev derimod en Lov om, at Forbundssenatorerne skal vælges af Folket; men den mangler Tilslutning fra Parlamentet i tre Fjerdedele af alle Enkeltstaterne for at kunne træde i Virksomhed.

Loven om Erstatning for Ulykkestilfælde i mellemstatlige Jærnbanesamkvem blev d. 15. Jan. 1912 enstemmig anerkendt af det øverste Forbundsraad som forfatningsmæssig. Alle Jærnbaneselskabernes Indsigelser forkastedes,

De enkelte Staters Lovgivningsmagt vedtog ligeledes en Række Arbejderbeskyttelseslove, derunder ogsaa saadanne, som angaar Erstatning for Ulykkestilfælde og til Afhjælpning af Ulykker og Sygdomme foranledigede af usunde Erhverv.

Frank Morrison, Arbejderforbundets Sekretær, meddelte, at Medlemsantallet i de Forbundet tilsluttede Fagforeninger ved Aarets Slutning (Septbr. 1912) beløb sig til 1,841,268 fordelte i 112 Centralforbund, med 20,964 Afdelinger og 590 selvstændige Lokalforeninger. I September 1911 beløb Medlemsantallet sig til 1,763,614 og i September 1910 til 1,639,876 Medlemmer. Tilgangen var i 1912 77,654*) og i 1911 123,738 Medlemmer. Det Antal Medlemmer, for hvilke de tilsluttede Organisationer har betalt fuldt Aarskontingent, var i 1912 1,770,145 mod 1,761,835 i 1911, 1,562,112 i 1910 og 1,482,872 i 1909 o. s. v.

Foruden Forbundene og Lokalforeningerne var der i Septbr. 1912 endnu 5 Fagforbund (Departments), 41 Statsforeninger og 560 Indbetalingssteder under Arbejderforbundet.

Nytilsluttede i 1912 var følgende smaa Organisationer: Diamantarbejdernes Forbund (Diamond Workers' Protective Union of America) og Jærnbane-Ekspresbudenes Forbund (Brotherhood of Railway Express Messengers of America).

Følgende tre Forbund er udtraadt, nemlig et af Jærnbaneværkstedsarbejdernes Forbund (International Association of Car Workers) 7500 Medlemmer, Damp- og Varmtvandsinstallatørernes Forbund (International Association of Steam Hot Water and Power Pipe Fitters) 6,500 Medl. og det amerikanske Distriktsforbund af engelske Tømrere og Bygningssnedkere, 7878 Medl. Træarbejderforbundet (Wood Workers' International Union), som kun havde 2919 Medlemmer, har slaaet sig sammen med det amerikanske Tømrer- og Bygningssnedkerforbund. Flertallet af Forbundene har kun nogle Tusinde Medlemmer, og i 24 »Forbund« er Medlemsantallet endog under 1000. Det er paa højeste Tid, at disse Organisationer smelter sammen med beslægtede Fags Organisationer, thi selv om man ikke er Tilhænger af Systemet »Industriforbund«, saa maa man dog tilstaa, at smaa Forbund, som i Aarevis ikke kan bringe deres Medlemsantal op over nogle Hundreder, ikke har nogen Eksistensberettigelse. De er økonomisk afmægtige og de fleste af dem virker kun som Begravelseskasser.

Følgende 9 Forbund har i 1912 betalt fuldt Aarskontingent til Arbejderforbundet af mindst 50,000 Medlemmer, nemlig: Kulgrubearbejdernes 267,000, Tømrere og Snedkernes 192,300, Malere og Dekoratørernes 68,500, Maskinbyggernes 59800, Dameskræddernes 58,400, Typografernes (Sættere) 54,700, Ertsgrubearbejdernes 50,600, Formernes og Musikernes Forbund, hver med 50,000 Medl. Hos Musikerne er det dog ikke muligt at fastsætte Medlemsantallet, fordi Afdelinger med mindre end 100 Medlemmer — og det er de fleste — skal indbetale det samme Bidrag til Forbundskassen, hvad enten deres virkelige Medlemsantal er 10 eller 99. (Fortsættes).

*) Morrison angiver, at Tilgangen for 1912 har været 72,654 Medl.; det passer ikke, thi i sin Beretning for 1911 er Medlemsantallet pr. September beregnet til 1,763,614.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 30 ❋ KØBENHAVN DEN 25. JANUAR 1913 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Den faste Voldgiftsrets Kendelser. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene i Nykøbing, Falster. Kvinderne i Provinserne). Kongresser.

Den faste Voldgiftsret.

Trælagerarbejdernes Overenskomsts Ikrafttræden.

Sag Nr. 88.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 15. Januar 1913 i Sag Nr. 88: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Afdeling: Trælagerarbejdernes Fagforenings Vegne.

Efter at Overenskomsterne mellem Trælagerarbejdernes Fagforening paa den ene Side og paa den anden Side dels De samvirkende Maskinsnedkerier og Savværker, dels Tømmerhandlerforeningen med de pligtige 3 Maaneders Varsel var opsagte af Fagforeningen til Udløb henholdsvis den 15. Februar og den 1. April 1912 — idet Arbejderne ved Opsigelsen i Overensstemmelse med Overenskomsternes Forskrifter samtidig indgav Forslag til ny Overenskomst — forholdt Arbejdsgiverne sig passive indtil ganske kort før Opsigelsesvarslets Udløb, da de indbød til Forhandling om den ny Overenskomst, hvilken Forhandling tog sin Begyndelse for Maskinsnedkeriernes Vedkommende paa selve Udløbsdagen den 15. Februar s. A. og for Tømmerhandlernes Vedkommende i Slutningen af Marts s. A.

Da Forhandlingerne imidlertid ikke førte til Enighed, gik Sagen til Forhandling mellem Arbejdsgiverforeningen paa den ene Side og Arbejdsmandsforbundet og De samvirkende Fagforbund paa den anden Side, og under den saaledes mellem Centralorganisationerne bestaaende Uenighed, der iøvrigt ogsaa omfattede lignende Uenigheder i flere andre Fag, tilstillede Forligsmanden den 11. Maj 1912 Parterne et Mæglingsforslag, der under Punkt 3 var saalydende:

a. Overenskomsternes Overskrifter samt Overskrifterne paa de i Overenskomsterne optagne Priskuranter forbliver som i de gamle Overenskomster.
b. Timelønningerne forhøjes straks med 2 Øre og forhøjes yderligere med 2 Øre for Trælagerarbejderne hos Maskinsnedkerierne fra 15. Februar 1914 og for Trælagerarbejderne hos Tømmerhandlerne fra 1. April 1914.
c. Overenskomsternes Varighed er 4 Aar; Udløbstiden som i de gamle Overenkomster.«

For hele Mæglingsforslagets Vedkommende hed det endvidere i Slutningen:

> Saafremt der ved Renskriften af de endelige Overenskomster opstaar nogen Divergens om, hvad der i Henhold til ovenstaaende er vedtaget mellem Parterne, afgøres dette af et Nævn, hvoraf hver af Parterne vælger to Medlemmer, med Forligsmanden som Opmand.«

Dette Mæglingsforslag tiltraadtes den 13. Maj 1912 af samtlige de forhandlende Parter, men da dernæst, — som Sædvanen er ved slige Lejligheder — den renskrevne Overenskomst blev forelagt Trælagerarbejdernes Fagforening til Underskrift, nægtede de at underskrive uden ud-

trykkelig Garanti for, at den indgaaede Overenskomst fik tilbagevirkende Kraft fra henholdsvis 15. Februar og 1. April 1912, og da man ikke fra Arbejdsgivernes Side vilde indgaa herpaa, blev af begge Parter indbragt for det omtalte Nævn det Spørgsmaal, fra hvilken Dag den nye Overenskomst skulde træde i Kraft; og under 13. August 1912 afgav Forligsmanden følgende Opmandskendelse:

Da de i Følge Forliget af 13. Maj 1912 nedsatte Nævn til Afgørelse af, hvad der er vedtaget mellem Trælagerarbejderne og henholdsvis De samvirkende Maskinsnedkerier og Savværker og Tømmerhandlerforeningen, ikke har kunnet enes om alle de foreliggende Uoverensstemmelser, skal jeg som Opmand for de omhandlede Nævn udtale følgende:

1) . . . . . .

2) Bestemmelsen om Overenskomsternes Ikrafttræden indeholdes i Punkt b), idet de her nævnte Lønforhøjelser er angivne at skulle indtræde straks, hvilket maa forstaas som værende ved Forligets Afslutning.«

Da Fagforeningen imidlertid alligevel vægrede sig ved at underskrive Overenskomsten, har Arbejdsgiverforeningen paastaaet De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Afdeling. Trælagerarbejdernes Fagforenings Vegne kendt pligtig at respektere den indgaaede Overenskomst, saaledes som den er fortolket af den nævnte Opmandskendelse, og idømt Bod for deres Optræden.

De samvirkende Fagforbund paastaar de Indklagede frifundne, idet de gør gældende, at vel har Opmandskendelsen afgjort, at de ikke paa *Ordene i Overenskomsten* — trods de Udtryk, der efter deres Mening kunne tale for deres Standpunkt — kunde støtte et Krav paa, at de givne Lønforhøjelser skulle regnes fra henholdsvis 15. Februar og 1. April, men *at* de for dette Retskrav har et yderligere Grundlag end det, de mente at have i selve Overenskomsten, nemlig i en under de forudgaaende Forhandlinger mellem Fagforeningen og de to Arbejdsgiverorganisationer truffen Aftale.

Mod disse Organisationers Benægtelse er det vel ikke bevist, at der er givet Fagforeningen et ubetinget Tilsagn om i alle Tilfælde at ville give den eventuelle nye Overenskomst tilbagevirkende Kraft, men efter de afgivne Vidneforklaringer er der dog ikke for Retten nogen Tvivl om, at Fagforeningen under de nævnte Forhandlinger har opfattet Situationen derhen, at et saadant Tilsagn virkelig var givet; navnlig synes selve den foreliggende Situation at have gjort det naturligt og rimeligt, at et saadant Tilsagn blev givet fra Arbejdsgivernes Side, da det efter det oplyste skyldtes dem og deres Passivitet, at Tiden, forinden den gamle Overenskomst udløb, ikke — i Overensstemmelse med Hensigten med den fastsatte Opsigelsesfrist — blev brugt til Forhandlinger om en ny Overenskomst.

Men selv om saadant Tilsagn var givet, vilde det dog ikke kunne opretholdes, hvis det i de senere under Medvirkning af Centralorganisationerne førte Forhandlinger blev nødvendigt at se bort fra Tilsagnet for at opnaa vigtigere Fordele for Arbejderne, og Spørgsmaalet er derfor i første Række dette: Indeholder Forligsmandens, af rette Vedkommende tiltraadte, Mæglingsforslag ikke alene Forslag om Lønvilkaarene *for Fremtiden*, men tillige som delvis Vederlag for de deri indeholdte Lønforbedringer, Forslag om Opgivelse af et muligt tilstedeværende Krav om Lønforbedringer i Tiden *forud for Mæglingsforslagets Tiltræden?*

At Mæglingsforslaget skulde have dette Indhold, har de Indklagede bestridt, idet den nævnte særlige Aftale efter deres Anbringende ikke har været fremdragen under Forhandlingerne.

Dette sidste maa dog have Formodningen mod sig, da det maa være en naturlig Pligt for de under

Forligsmandens Medvirkning forhandlende Parter, inden han fremsætter sit Mæglingsforslag, at gøre ham bekendt med de til Udarbejdelsen af Mæglingsforslaget nødvendige Forudsætninger. Men ganske bortset herfra findes Spørgsmaalet: Hvad Mæglingsforslaget tilsigter at bestemme om Lønnen i Tiden forud for dets Vedtagelse, at være afgjort ved den senere afsagte Opmandskendelse; thi det er uomtvistet, at Parterne har forelagt Nævnet netop dette Spørgsmaal til Besvarelse og særlig overfor Nævnet har henvist til det Krav, de Indklagede mente at have i Følge en speciel Aftale.

Vel giver Opmandskendelsen ikke udtrykkeligt Svar herpaa, men naar man ved, at netop dette var Stridens Kerne, kan Kendelsen ikke forstaas paa anden Maade end derhen, at med Overenskomstens Vedtagelse er mulige Specialaftaler forud for Hovedforhandlingerne faldne bort.

Det er gjort gældende, at en Kendelse af Forligsmanden, som afgjorde, hvorledes Lønnen skulde være *før* Overenskomstens Ikrafttræden, vilde indeholde en Overskridelse af hans Opmandskompetence, der kun strakte sig til at afgøre, hvorledes Lønnen skulde være *i Følge* Overenskomsten. Men heri kan der ikke gives Medhold. Det maa netop efter Opmandskendelsen antages, at det *ved selve* Overenskomsten (dens negative Indhold) er fastsat, at der ikke før Overenskomsttiden skulde ydes de omtalte Lønforhøjelser; Opmandskendelsen er altsaa netop en Fortolkning af selve Overenskomsten — og i alle Tilfælde er Opmandens Kompetence afgjort derved, at Parterne har henskudt Spørgsmaalet til hans Afgørelse.

Spørgsmaalet er altsaa afgjort ved en gyldig Opmandskendelse, og hvad enten den indklagede Fagforening underskriver Overenskomsten eller ej, er den gældende for dem uden tilbagevirkende Kraft; men at idømme Fagforeningen Bod — Dansk Arbejdsmands-Forbund kan ikke dømmes paa egne Vegne i nærværende Sag — fordi de har ønsket et ikke helt klart Spørgsmaal afgjort ved Retten, før de underskriver, er der ingen Anledning til. Den tabende Part findes derimod at burde betale Sagens Omkostninger efter Omstændighederne med 200 Kr.

Kendelse.

Det af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, De samvirkende Fagforbund i Danmark og Dansk Arbejdsmandsforbund akcepterede Mæglingsforslag, saaledes som det er fortolket ved Kendelsen af 13. August 1912, er bindende som Overenskomst mellem Trælagerarbejdernes Fagforening paa den ene Side og De samvirkende Maskinsnedkerier og Savværker samt Tømmerhandlerforeningen paa den anden Side.

Paa den indklagede Fagforenings Vegne betaler De samvirkende Fagforbund Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Den faste Voldgiftsrets Kendelser.

Forretningsudvalget har den 20. Januar sendt alle Fagforbund og enkeltstaaende Foreninger under Centralisationen nedenstaaende Cirkulære, men for at fritage Hovedkontorerne for det omfattende Arbejde at sende det ud til Afdelingerne, er det meddelt, at Cirkulæret vil blive optaget i »Arbejderen« til Underretning for *alle* Fagforeningers Bestyrelser.

*

Til
Fagforbund og enkeltstaaende Fagforeninger under De samvirkende Fagforbund.

I Lighed med de to foregaaende Aar har Den faste Voldgiftsret i Aar udgivet et Værk, som indeholder de Kendelser, der er afsagt i 1912 i Sagerne fra Nr. 61 til 87 incl.

Medens de tidligere Aargange har indeholdt Septemberforliget, Voldgiftsretsloven, Forligsmandsloven m. m., har Retten i Aar ombyttet dette Stof med et meget interessant Afsnit,

der kaldes »Vejledende Udtalelser af Retten«.

I disse »Udtalelser« har Retten sorteret *alle* de hidtil afsagte 87 Kendelser, saaledes at de Afgørelser, der angaar »Afskedigelsesret«, »Arbejdsstandsning«, »Fagorganisationernes Vejledningsret overfor Medlemmer«, »Formandsstillinger« osv. er samlet i Grupper, der hver for sig indeholder en kort forklarende Tekst over Kendelsernes Betydning og Principper samtidig med at Retten koncist belyser de forskellige Emner set i Forhold til Septemberforliget og andre Overenskomster.

For alle Arbejdere, der beskæftiger sig med Retsforhold mellem Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationerne, er Værket, i Særdeleshed i Forbindelse med de tidligere udkomne, en Haandbog af megen Værd.

Alle Aargange kan bestilles hos Kasserer E. Svendsen, Nørre Farimagsgade 49, København, og paa de forskellige Forbunds Kontorer.

Prisen er 1 Kr. 50 Øre pr. Eksemplar.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene i Nykøbing, Falster. Den 8. Januar afsendte Dansk Arbejdsmands-Forbund første Strejkevarsel overfor Foreningen af Arbejdsgivere i Nykøbing paa Falster, fordi en til d. 1. Januar 1913 opsagt Overenskomst ikke var blevet erstattet af en ny ved de Forhandlinger, Parterne havde ført.

Den 15. Januar afholdtes der et Fællesmøde om Sagen i København, men det forløb resultatløst, fordi Arbejdsgiverne ikke vilde gaa med til at forhøje den hidtilgældende Timeløn paa 45 Øre for Havnearbejderne og heller ikke vilde forhøje Ugelønnen for Renovationsarbejderne. Om Betalingen for Overarbejde og enkelte andre Bestemmelser var der ogsaa Uenighed.

Kvinderne i Provinserne. Kvindeligt Arbejderforbund har sluttet Overenskomst med Dansk litografisk Principalforening om Lønforholdene for de kvindelige Arbejdere (Paalæggersker) hos Firmaet *Schur & Co.* i Horsens.

Der har ikke tidligere eksisteret nogen Overenskomst for disse Arbejdere, hvoraf flere, som har været beskæftigede hos Firmaet i en Aarrække, kun oppebar en Maksimalløn paa 9 Kr. om Ugen.

Ved denne Lejlighed højnedes Lønningerne med 2, 3 à 4 Kr. Andre Forbedringer gennemførtes samtidig. Overenskomsten gælder til 1. April 1916.

Gennem samme Arbejdsgiverorganisation og til samme Udløbstid har Forbundet afsluttet ny Overenskomst med A/S *Hagen & Sivertsen* i Odense ligeledes for Paalæggerskerne. Foruden andre Goder opnaaedes 1 Krones Forhøjelse paa alle Ugelønsatser.

Med *Anker Heegaards Emaillefabrik* i Frederiksværk har Forbundet ligeledes afsluttet ny Overenskomst for Tiden fra 1. Februar 1913 til 1. Februar 1916.

Timelønnen blev forhøjet fra 20 til 22 Øre, og Akkordpriserne med 10, 15 og 20 pCt.

Kongresser.

De amerikanske Arbejderforbunds (American Federation of Labor) 32. Aarsforsamling.

II.

Følgende 31 Forbund har indbetalt Kontingent af over 10,000 Medl., men under 50,000 Medl.:

Forbund af	Medlemmer
Hotel- og Restaurationspersonale	47,600
Konfektionsskræddere	46,400
Bryggeriarbejdere	45,000
Cigarmagere	41,500
Kuske, Chauffører o. s. v.	40,900
Sporvognsfunktionærer	33,300
Skomagere	29,900
Frisører	28,700
Jærnbaneværksteder	26,000
Gas- og Dampinstallatører	25,000
Dokarbejdere	23,500

Mestre og Medhjælpere i Bogtrykkerier	19,000
Elektricitetsarbejdere	19,600
Maskinister i Industrivirksomheder	17,700
Kedelsmede og Skibsbyggere	16,700
Blikkenslagere	16,300
Søfolk	16,000
Stukkatører	15,000
Handelsmedhjælpere	15,000
Bagere og Konditorer	14,600
Granithuggere	13,500
Bygningshjælpearbejdere	12,500
Maskinsnedkere	12,000
Fyrbødere	11,400
Teatermaskinfolk	11,000
Skuespillere	11,000
Textilarbejdere	10,900
Metalpolerere og -Trykkere	10,000
Arbejdere ved Brobygning og Jærnbaneanlæg	10,000
Flaskemagere	10,000

48 Forbund har mindst 1000 men mindre end 10,000 Medlemmer.

Forandringerne i Medlemsantallet har i Reglen været ringe.

Sekretæren aflagde Beretning om Arbejdskampene. 64 Forbund og nogle Lokalforeninger har ialt haft 716 Strejker og Lock-out'er, i hvilke der har deltaget 73,069 Arbejdere. 378 Strejker endte med gunstigt Resultat, 58 med tildels gunstigt Resultat og 61 tabtes, de øvrige var endnu ikke endt ved Aarets Udgang. I de resultatløse Kampe deltog 6177 Arbejdere, medens 200,302 Arbejdere fik Fordele af deres Lønbevægelse. Til Understøttelser af Strejker og Lock-outer i eget Fag udbetaltes 1,986,963 Dollars og til Understøttelse af Konflikter i andre Fag medgik 156,890 Dollars.

Morrison bemærkede, at kun faa Forbund er i Stand til at føre en fuldstændig Statistik over Arbejdskonflikter. I mange Tilfælde undlader Afdelingerne at give Forbundene nøjagtige Oplysninger om Konflikterne og deres Forløb. De mener, at Organisasionerne har Anvendelse for sine Penge til vigtigere Formaal end til Fremskaffelsen af en Statistik. Morrison var dog af den Anskuelse, at det kun vilde foraarsage en ringe Merudgift at faa fremskaffet en fuldstændig og rigtig Statistik.

Om Omfanget af de økonomiske Resultater, som er opnaaet i Beretningsaaret, foreligger der Oplysninger fra 48 Forbund. Disse Forbund opnaaede Arbejdstidsforkortelser, som aarlig vil andrage 21,113,093 Timer, og deres opnaaede Lønforhøjelse andrager 30,188,089 Dollars aarlig. Lønforhøjelserne udgjorde: for Kulgrubearbejderne 8,000,000 Dollars, Ertsgrubearbejderne 3,244,500 Dollars, Skomagerne 2,200,000 Dollars, Jernbanearbejderne 2,000,000 Dollars, Sporvejsfunktionærerne 1,777,370 Dollars, Malerne 1,750,000 Dollars, Damekonfektionsskrædderne 1,092,000, Granithuggerne 1,012,500 o. s. v. Naturligvis maa man ikke gaa ud fra, at de paafaldende runde Tal just er de absolut rigtige.

68 Forbund har oplyst om deres Understøttelsesformaal. 61 Forbund har ved Medlemmers Dødsfald udbetalt 1,643,917 Dollars, 8 Forbund har ved Medlemmers Hustruers Død udbetalt 55,550 Dollars, 26 Forbund har i Sygehjælp udbetalt 788,166 Dollars, 3 Forbund til Rejseunderstøttelse 39,768 Dollars, 5 Forbund til Arbejdsløse 214,030 Dollars og 2 Forbund til Værktøjsforsikring 1984 Dollars. Af de 5 Organisationer, der har udbetalt Arbejdsløshedsunderstøttelse, har kun Cigarmagernes Forbund denne Understøttelsespligt i sine Love. Formerne har i Arbejdsløshedsunderstøttelse udgivet 10,972 Dollar. Den største Sum, der er udbetalt til Arbejdsløse, nemlig 164,747 Dollar, falder paa Flaskemagernes Forbund. De Lokalforeninger, for hvilke der foreligger Oplysninger, udgav ved Dødsfald 5267 Dollars, i Sygehjælp 5090 Dollars, til Rejsende 803 Dollars, til Arbejdsløse 1359 Dollars og til Værktøjsforsikring 219 Dollars.

De enkeltstaaende Fagforeninger har et fælles Modstandsfond som administreres af Arbejderforbundet. Dette Fond havde i Beretningsaaret en Indtægt af 19,336 Dollars og en Udgift af 67,455 Dollars. Kassebeholdningen gik ned fra 133,782 Dollars til 85,663 Dollars.

Fagforeningsmærker til Kendetegn af de af Medlemmerne forfærdigede Varer benyttes af 56 Forbund. Selve Arbejderforbundets Mærke anvendes

i samme Hensigt af nogle Lokalforeninger. Ti Forbund, hvis Medlemmer staar i personligt Tjenesteforhold har indført Fagforeningskort, der er ophængt i de Forretninger, hvor de beskæftiges, saa at man deraf kan se, at Forretningens Indehaver beskæftiger organiserde Arbejdere og anerkender de faglige Arbejdsbetingelser. Til disse Forbund hører Frisørernes, Hotel- og Restaurationsfunktionærernes, Slagternes, Handelsmedhjælpernes, Kuskenes og Chaufførernes Forbund, o. s. v.

*

Arbejderforbundets Indtægter beløb sig i Beretningsaaret til 207,374 Dollars og Udgifterne til 277,479 Dollars. Kassebeholdningen gik ned fra 189,579 Dollars til 119,474 Dollars ved Aarets Udgang.

Bidragene fra de tilsluttede Organisationer udgjorde 153,434 Dollars. Bladet »American Federationist« indbragte 17,240 Dollars, Materialer 9509 Dollars, Renter 4501 Dollars o. s. v. Udgifterne vare: til Agitatorerne 71,061 Dollars, Løn og Diæter 49,326 Dollars, »American Federationist« 18,732 Dollars, Tryksager og Materialer 18,238 Dollars, til Strejkeunderstøttelse 67,455 Dollars o. s. v.

*

I Mødet den 12. November blev Forslagene indbragt og Protesterne mod Mandaterne blev behandlede, og den udøvende Kommites Beretning blev forelagt. Af denne Beretning fremgik det, at en Række Fagforeninger har faaet deres Virkeomraade udvidet, idet de har faaet tildelt nye Felter at arbejde paa, udover det Hovedfags Omraade, paa hvilket deres Virksomhed tidligere har udfoldet sig. Der har været forhandlet med enkelte Forbund udenfor Arbejderforbundet om en Tilslutning til dette. Disse Forhandlinger vil for Murerforbundets Vedkommende sikkert med det allerførste medføre, at dette Forbund indtræder.

Grænsestridigheder indtager atter en større Plads i Beretningen.

Processen mod Gampers-Mitchell og Morrison bliver ogsaa udførligt behandlet i Beretningen.

Disse tre Arbejderførere blev i Aarets Løb for anden Gang idømte Fængselsstraffe af 12, 9 og 6 Maaneders Varighed, fordi de havde siddet en retslig Forbud-Befaling overhørig. Tilfældet aabenbarer tydeligt den for den amerikanske Arbejderbevægelse voksende Fare ved den grænseløse Anvendelse af retslige Fogedforbud. Fagforeningerne har allerede i længere Tid forlangt at denne Praksis skulde have en Ende, men trods alle Anstrængelser var det dog ikke lykkedes at opnaa en retslig Regulering af Forbudsbefalinger. Den 4. November udstedte Højesteret en ny Retsordning for de saakaldte »Courts of Equitz«, i hvilken ogsaa indeholdtes de til Forbudene hørende Forskrifter. Disse forbyder Udstedelsen af midlertidige Befalinger om Standsninger, naar ikke den ene Part forud har meddelt den anden Part, hvem der vil blive berørt af Standsningen. Men hvis det kan bevises, at Befaling om Standsning er nødvendig for at forhindre uafvendelig Skade, saa kan Standsningsbefalingen uden videre afgives, og hvem der forser sig herimod, begaar en strafbar Handling. Men det er dog klart, at Arbejdsgiverne under Konflikter i hvert Tilfælde let vil kunne overbevise Retten om, at deres Ejendom eller de hos dem beskæftigede Strejkebrydere trues med uafvendelig Fare. De nye Forskrifter forandrer altsaa ikke Sagen ret meget, og de gør det stadig mulig for Retten vilkaarligt at gribe ind under de økonomiske Kampe. Den udøvende Komite udtaler da ogsaa, at de nye Forskrifter paa alle væsentlige Punkter forfejler den Hensigt, som de skulde opfylde.

Boycottingprocessen mod Hattemagerforbundet afgjordes den 11. Oktober 1912, og for anden Gang var Udfaldet ugunstigt for Forbundet, idet dette maatte udrede en Skadeserstatning til det boycottede Firma, D. Løwe & Co. paa 240,000 Dollars.

I en anden Boycottingsag fordrede

en Arbejdsgiver, C. W. Post, at Arbejderforbundet og et Firma, der havde afsluttet en Kollektivoverenskomst med Arbejderforbundet, skulde betale en Skadeserstatning paa 750,000 Dollars. Dommen er endnu ikke falden.

Naar denne Anti-Trustlov, paa Grundlag af hvilken disse Skadeserstatningsprocesser er bleven fremmede, virkelig er anvendelig overfor Fagorganisationerne, saa vilde det ikke falde Arbejdsgiverne svært at ruinere de forhadte Arbejderorganisationer ved saadanne Skadeserstatningssager. Efter Loven kan ikke alene Organisationerne og hvert enkelt af deres Medlemmer gøres ansvarlige for Betalingen, men hvert enkelt Medlem som er medskyldig i en Arbejdsgivers »Beskadigelse« kan idømmes indtil et Aars Fængsel. — »Oh, du Frihedens Land!«

Af andre Spørgsmaal, som Kommissionens Beretning omtaler, skal vi nævne: Indførelsen af et fælles Fagforeningsmærke, Bøndernes Organisering, Virksomheden paa det poliske Omraade, Nedsættelse af et Udvalg til at undersøge Forholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, Indvandring af Kinesere o. s. v., Oprettelse af et Sanitetsbureau under Forbundsregeringen, den faglige videre Uddannelse, det internationale faglige Sekretariat og den internationale Hjemmearbejder-Kongres, Naturskattenes Bevaring, Indførelsen af en »Moder-Søndag« o. s. v. Det bekendte Mc-Namara-Fall blev endnu en Gang berørt meget udførligt og den udøvende Kommite fordømte afgjort enhver Voldsomhed under Arbejdskampenes Forløb.

En Forespørgsel fra Kommiteen om *paa hvilken Maade man foretager Valg til Forbundsledelsen* blev besvaret af 109 Forbundsledelser. I 34 Forbund vælges Bestyrelsesmedlemmerne ved Urafstemning og i 75 Forbund sker Valget paa Kongresserne.

23 Forbund med 508,116 Medlemmer udtalte sig *for* at vælge Arbejderforbundets Bestyrelse ved Urafstemning, *mod* denne Afstemningsmaade udtalte 52 Forbund med 890,240 Medlemmer sig. De øvrige Forbund har afholdt sig fra at tage Stilling til Spørgsmaalet.

Den tredie Kongresdag optoges næsten helt af Diskussionen om, hvorvidt de Delegerede for Damp- og Varmtvandsinstallatørernes Forbund kunde deltage i Kongressen. Dette Forbund blev af Kongressen i Atlanta forrige Aar opfordret til at slutte sig sammen med det større Installatørforbund, »United Association of Plumbers« osv., men det efterkom dog ikke Opfordringen, hvorfor det blev udelukket af Arbejderforbundets Bestyrelse. Den lange Debat endte med Vedtagelsen af et af den Delegerede Campell stillet Forslag, som stadfæstede saavel den paa forrige Kongres tagne Beslutning som Arbejderforbundets Bestyrelses Stilling, og Forbundets Delegerede blev dermed afvist fra Kongressen.

Man gik derefter over til Forelæggelse af Forslagene, som henvistes til de forberedende Udvalg.

Paa den fjerde Dag forelagde det om Regnskaberne nedsatte Udvalg sin Beretning, hvorefter Regnskaberne godkendtes uden Debat. Derefter aflagdes Beretning af de Delegerede, som havde deltaget i den engelske og kanadiske Fagforeningskongres, og Repræsentanterne fra Gensidighedsorganisationerne fremsatte forskellige Krav.

Den første Taler fra England var Bjærgarbejderforbundets Formand, Robert Smilie. Han talte for Nødvendigheden af Arbejdernes internationale Sammenslutning, uden Hensyn til Trosbekendelse eller Race. Endvidere omtalte han Arbejdsløshedens Aftagen i England, der hovedsagelig maatte føres tilbage til at en Mand nu ikke mere som hidtil udfører to Mands Arbejde, samt henviste til de engelske Fagforeningers ringe økonomiske Resultater. Han omtalte ligeledes den i Begyndelsen af 1912 stedfundne Bjærgarbejderstrejke, og sagde bl. a.: »Her som overalt tør jeg frit sige, at Strejken paa ingen som helst Maade har gjort Bjærgværksejerne nogen Skade,

den har derimod mest skadet vor egen Klasse, Arbejderklassen.« Daarlige Resultater i økonomisk Interessekampe har overbevist de engelske Arbejdere om, at alle Industrier bør drives af Regeringen i hele Folkets Interesse. Den Opposition, som med Hensyn til Statssocialisme endnu fandtes i de engelske Fagforeninger for faa Aar siden, er nu ganske forsvunden. I England er Lønnen i mange Aar forbleven uforandret og en Femtedel af Befolkningen er stadig paa Sultegrænsen, medens Kapitalisternes Indtægter stadig stiger i store Spring. Taleren kunde ikke for Englands Vedkommende sige det samme som Gompers sagde for Amerikas Vedkommende, at Arbejderne faar tildelt en stigende Andel i de af dem fremskaffede Værdier.

Den anden engelske Delegerede, Handelsmedhjælper, I. A. Seddon, talte fornemlig om Arbejderbeskyttelseslovgivning og om Arbejderpartiets Resultater i hans Hjemland.

Af de tre gejstlige Talere gjorde den katolske Præst Dietz sig bemærket ved sine Udfald mod de moderne Arbejderes Materialisme. Det mishagede disse Herrer, at Arbejderne ikke længere vilde være Knægte og — ligesom Lucifer — nægtede Herren deres Tjeneste. Han vendte sig senere afgjort mod den Opfattelse, at Religionen skulde være en Privatsag, og mente at Verden uden Religion vilde forvandles til en Ørken.

Derfor maatte Religionen trænge igennem baade i Familier, Skoler, *Fagforeninger*, *Fabriker*, Parlamentet og i hele Folket. Kunde Arbejderne blot udføre hvad enkelte Mennesker anbefaler: »Arbejdere i alle Lande, forener Eder«, I har intet andet at tabe end Eders Lænker, men I har en Verden at vinde.« Hvis Arbejderne kunde afkaste det, de betragter som Lænker, Forfængelighedens kristelige Arvegods, vilde Kristus komme dem i Møde og sige: »Hvad hjælper det Menneskene at de vinder Verden, naar de derved fortaber deres Sjæl«. — Altsaa tjen kun roligt videre. —

Mon ikke det var paa den højeste Tid om Fagforeningerne nu viste disse velmenende gejstlige Herrer Døren.

I sit Gensvar til Gensidighedsrepræsentanternes Udtalelser vendte Gompers sig mod Smilies Opfattelse, og særlig mod Paastanden om, at den faglige Virksomhed skulde mangle Energi. Han fandt, at den arbejdende Klasses Stilling havde bedret sig ikke alene i Amerika men ogsaa i Evropa. Særlig i Tyskland er Arbejdernes materielle og kooperative Udbytte i Stigende, ogsaa i England er der indtraadt en, om end kun ringe, saa dog stadig mærkbar Bedring. Den amerikanske Arbejderbevægelse henviser stadig til den Uret, der er tilføjet en stor Del af Befolkningen, men den beror dog ikke paa Elendigheds- og Sulteteorier. Gennem den amerikanske Arbejderbevægelse er der naaet Resultater; dog er ikke alt, hvad Arbejderklassen fordrer, og hvorpaa den bestaar, blevet naaet, men der kan dog noteres haandgribelige Følger; der er gjort Fremskridt, og for hvert Skridt aabner der sig nye Udsigter. De, der som Gompers, selv har levet med i Udviklingen, vil kunne mindes hvorledes Tilstanden var for flere Aartier siden, og de kan ikke bestride, at Vejen fører fremad. Paa Smilies Udtalelse om, at medens de i England i de sidste 20 Aar frembragte Værdier er steget med 224 Mill. Pund, men at de i de sidste 12 Aar af Arbejderne naaede Lønforhøjelser kun udgør 1 Mill. Pund*), svarede Gompers, at saadanne Sammenligninger ogsaa fra Tid til anden fremsættes i Amerika, men det viser sig stadig, at Tallene ikke er autentiske, men er grebne ud af Luften.

*) Efter den officielle Statistik var Resultatet af de i Aarene 1896—1911 i Storbritanien—Irland af de faglige Arbejdere med Undtagelse af Jærnbanefunktionærer og Søfolk, førte Lønbevægelser en Forhøjelse af Aarslønnen paa 20¼ Mill. Pund (372,000,000 Kr.)

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 31 ❋ KØBENHAVN DEN 1. FEBRUAR 1913 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. De samvirkende Fagforbunds Aarsberetning. Foraarets Lønbevægelser. Vore Fagblade og vor Partipresse. Lønbevægelser og Konflikter (Tekstilarbejderne paa Nordisk Tekstil-Aktieselskab). Internationale Fagsekretariater.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Januar 1913.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Februar 1913.

De samvirkende Fagforbunds Aarsberetning.

Tillidsmændene for Forbunds-Afdelingerne erindres om, at Spørgeskemaet til Brug for De samv. Fagforbunds Aarsberetning, maa være indsendt til Forbundskontoret senest **den 1. Februar.**

Forbundsledelserne anmodes ligeledes om at drage Omsorg for at alt Materiale — saavel Afdelings- som Forbunds-Skemaer — er De samvirkende Fagforbund i Hænde senest **den 10. Februar.**

Foraarets Lønbevægelser.

Nedenstaaende Fortegnelse giver Oplysning om, hvilke Overenskomster der er opsagt til Ophør i indeværende Aars første Maaneder og om, hvor stort et Antal Medlemmer Overenskomsterne omfatter de forskellige Steder. Nogle af Overenskomsterne, bl. a. Malernes over hele Landet med 3000 Medlemmer, er opsagt af Arbejdsgiverne.

Der er her Tale om ialt 29 Organisationer, hvoraf de 24 hører under De samvirkende Fagforbund med tilsammen 16,178 Medlemmer, medens 5 staar udenfor med ialt 5180 Medlemmer. I det hele berøres saaledes 21,358 organiserede Arbejdere af Opsigelserne.

Under De samvirkende Fagforbund gælder Opsigelserne den 1. Januar 567 Medlemmer, den 1. Februar 3285, den 1. Marts 482, den 1. April 6365 og den 1. Maj 5379 Medlemmer. Hertil kommer Sporvejsfunktionærerne i København, ca. 1000 Medlemmer, som forhandler med Magistraten om en Forkortelse af Arbejdstiden. De 5180 udenforstaaende Medlemmer fordeler sig efter Opsigelsestiden med 4430 i Februar, 550 i April og 200 i Maj.

Blandt Organisationer, som i større Omfang træder ind i Kampagnen, kan vi nævne Dansk Arbejdsmandsforbund med ialt 4976 Medlemmer, fordelte paa en Mængde forskellige Egne af Landet foruden i København. Herunder hører atter som de stærkest indblandede Fag Sukkerfabrikernes Arbejdere i 5 forskellige Byer, ialt 1000 Medlemmer, og endvidere 3000 Arbejdsmænd hos Murer- og Tømrermestre i Provinsen. Af de øvrige Forbund kan særlig fremhæves Malernes med ialt 3000 Medlemmer over hele Landet, baade i København og Provinsen og Tobakarbejdernes med ca. 4000 Medlemmer. Endvidere kan af udenforstaaende Organisationer nævnes Murerforbundet med 4200 Medlemmer, ligeledes over hele Provinsen, og endelig Gentofte, Lyngby, Gladsakse Arbejdsmandsforbund med 500 Mand forskellige Steder i Nordre Birk.

Som man vil se, berører Lønbevægelsen de faglige Forhold overalt i Landet.

Fortegnelse over Overenskomster, opsagte til Ophør i Foraaret 1913.

Organisationens Navn	Med hvem er Overenskomsten indgaaet?	By: (Overenskomstens Omraade)	Udløbs-Maaned og Antal Medlemmer				
			Jan.	Febr.	Marts	April	Maj
Dansk Arbejdsmands-Forbund	Imprægneringsanstalten	Horsens	60				
—	A/S Kbh.s og Frederiksberg Redningskorps	Kbh.	6				
—	Arbejdsgiverforeningen	Nyk. F.	300				
—	Centralforeningen af Murer- og Tømrermestre	Prov.		3000			
—	Vognmand H. Rasmussen (Koks- & Saltværker)	Kbh.		30			
—	do. O. Petersen	—		10			
—	Gasværket	Helsingør		18			
—	Vognmandsforeningen	Holstebro		27			
—	Foreningen af danske Spritfabriker	Kbh.			150		
—	Entreprenørerne	Frederiksh.				35	
—	Arbejdsgiverforeningen	Grenaa				70	
—	Hampespinderiet	Slagelse				16	
—	Kbh. Sporveje (Støberi)	Kbh.				70	
—	Teglværker	Lysbro og Silkeborg				45	
—	Tagpapfabrikanterne, Industrifagene	Kbh.				60	
—	Fugefri Gulve	—				15	
—	A/S Gyldendal Teglværk	Lem Lihme				19	
—	Godthaab Teglværk	Aalborg				30	
—	Jacob Holm & Sønner	Kbh.				15	
—	Sukkerfabriker (De danske)	5 Byer					1000
Bager- og Konditoriarb. Forbund i Danmark	Fagforeningernes Fællesbageri	Helsingør	5				
—	Arbejdernes Fællesbageri	Vejle		4			
Billedskærer- og Dekorationsbilledhugg. Forb.	A/S »Thor«	Horsens				6	
Brolæggerforbundet i Danmark	Nordre Birks Entreprenører	Nordre Birk	5				
Bødkerforb. i Danmark	Petroleumsselskaberne	Kbh.					30
—	Foreningen af danske Cementfabriker	Aalborg		130			
Glarmestersvendenes Fb	Glarmesterlavet	Kbh.	92				
Hattearbejderforbundet i Danmark	Straa- og Filthattefabrikanter	—				40	
Dansk Karetmagerforb.	Trævarefabrikanterne	—				7	

Organisationens Navn	Med hvem er Overenskomsten indgaaet?	By: (Overenskomstens Omraade)	Udløbs-Maaned og Antal Medlemmer				
			Jan.	Febr.	Marts	April	Maj
Dansk Karetmagerforb.	Sammenslutningen af Karetmagermestre i Danm.	Hele Landet			130		
—	Karetmagermestrene	Aalborg					20
—	—	Nyk. M.					7
—	—	Falster			10		
—	Vognfabrik. Gottschalck...	Holbæk				4	
Keramisk Forbund	A/S »Aluminia«	Kbh.				508	
—	Bing & Grøndal.....	—					152
Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund	Spritfabrikerne	Aalborg	4				
—	—	Kbh.				16	
Kurvemagernes Fagf.	Kurvemagermestrenes Forening	—				130	
Malerforbundet i Danmark	Malerlavet og Jærnindustr. Samm. og Vognmalerforeningen	Kbh.				1700	
—	Malermestrenes Centralforening i Provinserne.....	Prov.				1300	
—	Nordsten	Hillerød				8	
—	Malermestrene	Kolding				75	
—	do. i Roskilde, Assens og Thisted.....	Prov.				84	
Dansk Mølleriarbejder-Forbund	Handelsmøllerne.....	Kbh.				56	
—	Ny Dampmølle	Aalborg				20	
—	Cementmøllerne	—				20	
—	Dampmøllerne.....	Loll.-Falster				53	
—	Dampmøllen.....	Hadsten				13	
—	Smaamøllerne i Næstved og Dampmøllen i Ringsted .	Ringsted og Næstved	20				
Dansk Rebslageriarbejderforbund	Randers Rebslageri	Randers				50	
—	Esbjerg Tovværksfabrik ..	Esbjerg				36	
Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforb.	Lauget.....	Kbh.			65		
—	Sadelmagerlauget	Horsens				20	
—	Seletøjsfabrik	Lysbro				13	
—	Sadelmagerlauget	Esbjerg				13	
—	—	Slagelse				7	
—	—	Nakskov				6	
—	Mestrene enkeltvis	Nyk. M.				5	
Dansk Skibstømrerforb.	Skibsbygmestrene..	Svendborg-sund			100		
—	Skibsbygmester Møller....	Faaborg			20		
Dansk Skrædderforbund	Skrædderlauget i Kbhvn. (Leverancearbejde.....	Hele Landet				225	

Organisationens Navn	Med hvem er Overenskomsten indgaaet?	By: (Overenskomstens Omraade)	Udløbs-Maaned og Antal Medlemmer				
			Jan.	Febr.	Marts	April	Maj
Dansk Skrædderforbund	Forskell. Mesterforeninger i Landdistrikter	Prov.				200	
Dansk Slagteriarbejderforbund	Aars Andelsslagteri	Aars	12				
—	Andelsslagteri	Skanderb.	11				
—	—	Silkeborg	15				
Dansk Smede- og Maskinarbejder Forbund	Sukkerfabriken	Nyk. F.					17
—	Jacob Poulsen, »Thy«	Thisted					7
Dansk Stenarbejderforbund	Stenhuggermesterforeningen (Stenkløverne)	Bornholm				60	
—	A/S Bornholms Granitværk (Hammerværket)	—				91	
—	Stenhuggermesterforeningen	Kbh.				44	
—	do. (Marmor og Sandst.)	—				72	
—	do.	Aarhus				9	
Stukkatørernes Forbund	Foreningen af Arbejdsgivere i Stukkatørfaget	Kbh.				70	
Dansk Textilarbejderforbund	N. Carnø	—	37				
—	Farverier og Trikotage	Esbjerg		60			
Tobaksarb. Forbundet	Cigar- og Tobaksfabrikanterne	Kbh. og Prov.					4150
Træindustriarbejderforbundet i Danmark	Træskofabriken Mosbjerg	N. Sundby			6		
—	Hellerup Trælæstefabrik	Hellerup				29	
—	Cementfabrikerne	N. Sundby		6			
		Ialt	585	3285	482	6365	5379

Organisatoner udenfor De samvirkende Fagforbund.

Organisationens Navn	Med hvem er Overenskomsten indgaaet?	By: (Overenskomstens Omraade)	Udløbs-Maaned og Antal Medlemmer				
			Jan.	Febr.	Marts	April	Maj
Murerforb. i Danmark	Murer- og Tømrermestre — Centralf. Jylland	Jylland		4200			
—	do. for Østifterne	Østifterne					
Skibstømrernes Fagf., Kbh.	Jærnindustriens Samsl. (B. & W. samt Flydedokk.)	Kbh.		ca. 230			
Gentofte, Lyngby og Gladsaxe Sognes Arbejdsmands Forb.	Murermestrenes Centralforening	N. Birk					
—	Murermestre ang. Jord- & Beton	N. Birk				ca. 500	
—	Entrepnører ang. Jord- & Beton	N. Birk					
—	Voldgiftsreglerne med Murermestre og Entrepnører	N. Birk					
Bryggeriarb. Forbund	Danske Spritfabrikker	Kbh.				50	
—	....	Aarhus					ca. 200
Arbejdsmænd (Lolland)	Danske Sukkerfabrikker	Lolland					
				4430		550	200
				5180			

Vore Fagblade og vor Partipresse.

»Arbejderen« Nr. 25 indeholdt et Cirkulære med tilhørende Spørgeskema fra det internationale faglige Sekretariat, der ønskede oplyst, hvilke Fagblade eller Partiblade der vilde reflektere paa Sekretariatets nystartede »Efterretningskorrespondance«.

Efter at det første Nummer af denne er udkommet, har Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund vedtaget forsøgsvis at oversætte »Korrespondancen« og sende Oversættelsen ud til alle under De samvirkende Fagforbund staaende Forbunds Hovedkontor i et Eksemplar, saaledes at den kan anvendes i Fagblade eller paa anden Maade efter hver Organisations egen Bestemmelse.

I et Circulære af 20. Januar har Forretningsudvalget oplyst om dette Forhold og samtidig meddelt de paagældende Forbund, at de tyske Eksemplarer af Korrespondancen er afbestilt.

Det ordinære Repræsentantskabsmøde i April vil faa Sagen forelagt for eventuelt at tage endelig Stilling til Sagen.

Lønbevægelser og Konflikter.

Tekstilarbejderne paa Nordisk Tekstil-Aktieselskab. Den 30. Marts 1912 afskedigede Nordisk Tekstil-Aktieselskab i København Væveriarbejdernes kvindelige Værkstedsrepræsentant. I Følge Fagets Overenskomst er saadanne Repræsentanter (Tillidsmænd) beskyttede mod Afskedigelse medmindre der maatte foreligge *tvingende Grunde* dertil, og da Tekstilarbejderforbundet formente, at saadanne Grunde ikke havde foreligget, forlangte det at Afskedigelsen skulde annulleres.

Sagen gik tilsidst til en Voldgiftsret, der ved en Opmandskendelse den 7. Dcbr. 1912 af Overretsassessor *Poul Hansen* fastslog, at der *ikke* havde været tvingende Grunde til Afskedigelsen, og Opmanden siger i

sine Præmisser, at han under disse Omstændigheder gaar ud fra at Sagen herefter ordnes i Mindelighed mellem Parterne.

Forbundet forlangte derefter — i Konsekvens af denne Kendelse — Repræsentanten genindsat, men Fabrikantforeningen og Firmaet nægtede at indgaa herpaa under Henvisning til, at Opmanden havde forudsat Afgørelse »i Mindelighed«, og dette Udtryk betød for Fabrikanterne, at der slet ikke skulde foretages mere i denne Sag. Det videste man fra den Side vilde strække sig til, var at gaa til den faglige Voldgiftsret igen, for man var kommen i Tanker om, at Tillidsmanden slet ikke havde været valgbar.

Under disse Omstændigheder anmodede Forbundet De samv. Fagforbund om at begære Fabrikantforeningen ved Dom af Den faste Voldgiftsret kendt pligtig at efterkomme den afsagte faglige Voldgiftskendelse.

Efter almindelig Skik forelagdes Sagen først for et Fællesmøde mellem Repræsentanter for de faglige Hovedorganisationer og de interesserede Parter. Dette Møde fandt Sted d. 23. Januar. Det endte resultatløst, da ingen af Parterne vilde tiltræde Modpartens Forslag, som nedenstaaende gengives.

Arbejdsgivernes Tilbud.

1. Arbejdsgiverne tilbyder, at Frøken Barfod ansættes paa Mogensen og Dessaus Væverier i Odense, i Lighed med hvad der er sket i et tidligere Tilfælde.

Forsaavidt dette Tilbud ikke antages, tilbyder man — for at faa Sagen afsluttet — at betale Tekstilarbejderforbundet 50 Kr.

2. Hvis man fra Arbejdernes Side ikke kan indgaa paa nogen af de ovennævnte Alternativer, foreslaar man, at der forelægges Opmanden for den faglige Voldgift, Hr. Overretsassessor Poul Hansen, følgende Spørgsmaal:

1) Medfører Kendelsen af 7. December 1912, at Frøken Else Barfoed skal genantages hos Nordisk Tekstil-Aktieselskab.
2) Medfører Kendelsen, at Frøken Barfod skal have en Erstatning?

Forsaavidt Opmanden besvarer Spørgsmaal 2 bekræftende, anmoder Parterne ham om at fastsætte Erstatningens Størrelse, da man ikke har kunnet enes derom i Mindelighed.

Arbejdernes Forslag.

Frøken Else Barfod genantages paa Nordisk Tekstil-Aktieselskab, og Fabrikantforeningen udbetaler en Erstatning, der andrager Forskellen mellem den Unterstøttelse, hun har modtaget af Tekstilarbejderforbundet siden Afskedigelsen, og den Sum, hendes Løn vilde have udgjort i den forløbne Tid, beregnet efter den gennemsnitlige Indtægt for den Tid, hun var beskæftiget paa Fabrikken.

Sagen er senere henvist til Den faste Voldgiftsret.

Internationale Fagsekretariater.

For Øjeblikket er der indenfor den moderne Arbejderbevægelse ialt 28 saadanne internationale Fagsekretariater, af hvilke de 24 har Sæde i Tyskland, 2 i England, 1 i Holland og 1 i Svejts. Af disse er Malernes internationale Sekretariat først dannet for kort Tid siden. Desværre har Sekretariaterne udenfor Tyskland ikke givet nogen Beretning.

Medlemsantallet beløb sig i Aaret 1912 til: Bagere 63,187 (i 13 forskellige Lande), Bygningsarbejdere 418,590 (14), Bryggeriarbejdere 118,681, (8), Bogbinderne 46,588 (12), Typografer 134,700 (14), Fabriksarbejdere 267,052 (7), Frisørmedhjælpere 4,100 (3), Kommunale Arbejdere 64,786 (8), Glasarbejdere 42,450 (17), Træarbejdere 320,600 (20), Hotel- og Restaurationsmedhjælpere 28,129 (7), Hattearbejdere 30,200 (13), Bundtmagere 6,406 (4), Litografer 34,266 (14), Metalarbejdere 970,420 (18), Porcellænsarbejdere 36,000 (7), Sadelmagere 18,567 (5), Skræddere 101,500 (15), Skotøjs- og Læderarbejdere 64,000 (11), Stenarbejdere 45,000 (16), Tobaksarbejdere 50,125 (7), Transportarbejdere 821,816 (21) Pottemagere 15,978 (6) tilsammen 3,703,591 Medlemmer, saaledes at der med de ikke nævnte Bjergarbejdere, Tekstilarbejdere osv. er langt over 5 Millioner Arbejdere som er tilsluttet de internationale Fagsekretariater. Disse Tal staar imidlertid langt tilbage for Medlemsantallet i Landscentralerne. Særlig i England og Amerika gives der mange Fagorganisationer, som endnu ikke er vundne for den internationale Fagsammenslutning.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Januar 1913.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Februar 1913.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

FÆLLESTRYKKERIET KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 32 ❋ KØBENHAVN DEN 8. FEBRUAR 1913 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Kongresser. Finlands Arbejderbevægelse. Arbejdsløsheden i November Maaned 1912.

Kongresser.

De amerikanske Arbejderforbunds (American Federation of Labor) 32. Aarsforsamling.

III.

Paa den femte Kongresdag godkendtes Kasserer John B. Lennons Regnskabsaflæggelse, hvorefter man paabegyndte Behandlingen af de indsendte Forslag og Andragender. Det første Forslag, som kom til Behandling i Plenarmødet, var ægte amerikansk. Dette gik ud paa, at de De legerede fra Fagforeningernes Statsforbund eller lokale Foreninger skulde lade sig undersøge om, hvorvidt de var i Stand til at fremvise mindst tre Fagforbunds-Mærker.

Forslaget blev fornuftigvis forkastet.

Amerikanerne maa dog endelig have indset, at det at lade deres Klædedragt gennemsnuse for at kunne konstatere, at de var i Besiddelse af Fagforeningsmærker, mildest talt var upassende.

Det paalagdes Arbejderforbundets Bestyrelse at fortsætte sine Bestræbelser for at sikre Indbyggerne paa Portoriko amerikansk Statsborgerret (Portoriko er en forhenværende spansk Besiddelse, som Amerikanerne har anekteret som Krigsbytte). En Resolution fordrede, at Kolumbiens Forbundsdistrikt atter skulde tilstaas Selvforvaltning (Kolumbien omfatter kun Byen Washington). Hidtil er Lovene for dette Distrikt blevet udfærdiget af Forbundsparlamentet.

Et Forslag om for Staten New-York at fordre en lovfæstet Minimalløn for kvindelige Personer blev overgivet til Undersøgelse af Bestyrelsen, som skal afgive Betænkning herom til næste Kongres.

Det vedtoges, at Arbejderforbundets Bestyrelse skal samarbejde med Fagforeningernes Statsforbund for at søge opnaaet en større Enhed i de enkelte Staters Arbejderlovgivning.

Man gentog Arbejderforbundets Udtalelse om, at alle Uoverensstemmelser mellem Folkene skal bilægges ved Voldgift, og at man skal tilstræbe Verdensfreden for alle den civiliserede Verdens Folkeslag.

Om Forslaget angaaende et Forbud mod at man paa fremtidige Kongresser diskuterer alle religiøse og antireligiøse Spørgsmaal, udspandt der sig en livlig Debat. Mod dette fra et fagligt Synspunkt ganske selvfølgelige Forslag blev der opponeret baade fra »konservative« og socialdemokratiske Delegerede. Den socialistiske Fører, *Max Hayes*, udtalte, at han ønskede, at man i Fagorganisationerne behandlede baade religiøse, politiske, økonomiske og andre Ting, som berører Arbejderklassen. Men da *alle* berøres af en Fællesinstitution, der angaar Arbejderklassens Anliggender, saa maa Fagorganisationerne — til Arbejdsgivernes store Fordel — igen blive Diskussionsklubber for alle. Viceformanden *Duncan* udtalte, »at han allerede i de senest forløbne Aar som Repræsentant for den organiserede Arbejderklasse, har prædiket i 27 forskellige Kirker, og at man maa beklage enhver Aktion, der kan bidrage til, at den Broderskabsfølelse, som har

udviklet sig mellem Arbejderbevægelsen og mange Gejstlige af forskellige Trosbekendelser, svækkes i Stedet for at styrkes.«

Forslaget forkastedes, og Fagorganisationerne vil ogsaa fremtidig blive udnyttet for den »gejstlige« Propaganda.

En Resolution forlangte Oprettelsen af et særligt Arbejdsministerium, og at Ministerpladsen blev besat af en Repræsentant for den organiserede Arbejderklasse. Dette Ønske vil nok gaa i Opfyldelse under Wilsons Regimente.

Et Forslag om at Arbejderforbundets Bestyrelsesmøder skal være tildels offentlige, for saa vidt at det skal kunne tillades ethvert Medlem af den Organisation, om hvis Anliggender der forhandles, at være til Stede ved Møderne, forkastedes.

I en lang Resolution, stillet af Bjærgarbejdernes Delegerede, forlangtes hovedsageligt, at Arbejdsgiverne under Strejker etc. forbødes at udsætte Vagter og Privat-Detektiver.

Bestyrelsens Anbefaling om, at man i Stedet for at unddrage »Drenge-Skyttebevægelsen sin Omsorg snarere skulde tilstræbe en fastere Berøring med denne Bevægelse for at forhindre, at den forvandledes til en militaristisk Organisation vedtoges. (Drenge-Skytte-Organisationen er en amerikansk Afart af vore frivillige Drengeforbund).

En Række Forslag angaaende Fagforeningsmærker afgjordes, men ingen af disse var dog af nogen væsentlig Betydning.

En Resolution forlangte, at Arbejderforbundet skulde foranstalte Foredrag og bestride de dermed forbundne Omkostninger. Det forberedende Udvalg ændrede imidlertid Resolutionen saaledes, at denne kom til at gaa ud paa, at det paalagdes Arbejderforbundets Bestyrelse at være de stedlige Fagforeninger behjælpelige med Arrangementet af Foredragene. Resolutionen blev da vedtaget i denne ændrede Form.

En anden Resolution forlangte Oprettelsen af et Folke-Universitet der kunde gøre det muligt for Arbejdere, der Dagen igennem var bundet til Arbejdet, ogsaa at kunne opnaa Højskole-Uddannelse. Foruden dette Forslag vedtoges en Række andre Beslutninger, der ogsaa gik i Retning af Arbejdernes videre Uddannelse.

En tildels ret livlig Diskussion rejstes om følgende af Kulgrubearbejderne foreslaaet Resolution:

»I Erkendelse af, at Modsætningen mellem Kapital og Arbejde stadig bliver skarpere og i Erkendelse af, at dette Lands Kapitalister har organiseret det nationale Industriforbund og andre store Arbejdsgiver-Sammenslutninger, der er kompakte og sammenhængende Institutioner, som har til Formaal at ødelægge Fagforeningsbevægelsen. og endvidere i Erkendelse af, at Enighed gør stærk, vedtager denne Forsamling at godkende Planen om, at der til Bekæmpelse af denne kompakte og mægtige Organisation i Stedet for Brancheforbund oprettes Industriforbund, da Brancheforbundene ofte adsplitter Arbejderklassens Kræfter. Det paalægges Arbejderforbundets Tillidsmænd at sætte alt ind paa at naa dette, ligesom det paalægges dem at deltage i de forskellige Kongresser og paa disse gøre deres Indflydelse gældende med Hensyn til at vække Stemning for den nævnte Plan.«

Det forberedende Udvalg anbefalede den foranstaaende Resolutions Forkastelse, hvorimod det henstillede til Kongressen at stadfæste de paa Kongressen i Scranton i 1901 angaaende Organisationsformen opstillede Grundsætninger. Resolutionen blev forkastet ved Navneopraab med 10,934 Stemmer mod 5929 Stemmer, (deraf alene 3176 fra de to Bjærgarbejderforbund).

Under Behandlingen af Bestyrelsens Beretning om den internationale Kongres til Hjemmearbejdets Afskaffelse, fik Bestyrelsen Mandat til ved saadanne fremtidige Kongresser at sende en Repræsentant. (Hidtil kunde den Slags Repræsentation kun bevilges ved Aarskongresserne). Ved Mødets Slutning erklærede Gompers, at en Avismeddelelse om, at han skulde have udtalt sin Tilfredshed med, at det tidligere socialistiske Parlamentsmedlem *Berger* var falden igennem, var Løgn.

Paa den sjette Kongresdag forelagdes en længere Beretning fra Ud-

valget angaaende Arbejdernes videre Uddannelse. For de Arbejdere, som allerede har viet dem den faglige Bevægelse, skal der indføres et System for deres videre Uddannelse. desuden skal der i Forbindelse med Folkeskolerne oprettes faglige Undervisningsklasser for Skoledrenge fra 14 til 16 Aar, og de faglige Arbejderkursus skal bibeholdes og yderligere udvides o. s. v.

Kongressen gik derefter over til at behandle Anti-Trustloven og dens Anvendelse paa Arbejderorganisationerne. Sagfører *Mulholland* indledede dette Punkt med et Foredrag, hvori han særlig dvælede ved Firmaet Løwes Proces mod Hattearbejderforbundet. Efter en udførlig Debat blev Spørgsmaalet henvist til et Udvalg, der senere skal afgive Beretning. Vi skal her bemærke, at Kongressen med Hensyn til Anti-Trustloven atter forlangte, at Arbejderorganisationer unddroges denne Lov, og Hattearbejderforbundet blev vedvarende tilsikret Understøttelse fra alle de i Arbejderforbundet forenede Fagorganisationer,

Et af den Delegerede *Barnes* stillet Forslag om, at Arbejderforbundet ogsaa skulde betale den Skadeserstatning og Bod, som Hattearbejderforbundet eventuelt vil blive idømt i sidste Instans, blev forkastet med stor Majoritet, thi en saa vidtgaaende Understøttelse vilde let give Anledning til, at Arbejdsgiverne ruinerede Arbejderforbundet. Under Debatten om Anti-Trustloven kom det til interessante Modsætninger om Arbejderforbundets politiske Virksomhed og der skete flere Sammenstød mellem de socialistiske og de andre Delegerede.

Hele den syvende Dag medgik til Behandling af det foran nævnte Spørgsmaal om Organisationsformen.

Den ottende Dag brugtes til at debattere Gompers Beretning. Om »Arbejderforbundets politiske Kampagne« opstod der en livlig Debat. De socialistiske Delegerede beklagede sig over, at »Socialist-Partiet« (Socialist Party) slet ikke var nævnt i Arbejderforbundets Valg-Flyveblade.

Fra anden Side anbefaledes atter Dannelsen af et uafhængigt Arbejderparti. Resultatet af Uoverensstemmelserne blev, at det med 166 Stemmer mod 43 (ved denne Afstemning havde hver Delegeret kun én Stemme) vedtoges at bibeholde den hidtidige Taktik.

Den næste Sag var Beretning fra Mæglingsudvalget, hvorved flere mindre vigtige Stridsspørgsmaal blev bragt til Afgørelse.

Paa den niende Dag fortsattes Mæglingsudvalgets Beretning. En Grænsestrid mellem det fornylig i Arbejderforbundet optagne Krystalglasmagerforbund og Maskinbyggernes Forbund, angaaende Fremstillingen af Støbeforme, skal afgøres inden 3 Maaneder. Som Følge heraf trak Maskinbyggerforbundet sin Protest mod Krystalglasmagerforbundets Optagelse tilbage.

Gompers' Aarsberetning kom derefter til fortsat Behandling, og det vedtoges sluttelig at tage denne til Efterretning.

Paa den sidste Kongresdag behandles en Artikel, som havde staaet i »Rochester Herald«, og hvori der var fremsat en Del haarde Bebrejdelser mod Gompers. Artiklen støttede sig til nogle af de Delegerede *Duncan* og *Macdonald* fremførte Udtalelser. Disse to Delegerede benægtede at have brugt de i Artiklen gengivne Udtalelser, og de maatte indrømme, at disse var usande.

Ved de derpaa foretagne Valg genvalgtes alle de afgaaende Bestyrelsesmedlemmer. Særlig omstridt var Formandsstillingen, men Gompers opnaaede dog at faa 12088 Stemmer, hvorimod hans socialistiske Modkandidat, Max Hayes, Udgiver af Bladet »Cleveland Citizen«, kun opnaaede 4959 Stemmer; af disse afgaves de fleste af de Delegerede fra begge Bjærgarbejderforbundene og af en Del af Malerforbundets Delegerede.

Som Gensidigheds-Delegerede til den engelske Fagforenings-Kongres valgtes L. Bains fra Skotøjarbejderforbundet og Louis Kemper fra Bryggeriarbejderforbundet. Som De-

legeret til den næste kanadiske Fagforeningskongres valgtes W. J. Mc. Sorley. Et Forslag om fremtidig at lade Arbejderforbundets Bestyrelse vælge *ved Urafstemning blandt alle Medlemmer i de til Arbejderforbundet hørende Organisationer* blev forkastet. Forslagets Forkastelse begrundedes af alle ved de store Udgifter, der er forbundne med en Afstemning af 2 Millioner Medlemmer, og desuden befrygtede man, at det let vilde afstedkomme Utilbørligheder, samt at Urafstemningen vilde komme for meget under Indflydelse af de politiske Partier.

Det vedtoges at afholde den næste Aarskongres i Byen Seattle i Staten Washington i De forenede Staters yderste nordvestlige Del.

Kongressens Hovedresultat er altsaa det, at Arbejderforbundet har holdt fast ved sine gamle Grundsætninger. *F.*

(Efter den tyske Landscentrals Medlemsblad.)

Finlands Arbejderbevægelse.

De afsluttede Storkonflikter.

De skandinaviske Arbejderorganitioner iværksatte i Efteraaret 1912 Indsamlinger for at støtte de finske Papirarbejdere og Bygningsarbejderne i Helsingfors. I et Antal af henholdsvis 2500 og 4500 strejkede disse Arbejdere i lang Tid for at hindre Arbejdsgiverne i at reducere tidligere opnaaede Arbejdsvilkaar.

Hen paa Efteraaret sluttede Konflikten, og Den finske Landsorganisation har senere gennem sit Medlemsblad »Suomen Ammattijärjestö« og paa anden Maade fremsendt Meddelelser om Kampenes Forløb.

Heraf gengiver vi nedenstaaende korte Uddrag.

Konflikten i Papirindustrien.

I Aaret 1907 lykkedes det de finske Papirindustriarbejdere at gennemføre en 8 Timers Arbejdsdag med Treskifte og Arbejdsvilkaarene beskyttede gennem en Kollektivoverenskomst.

I 1909 benyttede Arbejdsgiverne imidlertid en daarlig Arbejdsperiode til at afskaffe Kollektivoverenskomsten samtidig med at de reducerede de bestaaende Arbejdsvilkaar i betydelig Grad. Bl. a. gennemførte de paany 12 Timers Arbejdsdagen i den største Del af denne Industri, og Minimallønningerne nedsattes til 12 Øre for Kvinderne og 20 Øre for Mændene.

Da disse elendige Arbejdsforhold i Længden blev uudholdelige for Arbejderne, foreslog de, som arbejdede for Finlands største Virksomhed paa dette Omraade, *Kymmene pappersfabriker*, der omfatter Kymmene bruk, Woikka bruk og Kuusankoski bruk, i Juni Maaned 1912 Arbejdsgiverne Oprettelsen af en ny Arbejdsaftale, som skulde genindføre Treskiftet med 8 Timers daglig Arbejdstid og fastsætte en Minimalløn paa 17 Øre for Kvinder og 25 Øre for Mænd.

Arbejdsgiverne vilde ikke indlade sig paa Forhandlinger om dette Forslag, og de vilde heller intet høre om Kravenes Henvisning til en Voldgiftsret.

Den 19. Juli blev der derfor erklæret Strejke overfor de nævnte Virksomheder. Strejken varede til 1. Oktober og afsluttedes efter at der var opnaaet Enighed om Nedsættelse af en Kommite paa 5 Medlemmer, hvoraf Arbejderne valgte 2, Arbejsgiverne 2 og disse 4 igen en upartisk Formand.

Det blev denne Kommites Opgave at undersøge Løn- og Arbejdsforhold og at udarbejde Forslag til nye Løntariffer. Arbejdsgiverne lovede da i saa vid Udstrækning som muligt at gaa med til Kommiteens Forslag.

Samtidig opnaaedes Enighed om at de gamle Arbejdere skulde genindtræde i deres Pladser, efterhaanden som de meldte sig til Arbejde og saafremt Arbejde kunde skaffes til dem. Endvidere var man indforstaaet med, at der ikke fra nogen af Siderne maatte udvises Trakasserier overfor den anden Part. En Del Skruebrækkere var gaaet i Arbejde i Tidens Løb.

Der foreligger ikke senere Meddelelse om, hvorvidt det nedsatte Udvalg har udarbejdet noget Forslag til en Ordning, og man kan derfor heller ikke danne sig nogen Mening om, hvorvidt Arbejdsgiverne har holdt deres *lidet bindende* Løfte om at strække sig saa langt som muligt henimod Virkeliggørelsen af Udvalgets Forslag.

Bygningskonflikten i Helsingfors.

Til Udløb i Efteraaret 1911 opsagde de finske Arbejdsgivere i Bygningsindustrien Fællesoverenskomsten med de forskellige Arbejderorganisationer i Helsingfors, og de tilbød samtidig Forhandling om et Forslag, de havde fremsendt til en ny Overenskomst, men dette Forslag var langt ringere end den tidligere gældende Overenskomst, bl. a. vilde de have den daglige Arbejdstid forlænget fra 9 til 10 Timer og den tidligere Garanti af Timelønnen ved Akkordarbejde skulde bortfalde.

Arbejderne vilde ikke indgaa paa de foreslaaede Ændringer; derimod rejste Murpudserne, Cementarbejderne og Stenarbejderne Krav om Lønforhøjelser, og Forhandlingerne paabegyndtes fra Arbejdernes Side under Forudsætning af, at den 9 Timers Arbejdstid skulde bibeholdes.

Arbejdsgiverne indgik paa at bibeholde de 9 Timer, men stillede som Betingelse, at de nævnte Lønkrav toges tilbage og at Arbejderne stillede Garanti for, at der ikke fra andre Arbejdergrupper blev rejst saadanne Krav. Endelig stillede Arbejdsgiverne den Betingelse, at Forhandlingerne derefter skulde fortsættes paa Grundlag af Arbejdsgivernes Forslag til den nye Overenskomst.

Efter at Situationen var drøftet i Arbejderorganisationerne vedtoges det for det første at fastholde Lønkravene og dernæst at kræve den gamle Fælles-Overenskomst bibeholdt med en 2-aarig Varighed.

Paa Grundlag af disse Beslutninger udarbejdedes et Udkast til en Overenskomst, som blev tilstillet Arbejdsgiverne.

Efter et Par Forsøg paa at forhandle om de forskellige Standpunkter afbrød Arbejdsgiverne brat Forhandlingerne, og en Række af Uoverensstemmelser stod tilbage foruden de tidligere nævnte.

Paa dette Stadium opsagde Arbejdsgiverne *alle* Special-Priskuranter i Bygningsindustrien, og samtidig stillede de nye Forslag, der gik ud paa, at hver Fagforening skulde have sin Overenskomst, medens Fælles-Overenskomsten skulde bortfalde. I disse nye Forslag fandtes desuden Krav om betydelige Lønreduktioner.

Eftersom Situationen, Tid efter anden, tilspidsede sig paa Grund af Arbejdsgivernes Forlangender, søgte Arbejderne at skabe en Modvægt ved at rykke frem med flere og flere Krav om Lønforhøjelser.

Da Forholdene blev særlig spændte, foreslog en Dr. *Leo Ehnrooth* Parterne at vælge hver sin nevtrale Repræsentant, som saa igen skulde udpege en Forligsmand, der kunde søge en Udgang af Konflikten, og senere valgte et saadant Udvalg samme Dr. Ehnrooth til Forligsmand.

Paa hans Foranledning afholdtes nu en Række Møder, hvor alle Konfliktspunkter blev gennemgaaet. Møderne endte med, at Forligsmanden stillede et omfattende Mæglingsforslag. Det gik bl. a. ud paa, at Arbejdet skulde fortsættes paa de gamle Betingelser og at ingen nye Krav maatte blive rejst, før man havde forhandlet sig tilrette om alle tidligere Uoverensstemmelser. Fagforeningerne vedtog Forslaget; Arbejdsgiverne forkastede det og fastholdt deres gamle Forslag.

Forligsmanden tog dog ufortrødent fat paany, og det lykkedes ham at faa Arbejdsgiverne til at frafalde de mest yderliggaaende Krav, men de vilde under ingen Omstændigheder gaa ind paa, at visse Punkter skulde afgøres af en faglig Voldgift, hvis de ikke blev løst ved Forhandling. Man lod dog disse Uoverensstemmelser hvile og tog fat paa andre, og en Række fik man bragt ud af Verden.

Langt om længe krævede Arbejderne Svar til d. 15. Juli fra Arbejdsgiverne paa et Krav om 5—10 pennis

Timelønsforhøjelse og Akkordpriserne forhøjet i samme Forhold, og da Arbejdsgiverne afslog dette, forsøgte Arbejderne paa gennem de forskellige Fagforeninger at faa fremskaffet en Ordning, men alle Forsøg bristede.

Den 29. Juli om Morgenen standsedes Arbejdet derfor af alle, undtagen Malerne og de ved Kommunens Arbejde beskæftigede, og først den 5. Oktober blev der paany talt om en Afslutning, idet Arbejderne denne Dag stillede Forslag om en Forhandling, men Arbejdsgiverne afviste Forslaget.

Under disse Forhold besluttede Arbejdernes Forhandlingsudvalg at stille Forslag om Strejkens Ophør, og ved Afstemninger i Fagforeningen vedtoges det med 55½ % af de afgivne Stemmer mod 44½ % at slutte den 12. Oktober. Arbejderne gik i Arbejde uden Overenskomst og paa de Betingelser, som de under disse Omstændigheder hver for sig maatte kunne opnaa.

*

I en Artikel under Titlen: »Hvad de sidste Konflikter lærte os«, skriver Fagforbund. Formand *O. Tokoi* bl. a.:

De nylig afsluttede Strejker paa *Kymin* og i *Helsingfors* har været Finlands største og haardeste Arbejdskonflikter, og i Særdeleshed har det vanskeliggjort Kampenes heldige Tilendebringelse, at de organiserede Arbejderes Antal ved disse som i de foregaaende Tilfælde, hvor Finlands Arbejdere har været i Kamp, har været alt for lavt. Antallet paa organiserede er aldrig naaet op til 50 %. Noget lignende eksisterer næppe i noget andet Land, hvor Arbejdsgiverne er lige saa godt organiserede som de finske Arbejdsgivere. Naar det i tidligere Tider er lykkedes for de finske Arbejdere at gennemføre Fordele hist og her, er det, fordi Arbejdsgiverne den Gang ikke stod tilstrækkeligt samlede, men dette Stadium er altsaa overstaaet nu for deres Vedkommende.

Navnlig gælder det for Bygningsindustriens Arbejdsgivere i Helsingfors. Da Arbejderne i 1906 med en daarligere Organisation, end de nu ejer, ved en ganske kort Strejke gennemførte den 9 Timers Arbejdsdag, maa det saaledes i Særdeleshed tilskrives den Omstændighed, at Arbejdsgiverne stod ganske blottet for Samarbejde, Organisation og Midler til at modarbejde Arbejderne.

Men disse hist og her — skriver Tokoi — forholdsvis let vundne Sejre har bevirket en Slappelse i den faglige Organisation. Arbejderne har faaet den Opfattelse, at Organiseringen egentlig ikke er saa nødvendig; naar blot Enighed er til Stede; naar man skal i Strejke, saa skal man nok vinde Sejer.

Ej heller har man givet tilstrækkelig Agt paa Strejkekassens Nødvendighed, man har bare lullet sig ind i den Tanke, at Konflikterne ikke kan blive langvarige. I Forbindelse hermed har man hyldet den fejle Lære, at Kontingentet til Strejkekassen kun vilde fordrive mange Medlemmer ud af Organisationen.

Alle disse falske Opfattelser, som de finske Arbejdere har hvilet paa i de sidste Aar, har nu hævnet sig og bragt dem Nederlagene.

De afsluttede Konflikter har ført uomstødelige Beviser for, at mod Nutidens kapitalistiske Udvikling og Arbejdsgivernes stærke Organisation er det umuligt at føre Kamp med daarligt organiserede Arbejdere, der endogsaa staar uden de nødvendige Pengemidler til Kampens Førelse.

Den stadige Udvikling af Arbejdsgivernes Organisation vil medføre, at Kampene bliver haardere og langvarigere, og Arbejderne maa erindre sig dette, naar de tænker paa deres Opgaver i Fremtiden.

Tokoi slutter med at sige:

»Disse Konflikter har lært os tre Ting: Nødvendigheden af en stærk Organisation, Nødvendigheden af Strejkekassers Oprettelse og Pligten til grundigt at veje vore Styrkeforhold, inden Kampen paabegyndes.

Vil Arbejderne drage disse Lærdomme af Begivenhederne, har Kampene ikke været forgæves, og de lidte Nederlag vil ikke være uoprettelige.«.

Arbejdsløsheden

i November Maaned 1912.

For November Maaned 1912 er der blevet meddelt Oplysning om Arbejdsløsheden af 55 Fag eller Organisationer for ialt ca. 98,400 Arbejdere. Nedenstaaende Oversigt omfatter imidlertid ca. 5,900 flere eller ialt ca. 104,300 Arbejdere, idet de givne Oplysninger paa enkelte Punkter er blevet suppleret med et skønsmæssigt Tillæg.

Antallet af Arbejdsløse blandt de 104,300 Arbejdere var ved Maanedens Udgang ca. 7,020 eller 6,6 pCt., og Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 144,200 eller 1,4 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysning fra Oliemøllere, Skraatobaksarbejdere, Rebslagere, Brolæggere, Murarbejdsmænd i København, Telefonarbejdere, Keramisk Forbund, Glasarbejdere, og Bogbindere. Desuden er de meddelte Oplysninger ret ufuldstændige for Murere, Dansk Arbejdsmandsforbund og Kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	95	95	1	73	447	447	7	123	542	542	8	196
Bagere	1037	1037	244	3648	1030	1030	93	1872	2067	2067	337	5520
Sukkervarearbejdere	148	148	0	14	63	63	0	50	211	211	0	64
Bryggeriarbejdere	2075	2075	22	415	1289	1289	25	464	3364	3364	47	879
Mineralvandsarbejdere	61	61	0	0	—	—	—	—	61	61	0	0
Slagteriarbejdere	220	220	14	393	1853	1853	65	985	2073	2073	79	1378
Tobaksarbejdere	3260	3260	124	3703	1742	1742	21	673	5002	5002	145	4376
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	1292	1122	25	1155	3159	3078	57	1643	4451	4200	82	2798
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skrædere	2190	2190	66	1147	1443	1443	27	207	3633	3633	93	1354
Syersker	116	74	0	0	184	70	4	27	300	144	4	27
Hattearbejdere	151	151	11	434	76	76	3	54	227	227	14	488
Skotøjsarbejdere	1995	1995	147	3825	887	880	16	486	2882	2875	163	4311
Jordarbejdere, Bygnings- og Møbelindustri.												
Murere	1478	1478	315	7390	4171	3783	134	1189	5649	5261	449	8579
Hustømrere	1304	1304	191	3252	3092	3068	215	4069	4396	4372	406	7321
Skibstømrere	—	—	—	—	369	364	17	403	369	364	17	403
Snedkere	3122	3122	426	9862	3358	3358	281	6337	6480	6480	707	16199
Billedskærere	94	94	10	276	49	49	1	101	143	143	11	377
Glarmestere	95	95	8	132	26	9	1	20	121	104	9	152
Malere	1700	1650	710	12271	1850	1792	501	9700	3550	3442	1211	21971
Sadelmagere	681	681	110	1633	387	347	16	221	1068	1028	126	1854
Stukkatører	70	70	32	451	17	17	—	17	87	87	32	468
Skiferdækkere	10	10	2	60	—	—	—	—	10	10	2	60
At overføre	21194	20932	2458	50134	25492	24758	1484	28641	46686	45690	3942	78775

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	21194	20932	2458	50134	25492	24758	1484	28641	46686	45690	3942	78775
Gas- og Vandarbejdere	67	67	7	159	—	—	—	—	67	67	7	159
Skorstensfejere	60	60	1	40	—	—	—	—	60	60	1	40
Ovnsættere	12	12	8	170	—	—	—	—	12	12	8	170
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	574	574	23	915	1544	1544	40	1224	2118	2118	63	2139
Bødkere	270	270	12	264	452	452	29	870	722	722	41	1140
Drejere	82	82	3	129	222	222	10	227	304	304	13	356
Karetmagere	294	294	6	95	484	484	25	469	778	778	31	564
Barnevognsarbejdere	27	27	1	7	—	—	—	—	27	27	1	7
Børstenbindere	155	155	3	96	127	112	7	133	282	267	10	229
Kurvemagere	123	123	0	0	—	—	—	—	123	123	0	0
Korkskærere	180	180	5	150	30	30	2	50	210	210	7	200
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	98	98	7	118	97	97	1	44	195	195	8	162
Hvidgarvere	35	35	5	108	30	30	1	38	65	65	6	146
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Pottemagere	60	60	—	—	43	43	2	43	103	103	2	43
Stenarbejdere	120	120	19	446	392	359	13	320	512	479	32	766
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv-, Elektropl.	289	289	3	82	112	112	0	0	401	401	3	82
Blikkenslagere	660	660	52	906	439	439	4	64	1199	1099	56	970
Metaltrykkere	82	82	1	7	—	—	—	—	82	82	1	7
Jern- og Metalslb.	83	83	4	117	44	44	2	26	127	127	6	143
Gørtlere og Metalarb.	312	312	9	175	82	82	1	64	394	394	10	239
Smede og Maskinarb.	6500	6500	459	10169	5456	5456	155	3023	11956	11956	607	13192
Formere	350	350	22	526	1050	1050	33	831	1400	1400	55	1357
Elektrikere	546	546	13	287	384	308	4	83	930	854	17	370
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	185	155	0	0	944	944	0	0	1129	1099	0	0
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	301	227	8	169	86	86	3	68	387	313	11	237
Typografer	2355	2355	58	1830	1370	1364	26	1178	3725	3719	84	3008
Sømænd									2000	2000		
Søfyrbødere									1200	1200		
Kedel- og Maskinpass.	578	578	5	223	782	782	18	303	1360	1360	23	526
Kelnere	654	654	97	2600	353	353	55	1500	1007	1007	152	4100
Dansk Arbejdsmandsf.	12500	9969	253	22207	20000	13202	790	11043	32500	23171	1743	33250
Arbejdsm. Fagforening f. Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	721	721	7	26	721	721	7	26
Kvindeligt Arbejderf.	2129	1812	67	1726	624	416	2	57	2753	2228	69	1783
Tilsammen	50875	47661	4302	93855	61360	53490	2714	50331	115435	104351	7016	144186

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 33 ❋ KØBENHAVN DEN 15. FEBRUAR 1913 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Arbejdernes Fællesorganisation i Helsingør. Beretning fra Repræsentantskabets Udvalg af 22. Januar 1912. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene paa Sukkerfabrikkernes Nybygning i København Bladbudene i Aarhus. Bødkerne paa Cementfabrikkerne. Kvinderne i Aarhus og København. Kvinderne ved Nordsjællands Sporveje. Orlogsværftets Arbejdsforhold). Kongresser. Samfundet og Friheden Faglig Sammenslutning.

Arbejdernes Fællesorganisation i Helsingør.

25-Aars Jubilæumsfest.

Den 1. Februar 1888 sluttede de i Helsingør bestaaende Arbejderforeninger sig sammen i en Centralisation under Navnet: »Fælles- Fag- og Arbejderforeningen«, med en Bestyrelse paa 13 Medlemmer. Fællesforeningen talte 5 Foreninger med 325 Medlemmer, nemlig Socialdemokratisk Forbund, Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening, Snedkernes Fagforening, Skomagernes Fagforening og Arbejdsmændenes Fagforening. Den faglige Bevægelse var i de første Aar Fællesorganisationens Hovedvirksomhed, men mangfoldige andre Opgaver har efterhaanden gjort sig gældende, og har maattet løses. I Anledning af de forløbne 25 Aar har Nordsjællands Socialdemokrat udsendt et Jubilæums-Nummer, hvori der er optaget en meget interessant Beretning om Fællesorganisationens Virksomhed gennem de svundne 25 Aar. Med Fornøjelse læser man i det ene Afsnit efter det andet, om hvorledes det paa Trods af Magthavernes rasende Modstand mod vore Organisationer dog stadig er gaaet fremad paa alle Omraader.

Om Majdemostrationen fortælles, at Byraadet i 1890 enstemmig havde nægtet Arbejderne Tilladelse til at afholde Møde i Marienlyst Park og at dette derfor maatte afholdes ved nordre Strandvej. Den daværende Politimester *Høst* havde sat sig i Hovedet at ville kvæle Socialistbevægelsen, han mobiliserede baade til Lands og til Vands, og der blev endog givet Ordre til at hejse Vindebroen paa Kronborg op, men desværre havde Tidens Tand sat sine Mærker i Broens Træværk, saa man maatte lade den ligge. Der blev dog ingen Brug for de Patroner, som var tiltænkt Arbejderne. Demonstrationen forløb i enhver Henseende paa en værdig Maade, trods Udæskningen, som ogsaa gik ud paa at Fanerne ikke maatte oprulles paa Byens Grund.

At gaa i Enkeltheder tillader Pladsen os ikke, vi skal derfor kun nævne de vigtigere Grene af den omfattende Virksomhed.

I 1893 overtog Fællesorganisationen en Bogsamling fra Socialdemokratisk Forening og Biblioteket omfattede 1200 Bind i 1910.

Bogsamlingen er senere gaaet over til »Helsingørs Læseforening«. I dennes Ledelse har Fællesorganisationens Formand Sæde, og der ydes 150 Kr. aarlig til Læseforeningen. Byraadet har overdraget nævnte Forening Kommunens Bogsamling.

Siden 1911 har Fællesorganisationen ydet ethvert arbejdsløst Medlem en Nats Logi og forsaavidt Vedkommende er uden Understøttelse, da et Døgns Forplejning. Der ydes Medlemmerne al mulig Oplysning og disse bistaaes med skriftlige Arbejder samt ydes juridisk Bistand.

I 1908 oprettedes et Anvisnings-

kontor, som i den forløbne Tid har anvist meget Arbejde, endog langt ud over Egnens Grænser.

Fagforeningerne i Helsingør har ofte maattet gribe til Arbejdsstandsninger. Den første Strejke var en Nitterstrejke i 1889; den opstod som Følge af systematiske Akkordreduktioner. Skønt »Værnet« i København havde sendt 80 Skruebrækkere dertil, hovedsagelig degenererede Individer, lykkedes det dog efter 3 Ugers Forløb at vinde Strejken.

En Væveriarbejderstrejke i Hellebæk tabtes. Bedre gik det med Glasarbejderstrejker i 1891 og 1893.

Af andre Konflikter nævnes Cigarmagernes 1890, Snedkernes og Bødkernes 1891 og Murernes i 1892. Lock-out overfor Kul- og Havnearbejderne 1892, Malere og Arbejdsmænd i 1893, Murerne i 1894 og 1896, Skibsværftet 1896 osv.

Siden 1898 gled Fællesorganisationen, som Følge af De samvirkende Fagforbunds Oprettelse ud som aktivt Forhandlingsled i den faglige Bevægelse i Forholdet overfor Arbejdsgiverne.

Beretningen gaar herefter over til en kort Omtale af de forskellige Fagforeningers Virksomhed og disses Medlemsantal m. m.

Ogsaa den politiske Virksomhed er indgaaende beskrevet. Beretningen fortæller levende, om Arbejdernes Kampe for at faa Indpas i lovgivende Forsamlinger og om Betydningen deraf. Til Folketinget har Arbejderpartiet i mange Aar valgt Socialdemokraten *Chr. Rasmussen* og i 1909 valgtes 9 Socialdemokrater ind i Byraadet.

Efter at Socialdemokraterne rykkede ind i Byraadet, hvilket skriver sig fra Aaret 1892, da det første Medlem valgtes, er der foregaaet en betydningsfuld Udvikling paa mange Omraader, som Partifællerne i Helsingør med Stolthed kan skue tilbage paa.

I Anledning af Fællesorganisationens 25aarige Fødselsdag, havde Forretningsudvalget inviteret Medlemmerne til Fest Søndag den 2. Februar i Folkets Hus. Et umaadeligt stort Antal Medlemmer havde modtaget Indbydelsen, mange maatte gaa bort fordi de ikke kunde faa Plads.

Scenens Baggrund var dekoreret med Fagforeningernes røde Faner, og der lød et Brus af Begejstring fra Forsamlingen, da Tæppet gik op.

Fællesorganisationens Formand, *P. Christensen* bød i jevne Ord Forsamlingen velkommen og ønskede Fødselsdagsbarnet til Lykke.

Borgmester *J. Jensen*, der i tidligere Aar paa mange Maader er kommet i nær Berøring med Partifællerne i Helsingør, holdt Festtalen. Taleren trak Linierne op for det store Arbejde fagligt og politisk, der var udrettet i de svundne 25 Aar.

Carl F. Madsen og *Th. Stauning* bragte Fødselsdagsbarnet Hilsener fra henholdsvis De samvirkende Fagforbund og Socialdemokratisk Forbund. Folketingsmand *Chr. Rasmussen* havde Ordet for at bringe Partifællerne en hjertelig Tak for godt Samarbejde i de forløbne Aar. *A. C. Meyer* oplæste og Sangforeningen sang forskellige Arbejdersange. Taler af de gamle Veteraner fulgte Slag i Slag og Festen sluttede med et muntert Bal.

Partifællerne i Helsingør véd, hvad Enighed og Sammenhold betyder for Arbejderklassen, de vil i Fremtiden som hidtil arbejde videre for at naa vort store Maal:

Arbejdernes Frigørelse.

Held og Lykke med Arbejdet.

Beretning fra Repræsentantskabets Udvalg af 22. Januar 1912.

Den 22. Januar 1912 vedtog De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab at nedsætte et Udvalg paa 15 Mand til at undersøge om der burde foretages Ændringer i den nuværende Centralisationsform, og i bekræftende Fald hvilke Forslag til Ændringer der bør stilles til Loven, til Ledelsens Myndighed og til De samvirkende Fagforbunds hele Virkemaade.

Udvalget har nu afsluttet sit Ar-

bejde, og afgivet en omfattende Beretning. Den giver Oplysning om en Mængde Spørgsmaal som Udvalget har beskæftiget sig med, og om dets Stilling til disse. Beretningen indeholder tillige en Række Forslag som Udvalget fremsætter: Vi nævner saaledes: *Forslag vedrørende den planmæssige Strejkeunderstøttelse; Forslag angaaende Organisationsformer, Forslag angaaende Grænsestridigheder med udenforstaaende Organisationer og Forslag til Lov for De samvirkende Fagforbund.*

Beretningen giver endvidere Oplysning om Organisationsforholdene i Norge, Sverrig, Tyskland og Frankrig; og den indeholder de fra Organisationerne og Medlemmerne indsendte Forslag m. m.

Betænkningen trykkes i et Oplag af 5000 Eksemplarer og udsendes til samtlige Fagforbund og Fagforeninger her i Landet, og i saa stort et Antal at alle Hovedbestyrelsesmedlemmer faar hvert et Eksemplar, Fagforeninger hver 2 Eksemplarer og de lokale Fællesorganisationer hver 4 Eksemplarer.

Beretningen med de forskellige Forslag vil komme til Behandling paa de samvirkende Fagforbunds Generalforsamling i April Maaned d. A.

Lønbevægelser og Konflikter.

Lock-outvarsel.

I Anledning af, at Bødkerforbundet havde varslet Strejke paa Cementfabrikerne til den 13. Februar, og da Arbejdsmændene, som andet Steds meddelt, har sendt første Strejkevarsel overfor De danske Sukkerfabrikkers Byggeforetagende paa Appelbyes Plads i København, tilstillede Arbejdsgiverforeningen den 10. Februar De samvirkende Fagforbund nedenstaaende Strejkevarsel:

Efter at Forhandlingerne mellem Bødkerforbundet i Danmark og Foreningen af danske Cementfabrikker er endt uden Resultat, og efter at heller ikke Forhandlingen mellem Hovedorganisationerne har ført til Enighed om en ny Overenskomst, idet man fra De samvirkende Fagforbunds Side opstillede Kravet om en Timeløn af 45 Øre som et Ultimatum, har Bødkerforbundet med De samvirkende Fagforbunds Billigelse givet 2. Strejkevarsel til Torsdag den 13. ds.

Omtrent samtidig dermed har Dansk Arbejdsmandsforbund givet 1. Strejkevarsel for de ved Opførelsen af Sukkerfabrikernes nye Bygning paa Appelbyes Plads beskæftigede Jord- og Betonarbejdere, og det er af Dansk Arbejdsmandsforbunds Formand meddelt os, at 2. Strejkevarsel kan ventes naar som helst. Denne Strejke iværksættes paa Kravet om, at disse Arbejdere, der hidtil har haft en Timeløn af 42 Øre, fremtidig skal have en Timeløn af 55 Øre.

Ved den første af disse Strejker opnaar man fra Arbejdernes Side omtrent straks at standse den af de danske Cementfabrikker oparbejdede Cementeksport og i høj Grad at hæmme alt Arbejde indenfor Cementindustrien. Ved Strejken overfor Sukkerfabrikerne udskyder man Færdiggørelsen af det for Sukkerfabrikerne saa overordentlig vigtige nye Raffinaderi og bringer derved Fabrikerne i en meget vanskelig Stilling.

Arbejdsgiverforeningen anser det for ganske uforsvarligt, at man fra Arbejdernes Side griber til Arbejdsstandsning i Anledning af de nævnte Uoverensstemmelser, og agter at yde sine angrebne Medlemmer al den Støtte, man er i Stand til. I den Anledning agter man at forelægge en ekstraordinær Generalforsamling i Arbejdsgiverforeningen Forslag om, at der iværksættes Arbejdsstandsning overfor Bødkerforbundet i Danmark og overfor Dansk Arbejdsmandsforbund i det Omfang, som Generalforsamlingen maatte anse for fornødent, for saa vidt ikke begge de bebudede Strejker trækkes tilbage.

P. F. V.
S. C. HAUBERG.

Sophus Agerholm.

Denne Lock-out kan eventuelt komme til at omfatte 700 Bødkere og 30,000 Arbejdsmænd. Et løsere Lock-outgrundlag er endnu aldrig præsteret.

Bødkerne fordrer kun 45 Øre som *Normalløn* paa Cementfabrikkerne, der beskæftiger 130 Svende, medens Bødkermestrene i Provinserne er overenskomstmæssig forpligtet til at betale 46 Øre som *Minimalløn* til Bødkerforbundets Medlemmer.

Ved et Møde, som Forligsmanden havde indbudt til den 13. Februar, lykkedes det heller ikke at faa

Enighed om en Timeløn, og Strejken iværksattes derfor.

Arbejdsmændene paa Appelbyes Plads havde slet ikke sendt andet Varsel, da Lock-outvarslet fremkom.

Vi henviser iøvrigt til Artikler andetsteds i Bladet om disse Forhold.

Arbejdsmændene paa Sukkerfabrikkernes Nybygning i København. Den 30. Januar varslede Dansk Arbejdsmandsforbund Strejke for de Arbejdere, der gik til Haande ved Installation af Maskiner i De danske Sukkerfabrikkers Nybygning paa Appelbyes Plads i København, fordi Selskabet ikke vilde imødekomme et fremsat Timelønskrav paa 55 Øre. Adgang til Akkord var der ikke ved dette Arbejde.

Den 6. Februar afholdtes der et Fællesmøde med Repræsentation fra Hovedorganisationerne, men der opnaaedes heller ikke Enighed ved dette Møde, Arbejdsgiverne vilde kun betale 42 Øre, i hvert Fald kunde der ikke være Tale om tilnærmelsesvis at komme op i Nærheden af det rejste Krav.

Bladbudene i Aarhus. Kvindeligt Arbejderforbund har faaet Sanktion til at rejse Lønkrav og stille Forslag til Overenskomst for Bladbudene ved *Aarhus Stiftstidende.*

Bødkerne paa Cementfabrikkerne. I Aaret 1907 afsluttede Bødkerforbundet Overenskomst med Cementfabrikkerne om Løn og Arbejdsvilkaar. Timelønnen for faglærte Bødkere fastsattes til 40 Øre og for ikkefaglærte Bødkeriarbejdere til 35 Øre og fra 1908 37 Øre pr. Time. Overarbejde betaltes med 25 % Tillæg.

I 1910 blev Timelønnen for ikkefaglærte Bødkere hævet til 40 Øre, altsaa til samme Højde som de faglærte Bødkeres. Arbejdstiden er 10 Timer daglig. Denne Overenskomst er opsagt af Bødkerforbundet til Ophør den 1. Februar 1913. Den 16., 18. og 25. Januar d. A. førtes Forhandling mellem Parterne om en ny Overenskomst, men det lykkedes ikke at naa til Enighed. Ved Forhandlingernes Afslutning var der Uenighed om Arbejdstiden, Betaling for Overarbejde og for Natholdsarbejdere, Timelønnens Størrelse, Overenskomstens Ikrafttræden og Varighed m. m. Som Følge heraf afsendte Forbundet den 27. Januar første Strejkevarsel. Den 5. Februar fandt der en ny Forhandling Sted mellem Parterne og Repræsentanter for de to Hovedorganisationer, og her lykkedes det at opnaa Enighed om en Række Spørgsmaal. Tilbage var egentlig kun Timelønnens Størrelse og Betalingen for Overarbejde. Forbundet forlanger Timelønnen hævet til 45 Øre, men Arbejdsgiverne vil ikke gaa højere end til den nuværende Timeløn paa 40 Øre. Forbundets Krav om 45 Øre fastholdes meget bestemt, og dette staar i nøje Forbindelse med, at Lønnen for Bødkerne i Provinserne overalt er mindst 46 Øre. For Overarbejde kræver Forbundet 50 % Tillæg, men det var dog tilbøjelig til at gaa ned til 45 %, men Arbejdsgiverne vilde ikke gaa højere end til 40 %.

Efter Mødets Slutning gav De samvirkende Fagforbunds Formand paa Bødkerforbundets Vegne Arbejdsgiverforeningen 2. Strejkevarsel. Arbejdsstandsningen vil derefter indtræde den 13. ds., for saa vidt der ikke forinden er opnaaet Enighed om de ovennævnte Spørgsmaal.

Kvinderne i Aarhus og København. Kvindelig Arbejderforbund har faaet De samvirkende Fagforbunds Sanktion til at opsige Overenskomsten med *Aarhus Dampvaskeri* og *Det danske Mælkekompagni* i København. De to Foretagender beskæftiger henholdsvis 30 og 50 kvindelige Arbejbejdere, som ønsker en Lønforbedring.

Kvinderne ved Nordsjællands Sporveje. Kvindeligt Arbejderforbund har afsluttet Overenskomst med Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien i Danmark vedrørende Løn- og Arbejdsforhold for de ved »Nordsjæl-

lands Elektricitets- og Sporvejs-Aktieselskab« beskæftigede kvindelige Arbejdere. Disse opnaaede ved denne Lejlighed en Lønforhøjelse paa 2 Kr. 40 Øre pr. Uge og der fastsattes samtidig en Minimaltimeløn paa 25 Øre.

Overenskomsten gælder i 3 Aar til 1. Februar 1916.

Orlogsværftets Arbejdsforhold. I længere Tid har der været et spændt Forhold paa Marinens Værft, populært kaldet »Holmen«, der ligger paa en Ø i Havnen ved København.

Anledningen hertil har været, at Arbejderne, som gennemsnitlig er lønnet med 1 Kr. à 1 Kr. 50 Øre mindre pr. Dag end Arbejderne i den private Industri tjener, ønskede en gennemgaaende Lønforhøjelse for alle Grupper af Arbejdere, men Forsvarsministeren, *Klaus Berntsen*, vilde under ingen Omstændigheder gaa med til Lønforhøjelser, med mindre Arbejdstiden samtidig forlængedes med 1 Time eller 2 om Dagen.

De fagorganiserede Arbejdere har i lange Tider gennem Udvalg i Forbindelse med Repræsentanter for alle de interesserede Organisationer og De samvirkende Fagforbund drøftet Midlerne til at faa deres Krav fremmet og gennem Formanden for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, *I. A. Hansen*, er der ført Forhandlinger med Værftets Direktør, Kommandør *Tuxen*.

Disse Forhandlinger saa en Overgang ud til at skulle bringe til et Resultat, men lige paa en Gang afbrødes de, idet Direktør Tuxen gjorde bekendt med, at hans Mandat og Vilje til at handle videre i Sagen var ophævet, fordi Ministeren selv vilde tage direkte Affære med en Arbejdstidsforlængelse for Øje.

Senere har Ministeren tilstillet Folketingets Finansudvalg et Forslag til en Ordning, og Udvalgets Stilling til dette Forslag vil sikkert komme frem og under Debat under Finanslovens tredje Behandling.

For at Finansudvalget ikke skulde komme under Ministerens ensidige Paavirkning i denne Sag, har en Deputation bestaaende af *I. A. Hansen*, Arbejdsmand *L. M. Larsen*, Maskinarbejderne *Alb. Illum* og *Louis Meyer* og Skibssmed *Chr. Hansen* haft Foretræde for Udvalget, som med Interesse paahørte Deputationens Fremstilling af Forholdene i den private Industri og enkelte Medlemmer af Udvalget udbad sig ved Konferencens Slutning nærmere Oplysning om forskellige Forhold.

Disse Oplysninger vil blive stillet til Raadighed, og inden Rigsdagen slutter, er der Mulighed for, at Holmens Arbejdere kan have Klarhed over Udvalgets Stilling til Sagen.

Skulde Sagen visne, er der mulig Udsigt til, at der fra Fagforeningernes Side vil blive foretaget Skridt for at faa Kravet om en rimelig Lønforhøjelse respekteret.

Kongresser.

En ekstraordinær international Bygningsarbejderkonference

afholdtes i Tilslutning til de tyske Bygningsarbejderes Kongres i Jena i Dagene fra 13.—15. Januar. Bygningsarbejderorganisationerne i 11 Lande var repræsenterede af 24 Delegerede. Regnskabet, der aflagdes af den midlertidige Sekretær *Paeplow*, viste en Kassebeholdning paa 16,476 Mk. og blev godkendt enstemmigt. Det vedtoges at *udskyde den ordinære Kongres til næste Aar*, saaledes at den bliver afholdt i Forbindelse med den internationale Socialistkongres i Wien. Der var med Hensyn til det internationale Sekretariats videre Udvikling fremsat Ønsker i denne Retning, men man vedtog at henlægge den endelige Behandling til den næste ordinære Konference. I Sæideleshed skal Spørgsmaalet om Ansættelsen af en Sekretær og en Ordning af den internationale Strejkeunderstøttelse overvejes og afgøres paa Wiener-Konferencen.

Man afkrævede den danske Delegerede en Forklaring angaaende hans

Forbunds afvisende Holdning overfor tilrejsende Medlemmer af udenlandske Broderforbund; i Danmark hersker endnu den Skik i Murerfaget, at man skal have Lærebrev, som udstedes efter forud aflagt Svendeprøve. Murerforbundet forlanger af hver Murer, at han skal kunne fremlægge et saadant Lærebrev forinden han anerkendes som Kammerat og optages i Forbundet. Ved tidligere Forhandlinger, som Bömelburg har ført med det danske Murerforbund, er der truffet en Overenskomst angaaende de fra Udlandet tilrejsende Medlemmer af det internationale Sekretariat, hvorefter det skal være tilstrækkeligt, naar de paagældende Medlemmer medbringer Legitimation som Murere fra deres Forbundsbestyrelse. Forbliver de i Danmark, forlanges det dog, at de senere skal aflægge Prøven. Det internationale Sekretariat forlanger Afskaffelsen af dette Pedanteri.

Den danske Delegerede erklærede, at hans Bestyrelse paa den næste Kongres vilde anbefale Ophævelsen af denne Bestemmelse.

Fra de franske Bygningsarbejdere forelaa der endvidere flere Forslag til Behandling. Det videstgaaende af disse Forslag forlangte en større Koncentrering af Bygningsarbejderbevægelsen og at Bygningsarbejdernes internationale Samvirken forenes i et eneste internationalt Sekretariat i Stedet for den nuværende Adsplittelse i særlige Sekretariater for Tømrere, Stenhuggere, Malere og Brolæggere. Forslaget fremkom som en nøgtern Overvejelse af, at Arbejdsgiverorganisationerne i den samlede Byggevirksomhed allerede nu er naaet til en saadan Samvirken, at det derfor var nødvendigt at ogsaa Arbejderne indgik en saadan. Diskussionen viste, at man sympatiserede med Franskmændenes Forslag, og der udtaltes indtrængende Ønsker om at komme bort fra denne Splittelse, og at de enkelte Organisationer i hvert Land skulde virke hen til en Sammenslutning af Bygningsarbejderorganisationerne.

Sekretariatet vil nu omsende det franske Forslag og Konferencens Opfattelse til de tilsluttede Organisationer, saaledes at Spørgsmaalet kan blive taget op til fornyet Behandling paa Konferencen i Wien.

I et andet Forslag fra Frankrig overvejedes Indførelsen af et internationalt Fagforeningsmærke som en bedre Legitimation saavel overfor de rejsende Medlemmer som overfor de korresponderende Organisationer. Det blev fastslaaet, at den franske Organisation endnu slet ikke havde indført den internationale Medlemsbog, som har det samme Formaal. Konferencen vedtog foreløbig ikke at behandle dette Forslag, men at Organisationerne først nær mere skal behandle Spørgsmaalet.

Et tredje Forslag fra Frankrig indeholdt paany det gamle Ønske om Afholdelsen af internationale Fagforeningskongresser, paa hvilke man skulle behandle Fagforeningsbevægelsens Tendenser, medens de hidtidige Konferencer af Formændene for hvert Lands Forbund skulde være af administrativ Art. Til dette Forslag kunde Bygningsarbejderkonferencen kun udtale det Ønske, at Franskmændene maatte deltage i de internationale *Arbejderkongresser*. Spørgsmaalet skal iøvrigt behandles paa Wiener-Konferencen.

I Stedet for Bömelburg valgtes Paeplow til som Sekretær at lede Sekretariatet indtil den ordinære Konference i 1914.

Den 8. internationale Hattearbejder-Kongres i Majland.

Det italienske Hattearbejderforbunds Kongres og 10-aarige Stiftelsesfest blev indledet med et stort Festtog i Monza, den italienske Hatteindustris Hovedstad og det italienske Forbunds Sæde. Demonstrationen var en Protest fra den nationale og internationale Arbejderorganisation imod Krigen.

Kongressen holdt Møde i »Folkets Hus« i Nabobyen Majland. Paa Kongressen havde Repræsentanter for de mandlige og kvindelige Hattearbejdere i Tyskland, Østrig, Belgien,

Spanien, Frankrig, Ungarn, Italien, Portugal, Rusland, Sverrig, Norge, Danmark og Schweiz givet Møde. Det engelske Forbund havde, paa Grund af en Lønbevægelse, i sidste Øjeblik sendt Afbud. De portugisiske og spanske Hattearbejdere var repræsenteret ved den internationale Sekretær, de russiske Hattearbejdere ved en tysk Delegeret.

Kongressen blev budt Velkommen af Formanden for Majlands Fagforeninger og af Formanden for den tyske Oplysningsforening.

Forinden Kongressen paabegyndte Behandlingen af Dagsordenen, vedtog den efter Forslag af de franske og belgiske Delegerede en Resolution imod Krigen.

Partikongressen i Chemnitz, den franske Fagforeningskongres i Havre og de ungarske Arbejdere sendte Kongressen telegrafisk Hilsen og Sympatiudtalelser.

Af den internationale Sekretærs trykte Beretning skal særlig fremhæves, at Sekretariatet har været virksomt for dels at grundlægge og dels udvikle Hattearbejderorganisationerne i Portugal, Spanien, Holland og Belgien.

Forbundsorganisationens Udvikling siden 1909, som er en Frugt af Agitationen i hvert Land, illustreres af følgende Tal:

Land.	Medlemmer 1911.	Medlemmer 1908.
Belgien	1,000	300
Danmark	250	130
Tyskland	10,213	7,206
England	4,055	3,767
Finland	38	69
Frankrig	5,529	2,700
Italien	5,136	5,504
Norge	87	82
Østrig	3,370	2,319
Portugal	402	—
Rusland	177	—
Schweiz	261	260
Sverrig	154	217
Ungarn	276	230
	30,948	22,856

Fra Spanien, der ligesom Portugal først i 1912 har sluttet sig til det internationale Forbund, foreligger ikke nærmere Angivelser.

I Beretningstiden (1909—11) havde det internationale Sekretariat en Indtægt af Bidrag (pr. 100 Medlemmer 15 fr. om Aaret), Renter og lignende paa 10,667 Mk. Udgifterne beløber sig til 7,232 Mk. Det siden 1910 maanedlig udgivne Blad, trykt i det engelske, tyske, franske og italienske Sprog, medførte en Udgift paa 2,400 Mk. eller 200 Mk. pr. Numer. Endvidere er der brugt: 857 Mk. i Agitationstilskud, og 500 Mk. til Generalstrejken i Sverrig. Den 30. Juni 1912 var der i Sekretariatskassen en Formue paa 9,939 Mk. Til Strejkende og Udelukkede medgik 12,807 Mk. Kongressen godkendte det internationale Sekretariats Virksomheder og gav Sekretær *Metzschcke* et Tillidsvotum. Kongressen gav sin Tilslutning til, at Sekretariatet søger Forbindelse med Hattearbejderforbundene i Amerika og i Australien.

Endvidere paalagde Kongressen Sekretariatet at gøre Skridt til, at de kvindelige engelske Hattearbejderes Forbund (3000 Medlemmer), som staar i nær Forbindelse med det engelske Hattearbejderforbund, slutter sig til det internationale Forbund. De portugisiske Hattearbejdere fik bevilget Midler til videre Udvikling af deres Forbund.

Forbundsorganisationen kan i enhver Retning vise Fremskridt og Resultater. De fleste Overenskomster har de romanske Forbund afsluttet. Det belgiske Forbund, som ogsaa omfatter Kasketmagerne og Harehaarsskræderne, maatte atter opgive den indførte Arbejdsløshedsunderstøttelse. Sygeunderstøttelsen er derimod bleven forhøjet. Et Forsøg paa at bringe en lille Uoverensstemmelse til Afgørelse paa Kongressen blev tilbagevist med den Erklæring, at ethvert Medlem maa rette sig efter sit Forbunds Love og Beslutninger. I Stridstilfælde maa vedkommende Forbund selv afgøre Sagen, fordi det bedst kender den.

Af Lovforslagene skal vi fremhæve: I Fremtiden kan de mellem Forbundsorganisationerne overenskomstmæssig ordnede gensidige Understøttelser for arbejdsløse Med

lemmer ogsaa udstrækkes til syge Medlemmer. Med bedre Kontrol for Øje skal almindeligt Rejsebevis indføres. De franske Delegerede forsikrer, at gennem deres Kongres og Fagforeningskongressen i Havre er der blevet banet Vej for en Ordning af Rejseunderstøttelsen. Klagerne over ulige Rejseunderstøttelse for Rejsende i Italien er ubegrundet. Det er kun de italienske Medlemmer, som hører til en ved Siden af Forbundet bestaaende gammel Understøttelseskasse for Hattemagere, der modtager højere Understøttelse.

Trykningen af »Bullltin« i et skandinavisk Sprog blev af Hensyn til Konsekvensen afslaaet, og det anbefaledes de nordiske Kolleger at udstyre deres Fagblade bedre. En Forhøjelse af det ugentlige Strejkebidrag paa 24 Pf. blev forkastet. Vedtaget blev Forhøjelsen af Strejkebidrag fra 1 til 5 Centimer pr. Uge og pr. Medlem. Ved den endelige Afgørelse af Stedet for det internationale Sekretariats Sæde, som i alle seks Aar er blevet flyttet fra det ene Land til det andet, kom det til ret betydelige Uoverensstemmelser. De østrigske Delegerede foreslog at lade Sædet blive i Tyskland og at forandre Loven. De franske Delegerede talte heftigt herimod og tvivlede om Kongressens Kompetence til Lovændring, da Forslaget ikke stod paa Dagsordenen. Flertallet ansaa Kongressen for kompetent og besluttede at lade Sædet blive i Tyskland. De tyske Repræsentanter stemte ikke.

Metzschke blev genvalgt som international Sekretær. Den næste Kongres skal afholdes 1815 i Juni i England (Denton).

En Besværing fra den separatistiske bøhmiske Landsforening blev, idet der blev vist hen til en tidligere Kongresbeslutning, som anbefalede Tilslutning til Landsorganisationen, afgjort ved Overgang til Dagsordenen.

En ligesaa behagelig som sjælden Overraskelse beredtes Kongresdeltagerne af Indehaverne af de 3 største Hattefabrikker i Monza ved en Indbydelse til at bese deres Virksomheder. Indbydelsen blev modtaget med Tak. De besete Hattefabrikker staar paa lignende Højde, som de store Hattefabrikker i andre Lande. Den italienske Arbejdsgiver stikker velgørende af imod deres Klassefæller i forskellige andre Lande, hvor Arbejdsgiverne helst ser, at Politiet ikke taaler internationale Arbejderkongresser.

Den 7. norske Fagforeningskongres.

vil blive afholdt den 22. Juni i Kristiania. Kongressen vil blive af stor Betydning for de norske Fagforeninger, idet man efter al Sandsynlighed vil gaa imod den syndikalistiske Retning.

Samfundet og Friheden.

Formanden i Den faste Voldgiftsret, Dr. jur. *C. Ussing* har den 6. Decbr. f. A. holdt et Foredrag i Kriminalistforeningen om § 255 i det Forslag en Kommission har udarbejdet til en Straffelov.

Under ovenstaaende Titel har Doktoren udgivet sit Foredrag paa Gyldendalske Forlag i København, hvor det sælges til en Pris af 75 Øre.

Foredraget indeholder adskillige Ting af Interesse for Fagforeningsmænd.

Faglig Sammenslutning.

Fra Frederikssund har vi modtaget Meddelelse om at 10 Fagforeninger med 240 Medlemmer har oprettet en faglig Sammenslutning under Navn: »De samvirkende Fagforeninger«.

Sammenslutningens Formaal er at varetage Medlemmernes Interesser under Lønkampe med Arbejdsgiverne og iøvrigt bistaa Medlemmerne paa bedste Maade under alle Forhold.

Der har tidligere bestaaet en faglig Sammenslutning, men den blev ophævet for nogle Aar siden.

Formandens Adresse er: Murer *J. Volter*, Oppesundby pr. Frederikssund.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 34 ❋ KØBENHAVN DEN 22. FEBRUAR 1913 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Kongresser. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Lockout-Varsel). Tyskland. Transportarbejdernes Internationale. Den kommende Generalstrejke i Ungarn. Rettelse.

Kongresser.

Socialdemokratisk Forbunds Kongres.

I Dagene fra 11.—15. Februar har Socialdemokratisk Forbund afholdt Kongres i Forsamlingsbygningen paa Enghavevej i København, paa hvilken der er behandlet og vedtaget en Række Spørgsmaal af overordentlig Betydning. For den faglige Bevægelse er det af særlig Interesse, at Kongressen gjorde op med den syndikalistiske Bevægelse.

For nogle Aar siden oprettedes der i København en »syndikalistisk« Forening under Navn af »Fagoppositionens Sammenslutning«.

Sammenslutningen har senere oprettet et Par Afdelinger i Provinserne.

Det er den samme Bevægelse og tildels de samme Personer, som i sin Tid oprettede »Socialistisk Arbejderblad« for at splitte Arbejderpartiet. Det var dem, som Gang paa Gang drog til Felts mod Arbejderpartiets Bestræbelser for at gennemføre sociale Love, der dog i nogen Grad kunde bøde paa Fattigdommens og Arbejdsløshedens Ulykker ved Samfundets Hjælp. De hævdede, at disse Love i Virkeligheden var »arbejderfjendtlige Lapperier«. Og dog var det igen den samme Bevægelse og tildels de samme Personer, som i Kriseaarene 1908—09—10 krævede Fagforeningskasserne tømt til Fordel for de Arbejdsløse. Nu spekulerede de netop i »Lapperierne« og vilde lægge Byrderne over paa Arbejderklassen alene og samtidig stille denne blot overfor Arbejdsgiverne.

Lederne for Syndikalisterne var det, der i sin Tid foranledigede Arbejdsløse til at drage — ikke til Rigsdagen eller til Arbejdsgiverforeningen — men til »Social-Demokraten« og »De samvirkende Fagforbund«, hvor de øvede Sabotage mod Arbejderklassens egen Bygning og egne Kontorer.

Dem var det, der skaffede sig Magten i Jord- og Betonarbejdernes Fagforening i et kritisk Øjeblik, forkludrede en faglig Situation og holdt nogle Tusinde af de daarligst stillede Arbejdere i Sult og Nød en Vinter igennem og benyttede Lejligheden til et Forsøg paa at skaffe sig Pengemidler til deres Bladforetagende.

Da man under Sporvejsstrejken gik til en Boycotting af Selskaberne, et Kampmiddel, som jo staar paa Syndikalisternes eget Program, var det disse, der søgte at sprede Forvirring og Tvivl i Arbejdernes Rækker.

Dem er det, der driver systematisk Opposition mod Arbejdernes Organisationer. De véd, at Fagoppositionens, »Sammenslutningen«s Fremgang betyder vore Organisationers Opløsning, Ophævelsen af de faglige Forpligtelser, som de hader af et godt Hjerte. Og endelig er der Spionagen, som ifølge Programmet gaar ud paa, at Medlemmerne af Sammenslutningen skal indsende Oplysninger om de enkelte Fagforeningers og Forbunds Forhold til Udbytterne og Arbejderne samt om deres Administration, og overgive Oppositionen de Vaaben, der eventuelt findes i disse Oplysninger.

Dette vil i Praksis sige, at alt, hvad der er i Organisationerne af Misfornøjelse, berettiget eller uberettiget, og alt, hvad der er af løse Paastande og løs Sladder om enkelte Mænd og Kvinder i faglige Tillidshverv, bringes til et bestemt Hovedkvarter, hvor det bearbejdes og sendes ud til Benyttelse paa de Steder, hvor det formenes at kunne gøre den tilsigtede Virkning. Den enkelte Organisations intimeste Anliggender kastes i Grams paa offentlige Møder. Ting, der forlængst er godkendt af den vedkommende Organisation, omtales paa tendentiøst forvrænget Maade og angribes som rene Forbrydelser.

Ogsaa paa andre Omraader søger Syndikalisterne at skade den socialistiske Arbejderbevægelse. De kooperative Foretagender stilles op som Kapitalistforetagender, den socialdemokratiske Presse angribes, og efter Evne søger man at hindre »Social-Demokraten«s Udbredelse.

De syndikalistiske Ledere er Anti-Parlamentarikere og angriber det socialdemokratiske Arbejderparti for dets Deltagelse i den parlamentariske Virksomhed.

Syndikalisterne er saaledes svorne Fjender af den socialdemokratiske Bevægelse, de er Personer, som kun ønsker vore faglige, politiske og kooperative Foretagenders og vore Blades Undergang.

Skønt Syndikalisternes Tal vel ikke kan siges at være synderligt stort, er der dog sikkert Grund til energisk at tage Kampen op imod deres organisationsfjendtlige Bestræbelser.

I Tyskland tog Partikongressen i Nürnberg i 1908 Stilling til Syndikalisterne, idet den udtalte, *at Tilslutning til de syndikalistiske Organisationer var uforenelig med Medlemsskabet i det socialdemokratiske Parti.*

*

Socialdemokratiets Kongres vedtog følgende

Resolution:

»*Den socialdemokratiske Arbejderbevægelse i Danmark har paa naturlig Maade Skridt for Skridt udviklet sig til sit nuværende Standpunkt, og Bevægelsen har altid haft Lejlighed til frit at følge den Taktik, som Medlemmerne har anset for mest hensigtsmæssig. Det intime Samarbejde mellem den politiske og faglige Bevægelse har været af største Betydning for Arbejderne i deres Bestræbelser for at opnaa større Udbytte af deres Arbejde samt vinde Indflydelse i Stat og Kommuner.*

Den socialdemokratiske Arbejderbevægelse bør i Fremtiden, som hidtil, arbejde paa at styrke det politiske og faglige Sammenhold og bør benytte alle de Midler, der kan tjene til at fremme Arbejderklassens Magtstilling i Samfundet samt søge at hæve Arbejderne i kulturel og økonomisk Henseende. Arbejderbevægelsen bør være socialistisk, og Arbejderbevægelsen er stærkest, naar den staar som en Enhed.

Da der imidlertid er opstaaet en syndikalistisk Bevægelse — for Tiden organiseret i Fagoppositionens Sammenslutning — som har til Formaal at bryde de faglige Organisationers Enhed, at svække Virkningerne af Fagorganisationernes fælles Samvirken, at forhindre Organisationerne i at opspare Fonds til Støtte under Strejker og Lockouter, at modarbejde det socialdemokratiske Arbejderpartis Program om Deltagelse i den parlamentariske Virksomhed, ligesom det er Fagoppositionens Opgave at sprede Mistillid til vore Organisationer og deres Organer, udtaler Kongressen,

at Tilslutning til de syndikalistiske Organisationer er uforenelig med Medlemsskabet i det socialdemokratiske Parti, og at denne Bevægelse bør modarbejdes med alle til Raadighed staaende Midler.«

*

Denne Resolution blev vedtaget uden Debat med alle Stemmer mod 1.

Vi skal senere komme tilbage til forskellige andre Beslutninger, som blev vedtagne paa Kongressen.

Den faste Voldgiftsret.

Spadserepenge til Murerne i Hillerød.
Sag Nr. 89.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 12. Februar 1913 i Sag Nr. 89: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Murerforbundet i Danmark.

Som Følge af en af Murerarbejdsmændene hos Murermester H. Hansen i Hillerød til Fremtvingelse af et Lønkrav etableret Arbejdsstandsning kom Murersvendene til at gaa ledige 1½ Dag hvilket Tab de, i Form af »Spadserepenge«, forlangte erstattet af Murermester Hansen. Da denne bestred Kravets Berettigelse, indbragtes Spørgmaalet i Henhold til Fagets Overenskomst for den i Faget fungerende Voldgiftsret, der under 9. September f. A. afgav følgende Kendelse.

»Da Arbejdsnedlæggelsen har været ulovlig, skal Arbejdsmændene betale til Murersvendene 170½ Time à 48 Øre = 81 Kr. 84 Øre«.

Efter denne Kendelse fastholdt Murersvendene Kravet overfor Murermester Hansen, idet de forlangte den af Voldgiftsretten fastsatte Sum udbetalt, og da Hansen stadig afslog Begæringen, afgav Murersvendenes Forbund til Arbejdsgiverforeningen under 3. Januar d. A. første og under 21. s. M. andet Strejkevarsel, idet Strejke hos Murermester Hansen varsledes til Udbrud d. 28. s. M. til Fremtvingelse af det nævnte Krav.

Arbejdsgiverforeningen har derefter sagsøgt Murersvendenes Forbund til at høre *dels* det afgivne — andet — Strejkevarsel, som de først vil have Modtaget den 22. Januar, kendt ulovligt som for kort i Følge Septemberforligets § 2, *dels* den bebudede Strejke kendt ulovlig som sigtende til at fremtvinge noget i Strid med Fagets Overenskomst og navnlig i Strid med en afsagt Voldgiftskendelse.

I Følge en ved det i Sagen afholdte forberedende Retsmøde truffen Ordring blev den bebudede Strejke udsat til Dom falder i nærværende Sag.

Hvad den formelle Indsigelse mod Strejkevarslet angaar har Forbundet erkendt, at Varslet — ved en Fejltagelse — er bleven for kort, og Retten skal derfor paa dette Pukt indskrænke sig til paa dertil given Anledning at udtale, at et med for kort Frist udstedt Lock-out- eller Strejkevarsel ikke bliver lovligt ved senere at forlænges med de manglende Dage, men maa, for at blive lovligt gentages med lovlig Frist.

Med Hensyn til Sagens Realitet har det indklagede Forbund hævdet Murersvendenes Ret til at søge Betalingen af de 81 Kr. 84 Øre fremtvungen ved Arbejdsstandsning, idet de i første Række gør gældende, at den ovennævnte Voldgiftskendelse hjemler dem Betalingen hos Murermester Hansen. Medens nemlig den Del af Kendelsen, som angaar Murerarbejdsmændene, maa betragtes som uskreven, da Voldgiftsretten kun havde Kompetence til at paadømme Tvister mellem Murermestre og Murersvende, bliver der efter deres Formening tilbage i Kendelsen en Anerkendelse af deres Ret til 81 Kr. 84 Øre i Spadserepenge, en Ret, som Voldgiftsretten kun kan tillægge dem hos deres Arbejdsgiver.

Men forsaavidt Voldgiftskendelsen ikke findes at kunne forstaas derhen, at en saadan Ret er tillagt Murersvendene *hos Hr. Hansen*, maa Kendelsen efter deres Mening siges at have undladt Besvarelsen af det Voldgiftsretten forelagte Spørgsmaal, hvilken Pligt Hr. Hansen havde i Henseende til Spadserepenge, og som dem, der forgæves har søgt Sagen afgjort ved Voldgift, maa Murersvendene efter deres Mening være berettigede til at skride til Arbejdsnedlæggelse paa Spørgsmaalet.

Om den nærmere Forstaaelse af Kendelsen har Retten stillet følgende Forespørgsel til den faglige Voldgiftsret ved dens Opmand:

»om Kendelsen gaar ud paa, at Murermester Hansen overhovedet ingen Pligt har ligeoverfor Svendene i denne Sag, eller *om* han har en Pligt til at søge hos

Arbejdsmændene indtalt de 81 Kr. 84 Øre, hvortil Spadserepenge i Følge Kendelsen beløber sig, eller *hvorvidt* Voldgiftsretten ganske har undladt at tage Spørgsmaalet om Murermester Hansens mulige Pligt i de omtalte Henseender under Paakendelse.«

Herpaa har Opmanden afgivet følgende Svar til Retten:

I Anlednig af Den faste Voldgiftsrets ærede Skrivelse af 1. ds. skal jeg herved meddele, at Kendelsen gaar ud paa, at Murermester Hansen ingen Pligt har overfor Svendene med Hensyn til Spadserepengene; Begrundelsen herfor ligger i, at Arbejdsmændene havde begaaet et saa stort Brud ved den ulovlige Arbejdsstandsning overfor Murermesteren for muligen at fremtvinge et uberettiget Tilgodehavende.

Efter denne Fortolkning af Kendelsen, som maa lægges til Grund ved Paadømmelsen af Sagen, er det paagældende Stridsspørgsmaal afgjort ved en lovlig Voldgiftskendelse, og den bebudede Strejke maa derfor, idet den sigter til at fremtvinge et ved lovlig Voldgiftskendelse som uberettiget betegnet Krav, kendes for ugyldig.

Forsaavidt Klagerne har paastaaet de Indklagede ikendt Bod, er en saadan Paastand ikke hjemlet i Voldgiftsretsloven, da Strejken ikke har været sat i Værk, se Lovens § 5, jfr. § 4 Nr. 5; derimod findes de Indklagede at burde betale Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Kendelse.

Det afgivne Strejkevarsel og den bebudede Strejke er ulovlig.

De Indklagede, Murerforbundet i Danmark, betaler Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Lock-out-Varsel.

Den 18. Februar sendte Arbejdsgiverforeningen et nyt *Første*-Strejkevarsel, som supplerede det Første-Varsel, der var afsendt d. 10. Februar.

De samvirkende Fagforbund fik det dog først Dagen efter, uagtet Arbejdsgiverne i største Skynding havde tilstillet Ritzaus Bureau en Kopi af det, saaledes at alle kunde læse det i Bladene, inden Organisationerne, som var direkte interesserede i Sagen, havde faaet officiel Underretning.

Varslet har følgende Ordlyd:

Som det vil være det ærede Forretningsudvalg bekendt, har Arbejdsgiverforeningen fra Malerforbundet i Danmark modtaget Strejkevarsel for samtlige paa Skibsværfterne beskæftigede Medlemmer af Malerforbundet. Fra de — saa vidt vides — under De samvirkende Fagforbund staaende Skibstømrere i Provinserne er der givet *Møllers* Skibsværft, Faaborg, der er Medlem af Foreningen af Fabrikanter i Jærnindustrien i Provinserne, Meddelelse om, at man agter at nedlægge Arbejdet paa dette Værft. Dette Varsel opfylder ganske vist ikke de i Septemberforliget foreskrevne Betingelser, men det viser i alt Fald Skibstømrerforbundets Hensigt. Fra den udenfor De samvirkende Fagforbund staaende Skibstømrernes Fagforening i København er der endvidere bebudet Skibstømrerstrejke paa de københavnske Skibsværfter.

Gennem de saaledes bebudede Arbejdsstandsninger rettes der fra Arbejdernes Side et Angreb paa de danske Skibsværfter, der i Løbet af meget kort Tid vil standse Skibsværfternes Virksomhed, man har derved fra Arbejdernes Side gjort et nyt Skridt i Retning af Kamp, og Arbejdsgiverforeningen ser sig ikke i Stand til at lade sine Medlemmer angribe uden at tage dem i Forsvar.

Man tillader sig derfor at meddele det ærede Forretningsndvalg, at man agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der iværksættes Arbejdsstandsning

1) overfor samtlige Medlemmer af De samvirkende Fagforbund, der beskæftiges hos Aktieselskaberne Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, Københavns Flydedok og Skibsværft og Helsingørs Jærnskibs- og Maskinbyggeri, Foreningen af Fabrikanter i Jærnindustrien i København, Foreningen af Fabrikanter i Jærnindustrien i Provinserne, Aktieselskabet Nordiske Kabel- og Traadfabriker, Vognfabriken »Scandia«, Randers, og Aktieselskabet Ernst Foss' Fabrik, Fredericia,
2) samt endvidere overfor samtlige hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen beskæftigede Medlemmer af Malerforbundet i Danmark.

alt for saa vidt der ikke forinden maatte være opnaaet en for Arbejdsgiverforeningen og de under denne hørende Skibsværfter tilfredsstillende Ordning af Forholdene paa disse.

P. F. V.
S. C. HAUBERG.

Sophus Agerholm.

De udsendte Trusler hviler paa et yderst spinkelt Grundlag.

For *Bødkernes* Vedkommende gælder det, at den *eneste Uoverensstemmelse* med dem angaar *Timelønnen*, medens der er Enighed om det alt overvejende Akkordarbejde. Angaaende Timelønnen paastod Arbejdsgiverne offentligt, at der fra Arbejdernes Side var stillet et Ultimatum. Men paa et Møde hos Forligsmanden den 13. Februar blev det slaaet fast, at der *intet Ultimatum* forelaa, og at Arbejdsgiverne, om de havde villet, kunde have faaet en Overenskomst paa *lempeligere Vilkaar*, uagtet Mindstelønnen hos Bødkermestrene i Provinsen er 46 Øre pr. Time. Hvis Arbejdsgiverne havde *villet* Forlig, kunde de være kommet noget lavere ned end til denne Sats, og Strejken paa Cementfabrikerne kunde have været undgaaet!

Paa Sukkerfabrikernes Byggeforetagende paa Appelbyes Plads drejer det sig ogsaa kun om Timelønnen til et halvt Hundrede Mand.

Disse to Konflikter foranledigede altsaa det første Varsel, og den nye Situation er fremkommet paa følgende Anledning.

Der føres for Tiden Forhandlinger mellem Skibstømrernes Forbund og Mestrene i Svendborg om en ny Overenskomst. I disse Forhandlinger har Skibsbyggermester *Møller*, Faaborg — hvem Konflikten gælder — deltaget, og han har udtrykkelig *givet Tilsagn om at ville tiltræde den eventuelle Overenskomst*. Siden da er han indtraadt i Arbejdsgiverforeningen. *Strejkevarsel er ikke afgivet*, og De samvirkende Fagforbund har tilraadet Forbundet at afvente Resultatet af de Forhandlinger, der føres med andre Skibbyggermestre, inden man tænker paa at faa Forholdene hos Møller ordnet. Det er jo muligt, at der kommer til at foreligge en Overenskomst, som han uden videre tiltræder, hvis Arbejdsgiverne da ikke forbyder ham det.

Om *Malerne* kan det oplyses, at det her er *Arbejdsgiverne, der har opsagt Overenskomsten*. Det Forslag til en ny Overenskomst, som Skibsværfterne har sendt Malerforbundet, *indeholder paa saa godt som alle Punkter betydelige Lønreduktioner!* Endda er dette Forslag først fremkommet fra Værfterne $5^1/_4$ *Maaned efter at Opsigelsen skete*, altsaa i yderste Øjeblik før Udløbet af de 6 Maaneders Varsel! Dette har selvfølgelig ført til, at Malerforbundet har set sig *tvunget* til at give Strejkevarsel, da man hverken kan eller vil gaa med til disse Lønforringelser.

Hvilket Omfang Lock-outen vil faa, kan ikke med Bestemthed siges, før 2det Lock-out-Varsel kommer, men der er intet til Hinder for, at 50,000 Mand bliver smidt paa Gaden efter den Ordlyd, de to Førstevarsler har.

Tyskland.

Den Upartiskes Voldgiftskendelse i Træindustrien.

(Correspondenz-Blatt.)

I Dagene fra den 3. til 8. Februar har Træindustriens to Partier uafbrudt forhandlet om de fremtidige Overenskomsters materielle Indhold, under Forsæde af Friherre v. Berlepsch. Disse Forhandlinger fandt først deres foreløbige Afslutning Lørdag Eftermiddag d. 7. ved den af den Upartiske fremsatte Voldgiftskendelse. Alle de Anstrængelser der var gjort for at komme overens, havde vist sig at være forgæves.

Voldgiftskendelsen ordner først og fremmest Spørgsmaalet om *Overenskomstens Varighed*, og det i Arbejdernes Aand; idet der er fastsat en 4-aarig Overenskomst-Periode.

Der skal derfor inden for Træindustriens Overenskomst Gruppering foretages en Ændring, forsaavidt at der i Stedet for de hidtidige fire

Grupper fremtidig kun skal bestaa to saadanne Overenskomst-Grupper.

Voldgiftskendelsen siger herom følgende:

Sammendragningen af Grupperne fra 1914, 1915, 1916 til 1915 skal ske under følgende Betingelser:

1. Overenskomsten for 1914 skal ikke opsiges fra nogen af Siderne, men løber videre til 15. Februar 1915.
2. Der skal fra 15. Februar 1914 paa disse Steder gives alle Arbejdere, der omfattes af Overenskomsterne, et Løntillæg af 2 Pf. pr. Time og henholdsvis en tilsvarende Forhøjelse af de bestaaende Akkordpriser og Akkordtarifer.
3. Overenskomsterne i 1916 skal drages med ind under Forhandlingerne i 1915.
4. I Aaret 1915 skal der saa for alle disse Steder afsluttes ny Overenskomster med en fælles Udløbstermin, d. 15. Februar 1919.
5. Den saaledes opstaaede Tredeling af Overenskomst-Grnpperne, hver med en 4aarig Overenskomstvarighed, skal fra begge Sider anerkendes som et retsmæssigt Forhold.
6. Den i Aaret 1911 gennem Overenskomsten vedtagne Sammenslutning af Driftsomraadet skal gælde videre paa den Maade, at begge Overenskomstgrupperne, med Hensyn til Arbejderantallet bliver om muligt lige stærke.
7. Paa samme Maade skal ogsaa Udløbsterminen for senere nytilkomne Overenskomster fastsættes.

For at gøre disse Bestemmelser forstaaelige skal vi bemærke, at de tre Grupper for 1914, 1915 og 1916, der skal sammensmeltes til en Gruppe omfatter tilsammen ca. 30000 Arbejdere, medens den nuværende Gruppe alene tæller mere end 50,000 Arbejdere.

Arbejdstidens Forkortelse behandledes ud fra det Grundlag, at Varigheden af den nu fastsatte Ordning skal gælde for to Overenskomstperioder. Arbejderrepræsentanterne holdt naturligvis paa at der ogsaa i den anden Periode skulde ske Forkortelse i Arbejdstiden. Den hovedsageligste Forkortelse faldt dog i den første Periode. Samtlige Storbyer opnaaede dog, stik imod Arbejdsgivernes Forlangende, en betydelig Forkortelse.

Berlin fik saaledes 50 Timer — Leipzig og Dresden 51 Timer fra 1. Juli 1915. Potsdam, Spandau og Munchen 51 Timer fra 1. Juli 1916. Køln, Düsseldorf, Hannover, Kiel og Magdeburg 52 Timer fra 1. Juli 1916.

Byerne Halte, Lübech og Stettin kommer ned fra 54 til 52 Timer, medens de mellemstore Byer som Brandenburg, Braunschweig, Burg ved Magdeburg, Eberswalde, Gørlitz, Oldenburg o. s. v. faar 53 Timer. Danzig, Erfurt og Zittau fik 2 Timers Forkortelse fra 55 til 53 Timer. I 10 mindre Byer opnaaedes 54 Timer og som sidste Gruppe fik 6 Byer 55 Timer. I disse Tilfælde beløber den opnaaede Forkortelse sig til tre Timer pr. Uge.

I alt blev Arbejdstiden i 5 Tilfælde forkortet med 3 Timer, i 14 Tilfælde med 2 Timer og i 23 Tilfælde med 1 Time.

Den for første Gang gennemførte Klassificering af Arbejdstiden fastsætter altsaa 55 Timer *som den længste Arbejdstid pr. Uge og 50 Timer som den korteste.*

I Tilslutning hertil siger Voldgiftskendelsen:

»For hver Times Forkortelse i Arbejdstiden faar enhver Arbejder saavel paa Timeløn som paa Akkord til Gengæld en Pf. i Lønforhøjelse.«

Under Drøftelsen af Arbejdstidsspørgsmaalet udtalte Arbejdernes Repræsentanter, at Striden om den daglige Arbejdstids Inddeling skulde bortfalde.

Denne Tanke udtrykker Voldgiftskendelsen paa følgende anerkendende Maade:

Inddelingen af den daglige Arbejdstid skal saavidt mulig være ens for alle Virksomheder i hver By.

Til dette Formaal skal der i de lokale Overenskomster for hver By fastsættes Tiden for Arbejdets Begyndelse og Ophør, indbefattet Hviletiden. Forsaavidt der i enkelte Virksomheder i Undtagelsestilfælde indgaas Overenskomst mellem Arbejdsgivere og Arbejdere om en Afvigelse fra disse almindelige Regler, skal det paases, at de i de almindelige Overenskomster fastsatte Tider for den daglige Arbejdstids Begyndelse og Ophør ikke overskrides.«

Kampen om Lønforhøjelserne dannede et særligt Afsnit ved Forhandlingerne. Resultatet er følgende: Indbefattet som en Udligning for Arbejdstidsforkortelserne beregnede Pfenninge beløber Lønforhøjelsen sig for 4 Byer til 7 Pf. for 36 Byer til

6 Pf. og for 6 Byer til 5 Pf. pr. Time.

Overfor de bestaaende Akkordtarifer og Akkordpriser finder Lønforhøjelserne indbefattet Udligningen for Arbejdsforkortelserne en tilsvarende Anvendelse.

Tillige forhøjes den overenskomstmæssige Løn i den samme Termin med det samme Antal Pfenninge.

Desuden gjordes *den overenskomstmæssige Voldgift* til Genstand for Voldgiftskendelsens Afgørelse.

Det hedder herom:

Den overenskomstmæssige Voldgift skal udvides saaledes, at der saavel ved lokale som centrale Afgørelser af Overenskomststridigheder skal garanteres en hurtig og korrekt Afgørelse af de fremsatte Besværinger.

De stedlige Mæglingsinstitutioner skal have det til Opgave at træffe en til Overenskomstens Aand svarende Afgørelse af saadanne Stridigheder, hvorom der ikke er opnaaet Enighed mellem de deri interesserede, og i Tilfælde, hvor det paakræves, skal der tilkaldes en upartisk Opmand. Mægling, henholdsvis Afgørelse af Stridspunktet skal finde Sted indenfor et Tidsrum af 8 Dage efter at Mæglingskommissionen er paakaldt.

Appel mod en lokal Afgørelse skal inden 8 Dage efter Mæglingskommissionens Afgørelse indsendes til Centralbestyrelsen, bilagt af en passende Begrundelse og en Afskrift af den over Forhandlingerne førte Protokol, og denne skal da afgøre Sagen inden 2 Uger.«

Voldgiftskendelsens sidste Afgørelse angaar Spørgsmaalet om Arbejdsanvisning, og lyder saaledes:

»Begge Parter skal forpligte sig til at oprette en paritetisk Arbejdsanvisning i de Byer, hvor der i gensidig Interesse paakræves en Arbejdsanvisning «

Til dette Formaal skal det i Aaret 1907 vedtagne Mønsterregulativ for paritetisk Arbejdsanvisning underkastes en Revision inden Centralbestyrelsens næste Møde, og derefter bringes i Anvendelse overfor de nyoprettede Arbejdsanvisninger!

Til Slut siger Voldgiftskendelsen, at samtlige tilbageværende Stridspunkter skal oversendes til fornyet Forhandling til de lokale Parter. Dersom der heller ikke ved disse Forhandlinger eller ved Centralinstansens Mægling er opnaaet Enighed inden 1. Marts, skal der atter afholdes Møde i Centralbestyrelsen under den upartiskes Forsæde, for ogsaa at faa afgjort disse Uoverensstemmelser.

Parterne skal nu først og fremmest tage Stilling til Voldgiftskendelsen.

Transportarbejdernes Internationale.

Den faglige Koncentrering og Organisationernes Udvikling indenfor Transport- og Samkvems-Virksomheder gør glædelige Fremskrid i de fleste Lande. I Tyskland f. Eks. hvor Havnearbejdere, Søfolk, Transportarbejdere, Flodskippere, Sporvejs- og Jernbanefunktionærer siden 1. Juli 1910 har dannet en paa industrielt-centralistisk Basis hvilende Fællesorganisation, fik denne Organisation: »Tysk Transportarbejderforbund« i de tre første Kvartaler af forrige Aar en Tilvækst af over 35,000 Medlemmer. Indtil Udgangen af forrige Aar beløb Tilvæksten sig sikkert til 40,000. Omtrent den samme Tilgang kan det engelske Jernbaneforbund (Amal. Society of Railway Servants) notere. De spanske Jernbanearbejderes Organisering tør man vistnok betegne som et ganske overordentligt Resultat. Deres Organisation tæller nu 60,000 Medlemmer. Endnu for faa Aar siden laa denne store Hær af Proletarer i den blideste Slummer. Overalt trængte Kræfterne til en Forening, da man kunde indse, at uden en saadan kunde der ikke føres nogen resultatrig Kamp mod de mægtige kapitalistiske Arbejdsgivere. Saaledes sluttede Englands fem Jernbaneforbund sig sammen. Ogsaa de derværende Transportarbejdere, Havnearbejdere og Søfolk, hvis 28 Organisationer nu danner en løs Sammenslutning, er ved at skabe sig et Fællesforbund. I Argentina og Australien vil man nu ogsaa følge det tyske og engelske Eksempel. I Argentina er det de fire Jernbaneforbund, der vil danne Centralisation, i Australien er det derimod Havnearbejdere, Søfolk og Kuske, som vil slutte sig

sammen. I de Organisationer, hvor der rører sig et rask Liv, mangler det heller ikke paa Kampe og Bevægelser for at opnaa Forbedringer i Forholdene. For Tiden er saadanne Lønbevægelser i Gang blandt Jernbanefunkionærerne i Amerika og Italien samt de engelske Søfolk. Mellem Organisationerne i alle Lande har der paa den heldigste Maade været en livlig Udveksling af forskellige Instruktioner og Oplysninger gennem Transportarbejdernes internationale Sekretariat, der har Sæde i Berlin. Til dette internationale Transportarbejderforbund hører nu ved indeværende Aars Begyndelse 51 Organisationer med 842,334 Medlemmer i 19 Lande. Dette er i Virligheden et glimrende Resultat. Af disse 842,334 Medlemmer er 360,000 Jernbanearbejdere, 220,000 Havnearbejdere og Flodskippere, 182,000 Transportarbejdere og Sporvejsfunktionærer og 82,000 Søfolk. Dette er altsaa de Grupper, der er repræsenteret i dette Internationale.

Den kommende Generalstrejke i Ungarn.

Balkankrigen har særlig i Ungarn fremkaldt en svær økonomisk Krise. Alene i Budapest er over 10,000 Arbejdere brødløse, og foreløbig er der ingen som helst Udsigt til, at det snart vil bedre sig. Tiltrods for disse slette økonomiske Forhold er den ungarske Arbejderklasse blevet tvunget til at føre en bitter Kamp mod Regeringen og til at foretage alle alvorlige Forberedelser til en Generalstrejke. Grunden hertil er Regeringens reaktionære Valgretsforslag, hvorefter ca. 60 pCt. af alle Arbejdere vil miste deres Valgret ogsaa i Fremtiden. Ungarns Arbejderklasse, som allerede i mange Aar har kæmpet for Opnaaelsen af de almindeligste Menneskerettigheder, har nu maattet gøre skarp Front mod dette Forslag, fordi man ikke længere vil finde sig i at blive undertrykt baade politisk og økonomisk.

Den 8. Januar d. A. afholdt Repræsentanter for de frie Fagforeninger et Fællesmøde med Repræsentanter for det socialdemokratiske Parti. Paa dette Møde enedes man om at fastslaa, at Regeringens Valglovsudkast ikke svarer til den demokratiske Udviklings mest beskedne Krav, og at det endvidere opretholder Folkets — og særlig Arbejderklassens — retsløse Stilling.

De ovennævnte Organisationer har derfor paa deres Møder enstemmig vedtaget at udtale, at det vilde være en Pligt for Landets samlede Arbejderklasse i det givne Øjeblik *at møde dette Udkasts Ophøjelse til Lov med en almindelig Strejke.* Det vedtoges tillige paa den ekstraordinære Partikongres, der afholdtes den 26. Januar d. A., at foreslaa *Iværksættelse af almindelig Strejke.* Da det tør forudses, at den ekstraordinære Partikongres enstemmig vil vedtage Forslaget og tillige vil fastslaa, at den planlagte Massebevægelse — den almindelige Strejke — vil blive en baade skarp og langvarig Kamp, opfordrer de forannævnte Organisationer alle Landets Arbejdere til allerede nu uopholdelig at paabegynde Forberedelserne til den almindelige Strejke og belave dem paa en lang Kamp. De ungarske Arbejdere har i den sidste halve Snes Aar ført heltemodige og offervillige Kampe for at opnaa deres Menneskerettigheder, og dette skal nu være den sidste Storm.

Rettelse.

Opsagte Overenskomster.

I den Fortegnelse over opsagte Overenskomster som findes i »Arbejderen« Nr. 31, staar anført, at Dansk Arbejdsmandsforbunds Medlemmer ved Københavns Sporveje (Støberi) har opsagt Overenskomsten til 1. April.

Denne Oplysning er fejlagtig, Overenskomsten kan nemlig først opsiges til den 1. April til Udløb den 1. Oktober, men der er ingen Bestemmelse truffen i denne Sag.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 35 ❋ KØBENHAVN DEN 1. MARTS 1913 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Kongresser. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Drejerfagets Forhandlingsregler. Kedelpasserne i Aalborg. Lokomotivførere og -fyrbødere paa Sukkerfabriken »Vestsjælland«). De samvirkende Fagforbunds Beretning.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Febr. 1913.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Marts 1913.

Kongresser.

Socialdemokratisk Forbunds Kongres.

11.—15. Februar 1913.

Beretning om Virksomheden.

Th. Stauning udtalte om Virksomheden i den forløbne Tid siden sidste Kongres:

Vi har nu naaet de 50,000 Medlemmer, og ved sidste Valg mønstrede vi 100,000 Stemmer, et Resultat, som vi haaber at forbedre ved de kommende Valg.

Den 8. internationale Kongres, som havde sit Sæde i København, bragte os ligesom et Pust ude fra den store Verden. Den forløb paa bedste Maade, og det glæder mig at kunne udtale, at Verdenspressen ikke alene omtalte vort socialistiske Arbejde paa en særdeles anerkendende Maade, men i det hele slog til Lyd for vort Land og dets Institutioner.

De syndikalistiske Marodører har søgt at skade vor Presse og vore kooperative Foretagender, men det er kun i ringe Grad lykkedes dem. Trods al daarlig Udsæd har »Social-Demokraten« dog i sidste Regnskabsperiode ydet 88,500 Kr. til vor Agitation. Jeg skal i denne Forbindelse erindre om, at baade Arbejdernes Fællesbageri og Bryggeriet »Stjernen« har ydet rundelige Bidrag saavel til den internationale Kongres som til den kommunale Valgagitation.

Paa Rigsdagen har den socialdemokratiske Gruppe søgt at fremme den sociale Lovgivning efter sunde demokratiske Principer, og vi har nok saa meget maattet anvende al vor Kraft paa at forhindre Tilbageskridt i de allerede vedtagne Love, som nu er til Revision.

Stauning henviste iøvrigt til den trykte Beretning.

Virksomheden godkendtes enstemmig.

I Anledning af *P. Sabroes* Stilling til Partiet sluttede Kongressen sig til følgende af Rigsdagsgruppen trufne Beslutning:

I Betragtning af, at P. Sabroe i det sidste Gruppemøde ikke vilde besvare det til ham af Gruppen enstemmig rettede Spørgsmaal: om han vilde bøje sig for Gruppens Vedtægt og Partiets Program;

og i Betragtning af, at Sabroe atter har givet Kapitalistpressen Meddelelser — tilmed forvanskede — om Gruppens Forhandlinger, vedtager Gruppen:

at saafremt Sabroe ikke vil bøje sig for Gruppens Vedtægt og Partiets Program eller endnu en Gang giver Kapitalistpressen Meddelelser om Gruppens Forhandlinger, vil han blive betragtet som udtraadt af den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe.

Partiets Program.

Under dette Punkt behandledes først det vigtige Jordspørgsmaal.

Redaktør *Hauge* var Formand for

den nedsatte Jordkommission og fremlagde dens Betænkning og Forslag. Der havde været Enighed i Kommissionen om, at Jordspørgsmaalet overhovedet ikke kunde løses under det kapitalistiske Samfundsstyre.

Vi har derfor i vor Betænkning rettet Bestræbelserne hen imod at paapege, hvorledes man bedst skaffede Jord til Landarbejderne, idet vi dog urokkelig har holdt paa, at Jorden skal være Samfundseje.

Betænkningen er en Frugt af mange og lange Overvejelser. Jeg haaber, at den vil blive enstemmig vedtagen, saaledes som den er bleven det i Kommissionen. Programmets Paragraf 13 vil derefter komme til at lyde:

»Fideikommisser, Lehn og Stamhuse samt Præstegaardsjorder inddrages og gøres tilgængelig for det arbejdende Folk.

Udyrkede Arealer, Jord, der samfundsmæssig set er uforsvarlig anvendt, samt andre Jorder, som Samfundet har særlig Interesse i at eje, erhverves.

Samfundets Ekspropriationsret udvides. Jord i offentlig Besiddelse bør som Regel ikke afhændes til Privateje.

Brugen af den i Samfundets Besiddelse værende dyrkelige Jord overdrages til Landarbejdere og ligestillede. Hvor det er fornødent, tilvejebringes de nødvendige Driftsmidler af Samfundet. Hvor Fællesdrift helt eller delvis anses at være fordelagtig, bidrager Stat og Kommune til dens Fremme.

Staten yder iøvrigt sin Støtte til Fremhjælpning af Landbruget, saaledes ved Ydelse af Driftslaan, ved Hjælp til Grundforbedringer o. l. til de smaa Landbrug. Staten opretter Landbrugsskoler og Forsøgsstationer i Landets forskellige Egne.

Staten giver Regler for og fører Tilsyn med private Fæste- og Lejehuses Opførelse, Indretning og Benyttelse, ligesom Staten og Kommunerne søger at modvirke Udbytningen gennem Grundspekulation ved Tilvejebringelse af Boliger for Arbejdere.

Hvor Brugsretten til Samfundets Jord er overdraget enkelte Personer eller Sammenslutninger, fastsættes en Afgift af Jorden i Forhold til dens Værdi.«

Georgeismen er kun økonomisk Dilettanteri. Gik vi med til den i sin Helhed, maatte vi opgive adskillige af Socialdemokratiets gamle Læresætninger. Jeg anbefaler Kommissionens Indstilling.

Kommissionens Forslag vedtoges med en mindre Ændring.

Afholdsbevægelsen.

Dr. *Arnold Møller* indledede: Der findes blandt de fra Afdelingerne indsendte Forslag flere ikke enslydende, men alle gaaende ud paa at indskrænke eller rent forbyde Fabrikation og Handel med Spiritus. Jeg kan ikke anbefale Vedtagelsen af disse Forslag.

Jeg har den største Sympati for Afholdsbevægelsen; men jeg kan ikke gaa med til et saa stort Spring, som et Forbud vilde være. Et saadant vilde kun skade og svække Partiet. Vi maa hævde den personlige Frihed, idet vi Sandheden tro indrømmer, at Ædrueligheden er langt større nu, end den har været tidligere.

Taleren anbefalede at tiltræde en af Folkethingsudvalget foreslaaet Udtalelse. Den lyder saaledes:

»Kongressen i 1903 udtaler, at den anser det for ønskeligt, at Sundhedslæren optages som Led i alle Skolers Undervisning, særlig med Henblik paa de for Sundheden skadelige Nydelsesmidler, deriblandt ogsaa Alkohol«.

»Kongressen i 1908 vedtager at støtte Bekæmpelsen af Alkoholismen gennem Undervisning i Skolen om Alkoholens skadelige Indvirkning paa Samfundet og det enkelte Individ, samt at Partipressen støtter Oplysningsarbejdet til Ædruelighedens Fremme«.

Idet Kongressen henholder sig til disse Udtalelser, hvoraf Socialdemokratiets Sympati for Ædruelighedsarbejdet fremgaar, udtaler den i Anledning af de foreliggende Forslag om Opførelsen af et Punkt paa Programmet, hvori kræves Forbud mod Fabrikation og Salg af Spiritus, at denne Sag ikke har sin Plads paa et politisk Partis Program.

Socialdemokratiet tilstræber at samle alle, som lider under det kapitalistiske Samfunds Uretfærdighed, uden Hensyn til Samfundsmedlemmernes Stilling til Alkoholspørgsmaal eller andre lignende Særspørgsmaal.

Saavel af denne Grund som af Hensyn til, at Ædruelighedsarbejdet kun er daarlig tjent med at blive indblandet i Partipolitik, beslutter Kongressen hermed Overgang til Dagsordenens næste Sag«.

Forslaget med nedenstaaende Tilføjelse vedtoges.

»Idet Kongressen henholder sig til Udtalelserne paa Kongresserne i 1903 og 1908 angaaende Bekæmpelse af Alkoholismen gennem Undervisning i Skolerne, udtaler Kongressen sin Tilslutning til, at Spørgsmaalet om Forbud mod Fabrikation, Salg

og Indførelse af berusende Drikke afgøres ved Folkeafstemning«.

Punkt 7 i Programmet, som hidtil lød saaledes: »Obligatorisk fysisk Opdragelse af Ungdommen gennem Gymnastik, Vaabenbrug og anden Legemsøvelse«, kom til at lyde:

»Obligatorisk fysisk Opdragelse af Ungdommen«.

Dermed er det saa meget omstridte Ord »Vaabenbrug« gaaet ud af Programmet.

Skoleprogram. Den paa den skandinaviske Kongres i Stockholm vedtagne Beslutning vedtoges. Den lyder saaledes:

»Idet Socialdemokratiet opretholder sit Skoleprogram fuldtud, udtaler Kongressen, at Stat og Kommune bør oprette Dagskoler for Ungdommen i 14 til 18 Aars Alderen med vederlagsfri og obligatorisk Undervisning, der foruden at være almendannende tillige tager tilbørligt Hensyn til Elevernes Fag- og Erhvervsuddannelse.«

Arbejderhøjskoler. Redaktør *J. P. Sundbo* oplyste, at man i Esbjerg havde oprettet en Arbejderhøjskole med Undervisning om Dagen. Den fik 2000 Kr. aarlig i Støtte af Byraadet. Han anbefalede, at der gives Hovedbestyrelsen Paalæg om at støtte saadanne Skolers Oprettelse. Som Højskolen har gjort Venstre stort og mægtigt, vil saadanne Skoler tilføre os en veludrustet Ungdom og derved Styrke. Saadanne Skoler kan endda faa Støtte af Staten.

Gaar der 100 Elever ud af en saadan Skole efter endt Kursus, vil der samtidig spredes 100 ivrige og vel informerede Agitatorer ud over Landet.

Følgende Forslag vedtoges:

»Idet Kongressen udtaler sin Anerkendelse af det Resultat, der er blevet Frugten af Beslutningen i 1908 om Etablering af en Arbejderskole, vedtager Kongressen, at denne Virksomhed maa fortsættes og udvikles. Det paalægges derfor Partiets Hovedbestyrelse og Forretningsudvalg at fortsætte Undersøgelser og Overvejelser vedrørende Betingelserne for Etablering af en eller flere Arbejderskoler, hvor Undervisning gives Eleverne i en længere, samlet Periode.

Naar de fornødne kvalificerede Lærerkræfter og økonomiske Midler er til Stede, bør Hovedbestyrelse eller Forretningsudvalg skride til Etablering af Skoler eller Overtagelse af allerede bestaaende Skoler.

For saa vidt der oprettes flere socialistiske Højskoler, skal de staa under Forretningsudvalgets Kontrol.

Kongressen kan anbefale Partiets Organisationer at oprette konfessionsløse Søndagsskoler, naar de fornødne Betingelser er til Stede.

Det paalægges Forretningsudvalget at søge udgivet en Piece, omhandlende Partiets Program.

Dansk Brolæggerforbund

afholdt ordinær Kongres i Odense i Dagene 12.—13.—14. Januar.

Til Kongressen var mødt 13 Delegerede, hvoraf 3 var Hovedbestyrelsesmedlemmer.

Formanden, *Ludv. Olsen*, aflagde Beretning om Virksomheden siden sidste Kongres og oplyste, at for Tiden var Overenskomsten opsagt for Korsør-Slagelse, Aarhus og Nordre Birk ved København.

Om Lærlingespørgsmaalet førtes nogen Diskussion, og det vedtoges at sætte Aldersgrænsen saa lavt som muligt.

Det vedtoges endvidere at indføre fortløbende Numre over Medlemmerne og særskilte Forbundsbøger. Hovedbestyrelsen udvidedes til 5 Mand. Kontingentet til Forbundet sattes til 75 Øre om Maaneden pr. Medlem. Endelig vedtoges det enstemmigt at iværksætte en energisk Agitation for Forbundet.

Til Forretningsfører genvalgtes Ludvig Olsen med Akklamation, til Hovedkasserer H. Vendelboe-Petersen.

Næste Kongres afholdes i København i Januar 1916.

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde.

I Forbindelse med Kongressen afholdt Brolæggernes Arbejdsløshedskasse Delegeretmøde. Ogsaa heri deltog 13 Delegerede.

Formanden *Vendelboe-Petersen* af-

lagde i Forbindelse med den tidligere Formand, *C. Kronow*, Beretning om Virksomheden i de sidst forløbne 3 Aar.

Beretningen udviste, at der i Aaret 1910—1911 havde været en meget stor Arbejdsløshed indenfor Faget, i hvilken Anledning man havde maattet udskrive et Ekstrakontingent af 3 Kr. 50 Ø. pr. Medl.

Beretningen godkendtes enstemmig.

Regnskabet udviste en ikke ubetydelig Fremgang, men da det først afsluttes officielt den 31. Marts, blev det foreløbig taget til Efterretning.

Der vedtoges derefter en Række Ændringer i de bestaaende Love, bl. a. sattes Karenstiden for midlertidigt Arbejde til 3 Uger og efter hvert ordinært Delegeretmøde skal Hovedkassereren udarbejde en Vejledning til Afdelingsbestyrelserne.

Til Formand og Hovedkasserer genvalgtes H. Vendelboe-Petersen.

Udlandet.

Landsorganisationen i Schweiz afholder Kongres i Dagene fra den 13. September til 15. September d. A. i Zürich.

Den internationale faglige Konference mellem Repræsentanter for Landsorganisationerne i de forskellig Lande afholdes i Dagene den 16.—18. September i Zürich.

International faglig Konference mellem Sekretærerne for de internationale faglige Sammenslutninger finder Sted den 19. September i Zürich.

Samtlige internationale Sekretærer er indbudt som Gæster til Landsorganisationernes Konference.

Den faste Voldgiftsret.

Afskedigelsen af en Tillidsmand i Tekstilfaget. Sag Nr. 90.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 15. Februar 1913 i Sag Nr. 90: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Tekstilfabrikantforeningen og Nordisk Tekstilaktieselskabs Vegne.

Nærværende Sag er foranlediget ved, at Frøken Else Barfoed — der blandt Tekstilarbejderne paa Nordisk Tekstil-Aktieselskabs Fabrik var bleven valgt til i Henhold til Fagets Overenskomst som Repræsentant for Fagforeningen at optræde som Arbejdernes Talsmand overfor Bestyreren af den paagældende Fabrik — den 30. Marts f. A. blev afskediget fra Fabrikken paa Grund af sin Optræden overfor Selskabets Direktør, Stutzmann, ved to Lejligheder, hvor hun paa Arbejderskernes Vegne henvendte sig til ham, sidste Gang under Ledsagelse af ca. 20 Arbejdersker for at afværge nogle paatænkte Afskedigelser.

Dansk Tekstilarbejderforbund ansaa den skete Afskedigelse af Else Barfoed for stridende mod Fagets Overenskomst, der indeholder følgende Passus:

> »Selvfølgelig har en Fabrikant Ret til at afskedige en Fagforenings Repræsentant som enhver anden Arbejder; men samtidig maa det efter hele Forholdets Natur staa Fabrikanten klart, at han ikke bør foretage et saadant Skridt uden at have tvingende Grunde dertil,«

og Fagets Voldgiftsret, til hvilken Forbundet indankede Spørgsmaalet, afgav d. 7. December f. A. følgende Kendelse, idet den formente, at der ikke forelaa tvingende Grunde til Afskedigelsen:

> »Else Barfoeds den 30. Marts stedfundne Afskedigelse fra NordiskTekstil-Aktieselskab maa betragtes som stridende mod Overenskomsten af 21. April 1911 § 2 næstsidste Stykke. Sagens Omkostninger, 100 Kr., betaler hver med Halvdelen.

Da Aktieselskabet ogsaa efter denne Kendelse har vægret sig ved at genantage Else Barfoed, har De samvirkende Fagforbund paa Tekstilarbejderforbundets Vegne paastaaet Arbejdsgiverforeningen paa Tekstil-

fabrikantforeningen og det nævnte Aktieselskabs Vegne kendt pligtig at genantage Else Barfoed og til at bstale Bod af en saadan Størrelse, at den i hvert Fald kan dække Else Barfoeds Tab ved Afskedigelsen, angivet til 132 Kr.

De Indstævnte, der i Løbet af de før Retssagen stedfundne Forhandlinger mellem Parterne har tilbudt Else Barfoed en Erstatning af 50 Kr. og Plads paa en Tekstilfabrik i Odense, paastaar sig iøvrigt frifundne, idet de særlig mod at paatvinge Aktieselskabets Genantagelse af Else Barfoed har paaberaabt sig almindelige Retsgrundsætninger.

Det maa nu vel erkendes som almindelig dansk Retsgrundsætning, at ingen i Henhold til en privat Arbejdskontrakt — det være sig om legemligt eller aandeligt Arbejde — kan fremtvinge at komme ind i eller forblive i Stillingen imod Arbejdsgiverens Vilje, og at han for uberettiget Afskedigelse kun faar et Erstatningskrav; men der maa gives Klagerne Medhold, i at Forholdet her har den Ejendommelighed i Modsætning til almindelige private Kontraktstorhold, at der ved Siden af den Privates individuelle Krav paa Skadesløsholdelse i Anledning af en ulovlig Afskedigelse gaar en kollektiv Interesse af betydelig Vægt, idet det for Arbejderne og deres Organisation maa være af den største Vigtighed, at det ikke for Arbejderen er forbunden med nogen Afskedigelsesrisiko at overtage Stillingen som sine Kammeraters Talsmand, og at der i Tilfælde af Overgreb i saa Henseende paa Tillidsmandsinstitutionen ydes Oprejsning ikke blot til den enkelte Arbejder for det individuelle Tab, men til Organisationen for det skete Overenskomstbrud.

Men i hvert Fald i nærværende Tilfælde findes denne Oprejsning ikke burde gaa ud paa Fremtvingelse af den Afskedigedes Genindsættelse, men paa en Bod for det overenskomststridige Forhold.

Efter den Fremstilling, som den faglige Voldgiftsret i sin Kendelse har givet af de paagældende Optrin, der foranledigede Else Barfoeds Afskedigelse, er der nemlig Grund til at vente, at Aktieselskabet straks efter Else Barfoeds Genindsættelse hos Fagets Voldgiftsret i Henhold til Fagets Overenskomst vilde kunde faa Medhold i en Protest mod hendes fornyede Valg *som Tillidsmand*, grundet paa hendes ovennævnte Optræden mod Direktøren, selv om en saadan Optræden ikke af Voldgiftsretten skønnedes at afgive tvingende Grunde til Afskedigelse *som Arbejder*.

Efter en saadan Kendelse vilde Else Barfoed siden kunne afskediges fra Fabrikken uden Angivelse af nogen Grund (jævnfør Rettens Kendelse i Sag Nr. 20), og ligesom en Fremtvingelse af Else Barfoeds Genantagelse da ikke vilde blive Arbejderorganisationen til den ønskede Oprejsning, synes hendes Genantagelse i nærværende Tilfælde ogsaa at indeholde en Fare for de rolige, stabile og gode Arbejdsforhold paa den paagældende Arbejdsplads, som det er begge Parters Pligt at virke for.

Til Afvejelse af den Bod for den skete Overtrædelse, der i nærværende Tilfælde bør tjene som Oprejsning for det skete Brud, maa der vel gaas ud fra, at det ikke, *før* den faglige Voldgiftsrets Afgørelse, har staaet Aktieselskabet klart, at der i Overenskomstens Udtalelse om, at en Tillidsmands Afskedigelse ikke »bør« ske uden tvingende Grunde, laa mere end en moralsk Forpligtelse, en Advarsel for Arbejdsgiveren, og det maa vel antages som sandsynligt, at Aktieselskabet, hvis saadant havde staaet det klart, i Stedet for straks at afskedige Else Barfoed vilde have søgt Voldgiftskendelse for, at hun i Henseende til Optræden ikke opfyldte Betingelserne for at være Tillidsmand; men da Aktieselskabet heller ikke, *efter* at den faglige Voldgiftsret har slaaet den Fortolkning af Bestemmelsen fast, at den indholder en retlig bindende Forpligtelse, og har kendt for Ret, at der er sket

Brud paa denne Forpligtelse, har villet omgøre det foretagne Skridt, findes Boden ikke at kunne sættes lavere end 300 Kr., der tilfalder Tekstilarbejderforbundet, og hvoraf 132 Kr. efter den nedlagte Paastand skal tjene Else Barfoed til Erstatning. Sagens Omkostninger, som de Indklagede bør betale, sættes til 100 Kr.

Kendelse.

Klagernes Paastand om den ovennævnte Genindsættelse tages ikke til Følge.

De Indklagede, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, bør paa Nordisk Tekstil-Aktieselskabs Vegne til De samvirkende Fagforbund paa Dansk Tekstilarbejderforbunds Vegne betale en Bod af 300 Kr., hvoraf 132 Kr. skal tjene Frøken Else Barfoed til Erstatning.

Saa betaler de Indklagede ogsaa Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Drejerfagets Forhandlingsregler. Med Repræsentation fra Hovedorganisationerne afholdtes et Fællesmøde d. 13. Februar mellem Drejerforbundet og Centralforeningen af Drejermestre i Danmark, hvor der bl. a. behandledes en Klage fra Forbundet over at Mestrene ikke overholder Bestemmelser og Tidsfrister i Fagets Forhandlingsregler.

Mødet henviste disse og alle andre Uoverensstemmelser til Forhandling mellem Parterne selv, og paa et Møde den 17. Februar, hvor Centralforeningen beklagede, at der ved Udskrivningen af Protokollen over Fagets Fortolkningsraads Møder var sket en Fejlskrivning, der betød en Prisreduktion, og at et andet Punkt var helt glemt. endte Forhandlingerne med, at Fejltagelserne omgaaende vilde blive rettede.

En Del andre Sager afsluttedes ligeledes i Enighed, medens 2 Formandssager hos et Par Firmaer i Randers forblev uløste.

Kedelpasserne i Aalborg. Den 27. Decbr. 1912 indgik Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund Overenskomst med Foreningen af danske Spiritusfabrikanters Arbejdsgiverafdeling angaaende Lønforhold for Kedelpassere hos A/S *De danske Spritfabriker* i Aalborg.

Lønnen fastsattes til 29 Kr. 25 Ø. pr. Uge paa Selskabets Fabrik i *Urbansgade* og til 28 Kr. 75 Ø. paa Fabriken *Ved Stranden*.

Grunden til Forskellen ligger i særlige Bestemmelser i Fagets Landsoverenskomst, som iøvrigt er gældende i Virksomhederne.

Den nye Overenskomst betyder en Lønforbedring paa 2 Kr. 75 Øre om Ugen.

Lokomotivførere og -fyrbødere paa Sukkerfabriken »Vestsjælland«. Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund har den 29. Januar d. A. indgaaet en Overenskomst med Sukkerfabriken *Vestsjælland*, hvori Ugelønneu sættes til 38 Kr. 15 Øre for Lokomotivførere og til 36 Kr. 80 Øre for Fyrbødere.

Overenskomsten, som iøvrigt fastsætter en Timeløn af 38 Øre for andet forefaldende Arbejde, gælder kun for Tiden fra 20. Decbr, 1912, til Sukkerkampagnen slutter i Aar.

De samvirkende Fagforbunds Beretning.

Da nogle Organisationer endnu ikke har indsendt Spørgeskemaer i besvaret Stand, gør vi opmærksom paa at kun de Skemaer, der er De samvirkende Fagforbund i Hænde senest d. 5. Marts, vil blive anvendte til Beretningen.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Februar 1913.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Marts 1913.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

KBHRDINGS BOGTRYKKERI KØBENHAVN

AFDELINGS-SKEMA

Arbejdsstedet i Februar 1913.

Bemærk! Naar ingen Arbejdsløse eller ingen hele Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et Nul (0). Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et ?

1. Byens Navn:	
2. Organisationens Navn:	
3. Antal Medlemmer:	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse i Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er det ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller ligende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. Hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maaneden i Løbet af: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvorpå de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Marts 1913.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

Skemaet kan i ubrudt Stand sendes i aaben Konvolut for 5 Øre (indenfor Kobenhavns Postdistrikter for 3 Øre).

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 36 ❋ KØBENHAVN DEN 8. MARTS 1913 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Kongresser. Den faste Voldgiftsret Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Arbejdsmændene paa Gasværkerne i og ved København. Arbejdsmændene paa Sukkerfabrikkernes Nybygning i København. Bødkerne paa Cementfabrikkerne. Karetmagerne Landet over. Mølleriarbejderne i Randers). Udlandet.

Kongresser.

Socialdemokratisk Forbunds Kongres.

II.

De forestaaende Valg og Partiets Taktik,

Th. Stauning gjorde Rede for den øjeblikkelige politiske Situation, som sikkert er en af de vigtigste, Partiet endnu har staaet overfor.

Det maa erkendes, sagde han, at det forelagte Forfatningsforslag er et stort Fremskridt i Sammenligning med de nuværende Tilstande. Skønt vi ønsker at gaa langt videre og fastholde Kravet om Etkammersystemets Gennemførelse, ønsker vi ikke at forhindre et Fremskridt, der vil frarive Højre dets Landsthing, som Partiet i 1866 gennemførte paa Trods af Menigmands Ønske.

Hvis Regeringen ikke gennemførte sit Forslag, var det værst for Regeringen selv og for Venstre.

Vi maa lægge vort Arbejde saaledes, at Arbejdet for Forfatningsrevisionen ikke skades, men fremmes.

Hovedbestyrelsen stillede nedenstaaende Resolution, som vedtoges ved Navneopraab med 287 Ja mod 53 Nej.

Kongressen godkender den socialdemokratiske Rigsdagsgruppes Holdning i Forfatningssagen og erklærer, at Taktiken ved de kommende Valg i Betragtning af Sagens store Betydning for den demokratiske og sociale Udvikling her i Landet, bør tilrettelægges med det Formaal at svække Højres Modstand mod den almindelige Valgrets fulde Sejr det mest mulige og give det af Regeringen forelagte og af Folkethinget vedtagne Grundlovsforslag de bedst mulige Betingelser for hurtig Gennemførelse. Kongressen anbefaler, idet den forudsætter, at Regeringen med Alvor og Kraft fortsætter Arbejdet for Grundlovsforslagets Fremme, at opstille socialdemokratiske Folkethingskandidater i de samme Kredse som i 1910, forsaavidt Anmodning derom fremsættes, samt endvidere i en Række nye Kredse, saaledes:

Holbæk, Ruds-Vedby, Kalundborg, Ringsted, Middelfart, Højrup, Frederikshavn, Hjørring, Aars, Nibe, Skive, Søndervinge, Løvel, Bræstrup, Horsens Landkreds, Give, Vinderup, Bække, Ribe og Varde, men Kongressen vedtager iøvrigt, at den endelige Taktik fastslaas for samtlige Kredse i Landet ved Forhandling mellem de stedlige Foreninger, Distriktsudvalg og Hovedbestyrelsen paa Grundlag af den ved Valgene foreliggende politiske Situation.

Den kooperative Virksomhed.

Paa Kongressen i Odense 1908 vedtoges det at nedsætte et Fællesudvalg af Repræsentanter for Socialdemokratisk Forbund og De samvirkende Fagforbund.

Fællesudvalget fik til Opgave at tilvejebringe Materiale til Belysning af det kooperative Spørgsmaal og gøre Indstilling til næste Partikongres og til næste Generalforsamling i De samvirkende Fagforbund.

Et Forslag fra Udvalget, som allerede godkendtes paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling i 1911, gaar ud paa, at der skal oprettes en Forbrugs- og Produktionsforening for København og Omegn og andre Byer, naar der er indbetalt 50,000 Andele à 10 Kr., ialt ½ Million Kroner.

For Københavns Vedkommende var det Meningen at oprette et Cen-

tral-Udsalgssted og Udsalgssteder paa Broerne.

I de sidste 2 à 3 Aar er der imidlertid sket en rivende Udvikling af Brugsforeningsbevægelsen i København. Der er i Øjeblikket 15 Brugsforeninger i Virksomhed i Hovedstaden og nærmeste Omegn. Desuden findes der 2 Brugsforeninger indenfor Jærnbane-Etaten, og der vil blive aabnet 3 ny Forretninger i Løbet af nogle Maaneder.

Samtlige Brugsforeninger tilhører Brugsforeningernes Centralorganisation: »Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger«, men paa enkelte Undtagelser nær er alle Hovedstadens Brugsforeninger særskilt samlede i »De samvirkende Brugsforeninger for København og Omegn«.

Medlemsantallet er tilsammen ca. 6,500, og det stiger stadig.

Omsætningen er for 1913 budgetteret til Kr. 1,750,000.

Med den Udvikling, Brugsforeningsbevægelsen har taget, vilde det være betænkeligt at vedtage Fællesudvalgets Forslag. Det vil under de forandrede Forhold blive meget svært at interessere Medlemmerne for den af Fællesudvalget foreslaaede Aktietegning paa en halv Mill. Kr. Der vilde hengaa adskillige Aar, inden nævnte Sum var samlet, og det ligger da nær at antage, at de Medlemmer, som er ble vet interesseret for Brugsforeningsbevægelsen straks vilde gaa ind i de allerede bestaaende Foreninger fremfor at vente i flere Aar. Med andre Ord: Fællesudvalgets Forslag var med den skete Udvikling ikke gennemførligt. I Betragtning heraf blev Forslaget taget tilbage, og i Stedet vedtoges følgende Beslutning:

»Kongressen slutter sig til de paa den internationale socialistiske Kongres og paa den skandinaviske Kongres vedtagne Resolutioner og fremhæver paany Betydningen af den kooperative Bevægelse som et godt Middel i Arbejdernes Frigørelseskamp.

Kongressen udtaler sin Anerkendelse af den nedsatte Kommissions Arbejde, men finder for Tiden Forholdene mindre belejlige til Etablering af Forbrugsforeninger *under det socialdemokratiske Parti*, da der til den planlagte Form vil kræves et meget omfattende finansielt Grundlag, og da dette ny Foretagende kunde forme sig som en Slags Konkurrence til de allerede oprettede Brugsforeninger.

I Henhold hertil finder Kongressen det heldigt, at *Partiet* afventer Udviklingen af den nuværende Brugsforeningsbevægelse«.

Den socialdemokratiske Presse.

Kongressen vedtog et Forslag angaaende Omorganisation af den socialdemokratiske Presse. Forslaget bestemmer bl. a., at der gives Repræsentanter for Provinspressen Adgang til et Lands-Kontrahentmøde, som afholdes hvert Aar i Februar Maaned.

Lands-Kontrahentmødet kommer til at beskæftige sig med Partipressens redaktionelle Virksomhed, Regnskaber og Budgetter, Valg af Kontrolkomité, Forretningsfører og Revisorer m. m.

Samtlige Kontrahenter ved Bladet Social-Demokraten i København har Adgang til nævnte Møde. For Provinserne vælges én Repræsentant for hvert Blad, der udgaar med selvstændigt Hoved, naar Bladet har mindst 300 Abonnenter. I Byer, hvor der ikke findes noget Blads Repræsentantskab, kan Fællesorganisationen, som omfatter Arbejdernes politiske og faglige Foreninger, sende en Repræsentant, saafremt det stedlige socialdemokratiske Blad har mindst 300 Abennenter.

Socialdemokratisk Forbunds Forretningsudvalg og De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg vælger desuden hver 2 Repræsentanter.

Rigsdagsvirksomheden.

Kongressen vedtog enstemmigt følgende Resolution:

»Da det er en Kendsgerning, at Socialdemokratiets Rigsdagsvirksomhed er af overordentlig stor Betydning i Agitationen for vort Parti, ligesom den hidtil har givet anseelige Resultater til Gavn for det arbejdende Folk, vedtager Kongressen en Opfordring til Rigsdagsgruppen om at rejse Socialdemokratiets principielle Krav saavel ved Fremsættelse af selvstændige Forslag som under Behandlingen af andre Partiers eller Regeringens Forslag.

I den foreliggende Situation er det naturligvis af største Vigtighed, at Partiets Rigsdagsmænd bidrager det mest mulige til Afskaffelsen af den privilegerede Valg-

ret og til Gennemførelse af en Valgkredsordning, der hidfører lige Valgret for Landets og Byernes Indbyggere.

Dernæst støtter Kongressen de socialdemokratiske Repræsentanters Krav om Gennemførelse af Lovforslagene om Understøttelser til Enkers og Enkemænds Børn og om Skolebespisning, hvilke Lovforslag er i høj Grad paakrævede under det kapitalistiske Samfunds Planløshed og Usikkerhed, og Kongressen nævner endelig følgende Opgaver, der utvivlsomt bør bringes i Forgrunden i den kommende Tid:

1. Forbedring af Folkeskolen, derunder Forandring af Sammensætningsmaaden for Skolens Ledelse, og Indflydelse for Folket paa Skolens Tilsyn samt Afskaffelse af det gejstlige Tilsyn.
   Indførelse af Samfundslære og andre Reformer i Undervisningsplanerne.
2. Undervisning for Ungdommen efter den skolepligtige Alder.
3. Udvidet offenlig Kontrol med alle Børnehjem, Plejehjem og Opdragelsesanstalter.
4. Ophævelse eller Nedsættelse af de indirekte Skatter.
5. Indførelse af Grundværdistigningsafgift eventuelt til Støtte for Kommunerne.
6. Det Offenliges Overtagelse af Monopoler eller monopollignende Virksomheder.
7. Revision af Lærlingeloven.
8. Udvidet Beskyttelseslovgivning angaaende Børns og unge Menneskers Arbejde.
9. Indførelse at lovbestemt Maksimalarbejdsdag og udvidet Beskyttelse for Arbejdere i sundhedsfarlige Virksomheder og i Bedrifter med kontinuerlig Drift.
10. Almindelig Ulykkesforsikring for alle Arbejdere, derunder ogsaa for Tyendet.
11. Ophævelse af de militære Retter og Reform af de militære og civile Straffelove.
12. Udvidet Omsorg for Syge.

Kontingentet til Forbundets Administration fastsattes til 40 Øre for Mænd og 20 Øre for Kvinder. I Landkommunerne betales 32 Øre for Mænd og 16 Øre for Kvinder. Dette Bidrag er Aarsbidrag og indbetales kvartalsvis.

Socialdemokratiet og Ungdomsbevægelsen.

Følgende Forslag vedtoges:

»Socialdemokratiet støtter den socialdemokratiske Ungdomsbevægelse — moralsk saavel som økonomisk — under Forudsætning af, at denne helt stiller sig paa det socialdemokratiske Partis Program og arbejder i Overensstemmelse med den af Socialdemokratiet fastslaaede Politik.

Til den socialdemokratiske Ungdomsorganisation ydes efter Hovedbestyrelsens Skøn under Hensyn til de foreliggende Omstændigheder et aarligt Tilskud af Partikassen, ligesom det anbefales Partiets Organisationer som hidtil at yde Støtte.

Betingelsen for, at Tilskud kan ydes, er dog:

1. Det socialdemokratiske Ungdomsforbunds Hovedbestyrelse og Forretningsudvalg tiltrædes af et Medlem udpeget af Socialdemokratiets Hovedbestyrelse.
2. Det socialdemokratiske Ungdomsforbund skal drage Omsorg for, at Medlemmer, der er fyldt 18 Aar, skal tilhøre en af Socialdemokratisk Forbunds Afdelinger samt en Fagforening, forsaavidt vedkommende Medlem iøvrigt har Adgang til en saadan. — Medlemmer, der ikke vil opfylde disse Betingelser, kan ikke forblive som Medlemmer i Ungdomsforbundet.«

Ordensdekorationer.

Følgende Resolution vedtoges:

»Socialdemokratiet tilstræber Afskaffelsen af alt Ordens- og Titelvæsen som noget med Demokrati uforeneligt. Det er derfor en Selvfølge, at Partiets Tillidsmænd i Organisationer, i Stat og i Kommune, bortset fra Medailler for ædel Daad og lignende, ikke kan modtage Ordner eller Titler.

Den samme Regel bør naturligvis følges af Partiets øvrige Medlemmer.«

Angaaende Deltagelse i Fester for fyrstelige Personer eller til Ære for Militarismen vedtoges et Forslag, der forbyder saadan Deltagelse og Bevilling af Midler dertil.

Næste Kongres.

Næste Kongres afholdes i Aarhus 1916.

Den faste Voldgiftsret.

Betalingen for Murerarbejdet i Værløse Lejren. Sag Nr. 91.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 19. Februar 1913 i Sag Nr. 91: Murerforbundet i Danmark mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Københavns Murerlaugs og Murermester J. J. Bruuns Vegne.

Murerforbundet i Danmark har indklaget Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening til paa Københavns Murerlaugs og Murermester J. J. Bruuns Vegne at høre sidstnævnte, der fra Oktober 1911 til Marts 1912 havde 8 Belægnings- og 4 Administrationsbygninger under Opførelse

i Lejren ved Værløse, kendt pligtig til at betale det udførte Murerarbejde efter Københavns Priskurant og, da det er blevet afregnet efter den i Værløse gældende Priskurant, at efterbetale Differencen.

De Indklagede procederede til Frifindelse under Henvisning til Rettens Kendelser Nr. 55, der for et Arbejde ved Birkerød gav Murermester Schumacher, og Nr. 56, der for et Arbejde ved Gørlev gav Murermester Phil Medhold i deres Afregninger efter det paagældende Steds Priskurant.

Hovedbetragtningerne i de nævnte Kendelser gaar ud paa, at en københavnsk Mester, naar han foranlediger københavnske Svende til at rejse til et Arbejdssted udenfor Københavns Tarifomraade, maa betale københavnske Priser, men at der udenfor dette Tilfælde ikke ses »Hjemmel til, at der for Murerarbejde paa en københavnsk Murermesters Bygning udenfor København skal betales efter anden Prisliste end den for Arbejdsstedet gældende.« Men da der indenfor de to paagældende Priskuranters Rammer er Aftalefrihed mellem Parterne, kan den nævnte Regel kun betragtes som en Rettesnor, hvor der ikke er andet vedtaget af Parterne, udtrykkeligt eller stiltiende, eller hvor der ikke fra den ene Parts Side har foreligget Forhold, som har skabt en berettiget Forventning hos den anden Part om en bestemt Pris. De nærmere Omstændigheder ved Arbejdsforholdet maa derfor undersøges. (Se i saa Henseende ogsaa Kendelse i Sag Nr. 62).

Efter Sagens Oplysninger havde Murermester Bruun forinden det heromhandlede Arbejde haft Opførelsen samme Sted af 8 andre Belægnings- og 4 Administrationsbygninger og senest en Officersmesse, til hvilke Arbejder han fortrinsvis — og her i Byen — engagerede københavnske Svende, med hvem han ogsaa afregnede efter københavnske Priser. Forinden Arbejdet paa Officersmessen var afsluttet, paabegyndtes det heromhandlede Arbejde, til hvilket Bruun lod sin Formand antage Svende, og paa faa Undtagelser nær antoges de samme Svende, der havde arbejdet paa de først opførte Bygninger, de fleste altsaa fra København. Formanden, der dels antog Svendene paa Arbejdspladsen, dels under sine Ophold i København, havde ingen Ordre om at antage Svendene til en bestemt Pris og udtalte intet i saa Henseende til Svendene; og ligesom Formanden har forklaret, at han selv gik ud fra, at den københavnske Priskurant skulde lægges til Grund ved det nye Arbejde ganske som ved det gamle, saaledes findes ogsaa Svendene, efter hvad der som anført var gaaet forud, at have været berettigede til under denne Tavshed fra Arbejdsgiverens Side, som fortsattes under hele Arbejdets Udførelse, at gaa ud fra, at der ikke vilde ske nogen Ændring i Reglerne for Aflønningen. Herimod kan det ikke faa nogen Betydning, at Bruun før Arbejdets Paabegyndelse og før Svendenes Antagelse under Arbejdet paa Officersmessen til enkelte tilfældig tilstedeværende Svende samt til Formanden har udtalt, at det vilde komme til at afhænge af Udfaldet af de ovenomtalte, dengang svævende Uenigheder (Sagerne Nr. 55 og 56), hvilken Prisfortegnelse der vilde blive at lægge til Grund ved det forestaaende (heromhandlede) Arbejde. Dels blev nemlig, som anført, noget saadant ikke betydet Svendene ved deres senere Antagelse, dels var de individuelle Omstændigheder i de nævnte Sager saa forskellige, at deres Udfald ikke kan være vejledende i denne Sag.

Ved Afregningens Modtagelse kvitterede den overvejende Del af Svendene med Forbehold, idet de mente sig berettigede til Betaling efter Københavns Priskurant. De andre undlod i deres Kvittering at tage Forbehold; men efter det Oplyste kan der ikke gaas ud fra, at de, der allerede da havde gjort deres Organisation bekendt med deres formentlige Krav, ved deres Kvittering agtede at frafalde det yderligere Krav,

og ved det udtrykkelige Forbehold, som Flertallet tog, er det tilstrækkeligt tilkendegivet Mesteren, at Betalingsspørgsmaalet ikke kunde anses for endelig afgjort. Forsaavidt de Indklagede derfor støtter deres Frifindelsespaastand paa de uden Forbehold afgivne Kvitteringer, kan der heller ikke heri gives dem Medhold.

Klagernes Paastand vil altsaa være at tage til Følge, men da Sagen drejer sig om et vanskeligt Fortolkningsspørgsmaal, og der ikke er Tale om Brud paa nogen Overenskomst, og de Indklagede før Sagens Anlæg havde tilbudt Klagerne at lade Sagen afgøre af en vedtagen faglig Voldgiftsret, findes Sagens Omkostninger, 100 Kr., at burde deles af Parterne.

Kendelse.

Det ovenomtalte Arbejde bør betales efter Københavns Priskurant.

Sagens Omkostninger betales med 50 Kr. af Murerforbundet i Danmark og med 50 Kr., af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation.

Andet Lock-out-Varsel.

Den 26. Februar afsendte Arbejdsgiverforeningen i Tilslutning til Første-Varslet af 18. Februar et saalydende Andet-Varsel:

I Fortsættelse af vor Skrivelse af 18. ds. tillader vi os herved at meddele, at da de Forsøg, der er gjort for at opnaa en mindelig Overenskomst med Skibstømrerne, er bristede, og der vil blive iværksat Skibstømrerstrejke fra i Morgen, Torsdag Aften, og da Malerforbundet i Henhold til det os tilstillede 2. Strejkevarsel agter at iværksætte Malerstrejke paa Skibsværfterne fra førstkommende Lørdag Aften, har en kompetent Forsamling i Dag enstemmigt vedtaget, at for saa vidt der ikke forinden opnaas en for Arbejdsgiverforeningen tilfredsstillende Ordning af Forholdene paa Skibsværfterne, vil der fra og med Lørdag Morgen den 8. Marts blive etableret Arbejdsstansning:

1) overfor samtlige Medlemmer af De samvirkende Fagforbund, der beskæftiges hos Aktieselskaberne Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, Københavns Flydedok og Skibsværft og Helsingørs Jærnskibs og Maskinbyggeri, Foreningen af Fabrikanter i Jernindustrien i København, Foreningen af Fabrikanter i Jernindustrien i Provinserne, Aktieselskabet Nordiske Kabel- og Traadfabriker, Vognfabriken »Scandia«, Randers, og Aktieselskabet Ernst Voss' Fabrik, Fredericia, alt med Undtagelse af Medlemmerne af Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund samt det til Pasning af Heste nødvendige Mandskab.

2) samt endvidere overfor samtlige hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen beskæftigede Medlemmer af Malerforbundet i Danmark.

Vi tilføjer, at vi, for saa vidt det ærede Forretningsudvalg maatte ønske det, er villige til ved denne Lejlighed som iøvrigt altid at deltage i et Fællesmøde for at søge, om der maatte være Mulighed for at naa til en fredelig Løsning af de omhandlede Konflikter.

P. F. V.

S. C. HAUBERG.

Sophus Agerholm.

Efter Aftale mellem de faglige Hovedorganisationer afholdtes der et Møde om Sagen den 1. Marts.

Efter et Plenarmøde, der strakte sig over et Par Timer, fremsatte Arbejdsgiverne følgende Forslag til en Ordning.

Arbejdsgiverne foreslaar, at Taksterne for det grove Malerarbejde reguleres saaledes, at Fortjenesten pr. Time bliver 20 pCt. højere end Gennemsnitsfortjenesten paa følgende Værfter:

Neptune (Swan Hunter), Newcastle.
Barslay, Glasgow.
Vulcanwerke, Stettin.
Kieler Værfterne.
Flensborg Skibsværft.
Blohen & Voss, Hamburg.

Endvidere foreslaas, at Udløbstiden sættes til 1. Februar 1916 for hele Malerfaget.

Arbejdernes Repræsentanter, som ikke kunde tiltræde dette Forslag, fordi det i Realiteten betød en Lønreduktion paa 25 pCt. for alt udenbords Arbejde, stillede derfor et andet Forslag, der var beregnet paa at skaffe fornøden Tid til at forhandle om en ny Prisliste. Skibsværfterne havde nemlig fremsat sit Forslag til Malerforbundet i den elvte Time.

Arbejdernes Forslag var saalydende:

Den nugældende Overenskomst forlænges 1 Aar og udløber uden forudgaaende Opsigelse den 1. Marts 1914.

Forhandlinger om en Regulering af den nugældende Prisliste optages senest den 1. September, og saafremt Enighed opnaas inden 1. Marts 1914 træder den ny Prisliste i Kraft fra det Tidspunkt, Enighed er opnaaet.

Arbejdsgiverne forkastede det, og fremsatte derefter følgende:

Da Arbejdsgiverne ikke kan gaa ind paa at udskyde Afgørelsen af den ganske nødvendige Regulering af Priskuranterne til næste Foraar, foreslaar Arbejdsgiverne at give de tidligere 20 pCt. over Gennemsnitsfortjenesten pr Time paa en Del udenlandske Værfter og tilbyder samtidig for det indenbords Arbejde at akceptere de Priser, som der opnaas ved Forhandlingerne ved Malerlauget, med tilbagevirkende Kraft til D. D.

Dette Forslag forkastedes imidlertid ogsaa af Malerforbundets Repræsentanter, som vel vilde indgaa paa en Omlægning af Priserne, saaledes at Prisen paa udenbords Arbejde kunde reduceres mod tilsvarende Forhøjelser paa indenbords Arbejde, men Arbejdsgivernes Tilbud var fuldstændig ud i Luften, da der ikke forelaa noget som helst om, hvormeget der kunde opnaas af Forhøjelse paa de indenbords Priser, idet Malerlauget har opsagt sin Overenskomst med Forbundet med det Formaal, at faa Priserne for Bygningsarbejde *reduceret*.

Mødet sluttede derfor uden Resultat.

Forligsmanden sammenkaldte derefter Parterne og Hovedorganisationerne til et Møde den 4. Marts. Efter 4 Timers Konference sluttede man og Kl. 2½ den næste Dag toges der fat paany.

Kl. 1 om Natten var Sagen tilstrækkelig gennemdrøftet, og den næste Dag — 6. Marts — stillede Forligsmanden følgende

Mæglingsforslag i Skibsmalerkonflikten.

Den opsagte Prisliste over Udførelsen af Malerarbejde paa Skibe reguleres med Bevarelse af det hidtil gældende Lønniveau. Reguleringen, hvorunder Priserne for ca. 70 pCt. af det i Prislisten nævnte Arbejde (fortrinsvis det fine Arbejde) vil være at forhøje med gennemsnitlig ca. 8 pCt., medens den heroverfor staaende Regulering i nedadgaaende Retning skal falde paa det grove Arbejde, alt beregnet paa Grundlag af en for de 3 Værfter som Helhed foretagen Opgørelse for Aaret 1912, skal straks paabegyndes og være tilendebragt inden 1. April d. A., fra hvilket Tidspunkt den nye Prisliste sættes i Kraft.

Saafremt der under Prislistens nærmere Udarbejdelse opstaar Uenighed mellem Parterne om, hvorledes den her for Reguleringen fastsatte Norm skal bringes i Anvendelse overfor Prislistens enkelte Afsnit, afgøres en saadan Tvist af et Nævn, hvortil hver af Parterne udnævner 2, medens Forligsmanden er Forhandlingsleder og Opmand.

Statens statistiske Bureau anmodes om efter foretagen nærmere Forhandling med Hovedorganisationerne at indsamle Oplysninger om Skibsmalernes Lønforhold paa en Række udenlandske Skibsværfter, saaledes at disse kan foreligge i bearbejdet Stand til 1. Oktober d. A. Saafremt det herigennem skulde vise sig, at Prisen for enkelte Arbejder i Udlandet gennemsnitlig ligger væsentlig over eller under de i den reviderede Prisliste fastsatte Arbejdspriser, kan denne, forsaavidt Parterne herom kan enes, optages til fornyet Revision.

Den løbende Malerstrejke hæves snarest, og Arbejdet genoptages senest Mandag d. 10. ds, saavidt muligt i samme Omfang som før Arbejdsnedlæggelsen. Den til Lørdag d. 8. ds. varslede Lockout aflyses.

Svar paa Mæglingsforslaget udbedes senest Fredag d. 7. ds. Kl. 12 Middag.

København, d. 6. Marts 1913.

MICHAEL KOEFOED.

Forslaget vedtoges saavel af Malerforbundet som af Arbejdsgiverforeningen.

*

Arbejdsmændene paa Gasværkerne i og ved København. Belysningsarbejdernes Forbund, der staar som Afdeling af Dansk Arbejdsmandsforbund, har nylig afsluttet en omfattende Lønsag vedrørende Gasværkerne under Københavns Kommune, samt Det danske Gaskompagnis 2 Gasværker paa Frederiksberg og Strandvejen.

Lønnen er herved hævet pr. Dag med fra 17 til 75 Øre, hvorved fremstaar følgende Lønninger:

Retortarbejderne og dertil henhørende Arbejdere 5 Kr. 50 Øre pr. Vagt.

Alle andre Arbejdere i kontinuerlig Arbejde samt Natvagter 5 Kr. 25 Øre pr. Vagt.

Pladsarbejdere 5 Kr. pr. Dag.

50 pCt. Tillæg for Søn- og Helligdagsarbejde samt Overarbejde, gældende for alle Arbejdere.

Alle ovennævnte Arbejdere har 8 Timers Arbejdsdag. Ferien er forlænget fra 5 til 7 Dage.

Lønsagen omfatter 1000 Mand og andrager pr. Aar en Merindtægt af ca. 140,000 Kr.

Overenskomsten er gældende til 1917.

Arbejdsmændene paa Sukkerfabrikkernes Nybygning i København. Dansk Arbejdsmandsforbund havde varslet Strejke til den 19. Februar for ca. 50 Arbejdsmænd, der var direkte antaget af De danske Sukkerfabrikker til Opførelse af en Nybygning paa Appelbyes Plads i København, og Arbejdsgiverforeningen havde benyttet denne Konflikt i Forbindelse med Bødkerstrejken paa Cementfabrikerne til at udsende det i »Arbejderen« Nr. 31 gengivne Lock-out-varsel.

Samme Dag, som Strejken skulde iværksættes om Aftenen, afholdtes der imidlertid et Fællesmøde om Sagen, og det sluttede med, at Strejken udsattes i 2 Dage, for at man kunde faa et Fællesmøde arrangeret om denne Sag og Bødkersagen inden Strejken iværksattes paa Appelbyes Plads og inden andet Lock-outvarsel udstedtes.

Samtidig med at man vedtog Strejkens Udsættelse enedes man om, at den Lønsats man eventuelt maatte blive enige om for Arbejdsmændene skulde have tilbagevirkende Kraft til 10. Januar, og det sloges fast, at selv om Overenskomst blev indgaaet, skulde Arbejdsmændene have Ret til at optage og kæmpe for deres oprindelige Krav, hvis Lock-out'en i Henhold til Varslet af 10. Februar blev til Virkelighed. Det blev den imidlertid ikke, thi ved et Møde den 21. Februar enedes man om, at Timelønnen for almindeligt Arbejdsmandsarbejde skulde forhøjes fra 42 til 45 Øre og for Ophejsning og Placering af Maskiner m. m. skulde der betales 47 Øre. Strejken aflystes.

Bødkerne paa Cementfabrikkerne. I »Arbejderen« Nr. 33 redegøres for Arbejdsgivernes Lock-outvarsel i Anledning af Bødkerstrejken paa Cementfabrikkerne i Jylland, og af samme Numer af Bladet fremgaar det, hvilke Uoverensstemmelser der bevirkede Strejkens Iværksættelse.

Ved et Møde den 19. Februar, der afholdtes om en anden Sag (Arbejdsmænd paa Appelbyes Plads), som ogsaa var Anledning til Lock-outvarslet af 10. Februar, enedes man imidlertid om at gøre et sidste Forsøg paa at faa disse Konflikter bragt til Afslutning inden andet Lock-outvarsel udsendtes, og et Fællesmøde om de to Sager berammedes til den 21. Februar.

Ved denne Lejlighed opnaaedes Enighed om Bødkernes Lønforhold, idet Timelønnen forhøjedes fra 40 til 43 Øre for hele Perioden til Overenskomstens Udløb 1. Februar 1916.

Timebetalingen for Over- og Natarbejde, som før havde andraget 25 pCt. af Gennemsnitsfortjenesten, forhøjedes til 45 pCt. af Timelønnen for de første 4 Timer efter Fyraften og til 75 pCt. for de efterfølgende Timer. Til Natholdet, naar der arbejdes skiftevis i Dag- og Nathold, fastsloges en Tillægsprocent paa 22. Den har tidligere været 15.

Arbejdet genoptoges den 24. Februar. Strejken var iværksat den 13. Februar.

Andet Lock-outvarsel i Tilslutning til Første-Varslet af 10. Februar blev som Følge af den indgaaede Overenskomst altsaa ikke afgivet.

Karetmagerne Landet over. *Dansk Karetmagerforbund* har sluttet Overenskomst med *Sammemslutningen af Karetmagermestre* for Tiden fra 1. Marts 1913 til 1. Marts 1916.

Timelønnen er under Varigheden ansat saaledes i Aarene 1913, 1914 og 1915:

Aarhus By	46—46—47
Jylland (med Undtagelse af Thisted)	41—42—43
Odense By	41—42—43
Sjælland og Thisted	40—41—42
Lolland	42—43—43

Naar Svendene selv holder sig med Værktøj, erholder de herfor ekstra 1 Øre pr. Time, undtagen i Aarhus, hvor Timelønnen er beregnet paa, at Svendene holder sig med almindeligt Bænk-Værktøj. Det er dernæst en Forudsætning, at de Svende, der ved Overenskomstens Ikrafttræden havde en højere Løn, ogsaa faar en tilsvarende Timelønsforhøjelse. For Arbejde udenfor den vedkommende Svends Arbejdssted ydes der et Tillæg til Timelønnen af 2 Øre pr. Time. Fradrag for Kost og Logi maa kun andrage indtil 9 Kr. pr. Uge. — Det lykkedes ikke Forbundet at gennemføre tvungen Akkord og heller ikke en højere Betaling for Avtomobilarbejde. Arbejdstiden er i de 8 Maaneder 9½ og i 4 Maaneder 9 Timer daglig.

Den nye Overenskomst omfatter ikke Aalborg, Nykøbing M., Falster eller Fyn, med Undtagelse af Odense; paa disse Steder maa særlig Forhandling optages.

Mølleriarbejderne i Randers. Den 11. Januar har Dansk Mølleriarbejderforbund afsluttet Overenskomst med Foreningen af danske Spiritusfabrikanters Arbejdsgiver-Afdeling om Løn- og Arbejdsforhold for Mølleriarbejdere hos *A/S De danske Spritfabrikker*, Randers, og *Randers Dampbrænderi*.

Lønnen for faglærte Møllere er ansat til 25 Kr. om Ugen, for Møllerkarle til 21 Kr. 50 Øre. Arbejdstiden er 6 Dage à 10 Timer om Ugen og 5 Timer hveranden Søndag. Møllerkarle, som arbejder de nævnte 5 Timer, erholder dog 23 Kr. i Løn.

Overarbejde betales med 50 Øre i Timen.

I Sygdomstilfælde betales halv Løn i indtil 13 Uger i et Kalenderaar.

Regler for Behandling af faglig Strid er oprettet i den af Hovedorganisationerne vedtagne Skikkelse.

Overenskomsten, som har tilbagevirkende Kraft til 1. Novbr. 1912, udløber tidligst 1. Februar 1916.

Udlandet.

Fra det tyske Bygningsarbejderforbund.

I Midten af Januar holdt Forbundet Kongres. Paa denne var der mødt 351 Repræsentanter, 36 Distriktsformænd, 11 Bestyrelsesmedlemmer samt Revisorer og Redaktøren; endvidere deltog en Repræsentant for den tyske Lands-Centralisation samt do. for beslægtede tyske Forbund og for Centralisationerne i Danmark, Norge, Sverrig, Frankrig, Østrig—Ungarn, Italien, Belgien, Holland og Svejts.

Ved Slutningen af Aaret 1912 var Medlemsantallet vokset til 348,413, hvoraf 197,066 Murere, 2223 Fliselæggere og Mosaiklæggere, 2746 Pudsere, 10,748 Stukkatører, 5131 Cement- og Betonarbejdere, 1319 Isolerere, 117,046 Murarbejdsmænd og 12,098 Jordarbejdere.

Formuen er siden Sammenslutningen steget fra ca. 5 Mill. til 12,2 Mill. Mk. i sidste Aar.

Den overenskomstmæssige Timeløn er i Tiden fra 1910 til Slutningen af 1912 hævet

a) for 183,887 Murere i 1,417 Lønomraader med 5,4 Pf. pr. Time,
b) for 111,245 Murarbejdsmænd i 617 Lønningsomraader med 5,6 Pf. pr. Time.

Murernes Overenskomster omfatter 17,048 Arbejdspladser og Murarbejdsmændenes 9,831.

Paa Kongressens Dagsorden var det vigtigste Punkt den forestaaende Lønbevægelse. I denne menes at skulle deltage 307,000 Medlemmer (191,500 Murere og 115,500 Murarbejdsmænd).

Overenskomst-Forhandlingerne er allerede begyndte. Med Tømrerforbundet er truffet Aftale om fælles Optræden og Tilslutning hertil er lovet fra det kristelige Bygningsarbejderforbund.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 37 ❋ KØBENHAVN DEN 15. MARTS 1913 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløshedslovens Revision. Den faste Voldgiftsret. Den faste Voldgiftsrets Kendelser. Lønbevægelser og Konflikter (Grundgraverne hos Vognmand Poulsen i København. Jord- og Betonarbejdernes Fagforening og Vognmandsforeningen i København. Rebslagerne i Vejle. Træindustriarbejderne paa Viby Træskofabrik). Arbejdsløsheden i December Maaned 1912.

Arbejdsløshedslovens Revision.

Den 10. Marts har det af Folketinget nedsatte Udvalg angaaende Arbejdsløshedslovens Revision afgivet Betænkning og Forslaget er underkastet anden Behandling i Folketinget den 14. Marts. — Man erindrer sikkert, at det i Folketinget fremsatte Revisionsforslag indeholdt Bestemmelser, som vilde umuliggøre Kassernes fortsatte Udvikling og hvor de deri fastsatte Indtægtsgrænser i mange Fag vilde hindre Halvdelen af Fagets Udøvere i at forblive staaende som nydende Medlemmer. — Hele Udvalget er enig om at opgive disse Indtægtsgrænser. Udvalget motiverer derimod, hvad der forstaas ved Lønarbejder og tiltræder Lovforslagets fastsatte Formuesgrænser paa 10,000 Kr. for gifte og 5000 for ugifte.

Fra forskellige Sider i Udvalget har der været fremsat en Række Forslag om at begrænse Statstilskudet. De fleste af disse Forslag vilde i sine Virkninger have været ligesaa ødelæggende for Kasserne som Indtægtsgrænserne. Udvalget har gennem Ministeriet forespurgt Nævnet om, hvilke af de fremsatte Forslag til Nedsættelse i Statstilskudet man kunde modtage. Nævnet har i sit Svar peget paa Nedsættelsens uheldige Følger; men hvis en Nedsættelse var uafvendelig, vilde man foretrække at bibeholde den nugældende Form for Tilskudet og at Nedsættelse skete med en Brøkdel, thi dette vilde i Modsætning til alle andre stillede Forslag virke ensartet paa alle Kasserne og muliggøre disses fortsatte Udvikling. — Derefter har hele Udvalget, med Undtagelse af *Sandbæk*, foreslaaet, at Statstilskudet ydes med Halvdelen af Kontingentet samt at Kommunetilskudet, som hidtil praktiseret, ydes med 1/3 af Kontingentet.

Hele Udvalget med Undtagelse af *Laust Jensen*, *N. C. Jensen* og *Sandbæk* foreslaar at gøre Kommunetilskudet obligatorisk til de Kasser, som efter deres Vedtægter henlægger en Brøkdel af Præmien til et Reservefond for Understøttelse under ekstraordinær Arbejdsløshed. Denne Brøkdel skal fastsættes af Indenrigsministeren efter Indstilling af Arbejdsløshedsnævnet. I andre Tilfælde forbliver Kommunetilskudet som hidtil frivilligt.

I Henhold til en anden foreslaaet Bestemmelse kan der ogsaa ydes Stats- og Kommunetilskud til Ekstrakontingent, som under ekstraordinær Arbejdsløshed paalignes Medlemmerne for deraf at kunne yde fortsat Hjælp udover det i Vedtægten fastsatte Dageantal.

Udvalgets store Flertal har iøvrigt optaget og indstillet til Vedtagelse alle de af Arbejdsløshedskassernes Aarsmøde vedtagne og indsendte Ændringer til Lovforslaget.

I den bestaaende Lov er det fastsat, at Indenrigsministeren for Kasser med Sæsonarbejdere *kan* fast sætte, at der for visse Tider af Aaret

ikke ydes Understøttelse til disse eller at Karenstiden forlængedes ud over 15 Dage. Hele Udvalget foreslaar at ændre Paragrafen derhen, at Indenrigsministeren efter indhentet Erklæring fra Nævnet *skal* fastsætte saadanne Bestemmelser.

Sandbæk stillede under helt fejle Forudsætninger et umuligt Forslag om Tilskudet fra det Offentlige.

Schovelin vil have al Arbejdsanvisning flyttet til de kommunale Arbejdsanvisningskontorer og stiller Forslag om, at Understøttelse kun maa ydes til Medlemmer, som hver Uge fra et kommunalt Arbejdsanvisningskontor i Vedkommendes Opholdsdistrikt har præsteret Bevis for at det ikke har kunnet anvise Vedkommende passende Arbejde, eller Bevis for, hvilket ikke modtaget Arbejde, det har anvist ham. — Det er det ikke ukendte Overklassestandpunkt: Naar Staten yder 10 Kr. til Støtte af Underklassen, skal der samtidig ydes 20 Kr. til en ny Statsembedsmand, som skal vaage over, at de 10 Kr. ikke misbruges. Da det vel kan ventes, at dette Standpunkt ogsaa indtages af det nuværende Landstings Flertal, er der ikke synderlig Udsigt til, at Arbejdsløshedslovens Revision fuldbyrdes i denne Rigsdagssamling.

Den faste Voldgiftsret.

Murernes Prislister i København og Omegn. Sag Nr. 92.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 26. Februar 1913 i Sag Nr. 92: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Murerforbundet i Danmark paa Murersvendenes Fagforening i Københavns Vegne.

Under Opførelsen af nogle Villaer i Brandsholms Allé paa Rødovre Mark, ved hvilket Arbejde var beskæftiget 8 Murersvende, Halvdelen hørende til den stedlige Fagforening, Halvdelen til Murersvendenes Fagforening i København, kom det i Slutningen af 1912 til Uenighed mellem sidstnævnte Fagforening og de to Murermestre, H. Nielsen og L. Larsen, der i Forening ledede Arbejdet, idet Fagforeningen forlangte Københavns Priskurant lagt til Grund for Betalingen, medens Murermestrene, der boede henholdsvis i Taastrup og i Brøndby Øster og vare Medlemmer af Centralforeningen af Murermestre i Østifterne forlangte de mellem denne Forening og Murerforbundet i Danmark vedtagne Prislister lagte til Grund. Det nærmere Forløb af denne Strid, under hvilken Svendene standsede Arbejdet, er det ufornødent at komme ind paa forsaavidt angaar Tiden før den 7. Januar d. A., da man under et efter Reglerne for faglig Strid mellem Centralforeningerne og Murerforbundet afholdt Udvalgsmøde i Holbæk enedes om, at Murermestrene straks skulde udbetale de fortjente Akkordoverskud efter Østifternes Priskurant, og at Spørgsmaalet om mulig Pligt til Efterbetaling skulde afgøres af den faste Voldgiftsret.

Idet Mestrene nu gør gældende, at deres Arbejdsplads stadig er blokeret af Fagforeningen, uagtet de til Fagforeningen har foretaget de af Udvalget paalagte Indbetalinger, søger Arbejdsgiverforeningen ved Indstævning af Murerforbundet i Danmark dennes Afdeling, Murersvendenes Fagforening i København idømt Bod for dens formentlig ulovlige Holdning.

De Indstævnte paastaar sig frifundne, idet de dels hævde deres Ret til københavnske Priser paa den nævnte Arbejdsplads, dels nægte at Arbejdspladsen er blokeret.

Hvad Prisspørgsmaalet angaar bemærkes, at Rødovre ligger udenfor »Københavns og Frederiksbergs Kommuner«, for hvilke den mellem Murerlauget og Fagforeningen i København vedtagne Priskurant efter sin Ordlyd er gældende; men den paagældende Arbejdsplads i Rødovre ligger indenfor Fæstningslinien, og for at udstrække Omraadet for Københavns Priskurant ud over Kammunegrænserne og ud til Fæstningslinien paaberaaber Fagforeningen sig dels Koutume, dels Vedtagelser indenfor Svendenes Organi-

sationer. Men ligesom saadanne ensidige Vedtagelser af Svendene ikke er af Betydning for Mestrene, naar de ikke tiltrædes af disses Organisationer, hvad ikke ses at være sket, saaledes er der ikke ført Bevis for hin Koutumes Eksistens. Det Oplyste tyder snarere hen paa, at nogen saadan Koutume i hvert Fald ikke har eksisteret, naar, som her, Mesteren ikke har hørt til Lauget i København.

Men selv om Københavns Priskurant ikke er »gældende« for det paagældende Terræn, formener Fagforeningen, der ikke har indgaaet Overenskomst med Mesterforeningerne *udenfor* København, at være frit stillet udenfor København og altsaa bl. a. at være berettiget til at opstille og søge gennemført de ovennævnte af Organisationerne vedtagne Grænselinier for, hvor københavnske Priser skal *kræves*.

Heller ikke heri kan der dog gives de Indklagede Medhold. De Prisoverenskomster, der er vedtagne, den københavnske af den københavnske Afdeling af Murerforbundet, de for Østifterne og Jylland af Murerforbundet, maa antages ganske at dække de nævnte Landsdele. Der er Intet oplyst, der tyder paa, at noget Territorium eller »Læbælte« er undtaget fra Overenskomsternes Herredømme, og efter den Forbindelse, der er mellem samtlige organiserede Murersvende i Landet, idet de alle hører under Murerforbundet, maa det antages, at Murersvende, uden Hensyn til hvilken Fagforening i Landet de tilhører — noget som Mesteren ikke har Indflydelse paa eller Kendskab til — maa respektere det Steds Tarif, hvor de arbejder og hvor Mesteren er hjemmehørende.

Ligesaa lidt som en københavnsk Laugsmester kan undlade at aflønne københavnsk Arbejde efter Københavns Priskurant, fordi han har faaet Svendene udenfor Københavns og Frederiksbergs Omraade, ligesaa lidt har de københavnske Murersvende, der arbejder i Provinserne for stedlige Mestre, Ret til enten gennem deres Organisation i København eller ved andre kollektive Skridt at søge fremtvunget en højere Løn end Stedets overenskomstmæssige Pris.

Hvad Sigtelsen for Blokade angaar bemærkes:

Da de københavnske Svende ved deres Arbejde hos den stedlige Mester i Rødovre, som foran udviklet, vare undergivne Stedets Prisoverenskomst var de ogsaa, i Tilfælde af Lønstrid, undergivne de stedlige Regler for Behandling af faglig Strid. I Stedet for at gaa en derved anvist Vej til Uenighedens Afgørelse, indrykkede imidlertid Fagforeningens Formand i »Social-Demokraten« af 29. December 1912 følgende Artikkel:

»Da der til Stadighed bygges en Del Villaer i Københavns Omegn, og da der fra enkelte Mestres Side gøres Forsøg paa at faa Arbejdet udført efter Sjællands Priskurant (den gamle Københavns af 1883) maa vi gøre opmærksom paa, at der i 1904 er fastsat følgende Grænser for Københavns Afdelings Omraade:

Fra Køge Bugt følgende Vestfronten til Islev Bro, derfra følgende Jærnbanelinien til Kildegaard, Nord om Herløv By og Mørkhøj til Søborghus, derfra følgende Aaen Nord for Emdrup til Lundehussøen, derfra langs Kongevejen til Møllegaard, derfra langs Aaen over Ryvang og derfra langs Jærnbanelinien til Hellerup Station, fra Stationen følgende Hellerupvejen til Strandvejen og videre til Øresund.

Denne Grænselinie er tillige fastslaaet paa Delegeretmødet i Odense 1906.

Medlemmer, som maatte være i Tvivl om, paa hvilket Gebet de arbejder, maa straks søge Oplysning paa Kontoret. Alt Arbejde indenfor ovenstaaende Grænser skal betales efter Københavns Priskurant.

M. P. Nielsen.«

Men et saadant mod Overenskomsterne stridende Opraab til Organisationens Medlemmer i en Sag, der burde være afgjort gennem Reglerne for faglig Strid, maa anses for ulov-

ligt, og vel maa dette Skridt fra Organisationens Side saavel som, hvad Parterne iøvrigt havde at klage paa hinanden gensidig, antages »bragt ud af Verden« ved Udvalgsmødet af 7. Januar, men Fagforeningens Formand findes ogsaa efter denne Dato at have fortsat sin tidligere Optræden.

Da Murermester Nielsen nemlig i Henhold til Udvalgets Beslutning indfandt sig paa Fagforeningens Kontor for at betale Svendene det foreløbige Akkordoverskud, udtalte Fagforeningens Formand til de tilstedeværende Svende, der havde arbejdet for de to Murermestre: »Nu gaar vi ud og gør Murerarbejdet færdigt — ca. 1/2 Dags Arbejde til 2 Mand — og stryger det Tag, der er lagt paa det ene Hus«, og da Murermester Nielsen hertil bemærkede: »Og saa fortsætter vi vel Arbejdet i Henhold til Fællesudvalgets Vedtagelse i Holbæk?« svarede Hr. M. P. Nielsen: »Jeg holder mig til min Notits i »Social-Demokraten«.

At det af Fagforeningen saaledes rejste Krav og den Maade, Fagforeningen har søgt det gennemført paa, har haft til Virkning, dels at Svende har søgt bort fra Arbejdet, dels at andre Svende har holdt sig tilbage fra Arbejdsstedet, og at de to Mestre som Følge deraf ikke har kunnet faa det fornødne Antal Svende, er tilstrækkelig godtgjort; men naar Retten dog efter Omstændighederne mener at kunne undlade at ikende Bod for Fagforeningens ulovlige Optræden, er Grunden især den, at baade Prisspørgsmaalet og Spørgsmaalet om en Fagforenings Stilling udenfor Overenskomst-Omraadet hidtil har været ubesvarede af Retten, og at de Uklarheder og Mangler, der indenfor Murerfaget hersker i de faglige Overenskomster med Hensyn til Grænsespørgsmaal og Regler for faglig Strid, i det hele taget gør det undskyldeligt, at der hos de Ledende hersker Uklarhed. De Indklagede bør dog betale Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Kendelse.

Det omtalte Murerarbejde i Rødovre skal betales efter den mellem Murerforbundet i Danmark og Centralforeningerne af Murermestre i Jylland og Østifterne gældende Prisfortegnelse for Sjælland.

Den ovenfor skildrede Optræden af Formanden for Murersvendenes Fagforening i København har været overenskomststridig.

De Indstævnte betaler Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Skræderne hos de københavnske Fabrikanter.
Sag Nr. 93.

For længere Tid siden afgjorde en faglig Voldgiftsret to Stridsspørgsmaal mellem Dansk Skræderforbund og Foreningen af københavnske Fabrikanter af Herreklæder.

Det ene drejede sig om hvorvidt Fabrikanterne havde Pligt til at betale efter en Priskurant, der var udarbejdet for Skindarbejde (Chaufførdragter, Skindveste o. l.) inden Priskuranten var gennemført hos Arbejdsgiverne *udenfor* Fabrikantforeningen. Voldgiftsretten kom til det Resultat, at Fabrikantforeningens Medlemmer ikke havde den paastaaede Pligt. Skræderforbundet tabte altsaa Sagen og maatte finde sig i Skæbnen.

Den anden Sag vandt Forbundet derimod, idet Kendelsen gik ud paa, at Fabrikanterne havde Pligt til at betale Ekstrapriser for alle Ekstraarbejder, som stod opført i *Skræderlavets* Priskurant.

Fabrikanterne nægtede at efterkomme denne Kendelse i den Udstrækning, som Forbundet forlangte, og da der ikke kunde opnaaes Enighed om Sagen ved en lang Række Forhandlinger, klagede Forbundet til den faste Voldgiftsret. Arbejdsgiverforeningen gav Tilsvar, forberedende Retsmøde blev afholdt den 13. Marts, og Lørdag d. 15. Marts Kl. 10 Formiddag var Parterne tilsagt til Møde for den samlede Ret.

Sent om Aftenen den 14. Marts blev der imidlertid indgaaet et Forlig mellem Forbundets og Fabrikantforeningens Formænd, D'Hrr. *Will. P. Arup* og Grosserer *Zachariae* og Sagen aflystes paa Tærskelen til Retsafgørelsen.

Arbejdsmændene hos Vognmand Poulsen.
Sag Nr. 94.

Den 28. Februar 1913 indklagede Arbejdsgiverforeningen nogle *Grundgravere*, der havde forladt Arbejdet hos Vognmand Poulsen i København uden at varsle Strejke, *Jord- og Betonarbejdernes Fagforening*, hvoraf Grundgraverne var Medlemmer, fordi Foreningen ikke havde forhindret Arbejdsstandsningen og *Dansk Arbejdsmandsforbund* og *De samvirkende Fagforbund* fordi disse Organisationer ikke havde foranlediget Arbejdet genoptaget, for den faste Voldgiftsret for at faa de nævnte idømt Bod, bl. a. til Erstatning til Vognmand Poulsen.

Der blev ikke givet Tilsvar paa Klagen og et forberedende Retsmøde der var indkaldt til den 5. Marts, blev aflyst; thi ved en Forhandling mellem Parterne og Hovedorganisationerne den 4. Marts forligtes Sagen.

Klagen til Retten blev derfor taget tilbage.

Den faste Voldgiftsrets Kendelser.

Organisationernes Opmærksomhed henledes paa at de ved Rettens Foranstaltning af Sekretær *Steincke* udgivne »Kendelser for Aarene 1910—1911 og 1912«, til en Pris af 1 Kr. 50 Øre pr. Eksemplar faas hos De samvirkende Fagforbunds Kasserer. For Provinsernes vedkommende kan Eksemplarer tilsendes mod Indsendelsen af 1 Kr. 50 Øre samt 20 Øre i Porto.

Af den internationale Beretning over Fagforeningsbevægelsen haves et mindre Antal Eksemplarer for Aarene 1907—1908—1909 og 1910 à 65 Øre pr. Stk.

Lønbevægelser og Konflikter.

Grundgraverne hos Vognmand Poulsen i København. Den 8. Februar opstod der en Uoverensstemmelse mellem Vognmand Hans Poulsen og de Grundgravere, der beskæftigedes ved »Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring«s Foretagende i Niels Brocksgade. Vognmanden vilde ikke betale Ventepenge fordi hans Vogne var udeblevne fra Arbejdsstedet, hvilket havde foranlediget, at Grundgraverne led et Løntab. De forlod derfor Arbejdsstedet, og Arbejdet har senere hvilet.

Arbejdsgivernes Hovedorganisation begærede paa Foranledning af Københavns Vognmandsforening Arbejdet genoptaget og efter at der var vekslet skriftlige Sagsfremstillinger afholdtes der et Møde om Sagen den 27. Februar, men det bragte ingen Ordning af Forholdene.

Af særlige Grunde kom der dog en ny Forhandling i Stand, og den 4. Marts naaede man til Forlig idet man enedes om en Udtalelse der i Hovedsagen gik ud paa, at Vognmandsforeningen erkendte, at dens Medlemmer har Pligt til at holde det fornødne Antal Vogne til Raadighed ved Grundgravning, saaledes at Grundgraverne ikke sinkes i deres Arbejde med deraf følgende Forringelse af Akkordfortjenesten.

Ved denne Erklæring opnaaede Jord- og Betonarbejderne den tilsigtede Garanti for, at Vognmændene ikke uden Hensyn til Grundgravernes Interesser benytter Vognene til Snekørsel eller andet Arbejde, der mulig maatte være til Gavn og Indtægt for Vognmanden, men til Skade for Arbejderne.

Paa den anden Side afgav Jord- og Betonarbejdernes Repræsentanter Erklæring om, at Arbejderne er pligtige at fremme Arbejdet paa en saadan Maade, at Vognmændenes Interesser ikke kommer til at lide under Forsømmelser fra Arbejdernes Side.

Efter at Sagen ved disse Erklæringer var bragt til Afslutning, forpligtede Jord- og Betonarbejdernes Repræsentanter sig endvidere til at foranledige, at Grundudgravningen i Niels Brocksgade blev genoptaget og endelig enedes Parterne om, at det tidligere udførte Arbejde straks

skulde opmaales og afregnes særlig, saa snart det resterende Arbejde var fuldført.

Jord- og Betonarbejdernes Fagforening meddelte iøvrigt i Henhold til det indgaaede Forlig Dagen efter i Social-Demokraten at der ikke eksisterede nogen Konflikt mellem Jord- og Betonarbejderne og Vognmand *Hans Poulsen*.

Jord- og Betonarbejdernes Fagforening og Vognmandsforeningen i København. Den 17. Januar 1913 indgik ovennævnte Organisationer en Overenskomst med bindende Virkning under Forudsætning af at de Priser, der var optaget i den, ikke var højere end Priserne for det samme Arbejde i Overenskomsten, som er gældende mellem Jord- og Betonarbejderne og Entreprenørforeningen i København. Det viste sig ved Gennemsyn, at Priserne var ens og Overenskomsten skulde derfor træde i Kraft 1. Februar d. A.

Arbejdsgiverforeningen nægtede imidlertid paa Foranledning af Murerlavet og Entreprenørforeningen at give Overenskomsten Sanktion, og da der tilfældigvis dukkede en Konflikt op mellem Jord- og Betonarbejderne og Vognmandsforeningen (Hans Poulsen-Sagen) kom Spørgsmaalet om Overenskomsten paa Bane ved et Møde, der afholdtes om denne anden Sag.

Efter nogle Forhandlinger blev man enige om enkelte Ændringer i den tidligere vedtagne Overenskomst og fra den 1. Marts traadte den derpaa i Kraft.

Den indeholder, foruden en Del Bestemmelser om Timeløn m. m., der er tildels enslydende med Bestemmelserne herom i Entreprenøroverenskomsten, en omfattende Prisliste over Jordarbejde.

Maskinpasserne paa Kastrup Svovlsyrefabrik. Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund har indtil 1. Februar 1916 afsluttet Overenskomst med Dansk Svovlsyre- og Superfosfatfabrik i Kastrup om Lønnen for Maskinpassere. Den forhøjedes fra 26 Kr. 50 Øre til 28 Kr., samtidig med at Arbejdstiden forkortedes noget.

Rebslagerne i Vejle. Dansk Rebslageriarbejderforbund har indgaaet Overenskomst med Rebslagermester *G. Funder* i Vejle for Tiden fra 1. Marts 1913 til 1. April 1918. Timelønnen for faglærte Rebslagere er fastsat til 42½ Øre straks og fra 1. April 1915 til 45 Øre, for ikke faglærte til 35 Øre. Arbejdstiden er 10 Timer daglig, og Overarbejde i de første 3 Timer betales med et Tillæg af 50 % af Timelønnen, den efterfølgende Tid med 100 %.

Overenskomsten indeholder iøvrigt følgende Bestemmelser: Hvis Arbejdstiden indskrænkes paa Grund af Overproduktion, maa intet nyt Mandskab antages i en saadan Periode. Der maa kun antages en Lærling for hver 3 Svende, og Arbejdsstandsning maa ikke finde Sted, før Forhandling om eventuelle Stridigheder er prøvet. Egentlige Voldgiftsregler hører altsaa ikke til Overenskomsten.

Endelig indeholder den en Akkordprisliste.

Træindustriarbejderne paa Viby Træskofabrik. Den 14. Novbr. 1912 afsluttede Træindustriarbejderforbundet en Overenskomst med Viby Træskofabrik, men Firmaet havde ved Forhandlingernes Slutning meldt sig ind i Arbejdsgiverforeningen og forbeholdt sig dennes Sanktion.

Arbejdsgiverforeningen nægtede Sanktionen og Sagen blev derfor taget op paa ny.

Ved en Forhandling den 27. Febr. mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne samt Foreningen af Savværker og Høvlerier i Jylland og Træindustriarbejderforbundet kom man saa endelig i Orden.

Arbejdstiden, der hidtil var 10 Timer, blev nedsat til 9½ Time; desuden fik de nuværende Arbejdere betydelige personlige Tillæg til Lønningerne.

Overenskomsten udløber samtidig med Fagets Hovedoverenskomst for Jyllands Vedkommende.

Arbejdsløsheden

i December Maaned 1912.

For December Maaned 1912 er der blevet meddelt Oplysning om Arbejdsløsheden af 53 Fag eller Organisationer for ialt ca. 100,800 Arbejdere. Nedenstaaende Oversigt omfatter imidlertid ca. 5,000 flere eller ialt ca. 105,800 Arbejdere, idet de givne Oplysninger paa enkelte Punkter er blevet suppleret med et skønsmæssigt Tillæg.

Antallet af Arbejdsløse blandt de 105,800 Arbejdere var ved Maanedens Udgang ca. 14,750 eller 13,6 pCt., og Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 244,000 eller 2,3 Dage pr Medlem.

Af større Fag mangler Oplysning fra Oliemøllere, Skraatobaksarbejdere, Rebslagere, Brolæggere, Telefonarbejdere, Keramisk Forbund, Glasarbejdere og Bogbindere. Desuden er de meddelte Oplysninger ret ufuldstændige for Syersker, Skibstømrere, Stenarbejdere, Dansk Arbejdsmandsforbund og Kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	98	98	3	79	455	455	17	280	553	553	20	359
Bagere	1054	1054	245	3575	1023	1023	89	1810	2077	2077	334	5385
Sukkervarearbejdere	154	154	12	50	65	65	21	104	219	219	33	154
Bryggeriarbejdere	2082	2082	14	355	1806	1806	21	451	3888	3888	35	806
Slagteriarbejdere	211	211	20	571	1926	1926	55	1735	2137	2137	75	2306
Tobaksarbejdere	3287	3287	714	7552	1782	1782	168	1233	5069	5069	882	8785
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	1278	1278	36	839	3173	3173	72	1707	4451	4451	108	2546
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skrædere	2190	2190	141	2566	1443	1443	52	445	3633	3633	193	3011
Syersker	121	121	0	0	188	99	6	190	309	220	6	190
Handskemagere	63	63	2	30	14	14	3	21	77	77	5	51
Hattearbejdere	156	156	5	205	78	78	2	54	234	234	7	259
Skotøjsarbejdere	1995	1995	166	4727	909	909	100	1150	2904	2904	266	5877
Jordarbejdere, Bygnings- og Møbelindustri.												
Murere	1614	1614	361	8294	4483	4483	992	15000	6097	6097	1353	23294
Murarbejdsmænd	845	845	127	2969	—	—	—	—	845	845	127	2969
Hustømrere	1304	1304	237	5126	3065	3055	521	8785	4369	4359	758	13911
Skibstømrere	—	—	—	—	368	289	14	395	368	289	14	395
Snedkere	3134	3134	752	16487	3332	3332	716	11519	6466	6466	1468	28006
Billedskærere	92	92	15	232	49	49	4	56	141	141	19	288
Malere	1700	1650	883	20929	1981	1954	1066	19704	3681	3604	1949	40633
Sadelmagere	686	686	159	2958	350	350	63	843	1036	1036	222	3801
Stukkatører	74	74	42	883	17	17	1	12	91	91	43	895
Skiferdækkere	10	10	2	54	—	—	—	—	10	10	2	54
At overføre..	22148	22098	3936	78481	26507	26302	3983	65494	48655	48400	7919	143975

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	22148	22098	3936	78481	26507	26302	3983	65494	48655	48400	7919	143975
Gas- og Vandarbejdere	67	67	9	202	—	—	—	—	67	67	9	202
Ovnsættere	12	12	5	140	—	—	—	—	12	12	5	140
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	575	575	44	719	1547	1547	529	3378	2122	2122	573	4097
Bødkere	264	264	37	451	458	458	96	1206	722	722	133	1657
Drejere	81	81	7	90	219	219	63	462	300	300	70	552
Karetmagere	296	296	8	208	485	485	74	896	781	781	82	1104
Barnevognsarbejdere	27	27	0	8	—	—	—	—	27	27	0	8
Korkskærere	180	180	88	1500	30	30	6	70	210	210	94	1570
Børstenbindere	155	155	54	291	125	74	3	43	280	229	57	334
Kurvemagere	131	131	0	0	—	—	—	—	131	131	0	0
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	100	100	8	150	95	95	0	0	195	195	8	150
Hvidgarvere	35	35	4	108	31	31	1	26	66	66	5	134
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Pottemagere	65	65	9	120	40	40	4	104	105	105	13	224
Stenarbejdere	—	—	—	—	396	124	0	0	396	124	0	0
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv-, Elektropl.	290	290	5	124	113	113	2	6	403	403	7	130
Blikkenslagere	660	660	78	1584	440	440	13	169	1100	1100	91	1753
Metaltrykkere	82	82	15	96	—	—	—	—	82	82	15	96
Jern- og Metalslb.	90	90	21	240	53	53	2	64	143	143	23	304
Gørtlere og Metalarb.	301	301	23	460	84	84	3	78	385	385	26	538
Smede og Maskinarb.	6500	6500	560	9789	5472	5472	265	3841	11972	11972	825	13630
Formere	350	350	110	1256	1050	1050	455	3508	1400	1400	565	4764
Elektrikere	546	546	40	757	394	255	4	80	940	801	44	837
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	186	156	4	46	932	932	1	654	1118	1088	5	700
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	296	226	13	314	96	96	6	121	392	322	19	435
Typografer	2355	2355	146	1852	1398	1378	48	742	3753	3733	194	2594
Kedel- og Maskinpass.	581	581	15	277	804	804	25	459	1385	1385	40	736
Gartnere	200	200	20	276	12	12	—	—	212	212	20	276
Kelnere	660	660	109	2600	337	337	62	1500	997	997	171	4100
Dansk Arbejdsmandsf.	12500	11479	1482	30731	20000	13855	2126	26150	32500	25334	3608	56881
Arbejdsm. Fagforening f. Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	721	721	26	300	721	721	26	300
Kvindeligt Arbejderf.	2129	1812	101	1896	624	454	4	115	2753	2266	105	2011
Tilsammen	51862	50374	6951	134766	62463	55461	7801	109466	114325	105835	14752	244232

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 38 ❋ KØBENHAVN DEN 22. MARTS 1913 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløshedsinspektørens Aarsmøde. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene paa Københavns Flydedok og Skibsværft. Arbejdsmændene i Nykøbing, Falster. Brolæggerne i Nordre Birk. Kurvemagerne i København. Maskinpasserne paa Spritfabrikerne i Aalborg. Skibstømrerne i Faaborg, Svendborg og Rudkøbing. Skibstømrerne i Frederikssund. Skræderne i København. Tapetopsætterne i København. Tekstilarbejderne i København). Arbejdsgiversammenslutning.

Arbejdsløshedsinspektørens Aarsmøde

den 18. November 1912.

(»Tidsskrift for Arbejderforsikring«.)

Arbejdsløshedsinspektør, Dr. *Th. Sørensen* afholdt den 18. November 1912 sit aarlige Møde med de anerkendte Arbejdsløshedskassers Repræsentanter, hvis samlede Antal denne Gang beløb sig til 148. Dagsordenen paa Mødet omfattede tre forskellige Punkter, nemlig: 1) Arbejdsløshedsinspektørens Beretning om Virksomheden i det forløbne Aar, 2) en Redegørelse for den senere Udvikling indenfor Arbejdsanvisningen og 3) det for Rigsdagen fremlagte Forslag til Revision af Arbejdsløshedskasseloven.

Medlem af Nævnet og Formand for Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse, Hr. *Johs. Nielsen*, overtog paa Arbejdsløshedsinspektørens Anmodning Hvervet som Dirigent.

Til 1. Punkt: Arbejdsløshedsinspektøren begyndte med at give den sædvanlige talmæssige Redegørelse for Arbejdsløshedsforsikringens Udvikling og Arbejdsløshedens Omfang. Man skal desangaaende henvise til den udsendte Indberetning, i hvilken samtlige disse Oplysninger ere optagne og yderligere supplerede. Inspektøren sluttede med følgende Udtalelse:

Jeg kunde ønske endnu at gøre et Par Bemærkninger vedrørende den Tid, der er forløben, siden vi fik Loven om Arbejdsløshedskasser, dels fordi vi jo nu staar foran dennes lovbestemte Revision, og dels fordi det, lige siden jeg tiltraadte Stillingen som Arbejdsløshedsinspektør har været min ofte udtalte Bestemmelse, at jeg af Aldershensyn vilde fratræde Stillingen efter den tilendebragte Revision af Loven. Jeg skal nøjes med et ganske kort Tilbageblik.

Det var jo et overordentlig uheldigt Tidspunkt, paa hvilket Kasserne begyndte deres Virksomhed, idet største Delen af de siden Lovens Fremkomst forløbne Aar er falden sammen med en stærk økonomisk Nedgangsperiode og en dermed følgende stor Arbejdsløshed. Imidlertid viste det sig, at Kasserne selv i denne vanskelige Stilling løste deres Opgave; der blev i den Tid jevnlig rettet Spørgsmaal til mig, om Kasserne virkelig under disse Forhold kunde fungere fyldestgørende, hvortil jeg heldigvis altid med Rette kunde svare, at enhver af Kasserne stadigt ydede sin i Vedtægten fastsatte Arbejdsløshedsunderstøttelse. Det var dog ikke aelne den store Arbejdsløshed, der skaffede Vanskeligheder, men ogsaa de Angreb, som fra Arbejdsgivernes Side rettedes mod Kassernes Virksomhed. Maaske det har kunnet være Kasserne en lille Trøst, at jeg delte Skæbne med dem, idet endog den hele Arbejdsgiverforening mobiliseredes til Angreb paa mig. Nuvel, Angreb fra den Side vil Kasserne næppe nogensinde blive fritagne for, eftersom de

bunder dybt i Interessemodsætningen mellem Arbejdsgiver og Arbejder. Men ogsaa fra andre Samfundskredse, der vel oprindelig turde være paavirkede af Angrebene fra Arbejdsgiverside, er der rejst Anker mod Arbejdsløshedskasserne. Lad os se lidt paa disse Anker, thi Forsøg paa at bringe dem til at forstumme har dog mere Udsigt til at lykkes. De samler sig hovedsagelig om to Punkter: 1) Arbejdsløses Vægring ved at overtage kortvarigt Arbejde, og 2) Misbrug af Kasserne som Følge af utilstrækkelig Kontrol med de arbejdsløse.

Vedrørende den først nævnte Anke skal jeg straks bemærke, at man ingen Vished har for, at en saadan Vægring altid kom fra arbejdsløse Medlemmer af Kasserne — der blev i de givne Tilfælde næppe undersøgt, om det ikke her ofte drejede sig om arbejdssky Personer udenfor Kasserne —, lige saa lidt som det vides, hvorvidt Betalingen for det tilbudte Arbejde altid var tarifmæssig — hvilket jeg efter de mig foreliggende Oplysninger har god Grund til at betvivle, men selv i de Tilfælde, hvor Vægring ved at modtage kortvarigt, omend tarifmæssigt lønnet Arbejde virkelig er kommen fra arbejdsløse Medlemmer af Kasserne, kunde dette jo finde sin naturlige Forklaring i Lovens Bestemmelse om Karenstiden, d. v. s. det Dageantal i Begyndelsen af hver Arbejdsløshedsperiode, hvorunder Medlemmet ikke er berettiget til Dagpenge. Bestemmelsen er nemlig fortolket saaledes, at Karenstiden skal udgøre en *uafbrudt* Række af Dage, hvoraf følger, at dersom en arbejdsløs tager Arbejde, inden de paagældende Dage er forløbne, skal han begynde helt forfra paa sin Karenstid. Det er da forklarligt nok, at et arbejdsløst Medlem af en Kasse kan fristes til at nægte Modtagelse af et kortvarigt Arbejde under Karenstiden. Forslaget til den reviderede Lov tilsigter imidlertid at skaffe denne Fristelse ud af Verden, idet det foreslaas, at dersom Karenstiden afbrydes ved kortvarigt Arbejde, skal den resterende Del af Karenstiden kunne tages efter Afbrydelsen, med andre Ord: der aabnes Mulighed for at tage Karenstiden i Brudstykker.

Hvad angaar den anden Anke, nemlig Mulighed for Misbrug som Følge af utilstrækkelig Kontrol med de Arbejdsløse, saa har Inspektoratet jo, som det vil være de tilstedeværende bekendt, forhandlet med hver enkelt Kasses Hovedbestyrelse om denne Sag og gjort Henstillinger, hvor saadant fandtes fornødent, om Skærpelse saavel af Kontrollen med Arbejdsløshedens Aarsag som af Kontrollen med de arbejdsløse under selve Arbejdsløshedsperioden. Jeg nærer den Forventning, at man vil lægge sig disse Henstillinger paa Sinde, om end jeg indrømmer, at der særlig ved Afdelingerne udenfor København maaske nok vil være betydelige Vanskeligheder for Hovedbestyrelserne at overvinde. Kasserne bør i det hele tilstræbe, at der ogsaa herhjemme — i alt Fald udenfor Arbejdsgiverforeningen — gøres Honnør for Institutionen, hvad denne har opnaaet overalt i Udlandet, hvor man har faaet Øje paa vor Arbejdsløshedsforsikring.

Formanden for Bødkernes Arbejdsløshedskasse, Anton Andersen, gjorde sig til Talsmand for Forsamlingens Beklagelse af, at Dr. Sørensen tænkte paa at opgive sin Stilling.

Formanden for Murersvendenes Arbejdsløshedskasse, Kr. Petersen, paaviste den store Vanskelighed, de i deres Fag havde overfor Spørgsmaalet om Understøttelsesret for Medlemmer paa Landet med Hus og Jord.

Dr. Sørensen henledte i Anledning heraf Opmærksomheden paa den i Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse trufne Ordning, hvorefter der for visse Kategorier af Arbejdere paa Landet, saafremt de har Hus og Jord med mere end 2 Køer, kun ydes Understøttelse under Arbejdsløshed i Arbejdssæsonen. Han henviste iøvrigt desangaaende til den nævnte Kasses Formand, Johs Nielsen, som derefter gav nogle nærmere Oplysninger herom.

Til 2. Punkt: Medlem af Nævnet, Hovedkasserer for Bogtrykfagets Arbejdsløshedskasse, P. Hvidtfeldt, gav en kort Redegørelse for, hvad der siden sidste Aarsmøde var sket Arbejdsanvisningen vedrørende og den derved henholdsvis sandsynliggjorte og ønskeliggjorte Udvikling i Fremtiden.

Foredraget gav ikke Anledning til nogen Diskussion.

Til 3. Punkt. Ogsaa angaaende dette Spørgsmaal indledede Hvidtfeldt, idet han begyndte med at give en kort Oversigt over Revisionsforslagets Tilblivelseshistorie for derefter Punkt for Punkt at gennemgaa det af Nævnet enstemmigt vedtagne og nu for Forsamlingen forelagte Forslag til Ændring i dette, idet han motiverede, dels hvorfor man havde fremsat de deri omhandlede Henstillinger, dels hvorfor man ikke var gaaet videre, end sket var.

Fra forskellige Sider fremkom nogen Kritik af Ændringsforslaget, idet det blev giort gældende, at det ikke i tilstrækkeligt Omfang tog Hensyn til, hvad Kasserne maatte ønske at se gennemført, men efter at flere af Nævnets Medlemmer havde taget Ordet til Forsvar for Forslaget som det, hvorom der var naaet Enighed i Nævnet, og hvorfor man, netop paa Grund af dets velbegrundede og lidet vidtgaaende Krav, maatte kunne finde aabent Øre hos det nedsatte Folketingsudvalg, opgav den tilstedeværende Opposition sin Modstand, og Forslaget blev enstemmigt vedtaget i nedenstaaende Affattelse, i hvilken det senere gennem Arbejdsløshedsinspektøren blev indsendt til Indenrigsministeren ledsaget af en Anmodning om, at Ministeren vilde lade det videre fremsende til Folketingets Udvalg.

Paa Arbejdsløshedsinspektørens aarlige Møde den 18. November 1912 med Kassernes Tillidsmænd drøftedes det af Indenrigsministeren den 9. Oktober s. A. i Folketinget fremsatte Lovforslag Nr. 6: Forslag til Lov om anerkendte Arbejdsløshedskasser.

Næst at udtale sin Beklagelse af, at Arbejdsløshedsnævnets valgte Medlemmer ikke forinden Fremkomst af nyt Lovforslag var givet Lejlighed til at udtale sig om eventuelle Ændringer af den bestaaende Lov om anerkendte Arbejdsløshedskasser, tillader Aarsmødet sig at fremsende følgende Forslag til Ændringer i det fremsatte Lovforslag, idet Aarsmødet forventer, at Lovgivningsmagten vil gøre de fremsendte Ændringer til sine.

Til § 5.

I andet Stykke, 2. og 3. Linie udelades: »eller hans aarlige Indtægt overskrider nedennævnte Grænser«. — Endvidere udelades Indtægtsskalaen samt tredie og fjerde Stykke.

I sjette Stykke 2. Linie udelades. »Indtægt eller« og i sidste Stykke, 5. Linie udelades: »Indtægt og«.

Til § 10.

I 6. Linie rettes »ubemidlede« til »formuende«.

Til § 11.

Til Punkt 2 tilføjes: »eller lignende«.

Trediesidste Stykke aflattes:

Saafremt et Medlem under en Arbejdsløshedsperiode faar Arbejde af midlertidig Art, for hvilket han oppebærer en Løn, der svarer til hans eller Fagets gennemsnitlige daglige Arbejdsindtægt for et større Antal Dage, end Arbejdet varer, *kan det i Kassens Vedtægt bestemmes*, at hans Ret til Understøttelse bortfalder for *indtil* det større Antal Dage.

I sidste Stykkes tredie Linie ændres »Rejsehjælp« til »Understøttelse«.

Til § 12.

2. Stykke. Parentesen i 4. og 5. Linie ændres fra »6 Uger« til »en Maaned«.

7. Linie: Mellem »Understøttelsens Størrelse« og »fastsættes« indsættes Ordet »kan« (Understøttelsens Størrelse kan fastsættes).

I 3. Stykke, næstsidste Linie rettes »2« til »1«.

I 4. Stykke, anden Linie ændres Ordet »opnaa« til »erholde«.

I 5. Stykke, 4. Linie ændres Ordet »tilstaas« til »ydes«, og der sættes Punktum efter Rejsehjælp, idet Resten af Sætningen udelades.

Som nyt Stykke tilføjes Paragrafen:

»Efter samme Fremgangsmaade skal det i Kasser, hvor Forholdet i Faget bevirker hyppige kortvarige Arbejdsperioder for en Del Arbejdere kunne bestemmes, at Karenstiden helt eller delvis bortfalder«.

Til § 13.

Punkt 7 affattes:

»til Medlemmer, der *uden fyldestgørende Grund* vægrer sig ved at overtage et af Kassens Bestyrelse eller af et kommunalt Anvisningskontor anvist Arbejde, som efter Kassens Bestyrelses Skøn svarer til Vedkommendes Evner«.

Af Paragrafens sidste Stykke, 9—12. Linie udelades: »samt fra De samvirkende Fagforbund, hvilke Organisationer Paaklageretten skal tillægges«.

Til § 15.

I 2. Linie ændres »Arbejdsløshedsinspektøren« til »Nævnet«.

I 5.—6. Linie ændres »der svarer til to Aars Udgift .... fem Aars Regnskab« til »der svarer til det dobbelte af den gennemsnitlige aarlige Udgift til den ordinære Understøttelse, beregnet ....«

Motiverne til Ændringerne.

ad § 5.

Fastsættelsen af en Indtægtsgrænse vil virke hæmmende for Arbejdernes Bestræbelser for at opnaa forbedrede økonomiske Livsvilkaar, idet saadanne Grænser kan befrygtes at blive anvendt som Maksimalløngrænser, og da de foreslaaede Grænser tilmed for flere Gruppers Vedkommende ligger lavere end de for flere Fags Vedkommende fastsatte Minimallønninger, vil de foreslaaede Indtægtsgrænser alene af denne Grund være til Skade for Arbejderklassen.

Rent bortset fra dette Forhold vil en Deling af Arbejdsløshedskassernes Medlemmer paa den foreslaaede Maade skabe uovervindelige økonomiske og administrative Vanskeligheder for Kasserne.

Som Betingelse for Optagelse i Arbejdsløshedskasserne som nydende Medlemmer har der hidtil kun været stillet den ene Betingelse, at Vedkommende var Lønarbejder. Fagorganisationerne har gjort det til en organisatorisk Pligt for alle deres Medlemmer at indtræde i Arbejdsløshedskassen, hvad enten Vedkommende havde en stor eller lille Indtægt, og hvad enten Medlemmet kunde betragtes som staaende i fast eller usikkert Arbejdsforhold. Dette er sket i Erkendelse af, at ingen Arbejdsløshedskasse vil kunne bestaa alene af arbejdsløse Medlemmer eller Medlemmer, som kan ventes at blive arbejdsløse, selv kun kort Tid af Aaret; thi skal Understøttelsen betyde noget for den arbejdsløse, maa den være højere og vare længere end den, der kan fremskaffes ved saadanne Medlemmers Kontingent og Bidrag dertil fra det Offentlige. Det er imidlertid en Kendsgerning, at Arbejdsløsheden væsentligst rammer de samme Medlemmer i en Aarrække, indtil de med Aarene rykker ind i mere faste Stillinger. Disse Medlemmer vil i de Fag, hvor den foreslaaede Indtægtsskala deler Medlemmerne i bemidlede og ubemidlede, saa godt som alle høre til de ubemidlede, medens en større Del af de fast beskæftigede vil blive »bemidlede«. Nu tillader Lovforslaget vel saadanne »bemidlede« at forblive i Kasserne som nydende Medlemmer, men uden Tilskud fra Stat og Kommune. Da Kassernes Bæreevne er beregnet paa Tilskud ogsaa til saadanne Medlemmers Bidrag, maa Kontingentet enten forhøjes for de »bemidlede« eller for alle Medlemmer. Det første lader sig overhovedet ikke praktisere, da selv det sidste vil bevirke Udmeldelse af de Medlemmer, som har ringe Udsigt til Ledighed, og medføre yderlig Kontingentstigning for de tilbageværende, hvilket i de fleste Tilfælde vil overstige disses Evner. En Nedsættelse af Understøttelsen vilde da blive den nærmeste Følge. Da Understøttelsen under de bestaaende Forhold langt fra har udviklet sig til Fuldkommenhed, maatte denne Virkning af Lovens Revision i høj Grad beklages.

Den hos Arbejderne udviklede Klassefølelse og Forstaaelse af Lønarbejderens hele usikre Stilling har hidtil bevæget de bedst situerede Arbejdere til at slaa Følge med de daarligst situerede og paatage sig en større frivillig Skat til Arbejdsløshedskasserne, end den, der gennem Tilskud fra det Offentlige paahviler andre Samfundsmedlemmer. Den reviderede Arbejdsløshedslov bør derfor ikke bryde den bestaaende Enhed ved at dele Lønarbejderne med en Indtægtsskala. Af en Række Bestemmelser i Forslaget, som ikke findes i den bestaaende Lov, kan man sikkert udfinde, at Kasserne til Trods for Mangler ved den bestaaende Lov alligevel hidtil har fundet Udtryk, der tager Sigte paa at værge mod Misbrug af Understøttelsen, idet man paa helt anden Maade har sat Indtægtsgrænser. Naar saa er Tilfælde, bør det Offentlige ogsaa fortsat yde Tilskud i samme Omfang som hidtil; thi det Tilskud, som det Offentlige hidtil har ydet til de Medlemmers Bidrag, som Forslaget nu vil gøre til »bemidlede«, er ikke kommet disse til Gode; men det har muliggjort, at der nu ydes en knapt tilmaalt Understøttelse til de uheldigst stillede af Kassernes Medlemmer, de der har været ude af Stand til at finde Erhverv, og de, der maa finde sig i Arbejdsløshed en Del af Aaret.

Ligesom Indtægtsskalaen i økonomisk Henseende vil blive skæbnesvanger for Kasserne, saaledes vil den i administrativ Henseende stille Kassernes Ledere overfor en meget vanskelig, om ikke uløselig Opgave med Gruppering af Medlemmerne; thi i de fleste Kasser skifter Medlemmerne hyppigt Opholdssted, er snart beskæftiget i København eller i Købstæder af forskellig Størrelse og snart i industrielle Virksomheder i Landkommunerne. Ja, det kan og hænde, at et Medlem i Løbet af Aaret har haft Beskæftigelse i alle Grupper af Byer. Selv overfor de Medlemmer, som kun sjældent eller aldrig skifter Opholdskommune eller Arbejdsplads vil det være vanskeligt for Kassernes Ledere at kontrollere Indtægterne, fordi den enkelte Arbejders Indtægt er ulige stor paa de forskellige Tider af Aaret eller fra Aar til andet. Den Bistand, Ligningsmyndighederne kan yde overfor de paapegede skiftende Forhold, vil være ganske værdiløs; thi Oplysningerne derfra vil som Regel omfatte Forhold, der ligger betydelig længere tilbage i Tiden end de hvorom Arbejdsløshedskasserne skal skønne. Ikke alene Flytning til og fra de 5 forskellige Grupper vil vekslende gøre et Medlem bemidlet eller ubemidlet; men en »bemidlet« ugift kan blive »ubemidlet« den

Dag, han bliver gift, eller naar den gifte »bemidlede« velsignes med det første, det andet eller hvert følgende Barn. En »ubemidlet« gift kan blive »bemidlet«, den Dag et Barn eller Hustruen dør.

Kontrollen med alt dette vil ikke kunne udføres af Kassernes nuværende Tillidsmænd. I Afdelinger, hvor man hidtil har haft ulønnede Tillidsmænd, vilde den forøgede Kontrol medføre, at der maatte ydes Vederlag derfor, og i større Afdelinger, hvor der alt er lønnede Tillidsmænd, vilde det kræve Nyansættelser. Kassernes Evne til at understøtte de arbejdsløse vilde derved yderlig svækkes.

Den Indtægt, Kasserne mistede ved Tab af udtraadte »bemidlede« Medlemmers Kontingent, ved Tab af Tilskud fra det Offentlige til baade disses og til de i Kasserne forblivende »bemidlede« Medlemmers Kontingent samt den Merudgift, som de stillede Krav til Undersøgelse af Medlemmernes Indtægts-, Formues- og Familieforhold vilde forvolde, kunde for flere Kassers Vedkommende meget let blive et Beløb, der oversteg det Offentliges Tilskud.

Medens man saaledes maa anse enhver Indtægtsgrænse for værende til Skade for Sagen uden at gavne nogen Part, har man subsidiært intet at indvende til den foreslaaede Formuegrænse.

ad § 10.

Den der foreslaaede Ændring er en Følge af de til § 5 foreslaaede Ændringer.

ad § 11.

En Del af de bestaaende Kasser yder alt nu et samlet mindre Beløb til sine arbejdsløse Medlemmer ved Juletid som Forøgelse af Dagpengene. Den foreslaaede Ændring tager Sigte paa at lovfæste et saadant Forhold. De tre sidste Stykker af Paragrafen omhandler Forhold, som man under den bestaaende Lov har søgt løst ad administrativ Vej, og nødvendiggøres af de uensartede Arbejdsforhold, som findes i de ulige Fag og Kasser. De fremsendte Ændringer skulde forhindre, at Bestemmelserne overføres paa Kasser, hvor Arbejdsforholdet er et andet.

I den gældende Lov haves ingen Hjemmel til Afslutning af Overenskomster om gensidige Ydelser. Ved Udarbejdelse af Mønstervedtægten blev der med Indenrigsministeriets Tilslutning givet Adgang til at slutte Overenskomst om Rejsehjælp. Naar dette Forhold nu skal lovfæstes, bør der gives Adgang til at slutte Overenskomst om gensidig Overflytning af Medlemmer og Ydelse af alle Arter af Understøttelse; thi den nuværende Form er en Hindring for Afslutning af Overenskomster med udenlandske Kasser. Gensidighed i fuld Udstrækning er til størst Fordel for de danske Kasser.

I Anledning af den blandt Understøttelsesformerne foreslaaede Barselhjælp skal man henstille, at det paalægges Kommunerne, som allerede nu i Henhold til Fabriklovens § 18 har visse Forpligtelser overfor Kvinderne under den tvungne Barselhvile, at refundere Kasserne, helt eller delvis, den derved foraarsagede Udgift.

ad § 12.

Da den udlærte Haandværker meget ofte bliver arbejdsledig samtidig med Udlæringen, vil det være heldigst, at Kasserne saa kort Tid som muligt efter Udlæringen kan yde saadanne Understøttelse, hvorfor der er foreslaaet at sætte Grænsen til en Maaned. Ogsaa dette Forhold blev administrativt afgjort ved Mønstervedtægten; men der tillodes kun at yde Hjælpen i Form af Understøttelse paa Rejse. Størrelsen af Understøttelsen var da som Regel givet. Forslaget udvides nu til, at Hjælpen ogsaa kan ydes i anden Form. Der foreslaas imidlertid, at Understøttelsens Størrelse praktisk talt skal være lavere end den for andre Medlemmer fastsatte. Der bør dog sikkert gives Kasserne Adgang til at understøtte denne Gruppe af Medlemmer efter Forholdet i Faget uden at være tvungen til at lave en særlig Understøttelsessats, hvad særlig for Rejseunderstøttelsens Vedkommende vil give administrative Vanskeligheder. Derfor foreslaas, at Understøttelsen *kan* fastsættes under Hensyntagen til Forholdet.

Ændringen til tredie Stykke tager kun Sigte paa yderlig at lette Overgang fra bidragydende til nydende Medlemmer.

Ændringen til fjerde Stykke er af rent redaktionel Art.

I femte Stykke vil den i Forslaget værende Tilføjelse om Betingelserne for at faa Rejsehjælp gribe ind i et ældgammelt Forhold indenfor Haandværksfagene, derved at Bestemmelsen udelukker Medlemmer, der rejser for at søge Arbejde, fra straks at faa Understøttelse. Nævnte Understøttelsesform er den ældste, der kendes, og danner Begyndelsen til de nuværende Arbejdsløshedskasser. Rejselivet er siden da ikke aftaget, men har i stor Udstrækning skiftet Form, idet Rejserne i større Udstrækning foretages pr. Jernbane eller pr. Cykle. Saavel for saadanne Rejser som for dem, der tilbagelægges til Fods, er det en absolut Nødvendighed, at der kan hæves Understøttelse, og om Rejsernes Nytte baade med Hensyn til Udvikling af den faglige Dygtighed og ved Anbringelse af Arbejdskraft paa saadanne Steder, hvor man ellers vilde forsøge paa at klare sig uden Hjælp, hersker der indenfor de Kredse, der beskæftiger sig med dette Forhold, ingen Tvivl. En Karenstid for saadanne Medlemmer, der maa rejse for at søge Arbejde, vil kun bevirke, at de tvinges til at opholde sig paa sidste Arbejdssted og derved udsætte Muligheden for i Henhold til alt anført at erholde Arbejde tidligere end ellers.

Hvad angaar det Tidsrum af Arbejdsløshedsperioderne, der skal hengaa, forinden Understøttelsen indtræder, er Forholdet uensartet i de forskjellige Kasser, og der vil derfor være Anledning til at læmpe

Loven, saaledes at alles Interesser kunne imødekommes.

ad § 13.

Hensynet til den eventuelle Lov om Arbejdsanvisning har nødvendiggjort Optagelse af Bestemmelser i Arbejdsløshedskasseloven, som der fra Kassernes Side intet kan indvendes mod, naar blot der tages Hensyn til de særlige Forhold, hvorunder de enkelte Medlemmer lever. I Arbejdsløshedskasserne har man altid bygget paa et Samarbejde med saadanne offentlige Anvisningskontorer. Den foreslaaede Ændring tager Sigte paa at hindre, at endnu flere Faktorer (Underbetalere o. lign.) kan øve Indflydelse paa det enkelte Medlems Understøttelsesforhold. Skulde dette blive Tilfælde, vil det skabe Forvirring i Anvisningen og kunne give Anledning til vilkaarlig Indblanding i Kassernes Virksomhed.

Naar Lovforslaget har tillagt Kommunerne en Paataleret overfor eventuelle Misbrug, maa dette anses for fuldt ud naturligt som Følge af det Tilskud, der ydes Kasserne. Derimod savnes en naturlig Begrundelse for at tillægge andre Institutioner, som intet bidrager til Kasserne, en lignende Paataleret.

ad § 15.

Af Hensyn tll Kassernes hele indbyrdes Forhold maa det anses for heldigst, at Nævnet som Helhed faar Lejlighed til at skønne over den foreliggende Situation, forinden en saadan udvidet Understøttelse iværksættes. Det maa anses for betænkeligt at lægge 5 Aars Udgift til Grund for Beregning af Kassernes Bæreevne overfor eventuel udvidet Understøttelse, idet Gennemsnittet for gode Aars Vedkommende kun vil kræve en lille Reservefond, som bliver utilstrækkelig til Dækning af ordinære Understøttelser i kommende daarlige Aar.

Medens Kasserne iøvrigt ikke har ment at ville modsætte sig den givne Bestemmelse i Loven til Udvidelse af Understøttelsen under ekstraordinære Forhold, maa Kassernes Repræsentanter hævde, at det ikke vil være muligt for Kasserne at forhøje deres Medlemsbidrag saa betydeligt, som det maatte paakræves for at det skulde blive muligt at skabe saadanne Reservefond, saa de kunde faa nogen virkelig Betydning under Kriseforhold; det vil i ethvert Fald ikke være muligt, uden at det offentlige maatte være villig til at yde forøget Støtte under saadanne Forhold.

Udenfor Dagsordenen blev der givet Meddelelse om, at Nævnet fra Haandværkssvendenes Rejse- og Sygeforeninger havde modtaget Henvendelse om at søge optaget et vist Samarbejde. Der var nedsat et Udvalg til Undersøgelse af Muligheden herfor.

Endelig foretoges Valg af et Medlem af Nævnet i Stedet for Bager Jacobsen, der efter eget Ønske var fratraadt, fordi han var overgaaet til selvstændig Virksomhed. Siden Jacobsens Fratræden havde Suppleanten, Former Arnold Nielsen, fungeret som Medlem; men i Henhold til Arbejdsløshedskasseloven fungerer Suppleanten kun saa længe, indtil der ved førstkommende Aarsmøde kan ske Valg af et nyt Medlem i den fratraadtes Sted. Til Valg opstilledes ved Forslag fra Forsamlingens Side: Former Arnold Nielsen, Snedker Steffensen, Bager Bystrup, Murer Kr. Petersen, Tømrer From-Petersen. Valgt blev Former Arnold Nielsen.

*

Vi erindrer om, at vi i »Arbejderen« Nr. 37 har givet Oplysning om Lovforslagets hidtidige Skæbne i den lovgivende Forsamling og henleder paany Opmærksomheden paa, at Folketingsudvalgets store Flertal har tiltraadt de foranførte Ændringer, som Arbejdsløshedsnævnet har udarbejdet og faaet vedtaget paa Aarsmødet d. 18. November f. A. *Red.*

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd paa Københavns Flydedok og Skibsværft. Den 6. Marts forlod 87 Arbejdsmænd paa ovennævnte Skibsværft deres Pladser. Grunden hertil var den, at Arbejdernes Tillidsmand, som har været ansat paa Værftet i 6 à 7 Aar, blev afskediget fordi han nægtede at udføre noget Arbejde, der efter hans Formening skulde udføres af Tømrerne, og lønnes med den for Tømmerarbejde fastsatte Pris.

Den 11. Marts indberettede Arbejdsgiverforeningen det passerede for De samvirkende Fagforbund, og

udtalte, at Arbejdsgiverforeningen agtede at klage til den faste Voldgiftsret, forsaavidt der ikke maatte blive truffet en for Flydedokken tilfredsstillende Ordning af Sagen.

Den 12. Marts forelaa en Indberetning fra Dansk Arbejdsmandsforbund, gaaende ud paa, at der ikke fra Forbundets Side var lagt Firmaet Hindringer i Vejen for at faa den fornødne Arbejdskraft og at det var paalagt Afdelingen at gøre hvad den formaaede for at faa Arbejderne til at gaa i Arbejde igen, og derefter lade Uoverensstemmelserne afgøre efter Regler for Behandling af faglig Strid.

Den 14. Marts kom Sagen til Behandling i et Fællesmøde af Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne, men det lykkedes dog ikke her at naa til Enighed, hvilket nærmest maa tilskrives Arbejdsgivernes noget mærkelige Maade at behandle den foreliggende Uoverstemmelse paa.

Efter at Fællesmødet var endt, afholdt Arbejderne et Møde, og her vedtog de at møde til Arbejde næste Dag, og saa lade Spørgsmaalet om Tillidsmandens Afskedigelse og det omstridte Arbejde afgøre af Fagets Voldgiftsret.

Arbejdsmændene i Nykøbing, Falster. Vi har tidligere meddelt, at et Fællesmøde d. 15 Januar angaaende Lønforholdene for Arbejdsmændene i Nykøbing paa Falster var forløbet resultatløst og at det første Strejkevarsel allerede var givet.

Der blev dog ingen Strejke iværksat, thi kort efter optoges Forhandlinger om Sagen paany mellem Arbejdsmændenes Forretningsfører *Jens Larsen* og Landstingsmand *C. Tvede*, som havde deltaget i Forhandlingen paa Arbejdsgivernes Vegne, og d. 7. Februar afsluttedes en Overenskomst, der forhøjede Timelønnen for Havnearbejderne fra 45 til 46 Øre, Kuskenes Løn forhøjedes fra 19 Kr. 50 Øre til 21 Kr. og den forhøjedes til 21 Kr. 50 Øre d. 1. Januar 1914. D. 1. April 1915 forhøjes Lønningerne for Renovationsarbejdere og -Kuske med 1 Kr. til henholdsvis 26 og 27 Kr. og 50 Øre.

Betalingen for Overarbejde forhøjedes ligeledes. Overenskomsten udløber tidligst 1. Februar 1916.

Brolæggerne i Nordre Birk. Dansk Brolæggerforbund, som har opsagt den hidtilgældende Overenskomst med Entrepenørforeningen i nordre Birk ved København, har forgæves forhandlet med Entreprenørerne om en ny Overenskomst.

Forbundet forlangte nemlig at de skulde respektere en Bestemmelse i den københavnske Overenskomst, som gaar ud paa, at Københavns Priser skulde være gældende i et Distrikt, der strakte sig i en Mils Omkreds fra de gamle Fæstningsvoldes Plads. Dette Forlangende vilde Entreprenørerne ikke indgaa paa; de vilde have *lavere* Priser helt ind til Københavns Bygrænse.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 10. Marts enedes Parterne om foreløbig at søge at forhandle sig til Rette om Forholdene *udenfor* den ovennævnte Grænselinie; senere vil man saa muligvis tage Spørgsmaalet om en Prisliste *indenfor* Grænsen op til Behandling ved et nyt Fællesmøde sammen med Repræsentanter fra Hovedorganisationerne.

Kurvemagerne i København. Kurvemagernes Fagforening, som har opsagt Overenskomsten med de københavnske Kurvemagermestre til Udløb d, 1. April har med Sanktion fra De samvirkende Fagforbund varslet Strejke, da det ikke har været muligt at faa Mestrenes Organisation til at forhandle om en ny Overenskomst.

Maskinpasserne paa Spritfabrikerne i Aalborg. Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund har den 6. Marts indgaaet Overenskomst med de danske Spritfabrikers 2 Fabriker i Aalborg for Maskin- og Apparatpassernes Vedkommende.

Paa den ene Fabrik, hvor Arbejdstiden er 78 Timer ugentlig, er Lønnen hævet fra 26 Kr. til 29 Kr. 25 Øre. Paa den anden Fabrik, hvor Arbejds-

tiden er 72 Timer, er Lønnen hævet fra 25 Kr. til 27 Kr. 25 Øre.

Overenskomsten udløber tidligst 1. Februar 1916.

Skibstømrerne i Faaborg, Svendborg, og Rudkøbing. Dansk Skibstømrerforbund har d. 26 Februar afsluttet Overenskomst med Sammenslutningen af Arbejdsgivere i Jærnindustrien om Løn- og Arbejdsforhold hos *R. Møllers Skibsværft* i Faaborg og d. 21. Februar med Skibsbygmestrene i Svendborg. Ligeledes har Forbundet sluttet Overenskomst med Poulsen i Ringkøbing.

I alle Tilfælde er Timelønnen for Skibstømrerne forhøjet fra 42 til 45 Øre.

Skibstømrerne i Frederikssund. Dansk Skibstømrerforbund har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsten i Frederikssund for at rejse Lønkrav.

Skræderne i København. Den 17. Marts standsede 21 Skrædersvende Arbejdet hos Grosserer *Zachariae* i København, fordi han ikke vilde imødekomme deres Anmodning om at betale efter en højere Lønklasse.

Samme Dag udsendte Arbejdsgiverforeningen første Boycottings-Varsel for de 21 Mand.

Den 19. Marts afholdtes et Fællesmøde med Repræsentanter for Hovedorganisationerne og man enedes om, at Arbejdet straks skulde genoptages og den begærede Forhandling om Klassificeringen skulde ske ved Fagets Mæglingsudvalg.

Hvis Arbejdet genoptages i tilfredsstillende Omfang vil Arbejdsstandsningen ikke blive Genstand for Behandling i den faste Voldgiftsret.

Tapetopsætterne i København. Den hidtilgældende Overenskomst i Faget er opsagt af Fagforeningen og udløbet 1. Marts i Aar. Ved de Forhandlinger, der er ført mellem Fagforeningen og Mesterlavet, er der opnaaet Enighed om Timeløn, Arbejdstid og om Akkordpriser for det »bedre« Arbejde, men en Forhøjelse af Prisen paa det mere gangbare Arbejde vilde Mestrene ikke indgaa paa.

Den 13. Marts samledes Repræsentanter for de faglige Hovedorganisationer, Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund, Sadelmager- og Tapetsererlavet og Tapetopsætternes Fagforening for at søge de sidste Uoverensstemmelser bragt ud af Verden, men foruden de nævnte Repræsentanter mødte Malerlavets Oldermand op og meddelte i de mest afgjorte Vendinger, at det var Malerlavet, der bestemte hvordan Prisen skulde være paa Tapetopsætning, saa man skulde ingen Ulejlighed gøre sig.

Forhandlingerne strandede da ogsaa ved dette Møde, og d. 15. Marts varslede Forbundet Strejke.

Tekstilarbejderne i København. Den 17. Januar i Aar nedlagde ca. 75 kvindelige Arbejdere Arbejdet paa *Københavns mekaniske Net- & Garnfabrik*, fordi Ejeren, Fabrikant *N. P. Utzon* nægtede at genantage 6 Arbejdersker, der var afskedigede fordi de havde dannet en Organisation af Fabrikens Arbejdere. Fabrikanten vilde ikke vide noget af Fagforeningsbevægelse paa sin Fabrik.

Strejken sluttede først den 28. Februar, efter at Fabrikanten ved en Forhandling havde anerkendt Organisationsretten, men i den forløbne Tid var der dog antaget en hel Del Skruebrækkere paa Fabriken, og Politi- og Retsforfølgelse med tilhørende Bøder og Domme var iværksat overfor flere af de strejkende Kvinder, som havde søgt at afholde andre fra at optage Arbejdet saalænge Kampen stod paa.

Arbejdsgiversammenslutning.

Tobaksindustrien.

Foreningen af danske Cigar- og Tobaksfabrikanter, Cigarfabrikantforeningen af 29. Januar 1909, Foreningen af Cigarfabrikanter i Provinserne og Firmaet C. W. Obel i Aalborg har i Januar Maaned d. A. dannet en Fabrikantforening under Navn af *Sammenslutningen af Arbejdsgivere inden for Cigarindustrien i Danmark.*

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 39 ❋ KØBENHAVN DEN 29. MARTS 1913 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Lønbevægelser og Konflikter (Malerne i København og Provinserne). Den faste Voldgiftsret. Smaa Meddelelser fra Arbejdernes Internationale. Adressefortegnelse over Formændene for Arbejdernes Fællesorganisationer i Danmark.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Marts 1913.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. April 1913.

Lønbevægelser og Konflikter.

Malerne i København og Provinserne.

Den 1. Oktober opsagde Københavns Malerlaug den med Malernes Fagforening i København indgaaede Prisliste med almindelige Bestemmelser til Udløb d. 1. April 1913.

Den 9. November f. A. fremsendte Lauget Forslag til ny Prisliste og d. 29. samme Maaned fremkom Fagforeningens Forslag, men Forhandlingerne blev dog først paabegyndte d. 13. Februar i Aar.

Ved disse Forhandlinger lykkedes det dog ikke at komme til noget Resultat, idet Malermestrene for KøbenhavnsVedkommende forlangte en betydelig Nedsættelse for mange af de i Prislisten nævnte Arbejder og Arbejdstiden forlænget, og for Provinsernes Vedkommende nægtede de at gaa med til at lade Arbejdet udføre i Akkord, ligesom de ikke vilde gaa med til en Forhøjelse af Timelønnen.

Det lykkedes imidlertid Forligsmanden, der var traadt i Virksomhed under Skibsmalerkonflikten ved et af Møderne om denne Sag at faa Mestrene og Svendene til sammen med Repræsentanter for de to Hovedorganisationer at genoptage de afbrudte Forhandlinger.

Der blev derfor Lørdag d. 8. Marts afholdt et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen paa hvilket man enedes om, at nedsætte et Underudvalg bestaaende af tre Repræsentanter fra Svendenes og tre Repræsentanter fra Mestrenes Side samt en Repræsentant for hver af Hoveorganisationerne. Dette Undervalg afholdt sit første Møde Onsdag d. 12. Marts.

Paa dette Møde kom man imidlertid ikke ret langt, da Mestrene stadig og stædigt holdt paa Lønreduktion og Arbejdstidsforlængelse. Man fortsatte desuagtet Forhandlingerne ved flere paafølgende Møder, den ene Dag om Københavns Prisliste og den anden Dag om Provinsernes Forhold, indtil man d. 25 Marts for Københavns Vedkommende kunne indse det haabløse i at forhandle videre, da Mestrene, støttet af Arbejdsgiverforeningen, stadig nægtede at gaa med til Svendenes Krav. Dagen efter, d. 26 Marts, forhandledes for sidste Gang om Provins-Overenskomsten, men heller om denne var det mulig at opnaa Enighed, hvorfor Parterne gik fra hverandre.

Der var under Forhandlingernes Gang, d. 14. Marts, sendt første Varsel om Strejke for samtlige Malerforbundets Medlemmer og d. 29. Marts sendtes 2. Varsel, hvorefter Arbejdet vil blive standset d. 31. Marts om Aftenen ved Arbejdstidens Ophør,

forsaavidt der ikke forinden er opnaaet Enighed.

Vi skal nu oplyse om hvori de vigtigste Uoverensstemmelser mellem Mestre og Svende bestaar, og som har foranlediget at Forhandlingerne er blevet afbrudte.

I *København* har Mestrene krævet store Reduktioner. Svendene havde lovet at gaa med til visse Nedsættelser under Forudsætning af, at de opnaaede visse Fordele og Lettelser. Men Mestrene har derimod forlangt en Beskæring af »Alm. Bestemmelser«, hvorved Arbejdstiden forlænges, ligesom de forlanger, at Tillægget for Landarbejde skal bortfalde. Endvidere vil Mestrene have Tidsfristen for Betalingen af Overskud for Akkord forlænget. Med Hensyn til Betalingen for Strygning af Vinduer vil Mestrene have en anden Beregningsmaade, hvad der efter Svendenes Paastand vil betyde en Reduktion af 7,4 %, Svendenes Forslag om Betalingen for dette Arbejde vil andrage en Forhøjelse af 9,3 %.

For Tapetopsætning ønsker Mestrene at der nu skal fastsættes Priser i Malernes Prisliste i Stedet for at der betales efter de samme Priser som til enhver Tid er gældende i Tapetopsætterfaget, noget der altid tidligere har været Praxis.

Der er tillige Uenighed om Over- og Helligdagsarbejdets Betaling, ligesom man heller ikke har kunnet enes om Lærlingearbejdet. — Sluttelig skal vi nævne, at Svendene kræver at Bestemmelsen om Garanti for Betaling af udført Arbejde paa Nybygninger, vedblivende skal staa i Overenskomsten, medens Malerlauget forlanger at denne skal udgaa.

For *Provinsernes* Vedkommende er Sagen omtrent den samme. Ogsaa her nægter man at gaa med til Lønforhøjelser.

I Provinserne vil Mestrene med Hænder og Fødder modsætte sig Indførelsen af Akkord. Minimallønningerne, der for Tiden er 50 Øre pr. Time i Aarhus, 49 Øre i Odense, 47 Øre i Aalborg, Horsens, Nørresundby og Randers og i de øvrige Byer 46 Øre, ønsker Svendene forhøjet saaledes: Aarhus, Aalborg, Nørresundby og Odense 55 Øre, Horsens og Randers 53 Øre og i de øvrige Byer 50 Øre pr. Time, medens Arbejdsgiverne vil have Timelønnen nedsat til 48 Øre i Aarhus og Odense, 46 Øre i Aalborg, Nørresundby, Horsens og Randers og til 45 Øre i de øvrige Byer. Der er ligeledes her Uenighed om Betalingen for Arbejdet paa forskellige Helligdage. Endelig forlanger Mestrene en nugældende Bestemmelse slettet, der gaar ud paa, at der betales et Løntillæg af 8 % for Arbejder, der udføres i en Afstand af 7 Km. fra Mesterens Værksted. Heller ikke Skibsarbejdet vil Mestrene lade udføre efter Akkord, undtagen hvor dette hidtil har været Tilfældet.

Med Hensyn til Forpligtelsen for Mestrene til at have Svendene ulykkesforsikrede foreslaar Arbejdsgiverne, at Ulykkesforsikringen af 1898 skal være gældende, dog med den Tilføjelse, at Svendene selv skal bære Ansvaret for og kontrollere, at dette overholdes, saaledes at der ikke paahviler Mesterorganisationerne noget Ansvar herfor.

Vi vil nu faa at se, om Arbejdsgiverne virkelig vil vove sig ud i en Kamp paa det uholdbare Grundlag at forlange Lønreduktioner og Arbejdstidsforkortelser i et Fag, der, som Malerfaget, er saa slet stillet, fordi man i dette Fag kun kan regne med en 6—7 Maaneders Arbejde aarlig.

Forligsmanden har indbudt til Møde d. 28. Marts.

Den faste Voldgiftsret.

Murerne hos Fugmann.
Sag Nr. 95.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 19. Marts 1913 i Sag Nr. 95: Murerforbundet i Danmark mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Københavns Murerlaugs og Murermester A. Fugmanns Vegne.

I Murerfagets Priskurant for København hedder det i »Almindelige Bestemmelser«s Post 6 a:

»Udbetaling af muligt Overskud paa Murerarbejde skal ske senest 12 Dage efter, at Arbejdet er fuldført. Regnskabet skal være indleveret senest 6 Dage før Udløbet af ovennævnte Frist, og Mesteren maa, saafremt der maatte være Uoverensstemmelser om samme, afgive Betænkning 2 Dage forinden de 12 Dages Udløb.«

Da et for Murermester A. Fugmann paa Amager Boulevard udført Arbejde var fuldført den 24. eller 25. Januar d. A., blev den sidstnævnte Frist imidlertid ikke iagttagen, idet Fugmann, som den 1. Februar udbelalte Svendene 3000 Kr. à Konto, først den 6. Februar var rede til at fremkomme med sin Kritik af det af Svendene i rette Tid indgivne Regnskab. Fugmanns Indsigelser mod Regnskabet nedsatte dettes Totalbeløb med ca. 4000 Kr. og vilde medføre, hvis de toges til Følge, at Svendene efter den nysnævnte à Konto Betaling havde faaet mere udbetalt, end de havde til gode.

I den Formening, at en Overskriden af Fristen for Mesterens Indsigelser maatte have Fortabelse af Mesterens Indsigelsesret til Følge, æskede Murerforbundets københavnske Afdeling nu Kendelse af Fagets Voldgiftsret for, at Mesteren ved den forsinkede Kritik af Svendenes Regnskab havde gjort Brud paa Priskurantens ovennævnte Post 6 a, men den derom afgivne Voldgiftskendelse gik ud paa:

> »at der, saafremt der skal tages Hensyn til det i Sagen oplyste vedrørende Aftale mellem Parterne om Forlængelse af Tidsfristen for Opgørelse, gives Mesteren Medhold.«

Denne Kendelse har Murerforbundet ved at indklage Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Murerlaugets og Murermester Fugmanns Vegne paastaaet tilsidesat og Fugmann idømt Bod for overenskomststridig Oversidden af Fristerne. De Indklagede procederede derimod til Frifindelse, idet de henholde sig til den nævnte Voldgiftskendelse som endelig afgørende Spørgsmaalet i Mesterens Favør.

Der maa gives Klagerne Medhold i, at den nævnte Kendelse ikke efter sin Ordlyd indeholder en endelig Afgørelse af det stillede Spørgsmaal, men kun en betinget Afgørelse nemlig, at Mesteren ikke har begaaet Brud paa Fristbestemmelserne, »*saafremt*« der skal tages Hensyn til Sagens Oplysninger om en mellem Parterne truffen Aftale. Kendelsen afgør derimod ikke, *om der overhovedet kan tillægges en saadan Aftale Betydning;* og efter hvad der er oplyst under Proceduren, er der nogen Grund til at tro, at Voldgiftsretten forsætlig har ladet det Spørgsmaal staa aabent, hvorvidt de i Overenskomsten fastsatte Frister kunne fraviges uden Organisationens Tilladelse ved privat Aftale Mester og Svend imellem.

For den faglige Voldgiftsret hævdede Fugmann, at Svendene ved den 1. Februar at modtage den af ham tilbudte à Konto Betaling og samtidig udskyde den endelige Opgørelse en Uge frem i Tiden — til den 8. Februar — dermed var gaaet ind paa ogsaa at udskyde Mesterens Kritiseringstermin til den 6. Februar og denne Opfattelse, der ogsaa stemmer med, hvad der i nærværende Sag er oplyst, maa den faglige Voldgiftskendelse antages at være gaaet ud fra.

Medens det ved den faglige Voldgiftsret saaledes maa antages afgjort, at en Aftale om at udskyde Kritiseringsterminen faktisk er truffen — og denne Afgørelse maa respekteres i nærværende Sag — staar Spørgsmaalet om en saadan Aftales Gyldighed endnu ubesvaret.

At den faglige Voldgiftsret skulde, som af Klagerne hævdet, være inkompetent til at besvare dette sidste Spørgsmaal, kan ikke antages. Saavel i Priskurantens almindelige Bestemmelser Post 9 og 10 som deri, at Fagforeningan selv har indbragt Spørgsmaalet for den faglige Voldgiftsret ligger nemlig tilstrækkelig Hjemmel for denne til at tage det under Paakendelse. Men som Sagen

nu foreligger, og under særlige Hensyn til det paagældende Spørgsmaals principielle Karakter finder Retten dog ikke at burde æske ny Udtalelse af den faglige Voldgiftsret til Supplering af den afsagte Kendelse. Retten mener i Henhold til Voldgiftsretslovens Paragraf 10 selv at burde afgøre Spørgsmaalet om Aftalens Gyldighed.

En Aftale som den heromhandlede om en principielt ligegyldig Afvigelse fra de overenskomstmæssige Tidsfrister med Hensyn til et bestemt, allerede udført Arbejde ses ikke i nogensomhelst Maade at være til Skade for Organisationerne og deres Opgaver; og naar man ved Overenskomsten anordnede de paagældende Frister (ved hvis Fastsættelse der naturligvis kun kunde tages Hensyn til de normale Tilfælde og ikke til de mange tænkelige Tilfælde, hvor en Udvidelse af Fristen kunde være ønskelig for den ene eller den anden Part) kan det derfor ikke antages, at Organisationerne paa dette Punkt uden nogen paaviselig Interesse for nogen af dem har villet berøve Parterne i det enkelte Kontraktsforhold en naturlig Aftalefrihed.

Retten maa derfor statuere, at der i det heromhandlede Tilfælde bør tages Hensyn til den Aftale om Forlængelse af Mesterens Indsigelsesfrist, som af den faglige Voldgiftsret er statueret at være truffen.

Herefter vil de Indklagede være at frifinde, og henset til Sagens hele Beskaffenhed findes Klagerne at burde betale Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Kendelse.

De Indklagede, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Murerlaugets og Murermester Fugmanns Vegne, bør for Tiltale af Klagerne, Murerforbundet i Danmark, fri at være.

Sagens Omkostninger betaler Klagerne med 150 Kr.

Smaa Meddelelser fra Arbejdernes Internationale.

England. I Manchester afholdtes en Konference mellem Arbejderpartiets Ledere og Fagforbundene og Fagforeningskongressernes Ledere, hvor man i Princippet vedtog at hidføre en snævrere Forbindelse mellem disse Organisationer. En kommende Konference skal fremsætte detaillerede Forslag til dette Formaal. Northumberlands Bjergarbejderforbund har indledet en energisk Bevægelse for Afskaffelse af 3-Skift-Systemet, fordi dette undergraver Familielivet. Efter Musikerforbundets Beretning er Musikernes gennemsnitlige Løn i de sidste 15 Aar steget fra 15 eller 20 Mark til 33 Mark pr. Uge. Forbundet (Amalgamated Musicians Union) har nu 7000 Medl., heraf 2000 i London. Her er der for Tiden en Bevægelse i Gang for Gennemførelsen af en Minimalløn paa 35 Mk. Ved nogle Teatre fik en til dette Formaal energisk Boycotting allerede gode Resultater. — Det for kort Tid siden oprettede Forbund af Skibsofficerer gør gode Fremskridt. De fordrer frem for alt en bedre Løn og bedre Opholdsrum, Betaling for Overarbejde, Indførelse af 3 Vagter i Søen, o. s. v. — I Følge den officielle Statistik er Kulproduktionen efter den lovbefalede Indførelse af 8-Timersdagen steget fra 252 til 255 Ton pr. Arbejder fra 1910 til 1911. — Efter det engelske Typograf-Forbunds Love skal enhver, der ønsker Optagelse, kunne bevise at have gennemgaaet en 7-aarig Læretid. Læretiden behøver kun at være 6 Aar for dem, der til og med deres 15. Aar har besøgt en højere eller teknisk Skole, og 5 Aar naar Skoletiden har varet til og med det 16. Aar. — Skotøjsarbejdernes Forbund har i det sidste Aar forøget sit Medlemsantal fra 32,928 til 41,440. Formuen er steget til 3,1 Mill. Mk. Til Understøttelse af Arbejdsløse udbetaltes i sidste Halvaar 67,000 Mk.; til Sygeunderstøttelse udbetaltes 108,000 Mk. og til Bøder — idømte af Voldgiftsretten paa Grund af Arbejdsstandsninger i Strid med best. Overenskomster — 1600 Mk. Den ekstraordinære Fagforeningskongres, som har beskæftiget sig med Arbejderpartiets Dagblad, har vedtaget at anbefale alle Fagforeninger i tre Aar at indbetale et Ekstrabi-

drag af 1 Mk. aarlig pr. Medl. for derved at sikre Bladets Eksistens. Indtil nu har Bladet slugt 1,2 Mill. Mk. Bladets Oplag er nu 211,000 Ekspl. Kongressens Beslutning er et glædeligt Bevis for de engelske Fagforeningers styrkede Samhørigheds- og Uafhængighedsfølelse. — Efter Fabriksinspektoratets Beretning dræbtes i sidste Aar 1,832 Mænd og Kvinder ved deres Arbejde mod 1,182 i 1911. 587 Personer døde af Blyforgiftning, heraf var 66 Kvinder og 10 Børn. Antallet af Ulykkestilfælde er steget i al Almindelighed til Trods for Ulykkesloven.

Norge. Efter Fagforenings-Statistiken var den daglige Arbejdstid med Undtagelse af den forkortede Lørdag i Gennemsnit: 10,1—10,9 Timer for Bagere, Bødkere, Havne- og Transportarbejdere, Møllere, i Skræder-Tekstil- og Papirindustrien: 10 Timer i Bryggerier, for Murere, Slagtere, i Savskærerier, Mejerier og for Stenhuggere; 9,5—9,9 Timer for Blikkenslagere, Murarbejdsmænd, Bogbindere, i den kemiske Industri, i Tændstikfabrikker, paa Gas- og Elektricitetsværker, for Malere, Møbelsnedkere, i mekaniske Værksteder, for Rørlæggere, Guldsmede, Bundtmagere, Smede, i Læder- og Skotøjsindustien, Tobaksindustrien, paa Trævarefabriker, for Snedkere og Tømrere; 9 Timer i Typograffaget. Den gennemsnitlige Arbejdstid andrager for Ugens første 5 Dage 9,9 Timer for hver Arbejder.

Sverrig. Et af Fabriksarbejdernes Forbund nedsat Udvalg til Undersøgelse om Muligheden for Oprettelsen af en Arbejdsløshedskasse under Forbundet, er nu kommet til til det Resultat, at der paa den næste Kongres skal fremsættes Forslag om Oprettelsen af en saadan.

Kontingentet er sat til 20 Øre pr. Uge, den daglige Understøttelse bliver efter 1 Aars Medlemsskab 1 Kr. — For kort Tid siden er der i Stockholm oprettet en ny Kelnerorganisation med ca. 150 Medlemmer. Den tidligere Kelnertorening i Stockholm gik til Grunde under Generalstrejken i 1909.

Rusland. Siden Midten af Februar finder der i Petersborg Husundersøgelser Sted hver eneste Nat, fulgt af talrige Arrestationer af Arbejdere og Studerende. Mellem 40 og 100 saadanne Besøg bliver foretaget af Politiet hver Nat. Saaledes blev der Natten mellem den 3. og 4. Marts foranstaltet over 100 Husundersøgelser, som for største Delen endte med Arrestationer. Der bliver da søgt efter Medlemmer af Strejkekomiteen, der efter Foregivende leder den i St. Petersborg nyvækkede Strejkebevægelse, og efter Medlemmer af Centralledelsen af det socialdemokratiske Parti. Samtlige Fængsler er overfyldte. De arresterede løslades ikke. I August i Aar finder i Kiew den fælles alnissiske Forbrugsforeningskongres Sted. — Antallet af de i den nissiske Fabrikationsindustri beskæftigede Kvinder var i Aaret 1911: 638,300, Antallet af mandlige Arbejdere 1,412,920. — Ved den for Øjeblikket til Indførelse opnaaede Arbejderforsikring fortsætter Regeringen sin gamle Praksis, at gøre Arbejderne Afholdelser af Møder umulig gennem alle tænkelige Schikanerier. Ethvert Forsøg af Arbejderne paa at komme i Forstaaelse med hinanden bliver dræbt i Spiren. Til Arbejdsgivernes Sammenkomster sender Regeringen dog Embedsmænd og Sagkyndige, for at Arbejdsgiverne ved deres Interesserepræsentation ikke skal komme til kort i Forsikringen.

Adressefortegnelse

over Formændene for Arbejdernes Fællesorganisationer i Danmark.

Aalborg: Cigarmager Laurits Mortensen, Fredericiagade 6.

Aarhus: Snedker Mads Falck, Østergade 46 [1].

Assens: M. P. Sørensen, Assens Social-Demokrat.

Assens pr. Mariager: Anders Peter Jensen.

Bogense: H. Christensen.

Brønderslev: Jacob Sørensen, Dybetsgade.

Esbjerg: J. H. Ravn, Stormgade 19 [2].

Faxe: Lærer E. Hansen, Vraaby, Skole pr. Haarlev.

Faaborg: Bryggeriarbejder N. Nielsen, Adelgade.

Fredericia: Tømrer H. C. Hansen, Købmagergade 42.

Frederikshavn: Smed H. P. Larsen, Emilievej 17.

Frederikssund: Murer J. Wolten, Oppesundby pr.

Frederiksværk: L. Bram.

Glostrup, Taastrup og Omegn: H. Ejlersen, Soc.-Demokr. Exp.

Grenaa: Arbejdsmand Anton Nielsen, Nørregade 12.

Hadsten: Tømrer M. Kristensen.

Haslev: Tømrer L. P. Larsen, Nordskov pr. Haslev.

Helsingør: P. Christensen, Sostræde 4.

Herning: Typograf P. A. Petersen, Skolegade 34.

Hillerød: Maskinarbejder E. V. Carlsen, Nyhuse, Frederiksgade.

Hjørring: Former Jens Jensen, Jørgen H. Nielsensvej.

Hobro: Snedker Chr. Hovendahl, Søndergade 6.

Holbæk: Bager Alf. Petersen, Seidelinsvej 7.

Holstebro: Cigararbejder Anton Andersen, Enghavegade 8 [3].

Horsens: Typograf Th. Jørgensen, Amaliegade 26.

Hørsholm: C. Jensen, Social-Demokratens Eksp.

Kallundborg: Murer Chr. Schrøder, Adelgade.

Kjerteminde: Støberiarbejder Gustav Luther, Barongaarden.

Kolding: Murer Jens Svendsen, Gølmannsvej.

Korsør: P. Petersen, Skovvejen 41.

København: Carl F. Madsen, Kompagnistræde 14.

Køge: S. Laursen, Nyportstræde 43.

Lemvig: Murer Chr. Jacobsen, Søndergade 30.

Maribo: J. F. Løffgren, Nørregade.

Middelfart: Tømrer E. Tønnesen, Hessgade.

Nakskov: Redaktør S. Bresemann.

Nyborg: K. Hvidtfeldt, Mellemgade.

Nykøbing F.: Cigarmager J. P. Jensen, Søvej 76.

Nykøbing M.: N. Chr. Haurum.

Nørresundby: J. M. Nielsen, Vestergade 65.

Næstved: A. M. Kristoffersen, Sydsjællands Social-Demokrat,

Odder: Typograf H. P. Hansen, Solvang Allé.

Odense: H. P. Petersen, »Fyns Social-Demokrat«.

Ordrup og Gentofte: Oskar Hansen, Store Baunehus, Gentofte.

Randers: Chr. Bach, Vestergrave 3.

Ribe: Redaktør Th. Thomsen, Ribe Social-Demokrat.

Ringkøbing: Skræder M. Petersen, Reberbanen.

Ringsted: Slagteriarbejder N. P. Jensen, Sct. Knudsgade 23.

Roskilde: Typograf P. E. Borrild, Bredgade 22 [1].

Rudkøbing: Murer H. P. Rasmussen, Ø. Møllemark.

Rønne: Typograf C. M. Blomberg, Østergade 6.

Saxkøbing: Otto Petersen, Social-Demokraten.

Silkeborg: Ehlert Nielsen, Silkeborg Social-Demokrat.

Skanderborg: P. K. Rasmussen, Møllegade 20 [1].

Skive: Typograf M. A. Larsen, Østerbro 4.

Skelskør: Skrædder Chr. Aggerholm.

Slagelse: Skomager John Madsen, Svensgade 41 [1].

Sorø: Jacob Larsen, Torvet 38.

Stege: Husejer H. Askløf, Fabriksgade, Lendemark pr. Stege.

Stubbekøbing: S. Møller-Larsen, Grønnegade.

Svendborg: Cigararbeider F. Nikolajsen, St. Hansvej 14 a.

Thisted: Dugmager H. C. Hansen, Vestergade 10.

Varde: Snedker Sørensen, Villa Avne, Sundvejen.

Vejen: Bødker Mogensen, Højskolehjemmet.

Vejle: Holger Larsen, Vejle Social-Demokrat, Dæmningen 3.

Viborg: Tømrer Chr. Willumsen, Sct. Mikkelsgade 13.

Vordingborg: Snedker Lohft-Rasmussen, Næstvedvej.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Marts 1913.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. April 1913.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

FEBORDINGS BOGTRYKKERI KØBENHAVN

AFDELINGS-SKEMA

Arbejdsløsheden i Marts 1913.

Bemærk! Naar ingen Arbejdsløse eller ingen tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et Tvebelt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et ?

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der i alt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller ligende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Fornavn og Navn:

Adresse:

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til den Forbund, hvortil de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saafremt de ikke ere tilsluttede noget Forbund, senest d. 8. April 1913.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

Carl E. Madsen.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 40 ❋ KØBENHAVN DEN 5. APRIL 1913 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Malerne i København og Provinserne. Murarbejdsmændene i Provinserne. Brolæggerne i Aarhus. Mølleriarbejderne i Jylland og paa Lolland-Falster. Skræderne i København. Træindustriarbejderne i Brabrand). Kongresser. Repræsentantskabsmødet 21. og 22. April 1913. Udlandet. De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling 23. til 26. April. Arbejdsløsheden i Januar Maaned 1913.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation.

Malerne i København og Provinserne. Murarbejdsmændene i Provinserne.

Som meddelt i sidste Nr. af »Arbejderen« indbød Forligsmanden til Møde d. 28. Marts for at gøre et Forsøg paa at skaffe Forlig i Malerkonflikten inden den til d. 31. Marts varslede Strejke iværksattes.

Foruden denne Konfiikt optoges ogsaa Spørgsmaalet om en Ordning af Forholdene for Murarbejdsmændene i Provinserne. Saavel mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Centralforeningen af Murer- og Tømrermestre i Provinserne som mellem disse Organisationer og Repræsentanter for Hovedorganisationerne, var der i lang Tid ført resultatløse Forhandlinger.

Efter Dages og Nætters Anstrængelser, Konferencer og Overvejelser stillede Forligsmanden d. 1. April Kl. 4 om Morgenen følgelde Mæglingsforslag.

Malerkonflikten.

1. *København.*

De opsagte Prislister for Bygnings- Møbel- og Jærnbanearbejde forlænges paa 3 Aar med samme Udløbstid som den, der kommer til at gælde for den københavnske Skibsprisliste. idet dog den i Byggningsprislisten optagne Bestemmelse om, at nyt Træværk *skal* spartles udgaar, hvorefter Prisen for første Gang Strygning sættes til 20 Øre pr. m². Gensidighedsoverenskomsten bortfalder og erstates med den Sikkerhedsbestemmelse, hvorom Parterne er enedes.

2. *Provinserne*

1.) De hidtidige Minimallønninger skal vedblivende danne Grundlaget for Udbetaling paa Akkord, naar saadan gives. I de Tilfælde, hvor der ikke arbejdes paa Akkord, gives der et Tillæg til de bestaaende Minimallønninger paa 2 Øre, hvilket Tillæg fra 1914 forhøjes med yderligere 2 Øre.

2.) Betalingen for Helligdage samt Landpenge forbliver som hidtil.

3.) Skibsarbejde skal altid udføres i Akkord. Naar andet Arbejde efter frivillig Overkomst udføres i Akkord, betales det efter Centralforeningernes Prisliste af 7. April 1910.

4.) Overenskomsten gælder til 1916, og Udløbstiden er den samme som for den københavnske.

Murarbejdsmændene i Provinserne.

I Jylland hæves Timelønningerne fra Overenskomstens Ikrafttræden saa meget at de andrager 85 pCt. af de i Øjeblikket i de paagældende Byer gældende Timelønninger for Murersvende, idet dog Lønen i ingen By kan overstige det fra Arbejdernes Side fremsatte Krav. — I Østifterne forhøjes fra Overenskomstens Ikrafttræden paa tilsvarende Maade Timelønningerne til

81 pCt. af Mursvendenes Timeløn, hvilke Satser vil være at forhøje fra 1/3 1914 med 1 Øre og fra 1/2 1915 med yderligere 1 Øre, dog saaledes at heller ikke her Lønnen i nogen By kan overstige det af Arbejderne krævede.

De Brøker af Ører, der fremkommer ved Udregningen af Timelønningerne sammenlægges for hver af de to Landsdele og fordeles med hele Ører herindenfor paa de enkelte Byer efter nærmere Aftale mellem Parterne.

Saafremt der ved Renskriften af Overenskomsterne opstaar Uenighed om, hvad der er aftalt mellem Parterne, afgøres dette af et Nævn, hvortil Parterne hver udmelder 2 Medlemmer med Forligsmanden som Forhandlingsleder og Opmand. Under Nævnets Afgørelse henhører ogsaa eventuel Tvist angaaende Fordelingen af de i Mæglingsforslaget i Murarbejdsmandskonflikten omhandlede Brøker af Ører.

Svar paa Mæglingsforslaget udbedes Onsdag d. 2. April Kl. 5 Eftrmd.

København d. 1. April 1913.

Michael Koefoed.

Sikkerhedsbestemmelsen i den københavnske Maleroverenskomst. I saadanne Tilfælde ved Nybygninger, hvor Malernes Fagforening antager, at der er Fare for, at Svendene ikke efter Arbejdets Udførelse faar deres Tilgodehavende, kan Fagforeningen henvende sig til Malerlauget og forelægge det Sagen, og Lauget vil da undersøge, og eventuelt være Fagforeningen behjælpelig med at formaa Bygherren eller vedkommende Malermester til at stille Sikkerhed. Hvis Resultatet ikke bliver tilfredsstillende for Fagforeningen, og bliver saadan Sikkerhed ikke fremskaffet, kan den forelægge Voldgiftsretten Spørgsmaalet om en Sikkerhedsstillelse er nødvendig, og hvis dette Spørgsmaal besvares bekræftende, og Lauget ikke vil stille Sikkerhed, skal Svendene ved det paagældende Arbejde være berettiget til at betragte Tilfældet som en befrygtet Betalingsstandsning og straks afbryde og blokere Arbejdet.

Voldgiftens Kendelse skal foreligge senest 5 Hverdage efter Sagens Indbringelse for Lauget.

Ovenstaaende Sikkerhedsbestemmelse skulde altsaa træde i Kraft i Stedet for den tidligere Bestemmelse, der gik ud paa, at Malerforbundets Medlemmer kun maatte arbejde for Medlemmer af Malerlavet og at disse til Gengæld kun maatte beskæftige Medlemmer af Forbundet, og endvidere i Stedet for en Bestemmelse af følgende Ordlyd:

»Malerlaugets og Malernes Fagforenings Medlemmer paatage sig gensidig den Forpligtelse ikke at udføre Malerarbejde paa ny Byggeforetagender, hvor vedkommende Bygherre eller finansielle Leder ikke stiller fuldt betryggende Sikkerhed for hele Malerarbejdets Entreprisesum, forinden Snedkerarbejdets Opstilling.

Denne Bestemmelse gælder dog ikke ved Arbejdsudførelse for Stat eller Kommune, idet Garantispørgsmaalet her ordnes af Malerlauget. Malerlaugets Medlemmer forpligter sig til, overalt ved Udførelsen af nyt Bygningsarbejde, at yde Svendene Garanti for rettidig Udbetaling af den fortjente Arbejdsløn.«

Forslaget til Lønningerne for Murarbejdsmændene betød Timelønstillæg mellem 1/4 og 6 Øre i de 45 forskellige Byer, Overenskomsten skulde omfatte.

Forligsmanden begærede som anført Svar til d. 2. April Kl. 5 Eftermiddag.

Inden dette Tidspunkt forelaa imidlertid Meddelelse fra Dansk Arbejdsmandsforbund om at et Repræsentantmøde for de interesserede Afdelinger maatte indkaldes til Søndag d. 6. April. Svaret kunde derfor først foreligge d. 7. Kl. 12 Middag, og Arbejdsgiverforeningen meddelte, at den for sit Vedkommende først kunde give Svar d. 8. April da det var nødvendigt at indkalde til en Generalforsamling.

Forligsmanden udsendte da straks Meddelelse om at Fristen for Svarets Afgivelse udsattes til Onsdag d. 9. April Kl. 12 Middag.

*

Brolæggerne i Aarhus. Det er lykkedes Brolæggerforbundet at opnaa Overenskomst med Arbejdsgiverne i Aarhus om at Timelønnen fra 1. April skal være 75 Øre og den daglige Arbejdstid 8 Timer.

Bestemmelsen om Afvigelser herfra i enkelte Tilfælde er dog indeholdt i Overskomsten.

Mølleriarbejderne i Jylland og paa Lolland-Falster. I de senere Tider har en Række af Dampmøller indmeldt sig i Organisationer, der staar som Medlemmer af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og paa 6 af disse, nemlig Dampmøllerne i Nykøbing F., Maribo, Nakskov, Aalborg, Hadsten og Randers, havde Mølleriarbejdernes Forbund opsagt de gamle Overenskomster.

Nogle Forhandlinger i Odense bristede og Sagen gik saa til Hovedorganisationerne, som indbød Parterne til et Møde i København den 26. Marts.

Man forsøgte ved dette Møde først at faa oprettet en Fællesoverenskomst for alle 6 Møller, men da det viste sig at det kun var de faglærte Møllersvende, der stod i de lolland-falsterske Afdelinger af Forbundet, medens de jydske ogsaa omfattede ikke faglærte Arbejdere, opgaves Tanken om Fællesoverenskomsten og man enedes derfor om at søge 2 Overenskomster oprettet, den ene for de 3 jydske Byer og den anden for Lolland-Falster.

Det var ogsaa det eneste man enedes om, thi ang. Lønnen og Betalingen for Overarbejde stod man fjærnt fra hinanden.

Arbejdsgiverne vilde kun tilbyde 22 Kr. 50 Øre om Ugen til faglærte Møllersvende, Forbundet forlangte 25 Kr. Arbejdsgiverne vilde kun give 50 og 60 Øre, henholdsvis for Overarbejde og Arbejde om Natten og om Søn- og Helligdage, Forbundet forlangte 60 og 75 Øre.

I Jylland har Mølleriarbejderne tidligere haft halv Ugeløn i 13 Uger i Tilfælde af almindelig Sygdom og Tilskadekomst, paa Lolland-Falster har Møllerne haft fuld Ugeløn i 13 Uger ved indtrædende Ulykkestilfælde. Disse Forhold vil Mølleriejerne forringe en Del.

Tæt ved Midnat opgav man Forsøget paa at naa til Enighed og Forbundets Repræsentanter rejste hjem til de forskellige Afdelinger for at forelægge Resultat for Medlemmerne, inden der træffes nærmere Bestemmelse om, hvorledes man vil søge Sagen bragt til Afslutning.

Skræderne hos Zachariae i København. I »Arbejderen« Nr. 38 meddelte vi, at en Arbejdsstandsning 21 Skrædersvende iværksatte hos Grosserer *Zachariae* i København var afsluttet, og at Arbejdernes Krav om at Arbejdet skulde sættes op i en højere Tarifklasse skulde henvises til Afgørelse i Fagets Mæglingsudvalg.

Ved et Møde, som fandt Sted den 25. Marts, vedtoges det at Zachariaes Systue fra 15. Juni d. A. at regne rykkes op fra 4. til 3. Klasse. Svendenes Krav var dermed gennemført.

Skræderne hos de københavnske Fabrikanter. I Arbejderen Nr. 37 meddelte vi, at Sag Nr. 93 for Den faste Voldgiftsret var taget tilbage, efterat Forbundet og Fabrikantforeningen i sidste Øjeblik havde sluttet Forlig.

Dette Forlig omstødte faktisk to afsagte *faglige* Voldgiftskendelser, som iøvrigt hver for sig var Afgørelser, der slet ikke var til Fordel for nogen af Parterne. Ved Forliget derimod opnaaede man Enighed om, at en tidligere vedtagen Priskurant for Skindkonfektion skulde træde i Kraft hos Fabrikantforeningens Medlemmer, og samtidig forpligtede Forbundet sig til at blokere udenforstaaende Firmaer, som ikke vilde betale efter denne Priskurant. Voldgiftskendelsen gik ud paa det urimelige, at Forbundet havde Pligt til *først* at gennemføre den Prisliste, som var udarbejdet og vedtaget sammen med Fabrikantforeningen, hos udenforstaaende Firmaer.

I den anden Sag havde den faglige Voldgiftsret tilpligtet Fabrikanterne at betale Extraarbejder, bl. a. for Slids i Jakker og Spændetamp i Ulsters med 50 Øre pr. Stk., ligesom Skræderlavets Medlemmer betaler, men Fabrikanterne nægtede simpelthen at efterkomme denne Kendelse.

Fra Forbundets Side indrømmedes det naturligvis, at dette Arbejde kunde laves for en billigere Betaling, naar der samtidig syedes *mange* Stykker af den samme Model end naar der kun lavedes et enkelt Stykke ad Gangen, men skulde den ene Kendelse gælde skulde den anden selvfølgelig ogsaa staa ved Magt.

Ved Forliget blev Prisen for de

to Stykker Arbejde sat til 15 Øre for hver og det vedtoges samtidig, at der i Løbet af April Maaned d. A. forhandles om Extraarbejde ved Masseproduktionen, der ikke er nævnt i Priskuranten.

Endelig afgjorde det samme Forlig en nyopdukket Strid.

Paa nogle af Fabrikantforeningens Systuer havde der hidtil været betalt 1 Kr. exstra pr. Helligdag til hver Arbejder (ugelønnet eller akkortlønnet), som arbejdede paa Skærtorsdag, Langfredag, Store Bededag eller Krisit Himmelfartsdag. Fabrikanterne vilde væk fra denne Regel. Forbundets Medlemmer forlangte at den skulde gøres obligatorisk. Fabrikanterne indgik paa dette Krav.

Træindustriarbejderne i Brabrand. Træindustriarbejderforbundet har faaet De samvirkende Fagforbunds Sanktion til at opsige Overenskomsten med Fabrikant *Kjeldsen* i Brabrand til Udløb 1. Juli 1913. De nugældende Akkordpriser ønskes forbedret.

Kongresser.

Dansk Kedel- og Maskinpasser Forbunds

8. Kongres afholdtes den 22. og 23. Marts i »Folkets Hus«, Jagtvej, København.

Der var fremmødt 53 Delegerede, hvis Mandater alle godkendtes.

Formanden, *N. Chr. Larsen*, bød velkommen og afgav Beretning for de forløbne 3 Aar, ved dog for en Del at henvise til de trykte Beretninger.

Efter at flere Talere havde haft Ordet, godkendtes Beretningen om Virksomheden enstemmigt.

Hovedkassereren *Johs. Christiansen* aflagde Regnskabet, som uden Diskussion godkendtes.

Forbundets Stilling til »De samvirkende Fagforbund« blev diskuteret, og følgende Resolution vedtoges:

»Som Følge af Grænsestridighedsudvalgets og senere i Tilslutning til dette Reorganisationsudvalgets Opfattelse af det mellemretlige Forhold mellem Organisationerne, vedtager Kongressen, at vort Forbunds Forbliven i De samvirkende Fagforbund gøres afhængig af, at D. s. F.s Loves § 6 fremtidig maa blive overholdt, saaledes at de organiserede Arbejdere kommer til at tilhøre de Organisationer, indenfor hvis Rammer de arbejder.«

Forslag om en fastlønnet Forretningsfører blev forkastet, ligeledes et Forslag om Ugekontingent.

En mindre Kontingentforhøjelse vedtoges i Forbindelse med, at der af Hovedkassen udskilles et Strejkefond.

Foruden enkelte andre Lovændringer vedtoges det fremtidig kun at afholde ordinær Kongres hvert 5. eller 6. Aar.

Til Formand genvalgtes *N. Chr. Larsen* og til Sekretær genvalgtes *M. Louth*. Til Kasserer nyvalgtes *A. Akselsen*.

I Forretningsudvalget indvalgtes to nye Medlemmer og i Provinshovedbestyrelsen genvalgtes fire og nyvalgtes fire Medlemmer.

Kedel- og Maskinpassernes Arbejdsløshedskasse i Danmark

afholdt sit 3. Delegeretmøde d. 24. Marts. Repræsentationen var den samme som til Forbundet.

Formanden afgav Beretning om Virksomheden og fremhævede særlig Arbejdsanvisningen, som havde givet et godt Resultat. Virksomheden godkendtes.

Hovedkassereren aflagde Regnskabet, som godkendtes.

Et Forslag om Forhøjelse af Understøttelsen forkastedes, da man vilde afvente Lovens Revision i Rigsdagen.

Inspektoratet havde godkendt et Forslag om Flyttehjælp, højst 20 Kr., én Gang indenfor et Tidsrum af 12 Maaneder. Forslaget vedtoges.

Der vedtoges en Lovændring, saaledes at Kontingent og Understøttelse kan forhøjes ved at lade foretage Urafstemning. Ligeledes vedtoges nogle af Inspektoratet ønskede Ændringer.

Forbundets Forretningsudvalg valgtes til Hovedbestyrelse for Arbejdsløshedskassen.

Repræsentantskabsmødet 21. og 22. April 1913.

Dagsordenen er fastsat saaledes:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskaberne.
3. Behandling af Beretningen fra Repræsentantskabets Udvalg af 22. Januar 1912.
   a) Forslag angaaende den planmæssige Strejkeunderstøttelse.
   b) Forslag angaaende Organisationsformer.
   c) Forslag angaaende Gensidighed overfor Udlandet.
   d) Forslag angaaende Grænsestridighed med udenforstaaende Organisationer.
   e) Forslag til Lov for De samvirkende Fagforbund i Danmark.
   f) Forslag angaaende Stillingen til de syndikalistiske Organisationer.
4. Anmodning fra Dansk Skotøjsarbejderforbund om Støtte til de i 1909 udelukkede Medlemmer.
5. Den socialdemokratiske Presses Omorganisation.
6. Fagorganisationernes Stilling overfor Arbejdernes kooperative Foretagender.
7. Arbejderskolen.
8. Strafferetslovforslaget.
9. Anmodning fra Dansk Mølleriarbejderforb. om Eftergivelse af Laan.
10. En Skrivelse fra Socialdemokratisk Ungdomsforbund angaaende unge Menneskers Uddannelse.
11. Kommunale Arbejderes Organisationsforhold.
12. Efterretnings-Korrespondancen.
13. Syernes Organisationsforhold.
14. Skrivelse fra Dansk Kedel- & Maskinpasserforbund vedrørende Organisationsforholdene.
15. Spørgsmaal om Opførelse af en Fagforeningsbygning i København.

Repræsentantskabets Medlemmer vil faa Dagsordenen med en kort Beretning om de enkelte Punkter tilstillet.

Udlandet.

Den engelske Landscentral.

Som Englands faglige Landscentral gælder General Federation of Trade Unions, der er tilsluttet det internationale faglige Sekretariat. Desvære bliver denne ikke tilstrækkeligt vurderet i engelske Fagforeningskredse. Man betragter den kun som et Strejkeforsikringsselskab, hvortil de Fagorganisationer slutter sig, som ved økonomiske Kampe frygter for at være nødsagede til at søge Hjælp hos andre Fagforeninger. Af den Grund er netop de største og mest virksomme Fagforeninger ikke tilsluttet Landsorganisationen, hvorimod de mindre Organisationer med Forkærlighed slutter sig til denne. Ikke en Gang en Trediedel af Englands Fagforeningsmedlemmer er tilsluttet Landsorganisationen. At Tilslutningen til Landsorganisationen kun sker af Forretningshensyn ses deraf, at mange af de tilsluttede Organisationer i deres Regnskaber endog hver Gang opstiller en særlig Beregning over hvormeget de siden deres Optagelse har betalt til Landscentralen og hvormeget de har faaet udbetalt i ren Understøttelse. Saadanne Offentliggørelser viser som oftest — i modsatte Tilfælde synes de at blive holdt tilbage — at Landscentralen har »tjent« ved den paagældende Organisation, og dette tjener saavel deres egne Medlemmer, men særlig Medlemmerne i de ikketilsluttede Organisationer som et uomstødeligt Bevis for, at det ikke kan betale sig at være Medlem af Landscentralen. Et saadant Standpunkt er overordentligt kortsynet og er meget at beklage. Hertil kommer endvidere mer eller mindre

skarpe Rivninger mellem Landscentralen og andre Foreninger, som Arbejderbevægelsen i Tidens Løb har forskaffet sig og som bidrager deres til, at General Federation of Trade Unions som Landscentral ikke, hverken i England eller indenfor det faglige Internationale, indtager en Stilling, der svarer til den engelske Fagforeningsbevægelse. Den største Del af de engelske Fagforeninger tilhører ikke det internationale Sekretariat, og har altsaa ikke fast Forbindelse med andre Landes Fagforeninger, ligesom ogsaa de enkelte Fags Forbindelse med internationale Fagsekretariater er meget mangelfuld. Under store Lønbevægelser og ved Lejligheder hvor det gælder Understøttelser viser det sig, at disse Forhold fra begge Sider er meget utilfredsstillende.

Det vilde derfor være glædeligt for den hele samlede faglige Bevægelse, om det kunde lykkes at faa en større Del af de engelske Fagforeninger til at indmelde sig i Landscentralen, saaledes som Tilfældet er i alle andre evropæiske Lande og Amerika, hvor de moderne Fagforeninger skaber sig Landscentraler, der tjener den samlede Fagforeningsbevægelse som et Samlings- og Støttepunkt, hvis Opgave ikke alene skal være at skaffe gensidig Understøttelse, men som frem for alt skal foretage Agitations- og Organisationsarbejde indenfor de Egne og indenfor de Fag som endnu staar tilbage, foretage Bearbejdelse af fælles og almindelige Oplysninger, Statistik, Fremsættelse af Forslag om socialpolitiske Reformer o. s. v. Fagforeningernes Sammenslutning i den parlamentariske Komite byder ikke i tilstrækkelig Grad Erstatning herfor, fordi Komiteens Virksomhed kun strækker sig til fælles Aktion og til Lovgivningsspørgsmaal, og ikke til noget af de ovennævnte Formaal, hvis Behandling, set fra et organisatorisk Synspunkt er ubetinget nødvendigt, naar et Lands Fagforeninger vil opnaa en sluttet Enhed.

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling 23. til 26. April.

Dagsordenen er fastsat saaledes:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskaberne.
3. Behandling af Beretningen fra Repræsentantskabets Udvalg af 22. Januar 1912.
   a) Forslag angaaende den planmæssige Strejkeunderstøttelse.
   b) Forslag angaaende Organisationsformer.
   c) Forslag angaaende Gensidighed overfor Udlandet.
   d) Forslag angaaende Grænsestridigheder med udenforstaaende Organisationer.
   e) Forslag til Lov for De samvirkende Fagforbund i Danmark.
   f) Forslag angaaende Stillingen til de syndikalistiske Organisationer.
4. Anmodning fra Dansk Skotøjsarbejderforbund om Støtte til de i 1909 udelukkede Medlemmer.
5. Spørgsmaal om Opførelse af en Fagforeningsbygning i København.
6. Den socialdemokratiske Presses Omorganisation.
7. Fagorganisationernes Stilling overfor Arbejdernes kooperative Foretagender.
8. Arbejdsløshedskasserne.
9. Arbejderskolen.
10. Straffelovgivning.
11. Valg af Medlemmer til Forretningsudvalget, Kasserer og Revisionskomité, Grænseudvalg samt Indstilling af Medlemmer til Arbejdsraadet.

Dagsordenen med en kort Forklaring angaaende de forskellige Punkter er udsendt til Organisationerne.

Arbejdsløsheden

i Januar Maaned 1913.

For Januar Maaned 1913 er der blevet meddelt Oplysning om Arbejdsløsheden af 52 Fag eller Organisationer for ialt ca. 97,800 Arbejdere. Nedenstaaende Oversigt omfatter imidlertid ca. 6,100 flere eller ialt ca. 103,900 Arbejdere, idet de givne Oplysninger paa enkelte Punkter er blevet suppleret med et skønsmæssigt Tillæg.

Antallet af Arbejdsløse blandt de 103,900 Arbejdere var ved Maanedens Udgang ca. 14,160 eller 16,5 pCt., og Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 348,400 eller 3,4 Dage pr. Medlem.

Af betydeligere Fag mangler Oplysning fra Oliemøllere, Rebslagere, Syersker, Telefonarbejdere, Keramisk Forbund, Glasarbejdere, Bogbindere og Søarbejdere. Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Murere, Stenarbejdere, Dansk Arbejdsmandsforbund og Kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	95	95	3	140	450	450	11	318	545	545	14	458
Bagere, Konditore	1039	1039	257	4650	1017	1017	64	1598	2056	2056	321	6248
Sukkervarearbejdere	127	127	3	274	63	63	3	174	190	190	6	448
Bryggeriarbejdere	2061	2061	38	549	1313	1313	32	482	3374	3374	70	1031
Mineralvandsarbejdere	60	60	1	18	—	—	—	—	60	60	1	18
Slagteriarbejdere	187	187	21	537	1893	1893	61	1980	2080	2080	82	2517
Skraatobaksarbejdere	112	112	—	—	328	328	5	296	440	440	5	296
Tobaksarbejdere	3287	3287	177	5349	1846	1846	60	1317	5133	5133	237	6666
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	1358	1358	27	809	3185	3185	75	2433	4543	4543	102	3242
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skrædere	2190	2190	57	835	1443	1443	214	2468	3633	3633	271	3303
Handskemagere	63	63	1	35	14	14	—	22	77	77	1	57
Hattearbejdere	182	182	1	71	81	81	2	70	263	263	3	141
Skotøjsarbejdere	1995	1995	148	3469	883	883	79	2323	2878	2878	227	5792
Jordarbejdere, Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	92	92	92	948	68	68	27	640	160	160	119	1588
Murere	1628	1628	810	14184	4182	3824	2285	35000	5810	5452	3095	49184
Murarbejdsmænd	815	815	194	3800	—	—	—	—	815	815	194	3800
Hustømrere	1317	1317	408	7833	2950	2927	769	16785	4267	4244	1177	24618
Skibstømrere	265	265	—	—	369	369	11	311	634	634	11	311
Snedkere	3135	3135	682	17240	3340	3340	630	15986	6475	6475	1312	33226
Billedskærere	97	97	16	475	47	47	2	67	144	144	18	542
Glarmestere	97	97	29	440	26	7	—	18	123	104	29	458
Malere	1700	1650	997	25064	2010	1914	1166	28281	3710	3564	2163	53345
At overføre	21902	21852	3962	86720	25508	25012	5496	110569	47410	46804	9458	197289

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	21902	21852	3962	86720	25508	25012	5496	110569	47410	46804	9458	197289
Sadelmagere	67	67	11	280	226	226	45	1106	293	293	56	1386
Stukkatører	74	74	28	800	14	14	1	14	88	88	29	814
Ovnsættere	12	12	6	150	—	—	—	—	12	12	6	150
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	580	580	32	1632	1549	1549	97	3462	2129	2129	129	5094
Bødkere	264	264	24	659	457	457	30	1053	721	721	54	1712
Drejere	73	73	9	183	216	216	29	771	289	289	38	954
Karetmagere	301	301	7	206	483	374	23	641	784	675	30	847
Barnevognsarbejdere	28	28	1	27	—	—	—	—	28	28	1	27
Børstenbindere	156	156	4	200	126	102	7	213	282	258	11	413
Kurvemagere	133	133	0	0	—	—	—	—	133	133	0	0
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	94	94	9	234	88	88	1	36	182	182	10	270
Hvidgarvere	36	36	5	122	33	33	0	8	69	69	5	130
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Pottemagere	65	65	7	187	43	43	3	93	108	108	10	280
Stenarbejdere	121	53	7	312	396	201	7	200	517	354	14	512
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv-, Elektropl.	286	286	9	272	112	112	0	17	398	398	9	289
Blikkenslagere	686	686	99	2415	418	418	29	638	1104	1104	128	3053
Metaltrykkere	80	80	1	203	—	—	—	—	80	80	1	203
Gørtlere og Metalarb.	300	300	21	596	79	79	3	87	379	379	24	683
Smede og Maskinarb.	6500	6500	400	9633	5399	5399	184	4103	11899	11899	584	13736
Formere	350	350	31	809	1050	1050	53	2251	1400	1400	84	3060
Elektrikere	567	567	26	881	375	375	11	260	942	942	37	1141
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	186	148	0	0	936	936	0	0	1122	1084	0	0
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	299	225	9	342	91	75	3	69	390	300	12	411
Typografer	2355	2355	112	3609	1385	1345	46	980	3740	3700	158	4589
Kedel- og Maskinpass.	584	584	25	605	815	815	24	653	1399	1399	49	1258
Gartnere	154	154	22	649	14	14	—	—	168	168	22	649
Kelnere	640	640	106	2800	344	344	69	1400	984	984	175	4500
Dansk Arbejdsmandsf.	12600	10313	1814	36632	20500	14612	3944	63636	33100	24925	5758	100268
Arbejdsm. Fagforening f. Gentofte og Lyngby.	—	—	—	—	709	709	186	2652	709	709	186	2652
Kvindeligt Arbejderf.	2129	1812	76	1916	624	393	6	154	2753	2205	82	2070
Tilsammen	51622	48788	6863	153074	61990	55091	10297	195366	113612	103879	17160	348440

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal. Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Peterseu). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 41 ❋ KØBENHAVN DEN 12. APRIL 1913 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Billedskærerne i Aarhus, Randers og Horsens. Brolæggerne i Nordre Birk. Cigararbejderne i Fredericia. Kurvemagerne i København. Sadelmagere og Tapetserere i Horsens. Tapetopsætterne i København.) Maj-Demonstrationen Kampen i det tyske Malerfag. Administrationskontingent. Smaa Meddelelser fra Arbejdernes Internationale.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation.

En Arbejsgiverløgn.

Arbejdsgiverforeningens Medlemsblad »Arbejdsgiveren« for 2. April bringer angaaende Svarenes Afgivelse til Forligsmanden følgende Fremstilling, som er paa Vej rundt i forskellige Kaptalistblade:

Som angivet i Mæglingsforslagene udbad Forligsmanden sig Svar Onsdag den 2. April Kl. 5. Onsdag Formiddag gik Arbejdsgiverforeningen imidlertid efter Forligsmandens Anmodning ind paa et af Malerforbundet fremsat Ønske om, at Svarene afgaves allerede Kl. 3, idet Malerforbundet ønskede at faa Tid til eventuelt at aflyse Strejken til næste Morgen

Arbejdsgiverforeningen overbragte sit Svar til det nye Tidspunkt og gik selvfølgelig ud fra, at ogsaa de andre Parter afleverede deres Svar samtidig. Dette skete imidlertid ikke. Fra Murarbejdsmændene synes Svaret først at være indløbet en Times Tid senere, og Malerforbundet — den Part, som havde ønsket Svarene frem allerede Kl. 3 — udeblev stadig med sit!«

Naar det paastaas, at Svaret fra Arbejdernes Side ikke indløb til det fastsatte Klokkeslet, som paa Foranledning af Malerforbundet var rykket et Par Timer frem, er dette fuldstændig i Strid med Sandheden. Baade for Arbejdsmændene og for Malernes Vedkommende afgaves Svarene Kl. 3 og man maa forbavses over at Arbejdsgiverne ikke øjeblikkelig offentlig dementerede sin usande Redegørelse, som havde fundet Vej til Dagbladet »Nationaltidende«, thi Forligsmanden har umiddelbart efter at det paagældende Nr. af »Arbejdsgiveren« var udkommet sendt Redaktionen en saalydende Skrivelse:

Til
Redaktionen af »Arbejdsgiveren«.

I Anledning af den i »Arbejdsgiveren« af 2. April d. A. optagne Redegørelse angaaende Forligsforhandlingerne i Maler- og Murarbejdsmandskonflikten skal jeg oplyse, at det er urigtigt naar det deri siges, at der ikke fra Malerforbundet blev afgivet noget Svar, idet dette sammen med Svaret fra Dansk Arbejdsmandsforbund indløb samtidig gennem De samvirkende Fagforbund.

Men det har vel ikke passet i Arbejdsgivernes Kram alt for hurtigt at give Oplysning om, at Offentligheden i Almindelighed og Arbejdsgivernes Medlemmer i Særdeleshed var ført bag Lyset af selve Arbejdsgiverforeningens officielle Organ.

* * *

Med Hensyn til Forligsforslagets Skæbne kom det til Offentlighedens Kundskab at Malerlauget i København ved en Generalforsamling den 4. April med overvældende Majoritet havde forkastet Forslaget, og efter at Arbejdsgiverforeningen den 8. April havde afholdt en Hovedgeneralforsamling modtog De samvirkende Fagforbund Dagen efter nedenstaaende Skrivelse, der baade indeholdt Lock-outvarsel og Forslag om Optagelse af nye Forhandlinger:

Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling har i Gaar forkastet Forligsmandens Mæglingsforslag af 1. April d. A., hvilket man herved tillader sig at meddele det ærede Forretningsudvalg.

Da der saaledes ikke er opnaaet Enighed om en Ordning af de foreliggende Konflikter og, da man fra Arbejdernes Side har iværksat Strejke i Malerfaget og har varslet Murarbejdsmandsstrejke til i Aften i Aarhus, Esbjerg, Helsingør, Næstved og Vejle har Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling anset det for nødvendigt, at der foretages Modforanstaltninger overfor disse Skridt fra Abejdernes Side, og man tillader sig derfor at meddele det ærede Forretningsudvalg, at man agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der iværksættes Arbejdsstandsning overfor de i Byggefagene beskæftigede Medlemmer af De samvirkende Fagforbund samt Snedkerforbundets Medlemmer i det Omfang, som den kompetente Forsamling maatte anse det for fornødent for at komme til en tifredsstillende Ordning af de forhaandværende Uoverensstemmelser.

I Henhold til Generalforsamlingens Beslutning tillader man sig tillige at meddele, at man er villig til ved en Forhandling med Repræsentanter for Arbejderne at søge opnaaet Enighed om en mindelig Ordning, og forsaavidt det ærede Forretningsudvalg maatte være enigt med os om det ønskelige i, at saadanne Forhandlinger genoptages, forventer vi nærmere Meddelelse om, naar det maa passe det ærede Forretningsudvalg, at paabegynde disse Forhandlinger.

P. F. V.
S. C. Hauberg.

Sophus Agerholm.

Da Malerforbundet og Dansk Arbejdsmandsforbund begge havde tiltraadt Forligsmandens Forslag, var Forretningsudvalget paa det rene med, at nye Forhandlinger kun kunde optages hvis Forligsinstitutionen tog Initiativet dertil, og følgende Svarskrivelse afsendtes derfor samme Dag som Forslaget om ny Forhandling var fremsendt af Arbejdsgiverne:

Til
Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver og Mesterforening
her.

I Skrivelse af D. D. har det ærede Forretningsudvalg meddelt os, at Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling har forkastet Forligsmandens Mæglingsforslag af 1. April d. A., og det foreslaas samtidig at der optages nye Forhandlinger mellem Hovedorganisationerne og de interesserede Parter for at søge Enighed opnaaet om en Ordning af de løbende Konflikter.

Foranlediget af denne Opfordring undlader vi ikke at erindre om, at der saavel om Konflikten i Malerfaget som om Forholdene for Murarbejdsmændene i Provinserne er afholdt en meget lang Række af Møder, saavel mellem Parterne selv som med Bistand af Repræsentanter for Hovedorganisationerne, uden at det har været muligt at opnaa Enighed om de paagældende Fags Løn- og Arbejdsvilkaar, og vi tror derfor ikke paa, at en Fortsættelse af Forhandlinger mellem disse Faktorer vil bringe nogetsomhelst positivt Resultat.

Vi erindrer tillige om, at Forligsmanden, efter at alle Forsøg paa at opnaa Enighed ved de førstnævnte Forhandlinger var bristede, tog Sagen op, og vi gør opmærksom paa, at saavel Malerforbundet som Dansk Arbejdsmandsforbund har tiltraadt det Mæglingsforslag, som Forligsmanden sluttelig stillede.

Uagtet Arbejdsgiverforeningens Stilling under de mange Forhandlinger og nu sidst dens Forkastelse af Forligsmandens Forslag ikke giver os meget Haab om at det vil lykkes at naa til Enighed ved nye Forhandlinger om Sagerne, er De samvirkende Fagforbund naturligvis i dette som i alle andre Tilfælde villige til at medvirke til en Løsning af de bestaaende Konflikter, men under de foreliggende Omstændigheder er vi af denbestemte Formening, at Forligsmanden maa være den, er indkalder til nye Forhandlinger, saafremt saadanne skulle optages.

P. F. V.
Carl. F. Madsen.

Otto Smith

Samtidig med at Arbejdsgiverforeningen havde varslet Lock-out overfor en Del af De samvirkende Fagforbunds Medlemmer, modtog Tømrerforbundet, Blikkenslagerforbundet, Murerforbundet og Murarbejdsmændenes Fagforening i København, *som alle staar udenfor De samvirkende Fagforbund*, et saalydende Lock-outvarsel.

»Efter at Forligsmandens Mæglingsforslag af 1. April d. A. er forkastet af Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling, er Konflikterne med Malerne og Murarbejdsmændene fremdeles løbende. Da Bygningsarbeidet ved Malerstrejken og forskellige bebudede Murarbejdsmandsstrejker vil blive hæmmet i høj Grad, har Arbejdsgiverforeningen anset det for nødvendigt at udvide den af Arbejderne iværksatte Arbejdsstandsning, og man tillader sig derfor at meddele det ærede Forbund, at man agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der iværksættes Arbejdsstandsning overfor de Medlemmer af (Organisationen Navn), der beskæftiges hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen ved Bygnigsarbejde.

P. F. V.
S. C. Hauberg.

Sophus Agerholm.

Atter et Bevis for at Raabet om at komme ud af »De samvirkende« for at staa frit er ganske uden Rod i den sunde Fornuft. Arbejdsgiverne kæmper ikke mod Medlemmer *af* De samvirkende Fagforbund eller mod Arbejdere *udenfor* Centralisationen; Arbejdsgiverne bekæmper *baade* dem *indenfor* og *udenfor* kort, sagt:

Hele Arbejderklassen.

Billedskærerne i Aarhus. Hos Firmaet *Brødrene Hoffmann* i Aarhus opstod der Uenighed i Anledning af at Firmaet havde paataget sig et Stykke Arbejde for Trævarefabriken Thor i Horsens og betalte dette Arbejde med en lavere Pris end den, der var fastsat i den Prisliste, der var oprettet mellem Forbundet og »Thor«.

Svendene hos Hoffmann nægtede derfor at fortsætte Arbejdet.

Ved et Fællesmøde den 3. April gik Sagen i Orden idet man enedes om, at Striden om Betalingen for den resterende Del af det paagældende Arbejde skulde afgøres ved den Voldgiftsret, der bestaar mellem Provins-Billedskærermesterforeningen og Billedskærer- og Dekorationsbilledhugger-Forbundet. Arbejdsgiverforeningen frafaldt et fremsat Forlangende om at Spørgsmaalet om Arbejdsstandsningen skulde indbringes for den faste Voldgiftsret.

Billedskærerne i Randers. Med *Justesens Sofa- og Stolefabrik* i Randers har Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerforbundet en Overenskomst, hvori der bl. a. staar følgende Paragraf:

»Arbejde udenfor Priskuranten skal udføres i Timeløn, og Arbejdsstandsning maa ikke under nogen som helst Form finde Sted før Organisationerne har forhandlet om Uoverensstemmelserne «

Trods denne Bestemmelse begyndte Firmaet med at afskedige Arbejdere, der ikke vilde lave forskellige Arbejder for de Priser, der blev budt dem. Forbundet klagede over dette Forhold og ved et Fællesmøde med Repræsentanter fra Hovedorganisationerne den 3. April enedes man om følgende:

»Uoverensstemmelsen mellem Forbundet og Fabrikant *Justesen*, Randers, henvises til Forhandling og eventuel Afgørelse mellem Centralforeningen og Forbundet, da Sagen endnu ikke har været behandlet mellem disse Organisationer. Opnaas ikke herved Enighed, gaar Sagen til Hovedorganisationernes Behandling.«

Billedskærerne i Horsens. Ved et Fællesmøde den 3. April mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne samt Centralforeningen af Snedkermestre i Jylland og Billedskærer- og Dekorationsbilledhugger-Forbundet opnaaedes der Enighed om Forholdene paa *Trævarefabriken »Thor«* i Horsens.

Om de almindelige Bestemmelser m. v. var man i Forvejen bleven enig; tilbage stod kun Timelønnen og en enkelt Bestemmelse angaaende Akkordprisernes Beregningsbasis.

Man enedes om følgende:

»Billedskærer- og Dekorationsbilledhugger-Forbundet fastholder Kravet om en Forhøjelse af Minimallønnen paa »Thor«, men er villig til at udskyde Spørgsmaalet, indtil der er afsluttet en ny Overenskomst med Billedskærermestrene — eventuelt Centralforeningerne for Snedkermestre — i Provinserne.«

Der vil blive ført Forhandlinger for den øvrige Del af Provinsen om en almindelig Overenskomst til Oktober og herunder vil man da ogsaa optage det saaledes udsatte Spørgsmaal for Fabriken »Thor«.

Iøvrigt bestemtes det for dennes Vedkommende, at Akkordpriserne skal beregnes efter en samlet Akkord paa mindst 4 Kr. Er det leverede Akkordarbejde under denne Pris, skal der betales et Tillæg af 10 pCt. udover den fastsatte Akkordpris.

Brolæggerne i Nordre Birk. Med Sanktion fra De samvirkende Fagforbund har Dansk Brolæggerforbund den 5. April varslet Strejke overfor Entreprenørforeningen i Nordre Birk, da det ikke har været muligt at naa til Overenskomst. Som tidligere meddelt i »Arbejderen« er en af de væsenligste Divergenser opstaaet ved, at Entreprenørerne ikke vilde indgaa

paa at betale de samme Priser for Brolægningsarbejde, som de københavnske Entreprenører betaler paa det Territorium, der omfattes af den københavnske Prisliste.

Cigararbejderne i Fredericia. I Firmaet *I. P. Schmidts* Cigarfabrik i Fredericia blev Fagforeningens Formand afskediget. Arbejderne mente, at der forelaa en Hævnakt fra Fabrikens Side, thi Fagforeningens Formand havde paatalt Arbejdernes Ret. Firmaet vilde give det Udseende af at hans Arbejde var daarligt udført. Arbejderne forlangte Formanden genantaget, og da Fabriken nægtede dette, søgte Afdelingen Sanktion hos Forbundet til at standse Arbejdet i Fredericia.

Strejken var berammet til den 4. Marts, men forinden foreslog Cigarfabrikanternes Sammenslutning Strejkens Udsættelse i 8 Dage, samt tilbød at gøre et Forsøg paa at søge Sagen ordnet. Forbundet indvilgede heri, men Enighed opnaaedes ikke. Sammenslutningen foreslog Voldgift paa visse Betingelser medens Forbundets Repræsentanter fastholdt et tidligere af Fabrikens Arbejdere foreslaaet Grundlag, der lød:

> Sagen — — henvises til en Voldgiftsret, som skal afgøre, om det foreliggende Materiale (de af den afskedigede Arbejder forfærdigede Cigarer) samt de øvrige foreliggende Forhold er tilstrækkeligt til en Afgørelse af Sagen, eller en yderligere Prøvelse er nødvendig.
>
> Den afskedigede Tillidsmand indtræder i Arbejde straks og forbliver i Arbejde, i hvert Fald til Voldgiftsrettens endelige Afgørelse foreligger. Voldgiftsretten bestaar af 2 af Sammenslutningen og 2 af Tobaksarbejderforbundet valgte Medlemmer samt en Opmand, valgt af Voldgiftsrettens 4 Medlemmer.

Det vilde Fabrikanterne ikke og Strejken skulde saa iværksættes den 11. Marts.

Før Iværksættelsen kom Sammenslutningen med Trusler om at besvare den lokale Strejke med en almindelig Lockout mod Forbundets 4000 Medlemmer. Fabrikanternes sunde Fornuft sejrede dog, og i Stedet foreslog man Forbundet en Forhandling paany.

Resultatet heraf blev, at man opnaaede en Løsning i alt væsentligt gaaende ud paa det af Arbejderne stillede Forslag om Voldgift m. m., deriblandt ogsaa at den afskedigede Arbejder *straks* skulde genantages.

Voldgiftsretten afsagde en Kendelse den 20. Marts; det blev en Opmandskendelse, der lyder saaledes:

> Som Opmand for Voldgiftsretten paa I. P. Schmidts Cigarfabrik den 20. Marts, skal jeg efter at have gennemset Cigarerne, baade røget og opskaaret og i det hele bedømt disse, efter mit Skøn erklære, at jeg finder Arbejdet antagelig. — Og finder jeg som Opmand at det fremlagde Arbejde ikke kan siges at indeholde Grund til Afskedigelse.
>
> *O. Sørensen.*

Denne Sag har almindelig Interesse, da den angaar et Spørgsmaal vedrørende en Tillidsmands Afskedigelse.

Kurvemagerne i København. Efter at Kurvemagernes Fagforening havde varslet Strejke overfor den københavnske Mesterforenings Medlemmer til 1. April og efter at et nyt Forsøg paa at faa en Overenskomst afsluttet var bristet, henvendte begge Parter sig til Forligsmanden med en Opfordring om Bistand. Forligsmanden anmodede De samvirkende Fagforbund om først at gøre et Forsøg paa at faa en Ordning tilvejebragt, og ved 4 Møder, hvori Næstformanden, *P. Hvidtfeldt*, deltog, lykkedes det at komme til et Resultat.

Der opnaaedes Lønforbedringer indtil 25 % paa det daarligst lønnede Arbejde, og en Gensidighedsbestemmelse, som Mesterorganisationen forlangte, gaaende ud paa at Fagforeningens Medlemmer kun maatte arbejde hos Medlemmer af Mesterforeningen, som til Gengæld kun maatte beskæftige organiserede Arbejdere, fik en saadan Affattelse, at Undtagelser fra denne almindelige

Regel kan ske ved Overenskomst mellem de to Organisationers Bestyrelser eller ved en voldgiftsretlig Afgørelse.

Gensidighedsbestemmelsen har endda kun Gyldighed til 1. April 1916 med mindre Bestyrelserne til den Tid bliver enige om at forlænge den til selve Overenskomstens Udløb den 1. April 1918.

Sadelmagere og Tapetserere i Horsens. Den 4. April har Sadelmagere og Tapetserere nedlagt Arbejdet hos Sadelmager- og Tapetserermestrene i Horsens fordi der ikke ved Forhandling er opnaaet Enighed om en ny Overenskomst i Faget.

Tapetopsætterne i København. Under Medvirkning af Forligsmanden lykkedes det den 31. Marts at træffe Overenskomst i Tapetopsætterfaget. Indholdet er følgende:

Den gamle Landgrænse bibeholdes til Tranegaardsvej o. s. v. (den gamle Grænse).

For Arbejde der ud over indtil Klampenborg, mellem Sundet og Jernbanelinien, betales med et Tillæg af 10% plus Rejsen hver Dag frem og tilbage.

Arbejde her ud over betales med et Tillæg af 25% plus Rejsen for hver Dag frem og tilbage.

Ved Arbejde, der er saa langt borte, at Rejsen frem og tilbage hver Dag ikke lader sig gøre, skal der gives Svenden Logi paa Arbejdsstedet eller i dets Nærhed, og et Tillæg af 25% samt Rejsen frem og tilbage én Gang.

Priserne for bundstrøget Tapet i Lejligheder forhøjes med 1 Øre pr. Stk. De nuværende Priser for bundstrøget Tapet paa Trappegange bibeholdes.

— De øvrige Spørgsmaal, der havde foreligget, havde Parterne selv forhandlet sig tilrette om. Overenskomsten gælder i 3 Aar.

Maj-Demonstrationen.

Den 1. Maj falder i Aar paa en Helligdag (Kr. Himmelfartsdag) og der synes allerede at være skabt en stærk og velunderbygget Stemning for at gøre vor aarlige Demonstration saa bemærkelsesværdig som mulig. Overalt agter man at forberede Procession; ogsaa i København; hvor man i nogle Aar har udeladt Demonstrationstog gennem Gaderne, vil der i Aar blive gennemført en særlig festlig Procession.

Vi anser det for at være af den allerstørste Betydning, at vore Organisationer *alle* og fuldt ud føler sig besjælede af Tanken om, at den 1. Maj fejres med Arbejdshvile og med Procession igennem Gaderne til Mødestedet, hvor vore Krav tolkes.

Højres Lunkenhed overfor Arbejdernes Krav og Nedslagningen eller Bremsningen og Forringelsen af de sociale Love viser for Alvor, at Arbejderne intet kan vente sig fra Højre, andet end højere Skatter og Militærbyrder. Vor Maj-Demonstration skal være en flammende Appel til alle Arbejdere og Klassefæller om at slutte sig til vore Krav — først og fremmest til vort Verdens-Krav, Kravet om 8-Timers-Dagen.

— I København vil Arbejderne gennem Gaderne drage til den nye prægtige Fælledpark, der paa den Maade vil faa en festlig Indvielse.

*

Festtegn og Sange til Fællesorganisationerne i Provinserne bestilles *snarest* hos Kasserer *E. Svendsen*, Nørre Farimagsgade 49[1], København.

Kampen i det tyske Malerfag.

Den 15. Februar udløb Overenskomsten for Malerfaget i Tyskland. Forhandlingerne om Afslutning af ny Overenskomst endte med Nedsættelse af et særskilt Mæglingsudvalg for hvert Distrikt. Herefter skulde under Overenskomstperioden 32,632 Arbejdere have hver 5 Pf., 10,690 hver 6 Pf. og 2,054 hver 7 Pf. i Løntillæg pr. Time. I en Del Byer skulde Arbejdstiden nedsættes med $^1/_4$—$^1/_2$ Time pr. Dag. En ekstraordinær Kongres i Malerforbundet havde godkendt Mæglingsforslaget med 76

(37,344 Medlemmer) mod 25 (13,210 Medlemmer) Stemmer. Arbejdsgivernes Organisation forkastede Forslaget (40½ Mill. mod 14½ Mill. betalt Løn.) De vedtog samtidig at udelukke samtlige organiserede Malersvende og Medhjælpere, men det er ikke muligt at se om Arbejdsgiverne vil bibeholde de gamle Overenskomster eller om de slet ikke ønsker nogen Overenskomst. Paa deres Kongres fremkom der ikke nogen samstemmende Mening. men Kamp vilde de. Sandsynligvis arbejder de, sammen med de andre Arbejdsgiverforbund i Byggeindustrien, hen til en Stor-Lock-out, hvilket ogsaa fremgaar af et Cirkulære, hvori det hedder: »Vi vil nu give Svendene Lejlighed til at bruge deres 2 Mill. store Kampfond, thi det er ikke til at udholde, endnu en Gang at skulle gennemgaa tre ligesaa vanskelige Aar, som dem vi nylig har oplevet. Efter endnu en 3-aarig Overenskomstperiode vilde deres Kampfond mindst være naaet til 4—5 Mill. Med den nu forlangte store Lønforhøjelse vilde vi selv direkte have givet dem Midlerne i Hænde,« Af de 60,000 som Lønbevægelsen omfatter er lidt over en Fjerdedel udelukket, deraf 15,000 Medlemmer af de fri Organisationer og 800 kristeligt Organiserede.

Arbejdsgivernes Forbund fremstillede imidlertid Lockouten som gennemført «med Glans« og har meddelt Offentligheden nogle ganske uhyre Tal. Der tales saaledes om 36,150 Udelukkede.

I Arbejdsgiverforeningen er der stor Bestyrtelse over at Byerne, Hannover, Plauen Reichenbach, Mittweida, Jena, Fechenheim og andre er faldet fra, og har afsluttet Overenskomster, hvori er fastsat Lønninger som er tildels højere end de, der er fastsatte i Mæglingsforslaget. Iøvrigt har Flertallet af Mestrene i mange Byer antaget Svendenes Krav, og der afsluttes stadig nye Overenskomster. I en Del Byerne er Malersvendene slet ikke blevet lukket ude og i andre Byer som München og Leipzig er der for Øjeblikket næsten ingen Udelukkede.

For kort Tid siden har Arbejdsgiverne rettet et skarpt Angreb mod den upartiske Forligsmand, fordi han, for at imødegaa nogle falske Paastande om de nye Bestemmelser angaaende den paritetiske Arbejdsanvisning og for at retfærdiggøre sig over for nogle mod ham rettede ubegrundede Bebrejdelser, havde tilsendt Pressen en offentlig Erklæring, som først blev offentliggjort i »Vorwærts«.

Men Arbejdsgiverne laa ikke paa den lade Side, da de saa, at Sandheden var kommen frem, saaledes at Grundlaget for deres Bevægelse blev taget bort fra dem. De anklagede offentligt Forligsmanden for at nære socialdemokratiske Anskuelser og løb til Statssekretær Delbrück, som om han var Forligsmandens Foresatte, for i hvert Fald at forebringe deres Anklage der og aflægge Beretning om Lockouten. Den samme Dag modtog ogsaa Dr. Caspar, Direktør i Udenrigsministeriet, Arbejdsgiverforeningens samlede Hovedbestyrelse, hvor Foreningens Distriktsformand overfor Ministeriet aflagde en ensidig Beretning og hvor de ved usandfærdige Paastande søgte at besmykke deres frivole Forkastelse af Mæglingsforslaget.

Resultatet af dette Anklage- og Oplysnings Felttog fremgaar af følgende — formodentlig af Indenrigsministeren inspirerede — Meddelelse til Bladene:

Overenskomststriden i Malerfaget.

Formanden for Hovedbestyrelsen for de tyske Arbejdsgiverforeninger i Malerfaget har i Fællesskab med Rigsdagsmand, Malermester Irl, haft en Audiens hos Statssekretær Delbrück. overfor hvem begge de Herrer aflagde en Beretning om Lønbevægelsen i Malerfaget. Ved denne Lejlighed kom ogsaa den af Forligsmanden afgivne Erklæring i Sagen den paritetiske Arbejdsanvisning paa Tale, og Arbejdsgivernes Repræsentanter henviste særlig til, at denne Erklæring havde været offentliggjort i »Vorwärts« og andre socialdemokratiske Blade, allerede tre Dage

forinden den fremkom i det officielle Blad. I en Konference' som Ministeriets Direktør, Dr. Caspar, har haft med Hovedbestyrelsen for Arbejdsgiverforeningen i det tyske Malerfag blev dette Intermezzo skaffet af Vejen ved følgende Erklæring.

Da Forligsmanden gennem et sydtysk Arbejdsgiverorgan var bleven gjort bekendt med, at Affattelsen af Mæglingsforslaget i Malerfaget med Hensyn til Arbejdsanvisningen havde vakt Misfornøjelse i Arbejdsgiverkredse, besluttede han ved et kommende Møde i Voldgiften om Bygningsfagene at offentliggøre en af ham fremsat Forklaring af den omhandlede Sag. Den paagældende Erklærings Ordlyd blev affattet af de tre upartiske.

For at fremskynde Erklæringens Offentliggørelse skal denne ikke først frem i Forligsinstitutionens officielle Organ, der udkommer nogle Dage senere, men overgives til den politiske Presse. Til dette Formaal blev Erklæringen efter Mødet i Bygningssagen overleveret til to Bladkorrespondance-Bureauer. Hvilke Blade Bureauerne har ladet Meddelelsen tilflyde kan ikke i Øjeblikket fastslaas, men man maa antage, at Videreforsendelsen er sket til Blade af alle Partier.

Paa Statssekretærens Forespørgsel om Arbejdsgiverne var villige til at indgaa nye Forhandlinger har man modtaget imødekommende Svar og man har anmodet den tilstedeværende Magistratsembedsmand von Schultz om at bringe de forberedende Forhandlinger i Gang.

Det tør foreløbig antages, at de Upartiske ikke vil efterkomme Anmodningen om at retfærdiggøre deres Handlinger og Afgørelser i Forhandlingsanliggender ovefor Hr. Delbrück og heller ikke vil støtte deres Informationer paa Arbejdsgivernes ensidige Beretning, i modsat Fald bliver Mæglingsinstitutionen hurtig gjort umulig.

Det fremgaar ogsaa af denne Bevægelse, paa hvor svage Fødder Arbejdsgiverforeningens Lederes Aktion staar, ellers vilde de næppe tigge Indenrigsministeriet om Hjælp og skyde Skylden for deres vanvittige af den offentlige Mening fordømte Lockout-Beslutning over paa andre.

Der har imidlertid været ført nogle forberedende Forhandlinger indenfor en snævrere Kreds af Organisationsformænd i Overværelse af to upartiske Mæglingsmænd, men som nærmest ikke bragte noget positivt Resultat. Den 8. April paabegyndtes nye Forhandlinger.

Administrationsbidrag.

Organisationerne bedes erindre at Administrationsbidragene for første Halvaar 1913 skal indbetales inden Udgangen af April Maaned med 15 Øre for heltbetalende og 7½ Øre for halvtbetalende Medlemmer.

Smaa Meddelelser fra Arbejdernes Internationale.

Østrig. I Wien har Borgmesteren opfordret Magistraten til at undersøge Betingelserne for en kommunal Arbejdsløshedsforsikring paa frivilligt Grundlag og i Tilslutning til den kommunale Arbejdsanvisning og at forelægge Forslag desangaaende. Den 1. Marts udløb paa 21 Pladser Tarifoverenskomsterne for 23,152 Medlemmer af Murerforbundet. En Fornyelse af Overenskomsten kom ikke i Stand, da Arbejdsgiverne ikke vilde gaa ud over deres første Tilbud, 64 Heller i Timeløn. Magistraten i Krakau har anordnet, at der skal stilles Stole eller Bænke til Raadighed for Sætterne under deres Arbejde, fordi der ved den stadig Staaen ved Arbejdet ofte opstaar vedvarende Uarbejdsdygtighed. Den 1. Marts udløb Tarifoverenskomsten for Wiens Paastryger- og Malerfag.

Da Arbejdsgiverne ikke vil gaa med til Forhandlinger, vil Arbejderne regulere deres Fordringer fra Virksomhed til Virksomhed. Centralforbundet af Forbrugsforeninger har besluttet at oprette en Forretningsfører-Skole. Med ringe Majoritet forkastede Herrehuset det af Under-

huset vedtagne Lovforslag, hvorefter Afstraffelse af kontraktbrydende Arbejdere skulde afskaffes, til Trods for at endog Regeringen traadte i Skranken for Forslaget. Herefter bliver der altsaa ogsaa paa dette Omraade *en* Ret for Arbejdsgiverne og *en* for Arbejderne.

Schweitz. Den nye Fabrikslovs Raadgivnings-Komite holder mod Forbundsraadet og Arbejderstandens Ønsker fast ved, at Arbejdsgiveren kan dømme sine Arbejdere til at betale Pengebøder. I alle Tilfælde skulde de være fastsat i Fabriksordningen. Gennem en Statistik af Fabriksinspektører er det imidlertid blevet fastslaaet, at i det store hele det største Antal Virksomheder, over 90 % af alle Virksomheder med mere end 50 Beskæftigede, allerede helt har afskaffet Mulktsystemet. I Brissage i Kantonet Tessin aabnede Jernbanemændenes Organisation sit andet Feriehjem. I Schweitz findes der 13,444 mandlige og 33,529 kvindelige Restaurationsmedhjælpere, for hvilke der ikke hidtil har bestaaet en modnere Organisation. Derfor har De samvirkende Fagforbund i Zürich opfordret det tyske Forbund af Restaurationsmedhjælpere til at optage Schweitz i sit Agitationsomraade, og der at ansætte en egen Provinsleder. Restaurationsmedhjælpernes store Fluktuation og andre Grunde gør det ikke raadeligt at danne en særlig Organisation for Schweitz. Træarbejderforbundet gennemførte i Aaret 1912 for 654 Personer en Forkortelse af Arbejdstiden paa ugentlig 3,668 Timer og en Lønforhøjelse paa 5,538 Fr. om Ugen for 1915 Personer. Af dets meget omhyggelig førte Lønstastik fremgaar det, at den gennemsnitlige Timeløn for alle Lønarbejdere androg: 1907, 64½ Centimer, 1908, 71 Centimer, 1909, 72 Centimer, 1910, 74½ Centimer, 1911, 72 cts., 1912, 80 cts. Hos Snedkerne var den gennemsnitlige Timeløn i 1907, 64 cts., 1908, 72½ cts., 1909, 73 cts., 1910, 75 cts., 1911, 79 cts., 1912, 82 cts. I de fleste Byer i Schweitz er Fagforeningernes stedlige Afdelinger sammensluttede med det socialdemokratiske Partis til en »Arbejder-Union«. Arbejderunionen i Zürich har nu besluttet, at de faglige som ogsaa Partisektionerne skal adskilles i Centralkorporationer, der dog som før i fælles Spørgsmaal skal arbejde sammen.

Frankrig. »C. G. T.« Frankrigs faglige Landscentral, har udstedt et Manifest mod Forsøget paa Genindførelsen af den treaarige Tjenestetid. I »Vie Ouvriere« gør P. Monatte opmærksom paa den Fare, der truer Arbejderbevægelsen gennem de gejstlige. Allerede i aarevis har disse arbejdet paa Dannelsen af katolske Fagforeninger. I Almindelighed har deres Anstrengelser været forgæves. Kun blandt Jernbanemændene har de skaffet en katolsk Organisation, som efter Foregivende tæller 50,000, sikkert dog kun 20,000 Medlemmer. I Spidsen for denne Organisations 500 Grupper staar overalt katolske Præster. Det socialistiske Parti tæller for Tiden 72 Deputerede i Kammeret, 297 Borgmestre, 400 Tilforordnede, og over 3,000 Kommunalbestyrelsesmedlemmer i 700 Kommuner, Partiets Medlemsantal er ca. 70,000. Efter Fagforbundenes Dagblads Regnskabsberetning steg dets Oplag sidste Aar fra 37,300 til 45,500 Expl. dog blev deraf daglig 13—15,000 Expl. tilovers. Af Abonnenter havde Bladet i Begyndelsen af Aaret 1,230 ved Aarets Slutning 2,384. Bladet har for Tiden et maanedligt Underskud paa kun 8000 Fr. (mod 12,170 Aaret før), som bliver dækket gennem frivilligt Bidrag. Saaledes betaler Byggearbejdernes og andre Fagforeninger hver Maaned 1550 Fr. til Bladets Opretholdelse. Om Pariser-Arbejdernes Bolignød kan man gøre sig et lille Begreb, naar man gennem Boligstatistiken fastslaar at kun 2,421 Boliger af 741,870 (indtil 500 Fr. Aarsleje) var ubeboede i Slutningen af December 1912. I 17 Arondissement var f. Eks. af 32,104 saadanne Boliger kun 72 til Leje. Under saadanne Omstændigheder er Husejerne naturligt eneraadende.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 43 ✻ KØBENHAVN DEN 19. APRIL 1913 ✻ 9. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Malerne Landet over. Murarbejdsmændene i København og Provinserne. Skræderforbundets Leveringspriskurant for Uniformer. Træindustriarbejdernes Ulykkesforsikring. Træindustriarbejderne paa Cementfabrikerne). Den faste Voldgiftsret. Lock-outen i Malerfaget i Tyskland. Polakkerne.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation.

Malerne Landet over.

Murarbejdsmændene i Provinserne.

I forrige Nr. af »Arbejderen« gengav vi Arbejdsgiverforeningens første Lock-outvarsel, der tillige indbød til Forhandling om Forholdene i Malerfaget og for Murarbejdsmændene i Provinserne og De samvirkende Fagforbunds Svar paa Forslaget om ny Forhandling. Dette Svar gik ud paa, at uden Forligsmandens Medvirken var Udsigten til en Ordning ganske minimal, og at man fra Fagforbundenes Side mente, at Forhandlinger kun burde genoptages paa Forligsmandens Initiativ.

Arbejdsgiverne sendte Dagen efter De samvirkende Fagforbund nedenstaaende Skrivelse, der skulde forklare Grundene til, at man var gaaet uden om Forligsinstitutionen.

10. April 1913.

»Vi har modtaget Deres ærede Skrivelse af G. D. og tillader os overfor Skrivelsens sidste Stykke at udtale, at vi maatte antage, at Forligsmandens Stilling vilde være den samme her som efter Forkastelsen af Mæglingsforslaget i Svovlsyrekonflikten, at han ikke vilde stille noget nyt Mæglingsforslag, efter vor Opfattelse fordi han betragtede Sagen som afsluttet, saaledes at der ikke for ham forelaa Mulighed for at tage den op til ny Mægling.

Ud fra dette Synspunkt har vi været af den Formening, at naar nye Forhandlinger om Maler- og Murarbejdsmandskonflikterne skulde optages, maatte det ske paa Foranledning af Parterne selv, ligesom det er sket tidligere efter Forkastelsen af Forligsmandens Mæglingsforslag.

P. F. V.
S. C. Hauberg.
Hjalmar V. Elmquist«

Der blev dog ikke mere Anledning til at korrespondere om, hvorvidt og paa hvilken Maade Forhandlingerne skulde genoptages, thi den 11. April sendte Forligsmanden Hovedorganisationerne følgende Indbydelse:

»I Henhold til den Forligsmanden ved Lov Nr. 82 af 12. April 1910 givne Bemyndigelse, skal man i Anledning af den varslede Louk-out i Byggefagene anmode de ærede Fagforbund om at sende Repræsentanter til en Forhandling, der vil finde Sted i Kristiansgade 2, Lørdag den 12 d. Md. Kl. 2. Da man forudsætter, at dette første Møde væsentlig vil blive af orienterende Karakter, henstiller man, at Repræsentationen indskrænkes til 4 for hver Hovedorganisation.«

Følgende gav Møde. For Arbejdsgiverforeningen: d'Hrr. *Hauberg*, *Weitemeyer*, *Langkjær* og *Ejnar Jørgensen* og for De samvirkende Fagforbund d'Hrr. *Carl F. Madsen*, *E. Svendsen*, *Rud. Poulsen* og *Lyngsie*.

Efter Mødet udsendtes følgende officielle Meddelelse:

»Mødet hos Forligsmanden i Dag endte med, at denne opfordrede Parterne til at genoptage nye Forhandlinger i de løbende Konflikter. I Overensstemmelse hermed vil Malerkonflikten komme til Behandling Tirsdag Kl. 1 og Murarbejdsmandskonflikten Onsdag Kl. 1, medens Priskurantforhandlingerne i Murarbejdsmandsfaget i de 5 Byer, hvor der for Tiden er Strejke, optages snarest muligt.«

Michael Koefoed.

og i Henhold til Aftale paa Mødet afsendte Arbejdsgiverforeningen samme Dags Aften nedenstaaende Fortegnelse over de Punkter, hvor-

om Forhandling ønskedes optaget for Malerfagets Vedkommende.

I. *Malerfaget i Kjøbenhavn:*
1. Den almindelige Arbejdstid.
2. Arbejdstiden ved Arbejde i Butiks-, Kontor- og Restaurationslokaler, Kliniker og Lager- og Arbejdslokaler.
3. Betaling for Overarbejde fra Kl. 5—8.
4. Den fælles Formand.
5. Hvornaar en Arbejder, der staar i Akkord, kan forlade Arbejdet.
6. Om Udbetaling skal ske paa Arbejdspladserne.
7. Landpengespørgsmaalet.
8. Anvendelsen af Lærlinge.
9. Overenskomstens Udløbstid.
10. Garantispørgsmaalet.
11. Endelig ønsker Arbejdsgiverne de Ændringer, hvorom der ved Forhandlingerne i Arbejdsgiverforeningen opnaaedes Enighed, optagne i Overenskomsten (se Dokumentet af 25. Marts).
12. Hvad Priskuranten angaar, ønskes der optaget Forhandlinger om a) Vinduesspørgsmaalet, b) Spørgsmaalet om nyt Træværk med tilhørende obligatorisk Spartling, c) forandret Maalberegning paa Lister, d) ny Beregning af Butikslokaler, e) Stuk- og Mosfarvelofter og f) Fletværk.
13. Møbel-, Vognmaler- og Jernbaneprislisterne.

II. *Malerfaget i Provinserne:*
1. Minimallønspørgsmaalet.
2. Spørgsmaalet om Betalingen for Arbejdet paa visse Helligdage.
3. Landpengespørgsmaalet.
4. Spørgsmaalet om tvungen Akkord ved Skibsarbejde.
5. Spørgsmaalet om, hvilken Prisliste der skal gælde, naar Bygningsarbejde udføres i Akkord.
6. Ulykkesforsikringsspørgsmaalet.
7. Udløbstiden.
8. Endelig ønsker Arbejdsgiverne de Ændringer, hvorom der ved Forhandlingerne i Arbejdsgiverforeningen opnaaedes Enighed, optagne i Overenskomsten (se Dokumentet af 18. Marts).

Fortegnelsen betød i Virkeligheden Forlangendet om fuldstændig Nybehandling af alle betydende Afsnit i Overenskomsterne, selv om saadanne, hvorom der tidligere var opnaaet fuld Enighed.

Efter Forligsmandens Henstilling samledes man saa til et Fællesmøde den 15. April og efter et kort Plenarmøde, hvori Arbejdsgiverne nærmere havde motiveret den Stilling de havde til de forskellige Punkter, tog et Udvalg paa 3 Repræsentanter for hver af Malerfagets Organisationer og 1 Repræsentant for hver af Hovedorganisationerne fat paa Detailbehandlingen af de københavnske Forhold.

Senere fik Malernes Provinsforhold en Gennemgang og endelig var Murarbejdsmands-Overenskomsten Genstand for en Prøvelse.

Der opnaaedes dog ikke Enighed om Spørgsmaalene, og da dette meddeltes Forligsmanden om Aftenen den 16. April, konfererede han Dagen efter med de forskellige Parter hver for sig for at faa fuld Klarhed over de resterende Divergenser.

Herefter blev Parterne indbudte til en Fællesforhandling til Lørdag den 19. April, hvor Forligsmanden vil søge at *mægle.*

Skræderforbundets Leveringsprisku-rant for Uniformer. Efter at Forbundet havde opsagt denne Priskurant overfor *Skræderlavet* i København og *Centralforeningen i Provinserne* forhandledes der om en ny, og der opnaaedes fra 5 til 25 % Forhøjelse (gennemsnitlig 8 %).

Overenskomsten gælder til 1. April 1916.

Træindustriarbejdernes Ulykkesforsikring. Ved et Fællesmøde den 10. April mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Træindustriarbejderforbundet, De samvirkende Maskinsnedkerier og Savværker, Foreningen af Provinssavværker i Østifterne og Foreningen af Savværker og Høvlerier i Jylland opnaaedes der en Ordning vedrørende Arbejdernes Ulykkesforsikring hos de Arbejdsgivere, der er Medlemmer af de tre sidstnævnte Organisationer.

Ved Afslutningen af Konflikterne i Foraaret 1911 indførtes i Forligsforslaget en Protokoltilførsel for Træindustriens Vedkommende, hvorefter Arbejdsgiverne sikrer deres Arbejdere i et anerkendt Selskab eller paa anden Maade, som Fagforeningen finder betryggende.

Spørgsmaalet var herefter, *hvilken* Sikkerhed, der her skulde være Tale om.

Ved Mødet den 10. enedes man da om følgende:

»Bestyrelserne for de tre ovennævnte

Arbejdsgiverorganisationer lover paa førstkommende Generalforsamlinger, der afholdes inden 15. Maj i Aar, at forelægge Forslag om, at Ulykkesforsikring bliver obligatorisk for Foreningernes Medlemmer, og at det overdrages Foreningernes Kontor at føre Kontrol med de løbende Forsikringers Vedligeholdelse, samt at meddele Forbundet, naar en Forsikring er traadt ud af Kraft paa Grund af manglende Præmiebetaling.«

Træindustriarbejderne paa Cementfabrikerne. Ved et Fællesmøde den 10. April mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Træindustriarbejderforbundet og Foreningen af danske Cementfabriker enedes man om, at Træindustriarbejderforbundets Medlemmer, som beskæftiges ved Bødkerarbejde paa Cementfabrikerne, skal have samme Vilkaar som Bødkerforbundets Medlemmer har opnaaet hos Cementfabrikerne med Hensyn til Arbejdstid, Tillæg for Over-, Nat-, Søn- og Helligdags- og Natholdsarbejde, Ventetid, Akkorder og Akkordpriser, Værktøj, Regler for Behandling af faglig Strid og Overenskomstens Varighed.

Den faste Voldgiftsret.

Arbejdsmandsstrejken paa Københavns Flydedok.

Sag Nr. 96.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 9. April 1913 i Sag Nr. 96: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa egne og paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og 87 Arbejdsmænds Vegne.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Aktieselskabet Københavns Flydedok og Skibsværfts Vegne søger De samvirkende Fagforbund paa egne Vegne samt paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og nedennævnte 87 Arbejdsmænds Vegne til Betaling af Bod for en af Arbejdsmændene paa nævnte Skibsværft i Strid med den gældende Overenkomst foretaget fra den 6. til den 15. f. M. vedvarende Arbejdsstandsning.

Anledning til Arbejdsstandsningen var, at en Dokmester anmodede Arbejdsmand Sørensen, der var Arbejdsmændenes »Tillidsmand,« om at overskære en Tømmerstok af et gammelt Bolværk til Brug som Rulle ved Transporten af en Stiver, hvormed nogle Arbejdsmænd var beskæftigede. Sørensen nægtede at udføre Arbejdet, fordi det efter hans Mening var Skibstømrerarbejde, og da han overfor Dokmesteren fastholdt dette Standpunkt, afskedigede denne ham.

Til Bedømmelse af denne Konflikt bemærkes, at Arbejdsmændene til Stadighed paa Flydedokken har været anvendt til i hvert Fald at afskære den ubrugelige Del af gammelt Tømmer, *at* der i nærværende Tilfælde ikke var Tale om nogen Tildannen af Stokken, noget nøjagtigt Skæresnit eller anden sagkyndig Behandling af Træet, *at* den brugelige Del af Stokken, som anført, skulde anvendes til det Arbejdsmandsarbejde, man netop var i Lag med, *at* saadan Overskæren ved Hjælp af Arbejdsmænd efter Sagens Oplysninger maa antages at være foregaaet ved tidligere Lejligheder, og *at* der i det hele intet af Betydning er oplyst for Retten, der kunde tale imod, at et saadant tilfældigt forefaldende Oversavningsarbejde, som enhver voksen Person kan foretage, og som ikke er et Led i en videre Tildannen af Træet, skulde være Arbejdsmandsarbejde. Navnlig er det intet sikkert Argument herimod, at der i Skibstømrernes Priskurant er Tarif for Overskæring af Tømmer.

Her er altsaa ikke Tale om et Tilfælde, hvor man har forlangt af en Arbejdsmand Arbejde der, *aabenbart* og *utvivlsomt* tilhørte et andet Fag. I det højeste kan det siges, at der var *Tvivl* om, hvor Arbejdet henhørte, og efter Reglerne for faglig Strid *skulde* saadan Tvivl løses ad fredelig Vej (Mægling, eventuelt Voldgift) *uden Arbejdsstandsning.*

Spørgsmaalet bliver da, hvilken af Parterne det kan bebrejdes, at Krigens Vej blev valgt i Stedet for Voldgiftsvejen. De Indklagede har i saa Henseende hævdet, at Skylden var hos Aktieselskabet, der søgte at sætte sit Synspunkt igennem ved Afskedigelsen af Sørensen.

Saafremt Aktieselskabet var tyet til kollektiv Arbejdsstandsning — Lockout — for at fremtvinge Arbejdets Udførelse ved Arbejdsmænd, vilde *Aktieselskabet* have gjort Brud paa den nævnte Overenskomsts Regel. Afskedigelse af den enkelte Arbejder er derimod paa samme Maade som den enkelte Arbejders Tagen-Afsked i Følge Overenkomsten en fri Sag, og saafremt Arbejderne maatte have Ret i, at Sørensens Stilling som Tillidsmand i Følge Overenskomsten beskyttede ham mod Afsked, er der ved hans Afskedigelse i hvert Fald kun sket en Ulovlighed af den Slags, som ikke maatte imødegaas ved Arbejdsstandning, men som skulde være imødegaaet ved Organisationens Paatale gennem Regler for faglig Strid, hvilke Regler giver en udstrakt Mulighed for at opnaa Tillidsmandens Genindsættelse, *endog selv om han i saa Henseende ikke maatte findes at have nogen egentlig Ret dertil* (sé herom nedenfor).

Men i Stedet for at gaa den af Overenskomsten saaledes foreskrevne Vej, har *Arbejderne* foretrukket at bibringe den paagældende Virksomhed Tabet ved en 8 Dages Arbejdsstandsning uden Hensyn til, at de dem i Overenskomsterne tilsagte Rettigheder er tilsikrede dem mod at *de forpligter sig til at overholde blandt andet Reglerne for faglig Strid*, og uden Hensyn til, at Strejkens Vej — netop fordi den er ulovlig — er den Vej, der giver mindst Udsigt til og *ogsaa bør give mindst Udsigt til* at opnaa det tilsigtede Maal.

Til Belysning heraf skal bemærkes, at Sørensens Genantagelse, som ikke blev opnaaet ved Strejken, efter al Sandsynlighed netop vilde være opnaaet ad faglig-retlig Vej, hvad enten den faglig-retlige Afgørelse af Grænsen mellem Arbejdsmands- og Tømrer-Arbejde var gaaet Aktieselskabet imod eller med. Hvis Afgørelsen gav Sørensen Medhold i hans Opfattelse af Grænseforholdet, maa det anses som sikkert, at Tillidsmanden var bleven geninsat, og hvis Afgørelsen omvendt gav Direktørens Opfattelse af Grænseforholdet Medhold, maa det efter hele Direktørens Holdning under Konflikten antages, at han dermed vilde have været tilfreds og ikke i og for sig havde noget Ønske om Sørensens Fjernelse fra Værftet som Arbejder.

Det maa statueres, at enhver af de nedennævnte Arbejdsmænd har handlet ulovligt ved at deltage i den nævnte Arbejdsstandsning, en Arbejdsstandsning af ret ondartet Art, i det slige Arbejdsstandsninger ikke blot er ulovlige, men tillige hensigtsløse og skadelige for Arbejdernes egne Interesser og vel egnede til for Arbejderorganisationerne at vanskelig gøre Arbejdet med at fremskaffe saa gunstige og betryggende Vilkaar for Arbejderne som mulig i Overenskomsterne.

Hvad Tiltalen mod *Arbejdsmandsforbundet* angaar, maa det vel anses godtgjort, at Forbundet ikke blot ikke har støttet eller godkendt Strejken, men at det ogaa overfor Strejken er optraadt fraraadende og misbilligende. Men Forbundet skønnes dog ikke at have udvist en saadan energisk Optræden for at hindre og begrænse den overenskomststridige Arbejdsstandsning, som maa paahvile den Organisation, der har sluttet Overenskomsten. Uagtet i hvert Fald et Bestyrelsesmedlem fra Forbundets Afdeling for Værftsarbejdere var tilstede i den Restauration, hvor Arbejdsnedlæggelsen den 6. Marts blev besluttet, og hvor han — som det maa antages — udtalte sig imod Strejkebeslutningen, fik Forbundet ikke Meddelelse om Beslutningen fra denne, der til en vis Grad maatte anses som repræsenterende Forbundet paa Stedet. Den første Meddelelse fik de fra Arbejdsgiverne, da Strejken var iværksat;

og uagtet Arbejderne under Strejken holdt Møde hver Dag paa samme Sted, kom et Medlem af Forbundsbestyrelsen først til Møde med dem den 10. Marts, og fra det Øjeblik mødte intet Bestyrelsesmedlem til Møderne, før Arbejdsstandsningen ved Forhandling mellem Centralmyndighederne bragtes til Ophør. Til Undskyldning for Bestyrelsens Passivitet kan ikke anføres, at Arbejderne under den staaende Strid hele Tiden »selv forhandlede med Direktøren,« thi at Arbejderne »forhandlede« med Direktøren vil jo blot sige, at de overfor Direktøren *overenskomststridigt* vægrede sig ved at genoptage Arbejdet uden Betingelser.

Ligesom de paagældende Arbejdere synes paa Forhaand at have savnet behørig Instruktion om, hvilke Retsmidler til deres Beskyttelse de har i Regler for faglig Strid — i hvilken Henseende Organisationen findes at maatte have Ansvar, — og ligesom den samme Mangel paa behørig Instruktion synes at have været tilstede hos Afdelingsbestyrelsens Medlemmer, der ikke straks foranledigede Forbundet til at gribe ind, saaledes ses det heller ikke, at Organisationen i nævnte Tilfælde ved Siden af Fraraaden og Misbilligelse har foretaget noget positivt Skridt til at fremtvinge Reglernes Overholdelse enten ved organisatoriske Magtmidler eller ved offentlig at erklære Arbejdstilgang til Værftet for tilladt.

Iøvrigt bemærkes, at Parterne ikke i deres Procedure har drøftet Spørgsmaalet om, hvilken Betydning Reglen i Loven af 12. April 1910 § 5, Punkt 4 Stk. 2 i Slutningen har for nærværende Sag, og at det som Sagen foreligger, ikke er nødvendigt for Retten at komme ind paa en Afgørelse heraf.

Derimod ses *De samvirkende Fagforbund* ikke som af Klagerne forment, at have paadraget sig noget Ansvar i nærværende Sag. —

Hvad det Klagerne ved Arbejdsstandsningen bibragte Tab angaar, har disse ved Fremlæggelse af en specificeret Opgørelse beregnet Aktieselskabets direkte Tab til 3418 Kr. 90 Øre foruden det indirekte Tab i Kundekredsen, der altid lides af et Skibsværft, der erfares at være Arnested for uforudsete, uvarslede Arbejdsstandsninger. De indklagede har dog bestridt Opgørelsens Rigtighed, og Retten tør ikke paa det forelagte Bevismateriale uden videre lægge Opgørelsen til Grund. At imidlertid et fuldt optaget Skibsværft maa lide et endog meget betydeligt Tab, naar et saa stort Antal Arbejdere, som der her er Tale om, paa én Gang forlader Arbejdet, maa anses for utvivlsomt. Men hele det lidte Tab findes dog ikke at burde ikendes de Indklagede fuldt ud som Bod.

Som et formildende, om end ikke undskyldende Moment maa der nemlig navnlig tages Hensyn til det uheldige i en Forretningsgang paa Flydedokken som den, at en Tillidsmand dér kan afskediges uden forud indhentet Samtykke af Værftets Direktør. Hverken denne almindelige Forretningsgang eller den Ilfærdighed, hvormed Afskedigelsen foregik, skønnes stemmende med den Varsomhed, som Overenskomsten paabyder overfor Tillidsmandsinstitutionen.

Heller ikke kan der ses bort fra den naturlige Bitterhed, der i det givne Øjeblik sikkert har behersket Arbejdernes Sind ved Tanken om det Lockoutvarsel, som Arbejdsgiverne i en, Arbejdsmændene uvedkommende, Konflikt nogen Tid i Forvejen havde udstedt mod dem og som vilde have medført deres kollektive Afskedigelse d. 18. (skal være d. 8. *Redaktionens Anm.*) s. M., saafremt hin Konflikt ikke, netop paa den Tid, da den heromhandlede Arbejdsstandsning begyndte, var bleven bilagt.

Endeligt er det ogsaa troligt, at Skibstømrerstrejken, der hævedes den 6. Marts, havde efterladt en noget overdreven Ængstelse hos Arbejdsmændene lige overfor Afgrænsningen til dette Fag.

Efter Sagens samtlige Omstændig-

heder findes der til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Aktieselskabet Københavns Flydedok og Skibsværfts Vegne som Bod at burde udredes af Dansk Arbejdsmandsforbund 870 Kr. solidarisk med de nedennævnte Arbejdsmænd, dog saaledes, at det solidariske Ansvar for hver af Arbejdsmændene begrænses til ialt 10 Kr.

Sagens Omkostninger findes de Indklagede at burde betale med 200 Kr.

Kendelse.

Til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Aktieselskabet Københavns Flydedok og Skibsværfts Vegne betales af Dansk Arbejdsmandsforbund 870 Kr., solidarisk med de nedennævnte Arbejdsmænd, nemlig Arbejdsmand Værftsnummer 901 Christian Rasmussen, Nr. 902 Jens Petersen, Nr. 903 Christian Albrechtsen, Nr. 904 Hans Christian Rasmussen, Nr. 905 Aug. Heinrich Chr. Knapp, Nr. 906 Christian Sigurdsson, Nr. 908 Niels Hansen Nielsen, Nr. 909 Jens Chr. Julian Brauer, Nr. 911 Johan Charles Røpke, Nr. 912 Martin Vald. Hartmann Hansen, Nr. 913 Ole Jespersen, Nr. 914 Carl Valdemar Knudsen, Nr. 916 Niels Peter Christensen, Nr. 917 Harald Ingolf Hjalmar Engelmann, Nr. 918 Johan Julius Bruun, Nr. 919 Carl Georg Oluf Petersen, Nr. 920 Henrik Otto Halmros, Nr. 921 Hjalmar Chr. Johnsen, Nr. 923 Rasmus Johannes Christoffersen, Nr. 924 Peter Chr. Petersen, Nr. 925 Johan Frederik Andersen, Nr. 926 Hans Jørgen Sørensen, Nr. 927 Andreas Peter Brigsted, Nr. 929 Niels Peter Andersen Mortensen, Nr. 930 Hans Peter Sophus Larsen, Nr. 931 Vilhelm Jørgen Edward Damm, Nr. 932 Emanuel Johannes Petersen, Nr. 933 Carl Viggo Larsen, Nr. 934 Carl Christian Ibsen, Nr. 935 Johan Aagaard, Nr. 936 Hans Chr. Christoffersen, Nr. 937 Karl Oscar Ludvig Oberender, Nr. 939 Niels Peter Hansen, Nr. 940 Hans Charles Hansen, Nr. 941 Frederik Jespersen, Nr. 942 Hans Vilhelm Christiansen, Nr. 943 Jens Lauritz Jensen, Nr. 944 Frederik Johs. Emil Nielsen, Nr. 946 Aug. Ottilius Cordelius Emil Christensen, Nr. 947 Charles Peter Ellenius Thomsen, Nr. 948 Carl Peter Svendsen, Nr. 949 Chr. Peter Marius Rind, Nr. 950 Carl Chr. Oluf Olsen, Nr. 951 Niels Peter Jørgensen Frost, Nr. 952 Niels Marinus Petersen, Nr. 953 Axel Robert Biener, Nr. 954 Anders Peter Rasmussen, Nr. 955 Jørgen Chr. Olsen, Nr. 956 Jørgen Chr Nielsen-Petersen, Nr. 957 Vilh. Alf. Chr. Bruun, Nr. 959 Anders Christensen, Nr. 960 Georg Just Aagaard, Nr. 961 Anders Herman Julius Larsen, Nr. 962 Carl Johannes Ewald Olsen, Nr. 964 Carl Marius Christensen, Nr. 965 Jørgen Chr. Hansen, Nr. 967 Niels Svendsen, Nr. 968 Edmund Jensen, Nr. 969 Viggo Albert Emil Nielsen, Nr. 970 Lauritz Ivar Josefsen, Nr. 971 August Haakanson, Nr. 972 Carl Vald. Poulsen, Nr. 973 Martinius Heinrich Nimb, Nr. 974 Jens Alfred Oscar Papp, Nr. 975 Christian Villadsen, Nr. 976 Anders Poul Andersen, Nr. 977 Adolf Hansen, Nr. 978 Alfr. Martin Morten Andersen, Nr. 979 Hjalmar Gotfred Oscar Vilhelmsen, Nr. 980 Anders Peter Nielsen, Nr. 981 Vilh. Andreas Sandersen, Nr. 982 Jens Peter Jensen, Nr. 983 Rasmus Peter Hansen, Nr. 984 Oluf Anthon Philip Jensen, Nr. 985 Peter Petersen Schou, Nr. 986 Axel Truelsen, Nr. 988 Emil Alfred Hansen, Nr. 989 Anders Lauritz Jeppesen, Nr. 990 Chr. Einar Balthazar Højer, Nr. 992 Anders Jørgen Nyhus, Nr. 993 Johan Berk, Nr. 994 Ernst Aug. Vald. Schottmann, Nr. 995 Povl Chr. Møller, Nr. 996 Albert Chr. Nielsen, Nr. 1022 Emil Johannes Larsen, Nr. 910 Christian Vilhelm Hoff og Nr. 963 Hans Chr. Rasmussen, — dog saaledes, at det solidariske Ansvar for hver af Arbejdsmændene begrænses til ialt 10 Kr.

Saa betaler de Indklagede og Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Lock-outen i Malerfaget i Tyskland.

Den fjerde Uge af Malermestrenes Lock-out er ogsaa forløbet ugunstigt for Arbejdsgiverne.

Fra Malerforbundet blev der den 5. April opgivet at være 13,406 Udelukkede, heri indbefattet Arbejdsløse og Strejkende, mod 14,905 den 29. Marts, altsaa en Tilbagegang paa 1499 i Løbet af en Uge.

Med Hensyn til Afslutning af Særoverenskomster er der gjort store Fremskridt i Lock-outens fjerde Uge, og disse Overenskomster indeholder i mange Tilfælde Priser, som er højere end i det af Arbejdsgiverforbundet forkastede Mæglingsforslag. Allerede den 5. April arbejdede 13,488 Malersvende i 2299 Virksomheder efter nye Arbejdsbetingelser. Af disse arbejder 2235 i Berlin, 175 i Danzig, 168 i Stettin, 143 i Spandau, 1120 i Frankfurt a/ M., 450 i Wiesbaden, 180 i Darmstadt, 120 i Lübeck, 900 i Leipzig, 260 i Stuttgart, 150 i Karlsruhe, 160 i Mannheim, 700 i München, 420 i Nürnherg o. s. v. I disse Byer er indbefattet mange store Firmaer og talrige af Arbejdsgiverforbundets Medlemmer. I denne de gode Konjunkturers Tid indgaaes stadig nye Overenskomster.

Af særlig Betydning er den nu afsluttede Overenskomst med det tyske Dekorationsmaler-Forbund, der hovedsagelig kun optager store Firmaer som Medlemmer. Overenskomsten er gældende for følgende Byer:

Augsburg, Reichenhall, Berlin, Bremen, Breslau, Charlottenburg, Cöln, Coblenz, Crefeld, Düsseldorf, Dresden, Elberfeld, Eisenach, Frankfurt a. M., Freiburg i. B., Graudenz, Hamburg, Hannover, Heidelberg, Heilbronn, Karlsruhe, Leipzig, Lübeck, Magdeburg, Mannheim, München, Nürnberg, Offenbach, a. M., Stuttgart, Wiesbaden, Dortmund og Altenburg.

I 15 af disse Byer er Lønnen blevet højere end den i Mæglingsforslaget fremsatte.

Indgaaelsen af Overenskomsten med Dekorationsmalerbundet har tillige en overenskomstmæssig større Betydning, fordi de Bestemmelser, som de hidtidige Parter var enedes om, at Overenskomster med andre Forbund skulde afsluttes paa Basis af Landstarifen, nu paa Grund af den udbrudte Kamp ikke behøver at iagttages ved den nævnte Overskomsts Indgaaelse. Dette er naturligvis højst ubehageligt for Arbejdsgiverforbundet, der troede at kunne sætte denne formastelige Modstanderorganisation til Vægs.

Som allerede tidligere meddelt var der efter Arbejdsgiverforeningens Henvendelse til Statssekretær Delbrück af denne fastsat nyt Mæglingsmøde den 8. April. Man forudsaa, at det af Arbejdsgiverne fremsatte Udfald mod de upartiske Mæglingsmænd vilde blive berørt her. Men de Upartiske forsvarede sig paa det kraftigste mod de mod dem rettede Beskyldninger for ikke at have varetaget Arbejdsgivernes Interesser ligesaa meget som Arbejdernes og forlangte, at Bestyrelsen for Arbejdsgiverforbundet skulde afgive en utvetydig Erklæring som Betingelse for deres videre Medvirken. Samtidig nægtede de at modtage nogensomhelst Begrundelse af, hvorfor man i Arbejdsgiverkredse formentlig ikke mere havde den tidligere Tiltro til deres Upartiskhed. Hertil erklærede Arbejdsgiverforbundets Bestyrelse, at dets Medlemmer nu som før havde den fulde Fortrolighed til de Upartiske. Arbejdernes Repræsentanter udtalte til denne Erklæring, at de betragtede Arbejdsgiverforbundets Udfald som ganske umotiveret og som Forsøg paa at øve et Pres paa de Upartiske for at faa disse til at imødekomme Arbejdsgivernes Ønsker, fremfor Svendenes.

Til selve Sagen stillede Arbejdgiverne ti Ændringsforslag bl. a., at Organisationen skal hæfte for finansielle Forhold, Kautionsspørgsmaal, Frafald af Krav efter 10 Dages Forløb, at de ny Bestemmelser om at vaage over Tarifens Overholdelse skal udgaa, Afskaffelse af Bestemmelserne om paritetisk Arbejdsanvisning og at Overenskomsten skal have samme Udløbstermin, som Byggefagenes andre Overenskomster. Arbejdernes Repræsentanter erklærede hertil, at de ikke kunde gaa med til en Revision af det for Størstedelen ved gensidig Overenskomst fremkomne Tarif-Skema; thi dette danner i sin nuvæ-

rende Affattelse et Hele og indeholder ingen Forringelse for Arbejdsgiverne. De maatte da ellers ligeledes indbringe de Ændringsforslag, som de har faaet forkastet, men dette vilde betyde en Genoptagelse af de Forhandlinger, som man allerede har ført i ugevis. Til Slut erklærede Parterne sig villige til at lade et Udvalg forsøge at udrede de forhaandenværende Misforstaaelser eller Uklarheder under Opretholdelse af det Mønster, efter hvilke Tarifforhandlingerne har været ført.

Forhandlingerne blev afbrudt den 9. April, efter at Parterne var blevet enige om enkelte Forklaringer til Tarif-Skemaet, særlig om Bestemmelserne vedrørende paritetisk Arbejdsanvisning, om Spørgsmaalet angaaende almindelig eller overenskomstmæssig Lønforhøjelse og andet. Man skiltes fordi Arbejdsgiverne tilbød 3 Pfg. for hele den 3-aarige Overenskomstvarighed, altsaa et Tilbud, som var under det, Mæglingsforslaget bød. Dette forkastede Svendene naturligvis, men fastslog dog, at de for en Del af Lønomraadet kunde akceptere Mæglingsforslaget, hvorimod de for en anden Del maatte forlange mere, end hvad Mæglingsforslaget bød, efter at Situationen paa Grund af Lock-outen var blevet væsentlig forandret, og fordi der nu var afsluttet talrige baade enkelte og kollektive Lønoverenskomster til bedre Betingelser end dem, der fremsattes i Mæglingsforslaget.

Polakkerne.

Polakkerne er i de senere Aar bleven en aarlig tilbagevendende Kendsgerning og i den danske Stat har de et særligt Afsnit om Statistik. Den danske Stat har ogsaa maattet paabegynde en særlig Lovgivning for polske Arbejdere, og det er da ogsaa paa Tide, at vi tager Sagen op.

Da den nye Polaklov (Lov om Anvendelse af udenlandske Arbejdere) er traadt i Kraft den 1. Januar 1913, har vi, efter Samraad med den faglige Centralisation i Tyskland, benyttet denne Anledning som Udgangspunkt for Agitationen blandt polske Landarbejdere i Danmark.

Vi vil om kort Tid udsende et Opraab, trykt i Polakkernes eget Sprog, og her fortælle dem hvad Polakkerne i Danmark efter Loven kan kræve og hvilke Rettigheder de har — alt kortfattet og let overskueligt.

Som man vil vide, kan kun ca. Halvdelen af Polakkerne læse, og en Henvendelse til disse Arbejdere maa derfor have en særlig Karakter, saaledes at de læsekyndige Arbejdere nemt kan vejlede deres Kammerater. Vort Opraab skal bl. a. af den Grund tage særlig Sigte paa at gengive Lovens *Hovedtræk*. Opraabet skal uddeles overalt her i Landet, hvor polske Arbejdere kommer, baade paa Herregaarde og i Polakkasserner, paa Banegaarde og ved Havneudskibningsstederne. Fordelingen af Opraabene vil blive foretaget ved Hjælp af de lokale Fællesorganisationer, og den altid beredvillige socialdemokratiske Presse, har lovet os Assistance, naar forurettede polske Arbejdere søger Bistand og Raad indenfor vore Blades Omraade.

Fra alle Sider vil hjælpsomme Hænder og lyttende Øren være parate.

Foruden de polske Opraab vil samme Opraab foreligge paa Dansk i et begrænset Antal, til Vejledning for vore Fællesorganisationer.

Vi kan tilføje, at den her skitserede Agitation vil blive forstærket ved Bistand af én eller to polsk-talende Partifæller; dette vil dog først ske henimod *Polak-Sæsonens* Slutning. Det har nemlig vist sig, at Polakkerne netop paa dette Tidspunkt er udsatte for at blive bedragne for en Del af deres Overskud. Der er mange samvittighedsløse Arbejdsgivere, der ved Afregningen gør saa mange Ophævelser og andet Hokuspokus, at Arbejderne hellere nøjes med en mindre Afregning end de tilkommer, blot de saa kan rejse straks.

— Om kort Tid vil vore Fællesorganisationer og vore Blade tage fat paa dette omfattende agitatoriske og praktiske Arbejde.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 43 ❋ KØBENHAVN DEN 26. APRIL 1913 ❋ 9. AARGANG

Carl Gran er død.

Midt under Forhandlingerne paa Generalforsamlingen kom Sorgensbudskabet om Carl Grans Død.

Det lykkedes altsaa ikke Lægernes Kunst saalidt som Grans umaadelige Energi at fravriste Døden sit Bytte.

Den Indsats, Carl Gran selv gjorde for at overvinde en grufuld Kræftsygdoms Følger, grænsede til det overnaturlige, og det er sikkert kun Lægerne, der fuldt ud kan vurdere den enestaaende fysiske Kraftudfoldelse og Modstand mod Sygdom et Menneskelegeme her har ydet, men hans daglige Omgangskreds, som deltog i den faglige Bevægelses Arbejde sammen med ham i det sidste halve Aar, hvor han efter overstaaet Operation atter tog fat paa sin Gerning, bøjede sig i Beundring og Ærbødighed for den Viljestyrke, han under disse Forhold udviste for at komme helt til Kræfter, for at kunne tage fuldstændigt fat i Arbejdet igen, en Viljestyrke, der tog sin Næring fra hans uendelige Kærlighed til Arbejderbevægelsen.

Gran blev syg i August 1911. Sammen med Formanden for De samvirkende Fagforbund havde han deltaget i en faglig Konference i Budapest og paa Hjemvejen fik han et Sygdomsanfald, der nødvendiggjorde Rejsens Afbrydelse. Efter et Døgns Ophold i Byen *Zsolna* paa Grænsen af Østrig og Ungarn fortsattes Rejsen dog, og nogle Dage efter var Gran saa stærk, at han efter Løfte kunde tale ved et stort Møde for skandinaviske Arbejdere i Berlin.

Da han kom hjem til København fik han et nyt Anfald, og efter alt hvad der senere blev konstateret var det altsaa en Kræftsvulst, der foranledigede disse Anfald, hver Gang den sprængtes og udviklede sig.

De Læger, som til en Begyndelse behandlede ham, stillede Overanstrængelse og Nervøsitet som Diagnose for Sygdommen, men da Anvendelse af alle Midler herimod var virkningsløse, og da han en Aften blev overfaldet af et nyt voldsomt Besvimelsesanfald i sit Hjem, tilkaldtes tilfældigt en ung Læge, Dr. *S. Christens*, som gav sig til at studere Tilfældet og kom til det gyselige Resultat, at Kræftsygdommen havde valgt sig et Offer i den kloge, evnerige, og ualmindelig afholdte Arbejderrepræsentant.

Professorerne ved Kommunehospitalet i København anerkendte den unge Læges Resultater af Undersøgelsen, og da man handlede i Traad hermed og aabnede Hjærneskallen bekræftedes ikke alene den frygtelige Formodning, men det viste sig tillige, at der var en saadan Forbindelse mellem de syge og sunde Dele af Hjærnen, saa en Fjærnelse af Svulsten var umulig.

Herefter kom saa den store Kamp med Døden, som dog trods alt gik af med Sejren.

Da Dødsbudskabet naaede ud til De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling var Formanden ved Afslutningen af sin Indledningstale om Reorganisationsudvalgets Betænkning, og i det Øjeblik han sluttede af, traadte Dirigenten, *P. Christensen* frem paa Talerstolen og udtalte, idet Forsamlingen ved hans første Ord rejste sig op:

Det er et tungt Budskab, som det er blevet min Lod at meddele Forsamlingen. Fagforbundenes Sekretær *Carl Gran* er for en halv Time siden afgaaet ved Døden.

Vi kendte alle Carl Gran som den gode, pligttro Medarbejder, der kom til os i enhver Situation med et Smil paa Læben og den redeligste Vilje til at tage Del i Arbejdet. Selv efter at den haarde Sygdom havde ramt ham, har han ikke sparet sig. Nu er han død, og vi kan kun sige: Ære være hans Minde!

Kasserer *E. Svendsen* føjede et Par varmtfølte Mindeord til Dirigentens Tale og fik Generalforsamlingens Tilslutning til et Forslag om, at De samvirkende Fagforbund beviser Gran den sidste Ære ved at besørge hans Begravelse.

Derefter hævedes Mødet og efter Paalæg fra Generalforsamlingen afsendtes følgende Kondolencetelegram til Grans Enke.

Kære Fru Gran!

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling bevidner Dem vor dybeste Deltagelse i Anledning af Deres Ægtefælles, vor trofaste Kammerats Død.

Carl F. Madsen.

Carl Gran var født den 5. Marts 1872 og han blev saaledes kun 41 Aar gammel.

Han blev som ganske ung Svend Medlem af Bygningssnedkernes Fagforenings Bestyrelse og i 1898 Medlem af Snedkerforbundets Hovedbestyrelse. I 1901 blev han Forretningsfører for Forbundet og beklædte denne Post til 1909, da han valgtes som Sekretær for »De samvirkende Fagforbund«. Han var tillige Medlem af Arbejdsløshedsnævnet.

Gran efterlader sig Hustru og to ukonfirmerede Børn, der nu i halvandet Aar har levet i den pinligste Angst og Spænding. Tungest har Byrden hvilet paa Fru Gran, som for længe siden var blevet forberedt paa at Døden maatte blive Sygdommens Udgang, og som havde paataget sig det vanskelige Hværv at søge den frygtelige Sandhed skjult for sin Mand, en Opgave hun i sin Fortvivlelse har røgtet med heroisk Mod og et trøsterigt Smil paa Læben, naar hun talte med ham om Fremtidens Udsigter. Han selv troede derfor lykkeligvis lige til det sidste, at al Fare var overstaaet.

Carl Gran deltog i Repræsentantskabsmødets første Dag. Den paafølgende Nat fik han et Tilbagefald og efter halvandet Døgns Forløb udslukkedes vor trofaste, arbejdsomme Kammerats Livslys.

Ære hans Minde!

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for April 1913.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Maj 1913.

INDHOLD: Carl Grau er død. Arbejdsløsheds-Statistik. Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Andet Lock-out-Varsel. Vægterne paa Dansk Nattevagt. Karetmagerne paa Trævarefabrikerne i København. Rebslagerne i Esbjærg og Randers). Rettelse.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation.

Andet Lock-out-Varsel.

Forligsmandens Forsøg paa at mægle i Malerkonflikten og den provinsielle Murarbejdsmandskonflikt bristede. Efter at der var forhandlet fra Lørdag Middag til langt over Midnat stillede Arbejdsgiverne nemlig paany et Forslag, der var betydelig ringere end Forligsmandens Forslag af 1. April, som Forbundene tidligere havde vedtaget.

Mandag den 21. April udstedtes derpaa følgende andet Lock-outvarsel.

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Fortsættelse af vor Skrivelse af 9. ds. tillader jeg mig herved at meddele, at en kompetent Forsamling enstemmig har vedtaget, at der fra og med Tirsdag Morgen den 29. ds. iværksattes Arbejdsstandsning overfor

1) samtlige Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund, der er beskæftigede som Murarbejdsmænd hos Medlemmer af Dansk Arbejsgiver- og Mesterforening,
2) samtlige Medlemmer af Snedkerforbundet, der beskæftiges hos Medlemmer af Københavns Tømrerlav, Centralforeningen for Murer- og Tømrermestre i Jylland, Centralforeningen for Murer- og Tømrermestre i Østifterne, Snedkerlavets Bygningssnedkerafdeling, Centralforeningen af jyske Snedkermestre og Centralforeningen af Snedkermestre i Østifterne samt endvidere de af Snedkerforbundets Medlemmer, der paa Værkstedet eller udenfor dette beskæftiges ved Bygningsarbejde hos Medlemmer af Snedkerlavets Møbelsnedkerafdeling,
3) samtlige Medlemmer af Stukkatørernes Forbund, der beskæftiges hos Medlemmer af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening,
4) samtlige ved Bygningsarbejde hos Arbejdsgiverforeningens Medlemmer beskæftigede Medlemmer af Kobbersmedeforbundet,
5) samtlige hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen beskæftigede Medlemmer af Tapetopsætternes Fagforening,

alt forsaavidt der ikke forinden det nævnte Tidspunkt maatte være opnaaet en for Arbejdsgiverforeningen og dens Medlemmer tilfredsstillende Løsning af Konflikterne i Malerfaget og Murarbejdsmandsfaget i Provinserne, idet vi erklærer os villige til at gøre endnu et Forsøg paa ved Forhandling at opnaa Enighed om de tilbagestaaende Uoverensstemmelser, forsaavidt man fra det ærede Forretningsudvalgs Side maatte anse en saadan Forhandling for ønskelig.

P. F. V.
S. C. Hauberg.

Sophus Agerholm.

Efter at Forretningsudvalget Dagen derpaa havde holdt Møde, afsendtes følgende Svar:

Til Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

I Skrivelse af G. D. har det ærede Forretningsudvalg, efter at have meddelt Omfanget af den Lock-out, som agtes iværksat overfor Medlemmer af de samvirkende Fagforbund fra og med den 29. ds. om Morgenen, erklæret sig villig til at gøre endnu et Forsøg paa at opnaa Enighed om de tilbagestaaende Uoverensstemmelser i Malerfaget og Murarbejdsmandsfaget i Provinserne.

Vort Forretningsudvalg opfatter denne Bemærkning i det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse som en Tilkendegivelse af, at det ved Mødet den 19. ds. givne Tilbud ikke er at betragte som et Ultimatum, og forsaavidt vi har Ret i vor Opfattelse er vi villige til endnu en Gang at deltage i en Forhandling for at prøve, om det skulde være muligt at naa til et Resultat.

P. F V.
Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Den 23. April tilkendegav Arbejdsgiverforeningen, at De samvirkende Fagforbunds Opfattelse af Forholdene var rigtig, Arbejdsgivernes Forslag af 19. April var ikke noget Ultimatum.

Meddelelsen herom havde nedenstaaende Form:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Anledning af Deres ærede Skrivelse af G. D. tillader vi os herved at meddele, at vi formener, at Hovedorganisationerne, naar de overhovedet gaar til Forhandlinger, møder med fri Mandater, og vi gaar derfor ud fra, at De ligesom vi ved en kommende Forhandling ikke er bundet ved noget Ultimatum.

I Henhold til Deres Skrivelses øvrige Indhold forventer vi at høre nærmere fra

Dem om Tiden for et Mødes Afholdelse, idet vi bemærker, at det formentlig vilde være heldigt om dette kunde finde Sted allerede paa Lørdag.

S. Hauberg.

Sophus Agerholm.

Der afholdtes derefter et Møde til Lørdag den 26. April Kl. 4.

Vægterne paa Dansk Nattevagt, Den 8. April nogle Minuter før 12 henvendte et Udvalg for *Nattevægternes Fagforening* sig til Direktionen for *A/S. Dansk Nattevagt* i København og afleverede nedenstaaende Skrivelse til den tilstedeværende Funktionær, som lod den gaa videre til selve Direktøren.

Natvægternes Fagforening har paa en Dags Dato afholdt Generalforsamling enstemmig vedtaget at fordre et bestemt og for Medlemmerne tilfredsstillende Svar paa nedenstaaende og har vedtaget, at Arbejdet ved A/S. Dansk Nattevagt nedlægges øjeblikkelig, saafremt Svaret ikke foreligger senest Kl. 12.

1. Følgende Opsigelser tages tilbage, da Vægterne ikke kan anerkende det opgivne Grundlag for Afskedigelsen: 110, T. Grønbjerg. 4, Bundgaard. 36, Christensen.

2. Der ydes Vægter Nr. 1, E. Bentin fuld Oprejsning for den mod ham rettede Sigtelse og at Tilbagekaldelsen oplæses ved begge Appeller.

3. Den af A/S. Dansk Nattevagt senest fremsatte Fordring, at Kredsvægterne ikke maa forlade Posterne før Kl. 6,30—6,50, forlanges tilbagekaldt, da den i Overenskomsten fastsatte Arbejdstid paa 9½ Time kun blev indrømmet paa Basis af, at Posterne maatte forlades Kl. 6 Morgen om Vinteren og Kl. 5½ Morgen i Tiden fra 1. Maj—1. Oktober, medens Betaling for Overarbejde efter Kl. 6,30—6,50 kun vil tilfalde de Kredsvægtere, hvis Distrikt ligger saa langt fra Kontoret, at de ikke kan naa ind til disse Tider.

4. Der forlanges, at Hr. Direktør Steiner indfrier det tidligere afgivne Løfte og opgiver, hvem der spillede Angiveren i Sagen angaaende 48, Sørensen.

Saaledes enstemmig vedtaget af Generalforsamlingen, som var besøgt af ⅘ af Medlemmerne.

Paa Bestyrelsens Vegne
36, Christensen, p. t. Formand.

Direktøren lod forespørge, om der ønskedes Forhandling om de i Skrivelsen indeholdte Klager, men Udvalget meddelte, at Kravene skulde være imødekommet Kl. 12, ellers blev Arbejdet standset.

Da Direktøren ikke vilde indgaa paa dette Forlangende, udeblev Vægterne fra Arbejdet samme Dags Aften, og Arbejdsgiverforeningen, hvoraf Dansk Nattevagt er Medlem, satte sig i Bevægelse for at faa Strejken afsluttet. Samtidig klagedes til Den faste Voldgiftsret.

Den 10. April afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen og dennes Ordfører meddelte straks, at om Genantagelse af de gamle Vægtere kunde der slet ikke være Tale; de havde faaet deres officielle Afsked samme Dags Morgen, og der var allerede antaget 70 nye Vægtere. Alt hvad Selskabet endnu havde Brug for, androg 30—40 Mand, men der laa et Par hundrede uaabnede Ansøgninger, saa der var nok af Arbejdskraft.

Efter at Vægternes Repræsentanter havde redegjort for Aarsagerne til den iværksatte Strejke, som de iøvrigt erkendte var uovervejet og i Strid med deres Overenskomst, understregede Arbejdsgivernes Repræsentant paany, at om Genantagelser kunde der ikke tales. Under disse Omstændigheder erklærede Dansk Arbejdsmands-Forbunds og De samvirkende Fagforbunds Repræsentanter, at der ingen Grund var til at fortsætte Forhandlingerne, men Arbejdsgiverne ønskede dog at man skulde forsøge en Løsning af Konflikten.

Efter at forskellige Forslag var fremsatte fraveg Selskabet sit første Standpunkt, og følgende Tilbud, som til Vitterlighed underskreves af Repræsentanter for de forhandlende Parter, fremsattes sluttelig fra Selskabets Side:

A/S. Dansk Nattevagt erklærer sig villigt til at genantage efter Selskabets frie Valg ca. Halvdelen af de nuværende Vægtere, ialt mindst 50, nemlig af Lønningsklasse 1 (115 Kr.) 11 Mand, af Lønningsklasse 2 (100 Kr.) 7 Mand, af Lønningsklasse 3 (90 Kr.) 12 Mand, af Lønningsklasse 4 (Separatvægtere) 12 Mand og af Reservevægterne 8 Mand paa de hidtil gældende Vilkaar.

Ved opstaaende Vakance indtil 1. August d. A. er Selskabet villigt til fortrinsvis at antage de Folk, der maatte blive Brug for, af de tidligere Vægtere efter Selskabets frie Valg, saaledes at disse Folk straks ved Antagelsen inträder i faste Numre i Løn-

ningsklasse 3; Reservevægtere, der antages i den nævnte Tid, antages dog som Reservevægtere.

Det forudsættes som selvfølgeligt, at de tidligere Vægtere og de under Konflikten antagne Folk skal arbejde sammen i Fred og god Forstaaelse.

Fra Arbejdernes Side erkender man, at Strejken er iværksat i fuldkommen Strid med gældende Overenskomster og ikke burde have været iværksat.

Klagen til den faste Voldgiftsret tages tilbage.

Dette Forslag, som i væsenlig Grad bødede paa den begaaede Dumhed fra Vægternes Side, forkastede Vægterne imidlertid med 56 Stemmer mod 18 paa et Møde samme Dags Aften.

Dette var en ny Dumhed, thi det er soleklart at havde Vægterne, *som uden at blinke erkendte at Strejken var ulovlig*, taget imod det givne Tilbud i Stedet for at fortsætte ad Ubesindighedens Vej, under Feltraabet: *Sejre eller dø,* var Sejren ganske sikkert virkelig vundet i Løbet af ganske kort Tid; thi for det første havde de fleste af de ny Antagne rimeligvis hurtigst mulig forladt Pladserne, naar de gamle Vægtere var kommet tilbage, og for det andet havde Selskabet ligesaa sikkert gjort hvad det kunde, for at blive de nyantagne Vægtere, som var ganske ukendt med Arbejdet, kvit ved første givne Lejlighed.

Nu var Slaget imidlertid ureddelig tabt og Muligheden for at de gamle Vægtere kunde gaa i Arbejde igen, var dermed ganske udelukket.

Foranlediget ved en Række af Forespørgsler, offentliggjorde Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegn, hvoraf Natvægternes Fagforening var Medlem, følgende Tilkendegivelse den 12. April:

Konflikten hos A/S. Dansk Nattevagt. Foranlediget ved, at der til Stadighed her til Kontoret indløber Forespørgsler angaaende Forbundets Stilling til den nævnte Konflikt, undlader vi ikke at oplyse, at Vægterne ikke har søgt og ikke erholdt nogen Sanktion til at iværksætte denne Strejke, der iøvrigt er etableret i Strid med den af Nætvægternes egen Fagforening og af os underskrevne Overenskomst. Og vi betragter derfor den nævnte Strejke som os uvedkommende.

Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegn.
P. Mikkelsen.

Samme Dag havde Aktieselskabet alle Pladser besat og Sagen havde dermed været ude af Verden, men en ny Klage blev bebudet til Den faste Voldgiftsret i Anledning af at Vægterne paa forskellig Vis fortsatte Aktionen mod Selskabet, hvad de imidlertid hurtig indsaa Umuligheden af, og den 17. April vedtog de gamle Vægtere at ophæve Strejken.

Det foreliggende og flere andre Eksempler, bl. a. Arbejdsmandsstrejken paa Københavns Flydedok (Den faste Voldgiftsret, Sag Nr. 96) burde snarest belære alle organiserede Arbejdere og navnlig Organisationsledere om at det er ganske uforsvarligt at iværksætte Strejke i Strid med vedtagne Overenskomster og Regler for Behandling af faglig Strid. En saadan Fremgangsmaade ødelægger kun Chancerne for at gennemføre Arbejdernes Krav og den giver Arbejdsgiverne Palmerne i Hænderne, hver Gang det sker.

Der maa vel komme en Dag, hvor Organisationerne vogter sig for at følge den dumme og forbryderiske Lære, som nu om Dage prædikes af ansvarsløse Organisationshadere, og som giver Anledning til saadanne selvmorderiske Skridt fra Arbejdernes Side.

Kommer denne Erkendelse ikke i rette Tid, bliver det dyrere for Arbejderne selv og det kan være det bliver for sent at forebygge Følgerne af deres uforsvarlige Handlemaade, naar de endelig en Gang vaagner til Forstaaelse af deres egne Interesser.

Karetmagerne paa Trævarefabrikerne i København. Karetmagerforbundet har i de senere Tider ført Forhandlingerne med de tre Trævarefabriker, der eksisterer af Betydning i København, og saavel om Akkordpriser som om alle andre Bestemmelser var der Enighed til de mindste Detailler.

En af disse Fabriker, som ejes af *Rasmus Andersen*, Emilievej 3, staar imidlertid i Karetmagermesterforeningen; denne staar igen i Arbejdsgiverforeningen, som nægtede Overenskomsten Sanktion for den paagældende Fabriks Vedkommende.

Karetmagerforbundet varslede saa Strejke til den 19. April om Aftenen, men i aller sidste Øjeblik foreslog Arbejdsgiverforeningen Forhandling samtidig med at der truedes med Sagsanlæg ved Den faste Voldgiftsret, fordi Forbundet ikke vilde erkende, at Andersens Virksomhed var underkastet alle Bestemmelser i Karetmagerfagets Hovedoverenskomst.

Samme Dag, som Strejken skulde iværksættes, afholdtes der saa et Fællesmøde med Repræsentation fra Hovedorganisationerne, og det viste sig hurtigt, at Halvdelen af Bestemmelserne i Karetmageroverenskomsten slet ikke kunde anvendes paa Trævareforretningen, og paa den anden Side manglede der en hel Del Bestemmelser, som var absolut nødvendige, for at Overenskomsten kunde blive brugelig paa Trævarefabriken.

Efter en uendelig Masse Omsvøb gik Arbejdsgivernes Repræsentanter til Slut ind paa en fornuftig Ordning, saaledes at den Overenskomst, der blev afsluttet, kom til at indeholde hvad der var nødvendigt, men heller ikke mere, og endelig frafaldt Arbejdsgiverne et ganske urimeligt Krav om, at Overenskomsterne for de to Fag, som faktisk slet ingen naturlig Forbindelse har med hinanden, skulde være hægtede til hinanden, saaledes at de *kun* kunde opsiges samtidig.

Det blev altsaa to selvstændige Overenskomster, der kan opsiges hver for sig, og hvis den Overenskomst, der fra først af var blevet forhandlet færdig mellem Parterne selv, var blevet underskrevet, var der intet andet reelt sket, end hvad der skete ved Mødet i Arbejdsgiverforeningen. Men denne Organisation lever sig tilsidst saadan ind i Principer, saa den ikke selv kan finde Rede i dem, og den opnaar kun at vanskeliggøre al Forhandling ved den umulige Taktik, den anvender.

Rebslagerne i Esbjærg og Randers. Dansk Rebslageriarbejderforbund havde opsagt Overenskomsterne med *Randers Rebslaaeri* og *Esbjærg Tovværksfabrik* til Udløb 1. April, og de Forhandlinger, Forbundet har ført med *Industrifagene*, den Arbejdsgiverorganisation, de to Virksomheder er Medlemmer af, førte ikke til noget Resultat, idet der ikke kunde opnaas Enighed om Lønforholdene.

Sagen gik derfor til de faglige Hovedorganisationer, og ved et Fællesmøde, der afholdtes den 17. April, enedes man om en Overenskomst fra 1. April 1913 til 1. April 1916. Timelønnen forhøjedes for faglærte Arbejdere fra 40 til 42 Øre, og for ikke-faglærte Arbejdere fra 35 til 37 Øre straks. Denne Sats forhøjes til 38 Øre den 1. April 1915. De kvindelige Arbejderes Timeløn fastsattes til 20 Øre som Begyndelsesløn i de første 3 Maaneder, til 22 i de næste 3 Maaneder, de beskæftiges, og derefter til 23 Øre.

For Overarbejde i de første 3 Timer efter den normale Arbejdstids Ophør fastsattes en Tillægsbetaling af 50 pCt. af Timelønnen, for de følgende Timer 100 pCt. De samme Tillægssatser fastsattes for Søn- og Helligdagsarbejde.

Endvidere indeholder Overenskomsten Regler for Behandling af faglig Strid, og Fabrikernes Direktører gav visse Tilsagn med Hensyn til Forsikring i Ulykkestilfælde og om Ferie til Arbejderne.

Rettelse.

Adressefortegnelse over Formændene for Arbejdernes lokale Fællesorganisation.

Haslev. Formand er Tømrer Christiansen, Fredensvej.

Næstved. A. M. Christoffersen, skal være A. M. Kristensen.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49. 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i April 1913.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Maj 1913.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

FEBORDINGS BOGTRYKKERI KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 44 ❋ KØBENHAVN DEN 3. MAJ 1913 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Den faglige Situation. Malerne Landet over. Murarbejdsmændene i Provinserne. Sadelmagere og Tapetserere i Esbjærg. Skibstømrerne i Frederikshavn. Skræderne i Landdistrikterne. Stenarbejderne i Aarhus). En Mindetale over Carl Gran. Kongresser. Tvungen Voldgift i Norge Arbejdsløsheden i Februar Maaned 1913.

Lønbevægelser og Konflikter.

Den faglige Situation.

Malerne Landet over.

Murarbejdsmændene i Provinserne.

Mødet, der afholdtes fra Kl. 4 om Eftermiddagen d. 26. April til Kl. 2½ den næste Morgen angaaende Konflikterne i de nævnte Fag, bragte ikke Enighed tilveje.

Den 28, April om Morgenen satte Forligsmanden, som af Dagbladene var blevet bekendt med Situationen, sig i Forbindelse med Hovedorganisationernes Repræsentanter og efter at have benyttet Tiden fra Kl. 12½ til 2½ til Konferencer til begge Sider, sammenkaldte han alle Interesserede til et Fællesmøde i Det statistiske Departement.

Det lykkedes nu her, at opnaa Enighed om Timelønninger for Murarbejdsmændene i Provinserne uden at Forligsmanden stillede Forslag.

Vi gengiver nedenstaaende Fortegnelse over de gamle Lønninger og de, der blev fastsat ved Forliget.

Murarbejdsmandslønninger i Provinsen.

Jylland.

	Nuværende	1913	1914.
Aalborg	39	42	42
Aarhus	42	44	44
Brønderslev	35	38	40
Esbjerg	40	43	43
Fredericia	38	40	42
Frederikshavn	36	39	41
Grenaa	36	38	40
Horsens	39	42	42
Kolding	38	41	42
Lemvig	36	38	40
Mariager	36	39	41
Nørresundby	39	42	42
Nykøbing M.	38	40	42
Randers	39	42	45
Ribe	36	39	41
Silkeborg	38	40	42
Skive	37	39	41
Varde	36	39	41
Vejle	39	42	42
Viborg	36	39	41

Østifterne.

	Nuværende	1913	1914	1915
Faaborg	35	37	39	40
Faxe	35	37	39	40
Frederikssund	35	37	39	40
Frederiksværk	35	37	39	40
Glostrup & Taastrup	38	40	42	43
Helsingør	37	39	41	42
Holbæk	37	39	41	41
Hillerød	36	38	40	41
Kallundborg	35	37	39	40
Køge	36	38	40	40
Middelfart	36	38	40	40
Nyborg	36	38	40	41
Nykøb. Falster	37	40	41	41
Næstved	36	38	40	41
Odense	39	41	42	42
Kerteminde	37	39	40	40
Præstø	35	37	39	40
Ringsted	35	37	39	40
Roskilke	37	39	41	41
Slagelse	37	39	41	41
Sorø	35	37	39	40
Stege	37	39	41	41
Svendborg	38	40	41	41
Vordingborg	36	38	40	40

Sammenligner man det endelige Resultat med Forligsmandens tidligere fremsatte Forslag, ser man, at de som Helhed betragtet er ganske ens, idet Arbejdsmændene i Penge opnaar det samme i begge Tilfælde.

Formelt er der nogle Forandringer. I Jylland finder Forhøjelserne saaledes Sted i to Terminer. Forligsmandens Forslag gik ud paa at alle Forhøjelser skulde indtræde straks.

Til Gengæld er Tillægene forhøjet en Del i nogle Byer.

I Østifterne har nogle Byer ligeledes faaet Forhøjelser.

De skete Omlægninger har ikke været uheldige for Arbejdsmændene, og naar man lægger Mærke til, at Tillægene andrager 2, 3, 4 og 5 Øre, maa man erkende, at et betydeligt Fremskridt er naaet.

I Malerkonflikterne rettede Forligsmanden derimod nedenstaaende Henstilling:

Forligsmandens Henstilling til Udjævning af de tilbagestaaende Tvistepunkter i Malerkonflikten gaar ud paa følgende:

I. Københavns.

1) Den obligatoriske Spartling bortfalder. For første Gang Strygning ved nyt Træværk, hvor den obligatoriske Spartling bortfalder, fastsættes en Betaling af 19 Øre pr. m2, og for anden Gang Strygning 12 Øre.

2) Prisen for Strygning af gammelt Træværk hæves med 6½ pCt.

3) Priserne paa mosfarvet Stuk nedsættes med 50 pCt. og Prisen paa mosfarvede Lofter ansættes til 10 Øre pr. m2.

Om Møbelprisen, om Jærnbaneprislisten, om Betaling for Lister optages der Forhandling mellem Parterne med Bevarelse af de gældende Bestemmelser, indtil Enighed om en ny Ordning er opnaaet.

II. Provinserne.

De hidtidige Minimallønninger skal vedblivende danne Grundlaget for Udbetaling paa Akkord, naar saadan gives. I de Tilfælde, hvor der ikke arbejdes paa Akkord er Minimallønningerne 3 Øre højere, alt under Forudsætning af, at Overenskomsten udløber 1. Marts 1915. Arbejdsgiverne har dog Ret til inden 1. November 1914 at forlange Overenskomsten forlænget til 1. Marts 1916, med fra 1. Marts 1915 at forhøje Minimallønningerne i alle Byer, naar der ikke arbejdes paa Akkord, med 1 Øre.

Saafremt der ved Renskriften af Overenskomsterne opstaar Uenighed om hvad der under Forhandlingerne hos Forligsmanden er aftalt mellem Parterne, afgøres dette af et Nævn, hvortil hver af Parterne udmelder to med Forligsmanden som Forhandlingsleder og Opmand.

Forskellen paa den hermed trufne Ordning er i Realiteten heller ikke *ringere* en Forligsforslaget af 12. Marts. Snarere noget bedre, idet de Forhøjelser, der er givet paa enkelte Punkter, rigeligt vejer Nedsættelser paa andre Punkter op.

I sidste Øjeblik opnaaedes der yderligere Enighed om et Landpengespørgsmaal for nordre Birk, et Spørgsmaal, der har staaet megen Strid om. Det blev fuldt ud tilfredsstillende ordnet for Svendenes vedkommende.

Et andet Spørgsmaal, der har staaet ligesaa stor Kamp om, var den københavnske Arbejdstid, som Mestrene vilde have forlænget. Man kom efter mange, mange drøje Meningsudvekslinger til det Resultat, at den gamle Arbejdstid alligevel var den bedste, og saa beholdt man den.

Endelig indeholdt Henstillingen nedenstaaende Passus, der havde Adresse til begge Sager.

De løbende Strejker i Malerfaget samt i Murarbejdsmandsfaget i de 5 Provinsbyer hæves, og Arbejdet genoptages snarest muligt og senest den 2. Maj, saa vidt muligt i samme Omfang som før Arbejdsstandsningen. For saa vidt man ikke enedes ved Forhandlingerne i Murarbejdsmandsfaget i de 5 Byer, henvises disse Sager til Behandling mellem Centralforeningerne og Dansk Arbejdsmandsforbund i Henhold til Landsoverenskomsten.

De varslede Lockouter aflyses.

Sadelmagere og Tapetserere i Esbjærg. Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund forhandlede sig fornylig til Rette med Esbjærg Sadelmagermestre og Snedkermestrene, men en enkelt Snedkermester vilde ikke bøje sig for Afgørelsen, og Forbundet vilde derfor blokere hans Forretning.

Inden Arbejdsstandsningen skulde iværksættes, foreslog De samvirkende Fagforbund dog et Fællesmøde om Sagen, og da dette var sket, meddette Arbejdsgiverforeningen, at Esbjærg-Overenskomsten slet ikke var godkendt.

Under disse Omstændigheder afholdtes saa det begærede Fællesmøde den 19. April, og efter nogle Timers Forhandling opnaaedes Enighed. En Lærlingebestemmelse, som Arbejdsgiverforeningen forlangte strøget, blev alligevel staaende, efter at man havde set nærmere paa Sagen, og Timelønnen, som ved de lokale Forhandlinger var blevet fastsat til »ikke under 50 Øre«, fastsattes nu til 51 Øre straks og til 52 Øre fra 1. April 1914, medens Timelønnen for Udearbejde sattes 3 Øre højere.

Endelig blev man enige om den sidste Uoverensstemmelse, idet Betalingen for Over-, Nat- og Helligdagsarbejde blev fastslaaet og Overenskomsten gælder naturligvis ogsaa for den Mester, som før nægtede at betale.

Skibstømrerne i Frederikshavn. Dansk Skibstømrrerforbund har faaet Sanktion til at opsige Overenskomsten med Skibbygmestrene i Frederikshavn til Udløb 1. August.

Forbundets Afdeling tæller 56 Medlemmer, som rejser Lønkrav.

Skræderne i Landdistrikterne. Dansk Skræderforbund opsagde i sin Tid *Landdistriktpriskuranten*, der omfatter alle Værksteder udenfor Byerne. Henved 200 af Forbundets Medlemmer beskæftiges paa disse Arbejdspladser.

Ved Forhandling opnaaedes Forbedringer fra 5 til 13 % (gennemsnitlig 9,8 %) og samtidig bortfaldt et tidligere Afsnit om »ordinært« Arbejde (d. v. s., at der betaltes en *lavere* Pris for simpelt Stof).

Priskuranten gælder i 4 Aar, men de forskellige Forretninger kan i den Tid rykkes op i en højere Klasse til en 1. April med 3 Maaneders Varsel.

Hele Landet er nemlig inddelt i 3 Klasser efter de forskellige Egnes økonomiske Forhold.

Stenarbejderne i Aarhus. Dansk Stenarbejderforbund har afsluttet 3 aarig Overenskomst fra 1. April 1913 for Granithuggere i Aarhus. Timelønnen er fastsat til 55 Øre og den københavnske Priskurant af 1907 skal fremtidig gælde i Aarhus.

En Mindetale over Carl Gran.

Da Arbejdernes og Arbejdsgivernes Repræsentanter den 28. April alle var forsamlede hos Forligsmanden for at gøre et sidste Forsøg paa at faa en Ordning i Maler- og Murarbejdsmandskonflikterne inden den varslede Lock-out skulde træde i Kraft om Aftenen, indledede Forligsmanden Forhandlingerne med nedenstaaende smukke Mindeord over Carl Gran:

Forinden vi tager fat paa Forhandlingerne idag, vil jeg gærne med et Par Ord mindes vor nylig afdøde Medarbejder i saa mange tilsvarende Situationer før: *Carl Gran*.

Gennem et trofast og maalbevidst Arbejde var han naaet frem i første Linie mellem sine Kaldsfæller. Som Forligsmand kom jeg derfor ogsaa hurtigt i Forbindelse med ham, og under de overmaade besværlige Forhandlinger, der mødte mig kort efter min Tiltræden af Stillingen i Foraaret 1911, kom jeg Gran paa nært Hold. Jeg fulgte hans faglige Meddelelser, der altid bar Paalidelighedens Præg, og jeg lærte ham selv at kende som en Mand, der med et godt Hoved forenede en aldrig svigtende Flid og en trofast Interesse for Arbejderklassens Ve og Vel, parret med et selv under de vanskeligste Forhold uopslideligt Humør.

Derfor har ogsaa hans bratte Død midt i Manddommens Gerning, hvor endnu saa mange Opgaver syntes at ligge for ham til Løsning, opfyldt os med Vemod, og derfor tør jeg ogsaa udtale, at Mindet om denne noble, flittige og trofaste Mand vil blive bevaret i ærbødig Erindring.

Kongresser.

Syernes Forbund.

Extraordinær Kongres afholdtes i Rømersgades Forsamlingsbygning i København den 20. April. 20 Delegerede fra hele Landets Afdelinger havde givet Møde.

Som Gæster var for De samvirkende Fagforbund mødt Hovedkasserer *E. Svendsen*, for Dansk Skræderforbund Forretningsfører *Vill. Arup* og for Fællesorganisationen Sekretær *Karl Kiefer*.

Aarsagen til at denne Kongres var indkaldt, var Spørgsmaalet om Forbundets Optagelse i Dansk Skræderforbund.

Forbundets Formand, Fru *Emma Petersen* meddelte, at hun havde været rundt i alle Afdelingerne for paa Stedet at gøre sig bekendt med de enkelte Afdelingers Stilling til Tanken om Sammenslutningen.

Hun oplyste, at den Afdeling, der havde opponeret stærkest mod, at Syerne skulde gaa ind i Dansk Skræderforbund, senere maatte slettes for Restance. Efter at dette var sket, søgte den nævnte Afdeling at blive optaget i Dansk Skræderforbund, hvilket dog mislykkedes.

Fru Emma Petersen gav derefter udførlige Oplysninger vedrørende Løn- og Organisationsforhold baade i København og i Provinserne. Hun oplyste, at Linnedsyerskernes Løn i de sidste 5 Aar var gaaet ned med 20 pCt. Der var nu dannet en Afdeling af Linnedsyersker, som Forbundet sikkert vilde faa megen Glæde af.

Derimod var der Udsigt til at Randers Afdeling gik sin Opløsning i Møde.

Efter at Kongressen havde godkendt de Skridt Forretningsføreren havde foretaget i den Sag, gik man over til selve Spørgsmaalet om Optagelsen.

Fru *Emma Petersen* redegjorde for de Forhandlinger, der, foranlediget ved en Skrivelse fra De samvirkende Fagforbund, havde været ført mellem De samvirkende Fagforbund, Dansk Skræderforbund, Fællesorganisationen i København og Syernes Forbund. Hun sluttede sin Redegørelse med at sige, at hun skulde være den første til at anbefale Forslaget om Indtrædelse i Skræderforbundet, saafremt Kongressen maatte mene, at dette var det gavnligste for Syerskerne.

Forretningsfører *Vill. Arup* gav en historisk Redegørelse om Organisationsforholdene indenfor Dansk Skræderforbund, hvorunder de kvindelige Herreskrædere befinder sig som en Afdeling. Han nævnte forskellige Eksempler paa de Fordele, Kvinderne havde opnaaet ved at staa i samme Forbund som Mændene. I Svendborg var der for nylig dannet en kvindelig Herreskræder-Afdeling paa 100 Medlemmer. Disse Kvinder havde tidligere for et bestemt Arbejde faaet fra 1 Kr. 90 Øre til 4 Kr. Ved Hjælp af Dansk Skræderforbund er det nu lykkedes at faa gennemført en bestemt Pris af 4 Kr. 20 Øre for det nævnte Arbejde.

Arup afgav paa Forbundets Vegne Løfte om at Syerne skulde blive støttet af al Magt i Organisationsarbejdet, saafremt de sluttede dem til Skræderforbundet.

Fruerne *Jensen*, Aalborg, *Høgsberg*, Horsens og *Hansen*, København, talte imod Indmeldelsen, medens Fruerne *Emma Petersen* og *Clemmensen*, København og Fru *Jensen*, Aarhus, anbefalede Optagelsen.

Sekretær *Karl Kiefer* gav en Række Oplysninger om Organisationsforholdene indenfor de enkelte Fagforeninger, som er tilsluttet Fællesorganisationen. I denne Forbindelse nævnte han, hvad der havde bevirket, at Fællesorganisationen havde taget Syerskernes Organisationsforhold op til Drøftelse, og anbefalede sluttelig Sammenslutningen af Organisationerne som det mest formaalstjenlige.

Hovedkasserer *Em. Svendsen* omtalte det Arbejde, der var udført for at organisere Syerskerne. Det bedste Resultat af Arbejdet forelaa ude i Provinserne. Imidlertid skal og maa der gøres et lignende Organisationsarbejde i København, thi Syerskernes Løn og Arbejdsvilkaar maa hæves. Han tilsagde derefter Syerskerne De samvirkende Fagforbunds Støtte i Agitationen, saa snart de kom ind under faste Former.

Efter nogen Diskussion vedtoges det at søge Optagelse i Dansk Skræderforbund.

Fru Emma Petersen udtalte derefter sin Glæde over at hendes Haab og Ønsker var blevet opfyldt ved den foretagne Afstemning og i Overensstemmelse med Kongressen og efter manges Opfordring lovede hun at fortsætte Ledelsen og Arbejdet indenfor Forbundet indtil de nye Rammer var skabte.

Tvungen Voldgift i Norge.

Et Lovforslag.

Norges Statsraad har d. 11. April fremsat Forslag til Lov om Arbejdsstridigheder. Det vigtigste Moment i Lovforslaget er, at det vil indføre *tvungen Voldgift i Interesse-Konflikter*. Beslutning herom skal kunne tages af Kongen med Stortingets Samtykke, naar Mægling forgæves er prøvet og naar Konflikten paa Grund af sin Art og sit Omfang udsætter betydelige Samfundsinteresser for Farer. Naar Kongen bestemmer, at en Konflikt skal afgøres ved Voldgift, kan han ogsaa forbyde Arbejdsstandsning til Voldgiftssagen er afsluttet. Forbudet mod Standsning kan besluttes ogsaa før Stortinget har afgjort, om Konflikten skal løses ved Voldgift.

I sin udførlige Begrundelse fremfører Departementet, at det er utilraadeligt for Samfundet at savne Midler, der kan forebygge, at der ved Arbejdsstandsning voldes stor og tildels uoprettelig Skade og Ulykke, og at der derfor er fuld Føje for Lovgivningen til at indføre Bestemmelser, som sigter til enten at forebygge de mere omfattende eller af andre Grunde samfundsfarlige Konflikter eller at aabne en Mulighed for tvungen Løsning af dem.

Departementet siger videre, at man har tre Alternativer at vælge imellem:

1. Ligefrem Fastsættelse ved Lov af Mindsteløn og andre Arbejdsvilkaar for visse Virksomheder af særlig samfundsmæssig Betydning;

2. Oprettelse af offentlige Lønningsraad med Myndighed til at fastsætte Mindste-Lønninger og visse andre Arbejdsvilkaar for saadanne Virksomheder;

3. Oprettelse af offentlige Voldgiftsretter med Myndighed til, om nødvendigt, ogsaa imod Parternes Vilje at afgøre de enkelte foreliggende Konflikter.

Af disse Fremgangsmaader har Departementet anset den sidste som den heldigste og samtidig den meseffektive. Desuden mener Departet mentet det heldigst *ikke* at opregne i Loven, hvilke Virksomheder der anses for at være af særlig samfundsmæssig Betydning. Under Hensyn til Interessekonflikternes Tendens til at udvide sig, vil det vistnok være at foretrække, at Loven overlader det til Afgørelse i det enkelte Tilfælde, om Konflikten skal løses ved tvungen Voldgift, og selv indskrænker sig til at fastslaa, at Koflikten paa Grund af sin Art eller sit Omfang udsætter betydelige Samfunds-Interesser for Fare.

Lovforslagets Begrundelse nævner ogsaa den Sikkerhed, som formentlig ligger i, at ogsaa Stortingets Samtykke skal indhentes, for at tvungen Voldgift kan iværksættes. Da Indkaldelse af Stortinget udenfor Lovgivningsperioden er en ret stor Foranstaltning, skal der ogsaa deri ligge en Betryggelse imod, at Loven kan tænkes bragt i Anvendelse baade i Tide og Utide.

Voldgiftsretten skal have saa mange Medlemmer, som Kongen bestemmer, dog mindst fem. Arbejdsrettens Formand skal tillige være Voldgiftsrettens Formand. De andre Medlemmer skal Højesterets Justitiarius vælge. Det halve Antal udpeger han blandt de, som staar i de Udvalg af Voldgiftsmænd, som efter Lovforslaget kan udtages ved frivilligt Valg. De øvrige udpeger ham udenfor Udvalgene. Voldgiftsretten skal indhente de fornødne Oplysninger og paadømme Uenigheden, selv om én eller begge Parter udebliver.

Med Hensyn til Virkningen sidestilles Voldgiftsdommen med en Arbejdsoverenskomst. Voldgiftsdommen fastslaar de Vilkaar, som skal gælde for en Fortsættelse af Arbejdet i den Tid, Dommen selv bestemmer dog ikke over 3 Aar, medmindre Parterne er enige derom. Men Parterne har fuld Adgang til i Mindelighed at vedtage andre Arbejdsvilkaar gennem Overenskomst gældende for Resten af Dommens GyldighedsPeriode. Voldgiftsdommen

vil ligesaa lidt som en Overenskomst direkte forpligte Arbejdsgiverne til at fortsætte en Bedrift, naar de ikke ønsker at fortsætte den paa de Vilkaar, Voldgiftsdommen har fastsat, og den vil heller ikke forpligte Arbejderne til at vedblive med Arbejdet i en Bedrift paa de Vilkaar, Voldgiftsdommen har fastsat. Undladelse af at fortsætte eller genoptage Virksomheden vil først blive ulovlig, hvis den har Karakter af Strejke eller Lock out, saaledes at Hensigten tydeligvis er at fremtvinge andre Arbejdsvilkaar i Voldgiftsdommens Gyldighedstid eller at sætte igennem en ikke tilsigtet Forstaaelse af Voldgiftsdommen eller visse ikke tilsigtede Krav paa Grundlag af den.

Straffebestemmelser.

Ifølge Lovforslaget er det strafbart at iværksætte en ulovlig Arbejdsstandsning eller at medvirke dertil — det er strafbart i samme Udstrækning, som hvis det gælder Brud paa en Overenskomst. Og de civilretslige Følger af Brud paa Voldgiftsdommens Overenskomsts-Bestemmelser vil ligeledes blive de samme, som Følgerne af Brud paa Overenskomster, navnlig ogsaa hvad Erstatningsansvaret angaar. Den tvungne Voldgift faar da hovedsagelig den Betydning, at det Offentlige kan tilvejebringe en Løsning af Konflikten, og at Anvendelse af Strejke og Lock-out for at opnaa andre Vilkaar end Voldgiftsdommen har fastsat, bliver ulovlig. Videregaaende og direkte Tvangsmidler overfor Parterne antages vanskeligt at kunne gennemføres og vil ogsaa være en betænkelig Sag.

De tidligere Lovforslags Straffebestemmelser for de enkelte Arbejdere, som deltager i en ulovlig Arbejdsstandsning, foreslaas sløjfede. Samme gælder Arbejdsgivere, hvis Bedrift omfatter færre end 10 Arbejdere. Derimod er Straffebestemmelserne for Fagforeningers og Arbejdsgiverforeningers Ledelser og andre Foreningsmyndigheder udformet mere detailleret end tidligere. Bøderne skal være fra 5 Kr. til 25,000 Kr. og erlægges til Arbejdsretten i Stedet for til de almindelige Straffedomstole. Bøderne kan ikke afsones. Den vedkommende Fagforening kan gøres ansvarlig for dem. I Dommen kan det ogsaa bestemmes, at Bøden helt eller delvis kan tilfalde den krænkede Part.

Bøder kan idømmes paany, naar to Uger er gaaet efter Dommens Forkyndelse og videre i Gentagelsestilfælde.

Det tidligere Forslag er paa flere andre Maader forandret.

Forbudet mod Arbejdsstandsning udvides til at gælde, indtil der er gaaet 5 Dage fra Kundgørelsen af Beretningen, for at alle Interesserede kan faa Adgang til at gøre sig bekendte med Mæglingsforslaget, og for at der kan blive Lejlighed for Kongen til at kunne paabyde Voldgift førend Arbejdsstandsning er iværksat.

* * *

Statsraad Castbergs Tanke.

Statsraad Castberg mener, at Loven bør gaa ud paa, at Konflikter om Arbejdsoverenskomster bør afgøres af Arbejdsretten, at Interessestrid skal være undergivet tvungen Mægling, og at der oprettes faste Voldgiftsdomstole, hvortil Parterne kan indbringe de Interesse-Stridigheder, som ikke bilægges ved Forlig eller Overenskomst. Han slutter sig forsaavidt til Forslaget. Derimod kan han ikke slutte sig til Tanken om nu at indføre tvungen Voldgift, da denne mødes med saa stor Uvilje fra Organisationernes Side, at dens Medtagelse i Loven vil kunne medføre, at den hele Lov ikke fra første Færd vil blive modtaget med fornøden Tillid. Han kan derfor ikke tilraade, at tvungen Voldgift lovfæstes selv i den begrænsede Skikkelse, som nu foreslaas, idet der først bør høstes Erfaringer om, hvordan Arbejdsretten samt den tvungne Mægling og den frivillige Voldgift vil virke.

Arbejdsløsheden

i Februar Maaned 1913.

For Februar Maaned 1913 er der blevet meddelt Oplysning om Arbejdsløsheden af 55 Fag eller Organisationer for ialt ca. 99,800 Arbejdere. Nedenstaaende Oversigt omfatter imidlertid ca. 4,800 flere eller ialt ca. 104,600 Arbejdere, idet de givne Oplysninger, af Hensyn til Sammenligningen med de foregaaende Maaneder paa enkelte Punkter er blevet suppleret med et skønsmæssigt Tillæg.

Antallet af Arbejdsløse blandt de 104,600 Arbejdere var ved Maanedens Udgang ca. 12,670 eller 12,1 pCt., og Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 287,800 eller 2,8 Dage pr. Medlem.

Af større Fag mangler Oplysning fra Oliemøllere, Rebslagere, Syersker, Telefonarbejdere, Keramisk Forbund, Glasarbejdere og Bogbindere.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	100	100	5	160	447	447	25	461	547	547	30	621
Bagere, Konditore	1042	1042	257	3988	1038	1038	71	1604	2080	2080	328	5592
Sukkervarearbejdere	160	160	3	116	62	62	6	145	222	222	9	261
Bryggeriarbejdere	2102	2102	18	709	1305	1305	20	564	3407	3407	38	1273
Mineralvandsarbejdere	60	60	»	13	—	—	—	—	60	60	»	13
Slagteriarbejdere	206	206	12	376	1915	1915	42	1845	2121	2121	54	2221
Skraatobaksarbejdere	113	113	»	»	340	340	4	142	453	453	4	142
Tobaksarbejdere	3287	3287	133	3370	1892	1892	32	771	5179	5179	565	4141
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	1361	1361	19	594	3172	3152	69	1624	4533	4513	88	2218
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skrædere	2190	2190	40	856	1443	1443	169	2303	3633	3633	209	3159
Hattearbejdere	182	182	1	24	80	80	2	48	262	262	3	72
Skotøjsarbejdere	1995	1995	120	2060	874	866	78	2245	2869	2869	198	4305
Jordarbejdere, Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	97	97	91	2148	68	68	17	464	165	165	108	2612
Murere	1573	1573	398	8171	4066	3345	1409	28000	5639	4918	1807	36171
Murarbejdsmænd	855	855	94	2868	—	—	—	—	855	855	94	2868
Hustømrere	1307	1307	256	6228	3006	2990	521	15563	4313	4297	777	21791
Skibstømrere	265	265	»	»	386	367	3	59	651	632	3	59
Snedkere	3139	3139	567	14739	3366	3366	367	13692	6505	6505	934	28431
Billedskærere	97	97	10	189	50	50	»	26	147	147	10	215
Forgyldere	45	45	4	97	—	—	—	—	45	45	4	97
Malere	1700	1650	839	22304	2045	1834	783	22526	3745	3484	1622	44830
Sadelmagere	689	689	149	3650	329	302	52	1759	1018	991	201	5409
At overføre	22565	22515	3016	72660	25884	24862	3670	93841	48449	47385	7086	166501

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	22565	22515	3016	72660	25884	24862	3670	93841	48449	47385	7086	166501
Stukkatører	74	74	23	626	11	11	—	—	85	85	23	626
Skiferdækkere	10	10	4	120	—	—	—	—	10	10	4	120
Gas- og Vandarbejdere	67	67	7	213	—	—	—	—	67	67	7	213
Skorstensfejere	64	64	1	40	—	—	—	—	64	64	1	40
Ovnsættere	12	12	3	74	—	—	—	—	12	12	3	74
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	586	586	27	822	1582	1582	105	367	2168	2168	132	1189
Bødkere	264	264	31	705	460	460	50	766	724	724	81	1471
Karetmagere	309	309	2	175	491	477	14	517	800	786	16	692
Barnevognsarbejdere	31	31	»	»	—	—	—	—	31	31	»	»
Børstenbindere	155	155	4	84	126	92	4	111	281	247	8	195
Kurvemagere	136	136	»	»	4	4	—	—	140	140	»	»
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	95	95	3	78	75	75	»	»	170	170	3	78
Hvidgarvere	37	37	5	96	36	36	2	30	73	73	7	126
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Pottemagere	61	61	6	130	46	46	»	19	107	107	6	149
Stenarbejdere	116	116	27	810	396	335	8	192	512	451	35	1002
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv-, Elektropl.	285	285	8	203	113	113	3	70	398	398	11	273
Blikkenslagere	686	686	100	2379	407	407	26	689	1093	1093	126	3068
Metaltrykkere	77	77	2	72	—	—	—	—	77	77	2	72
Jern- og Metalslibere	89	89	10	228	54	54	1	24	143	143	11	252
Gørtlere og Metalarb.	300	300	14	500	81	81	2	73	381	381	16	573
Urmagere	65	65	1	24	—	—	—	—	65	65	1	24
Instrumentm., mek. opt.	41	41	1	»	—	—	—	—	41	41	1	»
Smede og Maskinarb.	6500	6500	258	6809	5457	5457	122	2652	11957	11957	380	9461
Formere	350	350	21	557	1050	1050	52	1311	1400	1400	73	1868
Elektrikere	567	567	56	1199	370	370	20	594	937	937	76	1793
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	188	188	1	30	942	942	»	»	1130	1130	1	30
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	296	221	5	176	98	98	3	69	394	319	8	245
Typografer	2355	2355	116	2998	1390	1346	38	980	3745	3701	154	3978
Kedel- og Maskinpass.	591	591	18	407	824	824	33	653	1415	1415	51	1060
Kelnere	647	647	103	3000	349	349	60	1700	996	996	163	4700
Dansk Arbejdsmandsf.	12600	9999	1316	29359	20800	15008	3131	56458	33400	25007	4447	85817
Arbejdsm. Fagforening f. Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	719	719	60	241	719	719	60	241
Kvindeligt Arbejderf.	2129	1842	67	1642	624	522	13	275	2753	2364	80	1917
Tilsammen	52348	49335	5256	126216	62389	55320	7417	161632	114737	104655	12673	287848

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 45 ❁ KØBENHAVN DEN 10. MAJ 1913 ❁ 9. AARGANG

INDHOLD: De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde 21. og 22. April 1913. Jubilæum. Orlogsværftet blokeres. Et Manifest.

De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde. 21. og 22. April 1913.

Dagsorden.

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskaberne.
3. Behandling af Beretningen fra Repræsentantskabets Udvalg af 22. Januar 1912.
   a) Forslag angaaende den planmæssige Strejkeunderstøttelse.
   b) Forslag angaaende Organisationsformer.
   c) Forslag angaaende Gensidighed overfor Udlandet.
   d) Forslag angaaende Grænsestridigheder med udenforstaaende Organisationer.
   e) Forslsg til Lov for De samvirkende Fagforbund i Danmark.
   f) Forslag angaaende Stillingen til de syndikalistiske Organisationer.
4. Anmodning fra Dansk Skotøjsarbejderforbund om Støtte til de i 1909 udelukkede Medlemmer.
5. Den socialdemokratiske Presses Omorganisation.
6. Fagorganisationernes Stilling overfor Arbejdernes kooperative Foretagender.
7. Strafferetslovforslaget.
8. Anmodning fra Dansk Mølleriarbejder-Forbund om Eftergivelse af et Laan.
9. En Skrivelse fra Socialdemokratisk Ungdomsforbund angaaende unge Menneskers Uddannelse.
10. Kommunale Arbejderes Organisationsforhold.
11. Den internationale faglige Efterretnings-Korrespondance.
12. Syernes Organisationsforhold.
13. Skrivelse fra Dansk Kedel- og Maskinpasser-Forbund vedrørende Organisations-Forholdene.
14. Opførelse af en Fagforeningsbygning i København.

Til Dirigenter valgtes *I. A. Hansen* og *P. Christensen*, Helsingør, til Sekretærer *Anthon Andersen* og *Peder Hedebol*.

Punkt 1. *Formanden* foreslog, at der ikke aflægges mundtlig Beretning om Virksomheden, da denne jo dog skal aflægges om 2 Dage paa Generalforsamlingen. Den trykte Beretning er selvfølgelig til Debat, om nogen ønsker at rejse en saadan.

Derimod fandt Formanden Anledning til at give en Oversigt over de foreliggende Konflikter i Malerfaget og Murarbejdsmandskonflikten.

Som bekendt bristede alle Forhandlinger mellem Parterne, og da Hovedorganisationernes Medvirken heller ikke bragte en Afslutning stillede Forligsmanden et Mæglingsforslag, som tiltraadtes af Arbejderne, men forkastedes af Arbejdsgiverne.

De Forhandlinger, som siden var optaget, bristede Lørdag Nat d. 19. April, da Arbejdsgiverne stillede et Forslag, der var langt ringere end Forligsmandens.

Fra 1. April strejker 2200 Malere, og Murarbejdsmændene strejker i 5 Byer. Arbejdsgiverne har som Følge deraf varslet Lock-out overfor alle Bygningsfag, hvoraf de fleste staar udenfor De samvirkende Fagforbund. Andet Varsel, som snart kan ventes, vil nærmere angive Rammerne.

E. Svendsen, som paa Forretningsudvalgets Vegne havde deltaget i Forhandlingerne angaaende Malerkonflikten redegjorde for disse. Mestrene havde fremsat en Række Krav om Reduktioner, saaledes angaaende Lønnen og Ulykkesforsikringen i Provinserne. Et Landpengeforhold forlangtes ændret til Svendenes Skade. I København krævede Mestrene For-

længelse af Arbejdstiden og betydelige Reduktioner paa Prislisten. Om et Lærlingespørgsmaal var der ogsaa Strid.

Forligsmandens Forslag gik ud paa 2 + 2 Øre i Provinserne og *status quo* paa den københavnske Prisliste. Som meddelt forkastede Mestrene dette. Ved de senere Forhandlinger er der opnaaet Enighed om forskellige Ting, f. Eks. Arbejdstiden, hvis effektive Længde er fastslaaet til 9 Timer. Tidligere har den været 9 Timer uden at dette stod direkte i Overenskomsten. Ligeledes var man bleven enig om Lærlingespørgsmaalet og om en Sikkerhedsbestemmelse.

Forslaget, som Arbejdsgiverne fremsatte Lørdag Nat, fastholdt Reduktionen paa Prislisten, Tilbudet paa Provinstimelønnen var 1 Øre mindre end Forligsmandens og Arbejdsgiverne vilde ikke gaa ind paa til Gengæld at give Akkord paa Arbejdet.

Tilbudet er uantageligt, og Repræsentantskabet bør tilsige Malerne sin Støtte.

De givne Meddelelser om den faglige Situation toges til Efterretning.

Snedker *Martin Petersen* ankede over et Spørgeskema, som Arbejdsløshedsnævnet havde udsendt til Arbejdsløshedskasserne, og som formentlig kunde give Mesteren Lejlighed til at gribe ind i Medlemmets Forhold. De samvirkende Fagforbund mangler et Organ, som kan tage sig af Sager af denne Art.

Om dette Forhold veksledes Bemærkninger af Tapetserer *Jønsson*, *P. Hvidtfeldt* og Slagter *Hartmann*, hvorefter Formanden henviste til de Møder, som De samvirkende Fagforbund før har afholdt for Repræsentanter for Arbejdsløshedskasserne. Fremsættes der Ønske om et saadant Møde, skal det blive foranstaltet.

Ingen yderligere ønskede Ordet til den trykte Beretning, og denne toges saaledes til Efterretning.

Punkt 2. Kasserer *E. Svendsen* gennemgik de forskellige Poster paa Aarsregnskabet 1912.

Skomager *Laurids Jørgensen* omtalte Indsamlingen til den finske Konflikt. Her var indsamlet 13,000 Kr., men kun afsendt 6000 Kr. til Finland. Dette kan let svække Interessen for senere Indsamlinger.

Cigarsorterer *Jens Knudsen* mente, at det overskydende Beløb af denne Indsamling burde være returneret de ydende Organisationer.

Taleren henstiller, at der indføres Resparelser paa Repræsentation ved Kongresser. Det har næppe været nødvendig at hele Forretningsudvalget deltog i den skandinaviske Arbejderkongres. Udgiften til Rejser, Møder og Agitation er ca. 1800 Kr.

Kasserer *E. Svendsen*: Paa et vist Tidspunkt meddelte Finnerne, at Konflikten var sluttet, og at yderligere Bidrag, som Følge deraf ikke skulde afsendes. Indtil 3 Maaneder efter den Tid var der imidlertid indgaaet Bidrag fra Organisationerne, hvorved et overskydende Beløb var fremkommen. Ved andre Lejligheder har De samvirkende Fagforbund ydet Bidrag til Udlandet uden at opkræve eller indsamle Penge hos Organisationerne.

Udgifterne til Kongresdelegation har i afvigte Aar været usædvanlig store paa Grund af den skandinaviske Arbejderkongres og den ekstraordinære internationale Socialistkongres i Anledning af Balkankrigen.

De kritiserede 1800 Kr. omfatter alt i Indlandet, derunder Rejseudgifter og Diæter ved Kongresser samt Udgifterne ved Møder i Arbejdsgiverforeningen.

Regnskabet godkendtes derefter enstemmigt.

Punkt 3. *Formanden* redegjorde i et længere Foredrag for Reorganisationsudvalgets Oprindelse og Virksomhed, og henviste iøvrigt til Udvalgets trykte Beretning.

Der udviklede sig en kort Diskussion, hvori deltog William P. Arup, Snedker Vald. Friis, Martin Petersen og Bygningssnedker Chr. Jensen, hvorefter der vedtoges principiel Tilslutning til Udvalgets Forslag om *at Centralorganisationen*

fremdeles hviler paa den planmæssige Understøttelse og at der vises skarp Front mod alle Splittelsestendenser. Detailbehandlingen henvistes til Generalforsamlingen.

Punkt 4. Skomager *Laurids Jørgensen* refererede, hvad der skete under Skomagernes Lønbevægelse i 1909, hvorledes denne udviklede sig til Lock-out, og hvorledes Arbejdsgiverne, da denne havde varet nogen Tid, truede med Storlock-out. Der var da, af De samvirkende Fagforbunds daværende Formand, Martin Olsen, givet Skomagerne Tilsagn om Understøttelse efter De samvirkende Fagforbands Love som for en godkendt Strejke, dersom de vilde acceptere de stillede Betingelser og derved forhindre Udvidelse af Lockouten. Skomagerne bøjede sig; men Repræsentantskabet og Generalforsamlingen forkastede Forslaget om at yde dem Understøttelse.

Naar Skomagerne nu paany fremsætter deres Anmodning, saa er Grunden den, at Murerne i Fjor fik Understøttelse tiltrods for, at de ogsaa uden Sanktion havde opsagt deres Overenskomster.

Formanden oplyste, at der indenfor Forretningsudvalget var et Flertal for at yde den ønskede Støtte, idet man mente, at der i 1909 var gjort Skomagerne Uret.

Slagter *Hartmann* anbefalede Skomagernes Anmodning.

Maskinsnedker *V. S. Petersen* sluttede sig hertil, men mente, at den daværende Formand havde overskredet sin Kompetence ved at afgive et saadant Tilsagn.

Skibstømrer *S. Nielsen* forespurgte, hvorledes man vilde stille sig overfor Skibstømrerne, som i 1907 blev nægtet Understøttelse under lignende Forhold.

Kasserer *E. Svendsen* replicerede hertil. Man kan ikke tage Bestemmelse om Understøttelse til de københavnske Skibstømrere, som ikke mere tilhører De samvirkende Fagforbund. Murerne havde ganske vist opsagt deres Overenskomst uden Sanktion; men paa det Tidspunkt hvor Spørgsmaalet om Understøttelse forelaa, var de udelukkede sammen med en Række andre Fag. — Taleren anbefalede Skomagernes Anmodning.

Skibstømrer S. Nielsen hævdede, at det var Skibstømrerforbundet, som i 1907 udredede Understøttelsen, og dette Forbund er vedblivende Medlem af De samvirkende Fagforbund.

Smed *A. Johansen* advarede mod det Præcedens, man her var i Færd med at skabe, men vilde dog ikke opfordre til at stemme imod Skomagernes Anmodning.

Cigarsorterer *Jens Knudsen* mente, at der i denne Sag ligger saa mange Momenter til Gunst for Skomagerne, at man bør yde dem sin Støtte, og kunde ikke indse, at Vedtagelsen heraf kan drage Konsekvenser efter sig.

Det vedtoges derefter med overvældende Majoritet at anbefale Generalforsamlingen følgende Resolution til Vedtagelse:

»Under Hensyn til de særlige Forhold, hvorunder den i Dagene 22.—24. Marts 1909 foretagne Lockout paa Skotøjsfabrikkerne fandt Sted, vedtager Repræsentantskabet at indstille til Generalforsamlingen at yde Dansk Skotøjsarbejderforbund Understøttelse i Henhold til Loven som for en godkendt Konflikt for de af Forbundets Medlemmer, som har været udelukkede i nævnte Tidsrum.

Det overdrages Forretningsudvalget at forhandle med Dansk Skotøjsarbejderforbund for at træffe Afgørelse angaaende det Antal Dage, Forbundet skal have Understøttelse for.«

Punkt 5. *Formanden* forelagde det af den københavnske Kontrahentforsamling og Partikongressen vedtagne Forslag angaaende Partipressens Omorganisation. Efter Udtalelser af P. Hvidtfeldt og I. A. Hansen vedtoges det enstemmigt at slutte sig til dette.

Punkt 6. *Formanden* refererede en Strid, der var opstaaet mellem Bagerforbundet og Produktionsforeningens Bageri i Aarhus under Forhandlingerne om et nyt Lønregulativ.

Bager *Z. Friis* redegjorde for de derhen hørende Forhandlinger. Bageriets Ledelse havde krævet opretholdt en Bestemmelse i Regulativet

om, at Bageriets Løn- og Arbejdsforhold skal være lig med Forholdene i Mestrenes Rugbrødsfabrik der i Byen, og dette havde Bagerne ikke kunnet tiltræde. Der var ikke øvet nogen Vold mod Foretagendet; men Arbejderne maatte dog hævde sig Adgang til paa saadanne Virksomheder at faa deres Forhold forbedrede, selv om det skulde ske ved Arbejdsstandsning, naar der ikke kunde naas et Resultat ved fredelig Forhandling. Taleren havde intet imod, at der nedsattes et Udvalg til at udarbejde et Regulativ for Afgørelse af faglig Strid i de kooperative Foretagender.

Snedker *Marinus Petersen* kunde ikke give Friis eller Bagerne Medhold i deres Optræden overfor Fællesbageriet i Aarhus, og mente iøvrigt, at den Bestemmelse i Regulativet, som Friis sigtede til, kunde benyttes af Bagerne til at hæve deres Løn andre Steder, at denne Bestemmelse altsaa kunde blive en Løftestang og ikke en Hæmsko for Bagerne i deres faglige Bestræbelser. Bagerne har forøvrigt i Fællesbageriet en Række Begunstigelser, som ikke kendes andre Steder.

Taleren gav en indgaaende Skildring af hele Sagen og mente, at Bagernes Optræden i det foreliggende Tilfælde havde været ganske forkastelig.

Kasserer *E. Svendsen* ønskede, at der droges Omsorg for, at vore kooperative Foretagender ikke udsættes for umotiverede Arbejdsstandsninger, og vilde derfor anbefale en af Forretningsudvalget foreslaaet Resolution.

Efter yderligere Udtalelser af Skræder Jacobsen og Marinus Petersen, Aarhus, Typograf Viggo Christensen, Bager L. Andersen og J. Friis, København, vedtoges nedenstaaende Resolution enstemmigt.

»I Anledning af det af Arbejdernes Fællesorganisation i Aarhus rejste Spørgsmaal udtaler Repræsentantskabsmødet, at i saadanne Tilfælde, hvor en Overenskomst er opsagt, eller hvor der opstaar Strid om bestaaende Overenskomster eller Aftaler, og der, trods Forhandling, ikke er opnaaet Enighed, maa der søges gennemført en Ordning, der giver Arbejdernes kooperative Foretagender Adgang til Mægling, Forhandling og Voldgift.

Det paalægges Forretningsudvalget at udarbejde Regler for Behandling af faglig Strid til Brug for Arbejdernes kooperative Foretagender og de faglige Organisationer.«

Punkt 8. *Formanden* redegjorde for Sagen. Under en Lønbevægelse i 1899 og 1900 laante Dansk Mølleriarbejderforbund *1000 Kr.* af De samvirkende Fagforbund, og Forbundet anmoder nu om at faa Laanet eftergivet. Forretningsudvalget fraraader at eftergive Laanet. Indføres den Sædvane, at en Organisation, som laaner Penge, ikke alene undlader at betale tilbage til den fastsatte Tid, men ogsaa faar Laanet eftergivet, naar der er forløbet 10—12 Aar, saa maa jo Forretningsudvalget kategorisk afslaa at yde Laan.

Møller *Andersen* redegjorde for Aarsagen til, at man maatte optage Laanet og at man ikke siden har faaet Midler til at betale Pengene tilbage. Vi har nu naaet at genrejse vor Organisation, men tør ikke paaligne Medlemmerne Ekstrakontingent for at betale Laanet.

Kasserer *E. Svendsen* maatte bestemt fraraade at eftergive Laanet. I det højeste kunde der være Tale om at give en yderligere Frist for Betalingen. Det er jo allerede meget, om Repræsentantskabet eftergiver Renten.

Anmodningen forkastedes med overvældende Majoritet.

Udenfor Dagsorden oplyser Formanden, at der nu fra Arbejdsgiverforeningen foreligger 2. Lock-outvarsel med Specifikation over de Fag og Grupper, som Lock-outen omfatter, samt at denne træder i Kraft Tirsdag 29. April. Toges til Efterretning.

Punkt 9. Formanden oplæser den i sin Tid fra Socialdemokratisk Ungdomsforbund modtagne Skrivelse og henviste iøvrigt til det trykte Materiale, erindrede dernæst om, at Forsamlingen i 1904, paa Foranledning af Fabriksraadet, indgaaende har beskæftiget sig med Lærlingeforholdene, og anbefalede, at man henholder

sig til det den Gang udtalte, og at Spørgsmaalet iøvrigt henvises til den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe.

Uden Debat vedtoges dette.

Punkt 10. *Formanden* erindrede om de af Grænseudvalget afsagte Kendelser angaaende kommunale Kedelpassere og kommunale Murere. Paa Grundlag af disse Kendelser har Kommunalt Arbejderforbund sendt Forretningsudvalget en Skrivelse, der gav Anledning til, at der nedsattes et Udvalg, som drøftede hele Forholdet med Hensyn til kommunalt ansatte Arbejderes organisatoriske Anliggender. Repræsentanter for det nævnte Forbund havde været tilstede. Man var her naaet til fuld Enighed, og dette Forhandlingsresultat gaves Udtryk i en Skrivelse fra Forretningsudvalget til Kommunalt Arbejderforbund. Formanden oplæste denne og anbefalede, at Sagen hermed toges til Efterretning.

Dette vedtoges uden Diskussion.

Punkt 11. *Formanden*: Der er nu gennem det internationale faglige Sekretariat i Berlin organiseret en Efterretningskorrespondance. Sekretariatet indhenter Oplysninger fra alle Lande og udsender dem samlet til de tilsluttede Lande i et af de 3 Hovedsprog.

De samvirkende Fagforbund har hidtil for egen Regning ladet Meddelelserne oversætte til Dansk, mangfoldiggøre og udsende til de tilsluttede Forbund og de socialdemokratiske Hovedblade. Udgifterne er ca. 50 Kr. hver Gang. Maaske bør denne Udgift deles mellem De samvirkende Fagforbund og Partipressen. Sagen har været behandlet af Kontrolkomiteen, men er ikke endelig afgjort.

Hele Systemet er forøvrigt et Forsøg, hvortil der skal tages endelig Standpunkt ved et Møde i Zürich til Efteraaret. Indtil dette Møde anbefalede Taleren at fortsætte som hidtil.

J. A. Hansen gjorde Rede for Pressens Stilling til Sagen.

Jens Knudsen ansaa denne Korrespondance for at være af stor faglig Værdi. Men netop derfor bør den ikke i synderlig Udstrækning benyttes i Dagspressen; thi dette virker uheldigt for de periodisk udkommende Fagblade.

Uden Afstemning vedtoges derpaa, at Forretningsudvalget fortsætter med Korrespondancen som hidtil, indtil hele Spørgsmaalet er mere opklaret og Mødet i Zürich har taget sit Standpunkt.

Punkt 12. *Formanden* gjorde Rede for de blandt Syerskerne herskende uheldige Organisationsforhold. Foreningerne er smaa og indbyrdes uenige. Disse Tilstande er i Længden uholdbare, særlig i Betragtning af at Faget er saa stort, at det alene i København tæller ca. 14,000 Udøvere. Fra de samvirkende Fagforbund er Organisationsbestræbelserne gentagende støttet, ogsaa økonomisk, men stedse uden noget tilfredsstillende Resultat.

Sagen er forhandlet med Fællesorganisationen, Syerskernes Forbund og Skræderforbundet. Nylig har Syerskernes Forbund ved en ekstraordinær Kongres besluttet at indtræde i Dansk Skræderforbund, og dette Forbund er paa visse Betingelser villigt til at optage det og søge at skabe gode Organisationsforhold blandt Syerskerne. Taleren stillede et Forslag til Beslutning i Overensstemmelse hermed.

Jens Knudsen var betænkelig ved at tilsige et enkelt Forbund økonomisk Hjælp i Agitation og henviste til, at andre Forbund, og da særlig Arbejdsmandsforbundet for egen Regning har gjort et mægtigt agitatorisk Samlingsarbejde. — I hvert Fald bør man forud vide, hvor stort Tilskud De samvirkende Fagforbund skal yde.

William P. Arup: Dansk Skræderforbund har ingen Forpligtelse til at tage denne Opgave op mere end de andre Fag. Naar Fællesorganisationen har ment den foreslaaede Fremgangsmaade anbefalelsesværdig, saa stiller vi os beredvillige, men Opgaven er saa stor og vanskelig, at økonomisk Støtte er absolut nødvendig, og kun hvis der vedto-

ges at yde os en saadan, kan Skræderforbundet indgaa paa den foreslaaede Ordning.

Lyngsie hilste Forslaget med Glæde, men ønskede det forandret paa et enkelt Punkt og var forbavset over, at der foreslaas økonomisk Støtte paa anden Maade end den sædvanlige. Konsekvenserne heraf kan blive farlige. Ethvert Fag bør i det store og hele selv betale den under Faget nødvendige Agitation.

I. I. Møller fremfører Eksempler paa indviklede Organisationsforhold blandt de kvindelige Arbejdere paa Væverierne. Disse bør tilhøre Tekstilarbejderforbundet, som bl. a. har Understøttelsespligt overfor tilrejsende Udlændinge. Naar disse har oppebaaret denne Understøttelse, udvandrer de i stor Udstrækning til andre Organisationer. Taleren sluttede sig til Lyngsies Forslag.

Emma Petersen: Den foreliggende Sag er af overordenlig Betydning og kræver en udførlig Fremstilling. Taleren gav derpaa i et længere Foredrag en Skildring af Organisationsforholdene blandt Syerskerne og af de om den foreliggende Sag førte Forhandlinger og understregede stærkt, at Dansk Skræderforbund selv har ønsket Syerskernes Tilslutning. Dette var Grundlaget for Beslutningen paa Syerskernes Kongres.

Anna Johansen: Paa det nu foreliggende Grundlag har Dansk Skræderforbunds Forretningsudvalg endnu ikke taget Standpunkt til Sagen. Uden økonomisk Støtte vil man næppe tage Opgaven op, saa meget mere, som Skræderforbundet ikke er stærkere interesseret heri, end alle andre Fagforbund ere.

William P. Arup replicerede til forskellige Talere. De paa Tekstilfabrikkerne beskæftigede Kvinder bør selvfølgelig tilhøre Tekstilarbejderforbundet. Paa Syerskernes Kongres har Taleren loyalt fremstillet sit Syn paa Sagen, og de Delegerede tog i fuld Frihed deres Beslutning.

Paa Forslag af *Dirigenten* vedtoges Afslutning med de indtegnede Talere.

Tobaksarbejder *Sørensen* og *Emma Petersen* fremsatte korte Udtalelser, hvorefter Forslaget og en Ændring dertil med overvældende Majoritet vedtoges saalydende:

»Da Syerskernes Forbund har vedtaget at indmelde sig i Dansk Skræderforbund — under Forudsætning af, at der ved Forhandling mellem De samvirkende Fagforbund, Dansk Skræderforbund og Syerskernes Forbund træffes en saadan Overenskomst om Indtrædelsen, der accepteres af nævnte Organisationer — tager Repræsentantskabet Meddelelsen herom til Efterretning.

Idet Repræsentantskabet erkender de store Vanskeligheder ved Organiseringen af Syerskerne, hvis Hovedmasse er Hjemmearbejdere, mener det samtidig, at denne er nødvendig, hvor der, som her, er skabt et stort Arbejderproletariat.

Som Følge heraf bemyndiges Forretningsudvalget til paa sædvanlig Maade at yde Dansk Skræderforbund den moralske og økonomiske Støtte, der vil være nødvendig for at dette i videste Maal kan røgte den Opgave, der herved paalægges det.«

Punkt 13. *Formanden* oplæser en fra Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund modtagen Skrivelse, hvori bl. a siges:

At, i Henhold til Kongresbeslutning gøres Forbundets Forbliven i De samvirkende Fagforbund afhængig af, at Lovens § 6 fremtidig maa blive overholdt, saaledes, at de organiserede Arbejdere kommer til at tilhøre de Organisationer indenfor hvis Rammer de arbejder.

Chr. Larsen motiverer denne Skrivelse i et længere Foredrag, fremdrager Eksempler fra flere af Fagets Arbejdsomraader og nogle af Grænseudvalget afsagte Kendelser. Hvis ikke disse Forhold kan ordnes paa en for vort Forbund tilfredsstillende Maade, ser dette sig nødsaget til at udtræde af De samvirkende Fagforbund.

Formanden beklagede, at Larsen motiverede sit Forbunds Krav med en saadan Trudsel, og gik derefter nøje ind paa nogle af de Grænsestridigheder, som har foreligget, oplæste Grænseudvalgets Præmisser og Kendelse i en Sag mellem Kedel- og Maskinpasserforbundet. De af Kedel- og Maskinpasserforbundet rejste Krav har i nogle Tilfælde været af den Beskaffenhed, at baade praktiske og

juridiske Forhold gør det umuligt at honorere dem. Endelig stillede Formanden, paa Forretningsudvalgets Vegne Forslag til en Resolution.

Paa Forslag af *Dirigenten* vedtoges Afslutning med de indtegnede Talere.

Arnold Nielsen gik nærmere ind paa de af Grænseudvalget afsagte Kendelser. Udvalget maa nødvendigvis tage Hensyn til foreliggende faktiske Forhold og kan ikke give Kedel- og Maskinpasserforbundet en Særstilling.

Lars Jensen: Papirindustriarbejderforbundet har ikke sat sig imod, at de omstridte Medlemmer overtræder til Kedel- og Maskinpasserforbundet: men disse er selv imod denne Ordning, og Forbundet vil ikke tvinge dem. Overenskomstmæssigt er deres Interesser varetaget fuldt ud.

Hartmann omtaler Slagteriarbejdernes Forhold til Bødkere og Fyrbødere og en herhenhørende Kongresbeslutning, som tager alle berettigede Hensyn til de andre Fag. At tvinge Medlemmer over imod deres Vilje, er ganske urimeligt.

Chr. Larsen replicerede til flere foregaaende Talere, omtalte lokale Forhold, nævnte Eksempler paa Kedelpassere, som staar i andre Forbund og arbejder under de af Kedel- og Maskinpasserforbundet opnaaede Priser. Taleren vilde meget beklage, om det kom dertil, at hans Forbund udtræder af De samvirkende Fagforbund.

Hvidtfeldt: Kedel- og Maskinpasserforbundet er et udpræget Brancheforbund, og det vil derfor blive værst for dette Forbund selv, om det udtræder. Hovedsagen er, at Arbejderne organiseres, og at deres Interesser varetages.

Lyngsie: De af De samvirkende Fagforbund anerkendte Organisationer har alle Krav paa lige Hensyn og Respekt for deres Love. Kedel- og Maskinpasserforbundet bør tage det nødvendige praktiske Hensyn til de bestaaende Industriforbund.

J. A. Hansen: De faa Medlemmer, som Sagen kan berøre i Smede- og Maskinarbejderforbundet, kan, talmæssigt set, ikke spille nogen Rolle; men Kedel- og Maskinpasserforbundet fremsætter stundom ganske urimelige Krav. — Taleren berører flere af de Tilfælde, som har foreligget, og hævder, at hans Forbund har vist al mulig Imødekommenhed.

Chr. Larsen gør endnu en Bemærkning til den foreslaaede Resolution, hvorefter denne enstemmig vedtoges saalydende:

»I Anledning af Dansk Kedel- og Maskinpasserforbunds Kongresbeslutning, som er meddelt De samvirkende Fagforbund i Skrivelse af 27. Marts, gaaende ud paa, at Forbundets Forbliven indenfor Centralisationen er afhængig af, *at de organiserede Arbejdere kommer til at tilhøre de Organisationer, indenfor hvis Rammer de arbejder*, udtaler Repræsentantskabet, at det fuldt ud slutter sig til Principperne i Grænseudvalgets Kendelse i Sag Nr. 8, der netop fastslaar, at alle Arbejdere hører hjemme i deres respektive Brancheforbund samtidig med, at man i særlige Tilfælde maa tage fornødent Hensyn til Udviklingen og de Forhold, hvorunder de forskellige Organisationer er vokset op.«

Efter at *J. A. Hansen*, *William P. Arup* og *E. Svendsen* havde fremsat korte Udtalelser om den foreliggende faglige Situation og Protokollen var oplæst og godkendt, sluttede Repræsentantskabets Møder.

Jubilæum.

Formanden for Dansk Tekstilarbejderforbund, Væver *J. J. Møller*, fejrede den 7. Maj 25-aarigt Jubilæum i denne Stilling.

Et tilsvarende Jubilæum er hidtil ikke forefaldet i vor Organisationsverden, hvor Møller er den eneste, som uafbrudt gennem 25 Aar har beklædt Førerstillingen i et Landsforbund.

J. J. Møller, som er født den 14. April 1852 i Skydebjerg paa Fyn, kom i Væverlære et Aars Tid efter sin Konfirmation, og da han som ganske ung Svend kom til København, kom han hurtig ind i saavel den faglige som politiske Bevægelse.

Da de første faa Væverfagforeninger i 1885 sluttede sig sammen i et Forbund, deltog Jubilaren virksomt i dettes Stiftelse; han udarbejdede

dets første Love og indtog straks Forretningsførerposten; næste Aar fratraadte han foreløbig Stillingen paa Grund af Forandringer indenfor Ledelsen i den københavnske Fagforening, men den 7. Maj 1888 valgtes han atter til Forbundets Forretningsfører og har siden beklædt denne Tillidspost med stor Dygtighed.

Under Møllers Ledelse udfoldedes en livlig Agitation, og talrige nye Fagforeninger blomstrede op Landet over. Med sikker Haand, Klogskab og Ro førte han Dansk Tekstilarbejderforbund gennem adskillige svære Kampe lige fra den første Strejke i 1886 til den betydningsfulde landsomfattende Strejke i 1905. Stadig gik det fremad, indtil Forbundet nu staar som en eksemplarisk, talstærk og resultatrig Organisation.

I Aarenes Løb er Væver J. J. Møller ogsaa bleven betroet talrige andre Tillidshværv i Arbejderbevægelsen.

I al sin Virken har Møller vist sig som en paalidelig og støt Repræsentant for Arbejderklassen, og hans Jubilæum formede sig derfor ogsaa som den smukkeste Festdag, idet hans Kolleger, Forbundsfæller og Venner mødte op og fyldte hans Kontor med Gaver og Sympatitilkendegivelser.

Et Manifest.

En syndikalistisk Organisation, der kalder sig *Sverges Arbetares Centralorganisation*, men som ingenlunde svarer til sit omfattende Navn, da den kun har Sæde i Lund, hvor et svensk Blad ved Navn *Syndikalisten* udgives, har for nogen Tid siden sendt et Manifest ud, hvori Verdens Arbejdere opfordres til at boycotte alle svenske Varer for at tvinge de svenske Myndigheder til at frigive 3 Arbejdere, der dømtes til livsvarigt Fængsel, fordi de i Aaret 1908 under en Havnearbejderkonflikt kastede en Bombe ned i et Logisskib for Skruebrækkere.

Da der fra flere Organisationer er indløbet Forespørgsel til De samvirkende Fagforbunds Kontor om den svenske Landsorganisation har taget Stilling til denne Sag, har Kontoret ladet Forespørgslen gaa videre og Landsekretariatet har derefter meddelt, »at den svenske Landsorganisation ikke har noget at skaffe med det udsendte Manifest, som helt og holdent staar for Syndikalisternes Regning«.

Orlogsværket blokeres.

I Anledning af, at Rigsdagen uden Hensyntagen til Arbejdernes Ønsker har forlænget Arbejdstiden paa Orlogsværftet med mere end 1 Time daglig har en Række Organisationer iværksat en Lønblokade overfor denne Arbejdsplads.

I den socialdemokratiske Presse er følgende Bekendtgørelse herom offentggjort:

Det er forbudt Medlemmer af nedennævnte Organisationer at tage Arbejde paa Statens Orlogsværft, med mindre der betales dem Minimaldaglønninger paa 4 Kr. til Arbejdsmænd og 4 Kr. 50 Øre til Haandværkere.

Hovedbestyrelserne for:
Dansk Arbejdsmands Forbund.
Dansk Formerforbund.
Dansk Smede- og Maskinarbejder-Forbund.
Kobbersmedeforbundet i Danmark.
Snedkerforbundet i Danmark.

Rettelse.

Adressefortegnelsen over Formændene for de lokale Fællesorganisationer.

(»Arbejderen« Nr. 39.)

Lyngby. N. Aggerholm, Nærum.
Roskilde. Borrild flyttet til Kastelsvej 11.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen.) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 46 ❋ KØBENHAVN DEN 17. MAJ 1913 ❋ 9. AARGANG

De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Ordinær Generalforsamling 23.—26. April 1913

i Folkets Hus, Enghavevej 40.

Dagsorden.

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskaberne.
3. Behandling af Beretningen fra Repræsentantskabets Udvalg af 22. Januar 1912.
   a) Forslag angaaende den planmæssige Strejkeunderstøttelse.
   b) Forslag angaaende Organisationsformer.
   c) Forslag angaaende Gensidighed overfor Udlandet.
   d) Forslag angaaende Grænsestridigheder med udenforstaaende Organisationer.
   e) Forslag til Lov for De samvirkende Fagforbund i Danmark.
   f) Forslag angaaende Stillingen til de syndikalistiske Organisationer.
4. Anmodning fra Dansk Skotøjsarbejderforbund om Støtte til de i 1909 udelukkede Medlemmer.
5. Spørgsmaalet om Opførelse af en Fagforeningsbygning i København.
6. Den socialdemokratiske Presses Omorganisation.
7. Fagorganisationernes Stilling overfor Arbejdernes kooperative Foretagender.
8. Arbejdsløshedskasserne.
9. Arbejderskolen.
10. Straffelovgivning.
11. Valg af Medlemmer til Forretningsudvalget, Kasserer og Revisionskomité, Grænseudvalg samt Indstilling af Medlemmer til Arbejdsraadet.

Formanden, *Carl F. Madsen*, aabnede det første Møde, idet han bød Delegerede og Gæster hjertelig Velkommen.

Til Dirigenter valgtes *I. A. Hansen* København og *P. Christensen*, Helsingør, og til Sekretærer *Anthon Andersen*, *Peder Hedebol* og *Otto Smith*.

Ole Lian, Kristiania, bragte en hjertelig Hilsen fra de organiserede Arbejdere i Norge, hvor man er gaaet mægtigt frem, baade faglig og politisk, og hvor Organisationerne har bragt Medlemmerne store Fordele. Omtalte, at Regeringen har forelagt et Forslag om tvungen Voldgift, hvilket Forslag Organisationerne modarbejder, og ønskede Lykke og Held over Generalforsamlingens Arbejde.

Hermann Lindquist, Stockholm, bragte Hilsen fra de svenske Kammerater, som har gennemlevet tunge Aar. Men selv om Storstrejken i første Omgang gav Tab af Medlemmer, saa havde Modgangen hærdet Organisationerne, som nu igen gik mægtig fremad. Kongressen i 1912 havde lagt en sikker Grund for det videre Arbejde. — Vi bygger alle paa Erfaringen, som nok skal føre os frem den rette Vej, og Taleren burde derfor allerede her lykønske Generalforsamlingen til et heldigt Resultat af sit Arbejde.

Robert Schmidt fra Berlin bragte Hilsen fra Generalkommissionen for de tyske Fagforeninger og fra de tyske Kammerater og understregede Betydningen af, at Arbejderne organiserer sig internationalt. Taleren var forvisset om, at de danske Arbejdere ved denne Generalforsamling som ved

de tidligere vilde styrke deres Organisationer og vandre videre ad Sammenslutningens Vej.

Dirigenten *I. A. Hansen* takkede Gæsterne for deres venlige og kammeratlige Udtalelser, som Forsamlingen havde hilset med kraftigt Bifald.

Punkt 1. Beretning om Virksomheden.

Formanden indledede sin Beretning med at erindre om Situationen paa forrige Generalforsamling og oplyste, at vore Medlemmer var bragt i Storkonflikt, fordi en udenforstaaende Organisation (Blikkenslagerne) var i Strid med Arbejdsgiverne.

Paa dette Tidspunkt havde Arbejdsløsheden længe hærget vore Medlemmer og sat sine dybe Mærker overalt. Splittelsens Lære havde under disse Omstændigheder haft gunstige Vilkaar.

For at modarbejde Splittelsesbestræbelserne havde Forretningsudvalget bl. a. udgivet Pjecen »Ned med De samvirkende Fagforbund.« Indholdet af Pjecen var udmærket. Ligeledes var Forretningsudvalgets Medlemmer rejst ud i de lokale Fællesorganisationer og ved Diskussionsmøder oplyst Medlemmerne om Centralisationens Nytte.

Desuagtet førte Splittelsesagitationen til at nogle Organisationer udtraadte. Der knytter sig i hvert enkelt Tilfælde særlige Omstændigheder til Udtrædelsen, som gør denne ganske umotiveret. Saaledes udtraadte Murerforbundet efter at have modtaget ca. 100,000 Kr. af den fælles Kasse. Sømændene og Søfyrbøderne, hvis Organisation i 1902 blev knust af Rederne, fik ved De samvirkende Fagforbunds Støtte denne genrejst. Foreningsretten blev anerkendt, og der skaffedes Overenskomster, som betød Fremgang for Søfolkene. Paa egen Haand forlangte de en 8-aarig Overenskomst, og da de havde faaet den, gik de ud af Centralisationen. Søfyrbøderne udtraadte, i Følge deres eget Fagblad, fordi de selv ønsker at opspare de Penge, som ellers maatte ydes til Centralisationen. Uhrmagerne traadte ud og angav som Grund, at de ikke havde Raad til at betale de paaløbende Strejkebidrag. Barbererne har maattet slettes for Gæld, dels paalignede Bidrag, dels Laan.

Anmodninger om Optagelse er fremkommen fra Privatbanernes Lokomotivmænds Forbund og fra Tilskærerforeningen i København. Førstnævnte henvistes til Smede- og Maskinarbejdernes Forbund og sidstnævnte til Skræderforbundet. Tilskærerne er paa den Maade indtraadt.

Trods Udmeldelserne er vi gaaet frem med 6495 Medlemmer og tæller ialt 107,067 Medlemmer i 52 Forbund med 1216 Afdelinger og 5 enkeltstaaende Foreninger.

Man skulde forøvrigt mene, at Arbejdsgivernes Lock-outpolitik, maatte aabne alles Øjne for Centralisationens Nødvendighed.

I Januar 1912 nedsattes det saakaldte Reorganisationsudvalg, hvis Arbejde nu er sluttet og foreligger som et særligt Punkt paa Dagsordenen.

Formanden gennemgik derefter Statistiken over paalignede Bidrag. I 1911 er der paalignet 8 Kr. 10 Øre for heltbetalende og 4 Kr. 05 Øre for halvtbetalende Medlemmer. I 1912 er der paalignet 40 Øre for heltbetalende og 20 Øre for halvtbetalende Medlemmer.

Paa sidste Generalforsamling vedtoges det at søge 500,000 Kr. indbetalt som Aktiekapital til Startning af Brugsforeninger, dog saaledes at samme Beslutning først skulde forelægges Partikongressen. Da denne nu afholdtes i Aar, viste det sig imidlertid, at Brugsforeningstanken i den mellemliggende Tid havde taget betydelig Fart, og Kongressen havde derfor vedtaget at afvente den videre Udvikling af de alt oprettede Brugsforeninger. Denne Beslutning kan vi sikkert tage til Efterretning.

Derefter omtalte Formanden det oprettede Arbejderbevægelsens Arkiv. Arkivet, der er delt i en »Arkiv-Afdeling« indeholdende Aktstykker vedrø-

rende den faglige, politiske og kooperative Arbejderbevægelse i Ind- og Udlandet, og i en »Bibliotheks-Afdeling«, der indeholder social-politisk Literatur fra Ind- og Udlandet, tæller nu 12000 Numre.

Bibliotheks-Afdelingen« indeholder 815 Kort med 1243 Titler.

Hele Arkivet er katalogiseret efter et amerikansk Kortsystem (Karthothek), saaledes at enhver Besøgende straks vil kunne se, om de Sager eller Dokumenter, der ønskes, findes i Arkivet.

I alt findes 3192 Kort.

Endvidere findes en særlig Afdeling for Statistik, ligesom der er paabegyndt Anlæggelsen af en Portræt- og en Cliché-Samling.

Arkivet ejes af De samvirkende Fagforbund og Socialdemokratisk Forbund.

Formanden gav Oplysning om nogle førte Forhandlinger hos Forligsmanden, om Indførelse af tvungen Voldgift i offentlige koncessionerede Virksomheder. Denne Tanke afvistes.

Den paabegyndte internationale Efterretningskorrespondence, som udkommer hver 14 Dag fra Sekretariatet i Berlin, vil, i Henhold til Repræsentantskabets Beslutning, indtil videre blive udsendt som hidtil.

Kontorforholdene er undergaaet visse Forandringer, særlig paa Grund af Carl Grans Sygdom.

Forretningsudvalget har beskæftiget sig med forskellige Lovforslag, saaledes om Strafferet og Arbejdsanvisning.

Grænseudvalgets Virksomhed omtaltes, ligesom nogle Tvistigheder, som Forretningsudvalget paa egen Haand har bragt til Afslutning.

Endelig omtaltes Forretningsudvalgets Deltagelse i Kongresser i Ind- og Udlandet. Arbejdet i den faste Voldgiftsret er blevet meget omfattende og lægger megen Beslag paa Kontorets Tid.

I Aaret 1911 behandlede Retten 29 Sager og i 1912 behandlede den 27 Sager.

Disse Sager fordeler sig paa følgende Fag: Arbejdsmænd 13 Sager, Bogbinderne 1, Bagerne 4, Billedskærere 1, Elektropletarbejdere 1, Lohgarvere 1, Malerne 2, Murerne 10, Møllerne 2, Snedkerne 6, Stenhuggerne 3, Sporvognsfunktionærer 1, Søfyrbøderne 1, Tekstilarbejderne 2, Tobaksarbejderne 1, Træindustriarbejderne 3, Tømrerne 2 og Murarbejdsmænd 2.

De samvirkende Fagforbund har givet Indlæg og ladet møde i 52 Sager.

Udgifterne til Retten i Boet og Sagsomkostninger for de to Aar er 10,994 Kr. Arbejderne har betalt 6,550 Kr. og Arbejdsgiverne 4,444 Kr.

Medlemmer foretager undertiden tankeløst eller velovervejet Brud paa bestaaende Overenskomster og Voldgiftsregler. Mod dette maa der stærkt advares.

Taleren gennemgik de 2 Aars Lønbevægelser og dvælede særlig ved Sporvejsfunktionærernes, Jord- og Betonarbejdernes, Bødkernes, Skibsmalernes, det egentlige Malerfags og de provinsielle Murarbejdsmænds Konflikter, hvoraf de fleste havde givet Anledning til Lock-outtrusler overfor mellem 30 og 50,000 Arbejdere.

Formanden henviste til, at der i 1911 og 12 var ca. 71,000 Medlemmer, der havde opnaaet Lønforhøjelse eller Arbejdstidsforkortelse. Han sluttede med at udtale:

Ser vi paa den heldbringende Virksomhed vore Organisationer udfolder paa mange Omraader, de gode Resultater, der er opnaaet, og den mægtige Indflydelse det socialdemokratiske Arbejderparti har tilkæmpet sig paa mange Omraader, kan vi, trods alle Angreb fra vore naturlige og unaturlige Modstandere se Fremtiden fortrøstningsfuld i Møde. Vi ved, hvad vore Organisationer er værd og vi har en hellig Pligt til at værne om dem.

Snart kalder den politiske Del af Arbejderbevægelsen os til Kamp.

Store og for Arbejderne vigtige Spørgsmaal skal snart finde sin Afgørelse. Vi vil ogsaa der yde vor bedste Medvirken baade personlig og ved pekuniær Støtte til Valgagitationen, for derved at hidføre et for Arbejderpartiet godt Resultat af de forestaaende Valg til Folketinget.

Kedelpasser *Nielsen* fra Esbjerg opfordrede til kraftig Agitation mod Syndikalisterne. Derefter godkendtes Virksomheden enstemmig.

Punkt 2. Regnskaberne.

Kasserer *E. Svendsen* gennemgik i Hovedtrækkene de foreliggende Regnskaber for 1911 og 1912.

Uden Debat godkendtes disse enstemmigt.

Punkt 3. Reorganisationen.

Dirigenten *P. Christensen* erindrede kort om den store Betydning det foreliggende Punkt vil faa for Sammenslutningens videre Udvikling og anbefalede, at Reorganisationsudvalgets hele Forslag først underderkastes en Generaldebat, hvor man dog bør holde sig til Forslagenes Hovedlinier og navnlig tage klart Standpunkt til den obligatoriske Strejkeunderstøttelse. Sluttelig gjorde Dirigenten opmærksom paa, at Repræsentantskabet i Hovedsagen har givet Reorganisationsudvalgets Forslag enstemmig Tilslutning.

Formanden fik derefter Ordet og gjorde i et længere Foredrag Rede for Reorganisationsudvalgets Virksomhed under Henvisning til den fra Udvalget foreliggende trykte Beretning, som i Februar blev omsendt til Organisationerne.

Det første Spørgsmaal, der blev forelagt Udvalget til Afgørelse, var om vi fremtidig skulde have den planmæssige Understøttelse eller om vi skulde overgaa til et Sekretariat, saaledes som foreslaaet fra nogle Organisationer.

Med Enstemmighed var det vedtaget at bevare den planmæssige Understøttelse.

Nogle Organisationer har ønsket Industriforbund oprettet i Stedet for de faglige Organisationer, og Bygningssnedkernes Fagforening har fremsat Forslag om en Gruppering af Fagene saaledes, at fire selvstændige Faggrupper skulde danne »De samvirkende Fagforbund.« Hver Gruppe ledes af et Forretningsudvalg og den afgør selv om der skal foretages Arbejdsstandsninger eller ikke og naar der skal støttes.

Udvalget maatte advare imod hastige Omvæltninger. Vore faglige Organisationer vare voksede op fra ganske smaa og spredte Foreninger, og er nu den mægtige Hær paa langt over 100,000 Medlemmer.

Udviklingen førte dog med sig, at beslægtede Fag maa finde hinanden, saaledes at der bliver det nøjeste Samarbejde mellem disse Organisationer. Udvalget fremsætter derfor ogsaa Forslag i den Retning.

Under sin Omtale af de syndikalistiske Tendenser, som har været fremme hist og her, oplæste Formanden en af sidste Partikongres vedtagen Resolution, som Forretningsudvalget anbefaler Generalforsamlingen at tiltræde med en Tilføjelse.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Gensidighed overfor Udlandet, oplyste Formanden, at Landsorganisationen i Sverrig paa sin sidste Kongres vel havde tiltraadt Udtalelsen fra Konferencen i Göteborg, men med den Ændring, at de Forbund, som har Forpligtelser overfor Broderforbund i Udlandet, er fritaget for Ydelse gennem Centralisationen, saa længe denne Forpligtelse varer. Sekretariatet har fortolket denne Beslutning saaledes, at dersom Forbundet paa denne Maade betaler mindre, end der paalignes gennem Centralisationen, skal Differencen tilflyde denne.

Som Følge heraf foreslaar Forretningsudvalget Generalforsamlingen at

vedtage en Tilføjelse til Gøteborgudtalelsen, hvilken Tilføjelse Formanden oplæste.

Efter at Taleren iøvrigt havde gjort nøje Rede for alle Udvalgets Forslag, anbefalede han Generalforsamlingen at vedtage disse. — De er fremgaaet af en grundig Overvejelse af de fra Udlandet indhentede Oplysninger, de fra Organisationerne indsendte Forslag og alle herhen hørende Forhold iøvrigt. Med Vedtagelsen af disse Forslag vil man paa den bedste Maade have styrket vor Sammenslutning til den kommende Tids Opgaver. Formanden sluttede sit Foredrag Kl. 4¼ Onsdag Eftermiddag.

Dirigenten underrettede da Forsamlingen om, at der nylig var indløbet Meddelelse om, at Carl Gran var afgaaet ved Døden. I faa og hjertelige Ord mindedes Dirigenten, og efter ham Kasserer *E. Svendsen* den Afdøde som en trofast, dygtig og arbejdsom Kammerat i Kampen for Arbejderklassens Interesser og dertil altid elskværdig og munter i Samarbejdet.

Forsamlingen paahørte staaende disse Meddelelser, og det besluttedes uden Debat at tilstille Enken et Kondolencetelegram, at bekoste Carl Grans Begravelse samt at suspendere Forhandlingerne.

Møde Torsdag den 24. April Kl. 9.

Snedker *Vald. Friis* ønskede det fastslaaet som en Opgave for De samvirkende Fagforbund, at paalægge de enkelte Medlemmer paa Arbejdspladserne at agitere blandt eventuelle uorganiserede for at faa dem til at indtræde i deres respektive Organisationer.

Arbejdsmand *Hans Nielsen*, Aalborg, rettede en Forespørgsel med Hensyn til Resolutionen angaaende Syndikalisterne og troede forøvrigt, at der toges mere højtideligt paa denne Bevægelse end nødvendigt er. Den har ingen Rod i den danske Befolkning, og hvor dens Teorier har været forsøgt, har det beredt saadan Skuffelse, at man sikkert ikke gentager Forsøget.

Martin Petersen udtalte, at han var ikke principielt uenig med Reorganisationsudvalgets Flertal, medens han dog paa væsentlige Punkter havde ønsket en anden Affattelse af Forslagene. Derfor havde han stillet sine Mindretalsforslag. Selv om disse maaske ikke blev vedtaget, havde det Betydning, at de Synspunkter, han gjorde sig til Talsmand for, kom frem til Diskussion.

Taleren motiverede i et længere Foredrag sine Forslag, som han udtalte kunde inddeles i 3 Grupper, nemlig: 1. Fagenes Gruppering, 2. Hvor skal Indflydelsen angaaende hver Gruppes Bevægelsesfrihed ligge? og 3. Taktikken.

Med Hensyn til Grupperingen kan der allerede nu peges paa, at beslægtede Fag tenderer hen imod en saadan. Dette er saaledes Tilfældet baade i Jærn- og i Træindustrien. Man maa sikkert mere og mere slaa ind paa denne Vej og saaledes skabe Betingelser for organisatorisk Samarbejde i beslægtede Fag.

Disse Grupper bør have det videst mulige Selvstyre med Hensyn til Lønbevægelser, saa længe de ikke kræver Støtte fra de øvrige Fag indenfor Centralisationen.

Angaaende Taktikken erkendte Taleren, at det er umuligt at skrive Love for denne, fordi den altid maa rette sig efter Modstanderens.

Bygningssnedker *Chr. Jensen* mente, at der i den enstemmige Tilslutning til den af Formanden aflagde Beretning for de sidste 2 Aar laa en Anerkendelse af Forretningsudvalgets Arbejde, og denne Tilslutning var sikkert berettiget. Men der er alligevel ude omkring Misfornøjelse med de opnaaede Resultater, og denne Misfornøjelse er ogsaa begrundet.

Arbejdstidsforkortelsen har saaledes slet ikke holdt Skridt med Maskinteknikkens Udvikling, som nu gør, at der udføres mange Gange mere

Arbejde i samme Tid, end Tilfældet var for Aar tilbage. De opnaaede Lønforhøjelser gøres illusorisk ved Fordyrelser paa alle Livsfornødenheder. Ud fra disse Forhold skabes den herskende Misfornøjelse.

De Brøst, som klæber ved de nuværende Organisationsforhold, kunde efter Talerens Mening afhjælpes med det af Bygningssnedkernes Fagforening stillede Forslag, hvilket han nærmere motiverede.

I Byggefagene er der en Række Forhold, som ikke kan ordnes tilfredsstillende uden Samarbejde mellem alle herhen hørende Fag. Taleren anbefalede Martin Petersens Forslag om Tilføjelse til Resolutionen om Fagenes Gruppering industrivis, samt anbefalede de Tanker, som ligger i Bygningssnedkernes Forslag til Forretningsudvalgets fortsatte velvillige Overvejelse.

Maskinsnedker *V. S. Petersen* replicerede kort til Hans Nielsen i dennes Udtalelser om Syndikalisterne. Reorganisationsudvalget har ikke løst sin Opgave paa tilfredsstillende Maade. Flere af de fra Organisationerne indsendte Forslag er af den Karakter, at de burde optages i Lovene.

Den Maade Forhandlingerne føres paa med Arbejdsgiverforeningen er ikke tilfredsstillende. Det i Strid værende Fags Indflydelse er for ringe.

Bager *J. P. Nielsen* havde aldrig været nogen Tilhænger af Reorganisationsudvalgets Nedsættelse og troede ikke paa, at man kunde ændre Organisationsformen uden gennem de Forhold, der voksede ud af det praktiske Livs Nødvendighed. Taleren troede ogsaa, der var taget for højtideligt paa Syndikalisternes Rumlerier.

Typograf *Schrøder* troede, at den herværende syndikalistiske Bevægelse var ved at dø bort. Det, som interesserede Taleren mest, var Styrkelsen af vore Krigskasser, hvorigennem vi kan modvirke Arbejdsgivernes Lockoutlyster. Det bliver nødvendigt, at § om Henlæggelser til Strejkefonds overholdes strængt, og det glædede Taleren, at Reorganisationsudvalget har skærpet de herhen hørende Bestemmelser, men han havde helst set dem mere vidtgaaende endnu.

Former *Arnold Nielsen* hævdede, at det af Bygningssnedkerne stillede Forslag ikke kunde praktiseres, og hvis man forsøger derpaa, vilde Grupperne inden længe staa skarpt overfor hinanden. Den nuværende Repræsentation ved Generalforsamlingerne er uretfærdig paa Grund af Forbundenes forskellige Størrelse, og Taleren anbefalede derfor det fra Dansk Formerforbund herom indsendte Forslag.

Lohgarver *Johnsen* anbefalede et af hans Forbund stillet Forslag om, at beslægtede Fag skal samles i Industriforbund, men vilde ikke være med til at svække De samvirkende Fagforbunds Myndighed.

Maskinpasser *Nielsen*, Esbjerg, paapegede vanskelige Forhold, som opstaar under Forhandlinger om Løn- og Arbejdsforhold, naar de paagældende Arbejdere ikke alle staar i de Organisationer, hvor de rettelig hører hjemme.

Smed *Carlsen*, Hillerød, erkendte, at de nuværende Organisationsformer maaske er mangelfulde. Men det skorter ogsaa stundom paa den rette Solidaritetsfølelse iblandt os, og deraf kommer igen megen Misfornøjelse.

Tapetserer *Jønson* var ikke forbavset over, at Reorganisationsudvalgets Forslag ikke var af nogen indgribende Natur. Efter Talerens Mening er det umuligt i væsentlig Grad at ændre den nuværende Centralisation. Vi kan ikke samtidig bibeholde den obligatoriske Understøttelse og svække Ledelsens Myndighed. Vor faglige Centralisation er den mest fuldkomne, der findes i noget Land.

I. A. Hansen vilde, i Anledning af en Udtalelse om, at en Smed ikke ved Lønforhandlinger kan repræsenterer f. Eks. Murernes Interesser, gøre opmærksom paa, at dette Syn var ganske fejlagtigt. Naar Sagerne kommer i Hovedorganisationerne, forhandles der saa godt som aldrig om enkelte specielle Priser, men derimod om Arbejdstid, Timeløn og enkelte andre

Kardinalpunkter, som ikke kræver specielt Fagkendskab. Desuagtet er de paagældende Fag altid repræsenteret paa tilbørlig Maade.

Former *Ludvig Christensen* var klar over, at den saa meget omtalte Misfornøjelse med den nuværende Centralisation var stærkt overdreven og beroede paa Ukendskab med de virkelige Forhold. Den vil forsvinde, dersom alle Organisationsledere vil bestræbe sig paa at oplyse Medlemmerne om Sagernes rette Sammenhæng.

Fagenes Gruppering, saaledes som af Bygningssnedkerne foreslaaet, er ikke helt uden Betydning, og Taleren anbefalede Byggefagene at arbejde hen til et Kartel i Lighed med det, som nu findes i Jernindustrien.

Tobaksarbejder *Alfred Christiansen* omtalte hvorledes det overfor hans eget og andre Fag, som kan producere til Lager, virker uheldigt, at Strejkeunderstøttelsen til et i Konflikt værende Forbund er begrænset til 3 Maaneder. Anbefalede, at Understøttelsen bliver fortløbende indtil et Repræsentantskabsmøde inddrager den.

Lyngsie replicerede kraftigt til Chr. Jensen i dennes Omtale af de faglige Resultaters Forhold til den tekniske Udvikling og Samfundets kapitalistiske Natur, og skildrede Jensens Udtalelser som ganske uberettigede og yderst farlige. Bliver Varerne dyrere, saa er det netop nødvendigt at skaffe Lønforhøjelser. Varernes Pris bestemmes ikke af Arbejdslønnen, men af Verdensmarkedets almindelige Forhold og Spekulation.

Vore Organisationsformer har staaet deres Prøve i det praktiske Liv. Vi har i Danmark naaet større Resultater end i noget andet Land. Det vilde da være taabeligt at forlade dette sikre Grundlag.

Skræder *William P. Arup* manede til Agtpaagivenhed overfor Syndikalisterne og advarede mod den af Bygningssnedkerne foreslaaede Gruppering. Det vil blive meget vanskeligt at placere Fagene. Hvorledes vil man f. Eks. lægge Delingslinierne i det store Arbejdsmandsforbund.

De samvirkende Fagforbund har altid været lydhøre overfor de tilsluttede Organisationers Krav; men Forretningsudvalget maa selvfølgelig have det Heles Vel for Øje, naar det træffer sine Beslutninger.

Bygningssnedker *Chr. Jensen* replicerede indgaaende til de Talere, som havde imødegaaet hans første Indlæg.

L. Bram, Frederiksværk, talte imod Udvalgets Ændringsforslag til § 32. Taleren har i mange Aar repræsenteret sin Fællesorganisation her og samtidig virket for, at hans Forbund (Tømrerforbundet) skulde genindtræde i De samvirkende Fagforbund. Lignende Forhold er tilstede i flere andre Byer, og det er uklogt og uretfærdigt, at man ved nævnte Forslag vil udelukke disse Repræsentanter. Der bør gives de enkelte Afdelinger af de udenforstaaende Forbund Adgang til at indtræde i De samvirkende Fagforbund. Taleren stillede et Forslag herom.

Martin Petersen replicerede til flere af de foregaaende Talere, særlig Jønsson og Lyngsie. Naar vi er forholdsvis godt fremme i Danmark, da skyldes dette Landets ringe geografiske Udstrækning, og ikke større Intelligens eller lignende.

Derefter vedtoges Afslutning med de indtegnede Talere.

Snedker *Jonassen*, Horsens, bebrejder flere Talere, at de først erklærer Reorganisationsudvalgets Arbejde for at være udmærket og derefter stiller forskellige, fra Forslaget afvigende Krav. Blandt de indsendte Forslag er adskillige gode; men man har ikke villet have dem frem. I Tyskland har man med langt mindre udbredte Organisationer naaet større Resultater end vi.

J. A. Hansen replicerede til den sidste Taler og erindrede om, at Repræsentantskabet ganske enstemmigt har givet Udvalgets Arbejde sin Tilslutning. Man bør ikke af fagegoistiske Grunde sætte sig imod industrivis Sammenslutning. Vore Organisationer bør gøres til det bedst mulige Red-

skab for Arbejderklassen; om nogle Medlemmer flyttes fra en Organisation til en anden, er ganske underordnet.

Paa given Anledning gør Taleren udførligt Rede for sin Deltagelse i Murernes Forhandlinger for 2 Aar siden, hvor han paa alle Sagens Stadier havde været i nøjeste Overensstemmelse med Fagets Hovedbestyrelse.

Den obligatoriske Strejkeunderstøttelse forpligter selvfølgelig det enkelte Fag til at underkaste sig Centralisationens Medvirken i vanskelige Situationer.

Hans Nielsen, Aalborg: Der er ikke den Uro i Organisationerne, som man mener, og man skader i Virkeligheden Arbejdernes Interesser ved stadig at tale om Uro. De af Organisationerne fremskaffede økonomiske Forbedringer er ganske utvivlsomme. — Taleren advarer imod det af Bram stillede Forslag.

Formanden havde faaet den Opfattelse, at man i alt væsentligt havde taget velvilligt mod Udvalgets Forslag. Debatten har iøvrigt berørt adskillige Ting, som ligger ganske udenfor. Under Henvisning til de 2 foreliggende Aarsberetninger paaviser Formanden, hvorledes Centralisationen stadig er i Stand til at forbedre Arbejdernes Vilkaar f. Eks. med Hensyn til Arbejdstidens Længde. Man har ikke Lov til at bestride Kendsgerninger og tankeløst beskylde vore Organisationer for Uduelighed. Syndikalisterne organiserer et Nedbrydningsarbejde indenfor vore egne Rækker, og vi er nødt til at bekæmpe dem. En Resolution, som af Partikongressen vedtoges, har man for flere Aar siden vedtaget i det tyske Broderparti.

Tapetserer *Jønsson* replicerede til Chr. Jensen og Martin Petersen. Organisationernes Ledere har en Forpligtelse til at retlede og oplyse Medlemmerne.

Smed *A. Johansen* hævdede, at det af Bygningssnedkerne stillede Forslag er uigennemførligt, hvilket han ved Eksempler paaviser: Det er ikke lykkedes Chr. Jensen at paapege egentlige Brøst ved den nuværende Organisationsform. Taleren maa advare imod Brams Forslag. De organisatoriske Nydannelser maa vokse sig frem paa naturlig Maade.

Kleinsmed *Rietmann:* Gennem Industriforbund opnaar man lettere internationale Forbindelser og gør sig derved økonomisk stærkere. Derfor er denne Organisationsform at anbefale.

Dermed var Debatten tilende, og man skred til Afstemning. Denne gav følgende Resultater:

Pnnkt 3 a. Planmæssig Understøttelse.

Følgende Forslag vedtoges enstemmigt:

»Generalforsamlingen maa bestemt advare imod at vende tilbage til frivillig Indsamling af Bidrag under Strejker og Lock-outer. Erfaringen viser, at naar tidligere Tiders Kampe med Arbejdsgiverne ofte tabtes, da skyldes det næsten altid Mangel paa fornødne Pengemidler. Den frivillige Indsamling virkede i en alt for høj Grad udmattende paa de mere offervillige Medlemmer, uden dog at være i Stand til at skaffe tilstrækkelig store Beløb. Den planmæssige Strejkeunderstøttelse har derimod vist sig at være et meget virksomt Middel i den faglige Arbejderbevægelses Kamp for bedre økonomiske Vilkaar, og den har gjort det muligt for Arbejderklassen fuldt ud at udnytte sine økonomiske Kræfter under Lønkampe, og den planmæssige Strejkeunderstøttelse bør derfor bevares og føres videre.«

(Fortsættes.)

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 47 ✲ KØBENHAVN DEN 24. MAJ 1913 ✲ 9. AARGANG

De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Ordinær Generalforsamling 23.—26. April 1913

II.

(Fortsættelse af Referatet.)

Punkt 3 b. Organisationsformer.

Følgende Forslag vedtoges med alle Stemmer mod 4:

»Al faglig Organisation hviler paa den frivillige Sammenslutning til Varetagelse af fælles Interesser. I det organiserede Samarbejde viser stedse Erfaringen Vej med Hensyn til de mest formaalstjenlige Organisationsformer. De danske Fagorganisationer er netop fremgaaet af et saadant erfaringsmæssigt Arbejde, og naar de i de fleste Tilfælde har formet sig som Sammenslutninger af enkelte Fag, saa beviser denne Omstændighed sig selv, at netop denne Organisationsform hidtil har været den rigtige.

Faglige Organisationer er levende Organismer, som maa *vokse* sig frem af det praktiske Livs Forhold. De kan ikke *konstrueres*, hverken ved Lovparagrafer eller paa anden Maade. Den i Danmark fortrinsvis bestaaende fagvise Organisation lader sig derfor ikke ved en Generalforsamlingsbeslutning forandre til en industrivis Organisationsform, og den eksisterende Sammenslutning af Fagforbund under Centralisationen lader sig heller ikke pludselig forandre til en Sammenslutning af industrivis grupperede Organisationer. Et Forsøg herpaa vilde kun skabe en grænseløs Forvirring og en tilsvarende Svækkelse af Organisationernes Styrke udadtil.

Den hastige Udvikling indenfor enkelte Industrier og den deraf følgende stadige Forandring af det enkelte Fags arbejdsmæssige Vilkaar og dets arbejdsmæssige Forhold til andre Fag gør det stadig mere ønskeligt, at der, hvor dette ikke alt er sket, etableres et nøjere organisatorisk Samarbejde mellem beslægtede Fag. Heller ikke dette kan imidlertid regelbindes ved et Lovgivningsarbejde indenfor Lands-Centralisationen, men maa, som hidtil, have Lov til at forme sig efter Forholdene i hver enkelt Industri og den organisatoriske Modenhed indenfor de paagældende Fag.

Generalforsamlingen anbefaler Organisationerne at have deres Opmærksomhed henvendt paa dette Forhold og anbefaler, at der oprettes Fag-Karteller eller Sammenslutninger af beslægtede Fag, hvor dette er muligt. Formaalet skal være at varetage de til Kartellet eller Sammenslutningen hørende Organisationers fælles Interesser.

Forretningsudvalgene for de omhandlede Karteller eller Sammenslutninger kan paa disses Vegne forhandle med Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund om Spørgsmaal, der har Interesse for de enkelte Fag eller Sammenslutningen som Helhed. Fagene kan under Forhandlinger om Løn- og Arbejdsvilkaar lade sig repræsentere ved Sammenslutningens Forretningsudvalg.

Det paalægges Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund at bistaa Organisationerne ved Grupperingen af Fagene og bringe Samarbejde eller Sammenslutning i Stand mellem disse.

Indtil Sammenslutningen i faglige Grupper har fundet Sted, kan Forretningsudvalget, naar det skønnes formaalstjenligt, sammenkalde Repræsentanterne for en større eller mindre Gruppe af beslægtede Fag. Saadant Møde skal ogsaa afholdes, naar 2 beslægtede Fag fremsætter Forlangende derom.

Naar særlige Forhold foreligger, kan Forretningsudvalget ligeledes sammenkalde Forbundenes Formænd til Møde.

Saavel Formandsmøder som Gruppemøder indtager dog kun en raadgivende Stilling.«

Pnnkt 3c. Gensidighed overfor Udlandet.

Gøteborgkonferencen 1911.

Følgende Forslag vedtoges enstemmigt:

»Angaaende Spørgsmaalet om Bestemmelser vedrørende gensidig Understøttelse mellem Landsorganisationerne ved større Konflikter, vedtager Konferencen at udtale følgende:

Det er Konferencens Opfattelse, at den stadig fremadskridende og stærkere Centralisering af Kapitalmagten og Arbejdsgiverorganisationerne i højere Grad end nogensinde kræver, at den faglige Organisations Enhed bevares og styrkes.

De store Kampe, som Fagorganisationerne, i de forskellige Lande har maattet udkæmpe i Anledning af Arbejdsgivernes Lock-out'er, viser hvor paatrængende nødvendigt det er for de organiserede Arbejdere, at de først og fremmest udvikler det nationale Samarbejde ved at styrke de faglige Forbundsorganisationer og de faglige Landsorganisationer, og endvidere at udvikle Samarbejdet til ogsaa at omfatte Gensidighedsforbindelser mellem Landsorganisationerne vedrørende Understøttelser under større Konflikter.

Fagforbundene har allerede begyndt et saadant Samarbejde, som i særlig Grad har udviklet sig mellem de forskellige Forbund i Skandinavien, men ogsaa har strakt sig til andre Lande.

Det er Konferencens Opfattelse, at Virksomheden bør fortsættes i denne Retning.

Ved Overenskomster, som træffes mellem Fagforbundene, bør det iagttages, at disse Overenskomster affattes saa ensartet som muligt, men saadanne faste Forbindelser bør dog ikke indgaas med Broderforbund, som *ikke* tilhører Landsorganisationerne i deres eget Land. Disse Overenskomster maa ikke i nogen Henseende staa hindrende i Vejen for, at Landsorganisationerne kan udnytte Gensidighedsforbindelserne.

For imidlertid at faa det internationale Samarbejde gjort frugtbringende i den størst mulige Grad, bør der arbejdes for Tilvejebringelse af Gensidighedsforbindelser mellem Landsorganisationerne — særlig i Skandinavien.

Konferencen anbefaler derfor til Vedtagelse de nedenfor nævnte Bestemmelser:

Naar der i et af de skandinaviske Lande udbryder Konflikt af saa stor Omfang, at over 20 pCt. af Landsorganisationens samlede Medlemsantal befinder sig i Strid, er de øvrige Landsorganisationer pligtige til at understøtte den i Strid værende Landsorganisation, for saa vidt Konflikter i eget Land ikke umuliggør dette.

Understøttelsen ydes dog først fra og med den tredie Uge efter Konfliktens Udbrud; den Landsorganisation, som fører Striden maa altsaa selv udrede Understøttelsen i de første fjorten Dage.

For at kunne tilvejebringe Understøttelse, maa der i Landsorganisationernes Love indføres Bestemmelser, der giver Forretningsudvalgene Ret til at foretage Udskrivninger af *ekstra Bidrag* til et Beløb af indtil 50 Øre pr. Medlem om Ugen.

Saa snart der foreligger Fare for Udbrud af en større Strid, bør Forretningsudvalget for den paagældende Landsorganisation holde de andre Landsorganisationers Forretningsudvalg velunderrettede om Forholdene, og der bør i saadanne Tilfælde holdes Konference mellem Repræsentanter for de respektive Forretningsudvalg. Efter at Striden er udbrudt, skal der, saa længe den varer, gives Landsorganisationerne Oplysning om Konfliktens Forløb og de nærmere Omstændigheder ved denne.

Konferencen opfordrer Landsorganisationerne i de forskellige Lande til paa førstkommende Kongres eller Generalforsamling at optage ovenstaaende til Behandling til definitiv Godkendelse.«

Generalforsamlingen tiltræder dette af Gøteborgkonferencen stillede Forslag angaaende Gensidighed mellem de skandinaviske Lande under Konflikter, dog saaledes, at den obligatoriske Understøttelse først ydes efter at 30 pCt. af en Landsorganisations Medlemmer har været i Kamp i 3 Uger og kun saafremt den paagældende Organisations Ledelse har samme Myndighed som De samvirkende Fagforbund i Danmark med Hensyn til Beslutning om Konfliktens Iværksættelse og Ophør.

Punkt 3 d. Grænsestridigheder med udenforstaaende Organisationer.

Følgende Forslag vedtoges med alle Stemmer mod 1:

»Opstaar der Grænsestridigheder mellem to beslægtede Fag, hvoraf kun det ene er Medlem af De samvirkende Fagforbund, staar det det Fag, som tilhører Lands organisationen, frit for at indbringe sin Sag for Grænseudvalget, der da kan henstille til den udenfor staaende Part at give Møde og afgive Forklaring i Sagen, eventuelt underkaste sig Udvalgets Afgørelse.

Nægter det udenfor staaende Fag at give Oplysninger eller underkaste sig Udvalgets Afgørelse, og Uoverstemmelsen er af en saadan Rækkevidde, at det maa betragtes som Brud paa almindelige, mellem Arbejderne anerkendte organisatoriske Principper, saasom at have afsluttet Overenskomst med Arbejdsgiverne, som er lavere end de for samme Arbejde i et andet Fag gældende Lønsatser, optaget Arbejdet, hvor andre Fags Arbejdere har standset eller er lock-outede osv., er det Udvalgets Pligt at indberette samme til Forretningsudvalget, der da lader fornøden Meddelelse tilflyde de lokale eller samtlige tilsluttede Organisationer og Fællesorganisationer, samt gør Sagen til Genstand for Omtale i Partipressen, hvor dette anses for gavnligt for det tilsluttede Fags Interesser og tilraadeligt iøvrigt.«

Punkt 3 e. Lovenes Ændring.

Nedenstaaende gengiver vi de Paragrafer, som er ændret og deres nye Skikkelse:

Formaalet.

Gamle § 2.

Formaalet er: Ved Samarbejde mellem Fagforbundene og de med disse ligestillede Organisationer at støtte Arbejdernes Bestræbelser for ad faglig Vej at forbedre deres Stilling.

Formaal og Opgaver.

Ny § 2.

De samvirkende Fagforbunds Formaal er, ved Samarbejde mellem Fagforbundene og de med disse ligestillede Organisationer at støtte Arbejdernes Bestræbelser for ad faglig Vej at forbedre deres Stilling; dette søges naaet ved

at yde de til De samvirkende Fagforbund tilsluttede Organisationer gensidig Støtte i de Tilfælde, hvor Arbejdsgiverne søge at hindre Organisationsarbejdet eller Arbejdernes Forsøg paa at forbedre deres Arbejdsvilkaar,

at virke for ensartet Optræden fra de tilsluttede Organisationers Side saavel i Almindelighed som særligt i Spørgsmaal om Forholdet til Arbejdsgiverne og deres Organisationer,

at yde obligatorisk gensidig Understøttelse i Tilfælde af Strejke og Lock-out,

at yde Organisationerne Bistand under Søgsmaal ved Den faste Voldgiftsret,

at lade den faglige Bevægelse belyse i den socialdemokratiske Presse,

at støtte Agitationen for Oprettelse af Fagforeninger, hvor saadanne ikke findes, samt iøvrigt at støtte Agitationen for Fagforeningsbevægelsen,

at vedligeholde og udvikle de internationale Forbindelser med de øvrige Landes faglige Organisationer og virke for gensidig økonomisk Understøttelse mellem disse,

at sprede Oplysning om socialøkonomiske og dermed sammenhængende Spørgsmaal samt støtte Oplysningsarbejdet blandt Arbejderne,

at udgive et Medlemsblad, som skal opretholde Forbindelsen mellem samtlige tilsluttede Organisationer. Bladet skal offentliggøre de nødvendige Meddelelser til Organisationerne samt give en Oversigt over de vigtigste Tildragelser indenfor Fagforeningsbevægelsen,

at udgive aarlige Beretninger om Fagforeningsbevægelsen i Danmark.

at sammenstille den af Fagforeningerne optagne Statistik saa langt, som den har Interesse, samt selvstændig optage saadan over Fagforeningernes Styrke og deres Virksomhed.

at støtte den kooperative Bevægelse,

at søge Grænsestridigheder mellem Organisationerne bilagt,

at samarbejde med Socialdemokratisk Forbund for i Fællesskab at fremme Arbejderlovgivningen i Stat og Kommuner.

Lønbevægelser.

Gamle § 10.

Naar en paabegyndt eller paatænkt Arbejdsstandsning antager eller truer med at antage saadanne Dimensioner, at den indeholder Fare for Arbejdets rolige Gang i andre Fag, skal det Fag, der er i Strid, søge Striden afsluttet eller undgaaet, naar Repræsentantskabet forlanger det med ¾ Majoritet.

Ændring.

»Repræsentantskabet« i sidste Linie ændredes til »et Repræsentantskabsmøde«.

§ 10 tilføjes:

»I andre Tilfælde, hvor en Konflikt støttes pekuniært af De samvirkende Fagforbund, kan denne Støtte ikke inddrages, medmindre et Repræsentantskabsmøde beslutter dette.«

Gamle § 12.

Under opstaaende Konflikt i et Fag kan Forretningsudvalget, eventuelt Repræsentantskabet, forlange et eller flere Fag til at deltage i Arbejdsstandsningen, naar det mener, at saadant vil være af Betydning for at opnaa et for Arbejderne gunstigt Resultat af den forhaandenværende Strid. Denne kan dog ikke iværksættes, medmindre Forlangendet tiltrædes med ¾ Majoritet af de afgivne Stemmer ved en indenfor den paagældende Organisation efter dennes Love dertil kompetent Forsamling, eller af en lignende Majoritet af de afgivne Stemmer ved en blandt alle Organisationens Medlemmer foretagen Afstemning.

§ 12 tilføjes:

»Naar et saadant Forlangende skal forelægges et Fag, skulle mindst 2 af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalgs Medlemmer være tilstede for at begrunde Forlangendet.«

Gamle § 13.

Naar der i et Fag opstaar Uverensstemmelser om Arbejdsvilkaarene mellem Arbejdere og Arbejdskøbere, skal den paagældende Organisation, forsaavidt den er indordnet under et Forbund, først henvende sig til dette og iøvrigt underkaste sig Forbundets Regler.

Ved alle større Stridigheder, hvor Forretningsudvalgets Bistand paakræves, og Mægling ikke er forsøgt, er det dettes Pligt at søge foranlediget en Mægling — eventuelt Voldgift — forinden Arbejdsstandsning iværksættes.

Ved en saadan Mægling skal den paagældende Organisations Hovedbestyrelse være repræsenteret.

§ 13 tilføjes:

Hovedoverenskomster med almindelige Bestemmelser, som afsluttes med Organisationer indenfor Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, bør kun indgaas under Forbehold af De samvirkende Fagforbunds Sanktion.

Strejkeunderstøttelse.

Gamle § 15.

Under en efter Reglerne i §§ 9, 10 og 12 godkendt Arbejdsstandsning, som omfatter over 2 % af den paagældende Organisations Medlemmer, yder De samvirkende Fagforbund en Understøttelse af 8 Kroner pr. Uge for heltbetalende og 5 Kr. pr. Uge for halvtbetalende Strejkende eller Ude-

e.

Der udbetales ingen Understøttelse for de første 7 Dages Strejke eller Lock-out og ikke til de første 2 % af en Organisations Medlemmer.

I de 2 % kan dog medregnes Medlemmer, som deltager i en ikke godkendt Arbejdsstandsning, forsaavidt denne er paabegyndt før den godkendte Arbejdsstandsning.

Overstiger Antallet af Strejkende og Udelukkede i den ikke godkendte Arbejdsstandsning 2 % af Organisationens Medlemsantal, kan det overskydende Antal ikke overføres som berettiget til Understøttelse fra De samvirkende Fagforbund.

Udover 3 Maaneder kan ingen Konflikt støttes pekuniært af De samvirkende Fagforbund uden indhentet Samtykke fra Repræsentantskabet.

Ændring.

Det vedtoges at slette sidste saalydende Stykke:

Udover 3 Maaneder kan ingen Konflikt støttes pekuniært af De samvirkende Fagforbund uden indhentet Samtykke fra Repræsentantskabet.

Administrationsbidrag.
Gamle § 18.

Til Bestridelse af Administration og Agitation betale de under De samvirkende Fagforbund hørende Organisationer et aarligt Bidrag af 30 Øre for heltbetalende og 15 Øre for halvtbetalende Medlemmer. Bidragene indbetales forud 2 Gange aarligt, hver Gang med Halvdelen, inden Udgangen af hvert Aars April og Oktober Maaneder.

Ændring.

»30 Øre« og »15 Øre« ændredes til henholdsvis »40 Øre« og »20 Øre».

Ekstrakontingent.
§ 19.

Til en godkendt Arbejdsstandsning kan Forretningsudvalget — eventuelt Repræsentantskabet — udskrive et ugenligt Ekstrakontingent af indtil 100 Øre for heltbetalende og 50 Øre for halvtbetalende Medlemmer.

Under ekstraordinære Forhold kan Generalforsamlingen med $^3/_4$ Majoritet vedtage en yderligere Forhøjelse af Ekstrakontingentet.

Bidragene indbetales ugevis til Kassereren til de Tider, som fastsættes af Forretningsudvalget.

Restance af Ekstrakontingent ud over 14 Dage har Udelukkelse til Følge. Genoptagelse kan kun ske efter Reglerne for nye Indmeldelser. En Organisation, som slettes paa Grund af Restancer, kan dog ikke optages paany, forinden den har betalt sin Gæld, derunder ogsaa de Bidrag, der maatte være udskrevne indtil Aarsdagen efter Restancetidens Udløb.

Ændring.

I første Stk. af § 19 udgaar »— eventuelt Repræsentantskabet —«, i andet Stk. ændredes »Generalforsamlingen« til »Repræsentantskabet«.

Strejkefond.
Gamle § 21.

Samtlige Forbund, saavelsom de enkeltstaaende Foreninger ere pligtige til at have et Kontingent, der er mindst saa stort, at der til vedkommende Organisations Strejkefond kan henlægges 7 Kr. pr. heltbetalende og $3^1/_2$ Kr. pr. halvtbetalende Medlem pr. Aar. Denne Fond maa kun benyttes i Tilfælde af Strejke eller Lock-out, derunder indbefattet Indbetalinger til De samvirkende Fagforbund.

Ændring.

Hele § 21 udgik og erstattedes af følgende:

Ny § 21.

Samtlige Forbund saavel som enkeltstaaende Foreninger ere pligtige til at have et Kontingent, der mindst er saa stort, at der til vedkommende Organisations Strejkefond kan henlægges 7 Kr. pr. heltbetalende og 3½ Kr. pr. halvtbetalende Medlem pr. Aar. Denne Fond maa kun benyttes i Tilfælde af Strejke eller Lock-out, derunder Indbetalinger til De samvirkende Fagforbund. Sidstnævnte Indbetalinger maa dog ikke tages af Strejkefonden, før denne har naaet en Størrelse, der svarer til 30 Kr. pr. helt- og 15 Kr. pr. halvtbetalende Medlem.

For at en Organisation kan opnaa Sanktion til Opsigelse af Overenskomster og eventuel Strejke, skal den godtgøre at have henlagt det i § 21 fastsatte Beløb, regnet fra Tidspunktet for Paragrafens Vedtagelse, samt iøvrigt at have opfyldt Paragrafens Bestemmelse, derunder ikke at have benyttet Strejkefonden til Indbetalinger til De samvirkende Fagforbund, uden at den har været af den normerede Størrelse.

Ved hvert Regnskabsaars Slutning skulle Organisationerne indsende et Eksemplar af Regnskabet til De samvirkende Fagforbund, som skal paase, at Paragrafen overholdes.

Offentlig Indsamling.
Gamle § 22.

Repræsentantskabet har Ret til at lade foretage offentlig Indsamling og rette Henvendelse til Udlandets Organisationer om Støtte, samt iøvrigt foretage, hvad det finder fornødent for at føre den paabegyndte Strid til en for Arbejderne heldig Afslutning.

§ 22 tilføjes:

Hovedreglen skal være, at der kun foretages frivillige Indsamlinger under meget store Konflikter, hvortil den samlede Organisation ikke er i Stand til at skaffe tilstrækkelig Understøttelse ved lovhjemlet Paaligning, og at Opfordringen til at yde frivillige Bidrag skal udgaa alene gennem Landsorganisationen, efter derom truffen Vedtagelse af Repræsentantskabet.

De lokale Fællesorganisationer maa ikke, uden efter Opfordring eller i Samraad med Ledelsen for de samvirkende Fagforbund, lade foretage Indsamling af frivillige Bidrag til Konflikter, og de er ikke berettigede til at hæve særlige Strejkebidrag hos Foreninger, der tilhøre den paagældende Fællesorganisation.

Forretningsudvalg og Repræsentantskab.
Gamle § 30.

Forretningsudvalget, der kan tiltrædes af to af Socialdemokratisk Forbunds Forretningsudvalg valgte Medlemmer, som dog skulle være Medlemmer af en Fagorganisation, leder den daglige Virksomhed. Det skal i alle vigtige Spørgsmaal raadføre sig med Repræsentantskabet, enten ved Korrespondance eller om fornødent ved Møder, som det kan indkalde ekstraordinært med to Dages, ordinært med mindst 8 Dages Varsel.

Forretningsudvalget skal, naar det ønskes af vedkommende Organisation, lade sig repræsentere ved de under De samvirkende Fagforbund hørende Organisationers Kongresser.

Ændring.

I § 30, første Stykke, 5. Linie ændredes »en Fagorganisation« til »en under De samvirkende Fagforbund indordnet Organisation«.

Ændring.

Imellem § 30 og § 31 indsattes en ny §, der fik Nr. 31. Som Følge deraf rykkede de resterende Paragrafer alle et Nr. frem.

Ny § 31.

Bestyrelserne for de under »De samvirkende Fagforbund« hørende Organisationer ere berettigede til at henvende sig til Forretningsudvalget og afæske dettes Erklæring i ethvert fagligt Spørgsmaal.

Forretningsudvalget kan kun træde i Forbindelse med Organisationerne gennem disses Hovedbestyrelser eller dem, som disse maatte udstyre med Fuldmagt til at optræde paa deres Vegne.

Ændring.

(Efter dette Forslags Vedtagelse vil nuværende § 31 blive §§ 32 osv.)

Generalforsamlinger.

Gamle § 32.

Den øverste Myndighed i »De samvirkende Fagforbund i Danmark« er Generalforsamlingen. Kun den kan give, ophæve eller forandre Loven. Den afgør. uden Appel til nogen Ret, ethvert Stridsspørgsmaal, der maatte opstaa imellem Forretningsudvalget og Repræsentantskabet, eller mellem disse og de enkelte Organisationer, for saa vidt der ikke i nærværende Lov er truffen udtrykkelig Bestemmelse om en anden Afgørelsesmaade.

Generalforsamlingen bestaar af samtlige Forbunds Hovedbestyrelser, én Repræsentant for hver af de enkeltstaaende Foreninger og en Repræsentant for hver af de i § 8 omhandlede Fællesorganisationer.

Den ordinære Generalforsamling afholdes hvert andet Aar i April Maaned. En ekstraordinær Generalforsamling indkaldes, naar Repræsentantskabet finder det nødvendigt, eller naar 5 Organisationers Bestyrelser, repræsenterende tilsammen mindst 10,000 Medlemmer, herom til Forretningsudvalget fremsætter skriftlig Begæring, ledsaget af de Forslag, som ønskes behandlet paa Generalforsamlingen.

Ændring.

Efter andet Stykke i § 32 indsattes følgende Stykke:

»De af Fællesorganisationerne valgte Repræsentanter skulle tilhøre en under De samvirkende Fagforbund hørende Organisation«.

Ændring.

I tredie Stykke ændredes »hvert andet Aar« til »hvert tredie Aar«.

Gamle § 33.

Paa de ordinære Generalforsamlinger vælges et Forretningsudvalg, bestaaende af en Formand, en Næstformand, en Sekretær, en Kasserer og 8 Medlemmer, samt en Revisionskomité, bestaaende af 3 Medlemmer.

Repræsentanter til Arbejdsraadet udpeges paa de ordinære Generalforsamlinger.

Valget foregaar ved skriftlig Afstemning saaledes, at hver tilstedeværende har en Stemme. Der vælges 5 Suppleanter til Forretningsudvalget og 2 Suppleanter til Revisionskomiteen.

Ændring.

Første Stk. i § 33 ændredes saaledes:

»Paa den ordinære Generalforsamling vælges et Forretningsudvalg, bestaaende af en Formand, en Næstformand, 2 Sekretærer, en Kasserer og 8 Medlemmer. Desuden vælges en Revisionskomité, bestaaende af 3 Medlemmer, samt et Udvalg paa 5 Medlemmer til Afgørelse af eventuel opstaaende Grænsestridigheder mellem beslægtede Fag.«

Gamle § 34.

Ved de ordinære Generalforsamlinger aflægger Forretningsudvalget Beretning om Virksomheden i de forløbne 2 Aar, samt fremlægger de reviderede Regnskaber til Godkendelse.

Generalforsamlingen fastsætter Lønnen for Formand, Sekretær, Kasserer og Forretningsudvalget. Øvrige Administrationsspørgsmaal afgøres af Repræsentantskabet efter Indstilling af Forretningsudvalget.

Generalforsamlingen behandler, foruden alle Spørgsmaal vedrørende Organisationen, tillige alt, hvad der angaar Arbejdernes faglige og i Forbindelse hermed staaende økonomiske Forhold.

Ændring.

I første Stk. af § 34 ændredes »2 Aar« til »3 Aar«.

I andet Stk. ændres »Sekretær« til »Sekretærer«.

* * *

Alle Paragrafer, som ikke er omtalt i foranstaaende Afsnit, vedtoges alle i uændret Skikkelse.

Med alle Stemmer mod 5 vedtoges følgende af Snedker *Vald. Friis* stillede Forslag, dog saaledes, at det ej indsættes i Lovene:

»Der bør arbejdes hen til at gøre det til en Pligt for Medlemmerne af De samvirkende Fagforbund, hvor disse kommer i Berøring med uorganiserede Arbejdere i eget eller andre Fag, at oplyse disse om, at de har den Pligt mod sig selv og deres Stand at indmelde sig i den i deres Fag eksisterende Organisation. Overfor Arbejdere, som optager Arbejdet, hvor de organiserede Arbejdere har nedlagt dette, er det en Pligt at gøre opmærksom paa det foragtelige i deres Adfærd og søge at bibringe dem Forstaaelse af den Solidaritet, Arbejderne skylder hverandre.

Der bør arbejdes hen til, at alle Fagforeningsmedlemmer altid bærer Medlemsbogen paa sig.«

Punkt 3 f. Stillingen til de syndikalistiske Organisationer.

Ved enstemmig Beslutning tiltraadtes følgende af sidste Partikongres vedtagne Resolution:

»Den socialdemokratiske Arbejderbevægelse i Danmark har paa naturlig Maade Skridt for Skridt udviklet sig til nuværende Standpunkt, og Bevægelsen har altid haft Lejlighed til frit at følge den Taktik, som Medlemmerne har anset for mest hensigtsmæssig. Det intime Samarbejde mellem den politiske og faglige Bevægelse har været af største Betydning for Arbejderne i deres Bestræbelser for at opnaa større Udbytte af deres Arbejde samt vinde Indflydelse i Stat og Kommuner.

Den socialdemokratiske Arbejderbevægelse bør i Fremtiden, som hidtil, arbejde paa at styrke det politiske og faglige Sammenhold og bør benytte alle de Midler, der kan tjene til at fremme Arbejderklassens Magtstilling i Samfundet samt søge at hæve Arbejderne i kulturel og økonomisk Henseende. Arbejderbevægelsen bør være socialistisk, og Arbejderbevægelsen er stærkest, naar den staar som en Enhed.

Da der imidlertid er opstaaet en syndikalistisk Bevægelse — for Tiden organiseret i Fagoppositionens Sammenslutning — som har til Formaal at bryde de faglige Organisationers Enhed, at svække Virkningerne af Fagorganisationernes fælles Samvirken, at forhindre Organisationerne i at opspare Fonds til Støtte under Strejker og Lockout'er, at modarbejde det socialdemokratiske Arbejderpartis Program om Deltagelse i den parlamentariske Virksomhed, ligesom det er Fagoppositionens Opgave at sprede Mistillid til vore Organisationer og deres Organer, udtaler Kongressen,

at Tilslutning til de syndikalistiske Organisationer er uforenelig med Medlemsskabet i det socialdemokratiske Parti, og at denne Bevægelse bør modarbejdes med alle til Raadighed staaende Midler«.

Med alle Stemmer mod 2 vedtoges følgende af Forretningsudvalget hertil stillede Forslag:

Generalforsamlingen udtaler sin Tilslutning til den af Socialdemokratiets Kongres i 1913 vedtagne Resolution angaaende Arbejderpartiets Stilling til den syndikalistiske Bevægelse og føjer til, at Fagorganisationerne under Hensyn til de eksisterende For-

hold i en overskuelig Fremtid ligesom hidtil bør søge Arbejdsforholdene ordnede ved Indgaaelse af Overenskomster med Arbejdsgiverne.

Alle Bestræbelser, der gaar i modsat Retning, bør derfor modarbejdes ved alle til Raadighed staaende Midler.

Møde den 25. April.

Arbejdsløshedskasserne.

Da Formiddagsmødet aabnedes Fredag 25. April fremsatte Dirigenten, *J. A. Hansen*, udenfor Dagsordenen Meddelelse om, at Landstinget den paagældende Dag havde vedtaget Loven om anerkendte Arbejdsløshedskasser i en saadan Skikkelse, at den i meget høj Grad var bleven forringet derved. Forretningsudvalget havde om Aftenen drøftet den derved fremkomne Situation, og

P. Hvidtfeldt forelagde en paa dette Møde udarbejdet Resolution, idet han gav en kort Skildring af Arbejdsløshedskassernes Historie og dvælede ved den Nytte, Loven har gjort i de forløbne Aar. — Resolutionen skal i Dag danne en Støtte for vore Partifæller i Folketinget i deres Bestræbelser for at forhindre, at Loven vedtages dèr i den fra Landstinget foreliggende Form.

Uden Debat vedtoges Resolutionen enstemmig. Denne var saalydende:

De samvirkende Fagforbund erfarer med Beklagelse, at Landstinget har vedtaget Lovforslaget om anerkendte Arbejdsløshedskasser i en Form, der er i afgjort Strid med den mellem Folketing og Regering afsluttede Overenskomst. Dette vil svække, ja maaske helt ødelægge den kraftige Selvhjælpsbevægelse paa dette Omraade, der har udviklet sig her i Danmark netop paa Grundlag af Loven af 1907, og indenfor de i denne Lov angivne Rammer. Fagforbundene, som repræsenterer 110,000 organiserede danske Arbejdere, finder Anledning til at udtale sin dybeste Beklagelse af, at Indenrigsministeren har opgivet den med Folketinget afsluttede Overenskomst og opfordrer Folketinget til energisk at fastholde sit Standpunkt i denne for Arbejderklassen og en rolig fremadskridende Samfundsudvikling saa overordentlig betydningsfulde Sag.

Om Aftenen indløb til Generalforsamlingen Meddelelse om, at det virkelig var lykkedes at forebygge det saaledes forringede Lovforslags Vedtagelse i Folketinget.

Punkt 4. Andragende fra Dansk Skotøjsarbejderforbund.

Repræsentantskabets Indstilling angaaende Bevilling af Strejkeunderstøttelse til Skomagerne vedtoges uden Debat med alle Stemmer mod 5.

Punkt 5. Fagforeningsbygningen.

Formanden refererede, hvad der hidtil var foregaaet vedrørende Opførelsen af en Fagforeningsbygning, redegjorde for de Undersøgelser og Beregninger, som Forretningsudvalget har foretaget i Sagen siden sidst og henviste iøvrigt til det foreliggende trykte Materiale.

Cigarsorterer *Jens Knudsen* var ikke tilfreds med, at der opføres en Smule Administrationsbygning. Sagen bør ikke løses, forinden der fremsættes Forslag om Opførelse af en Bygning, som kan imponere, ligesom Fagforeningsbygningerne i de tyske Byer. En saadan Bygning maa da tillige rumme et Herberg for rejsende Arbejdere. De nuværende Herbergeringsforhold i København er en Skandale.

Hans Nielsen, Aalborg, henviste til sine tidligere Udtalelser i Sagen og anbefalede, at der ikke opføres nogen saadan Bygning. Taleren begrundede dette Standpunkt ved en indgaaende Kritik af det foreliggende Materiale og ud fra financielle Betragtninger. I Provinserne vil Udskrivning af Bidrag til en københavnsk Kontorbygning blive modtaget med den største Uvilje.

Typograf *Laurits Jensen* mente ikke, at de rolige Arbejdsforhold er til-

stede, som forudsættes for Foretagendets Realisation. Den financielle Plan er heller ikke tilfredsstillende. Erfaringerne fra Typografernes Stiftelse frister ingenlunde til at tage denne Sag op.

Snedker *Soll* anbefalede at stille Spørgsmaalet i Bero og at spare alle disponible Penge sammen til Aaret 1916.

Bygningssnedker *Chr. Jensen* anbefalede, at der opføres en Bygning, som paatænkt. Det maa ikke blive et Spørgsmaal: Provins contra København. Sagen angaar samtlige danske Organisationer paa samme Maade som f. Eks. Arbejderbevægelsens Arkiv. Hans Nielsens financielle Betragtninger holder ikke Stik.

Kasserer *E. Svendsen* saa en Fare i at føre Sagen igennem, hvis der ikke er Enighed, og det er der jo ikke paa nærværende Tidspunkt, Taleren anbefalede Udsættelse indtil videre.

J. A. Hansen anbefalede, at man i denne Sag tager Bestemmelse paa langt Sigt. Den Udvikling, vi undergaar, vil fortsættes. Hvis vi bærer os fornuftigt ad og ellers alt gaar vel, vil vi i Løbet af de næste 3 Aar blive nødt til at skaffe os mere Kontorplads. Vi bør da have vor egen Bygning, saa vi selv er Herrer over, hvorledes vi vil indrette os.

Formanden erindrede paany om Sagens tidligere Behandling, hvor man med Begejstring havde paalagt Forretningsudvalget at arbejde med Byggesagen, og udtalte sin Skuffelse over, at man nu synes at have tabt al Velvilje for denne. Taleren nævnede en Række praktiske Grunde, som taler for, at man opretholder sin Beslutning fra 1911 og gjorde Rede for Enkeltheder i Foretagendets financielle Plan.

Hans Nielsen kunde ikke erkende, at hans Argumentation var afkræftet og fastholdt sin Modstand.

Efter korte Bemærkninger af *E. Svendsen* og *Chr. Jensen* vedtoges med 142 Stemmer mod 94 ikke at fremme Sagen paa det foreliggende Grundlag, men at stille den i Bero paa ubestemt Tid.

Punkt 6. Pressens Omorganisation.

Formanden meddelte, at et af Partiet og De samvirkende Fagforbund nedsat Udvalg havde udarbejdet et Forslag til den socialdemokratiske Presses Omorganisation. Dette var senere omarbejdet af den københavnske Kontrahentforsamling og af denne vedtaget paa den Maade, at det bliver gældende Lov, naar det er tiltraadt af Partikongressen (hvilket er sket i Februar i Aar) og af De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling.

Forslaget oplæstes og vedtoges saalydende:

Hvert Aar i Februar Maaned afholdes Lands-Kontrahentmøde i København, hvortil de nuværende Kontrahenter samt Repræsentanter for Provinspressen har Adgang.

Repræsentanterne for Partibladene udenfor København vælges paa følgende Maade: Ethvert Partiblads Repræsentantskab vælger en Repræsentant for hvert Blad, der udgaar med selvstændigt Hoved, for saa vidt det har mindst 300 betalende Abonnenter. Fra Byer, i hvilke der ikke findes noget Blad-Repræsentantskab, sender Fællesorganisationen, der omfatter det socialdemokratiske Arbejderpartis faglige og politiske Foreninger, en Repræsentant, for saa vidt der findes et Abonnentantal af mindst 300 paa det stedlige socialdemokratiske Blad.

Socialdemokratisk Forbunds Forretningsudvalg og de samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg vælger desuden hver to Repræsentanter.

For at kunne vælges til Kontrahent, skal man være Medlem af Partiets Organisationer og Abonnent paa et socialdemokratisk Partiblad. Vedkommende kan ikke tillige tilhøre andre Partisammenslutninger, eller under nogen Form, direkte eller indirekte, være Medarbejder ved politiske Blade, der ikke tilhøre det socialdemokratiske Arbejderparti.

Lands-Kontrahentmødet i Februar har følgende Dagsorden:

a. Partipressens redaktionelle Virksomhed.
b. Regnskaber og Budgetter.
c. Valg af Kontrolkomite, Forretningsfører og Revisorer.
d. Eventuelle Forslag.

Lokale Repræsentant- eller Kontrahentmøder afholdes som hidtil i København saavel som i Provinserne.

Ændringer i Regulativet for den socialdemokratiske Presse kan kun vedtages paa et Lands-Kontrahentmøde, naar $^2/_3$ af Repræsentanterne er til Stede.

Punkt 7. Fagorganisationernes Stilling til Arbejderforetagender.

Formanden skildrede Sagens Oprindelse, som var en Konflikt imellem Bagerne og Produktionsforetagendet i Aarhus. Paa Repræsentantskabsmødet var denne Konflikt indgaaende drøftet, og man havde vedtaget at anbefale Generalforsamlingen en Resolution som oplæstes.

Falk, Formand for Fællesorganisationen i Aarhus, erklærede sig tilfreds med Resolutionen, som vil kunne forebygge Konflikter mellem Fagorganisationer og kooperative Foretagender. Det beklagelige Tilfælde i Aarhus vil saaledes ikke gentages.

Bager *J. P. Nielsen* hævdede, at Fejlen laa hos Foretagendet i Aarhus, som havde stillet sig saaledes, at Konflikt var opstaaet. Dette var aldrig sket i København. Taleren var ikke glad ved at faa Voldgift indført mellem Forbundet og de kooperative Foretagender. Fredelig Forhandling skulde her kunne bringe Forholdene i Orden.

Bager *Z. Friis* protesterede mod Rigtigheden af den Beskyldning, som var rettet mod Bagerforbundet; gjorde Rede for Konflikten og hævdede, at Bageriets Bestyrelse havde Skylden for denne.

Bager *Lauritz Andersen* supplerede den foregaaende Talers Oplysninger. — Forbundet havde ikke rejst andre Krav overfor dette Bageri end overfor andre kooperative Foretagender.

Taleren paastod dernæst, at Bageriets Bestyrelse havde staaet bagved den ulovlige Strejke, som Bagerne havde iværksat overfor Mestrene i Aarhus. Forretningsudvalget burde undersøge denne Sag, og hvis hans Paastand bekræftedes, burde Bageriet betale den Bod, Bagerne var idømt i Sagerne Nr. 66 og 67 ved den faste Voldgiftsret.

Kasserer *E. Svendsen* hævdede, at vore egne Foretagender burde være et Stykke forud for andre med Hensyn til Løn og Arbejdstid; men til Gengæld burde de have Garanti for, at de ogsaa kunde faa Forhandling om foreliggende Sager. Repræsentantskabets Forslag burde derfor vedtages.

Falk benægtede Rigtigheden af Andersens Paastand. Fællesorganisationen havde tværtimod gjort hvad gøres kunde for at holde Bagerne indenfor lovlige Grænser.

Efter yderligere Diskussion vedtoges med alle Stemmer mod 4 Repræsentantskabets Resolution saalydende:

»I Anledning af det af Arbejdernes Fællesorganisation i Aarhus rejste Spørgsmaal udtaler Generalforsamlingen, at i saadanne Tilfælde, hvor en Overenskomst er opsagt, eller hvor der opstaar Strid om bestaaende Overenskomster og Aftaler, og der trods Forhandling ikke er opnaaet Enighed, maa der søges gennemført en Ordning, der giver Arbejdernes kooperative Foretagender Adgang til Mægling, Forhandling og Voldgift.

Det paalægges Forretningsudvalget at udarbejde Regler for Behandling af faglig Strid til Brug for Arbejdernes kooperative Foretagender og de faglige Organisationer.

Punkt 8. Arbejdsløshedskasserne.

Næstformanden, *P. Hvidtfeldt*, aflagde Beretning om Arbejdsløshedskassernes Virksomhed siden sidste Generalforsamling.

Med Uvilje har Ministeren, Højre og Arbejdsgiverne iagttaget Udviklingen, som er foregaaet. Der var kalkuleret 250,000 Kr. Tilskud til Kasserne, og i Aar er der medgaaet over 800,000 Kr. Deraf kom Forslaget om en Indtægtsgrænse. Vedtages dette, vil det sprænge Kasserne. Bedst var det derfor, at der ikke blev Enighed, saa vi beholder den gamle Lov.

Nævnet havde samlet Materiale som viste, at det var de bedstlønnede Arbejdere, som yder mest og nyder mindst af Kasserne. Saa frafaldt Mini-

steren Indtægtsgrænsen og fandt paa at forringe den Tredjedel, som hidtil var ydet af Præmien. En Masse Forslag var fremme desangaaende, og Nævnet blev spurgt, hvilken Form for Reduktion, man kunde modtage. Reduktionen skulde altsaa finde Sted. Endvidere foreslog man Foranstaltninger, som kunde forringe Kommunetilskudene.

Nævnet bestræbte sig for at forhindre, at Købstæderne blev bebyrdet paa Landets Bekostning, da det er fra Landet, den arbejdsløse Skare kommer, og man foreslog, dersom Reduktion ikke kunde undgaas, at Tilskudet forringedes fra 1/3 til 1/4.

Lovgivningsmagten havde taget Hensyn til Nævnets Indvendinger og tilbudt at give Tilskud under ekstraordinær Arbejdsløshed, hvis Kommunens Tilskud til Gengæld blev obligatorisk. Landstinget havde nedstemt de Paragrafer, som var antagelige for Kasserne; men ved den sidst foretagne Behandling i Folketinget var der atter vedtaget en ny Ordning, med Kommunetilskud til Ekstrakontingent i Krisetider, og i Tilslutning hertil skulde Statstilskudet fremtidig betales ogsaa af Kommunetilskudet. Vedtages dette Forslag endelig, maa det kunne modtages af Kasserne. Med en Kontingenforhøjelse af 1/6 fremkommer samme Tilskud som før, Understøttelsesformen er i det væsentligste bibeholdt og forskellige Opgaver saasom Flyttehjælp, Barselhjælp og Juleunderstøttelse er nu omfattet af Forslaget.

Endelig har der været stor Strid om Understøttelsens Ydelse under Strejker og Lock-outer. Denne Strid, som særlig har været ført i Landstinget, har været meningsløs; thi Nævnet har afgjort dette Spørgsmaal paa uangribelig Maade. Landstingets Vedtagelse om denne Side af Sagen er da ogsaa stemt ud igen af Folketinget.

Vagabonderingsspørgsmaalet har ogsaa været fremme under Sagens Behandling.

Formanden i den faste Voldgiftsret, Ussing, har givet lange interessante Indlæg og han havde villet have alle Organisationer samlet fagligt, saa at de gensidig kunde influere paa Afgørelsen af Konflikter. Betingelsen for at faa Tilskud til Arbejdsløshedskassen skulde derfor være, at Faget stod under De samvirkende Fagforbund. Omvendt skulde Arbejdsgiverne kunne idømmes Bod til Kasserne, saafremt ulovlig Lock-out blev iværksat.

Disse Tanker kan ikke tiltrædes af os.

Gensidighed overfor Udlandet har hidtil kun kunnet praktiseres ved en Fortolkning af Loven. Dette Forhold lovfæstes nu saaledes at man i fuld Udstrækning (stedlig- og Rejseunderstøttelse) kan indgaa Gensidighed med udenlandske Organisationer.

Mellem Kasserne og Haandværkssvendenes Syge- og Rejseforening er der ført Forhandling, saaledes at Kasserne maaske en Gang kan overtage alle Svendehjem m. m.

Med Hensyn til Kontrollen foreslog man, at Folketing og Landsting hver skulde vælge 2 Repræsentanter og Ministeriet 1. Kassernes Repræsentanters Antal skulde da forøges til 7.

Endelig skal det ved Loven slaas fast, at Anvisningen uløselig er knyttet til Kasserne. Dette har mødt den aller største Modstand fra Arbejdsgiverne, der, ligesom i Udlandet, vilde have Anvisning gennem Arbejdsgiverbureauer.

Taleren gik derefter over til at omtale Kassernes Forbindelse med den nys vedtagne Lov om kommunal Arbejdsanvisning og selve denne Lov. De Forsøg, der har været gjort paa at faa denne Lov til at virke generende for Kasserne, er bleven afvist.

Taleren kom nærmere ind paa Anvisningskontorernes Opgaver og sluttede med at udtale, at dersom Loven vedtages i den Skikkelse, hvori

den nu ligger i Landstinget, vil den, i Stedet for at betyde en Fare for vore faglige Organisationer, kunne bruges til yderligere at styrke disse.

Foredraget hilstes med Bifald og toges uden Debat til Efterretning.

Punkt 9. Arbejderskolen.

Kasserer *E. Svendsen* gjorde Rede for Skolens Virksomhed i sidste Vinter. Der er undervist 2 Hold à 20 Elever i de hidtilværende Fag. Ordningen er dog utilfredsstillende, dels fordi der kun gives Aftenundervisning og dels fordi Eleverne, mens de søger Skolen, er Lønarbejdere og har Tillidshverv i Organisationerne. Taleren oplæste en af Partikongressen vedtagen Resolution, som han anbefalede Forsamlingen at tiltræde.

Uden Debat vedtoges dette. Resolutionen er saalydende:

Idet Kongressen udtaler sin Anerkendelse af det Resultat, der er blevet Frugten af Beslutningen i 1908 om Etablering af en Arbejderskole, vedtager Kongressen, at denne Virksomhed maa fortsættes og udvikles. Det paalægges derfor Partiets Hovedbestyrelse og Forretningsudvalg at fortsætte Undersøgelser og Overvejelser vedrørende Betingelserne for Etablering af en eller flere Arbejderskoler, hvor Undervisning gives Eleverne om Dagen i en længere samlet Periode.

Naar de fornødne kvalificerede Lærerkræfter og økonomiske Midler er til Stede, bør Hovedbestyrelse eller Forretningsudvalg skride til Etablering af Skoler eller Overtagelse af allerede bestaaende Skoler.

For saa vidt der af Partiorganisationer oprettes socialistiske Højskoler, skal disse være under Forretningsudvalgets Kontrol.

Punkt 10. Straffelovgivning.

Formanden erindrede om den i sin Tid nedsatte Straffelovskommission, hvis Betænkning nu har foreligget og af Ministeriet er tilsendt De samvirkende Fagforbund til Erklæring. Ved Medvirken af vor juridiske Konsulent er en saadan Erklæring udarbejdet og foreligger paa Generalforsamlingens Bord. Taleren gennemgik Hovedpunkterne og anbefalede, at Erklæringen tilsendes Ministeriet som De samvirkende Fagforbunds Udtalelse til Betænkningen.

Uden Debat vedtoges dette.

Septemberforliget.

Formanden meddelte udenfor Dagsordenen, at Reorganisationsudvalget havde modtaget et Forslag om Opsigelse af Septemberforliget. Da dette Spørgsmaal ikke havde Forbindelse med Udvalgets Opgaver, var det henvist til Forretningsudvalget, som imidlertid mente, at en saadan Opsigelse dels maatte forberedes og dels sikkert vilde give Anledning til en lang Kamp.

Da Septemberforliget desuden ikke kunde siges at have lagt Hindringer i Vejen for Arbejdernes Fremmarch paa Lønomraadet, maatte Forretningsudvalget fraraade Opsigelsen.

Denne Stilling godkendtes uden Debat.

* * *

Bager *J. P. Nielsen* forespurgte paa Bagerforbundets Vegne om den under Punkt 7 trufne Beslutning angik alle Andelsforetagender eller kun dem, der er tilknyttet Arbejderpartiet, samt om de samme Bestemmelser gælder udenforstaaende Organisationer. Desuden ankede Taleren over, at man ikke først havde konfereret med Bagerforbundet. I saa Fald var denne Sag aldrig kommen paa Dagsordenen.

Formanden oplyste, at en saadan Konference var ført med Forbundet, som skriftlig havde tilkendegivet, at Sagen kunde behandles her. Vedtagelsen gælder naturligvis kun kooperative Foretagender, der er oprettet eller godkendt af Arbejderpartiet, og det vilde sikkert være let at faa de udenforstaaende Organisationer til at tiltræde Vedtagelsen. Endelig vil Forretningsudvalget naturligvis konferere med Bagerforbundet og andre interesserede Forbund om Voldgiftsreglerne.

J. P. Nielsen erklærede sig tilfreds med Svaret.

Kasserer *E. Svendsen* anmodede Generalforsamlingen om Bemyndigelse for Forretningsudvalget til at indstille til Repræsentantskabet at yde Grans

Enke en foreløbig Understøttelse, mulig i Forbindelse med Snedkerforbundet.

Uden Diskussion vedtoges dette med alle Stemmer mod 1.

Det vedtoges, at Dirigenter og Sekretærer gennemgaar Protokollen, og at Oplæsning altsaa ikke finder Sted.

Punkt 11. Valg.

Til Formand	valgtes	Carl F. Madsen	med	332 St.
» Næstformand	»	P. Hvidtfeldt	»	316 »
» Sekretær	»	Otto Schmidt	»	334 »
» »	»	Peder Hedebol	»	358 »
» Kasserer	»	E. Svendsen	»	330 »
Til Forretningsudv.	valgtes	Lyngsie	med	305 St.
» »	»	J. A. Hansen	»	286 »
» »	»	William P. Arup	»	256 »
» »	»	Anthon Andersen	»	238 »
» »	»	Alfred Christiansen	»	216 »
» »	»	J. P Jønsson	»	213 »
» »	»	Martin Petersen	»	181 »
» »	»	Arnold Nielsen	»	179 »

Derefter havde Rudolf Poulsen 176, Sofie Rasmussen 157, P. Mikkelsen 71, Z. Friis 60 og Em. Olsen 51 Stemmer.

Til Sekretærposten havde Ehlert Nielsen, Silkeborg, 81 Stemmer.

Til Revisor	valgtes	V. Nygaard	»	291 »
» »	»	Lauritz Jensen	med	232 St.
» »	»	N. Lundby	»	218 »

Derefter havde A. Johansen 104, Steffensen 68 og Carlsen 33 Stemmer.

Til Grænseudvalget valgtes:

J. A. Hansen	med	260 St.
Viggo Christensen	»	219 »
Arnold Nielsen	»	200 »
Johs. Nielsen	»	179 »
J. P. Nielsen	»	170 »

Derefter havde Nygaard 165, Anna Andersen 150, V. S. Petersen 134, Oxendahl 47 og Johnsen 28 St.

Forretningsudvalget og Repræsentantskabet bemyndiges derefter til senere at foreslaa Repræsentanter og Suppleanter til Arbejdsraadet.

Generalforsamlingens Afslutning.

Hermann Lindqvist, Stockholm, takkede paa samtlige Gæsters Vegne for Samværet ved denne Generalforsamling, hvor et saa betydningsfuldt Arbejde havde fundet Sted. De danske Organisationer havde ogsaa her vist deres Kultur og høje Udviklingstrin. Navnlig havde det glædet Taleren at se alle vigtige Beslutninger blive vedtaget med saa stor Enstemmighed.

Han beklagede kun Beslutningen om Gensidighedsbestemmelserne, men følte sig overbevist om, at i Farens Stund vilde de skandinaviske Landes Arbejdere staa Last og Brast med hverandre.

Dirigenten, *J. A. Hansen*, takkede i hjertelige Ord Gæsterne for deres Nærværelse. Forsamlingen sluttede sig ved Leveraab hertil.

Formanden gjorde derefter afsluttende Bemærkninger, understregede de betydningsfulde Sager, her havde foreligget, og takkede de Delegerede for den mønsterværdige Maade, paa hvilken de havde forhandlet og besluttet.

Sluttelig udtalte Formanden Haabet om, at De samvirkende Fagforbund fortsat maa vokse og naa dertil, at omfatte alle Danmarks organiserede Arbejdere.

Et med kraftige Hurra besvaret Leve afsluttede disse Ord og Generalforsamlingen var til Ende.

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal. Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 48 ❋ KØBENHAVN DEN 31. MAJ 1913 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Panama-Kanalen. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene hos Jacob Holm og Sønner i København og paa Slagelse mekaniske Hampgarnsspinderi og Rebslaaeri. Arbejdsmændene paa jyske Teglværker. Bladbudene i Aarhus. Bødkerne paa D. D. P. A. Dieselmotorpasserne i Aalborg Hattearbejderne i København. Hvidgarverne i Odense. Jord- og Betonarbejderne paa Vestfronten Keramikarbejderne i København. Kvinderne paa Vejle Trikotagefabrik. Kvinderne paa Københavns Personbanegaarde. Kvinderne ved Det danske Mælkekompagni. Kvinderne paa Aarhus Dampvaskeri. Møllerne i Jylland og paa Lolland-Falster Møllerne paa Handelsmøllerne i København). Meddelelser. Generalforsamlingen.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Maj 1913.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Juni 1913.

Panama-Kanalen.

En Advarsel.

Dansk Arbejdsmands-Forbund og maaske flere Organisationer har modtaget nedenstaaende Brev, hvori amerikanske Organisationer advarer mod lokkende Reklamer fra Kapitalistforetagender for at faa evropæiske Arbejdere til at rejse over til den vestlige Del af de forenede Stater, og de paagældende Organisationer anmoder samtidig om at faa Oplysninger af forskellig Art tilstillet.

Idet vi henleder Organisationernes Opmærksomhed paa denne Henvendelse, anmoder vi om at faa eventuelle Oplysninger meddelt. De samvirkende Fagforbund vil da lade dem gaa videre til rette Vedkommende.

Brevet er saalydende i dansk Oversættelse:

Panama-Kanalen ventes at blive aabnet for Trafik 1914. De nordamerikanske Fristater paa Stillehavskysten trues med en Stormflod af kunstig fremkaldt Indvandring som Resultat af Kanalens Aabning. Pressemeddelelser beretter, at de store Dampskibsselskaber nu bearbejder de evropæiske Lande, særlig Sydevropa, og samler Arbejdere til Masseindvandring i Californien, Washington, Oregon, Britisk Columbia og de vestlige Stater i Almindelighed.

Disse Dampskibsselskabers Motiver er selvfølgelig af den mest egenkærlige Karakter. De ønsker Passagerer og Profit. Hvad der bliver af Folkene, naar de er udlossede i Stillehavskystens Stater, bekymrer dem ikke.

Vestens store Kapitalsammenslutninger, som stadig søger billigere og billigere Arbejdskraft, understøtter disse Dampskibsselskaber. Uhyre Pengesummer er bleven anvendt af kommercielle Foretagender og nogle af Staternes Lovgivningsmagt for at male de vestlige Stater i de mest tillokkende Farver, som et Land, der flyder med Mælk og Honning for alle, som slaar sig ned her. Den simple Sandhed er denne, at da vort Land i Vesten er frugtbart og vel egnet for den hvide Race som Bosted, har de store Kapitalsammenslutninger i stort Omfang Herredømmet over dets Værdier. Der er grumme ringe Lejlighed til at erhverve Jord uden betydelige Midler. Arbejdslønnen er, særlig for den ikke faglærte, saakaldte almindelige Arbejder, lige netop paa den almindelige Eksistensgrænse, akkurat nok til at give tilstrækkelig Livskraft til at efterkomme Opsynsmændenes forcerede Driven-paa.

For de faguddannede er Lønnen lidt over dette Eksistensminimum. Men Indvandrere med Faguddannelse har i den første Tid Vanskeligheder paa Grund af den ukendte Arbejdsmetode og manglende Forstaaelse af det engelske Sprog.

Udsendinge fra elleve vestlige Stater vil holde en Konference i Portland Ore. den 5. Juni for at forhandle om denne unormale Indvandringsfare, en Fare ikke blot for Arbejderne i de vestlige Stater, men ogsaa en Fare for stor Trængsel og Lidelse for de vildledede Indvandrere.

Paa denne Konference vil der blive gjort Skridt til at understrege, at Arbejderne i de vestlige Stater ønsker hjærteligt velkommen til vore Brødre og Søstre fra

Evropa, som af egen fri Vilje og i fuldt Kendskab til Forholdene her, ønsker at dele Lod og Skæbne med os; men der vil ogsaa blive gjort Skridt til at afsløre Dampskibsselskabernes Bedrageri og Falskhed.

Vor Hensigt med at skrive til Dem er at give et foreløbigt Varsko og at bede Dem sende os, snarest muligt, udførlig Underretning med Hensyn til de Metoder, Dampskibsselskabernes Agenter anvender for at kapre Passagerer. Det fortælles, at der sælges Billetter til Stillehavskystens Havne via Kanalen paa Engagementsvilkaar. Anstil Undersøgelser med Hensyn til Sandheden af dette Forlydende og Betalingsmaaden, dersom Forlydendet er rigtigt. Al anden Underretning m. H. t. dette Indvandringsspørgsmaal, som De kan sende os, vil ikke blot bidrage til at beskytte Arbejdet i De forenede Stater, men ogsaa forebygge stor Fortræd for evropæiske Arbejdere.

Oplysningerne, De sender, vil blive brugt af Konferencen som Hjælp i dens Arbejde, hvorfor vi igen beder om, at De vil svare snarest muligt.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene hos Jacob Holm & Sønner i København og paa Slagelse mekaniske Hampgarnsspinderi og Reb slaaeri. Efter at Dansk Arbejdsmands Forbund i lang Tid havde forhandlet med ovennævnte Firmaer uden at blive enige med dem om nye Overenskomster gik Sagen til Hovedorganisationerne og der afholdtes et Fællesmøde i København den 6. Maj.

Ved dette Møde opnaaedes Enighed om Overenskomsternes almindelige Bestemmelser, men ikke om Timeløningerne. Forhandlingerne afbrødes derfor, og Forbundet udstedte første Strejkevarsel overfor de to Firmaer den 8. Maj.

Den 19. Maj blev der afholdt et nyt Møde, og her enedes man om følgende Lønsatser for Slagelse-Virksomhedens Vedkommende:

»Den normale Timeløn forhøjes for de faglærte med 2 Øre straks og med 1 Øre fra 1. April 1914, for Arbejdsmændene med 2 Øre straks, med 1 Øre fra 1. April 1914 og yderligere med 1 Øre fra 1. April 1915, for Kvinderne med 1 Øre straks og yderligere 1 Øre fra 1. April 1914«.

For Jacob Holms Fabriks Vedkommende fastsloges følgende:

»Den normale Timeløn forhøjes med 2 Øre straks og yderligere med 1 Øre fra 1. April 1914«.

Endvidere opnaaedes Enighed om enkelte særlige Betalingssatser, medens Firmaet paa nogle Omraader fremsatte Tilbud, hvorom der skulde optages Separatforhandling mellem Firmaet og Fabrikarbejdernes Forbund.

Strejkens Iværksættelse udsattes under disse Omstændigheder til Lørdag d. 24. Maj om Morgenen.

Man blev dog enige inden den fastsatte Frist, og de to Overenskomster var dermed endelig vedtagne.

Arbejdsmændene paa jydske Teglværker. Med Bistand af Hovedorganisationerne forhandlede Dansk Arbejdsmands Forbund og Teglværksforeningen af 1893 d. 8. Maj om Lønforholdene paa nogle jydske Tegl- og Kalkværker. I Forvejen var der opnaaet Enighed om Akkordpriserne med enkelte Undtagelser, og efter at ogsaa disse var ordnede, enedes man om Timeløningerne.

Paa Godthaab Teglværk, hvor Timelønnen hidtil var 32 Øre, blev den fastsat til 35 Øre. Paa Gyldendal Teglværk forhøjedes Timelønnen straks fra 30 til 32 Øre og bliver fra 1. Februar 1914 yderligere forhøjet til 33 Øre. Paa Hjerm Kalkværk og Mønsted Kalkværk forhøjedes Timelønnen straks fra 30 til 32 Øre, og i Februar 1914 til 33 Øre. Højslev, Struer og Overhoved Teglværker, hvor Lønnen var 35 Øre, skulde straks betale 36 Øre og fra Februar 1914 37 Øre. Paa Lysebro Teglværk forbliver Lønnen 34 Øre, indtil den fra 1. Februar 1914 forhøjes til 35 Øre.

Om samtlige Akkordprislister og Timelønsatser bestemtes det, at de løber med Overenskomsten af 22. August 1912 mellem Teglværksforeningen af 1893 og Dansk Arbejdsmandsforbund, og kun kan opsiges til Ophør sammen med denne, tidligst til 1. Februar 1916.

Bladbudene i Aarhus. I Begyndelsen af Aaret rejste Bladbudene i Aarhus gennem Kvindeligt Arbejderforbund Lønkrav overfor Højrebladet »Aarhus Stiftstidende«, men Redaktøren, *Funch-Thomsen*, afviste uden videre Forbundets Repræsentant, som vilde forhandle med ham.

Gennem Arbejdsgiverforeningen søgtes derpaa en Forhandling med Provinsbogtrykkerforeningen, men intet frugtede.

Der aftaltes saa et Fællesmøde mellem Hovedorganisationerne, og den 22. Maj mødte Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund og Kvindeligt Arbejderforbund for at gøre et Forsøg paa at bringe en Afslutning paa denne iøvrigt ikke særlig omfattende Sag. Redaktør *Funch-Thomsen* og Repræsentanterne for Provinsbogtrykkerforeningen udeblev derimod trods Tilsigelse, og efter en Times Venten forlod de Mødte Arbejdsgiverforeningen, efter at dennes Repræsentanter havde givet Tilsagn om at foretage Skridt, der forventelig kunde resultere i en frugtbar Forhandling om Sagen.

Bødkerne paa D. D. P. A. Den 22. April blev der afsluttet en ny Overenskomst mellem Bødkerne i København og Det danske Petroleums-Aktieselskab. Lønnen, der hidtil var 30 Kr. pr. Uge, forhøjedes fra 1. Maj i Aar til 31 Kr. 50 Øre med fuld Udbetaling for Helligdage, og fra 1. Maj 1915 til 33 Kr.

Arbejdstiden, der hidtil i 5 Maaneder var 9 Timer, bliver nu paa 9 Timer i de 6 Vintermaaneder. Der gives 4 Dages Sommerferie, og forskellige Forhøjelser er indførte paa Akkordpriserne.

Overenskomsten gælder for 4 Aar, til 1917.

Dieselmotorpasserne i Aalborg. Gennem Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund under 21. Maj i Aar afsluttet nedenstaaende Overenskomst med Aktieselskabet *Aalborg ny Dampmølle.*

For Dieselmotorpasserne paa Aktieselskabet Aalborg ny Dampmølle betales for en ugentlig Arbejdstid af 6 × 10 Timer i Dagdrift og for 5×12 Timer Natdrift indtil 1. April 1914 24 Kr. og derefter 25 Kr.

Hvis Møllen kræver Drift den 6te Nat, betales herfor 5 Kr.

For alt Overarbejde betales efter Overenskomsten af 4. Januar 1912 mellem Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og Dansk Kedel- og Maskinpasser-Forbund.

Afsnit A, 3. Stk., Afsnit C og Afsnit D i Overenskomsten af 4. Januar 1912 er gældende.

Denne Overenskomst er gældende, indtil den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. Februar eller 1. April, dog tidligst til 1. Februar eller 1. April 1916.

Hattearbejderne i København. Hattearbejderforbundet opsagde den tidligere Overenskomst med *Foreningen af københavnske Straa- og Filthattefabrikanter* den 1. Januar 1913 til Udløb 1. April.

Da det ikke lykkedes at opnaa Enighed om en ny Overenskomst til Slutningen af Marts Maaned, idet Fabrikanterne rejste Krav om Lønforringelser, søgte Forbundet Sanktion til at varsle Strejke, og da denne Sanktion var givet af de samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg meddelte Forbundet Fabrikanterne, at hvis der ikke straks blev optaget Forhandlinger, vilde de nødvendige Skridt til Strejkens Etablering blive foretaget.

Den 1. April afholdtes der saa et nyt Møde og her frafaldt Fabrikanterne Kravene om Lønreduktioner og indgik paa at forhøje de vigtigste Lønsatser med 6—10 %.

Arbejdsgiverforeningen nægtede imidlertid at sanktionere nogle af Bestemmelserne, f. Ex. at Minimalugelønnen skulde forhøjes fra 24 til 27 Kr. og at Betalingen for Natarbejde maatte sættes til 1 Kr. i Timen.

Hattearbejderforbundet, hvis Medlemmer almindeligvis arbejder paa Akkord eller lønnes med 36 Kr. om Ugen, hvis de staar paa fast Løn, tog ikke alt for højtidelig paa denne Sag. Forbundet indvilligede udenvidere i, at den gamle Minimalsats blev staaende, og samtidig blev det aftalt, at ingen vilde blive forlangt til at arbejde for denne Løn.

En lignende Aftale blev truffet an-

gaaende den omtvistede Nattidsbetaling.

Saa var den Sag i Orden.

Hvidgarverne i Odense. Dansk Hvidgarverforbunds Odense Afdeling har fra 1. April d. A. gjennemført en ny Overenskomst.

Timelønnen er derved hævet fra 40 til 43 Øre. Fra 1. April 1914 forhøjes den til 44 Øre.

Betalingen for Over- samt Søn- og Helligdagsarbejde er sat til 60 Øre i Timen.

Akkordpriserne er forhøjet 10 à 16 %.

Arbejdstiden er forkortet fra 10 til 9½ Time daglig.

Desuden er der opnaaet 2 à 3 Dages Sommerferie og Fyraften Kl. 4 Lørdag Aften ved de tre store Højtider uden Afkortning i Lønnen.

Overenskomsten gælder til 1. April 1916.

Jord- og Betonarbejderne paa Vestfronten. Den 15. Marts blev en Entreprenør *Jørgen Hansen* og Jord- og Betonarbejderne uenige om Betalingen for et Arbejde, der udførtes paa »Vestfronten« af Københavns Befæstning, og det endte med at Entreprenøren afregnede med Folkene, og at Arbejdet derpaa laa stille.

Arbejdsgiverforeningen klagede senere over, at der var iværksat Strejke og meddelte, at man agtede at indbringe Sagen for den faste Voldgiftsret, hvis det ikke skulde lykkes at faa den ud af Verden ved en Forhandling.

Ved et Fællesmøde den 3. Maj paastod Jord- og Betonarbejdernes Repræsentanter, at Entreprenøren havde iværksat Lock-out overfor de paagældende Arbejdere, og det konstateredes, at denne Konflikt egentlig kun eksisterede, fordi Entreprenørforeningen vilde forhindre, at Entreprenøren betalte efter den københavnske Prisliste, saaledes som han havde aftalt med Jord- og Betonarbejderne ved Arbejdets Paabegyndelse.

Mødet endte med, at den trufne Aftale skulde staa ved Magt, og at nogle andre Prisspørgsmaal, som ikke omfattedes af Priskuranten, henvistes til Forhandling mellem Parterne, eventuelt behandles ad voldgiftsretlig Vej.

Arbejdet skulde saa snarest genoptages.

Keramikarbejderne i København. Keramisk Forbund, der som Industriforbund omfatter alle Grupper af Arbejdere indenfor Porcellænsfaget, opsagde de hidtil gældende Overenskomster med *Den kgl. Porcellænsfabrik*, *Aluminia* og Firmaet *Bing & Grøndahl* til Udløb den 1. April i Aar, og Forbundet forhandlede sig i det væsentligste til Rette med de nævnte Foretagender, inden de opsagte Overenskomster udløb.

Der var ogsaa Enighed om, at Overenskomsterne skulde gælde i 5 Aar til 1918, og om, at der skulde gives forskellige Grupper af Arbejderne Sommerferie, men Arbejdsgiverforeningen, hvoraf de tre Selskaber er Medlemmer, satte sig principielt mod disse Bestemmelsers Gennemførelse.

Arbejdsgiverforeningen forlangte, at Overenskomsterne ligesom andre Fags skulde udløbe 1916, alternativt 1921. Sagen maatte derfor til Hovedorganisationerne og den 3. Maj holdtes der Møde fra Kl. 1 om Middagen til 1½ om Natten. Ved Mødets Slutning var der opnaaet Enighed om et Udkast til Overenskomster, der med det samme tiltraadtes af Firmaerne og Arbejdsgiverforeningen, og ved en Generalforsamling godkendtes det ligeledes af Forbundets Medlemmer.

De afsluttede Overenskomster gælder til 1. April 1918, saaledes som det passede de interesserede Parter bedst, og Feriespørgsmaalet blev ligeledes ordnet paa fuldt ud tilfredsstillende Maade. Arbejdsgiverforeningens »Principer« kunde ikke holde Stand mod de interesserede Parters virkelige Fællesinteresser.

Iøvrigt betyder Overenskomsterne en væsentlig Forbedring af Forbundets Medlemmers Kaar.

Paa samtlige Fabriker har de kvindelige Arbejdere, som beskæftiges paa Dagløn, opnaaet en Ugelønsforhøjelse paa 2 Kr., og de kvindelige Akkordarbejdere vil kunne opnaa 2—3 Kroners ugentlig Merindtægt.

Arbejdsmændenes Ugeløn blev forhøjet med 2—4 Kr., og Smedene og Gibserne fik et Tillæg paa 5 Kr. 40 Øre om Ugen.

Hos Bing & Grøndahl blev Akkordsystemet gennemført for Malerinderne i Lighed med, hvad der forhen har været Regel i de to andre Virksomheder.

Den vedtagne Prisliste vil øge den tidligere Fortjeneste ved dette Arbejde med ca. 25 pCt.

Nogle Kunstnerinder, der udelukkende udfører Malerarbejde paa Timeløn, fik denne fastsat til 85 Ø.

Omtrent 600 af Forbundets Medlemmer — saa godt som hele Forbundets Medlemsantal — har været interesseret i denne Lønbevægelse, som har givet de Paagældende en samlet Merindtægt paa ca 60,000 Kr. om Aaret.

Kvinderne paa Vejle Trikotagefabrik. Den 8. April har Kvindeligt Arbejderforbund afsluttet Overenskomst med Vejle Trikotagefabrik, som ikke tidligere har haft Overenskomst med Fabrikens Arbejdere.

Den normale Arbejdstid fastsattes til 9½ Time pr. Dag.

For Nybegyndere fastsattes en Ugeløn paa 7 Kr. Denne Løn forhøjes for hver Maaneds fortsat Arbejde med 1 Kr. indtil den efter 6 Maaneders Forløb andrager 13 Kr., hvilket er 1 Kr. mere end fuldt uddannede Arbejdere tidligere har været lønnet med.

Iøvrigt indeholder Overenskomsten, som omfatter 30 Arbejdere og gælder til 1. Maj 1916, en Prisliste, der er 10,15 og 20 pCt. højere end de hidtil betalte Priser.

Kvinderne paa Københavns Personbanegaarde. Firmaet *Ludvig Simonsens Dødsbo* har Arbejdet ved Rengøring af Vogne paa Københavns Personbanegaarde i Entreprise indtil 1. August i Aar.

Indtil dette Tidspunkt har Kvindeligt Arbejderforbund afsluttet Overenskomst for de ved dette Arbejde beskæftigede 30 Kvinder, og har derved hævet Ugefortjenesten med 1 Kr. 50 Øre, idet Daglønnen paa Hverdage er fastsat til 2 Kr. 65 Øre og paa Søn- og Helligdage til 2 Kr. 75 Øre.

Kvinderne ved Det danske Mælkekompagni. Fra 1. Maj 1913 har Kvindeligt Arbejderforbund afsluttet 3-aarig Overenskomst med Det danske Mælkekompagni i København, hvor 40 kvindelige Arbejdere beskæftiges.

Ugelønningerne er hævet med 1 Kr. til 17 Kr. 50 Øre og 18 Kr. og Reservearbejderne har faaet en Lønforhøjelse paa 50 Øre om Ugen.

Arbejdstiden er sat til 9½ Time paa Hverdage og til 8 Timer paa Helligdage.

Overarbejde paa Hverdage betales med 32 Øre i Timen de første 3 Timer, derefter med 40 Øre Overarbejde paa Søn- og Helligdage betales med 40 Øre for hver af de første 3 Timer, derefter med 50 Øre.

Hver 12. Dag er Fridag uden Lønafdrag og 3 Dages Sommerferie er ogsaa fastslaaet med fuld Udbetaling.

Kvinderne paa Aarhus Dampvaskeri. Kvindeligt Arbejderforbund har for Tiden fra 14. April i Aar til 1. Juni 1917 sluttet Overenskomst for de paa Aarhus Dampvaskeri (G. Elmquist) beskæftigede 30 Vaskeriarbejdere.

Ugelønnen er derved forhøjet med 1 Kr. og Akkordpriserne med 15 %.

Overarbejde indtil Kl. 10 Aften betales med et Tillæg af 50 % og efter dette Klokkeslet med 100 %.

Endvidere erholder alle Arbejdere, der er antaget inden 1. Januar, i det paagældende Aar 3 Dages Sommerferie med fuld Lønudbetaling.

Møllerne i Jylland og paa Lolland-Falster. I Marts Maaned bristede Forhandlingerne mellem Dansk Mølleriarbejderforbund og følgende 7 Møller: *Hadsten Vand- og Damp-*

mølle, Aalborg ny Dampmølle, Skansemøllen i Randers, Marienlyst og Soves Møller i Nakskov og *Dampmøllerne i Nykøbing F.* og i *Maribo.*

Forhandlingerne genoptoges den Gang med Bistand af Repræsentanter for de faglige Hovedorganisationer, men der opnaaedes alligevel ikke Enighed.

Siden har Sagen ligget hen, indtil Forbundet varslede Strejke den 10. Maj. Dette foranledigede, at et nyt Fællesmøde aftaltes. Dette Møde fandt Sted i København d. 22. Maj, og ved denne Lejlighed afsluttedes Overenskomster, hvorved Lønnen for Møllersvende forhøjedes fra 22 til 24 Kr. om Ugen paa alle Møllerne og paa de tre jydske Møller fik Arbejdsmændene ogsaa et Løntillæg paa 2 Kr. om Ugen.

Paa Lolland-Falster har Arbejdsmændene særlig Overenskomst med Dampmøllerne.

Samtidig forhøjedes Betalingen for Over-, Nat- og Helligdagsarbejde, og alt Natholdsarbejde indskrænkedes fra 6 til 5 Nætter om Ugen.

Overenskomsterne, som gælder til 1. April 1916, fik tilbagevirkende Kraft til 1. April i Aar.

Møllerne paa Handelsmøllerne i København. Dansk Mølleriarbejderforbund har for Tiden fra 1. April 1913 til 1. April 1918 sluttet Fællesoverenskomst med følgende københavnske Møller: Blegdamsmøllen, Aktieselskabet Havnemøllen, Magstrædes Dampmølle, Toldbodmøllen og Københavns Grynmølle.

For en Gruppe af Møllersvende er Lønnen fastsat til 28 Kr. om Ugen for Dagarbejde og 31 Kr. for Natarbejde.

En anden Gruppe af Svende lønnes med 27 og 30 Kr. under samme Forhold.

Dagmandskabet arbejder 6 Dage og Natmandskabet 6 Nætter i Ugen.

Pakhusarbejderne, som kun har Dagarbejde, erholder 26 Kr. i Ugeløn.

Disse Satser betyder en gennemgaaende Ugelønsforhøjelse paa 2 Kr.

Endvidere er Overtidsbetalingen forhøjet med 5 Øre pr. Time, saaledes at Svendene faar 60 Øre i Timen for Overarbejde samt Søn- og Helligdagsarbejde fra Kl. 6 Morgen til Kl. 9 Formiddag: efter Kl. 9 paa Søn- og Helligdage 65 Øre og 80 Øre i Timen paa Aarets 4 store Højtidsdage, Langfredag, Paaskedag, Pinsedag og Juledag.

Pakhusarbejdernes tilsvarende Overtidsbetalinger andrager 55, 60 og 70 Øre.

Overenskomsten gælder i 5 Aar fra 1. April 1913.

Meddelelser.

Arbejdernes Brandforsikringsselskab i Randers. Nogle jyske Fællesorganisationer har i den senere Tid forespurgt De samvirkende Fagforbund, om Arbejdernes Brandforsikringsselskab er et Foretagende, der er tilknyttet Arbejderpartiet.

En enkelt Organisation skriver, at »en Agent Petersen fra Randers har paastaaet, at dette kooperative Foretagende har faaet Hovedorganisationernes Sanktion«.

Foranlediget heraf skal vi oplyse, at det nævnte Selskab er et ganske privat Foretagende, der ingen som helst Forbindelse har med Socialdemokratisk Forbund eller De samvirkende Fagforbund, og det danske Arbejderparti har derfor intet Ansvar for denne Forretning, som endda er startet paa Trods af Beslutning paa De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde d. 22. Januar 1912.

Generalforsamlingen.

Rettelse.

Da forrige Nummer af »Arbejderen« gik i Trykken, skete der et Uheld paa Trykkeriet, idet Satsen for en Del af Bladets Vedkommende gik »i Fisk«. Dette forvoldte, at der indløb nogle Fejl, der ikke blev korrigerede.

Vi retter et Par af disse Fejl ved at meddele, at Peder Hedebol valgtes til Sekretær med *258* Stemmer, ikke som angivet med 358, og at det er Formanden for Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerforbundet *Ejner Otendal*, der er Suppleant til Grænseudvalget, og ikke Oxendahl.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Maj 1913.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et tydeligt 0. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Juni 1913.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Otto Smith.

Skemaet kan i udfyldt Stand sendes i aaben Konvolut for 4 Øre (indenfor Københavns Postdistrikter for 2 Øre).

FEDERDINGS BOGTRYKKERI KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 49 ❁ KØBENHAVN DEN 7. JUNI 1913 ❁ 9. AARGANG

INDHOLD: Kommunale Arbejdsanvisningskontorer. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Kvinderne paa Merkur i Randers. Slagterne i Aarhus Stenarbejderne paa Bornholm Tagpap- og Asfaltarbejderne i København. Tobaksarbejderne hos Hirschsprung & Sønner i København). Kongresser. Udlandet. Arbejdsløsheden i Marts Maaned 1913.

Kommunale Arbejdsanvisningskontorer.

Nedenstaaende gengiver vi den af Rigsdagen vedtagne Lov om kommunale Arbejdsanvisningskontorer.

Loven er saalydende:

§ 1.

Der kan af Indenrigsministeren meddeles offentlig Anerkendelse til kommunale Arbejdsanvisningskontorer, der fyldestgør de i denne Lov foreskrevne Betingelser.

De omhandlede Arbejdsanvisningskontorer kan oprettes af:

1) en Amtskommune,
2) en Købstadkommune, en Handelspladskommune eller en Sognekommune,
3) af flere af de nævnte Kommuner i Forening.

Flere Kommuner kan forene sig om Oprettelse af et Arbejdsanvisningskontor med Filialer.

§ 2.

Et anerkendt Arbejdsanvisningskontor udenfor København skal ledes af en Bestyrelse paa mindst 7 Medlemmer, der vælges af vedkommende kommunale Raad og bestaar af en Formand og et lige stort Antal Arbejdsgivere og Arbejdere.

Til Formand maa ikke vælges nogen Person, der beskæftiger sig som Arbejdsgiver eller Arbejder eller er Leder af en Arbejdsgiver- eller Arbejderorganisation. Valget af Formand skal godkendes af Indenrigsministeren.

Til Valg af Formand udkræves, at vedkommende har opnaaet et Stemmetal paa over Halvdelen af det kommunale Raads Medlemsantal. Saafremt saadant Stemmetal ikke opnaas, vælges Bestyrelsens Formand af Indenrigsministeren, der ligeledes træffer Bestemmelse om Valget af Formanden, saafremt det af det kommunale Raad trufne Valg ikke godkendes.

Ved Valg af de øvrige Medlemmer af Arbejdsanvisningskontorets Bestyrelse skal Forholdstalsvalgmaaden bringes til Anvendelse, naar saadant kræves af noget Medlem af det kommunale Raad. Indenrigsministeriet fastsætter de nærmere Regler angaaende Valgmaaden.

Valget gælder for vedkommende kommunale Raads Funktionstid. Enhver til Kommunalraadet valgbar Person, der opfylder foranstaaende Betingelser, er pligtig at modtage Valg for en Valgperiode, men kan derefter nægte at modtage Valg i den kommende Valgperiode.

Bestyrelsen er ulønnet, men der kan tillægges den Dagpenge for hvert Møde.

Det fornødne Personale ved Kontoret ansættes af vedkommende kommunale Raad efter Indstilling fra Kontorets Bestyrelse.

§ 3.

Det anerkendte Arbejdsanvisningskontor i København skal virke som Central-Anvisningskontor for hele Landet.

Overledelsen af Centralanvisnings-

kontorets hele Virksomhed tilkommer Arbejdsanvisningsdirektøren, der udnævnes af Kongen. Nævnte Direktør fører derhos paa Statens Vegne Tilsyn med samtlige anerkendte Arbejdsanvisningskontorer og drager Omsorg for, at det fornødne Samarbejde mellem disse finder Sted, jfr. § 7.

Som Bistand for Arbejdsanvisningsdirektøren ved Ledelsen af Centralanvisningskontorets Virksomhed fungerer et Tilsynsraad paa mindst 10 Medlemmer, for hvilket Direktøren er Formand, og som i øvrigt bestaar af et lige stort Antal Arbejdsgivere og Arbejdere.

Af Tilsynsraadets Medlemmer vælges 4, nemlig 2 Arbejdsgivere og 2 Arbejdere, af Indenrigsministeren. Saa længe »Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening« og »De samvirkende Fagforbund i Danmark« i overvejende Grad repræsenterer Landets ved Industri, Haandværk, Transport og Jordarbejde beskæftigede organiserede Arbejdsgivere og Arbejdere, skal der gives disse Foreninger Adgang til at fremkomme med Indstilling angaaende Valget af de her omhandlede Medlemmer af Tilsynsraadet, henholdsvis for Arbejdsgivernes og Arbejdernes Vedkommende. Er det ovennævnte Repræsentationsforhold ikke længere til Stede for en af de paagældende Foreningers Vedkommende, træffer Indenrigsministeren nærmere Bestemmelse om, hvorledes der vil være at forholde med Ordningen af Indstillingsretten for de interesserede Parter.

De øvrige Medlemmer vælges af Borgerrepræsentantskabet i København. Ved Valget skal Forholdstalsvalgmaadan bringes til Anvendelse, naar saadant kræves af noget Medlem af Borgerrepræsentantskabet. Indenrigsministeren fastsætter de nærmere Regler angaaende Valgmaaden.

Valget gælder for Borgerrepræsentantskabets Funktionstid. Enhver til Borgerrepræsentantskabet valgbar Person, der opfylder foranstaaende Betingelser, er pligtig at modtage Valg for en Valgperiode, men kan derefter nægte at modtage Valg i den kommende Valgperiode.

Tilsynsraadet er ulønnet, men der kan tillægges Medlemmerne Dagpenge for hvert Møde. For de af Borgerrepræsentationen valgte Medlemmer udredes Dagpengene af Kommunens Kasse efter Reglerne i § 10.

Det fornødne Personale ved Centralanvisningskontoret ansættes af Københavns Magistrat efter Tilsynsraadets Indstilling, men kan efter Forslag af Arbejdsanvisningsdirektøren afskediges af Indenrigsministeren.

§ 4.

Arbejdsanvisningsdirektøren ansættes under Indenrigsministeriet og lønnes med 5,500 Kr. aarlig stigende hvert 4de Aar med 500 Kr. aarlig, dog at Lønnen ikke kan overstige 7,000 Kr. aarlig.

De af Statens Tilsyn med Arbejdsanvisningskontorerne iøvrigt flydende Udgifter bevilges ved de aarlige Finanslove.

§ 5.

Indenrigsministeren bemyndiges til paa Steder, hvor der ikke inden 2 Aar efter nærværende Lovs Ikrafttræden er oprettet Arbejdsanvisningskontorer, der fyldestgør de i Loven foreskrevne Betingelser, at lade oprette saadanne Kontorer; Personalet ved disse Kontorer ansættes af Indenrigsministeren, der tillige om fornødent vælger Kontorernes Bestyrelser.

Indenrigsministeren kan bestemme, at enkelte af de anerkendte Arbejdsanvisningskontorer skal virke som Hovedkontorer for Dele af Landet.

Naar flere Kommuner er delagtige i Driften af et Arbejdsanvisningskontor, kan Indenrigsministeren tillade saadanne Afvigelser fra de i nærværende Lov indeholdte Regler, som nødvendiggøres af Fællesskabet mellem Kommunerne.

§ 6.

Et anerkendt Arbejdsanvisningskontor skal anvise Arbejde af enhver

Art. Anvisningen udføres uden Vederlag. Kontorets Virksomhed skal fortsættes uafhængigt af indtrædende Arbejdsstandsninger.

Naar der fra en faglig Organisation tilstilles Kontoret fyldestgørende Oplysning om, at der er indtruffet en Arbejdsstandsning, skal der gives de arbejdssøgende ved Kontoret Adgang til at gøre sig bekendt hermed enten gennem Opslag i Kontorets Lokaler eller paa anden Maade efter Indenrigsministerens nærmere Bestemmelse.

De nærmere Regler for Arbejdsanvisningskontorets Virksomhed fastsættes i et Reglement, der udfærdiges af vedkommende kommunale Raad efter Indstilling fra Kontorets Bestyrelse — for Centralanvisningskontorets Vedkommende af den samlede Kommunalbestyrelse efter Indstilling fra Tilsynsraadet — og godkendes af Indenrigsministeren. Kontoret er pligtigt at benytte Skemaer, Blanketter og andre Tryksager, der autoriseres af Indenrigsministeren til Brug ved Anvisningen.

Der kan af Kontoret tilstaas Rejsehjælp til Personer, til hvilke der anvises Arbejde udenfor deres Hjemsted. Hjælpen maa dog ikke overstige Halvdelen af Billettaksten for Befordringen paa Jernbane eller Dampskib.

§ 7.

Et anerkendt Arbejdsanvisningskontor er pligtigt til at samarbejde med Centralanvisningskontoret og med andre anerkendte Arbejdsanvisningskontorer efter Indenrigsministerens nærmere Bestemmelse samt til at være behjælpeligt med Indsamling af Arbejdsstatistik.

§ 8.

Anerkendte Arbejdsløshedskasser, som har Sæde i eller Afdelinger i det Distrikt, for hvilket et anerkendt Arbejdsanvisningskontor er bestemt, skal hver Uge tilstille Arbejdsanvisningskontoret en Fortegnelse over samtlige indenfor Distriktet bosatte Medlemmer, som oppebærer Arbejdsløshedsunderstøttelse, med Angivelse af de paagældendes Navn og Bopæl. Saavidt muligt skal der tillige af Arbejdsløshedskasserne hver Uge tilstilles Arbejdsanvisningskontoret en tilsvarende Fortegnelse over arbejdsløse Medlemmer, som ikke oppebærer Arbejdsløshedsunderstøttelse. I Tilfælde af, at der af en Arbejdsløshedskasses Bestyrelee anvises Arbejde til et af de paa nævnte Fortegnelse opførte Medlemmer, skal der gives vedkommende Arbejdsanvisningskontor Meddelelse herom.

De paagældende Arbejdsløshedskasser er tillige pligtige til paa anden Maade at yde de anerkendte Arbejdsanvisningskontorer Bistand ved Anvisningen efter Indenrigsministerens nærmere Bestemmelse.

Indenrigsministeren kan, naar Omstændighederne taler derfor, efter Indstilling fra Arbejdsanvisningsdirektøren undtagelsesvis tillade, at der for enkelte Arbejdsløshedskassers Vedkommende foretages Afvigelser med Hensyn til Indsendelsen af de i 1ste Stykke omhandlede Fortegnelser.

Arbejdsanvisningskontoret maa ikke give uvedkommende Adgang til at gøre sig bekendt med de fra Arbejdsløshedskasserne modtagne Oplysninger.

Ved Anvisning til ledige Pladser skal Arbejdsanvisningskontoret, naar der findes flere lige kvalificerede arbejdssøgende, fortrinsvis anvise Plads til Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser.

Naar der af Arbejdsanvisningskontoret er anvist Plads til en Arbejdssøgende, som er opført paa de fra en Arbejdsløshedskasse modtagne Fortegnelser, skal Meddelelse herom tilstilles Arbejdsløshedskassen.

§ 9.

Arbejdsanvisningskontorets Regnskabsaar er Finansaaret. Inden en af Indenrigsministeren fastsat Frist indsender Kontoret til Indenrigsministeriet et af vedkommende kommunale Raad attesteret Uddrag af Regnskabet for det sidst forløbne Regnskabsaar samt en Beretning for nævnte Regnskabsaar, affattede paa den af Ministeren foreskrevne Maade.

§ 10.

De til Driften af et Arbejdsanvisningskontor fornødne Udgifter afholdes for Amtskommunernes Vedkommende af Amtsrepartitionsfonden (paa Bornholm den for Købstæder og Landdistrikter fælles Repartitionsfond), for andre Kommuners Vedkommende af Kommunens Kasse. Naar flere Kommuner i Forening driver et Anvisningskontor, afholdes Udgifterne af de paagældende Kommuner i Forhold til Kommunernes Indbyggertal ved den senest afholdte almindelige Folketælling, for saa vidt ikke Overenskomst om anden Fordelingsmaade med Indenrigsministerens Samtykke er truffet mellem Parterne.

Der bevilges ved de aarlige Finanslove Statstilskud til de anerkendte Arbejdsanvisningskontorer. Fordelingen af det bevilgede Beløb foretages af Indenrigsministeren paa Grundlag af de fra Kontorerne modtagne Regnskaber, jfr. § 9. Statstilskuddet maa ikke for noget Kontors Vedkommende overstige en Trediedel af Kontorets Udgifter i det sidst forløbne Regnskabsaar.

Udgifterne ved Driften af de af Indenrigsministeren oprettede Kontorer, jfr. § 5, afholdes forlods af Statskassen og paalignes efter hvert Regnskabsaars Udløb i Overensstemmelse med de ovenfor i 1ste Stykke fastsatte Regler for de Kommuner, for hvilke det paagældende Kontor virker, med Fradrag af det Beløb, der maatte blive tillagt Kontoret af det ved Finansloven bevilgede Statstilskud.

§ 11.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Juli 1913.

Regeringen bemyndiges til ved kongelig Anordning at sætte Loven i Kraft paa Færøerne med de Ændringer, som maatte følge af disse Øers særlige Forhold.

Den faste Voldgiftsret.

Natvægternes Strejke i København.
Sag Nr. 97.

Den 9. April indklagede Aktieselskabet *Dansk Nattevagt* Natvægternes Fagforening for den faste Voldgiftsret, fordi Vægterne havde iværksat en uvarslet Strejke.

Dagen efter Klagens Indsendelse afholdtes der imidlertid et Fællesmøde, hvor Selskabet fremsatte et Tilbud til en Ordning, og saafremt dette Tilbud blev antaget af Vægterne, vilde Selskabet tage Klagen tilbage.

Tilbudet forkastedes af Vægterne, men man hørte dog ikke mere til Retssagen alligevel; Selskabet havde allerede faaet saa mange Folk, som ønskedes, og det havde derfor ikke stor Interesse af at føre Sagen videre, i Særdeleshed da Dansk Arbejdsmandsforbund, hvoraf Natvægternes Fagforening er Medlem, under alle Omstændigheder ikke kunde blive dømt.

Lønbevægelser og Konflikter.

Kvinderne paa »Merkur« i Randers. Kvindeligt Arbejderforbund har faaet Sanktion af Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund til at opsige Overenskomsten med Tændstikfabriken *Merkur* i Randers. Timeløn og Akkordpriser ønskes forbedret.

Slagterne i Aarhus. Dansk Slagteriarbejderforbund har ved Forhandlinger d. 3. 4. og 5. Maj med Aarhus Slagterlav og Aarhus Slagtermesterforening afsluttet Overenskomst for Slagtersvendene, der alle — 91 i Tallet — er Medlemmer af Forbundet.

Der har ikke tidligere existeret nogen Overenskomst mellem Svendenes og de to Mesterorganisationer.

Arbejdstiden, som forhen var saa godt som uindskrænket og i hvert Fald mindst 71 Timer ugenlig, blev bragt ned til 63 Timer.

Kost- og Logissystemet blev afskaffet for gifte Svende og for al Fabriksvirksomhed.

Minimallønnen fastsattes til 26 Kr., dog med Overgangslønninger paa 23 og 24 Kr., henholdsvis for det første og andet Aar efter Læretidens Udløb.

Alt Overarbejde skal betales med 65 Øre pr. Time.

Endelig indeholder Overenskomsten Bestemmelser om Sommerferie, om Lærlinges Ansættelse og Regler for Behandling af faglig Strid.

Overenskomsten gælder i 2 Aar fra 15. Maj 1913.

Stenarbejderne paa Bornholm. Dansk Stenarbejderforbund har afsluttet nye Overenskomster for forskellige Virksomheder paa Bornholm fra 1. April d. Aar.

I *Rønne*, hvor Timelønnen før var 35—36 Øre for Stenkløvning, er den hævet til 38—39 Øre og fra 1. April 1914 til 39—40 Øre. Dette Arbejde udføres ikke i Akkord i Rønne.

Paa Smaaværkerne, hvor Timelønnen før var 32 -37 Øre, er den forhøjet til 35—41. Brostenspriserne er forhøjede med 7 % og de øvrige Akkordpriser med 8 %. Overenskomsten gælder til 1. April 1915.

Tagpap- og Asfaltarbejderne i København. Ved et Fællesmøde, der strakte sig over 12 Timer fra Kl. 1½ den 5. Maj, opnaaedes Enighed om en Overenskomst mellem Arbejdsmændene og Dansk Tagpap- og Asfaltfabrikantforening.

Ved denne Lejlighed forhøjedes Daglønnen fra 3 Kr. 75 Øre til 4 Kr. og Betalingen for Over- og Natarbejde til henholdsvis 60 og 70 Øre i Timen.

For alt Udearbejde fastsattes et dagligt Tillæg af 25 Øre i Tiden fra 15. Februar til 15. Novbr., og forskellige Tillægsbetalinger for Arbejde udenfor Byens Grænser fastsloges ligeledes. Endelig hævedes en Række Akkordpriser i Fagets omfattende Priskurant.

Overenskomsten, som fik tilbagevirkende Kraft til 1. April i Aar, udløber tidligst 1. April 1916.

Tobaksarbejderne hos Hirschsprung & Sønner i København. Tobaksarbejderforbundet har i Begyndelsen af April Maaned efter forudgaaende Opsigelse af tidligere Overenskomst afsluttet ny med Firmaet Hirschsprung & Sønner, som beskæftiger ca. 600 af Forbundets Medlemmer.

Noget over 50 kvindelige Daglønsarbejdere, Dæksmagere og Arbejdere, der bringer Tobakken rundt i de forskellige Afdelinger af Fabriken, har faaet en Lønforhøjelse paa 1 Kr. à 1 Kr. 50 Øre om Ugen.

De øvrige Arbejdere, som alle arbejder paa Akkord, har ligeledes faaet Tillæg, saaledes at Lønforbøjelsen for denne Virksomheds Arbejdere alt i alt andrager 60,000 Kr. om Aaret.

Kongresser.

Dansk Tekstilarbejderforbund afholder sin 13. Kongres i København i Dagene 17.—21. Juni i Aar. *Carl F. Madsen* deltager.

Den norske Landsorganisation afholder Kongres i Kristiania d 22. Juni og efterfølgende Dage.

Carl F. Madsen og *Otto Smith* repræsenterer De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Udlandet.

De nye Overenskomster i Wiens Bygningsfag.

De største Lønbevægelser der nogensinde er blevet ført i Østrig ad fredelig Vej er nu blevet afsluttet.

De mange Overenskomster i Bygningsfagene, som efter Arbejdsgivernes Vilje alle blev gjort færdige den 31. Marts, er nu underskrevne og traadte i Kraft den 12. Maj.

Den nationaløkonomiske Betydning af disse fredelige Overenskomster om Arbejdsforholdet for ca. 150,000 Arbejdere og Arbejdersker er overordentlig stor, men man vil først i Fremtiden kunne vurdere deres Virkning. Baade Ven og Fjende maa

erkende, hvilken Indflydelse Fagforbundene allerede nu er i Stand til at udøve paa den østrigske Nationaløkonomi; en Indflydelse, der sikkert ikke maa undervurderes og denne Indflydelse vil vokse sammen med Fagforbundenes Udvikling og Vækst. Et nævneværdigt Resultat af dette Aars Overenskomstfornyelser synes at ligge deri, at Fagforbundene tiltrods for de mest ugunstige Omstændigheder har forstaaet ad fredelig Vej at opnaa Resultater for Arbejderne, som ikke vilde være blevet bedre selv om der var ført en opofrende Kamp.

Det maa antages, at enhver Arbejder, ogsaa de, som staar fremmede ligeoverfor deres faglige Bevægelse, vil drage den Lære af disse Resultater, som Fagforbundene har opnaaet: at disse, trods alle ugunstige økonomiske Omstændigheder, trods al Adsplittelse i Foreninger, som er ganske betydningsløse og uden Indflydelse som Modstandsorganisationer og trods de Uorganiseredes overvejende Flertal, har haft tilstrækkelig Kraft og Magt til at gjennemføre saa omfangsrige Resultater for Arbejderne, og hvor mægtig vil ikke deres Kraft og Muligheden for at opnaa et endnu omfangsrigere Resultat være, naar Arbejderne i Gærningen vilde kæmpe for deres Ret i en eneste sammensluttet Organisation uden nogensomhelst Splittelse.

Dette maa enhver Arbejder erkende, som med Opmærksomhed har fulgt Revisionen af Byggefagenes Overenskomster — og dette synes os ikke at være det mindst vigtige ved den nu tilendebragte Bevægelse.

Med Hensyn til Indholdet af de for Wien gældende Overenskomster (Provinsoverenskomsterne skal vi senere omtale) skal vi bemærke:

Arbejdstiden i samtlige Byggefag i Wien er nu 53 Timer ugentlig, altsaa en halv Time kortere end forhen. Paa Lønningsdagen bliver der nu arbejdet til Kl. 4½ i Stedet for til Kl. 5. Ligeledes er der indtraadt en Forandring af Arbejdstiden paa de Dage, som ligge umiddelbart forud for de store Højtider (Paaske, Pinse og Jul). Tidligere arbejdedes der paa disse Dage til Kl. 4 Eftermiddag; efter den nye Overenskomst ophører Arbejdet Kl. 2, med Bibeholdelse af Frokosttiden — Middagstiden bortfalder.

Med Hensyn til Bestemmelserne om Overtimer, Nat- og Søndagsarbejde er der ikke indtraadt nogen Forandring; der betales et Tillæg til den normale Timeløn af 10 % for Overarbejde, 50 % for Søndagsarbejde og 100 % for Nattearbejde.

Om de nye Overenskomsters vigtigste og mest omstridte Del, Timelønnen, giver nedenstaaende Tabel Oplysninger.

Timeløn i Heller*).

	I Aaret 1912 gl. Overensk.	1913-14-15 (ny Overenskomst.)		
For Murere	60	65	65	68
» Façade- og Loftpudsere	78	85	85	88
» Tømrere	65	70	70	73
» Hjælpearb. (mdl.)	35	39	39	41
» — (kvindl.)	27	29	29	31
» Stilladsbyggere	44	49	49	51
» Betonarb. (kvalific.)	40	52	52	54
» Betonarb. (Hjælpearb.)	40	44	44	46
» Hjælpearb. ved Gibsskillerumsopsætning	42	47	47	49

For Murere er Timelønnen 8 Heller lavere i det første og 4 Heller lavere i det andet Aar efter Læretidens Udløb.

Timelønnens Stigning er derefter saaledes:

	I Aaret 1913-14-15		
For Murere	5	5	8
» Façade og Loftspudsere	7	7	10
» Tømrere	5	5	8
» Hjælpearbejdere (mdl.)	4	4	6
» — (kvindel.)	2	2	4
» Stilladsbyggere	5	5	7
» Betonarb. (kvalificerede)	12	12	14
» — (Hjælpearb.)	4	4	6

Paa Grundlag af disse Tal vil man ogsaa kunne udregne hvor store Summer Fagforbundene har opnaaet for Bygningsarbejderne ved disse Overenskomster, ligesom Tallene beviser, at Sammenholdet igen har bragt en bedre Livsførelse, og dette betyder igen, at der er naaet et Stykke længere frem paa Kulturens Vej.

(Efter »Die Gewerkschaft«, den østerrigske Landscentrals Meddelelsesblad.)

*) 100 Heller = 76 Øre.

Arbejdsløsheden

i Marts Maaned 1913.

For Marts Maaned 1913 er der blevet meddelt Oplysning om Arbejdsløsheden af 51 Fag eller Organisationer for ialt ca. 92,800 Arbejdere. men hertil er der i nedenstaaende Oversigt paa enkelte Punkter foretaget et skønsmæssigt Tillæg af ca. 7900 Arbejdere, saaledes at denne omfatter ialt ca. 100,700 Arbejdere.

Medtages desuden Bagerfaget, for hvilket der ikke er blevet indsendt Oplysning, idet Arbejdsløsheden ansættes efter Skøn, faas blandt 102,800 Arbejdere ved Maanedens Udgang et samlet Antal Arbejsløse af ca. 6,920 eller 6,7 pCt. samt i Maanedens Løb 175,600 tabte Arbejdsdage eller 1,7 pr. Medlem.

Af større Fag mangler foruden fra Bagerfaget Oplysning fra Oliemøllere, Skraatobaksarbejdere, Rebslagere, Telefonarbejdere, Keramisk Forbund og Bogbindere. Desuden er de meddelte Oplysninger ret ufuldstændige for Stenarbejdere i Provinsen, Dansk Arbejdsmandsforbund og Kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst												
Mølleriarbejdere	102	102	7	201	440	440	8	205	542	542	15	406
Sukkervarearbejdere	175	175	3	108	52	52	3	56	227	227	6	164
Bryggeriarbejdere	2141	2141	15	335	1317	1317	6	170	3458	3458	21	505
Mineralvandsarbejdere	61	61	»	»	—	—	—	—	61	61	»	»
Slagteriarbejdere	216	216	10	310	1967	1967	51	1126	2183	2183	61	1436
Tobaksarbejdere	3287	3287	189	3828	1904	1904	34	960	5191	5191	223	4788
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	1366	1366	23	649	3208	3187	61	1728	4574	4553	84	2377
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skrædere	2190	2190	30	530	1443	1443	36	638	3633	3633	66	1168
Handskemaere	63	63	»	»	13	13	»	»	76	76	»	»
Hattearbejdere	182	182	5	101	81	81	2	54	263	263	7	155
Skotøjsarbejdere	2015	2015	76	2482	866	866	63	1977	2881	2881	139	4459
Jordarbejdere, Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	95	90	24	550	68	70	12	299	163	160	36	849
Murere	1746	1746	169	4344	4125	3553	646	15500	5871	5299	815	19844
Murarbejdsmænd	893	893	47	2892	—	—	—	—	893	893	47	2892
Hustømrere	1329	1329	125	3571	3040	3040	143	8089	4369	4369	268	11660
Skibstømrere	264	264	»	»	371	371	»	»	635	635	»	»
Snedkere	3194	3194	350	10428	3419	3419	252	7968	6613	6613	602	18396
Billedskærere	95	95	4	179	49	49	1	29	144	144	5	208
Malere	1800	1750	372	13110	1966	1600	153	7378	3766	3350	525	20488
Sadelmagere	131	131	7	516	165	165	2	232	296	296	9	748
At overføre	21345	21290	1456	44134	24494	23537	1473	46409	45839	44827	2929	90543

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	21345	21290	1456	44134	24494	23537	1473	46409	45839	44827	2929	90543
Stukkatører	74	74	4	646	13	13	»	12	87	87	4	436
Skiferdækkere	10	10	4	96	—	—	—	—	10	10	4	96
Skorstensfejere	64	64	»	»	—	—	—	—	64	64	»	»
Ovnsættere	12	12	»	50	—	—	—	—	12	12	»	50
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	594	594	18	646	1583	1583	88	190	2177	2177	106	836
Bødkere	262	262	32	778	449	449	41	1168	711	711	73	1946
Drejere	74	74	5	93	209	209	19	467	283	283	24	560
Karetmagere	325	325	3	48	487	477	13	370	812	802	16	418
Barnevognsarbejdere	37	37	1	35	—	—	—	—	37	37	1	35
Kurvemagere	120	120	»	»	—	—	—	—	120	120	»	»
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	99	99	4	93	84	84	—	—	183	183	4	93
Hvidgarvere	37	37	5	120	34	34	—	74	71	71	5	194
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Pottemagere	64	64	»	4	42	42	—	—	106	106	»	4
Stenarbejdere	117	117	»	»	400	274	8	192	517	391	8	192
Glasarbejdere	91	91	26	182	165	165	—	—	256	256	26	182
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv-, Elektropl.	288	288	6	162	113	113	3	178	401	401	9	340
Blikkenslagere	686	686	57	1459	409	409	23	548	1095	1095	80	2007
Metaltrykkere	69	69	3	92	8	8	2	58	77	77	5	150
Jern- og Metalslibere	88	88	3	96	56	56	1	—	144	144	4	96
Gørtlere og Metalarb.	302	302	17	539	77	77	2	72	379	379	19	611
Smede og Maskinarb.	6500	6500	261	5978	5434	5434	113	1955	11934	11934	374	7933
Formere	350	350	21	506	1350	1350	47	1165	1700	1700	68	1671
Elektrikere	545	545	44	1123	380	380	15	348	925	925	59	1471
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	203	203	»	»	974	965	1	101	1177	1168	1	101
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Litografer	303	303	16	392	93	66	1	27	396	369	17	419
Typografer	2355	2355	104	2561	1390	1379	31	777	3745	3734	135	3338
Kedel- og Maskinpass.	596	596	6	201	834	834	26	592	1430	1430	32	793
Kelnere	664	664	83	2500	354	354	47	1200	1018	1018	130	3700
Dansk Arbejdsmandsf.	13000	10330	971	17165	21000	12867	1441	31704	34000	23197	2412	48869
Arbejdsm. Fagforening f. Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	718	718	15	1012	718	718	15	1012
Kvindeligt Arbejderf.	2129	1842	65	1440	700	467	3	117	2829	2309	68	1557
Tilsammen	51403	48391	3215	80917	61850	52344	3413	88736	113253	100735	6628	169653

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 50 ❋ KØBENHAVN DEN 14. JUNI 1913 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret Lønbevægelser og Konflikter (Granitstenhuggerne i København. Skibstømrerne i Faxe). Fabriksloven.

Den faste Voldgiftsret.

Fabrikmestrene under Tobaksarbejderkonflikten. Sag Nr. 98.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 28. Maj 1913 i Sag Nr. 98: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Tobaksarbejderforbundets Vegne.

Den 9. Maj 1913 udsendte Tobaksarbejderforbundet i Danmark i Anledning af en da bebudet og i de nærmeste Dage derefter iværksat Strejke hos Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Cigarindustrien i Danmark. Foreningen af Skraa- og Røgtobaksfabrikanter i Danmark og Firmaet C. W. Obel til de under de nævnte Virksomheder ansatte Fabrikmestre saalydende Skrivelse:

»Hr. Fabrikmester!

Ved det Firma, paa hvis Fabrik De er ansat, vil der mulig om faa Dage være etableret Strejke grundet paa Uenighed om Løn- og Arbejdsforhold.

I den Anledning ønsker vi gærne at præcisere overfor Dem som Fabrikmester, at det Arbejde, der er nedlagt, ikke kan udføres af nogen anden; heller ikke af Dem, uden at vi vil betragte det som Skruebrækkeri.

Det Arbejde, De hidtil i Deres Egenskab af Mester har udført, kan uden Indblanding fra vor Side ogsaa udføres under Strejken; *men udfører De mere, og falder dette Merarbejde ind under vor Domæne,* da vil vi som sagt betragte Dem efter ovenstaaende Synsvinkel, og maa De da selv tage Følgerne af en saadan Betragtning.

Vi har ansét det for rigtigst at meddele Dem dette, idet vi ansér det for at være i begge Parters velforstaaede Interesse at have fuld Klarhed over Forholdene for mulig derved at undgaa beklagelige Komplikationer.

Idet vi regner med, at De vil være enig med os i denne Betragtning tegner

med særdeles Agtelse.
For Tobaksarbejderforbundet,
Alfred Christiansen.«

Ved at sende denne Skrivelse ogsaa til Fabrikmestre, der falder ind under Begrebet fastlønnede Formænd, saaledes som dette Begreb fastslaas i Septemberforligets Punkt 5, har Forbundet efter Arbejdsgiverforeningens Mening gjort Brud paa dette Punkt i Forliget, idet de ved Forliget bundne Arbejderorganisationer efter Arbejdsgiverforeningens Opfattelse ved Punkt 5 have »afskaaret sig fra ethvert Forsøg paa at ville udstrække deres Myndighed over fastlønnede Formænd eller Arbejdsledere«. Arbejdsgiverforeningen har derfor paa de fornævnte Virksomheders Vegne paastaaet De samvirkende Fagforbund paa Tobaksarbejderforbundets Vegne idømt en Bod for Brud paa Septemberforliget, kendt pligtige til at tilbagekalde Skrivelsen ved Henvendelse til de samme Fabrikmestre, til hvem den er udsendt, og paalagt Sagens Omkostninger.

De Indklagede have paastaaet Kla-

gen afvist eller sig frifundne og Klagerne paalagte Sagens Omkostninger, idet de henvise til, at Punkt 5 kun fastslaar, at Formænd eller Arbejdsledere under visse Forhold have fuld Frihed til ikke at være Medlemmer af Arbejderorganisationerne, men at Septemberforliget herudover intet som helst indeholder, der forpligter Arbejderorganisationerne og deres Ledelser til at fraskrive sig Retten til at have en Mening om disse Arbejdslederes Stilling til Arbejderne under Konflikter eller under andre Forhold.

Under Sagens Forhandling er det oplyst, at man fra Tobaksarbejderforbundets Side har stillet sig saaledes, at man Intet har indvendt imod, at Fabrikmestre, der under sædvanlige Forhold ved Siden af at forrette Mesterfunktioner, udførte en Del almindeligt Tobaksarbejder-Arbejde, under Strejken vedblivende udførte saadant almindeligt Arbejde i samme eller lignende Omfang som hidtil, samt at man ej heller har rejst Indsigelse mod, at Fabrikanterne lod de Arbejdere, der besørgede den 2—3 Dages Proces ved Tobakkens Behandling, der gaar forud for Cigar-Rulningen, standse nogle Dage før Strejkens Ikrafttræden, eller mod, at Cigar-Sorterere, der havde faaet Cigarer udleverede til Sortering før Strejkens Ikrafttræden, gjorde de dem saaledes leverede Partier færdige efter Strejkens Ikrafttræden.

Hvad det her rejste Spørgsmaal angaar, maa Retten give de Indklagede Medhold i, at Septemberforligets Punkt 5 saavel efter dets Ordlyd som efter Indholdet af de ved dets Tilblivelse førte Forhandlinger kun kan antages at fastslaa, at fastlønnede Formænd og Arbejdsledere i denne deres Stilling som Arbejdsgivernes Tillidsmænd i Forholdet til Arbejderne have Ret til at være uden for Fagorganisationen, hvorimod det — som ogsaa udtalt i Rettens Kendelse i Sag Nr. 41 — ikke kan antages at have været Meningen med Punkt 5 at sikre Arbejdsgiveren en uorganiseret *Arbejder*. Hvis derfor en Arbejdsgiver under en Arbejdsstandsning vil benytte en Formand ikke blot til at udføre det for denne sædvanlige Formandsarbejde eller til at hjælpe Arbejdsgiveren med saadanne konserverende Skridt, som ved Arbejdsstandsningen ere blevne nødvendige for at afværge Spild af alt foreliggende Værdier, men vil benytte ham til Arbejde, hvorved Virksomheden føres videre trods Arbejdsstandsningen, er Forholdet derved bragt uden for Punkt 5's Omraade, og en Reageren fra Arbejdernes Side mod saadan Anvendelse af Formænd kan derfor heller ikke være nogen Overtrædelse af Punkt 5.

Herefter ville de Indklagede være at frifinde.

Da det foreliggende Spørgsmaal ikke tidligere har været bragt for Retten, og da Arbejdsgiverforeningen kan have haft nogen Anledning til at æske Rettens Afgørelse deraf, findes Sagens Omkostninger at burde udredes med Halvdelen — 50 Kr. — af hver af Parterne.

Kendelse.

De Indklagede, Desamvirkende Fagforbund paa Tobaksarbejderforbundets Vegne, bør for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforenings Tiltale i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler hver af Parterne med 50 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Granitstenhuggerne i København. Granitstenhuggernes Fagforening har i lang Tid forhandlet med Stenhuggermesterforeningen om en ny Overenskomst, efter at den gamle var udløbet 1. April.

Et Fællesudvalg af Mestre og Svende var blevet enigt om et Forslag, der bl. a. gik ud paa, at Timelønnen skulde forhøjes med 5 Øre. Dette Forslag forkastede Mestrenes Generalforsamling. Som Følge deraf afsendte Dansk Stenarbejder Forbund, hvoraf Granitstenhuggernes

Fagforening er Medlem, første Strejkevarsel d. 17. Maj.

24. Maj afgik andet Varsel, og Strejken skulde være iværksat Mandag Aften d. 2. Juni.

Den 30. Maj blev der imidlertid afholdt et Fællesmøde med Bistand af Repræsentanter for Hovedorganisationerne og her opnaaedes Enighed.

I den nye Overenskomst, der træder i Kraft den 14. Juni, er Timelønnen, som hidtil var 50 Øre paa Værksteder og 55 Øre paa Udearbejde, fastsat til henholdsvis 55 og 60 Øre, og der opnaaedes Enighed om, at hvis et Firma opretter et midlertidigt Værksted ved et større Foretagende, skal alt Arbejde, der udføres oppe paa Stilladser, betales som Udearbejde, altsaa med 60 Øre i Timen, medens det øvrige Arbejde paa en saadan Arbejdsplads betales med 55 Øre eller efter Akkord, hvad der er almindeligst.

Endelig enedes man om, at Overenskomsten tidligst kan opsiges til 1. April 1916, og de af Hovedorganisationerne vedtagne Regler for Behandling af faglig Strid knyttedes til Overenskomsten.

Strejken afbrydes.

Skibstømrerne i Faxe. Dansk Skibstømrerforbund har fra 1. Maj 1913 afsluttet toaarig Overenskomst med Skibsbygmester *Kofoed* i Faxe. Timelønnen forhøjedes med det samme fra 42 til 45 Øre, og den forhøjes fra 1. Maj 1914 til 46 Øre.

Over- og Natarbejde skal betales med Tillæg af 50 og 100 pCt., og for Bolværks- og Vandbygningsarbejde fastsattes en Timeløn af 60 Ø.

Fabriksloven.

I sidste Rigsdagssamling er Fabriksloven af 11. April 1901 revideret og vedtaget af begge Ting og d. 29. April har den faaet kongelig Stadfæstelse.

Dens officielle Navn er saalydende:

Lov om Arbejde i Fabrikker m. v. samt det offentliges Tilsyn dermed.

Kapitel I.

Lovens Omraade.

§ 1.

Fabrikker og fabriksmæssig drevne Virksomheder samt andre Haandværks- og Industrivirksomheder (herunder Stenbrud, Kalkbrud, o. lign.), i hvilke regelmæssig flere Arbejdere samtidig beskæftiges udelukkende eller væsentlig paa Værksted eller anden fast Arbejdsplads, og som findes at burde inddrages under Bestemmelserne i nærværende Lov, jfr. § 3, er undergivne samtlige Bestemmelser i Loven. Andre Arbejdssteder er med Hensyn til Beskyttelse imod Ulykkestilfælde ved Brugen af Maskiner undergivne Reglerne i Lovens Kapitel III. Med Undtagelse af Bestemmelserne i nærværende Lovs Kapitel III finder Loven iøvrigt ikke Anvendelse paa saadanne Virksomheder, som er inddragne under Tilsyn i Henhold til Lov Nr. 155 af 8. Juni 1912 om Arbejde i Brød- og Kagebagerier samt Konditorier. For Andenhaandsværksteder og Udlejningsværksteder gælder særlige Regler, jfr. Lovens § 3. For Hjemmearbejde gælder kun de i § 30 givne Bestemmelser.

De af Staten eller en Kommune drevne Virksomheder inddrages under Tilsyn efter samme Regler som andre Virksomheder. Indenrigsministeren kan efter Forhandling med vedkommende Minister bestemme, at Statsvirksomheder undtages fra Tilsyn ifølge nærværende Lov, mod at det af de paagældende Myndigheder paases, at Lovens Forskrifter samt de i Medfør af samme udfærdigede Anordninger og Regulativer gennemføres for Virksomhederne.

Klager fra de i saadanne Virksomheder beskæftigede Personer angaaende Forhold, der vedrører deres Arbejde, og som omfattes af nærværende Lov, kan, for saa vidt Besværingen ikke tages til Følge, forelægges for Indenrigsministeren.

Paa Mejerivirksomheder og paa Virksomheder, der drives for egen Regning og alene bestrides ved den

paagældendes eget Arbejde med Bistand af Hustru og Børn, finder Lovens Bestemmelser ikke Anvendelse, medmindre der benyttes Maskineri af den i Lovens § 11 omhandlede Art; i saa Tilfælde er Reglerne i Lovens Kapitel III gældende for den paagældende Virksomhed.

§ 2.

For Erhvervsvirksomheder, som ikke falder ind under Forskrifterne i Lovens § 1, jfr. § 4, kan det paa Forslag af en Kommunalbestyrelse ved en af Indenrigsministeren godkendt Vedtægt efter indhentet Erklæring fra Arbejdsraadet fastsættes for den paagældende Kommune, at Anvendelse af Børn, som ikke er lovligt udskrevne af Skolen, enten indskrænkes eller for farligt eller særligt anstrengende Arbejde ganske forbydes, og at Anvendelse af Personer, der vel er lovligt udskrevne af Skolen, men endnu ikke har fyldt 18 Aar, indskrænkes i det Omfang, som skønnes nødvendigt for de paagældendes Sundhed eller Sædelighed — dog indenfor de Virksomheder under Arbejds- og Fabriktilsyn i det efterfølgende angivne Grænser. Overholdelsen af de ad denne Vej trufne Bestemmelser er Polititilsyn underkastet.

§ 3.

Enhver, der under de i § 1 ommeldte Forhold i samme Virksomhed beskæftiger eller lader beskæftige mindst 6 Arbejdere, eller som — uden Hensyn til Antallet af de af ham beskæftigede Arbejdere — i sin Virksomhed benytter Maskinkraft, der tilvejebringes ved Hjælp af Damp, Vand, Vind, Gas, Petroleum, Elektricitet eller lignende, skal paa dertil bestemte Blanketter, som uden Betaling kan faas udleveret hos Arbejds- og Fabriktilsynet, gøre Anvendelse til samme, med Angivelse af Bedriftens Art og Antallet af de beskæftigede Arbejdere af de forskellige i Loven omhandlede Aldersklasser, Bevægkraftens Art og Størrelse samt andre Oplysninger, ved hvilke Bedriftens Karakter lader sig godtgøre. Denne Anmeldelse skal for de nu bestaaende Virksomheder finde Sted i Løbet af 30 Dage efter denne Lovs Ikraftræden. Anmeldelsespligten omfatter dog ikke de nu bestaaende Virksomheder, som allerede er undergivne Arbejds- og Fabriktilsyn. For Virksomheder, der fremtidig kommer ind under fornævnte Lovbestemmelse, skal Anmeldelsen ske senest inden 8 Dage, efter at Arbejdet i disse er begyndt. For saa vidt Virksomheden herefter skønnes helt eller delvis at burde undergives Tilsyn efter Bestemmelser i nærværende Lov, gives der den paagældende Arbejdsgiver skriftlig Meddelelse herom, ledsaget af fornøden Begrundelse samt med Angivelse af, om Virksomheden inddrages under Loven i dennes Helhed eller under en Del af den. Er vedkommende Arbejdsgiver utilfreds med Afgørelsen, kan denne i Løbet af 14 Dage indankes for Arbejdsraadet, hvis Kendelse atter inden 14 Dage efter sammes Afsigelse i Tilfælde af Uoverensstemmelse af Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet eller af Arbejdsgiveren kan indbringes for Indenrigsministeren til Afgørelse. Den Arbejdsgiver, som er utilfreds med Ministerens Afgørelse, kan inden 6 Uger efter, at han har faaet Underretning om Afgørelsen, indbringe Spørgsmaalet om Virksomhedens Inddragelse under Tilsynet for Domstolene ved Søgsmaal imod Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet. De af Staten eller en Kommune udøvede Virksomheder anmeldes af vedkommende Myndighed.

Saavel Arbejds- og Fabriktilsynet som den paagældende Arbejdsgiver er paa ethvert senere Tidspunkt berettiget til at kræve Spørgsmaalet om Virksomhedens Inddragelse under eller Unddragelse fra Tilsynet undergivet ny Prøvelse, der da finder Sted efter samme Regler som angivet i nærværende Paragrafs 1ste Stykke.

Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet er derhos berettiget til i statistisk Øjemed at kræve meddelt Oplysninger om Arbejdernes Antal, Køn, Alder, Sundhedsforhold og Lønforhold samt om Maskinernes Antal,

Art og Størrelse, dog at Offentliggørelse af saadan Statistik ikke sker med Nævnelse af Navn eller Firma, jfr. § 39, 2det Stykke.

§ 4.

De i nærværende Lov givne Forskrifter samt Tilsynet med disses Overholdelse omfatter tillige alt erhvervsmæssigt Haandværks- eller Industriarbejde, der helt eller delvis udføres paa »Andenhaandsværksteder« eller »Udlejningsværksteder« for fremmed Regning. Ved »Andenhaandsværksteder« forstaas i denne Lov et Lokale, hvori der udføres Arbejde for saadanne Personer, der optræder som Mellemmænd mellem Arbejdsgiver og Arbejder. Ved »Udlejningsværksteder« forstaas et Arbejdslokale, der er lejet i Fællesskab af flere af hverandre uafhængigt arbejdende Personer eller udlejet som Værkstedsplads til Personer, der arbejder hver for sig.

Enhver Arbejdsgiver i Haandværk og Industri, som lader udføre Arbejde paa Andenhaandsværksteder eller Udlejningsværksteder, skal paa dertil bestemte Blanketter, som uden Betaling kan faas udleveret hos Arbejds- og Fabriktilsynet, gøre Anmeldelse til samme med Angivelse af Navn og Adresse paa Indehaverne af Andenhaandsværksteder og saadanne direkte beskæftigede Hjemmearbejdere, som arbejder paa Udlejningsværksteder. I øvrigt gælder de i § 3 givne Regler for Anmeldelsesfrist, Inddragelse m. v. ogsaa for de heromhandlede Virksomheder.

Enhver Arbejdsgiver, hvis Virksomhed efter foranstaaende Bestemmelse inddrages under Tilsyn, er pligtig til at lade føre et efter nærmere Bestemmelse af Indenrigsministeren indrettet Register, der indeholder Oplysning om Navn og Bopæl for de paagældende Indehavere af Andenhaandsværksteder og de direkte beskæftigede Hjemmearbejdere, som arbejder paa Udlejningsværksteder.

Ansvar for Overholdelse af Bestemmelserne i nærværende Paragraf paahviler Arbejdsgiveren. Ansvar for Overholdelse af Lovens øvrige Bestemmelser paahviler for Andenhaandsværksteders Vedkommende Indehaveren af det paagældende Værksted (Mellemmesteren) og i Udlejningsværksteder enhver beskæftiget Arbejder for hans Vedkommende.

Kapitel II.

Arbejdsstedernes Indretning.

§ 5.

Enhver, som vil oprette og drive en Fabrik eller et Værksted eller omdanne et allerede bestaaende Anlæg, er berettiget til selv eller ved en dertil befuldmægtiget at indhente Tilsynets Udtalelse om, hvorvidt der er noget at indvende mod den lagte Plan af Hensyn til denne Lovs Bestemmelser; han skal i saa Fald gennem vedkommende Fabrikinspektør til Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet (§ 31) indsende en fuldstændig Plan over Arbejdsstedets Indretning og de til samme førende Adgange med Oplysning om Arbejdsrummenes Benyttelse og Angivelse af Kraftmaskinens og de fra samme udgaaende Kraftoverføringsmidlers Beliggenhed samt i øvrigt meddele Direktoratet alle de Oplysninger angaaende Indretningen, som dette maatte ønske. Tilsynet er desuden berettiget til ogsaa uden saadan Foranledning at fremsætte Indvendinger under Hensyn til nærværende Lovs Bestemmelser mod Foranstaltninger eller Forhold ved Fabrikker eller Værksteder under Opførelse, Ombygning eller Indretning.

§ 6.

Arbejdssteder, der er Tilsyn undergivne i Medfør af Bestemmelsen i § 1, samt Adgange til disse skal være saaledes indrettet, at Arbejdernes Sundhed, Liv og Lemmer er tilbørlig beskyttede saavel under selve Arbejdet som under Ophold paa Arbejdsstedet. De paagældende Arbejdssteder skal være forsynet med Trapper og Udgange, der er forsvarligt indrettede, og som skønnes tilstrækkeligt at afværge Fare for Arbejderne under Ildsvaade eller andre

farefulde Forhold. Paa de til Arbejdsstedet hørende Trapper maa ikke anbringes noget, der kan hindre eller vanskeliggøre Trappens Farbarhed.

I Virksomheder, hvor det af Tilsynet skønnes formaalstjenligt, skal der forefindes en velforsynet Forbindingskasse, en Baare, og hvad i øvrigt findes nødvendigt til første Hjælp ved forekommende Ulykkestilfælde. Denne Bestemmelse gælder ogsaa Mejerivirksomheder, hvad Forbindingskassen angaar.

§ 7.

I de under Tilsynet henhørende Fabrikker og Værksteder, der indrettes efter nærværende Lovs Ikrafttræden, maa Loftshøjden i Arbejdslokaler ikke være under 2,5 Meter, dog at der under særlige Omstændigheder for Bygninger, der er opførte forinden Lovens Ikrafttræden, af Indenrigsministeren ifølge indhentet Betænkning fra Arbejdsraadet kan indrømmes Undtagelser herfra. Arbejdslokaler maa ikke overfyldes med Arbejdere, i hvilken Henseende det skal iagttages, at hver samtidig beskæftiget Arbejder erholder mindst 8 Kubikmeter Luftrum, dog at dette Luftmaal efter Virksomhedens Art kan kræves forøget ved de i § 10 omhandlede Regulativer eller — hvis Regulativ ikke er udfærdiget — ved Tilsynets Bestemmelse i hvert enkelt Tilfælde, dog ej udover 12 Kubikmeter. Tilsynets Afgørelse kan paaankes til Indenrigsministeren.

Der skal paa hensigtsmæssig Maade saa tilfredsstillende, som skyldigt Hensyn til Virksomhedens Art tillader det, sørges for fornøden Tilførsel af frisk Luft, om fornødent ved Luftfornyelse ad kunstig Vej, dog at skadelig Luftstrømning søges undgaaet, særlig gælder dette, hvor der udvikles Støv, sundhedsfarlige Stoffer, Luftarter eller Dampe. Ligeledes bør der saavidt muligt sørges for, at giftige eller eksplosive Luftarter, Røg, Støv og stærk Hede, Damp og Stank, som kan udvikle sig i enkelte Arbejdsrum og under visse Dele af Bedriften, fjernes og tillige saa vidt muligt hindres i at trænge ind i andre Arbejdsrum.

Adgang til Arbejdsrum, i hvilke giftige Stoffer forarbejdes eller benyttes, skal være forbudt alle uvedkommende. Giftstoffer bør opbevares paa forsvarlig Maade.

Større Beholdere, hvori der koges eller smeltes, samt Beholdere med ætsende eller paa anden Maade farlige Stoffer, kan forlanges skærmet, saaledes at Arbejderne værnes imod at falde eller træde i Beholderne. Denne Bestemmelse gælder ogsaa for Mejerivirksomheder.

Tapeter paa Vægge og Lofter kan forbydes i Lokaler, hvor Anvendelse af dem maa anses for uheldig i hygiejnisk Henseende. Saavel Vægge og Lofter som navnlig Gulve skal jævnlig rengøres, i hvilken Henseende Tilsynet — i Mangel af Regulativ-Bestemmelser — kan give nærmere Forskrifter. Hvor Sundhedshensyn kræver det, og Forholdene efter Tilsynets Skøn tillader det, skal kalkpudsede Vægge og Lofter kunne fordres hvidtet, dog højst en Gang aarlig og paa et for Virksomhedens Drift passende Tidspunkt.

§ 8.

Belysning af Arbejdsrum skal være tilstrækkelig til Arbejdets Udførelse; for saa vidt kunstig Belysning benyttes, skal Anbringelsen af samme være forsvarlig. I Arbejdsrum, i hvilke der findes eller kan udvikle sig eksplosive eller let antændelige Luftarter, Dampe eller Støv, skal den kunstige Belysning ske paa betryggende Maade.

Hvor Arbejdet foregaar i lukket Rum, og det skønnes gørligt uden uforholdsmæssig Udgift, kan Tilsynet paabyde Opvarmning af Arbejdslokalerne. Tilsynets Afgørelse i saa Henseende kan paaankes til Indenrigsministeren.

§ 9.

Paa eller ved Arbejdsstedet skal der være Adgang for Arbejderne til at nyde deres Maaltider under Tag og, hvor Forholdene tillader det, i opvarmet Rum i den kolde Aarstid. Under alle Forhold skal der være

Adgang for Arbejderne til at faa varmet deres Middagsmad, hvor denne maa indtages paa Arbejdsstedet. Under Forhold, hvor Sundhedshensyn kræver, at visse Arbejdsrum ikke bør benyttes til Indtagelse af Maaltider, kan det ved de i § 10 ommeldte Regulativer eller — hvis Regulativ ikke er udfærdiget — ved Tilsynets Bestemmelse kræves, at andet hertil passende Rum anvises, om fornødent ved Indretning af en særlig Spisestue.

§ 10.

Indenrigsministeren kan efter Arbejdsraadets Indstilling udstede Regulativer gældende saavel for Arbejdsgivere som for Arbejdere og indeholdende Bestemmelser om, hvilke Fordringer der indenfor de i nærværende Lov angivne Grænser skal stilles til de enkelte Arter af Virksomheder under Hensyntagen til de beskæftigede Arbejderes Antal, dels angaaende Arbejdslokalernes Størrelse, Indretning, Belysning, Opvarmning, Ventilation og om Adgangene til alle Lokaler, dels om Orden og Renlighed saavel i de egentlige Arbejdsrum som paa Trappegange, i Korridorer, Garderober, Spise-, Hvile-, Vaske- og Nødtørftsrum.

For saa vidt Regulativets Bestemmelser vedrører Bygningsforanstaltninger, bliver det i Regulativet at bestemme, om og i saa Fald i hvilket Omfang saadanne Foranstaltninger kan bringes til Anvendelse for bestaaende Virksomheders Vedkommende, dog saaledes, at der ikke skal kunne kræves saadanne Ændringer, som medfører omfattende Bygningsforanstaltninger, forinden et Tidsrum af 10 Aar er forløbet efter Regulativets Ikrafttræden, medmindre den paagældende Virksomheds Anlæg i Henseende til Bygningsforhold undergaar væsentlig Omdannelse. Dette gælder uden Hensyn til, om Virksomheden skifter Bruger. Det skal derhos være overladt Direktøren for Tilsynet med Indenrigsministerens Samtykke at lempe de i Regulativet givne almindelige Forskrifter saaledes, at der i det enkelte Tilfælde kun kræves, hvad der efter hans Skøn lader sig gøre efter de foreliggende Forhold.

Regulativernes Bestemmelser kan gøres anvendelige paa større Andenhaands- og Udlejningsværksteder (§ 4). For de mindre Virksomheder af denne Art kan særligt Regulativ udfærdiges. Det bliver i de paagældende Regulativer at fastsætte, hvorledes Grænsen skal drages mellem større og mindre Virksomheder.

Spørgsmaalet om de i et Regulativ givne Forskrifters Lovmedholdelighed kan af den Arbejdsgiver, hvem Paabud i Medfør af Regulativet er givet, indbringes for de almindelige Domstole.

Ved Udarbejdelsen af Regulativer for de forskellige Virksomheder vil der være at indhente Erklæringer fra de paagældende Arbejdsgivere og Arbejdere eller eventuelt disses Organisationer.

Kapitel III.

Forebyggelse af Ulykkestilfælde ved Brug af Maskiner.

§ 11.

Bestemmelserne i nærværende Kapitel er anvendelige paa enhver Maskine paa Landjorden, hvis Brug kan medføre Fare for Liv eller Helbred, og som sættes i Bevægelse ved en Kraftmaskine, drevet med Damp, Vand, Vind, Gas, Petroleum, Elektricitet m. v. eller ved dyrisk Kraft, saaledes at de paagældende Forskrifter omfatter saavel Arbejdsmaskinerne som Kraftmaskinen og Drivværket med dertil hørende Hjul og Drev, Aksler, Drivremme eller Snore m. v., hvorved Kraften overføres til Arbejdsmaskinerne. For saa vidt der paa Andenhaands og Udlejningsværksteder anvendes Maskiner af ovennævnte Art, er nærværende Kapitels Regler gældende for Anvendelsen af disse Maskiner.

Ethvert Gasværk og ethvert Elektricitetsværk er pligtig til at levere Fabriktilsynet en fuldstændig Fortegnelse over samtlige Virksomheder, som ved denne Lovs Ikrafttræden erholder Kraft fra Værket til Motorer paa ½ Hestekraft og derover med Angivelse af de benyttede Motorers Størrelse. — Værkerne er end-

videre pligtige til efter nærmere Aftale med Arbejds- og Fabriktilsynet een Gang hvert Kvartal at tilstille dette en fuldstændig Fortegnelse over de Virksomheder, i hvilke der efter Afgivelsen af sidste Fortegnelse er sket Ændringer med Hensyn til Levering af Drivkraft fra Værket med Opgivelse af Motorernes Størrelse.

Den, der direkte til Brugeren leverer Dampmaskiner, Petroleumsmotorer, Vindmotorer samt Gasmotorer med egen Gastilvirkning, er pligtig til paa dertil bestemte Blanketter at meddele Fabriktilsynet Navn og Adresse paa Modtageren samt Motorens Art og Størrelse. De hertil brugelige Anmeldelsesblanketter udleveres af Tilsynet uden Vederlag.

§ 12.

a. De paa *Kraftmaskinen* anbragte bevægelige Dele skal være saaledes indhegnet eller dækket, at den, der passer Maskinen, ikke er udsat for Fare under sin Gerning. Naar Maskinen er anbragt i Rum, hvor der er Færdsel, skal den være saaledes indhegnet, at ikke andre end de, der passer Maskinen, under deres sædvanlige Syssel er udsatte for at komme i Berøring med dens løbende Dele.

Kraftmaskiner skal være indrettet og anbragt saaledes, at Igangsætningen under Iagttagelse af fornøden Forsigtighed kan foregaa farefrit. Nærmere Regler i saa Henseende kan udfærdiges af Indenrigsministeren.

I *Trækgange* (Hestegange) skal alle Tandhjul, Drev og lignende samt den fra Omgangen til Arbejdsmaskinen førende Aksel med tilhørende Muffer og Koblinger være dækket, medmindre de er hævede 2 Meter over Banen.

b. De løbende Dele af *Drivværket*, ved hvilket Kraften overføres fra Kraftmaskinen til Arbejdsmaskinerne, skal, naar de ikke er hævede mindst 1,9 Meter over Gulvet, være saaledes indhegnet eller dækket, at de ikke kan medføre Fare for de Personer, som færdes paa Arbejdsstedet. Paa liggende og staaende Aksler samt de paa samme anbragte Kamhjul, Skiver, Muffer og desl. maa der ikke, uanset deres Afstand over Gulvet, findes fremstaaende Dele, saasom Universalkoblinger, Smørekopper, Skrueringe, Skruehoveder, Søm, Kiler o. desl., uden at disse er dækkede paa betryggende Maade. Drivremme og Drivsnore maa ikke være samlet ved fremspringende Dele, som kan gribe fat under Maskineriets Gang. Elektriske Ledninger skal være indrettet i Overensstemmelse med de i Medfør af Lov Nr. 77 af 19. April 1907 gældende Forskrifter.

I Møller og Vindmotorer skal alle løbende Dele være behørig dækket overalt, hvor man ved at færdes paa Trapper, Opgange, Platforme o. desl. kan komme i Berøring med dem. Fra nævnte Paabud undtages dog fritstaaende glatte Aksler af over 20 Centimeters Tværsnit.

c. *Arbejdsmaskinerne* skal være saaledes indrettet og opstillet og de ved dem værende farlige Dele være saaledes indhegnet eller dækket, at Personer ikke er udsatte for under deres sædvanlige Syssel eller i Forbigaaende at komme i Berøring med de løbende Dele. De skal under Brugen være opstillet saaledes, at de ikke uforsætlig lader sig forskyde.

Enhver Arbejdsmaskine skal, naar Tilsynet skønner det nødvendigt, umiddelbart ved selve Arbejdspladsen kunne standses og udløses af sin Forbindelse med Kraftmaskinen ved særlig Indretning.

d. Elektriske *Stærkstrømsanlæg* skal være indrettet i Overensstemmelse med de i Lov Nr. 77 af 19. April 1907 eller i Medfør af samme gældende Forskrifter.

Naar den frie Brug af Maskinerne, Arbejdets Beskaffenhed eller andre Forhold lægger særlige Hindringer i Vejen for Gennemførelse af de i denne Paragraf fastsatte Bestemmelser, kan Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet tilstaa Lempelser.

(Fortsættes.)

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 51 ❋ KØBENHAVN DEN 21. JUNI 1913 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Fabriksloven.

Fabriksloven.

(II.)

§ 13.

Vandmotorer samt Vandløftningsredskaber skal være forsvarligt omgærdet, og skal der i det tilstrømmende Vand være anbragt en stærk Rist med ikke større Aabning end 8 cm mellem Stængerne ved Overfaldshjul og Turbiner og 25 cm ved Underfaldshjul; aabent Vand mellem Risten og Drivværket skal være tildækket.

Uden om Vindmøller skal der være et forsvarligt Rækværk, saaledes at uvedkommende kun ved Uagtsomhed kan komme i Berøring med Vingerne.

§ 14.

Gulvene i Arbejdsrummene i Nærheden af Maskiner og Fordybninger, i hvilke Dele af Drivværket bevæger sig, skal enten holdes saaledes rene, at Olie og Smørelse ikke gør dem slibrige, eller bestrøs med Sand eller lignende.

Ethvert Rum, hvori der er opstillet en Maskine, som betjenes af Arbejdere, skal under hele Arbejdstiden være saaledes oplyst ved Dagslys eller kunstig Belysning, at alle løbende Dele af Maskinen, som under Driften kan medføre Fare for Arbejderne, tydeligt kan iagttages.

Enhver Fordybning, i hvilken et Svinghjul, Drivhjul eller en Remskive bevæger sig, skal, naar den ikke er beskyttet paa anden Maade, være sikkert indhegnet tæt ved Kanten.

De til Færdsel bestemte Gange i de Rum, hvor Maskinerne findes, skal have en saadan Bredde og Højde og holdes fri i et saadant Omfang, at Færdselen kan finde Sted under betryggende Forhold.

Andre Mellemrum mellem Maskinerne skal betryggende afspærres, saa længe Maskinerne er i Gang, for saa vidt dette ikke hindrer Maskinens frie Benyttelse, hvilket Tilsynet kan afgøre efter Samraad med Ejeren (Brugeren).

De Rum, i hvilke Maskiner, som kan foraarsage Udvikling af sundhedsskadelige Luftarter eller frembringe stærk Opvarmning, er anbragt, skal efter Tilsynets Skøn være forsvarligt ventileret samt være forsynet med direkte Adgang til det fri.

§ 15.

Kraftmaskinen maa ikke sættes i Gang, forinden dette er meddelt Arbejderne ved et Signal, der kan høres tydeligt i alle de Arbejdsrum, hvori der findes Maskiner, som skal sættes i Bevægelse.

I Virksomheder, der indrettes, efter at nærværende Lov er traadt i Kraft, samt saa vidt muligt ogsaa i de før Lovens Ikrafttræden indrettede Virksomheder skal der i ethvert Arbejdsrum, hvori der benyttes Maskiner, som bevæges af Kraftmaskinen, findes Indretninger, ved hvis Hjælp man straks kan udløse samtlige Maskiners Forbindelse med Kraftmaskinen eller standse selve Drivværket. Hvor Forholdene ikke tillader dette, skal der kunne gives Stoppesignal til Kraftmaskinen.

Anvendes dyrisk Kraft, og Forbindelsen mellem Hestegangen og

Arbejdsmaskinen ikke paa anden Maade afbrydes, skal der standses og kobles fra, saa snart der er raabt Holdt eller givet Stoppesignal, og der maa ikke kobles til, forinden det ved Raab eller paa anden Maade er tilkendegivet, at Maskinen skal sættes i Virksomhed. Ved Nyanlæg skal der være Indretning til at udløse Drivværkets Forbindelse med Hestegangen.

Naar Kraftmaskinen driver flere selvstændige Bedrifter, skal Drivværket i enhver af Bedrifterne kunne standses, uafhængigt af, om Kraftmaskinen vedbliver at være i Gang. Det paahviler Ejeren af Kraftmaskinen at sørge for, at denne Bestemmelse fyldestgøres.

Rensning, Smøring og Eftersyn af Akselledninger og Maskiner under Gangen maa kun foretages, for saa vidt det kan ske uden Borttagelse af de i § 12 nævnte Beskyttelsesmidler, eller uden at Arbejdernes Klæder er udsatte for at komme i Berøring med de løbende Dele af Maskinen.

Under særlige Forhold kan Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet tilstaa Lempelser fra de i nærværende Paragraf fastsatte Bestemmelser.

§ 16.

Udenfor Landbruget maa Børn, der ikke er lovligt udskrevne af Skolen, ikke benyttes til Arbejde ved de i nærværende Kapitel omhandlede Maskiner, jfr. § 20.

Til Arbejde ved de i dette Kapitel omhandlede Landbrugsmaskiner maa Børn under 10 Aar ikke benyttes, og hvis de er under 12 Aar, kun naar det sker under umiddelbart og stadigt Tilsyn af en af Forældrene. Denne sidste Bestemmelse angaar dog ikke Børns Benyttelse til at køre i en Hestegang.

Unge Mennesker af begge Køn fra Udskrivning af Skolen til 16 Aars Alderen maa ikke benyttes til selvstændig at passe Maskiner, som ifølge Indenrigsministerens Bestemmelse maa anses som farlige, eller til at udføre Arbejder ved Maskiner, hvorved der udkræves særlig Forsigtighed, saasom Paalægning af Remme, Snore og deslige eller til Rensning, Smøring og Eftersyn af Akselledninger eller andre Dele af Maskineriet, medens dette er i Gang; dog undtages herfra Paalægning af Remme imellem Forlagstøj og visse Arbejdsmaskiner efter nærmere Bestemmelse af Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet. Samme Forbud gælder for Kvinder uden Hensyn til Alder, medmindre de er klædte i en Dragt, der i Ufarlighed skønnes at kunne ligestilles med Mænds, og ikke bærer nedhængende Haar.

§ 17.

Med Hensyn til Maskiner, ved hvilke der i særlig Grad er Grund til at befrygte Ulykkestilfælde eller Fare for Liv eller Helbred, kan der af Indenrigsministeren udfærdiges nærmere Forskrifter for deres Indretning og Benyttelse, ligesom det ogsaa af Indenrigsministeren kan paabydes, at de, som passer saadanne Maskiner, skal have aflagt en til saadan Virksomhed svarende Prøve.

Indenrigsministeren kan forbyde Brugen af saadanne Arter af Maskiner eller Maskindele, som efter Erfaring og anstillede Forsøg har vist sig særlig farlige.

§ 18.

Ingen Leverandør eller Forhandler maa udlevere saadanne Maskiner eller Maskindele, mod hvis Brug der i Henhold til § 17, 2det Stykke, er nedlagt Forbud; ej heller maa der af nogen Leverandør eller Forhandler udleveres nogen af de i nærværende Kapitel omhandlede Maskiner, uden at de til Dækning af Maskinernes Tandhjul, Drev, Knive og andre farlige Dele paabudte, forsvarligt indrettede Sikringsdele medfølger.

Derhos er enhver, som selvstændig forestaar Opstillingen af Maskineri — være sig Kraftmaskiner, Drivværk eller Arbejdsmaskiner —, ansvarlig for, at de for sammes Indretning og Opstilling givne Forskrifter er iagttagne.

Enhver, som forfærdiger, forhand-

ler eller opstiller Maskineri, er iøvrigt berettiget til at æske Arbejds- og Fabriktilsynets Udtalelse om, hvorvidt der er noget at indvende imod en planlagt Maskininstallation eller Maskinbeskyttelse.

Naar direkte Kraftudlejning finder Sted, er Ejeren af Kraftmaskinen ansvarlig for, at saadan Kraftoverføring sker paa forsvarlig Maade.

§ 19.

I Tilfælde af Uenighed mellem Fabriktilsynet (§ 32) og Ejeren eller Brugeren af en Maskine med Hensyn til de gældende Bestemmelser skal der gives Ejeren (Brugeren) Lejlighed til at udtale sig i Sagen, forinden endelig Afgørelse træffes af Indenrigsministeren, jfr. § 39, 3die Stykke.

I Tilfælde af Uenighed mellem kommunale Maskinsynsmænd (§ 32) og Ejeren eller Brugeren af en Maskine med Hensyn til de i Medfør af nærværende Lov trufne Bestemmelser kan Sagen paa Ejerens (Brugerens) Forlangende forelægges den paagældende Fabrikinspektør til Afgørelse, naar Begæring herom fremsættes senest 8 Dage efter, at Synet har fundet Sted. Er Indsigelse mod et Paabud ikke fremført inden Udløbet af denne Frist, kan Ejeren (Brugeren) ikke senere fremsætte saadan Indsigelse.

Kapitel IV.

Bestemmelser angaaende Arbejdstid m. v.

§ 20.

Børn, der endnu ikke er lovligt udskrevne fra Skolen, maa ikke anvendes til Arbejde i de Tilsynet undergivne Virksomheder.

§ 21.

Unge Mennesker af begge Køn fra Udskrivning af Skolen til 18 Aars Alderen maa ikke anvendes til det under Tilsyn inddragne Arbejde mere end 10 Arbejdstimer i Løbet af et Døgn, ejheller i Tiden før Kl. 6 Morgen eller efter Kl. 8 Aften. Denne Arbejdstid skal enten efter højst hver $4^1/_2$ samlede Arbejdstimer være afbrudt af mindst $^1/_2$ Times Hviletid eller senest 3 Timer efter Arbejdstidens Begyndelse afbrydes af et Hvil paa mindst $^1/_2$ Time og senest 6 Timer efter dettes Ophør af et Hvil ligeledes paa mindst $^1/_2$ Time. Udover de saaledes fastsatte Arbejdstimer maa de ommeldte Personer ej heller anvendes til noget Arbejde i en Fabriks eller et Værksteds Tjeneste i eller udenfor sammes Omraade. For unge Mennesker, der besøger tekniske Skoler eller Fagskoler, skal Arbejdstiden lægges saaledes, at den ikke hindrer dem i at benytte saadan Undervisning i den for de paagældende Skoler almindelige Undervisningstid, naar denne falder efter Kl. 6 Eftermiddag.

Indenrigsministeren kan dog efter Arbejdsraadets Indstilling paa derom indgivet Andragende tillade unge Arbejdere, der har fyldt 15 Aar, at arbejde i Tiden mellem Kl. 8 Aften og Kl. 6 Morgen i et i Tilladelsen nærmere fastsat begrænset Omfang, naar saadant skønnes at være nødvendigt for deres faglige Uddannelse.

§ 22.

Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet kan for unge Mennesker tilstede Undtagelser fra de i § 21 indeholdte Regler om Arbejdstidens Afbrydelse, dog at den af vedkommende Arbejdsgiver i Forslag bragte Arbejdsfordeling skal være lige saa gunstig for Arbejderne som Regelen i nævnte Paragraf. Om slige Undtagelser skal der stedse ske Indberetning til Indenrigsministeren og til Arbejdsraadet.

§ 23.

Naar Arbejds- og Fabriktilsynet finder, at visse Arter af det i § 1 omhandlede Arbejde er særlig anstrengende eller skadelige for Sundheden eller af den Beskaffenhed, at en enkelt Arbejders Uforsigtighed kan blive farlig for de øvrige Arbejdere, kan det af Arbejdsraadet bestemmes, at en Forhøjelse af de i §§ 20 og 21 fastsatte Aldersgrænser bør finde Sted for dette Arbejdes Vedkommende eller forbydes, at

Mænd under 18 Aar eller kvindelige Arbejdere deltager deri. Finder nogen sig brøstholden ved Afgørelsen, kan denne indankes for Indenrigsministeren.

§ 24.

For saa vidt Arbejde i visse Virksomheder helt eller delvis skønnes at medføre særlig Fare for de beskæftigede Arbejderes Sundhed, kan der af Indenrigsministeren efter Arbejdsraadets Indstilling sættes en Grænse for det Antal Timer i hvert Døgn, i hvilke Arbejdere over 18 Aar maa udføre saadant Arbejde. Forinden saadan Bestemmelse udfærdiges, skal der af Indenrigsministeren gives bestaaende Centralforeninger af Arbejdsgivere og Arbejdere i de under Lovens Omraade faldende Virksomheder, hvem de i Lov Nr. 81 af 12. April 1910 om Oprettelse af en fast Voldgiftsret ommeldte Beføjelser er indrømmet, Lejlighed til at afgive Erklæring i Sagen.

§ 25.

I Hvile- og Spisetider maa unge Mennesker ikke beskæftiges og ikke opholde sig i noget til Fabrikken eller Værkstedet hørende Rum, hvori der paa samme Tid arbejdes, medmindre Arbejds- og Fabriktilsynet dertil har meddelt Arbejdsgiveren skriftlig Tilladelse.

§ 26.

I Virksomheder under Arbejds og Fabriktilsynet skal alt Arbejde ophøre paa Folkekirkens Helligdage.

Indenrigsministeren bemyndiges til efter indhentet Erklæring fra Arbejdsraadet at tilstede Undtagelse fra fornævnte Regel i følgende Tilfælde:

a. Naar de paagældende Virksomheder efter deres Natur kun kan drives paa bestemte Tider af Aaret eller er afhængige af elementære Drivkræfter eller andre uregelmæssigt virkende Forhold. Arbejderne skal i saa Fald have mindst Halvdelen af Aarets Søndage fri.

b. Naar de paagældende Virksomheder ifølge deres Beskaffenhed eller af Hensyn til Befolkningens Forsyning med daglige Livsfornødenheder kræver uafbrudt Drift. Arbejderne skal i dette Tilfælde have fri hveranden Søndag eller, for saa vidt der arbejdes med 3-Holds Drift, hver 3die Søndag.

c. Naar der imellem Arbejdsgivere og Arbejdere i den paagældende Virksomhed er afsluttet bindende Overenskomst angaaende Fastsættelsen af den samlede Arbejdsfrihed.

Saadanne af Indenrigsministeren tilladte Undtagelser kundgøres i Lovtidende.

Sætning og Trykning af Dagblade er forbudt paa Folkekirkens Helligdage fra Kl. 9 Morgen til Kl. 12 Aften.

§ 27.

Der kan af Tilsynet meddeles Tilladelse til paa Folkekirkens Helligdage at foretage uopsættelige Arbejder saasom nødvendige Renselser og Istandsættelser af Maskiner og Arbejdsredskaber. I øvrigt kan Afvigelser fra de i §§ 21, 24 og 25 fastsatte Bestemmelser ikke finde Sted, medmindre Naturomstændigheder, Ulykkeshændelser eller andre lignende uforudsete Begivenheder har forstyrret den regelmæssige Drift eller udsætter den for Forstyrrelser, i hvilket Tilfælde Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet paa derom indgivet skriftligt Andragende for en i Tilladelsen nærmere begrænset Tid kan tilstede saadan Afvigelse, indtil den regelmæssige Drift atter er tilvejebragt eller sikret Tilsynet har til Indenrigsministeren at gøre Indberetning om enhver saadan Tilladelse. Det skal dog, naar et Arbejdes Udførelse efter sin Natur ikke kan opsættes, eller naar en indtraadt Forstyrrelse eller Skade kræver uopholdelig Udbedring, være tilstrækkeligt, at skriftlig Meddelelse om den derved nødvendiggjorte Afvigelse fra de foranførte Forskrifter samtidig med Arbejdets Paabegyndelse gennem vedkommende Fabrikinspektør afgives til Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet (§ 31).

Kapitel V.

Forskellige Bestemmelser.

§ 28.

Der skal ved ethvert Arbejdssted, for hvilket Reglerne i Kapitel IV er

gældende, føres Register over de i samme arbejdende Personer under 18 Aar, indeholdende Oplysning om de paagældendes Navn, Opholdssted og Alder efter vedlagte Fødselsattester, samt de yderligere Oplysninger, som maatte findes tjenlige af Indenrigsministeren, der fastsætter Registrenes nærmere Indretning.

Forinden nogen Arbejdsgiver antager en Person under 18 Aar til Arbejde, som omhandles i § 1, jfr. § 4, eller til Arbejde, for hvilket der i Medfør af Bestemmelsen i § 2 er fastsat Indskrænkninger, skal han forvisse sig om sammes Alder. I dette Øjemed skal vedkommendes Alder oplyses ved en Fødselsattest.

Arbejdsgiveren skal derhos ved en efter hans Begæring af en autoriseret Læge foretagen Undersøgelse senest 4 Uger efter Antagelsen, for saa vidt vedkommende forbliver hos Arbejdsgiveren, sikre sig Bevis for, at den paagældendes legemlige Udvikling eller Helbredstilstand ikke skønnes at være til Hinder for, at at han anvendes til det Arbejde, som han skal udføre.

Betalingen for Undersøgelsen og Udstedelsen af Lægeattest udredes af Arbejdsgiveren. For den første Udstedelse af Fødselsattest til Forevisning ved den heromhandlede Lejlighed gives ingen Betaling.

Nærmere Regler for den i nærværende Paragraf omhandlede Lægeundersøgelse kan efter Sundhedsstyrelsens Indstilling og efter Samraad med Justitsministeren fastsættes af Indenrigsministeren, der paa lige Maade fastsætter en Takst for den paagældende Lægeattest.

Bestemmelserne i denne Paragraf gælder ogsaa for Mejerivirksomheder.

§ 29.

Ingen kvindelig Arbejder maa i de første 4 Uger efter sin Nedkomst indtræde i det i § 1, 1ste Stykke, omhandlede Arbejde, medmindre det ved Lægeattest godtgøres, at dette kan ske uden Skade for hendes egen eller Barnets Sundhed.

Den Hjælp, der af det offentlige ydes i det Tidsrum, i hvilket en Kvinde efter ovenstaaende Bestemmelse ikke har kunnet genindtræde i det omhandlede Arbejde, skal ikke have Fattighjælps Virkninger, for saa vidt Moderen, medmindre Sygdom eller Barnets Død forhindrer det, har sit Barn hos sig.

Den Understøttelse, som ifølge det foranstaaende ikke skal have Fattighjælps Virkning, kan i Kjøbenhavn udbetales efter Kommunalbestyrelsens Bestemmelse og under dens Kontrol gennem en Sygekasse eller en velgørende Forening og skal udenfor Kjøbenhavn udbetales gennem Hjælpekassen.

I Virksomheder, hvor 25 Kvinder eller derover er beskæftigede, skal der være et særligt, i den kolde Aarstid opvarmet Lokale, hvor de arbejdende Mødre kan give Die.

§ 30.

Naar Virksomheder beskæftiger Arbejdere i disses Hjem, gælder for saadant Arbejde følgende Bestemmelser:

1. Der kan af Indenrigsministeren efter Arbejdsraadets Indstilling udfærdiges særlige, for Hjemmene afpassede regulativmæssige Forskrifter (jfr. § 10) vedrørende de Forhold, under hvilke Arbejdet foregaar i Rum, der benyttes til Arbejdssted foruden at tjene til Bolig.
2. Naar det findes, at visse Arter af erhvervsmæssigt Arbejde er særlig skadelige for Sundheden eller forbundne med Fare for Liv og Lemmer, kan Indenrigsministeren udstede Forbud mod, at saadant Arbejde foretages i Arbejderens Hjem.

Naar de i Medfør af fornævnte Bestemmelser gældende Paabud skal træde i Kraft, paahviler det enhver af de paagældende Arbejdsgivere, som overdrager Arbejde til Udførelse i Arbejdernes eget Hjem, paa dertil bestemte Blanketter, der uden Betaling skal udleveres hos Arbejds- og Fabrikstilsynet, at gøre Anmeldelse til samme om de beskæftigede Hjemmearbejderes Navn, Bopæl og Alder. Denne Anmeldelse skal for

de Virksomheder, der bestaar paa det Tidspunkt, da saadant Paabud træder i Kraft, finde Sted i Løbet af 30 Dage; for Virksomheder, som efter dette Tidspunkt kommer ind under Bestemmelsen, skal Anmeldelse ske i Løbet af 8 Dage. Om Inddragelse, Paaanke m. v. gælder i øvrigt Reglerne i § 3.

Enhver Arbejdsgiver, hvis Virksomhed efter foranstaaende Bestemmelse inddrages under Tilsyn, er pligtig til efter nærmere Forskrift af Indenrigsministeren at lade føre et særskilt Register, der indeholder Oplysninger om de paagældende Hjemmearbejderes Navn, Bopæl og Alder.

Tilsynet har Adgang til Arbejdsstederne i Hjemmene, dog kun efter særlig Bemyndigelse fra Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet og i saa Fald efter særlige Regler, der bliver at fastsætte i de ovenfor under Punkt 1 nævnte regulativmæssige Forskrifter.

Kapitel VI.
Tilsynet og Arbejdsraadet.
§ 31.

Arbejds- og Fabriktilsynet ledes af et under Indenrigsministeren henlagt Direktorat, hvis Chef er Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet, der udnævnes af Kongen og lønnes med 6000 Kr. aarlig, stigende hvert 4de Aar med 400 Kr. indtil 7200 Kr. Under Direktoratet ansættes to Kontorchefer, henholdsvis med socialøkonomisk og med teknisk Uddannelse, som udnævnes af Kongen og lønnes hver med 4000 Kr. aarlig, stigende hvert 4de Aar med 500 Kr. indtil 5500 Kr. samt en Bogholder, der lønnes med 3000 Kr. aarlig, stigende hvert 4de Aar med 250 Kr. indtil 4000 Kr., og en teknisk uddannet Fuldmægtig, der lønnes som Fabrikinspektører under Arbejds- og Fabriktilsynet; de to sidstnævnte Tjenestemænd udnævnes og afskediges af Indenrigsministeren.

Ved Beregningen af Alderstillæg for Kontorchefer medregnes 4 Aar af deres Tjenestetid i deres hidtilværende Stillinger under Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet. Har denne deres Tjenestetid ikke udgjort 8 Aar, medregnes dog kun Halvdelen af Tjenestetiden.

Udgifter til Kontorhold for Direktoratet fastsættes ved de aarlige Finanslove.

En ved Arbejds- og Fabrikstilsynet ansat Tjenestemand kan af Indenrigsministeren tilforordnes det ved Lov Nr. 4 af 7. Januar 1898 om Arbejdernes Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde i visse Virksomheder oprettede Arbejderforsikringsraad.

Under Indenrigsministerens Overledelse paahviler det Arbejds- og Fabrikstilsynet at udføre det Politimestrene ved Lov Nr. 23 af 24. Marts 1875, jfr. Lov Nr. 31 af 5. 1909, paahvilende Tilsyn med Dampkedler paa Landjorden, ligesom at udføre de Forretninger, som ved Lov Nr. 39 af 1. April 1896 om Pasning af Dampkedler paa Landjorden, jfr. Lov Nr. 199 af 16. Decbr. 1904, er henlagte til Arbejds- og Fabriktilsynet.

Indenrigsministeren udfærdiger efter indhentet Betænkning fra Arbejdsraadet nærmere Forskrifter for Arbejds- og Fabriktilsynets hele Virksomhed, hvilke Forskrifter bliver at offentliggøre. — For saa vidt der af Direktøren udstedes særlige Instruktioner til Vejledning for Tilsynspersonalet, skal disse tilstilles Indenrigsministeren, Sundhedsstyrelsen og Arbejdsraadet.

I Sager angaaende sundhedsmæssige Forhold, der afgøres efter nærværende Lov, bliver der at indhente Betænkning fra de paagældende Sundhedsmyndigheder, som derhos holdes underrettet om, hvilke Arter af Virksomheder der er inddraget under Arbejds- og Fabriktilsynet.

§ 32.

Det stedlige Tilsyn varetages *enten* af Fabrikinspektører (mandlige eller kvindelige) under Arbejds- og Fabriktilsynet (§ 33), til hvis Medhjælp der kan ansættes mandlige eller kvindelige) Tilsyns-Assistenter, *eller* af komnunale Maskinsynsmænd (§ 35).

Under det kommunale Tilsyn henhører: 1) Samtlige Landbrugsbedrifter, Kornmøller og Foderstofforretninger med Undtagelse af saadanne, i hvilke der anvendes Maskinanlæg paa mindst 16 Hestekraft, samt saadanne, i hvilke der som Drivkraft anvendes Damp eller Generatorgas, og 2) Bedrifter udenfor Landbruget, hvis Anlæg af den paagældende Fabrikinspektør skønnes at frembyde ringe Fare.

Alle andre Bedrifter eller Anlæg, som inddrages under Tilsyn efter nærværende Lovs § 1, jfr. § 4, henhører under Fabrikinspektørernes Tilsyn. I Tvivlstilfælde afgør Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet, om en Bedrift eller et Anlæg skal henhøre under Fabriktilsynet eller under det kommunale Maskintilsyn.

For de sundhedsmæssige Foranstaltningers Vedkommende deltager Embedslægerne under Sundhedsstyrelsen i Tilsynet. Indenrigsministeren fastsætter efter Samraad med Justitsministeren nærmere Regler om Forholdet mellem Embedslægernes og Fabrikinspektørernes Tilsyn.

§ 33.

Fabrikinspektører, der udnævnes og afskediges af Indenrigsministeren, lønnes med 2,800 Kr., stigende hvert 4de Aar med 250 Kr. til 3,800 Kr. Desuden tillægges der hver Fabrikinspektør en Kontorholdsgodtgørelse af 200 Kr. aarlig. Ved Overgang fra Stillingen som teknisk Fuldmægtig til Stillingen som Fabrikinspektør eller omvendt bevares den i den tidligere Stilling ifølge Tjenestetiden erhvervede Ret til Alderstillæg.

Tilsyns-Assistenter udnævnes og afskediges ligeledes af Indenrigsministeren og lønnes med 1800 Kr.. stigende hvert 4de Aar med 250 Kr. indtil 2800 Kr. Saafremt en Tilsyns-Assistent med højest Lønning forfremmes til Fabrikinspektør, tilstaas der den paagældende et personligt Tillæg af 200 Kr., som bortfalder ved Alderstillæg.

Antallet af Fabrikinspektører og Tilsyns-Assistenter bestemmes ved de aarlige Finanslove. Indtil anden Bestemmelse er truffet ved Finanslov eller Tillægsbevillingslov, kan der ansættes indtil 20 Fabrikinspektører og 7 Tilsyns-Assistenter, jfr. herved § 47.

Paa Rejser oppebærer Direktøren og Kontorcheferne i Dagpenge for et helt Døgn 10 Kr. og for en enkelt Dag med mindst 8 Timers Fraværelse 6 Kr. For Fuldmægtigen, Fabrikinspektører og Tilsyns-Assistenter beregnes ved Fraværelse fra Hjemstedet af over 8 Timer og i en Afstand af mindst 8 Kilometer i Dagpenge 50 Øre for hver af de første 6 Timer og derefter 30 Øre for hver følgende Time, medens Indrigsministeren ved længere Tids Ophold under Vakancer eller til midlertidig Tjeneste udenfor Hjemstedet fastsætter Dagpengene indenfor de angivne Grænser. For Rejser indenfor København og Frederiksberg beregnes ikke Dagpenge. De til Befordringsgodtgørelse fornødne Beløb bevilges ved de aarlige Finanslove.

§ 34.

Fabrikinspektørerne og de i § 31 nævnte Tjenestemænd er pensionsberettigede efter Pensionsloven af 5. Januar 1851 og skal sikre Enkeforsørgelse efter Enkeforsørgelsesloven af s. D. Ved Beregning af Pension tages dog ikke Hensyn til Tjenestetid forinden det fyldte 25de Aar. Reglerne i Pensionsloven af 5. Januar 1851 kommer ligeledes til Anvendelse paa de paagældendes Efterladte, dog at Børneunderstøttelsernes Beløb for de ministerielt udnævnte Tjenestemænds efterladte indenfor de i Pensionsloven givne Rammer fastsættes af Finansministeren. For de nuværende Inspektører, der i sin Tid af Justitsministeriet er beskikkede som Assistenter under Fabriktilsynet (Lov Nr. 56 af 12. April 1889 § 12, jfr. Lov Nr. 14 af 19. Februar 1892 og Lov Nr. 33 af 19. Marts 1898) beregnes Alderstillæg og Pensionsret fra Tidspunktet for deres Ansættelse som Assistent; for de øvrige Inspektører samt for Bogholderen (Lov Nr. 171 af 6. April 1906 § 20) fra Tidspunktet for deres An-

sættelse i de paagældende Stillinger. Tjenestetiden i de hidtilværende Stillinger som Sekretær og teknisk Ekspeditionsfuldmægtig under Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet medtages ved Beregning af de paagældende Tjenestemænds Pensionsret som pensionsgivende Tjenestetid; det samme gælder for Fabrikinspektørerne, Bogholderen og den tekniske Fuldmægtig, naar disse Tjenestemænd overgaar i anden pensionsberettiget Stilling.

Tilsyns-Assistenterne opnaar Pensionsret efter Reglerne i Pensionsloven af 5. Januar 1851, naar de efter det fyldte 25de Aar har tilbagelagt en Tjenestetid af 10 Aar, saaledes at den pensionsgivende Tjenestetid regnes fra dette Tidspunkt. Den af en Tilsyns-Assistent saaledes opnaaede pensionsgivende Tjenestetid kommer ham til gode, naar han gaar over i anden pensionsberettiget Stilling. De ovenfor med Hensyn til Fabrikinspektørers efterladte givne Regler gælder ogsaa for pensionsberettigede Tilsyns-Assistenters efterladte.

Saafremt Tilsyns-Assistenterne er gifte, afkortes der 5 pCt. i deres Lønning for at anvendes til Enkeforsørgelse. Hel eller delvis Fritagelse for denne Afkortning kan dog finde Sted, naar det for Finansministeren godtgøres, at der paa anden betryggende Maade er sikret Enken for Livstid en aarlig Indtægt. Anvendes det afkortede Beløb til at sikre Enken Overlevelsesrente i den af Staten garanterede Forsikringsanstalt, skal Tegning af saadan Overlevelsesrente finde Sted under samme Vilkaar, som ifølge Lov af 5. Januar 1851 er gældende for de af Embedsmænd for deres Enker tegnede Overlevelsesrenter.

§ 35.

Maskinsynsmændene vælges af de kommunale Raad, een for hver Kommune, hvor ikke dennes Udstrækning eller andre særlige Grunde taler for en Deling af samme i flere Kredse med hver sin Maskinsynsmand. Paa samme Maade vælges efter det kommunale Raads Bestemmelse een eller flere Stedfortrædere til at udføre Hvervet i Tilfælde af, at Maskinsynsmanden har Forfald. Til Hvervet skal saa vidt muligt vælges maskinkyndige Mænd.

Maskinsynsmændene vælges for 4 Aar, men kan genvælges. Ingen, der har opnaaet en Alder af 60 Aar, er pligtig at modtage Valg som Maskinsynsmand; ej heller er den, som har været Maskinsynsmand i 4 Aar efter hverandre, pligtig at modtage Genudnævnelse førend efter Forløbet af 4 Aar. En Fabrikinspektør kan ikke vælges som Maskinsynsmand. Om i øvrigt nogen har gyldig Grund til at fordre sig fritaget for Valg som Maskinsynsmand, afgøres af Byraadet eller Sogneraadet (Distriktsraadet), hvis Kendelse herom af den paagældende kan paaankes henholdsvis til Inderigsministeren eller Amtsraadet.

Ingen Maskinsynsmand kan udføre nævnte Tilsyn i Tilfælde, hvor han selv er økonomisk interesseret.

De kommunale Raad kan afskedige Maskinsynsmændene, ligesom ogsaa Direktøren for Tilsynet kan kræve saadanne afskediget; dog er den afskedigede berettiget til at forelægge Sagen henholdsvis for Indenrigsministeren eller Amtsraadet, førend Afskedigelsen fuldbyrdes.

Maskinsynsmændene erholder som Honorar 1 Krone aarlig for hver Bedrift eller bevægelig Motor, som er undergivet deres Tilsyn. Paa Landet afholder Sognekommunen foreløbig disse Udgifter og faar ved Aarsregnskabets Afslutning Beløbet erstattet af Amtskommunen, der atter faar sin Udgift dækket af Statskassen; samme Regler gælder for Købstadkommuner paa Bornholm. De øvrige Købstadkommuner afholder ligeledes foreløbig de paagældende Udgifter, som ved Aarsregnskabets Afslutning dækkes af Statskassen.

(Fortsættes.)

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 1054
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 52 ❋ KØBENHAVN DEN 28. JUNI 1913 ❋ 9. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Fabriksloven. Dom af Hof- og Stadsretten mod Murersvendenes Fagforening i København. Lønbevægelser og Konflikter (Bødkerne paa »Skandinavisk amerikansk Petroleumsselskab«. Skibstømrerne i Aalborg og Frederikshavn).

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Juni 1913.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Juli 1913.

Fabriksloven.

(III.)
(Slutning).

Maskinsynsmændene anskaffer for Kommunens Regning en efter Direktoratets (§ 31) Bestemmelse indrettet Protokol, i hvilken samtlige under Tilsyn værende Bedrifter opføres hver paa sit Folio. I denne Protokol noteres de foretagne Syn og Ekstrasyn med Dato og Aar. Kommunalbestyrelsen paaser, at samtlige Bedrifter er synede i Aarets Løb, og udbetaler derefter Honoraret til Maskinsynsmanden.

For saa vidt Mangler forefindes, skal Maskinsynsmanden inden 2 Maaneders Forløb foretage et Eftersyn for at paase, om Manglerne er afhjulpne; for dette Ekstrasyn skal Brugeren af de paagældende Maskiner til Synsmanden udrede et Vederlag af 1 Kr.

Hvis det ved et saadant Ekstrasyn viser sig, at der endnu findes Mangler, skal Maskinsynsmanden indberette dette til vedkommende Politimester. Politimesteren er pligtig til skriftlig at meddele Maskinsynsmanden Sagens Udfald.

Maskinsynsmændene udøver deres Hverv paa eget Ansvar, men under Vejledning af Fabrikinspektørerne. Denne Vejledning skal bl. a. bestaa i Afholdelse af Møder, hvor vedkommende Fabrikinspektør forklarer Beskyttelsesforanstaltninger ved de almindelig forekommende Maskiner m. v., og hvor der gives Maskinsynsmændene Lejlighed til at rette Spørgsmaal om forefaldne Tvivlstilfælde. Maskinsynsmændene er pligtige til at give Møde, naar de tilsiges af Fabrikinspektøren, medmindre de har lovligt Forfald, hvilket skriftligt skal meddeles Fabrikinspektøren. Der tillægges hver af de mødende Maskinsynsmænd Befordringsgodtgørelse efter nærmere af Indenrigsministeren fastsatte Regler samt 4 Kr. i Dagpenge. Maskinsynsmændenes Dagpenge, Befordringsgodtgørelse og Udgifter til Protokoller udredes foreløbig af Kommunerne, der ved Aarsregnskabets Afslutning faar disse Udgifter dækket af Statskassen.

Kommunalraadene er pligtige til at meddele den paagældende Fabrikinspektør, hvem der er valgt til Maskinsynsmænd og Stedfortrædere for den paagældende Kommune. Denne Meddelelse skal gives senest 8 Dage, efter at Valget er foretaget.

Indenrigsministeren udfærdiger nærmere Instruks for Maskinsynsmændene og vejleder de kommunale Raad til Gennemførelse af denne Tilsynsvirksomhed.

Med Udgangen af Juni 1913 afgaar samtlige ifølge § 15 i Lov Nr. 56 af 12. April 1889 udnævnte kommunale Tilsynsmænd, og nye Valg af Maskinsynsmænd foretages i Henhold til nærværende Lov.

§ 36.

Indenrigsministeren træffer Bestemmelse om Landets Inddeling i Tilsyns-Kredse og om Tilsynspersonalets Fordeling til Kredsene eller til Raadighed for Direktoratet. I hver Kreds forestaas Tjenesten af en Fabrikinspektør, der personlig — eventuelt med fornøden Medhjælp — varetager Tilsynsvirksomheden.

Til Ansættelse som Fabrikinspektør eller Tilsyns-Assistent under Arbejds- og Fabriktilsynet kræves fornøden teknisk Uddannelse. Efter Indenrigsministerens nærmere Bestemmelse skal det som almindelig Betingelse for at opnaa Udnævnelse til nævnte Stillinger kræves, at de paagældende ved en særlig Prøve har godtgjort deres Kendskab til Fabriklovgivningen og til de Tilsynets Virkeomraade vedrørende tekniske Forhold.

Tilsynspersonalet skal efter Indenrigsministerens nærmere Bestemmelse have Bopæl i den paagældende Kreds og maa ikke direkte eller indirekte være økonomisk interesseret i Virksomheder, hvormed den paagældende fører Tilsyn. Ingen af de ved Tilsynet fast ansatte Personer maa i øvrigt uden Indenrigsministerens i ethvert enkelt Tilfælde meddelte Samtykke have privat Erhverv.

§ 37.

Et Uddrag af nærværende Lov, som dertil af Indenrigsministeren kendes gyldigt, saavel som af de Forskrifter, der gives for at betrygge Overholdelse af Lovgivningen eller af de det enkelte Arbejdssted vedkommende Bestemmelser, skal tillige med en Meddelelse om den eller de tilsynsførendes Navn og Adresse opslaas i let læselig Form paa de i denne Lov omhandlede Arbejdssteder paa et for alle Arbejderne let tilgængeligt Sted.

Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet kan derhos paabyde, at der paa eller ved Maskiner, som frembyder Fare (jfr. § 11), eller paa Steder, hvor særlig farligt eller sundhedsskadeligt Arbejde udføres, anbringes Opslag om Forsigtighedsregler ved Maskinens Benyttelse eller ved Udførelsen af de paagældende Arbejder.

Endvidere skal Arbejdsgiveren paa et dertil bestemt Opslag, som uden Betaling udleveres hos Fabrikinspektørerne, med Navns Underskrift anføre den for Personer under 18 Aar eller for Kvinder under Hensyn til Lovens § 21 fastsatte Arbejdstid; denne kan bestemmes forskelligt efter Aarstiden, dog saaledes, at der ikke maa skiftes Arbejdstid mere end 4 Gange i Aarets Løb; naar Arbejdsgiveren træffer Forandringer i den en Gang fastsatte Arbejdstid, skal dette meddeles til Fabrikinspektøren, som da fremsender et nyt Eksemplar af Opslaget, paa hvilket Arbejdsgiveren straks anfører den nye Arbejdsordning.

§ 38.

Ved ethvert Arbejdssted, hvor der forefindes Maskiner af den i § 11 ommeldte Art, skal der forefindes en Bog, hvori Tilsynet efter endt Undersøgelse anfører, hvilke Sikkerhedsforanstaltninger det i Henhold til Bestemmelserne i Kapitel III og de dertil knyttede Forskrifter maatte have paabudt, samt den Tidsfrist, inden hvilken saadant Faabud skal være udført.

Saafremt der i Virksomheder, som er undergivne Tilsyn i Medfør af nærværende Lovs § 1, jfr. § 4, indtræffer Ulykkestilfælde, som foranlediger Død eller alvorligere Legemsbeskadigelse, paahviler det den, som paa Tidspunktet for Ulykkestilfældet forestaar Virksomheden, straks at gøre Anmeldelse derom til Politiet.

Skønner Politiet, at der foreligger en Overtrædelse af nærværende Lovs Bestemmelser, bør vedkommende Fabrikinspektør eller Maskinsynsmand underrettes. Der skal i saa Fald efter Begæring af Arbejderforsikringsraadet fra Direktoratet for Arbejds- og Fabrikstilsynet meddeles Raadet Oplysning om Sagens Enkeltheder.

§ 39.

Tilsynspersonalet har mod behørig Legitimation Adgang til enhver

Del af de under nærværende Lov hørende Arbejdssteder til enhver Tid ved Dag eller Nat, naar nogen sammesteds er sysselsat. Det er berettiget til at afæske enhver, der forefindes i Fabrikken eller Værkstedet, eller som formodes at arbejde eller at have arbejdet dér i Løbet af de 3 sidste Maaneder, Forklaringer. Det er endvidere berettiget til at undersøge de Registre, der i Henhold til denne Lov eller til de i Kraft af samme trufne Bestemmelser skal føres, og de Bevisligheder, der skal være til Stede i Fabrikken eller Værkstedet. Tilsynet skal undersøge enhver Klage over formentlige Brud paa nærværende Lov.

Tilsynspersonalet maa ikke benytte sin Stilling til at forskaffe sig andre Oplysninger end saadanne, der er nødvendige for Opfyldelsen af dets Hverv. Det maa ej heller give nogen Meddelelse offentlig eller privat om noget Forhold vedrørende de Tilsynet undergivne Arbejdssteder og de der arbejdende Personer, som maatte komme til de paagældendes Kundskab under Udførelsen af Tilsynstjenesten undtagen ifølge deres tjenstlige Forpligtelse.

Klage over Fabrikinspektørers eller Tilsyns-Assistenters Optræden eller over de af samme fremsatte Krav kan fremføres for Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet, der efter foretagen Undersøgelse meddeler Klageren skriftlig Underretning om sin i Sagen trufne Afgørelse, som atter kan forelægges Indenrigsministeren til Prøvelse. Klager over Embedslægers Tilsyn henvendes til Sundhedsstyrelsen og afgøres af Justitsministeren efter Samraad med Indenrigsministeren. Klageren er ikke afskaaret fra med Hensyn til de saaledes trufne Afgørelser at foranledige Spørgsmaal om Øvrighedsmyndighedens Grænser indbragte for Domstolene.

§ 40.

Det under Indenrigsministeren oprettede Arbejdsraad bestaar af en af Kongen udnævnt Formand, en af Sundhedsstyrelsens Lægeraad indenfor dets Midte valgt Repræsentant og i øvrigt af 8 af Indenrigsministeren udnævnte Medlemmer, hvoraf mindst 3 Arbejdsgivere og mindst 3 Arbejdere, og af hvilke mindst een Arbejdsgiver og een Arbejder skal være bosat udenfor København og Frederiksberg. Det skal tillades Centralforeninger af Arbejdsgivere og Arbejdere i de under Lovens Omraade faldende Virksomheder, hvem de i Lov Nr. 81 af 12. April 1910 om Oprettelse af en fast Voldgiftsret ommeldte Beføjelser er indrømmede, til enhver ledig Plads i Raadet, henholdsvis blandt de 3 Arbejdsgivere eller de 3 Arbejdere, at bringe 3 Personer i Forslag, og Indenrigsministeren er da bundet til at vælge en af disse til den ledige Plads.

Den fornødne Bevilling til Arbejdsraadet, herunder Honorar eller Dagpenge til Formanden og de øvrige Medlemmer, fastsættes ved de aarlige Finanslove.

For de 3 Arbejdsgiver- og de 3 Arbejder-Medlemmer vælges Stedfortrædere paa samme Maade som bestemt i nærværende Paragrafs 1ste Stykke med Hensyn til de paagældende Medlemmer.

Samtlige 10 Medlemmers Virketid fastsættes til 6 Aar.

Ved Behandling af Forhold vedrørende de i Lov Nr. 155 af 8. Juni 1912 om Arbejde i Bagerivirksomheder og Konditorier omhandlede Forhold tiltrædes Arbejdsraadet af en Arbejdsgiver og en Arbejder af Bagerifaget i Overensstemmelse med Reglerne i nævnte Lovs § 14.

Nærmere Regler for Raadets Forretningsgang fastsættes af Indenrigsministeren efter Forslag af Raadet.

§ 41.

Arbejdsraadet træder i Virksomhed i de i nærværende Lov udtrykkelig omtalte Tilfælde.

Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet kan æske Arbejdsraadets Erklæring om Spørgsmaal, der vedrører hans Embedsgerning.

Arbejdsraadet kan efter eget Initiativ optage til Drøftelse Sager, der falder indenfor nærværende Lovs Omraade, og udtale sig om dem

saavel overfor Regeringen som overfor Arbejds- og Fabriktilsynet. Raadet er navnlig berettiget til overfor Indenrigsministeren at fremsætte Ønsker og Forslag vedrørende Lovgivningen om Arbejderbeskyttelse.

Arbejdsraadet har aarlig til Indenrigsministeren at afgive en Beretning om sin Virksomhed samt angaaende alle de Industrien vedrørende Anliggender, der har tildraget sig Raadets Opmærksomhed i det forløbne Aar. En tilsvarende Beretning afgives af Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet. Beretningerne trykkes og tilstilles Rigsdagen, ligesom de skal findes til Salg i Boghandelen for en af Indenrigsministeren fastsat Betaling.

Kapitel VII.
Straffebestemmelser m. m.

§ 42.

Den Arbejdsgiver- eller hans Stedfortræder, der imod denne Lovs Bestemmelser anvender nogen Arbejder til Arbejde, er for hver saaledes ulovlig sysselsat Person ifaldet en Bøde af fra 10 Kr. indtil 200 Kr. Samme Bøde fastsættes for Undladelse af behørig Anmeldelse i Henhold til §§ 3—4 og for enhver anden Overtrædelse af Lovens Bestemmelser, der ikke efter Lovgivningens almindelige Regler medfører højere Straf, dog at der for Overtrædelse af Reglerne i Kapitel III kan ikendes Bøder fra 4 Kr. til 400 Kr.

Den Arbejder, der ved sit Forhold overfor de i Medfør af nærværende Lov trufne Sundheds- eller Sikkerhedsforanstaltninger hindrer disse i at virke efter deres Bestemmelse, er, for saa vidt hans Forhold ikke efter Lovgivningens almindelige Regler medfører højere Straf, ifaldet en Bøde fra 5 Kr. til 100 Kr.

Med Bøde straffes ogsaa den, som ikke efterkommer Paabud, eller som overtræder Forbud i Loven eller i Regulativ (§ 10), der angaar Orden og Renlighed i Lokalerne og Befordring af de beskæftigede Personers gode Sundhedstilstand. Gør en Arbejdsgiver sig i den Henseende skyldig, bliver Bøden fra 5 Kr. til 50 Kr.; er den skyldige Arbejder, bliver Bøden fra 2 Kr. til 10 Kr. For Overtrædelse af Bestemmelser, der ikke indeholdes i denne Lovs Kapitel III og IV, kan en Advarsel idømmes i Stedet for Bøde, hvis den paagældende ikke tidligere har været tiltalt for Overtrædelse af nærværende Lovs Bestemmelser. Kun den, der har gjort sig skyldig i Overtrædelsen, hæfter for ethvert af Overtrædelsen flydende Ansvar.

§ 43.

Dersom noget Barn er blevet anvendt til Arbejde imod Bestemmelserne i denne Lov eller en i Medfør af sammes § 2 udfærdiget Vedtægt, er den paagældendes Forældre eller andre foresatte ifaldne en Bøde af fra 2 Kr. til 20 Kr., naar det godtgøres, at saadant ulovligt Arbejde er foregaaet med disses Vidende og Villie.

§ 44.

Sager, der anlægges paa Grund af Overtrædelser af nærværende Lov eller af de i Medfør af samme udfærdigede Forskrifter, og i hvilke Straffen ikke kan overstige Bøder, behandles som offentlige Politisager, dog saaledes, at ingen Sag vedrørende de under Arbejds- og Fabriktilsynet inddragne Virksomheder kan afgøres uden Dom, medmindre Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet — om fornødent efter indhentet Betænkning fra Sundhedsstyrelsen (jfr. § 31, sidste Stykke) — deri har samtykket.

§ 45.

Alle Bøder, der udredes i Henhold til Bestemmelserne i denne Lov, tilfalder Statskassen.

§ 46.

De i almindelig borgerlig Straffelov §§ 98 og 101, jfr. § 102, indeholdte Straffebestemmelser for Forbrydelser, udøvede mod Embedsmænd, skal ogsaa komme til Anvendelse, naar de sammesteds omtalte Handlinger udøves mod Arbejds- og Fabriktilsynets Tjenestemænd samt de kommunale Maskinsynsmænd.

§ 47.

Denne Lov træder i Kraft 6 Maaneder efter, at det Numer af Lovtidende er udkommet, i hvilket den kundgøres; dog kan Lovens §§ 31—36 sættes i Kraft tidligere efter Indenrigsministerens nærmere Bestemmelse. Den ved Bestemmelsen i § 33, 3die Stykke, om Fabriksinspektørernes Antal foranledigede Afgang af to af de nuværeude Inspektører kan efter Indenrigsministerens nærmere Bestemmelse udsættes i indtil 1 Aar efter Lovens Ikrafttræden.

§ 48.

De Børn, som ved Lovens Ikrafttræden er beskæftigede i de i § 1 omhandlede Virksomheder (jfr. § 20), kan fremdeles anvendes til saadant Arbejde.

Fra det Tidspunkt, da nærværende Lov træder i Kraft, ændres § 7, 1ste Stykke, i Lov Nr. 39 af 30. Marts 1889 om Lærlingeforholdet derhen, at Arbejdstiden for Lærlinge under 18 Aar, der er anbragt hos næringsdrivende, hvis Bedrift falder ind under nærværende Lov, fremtidig bestemmes efter Reglerne i denne Lovs §§ 20 og 21, jfr. § 23.

§ 49.

Fra Tidspunktet for nærværende Lovs Ikrafttræden ophæves:

Lov Nr. 56 om Foranstaltninger til Forebyggelse af Ulykkestilfælde ved Brug af Maskiner m. m. af 12. April 1889,

Lov Nr. 71 af 11. April 1901 om Arbejde i Fabrikker og dermed ligestillede Virksomheder samt det offentliges Tilsyn dermed, samt

Lov om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage samt paa Grundlovsdag Nr. 134 af 22. April 1904 § 5.

§ 50.

De i Henhold til Lov Nr. 56 af 12. April 1889, Lov Nr. 134 af 22. April 1904 § 5 og Lov Nr. 71 af 11. April 1901 udfærdigede Anordninger, Regulativer og øvrige Forskrifter samt de Bestemmelser i kommunale Sundhedsvedtægter, som omfatter Virksomheder under Arbejds- og Fabriktilsynet, forbliver i Kraft med de Ændringer, som maatte følge af nærværende Lovs Bestemmelser.

§ 51.

Nærværende Lov gælder ikke for Færøerne, dog at Regeringen skal være bemyndiget til at sætte Bestemmelserne i Lovens Kapitel III i Kraft for disse Øer med de Lempelser, som Forholdene maatte paakræve.

Dom af Hof- og Stadsretten
mod
Murersvendenes Fagforening
i København.

Under 2. Juni har Hof- og Stadsretten afsagt Dom i en Sag, der af en Murersvend Vald. Christensen den 25. Oktbr. f. Aar var anlagt imod Murersvendenes Fagforening. Citanten søgte denne tilpligtet under en daglig Mulkt at optage ham som Medlem og at betale ham en Erstatning for Tort og Tab af 2000 Kroner.

Sagens Udgang blev den, at Fagforeningen under en daglig Mulkt af 5 Kr. tilpligtedes at optage Christensen som Medlem, at betale ham en Erstatning paa 800 Kr. med 5% Renter fra 9. Aug. f. A. samt at udrede Sagens Omkostninger.

Denne Retssag har Interesse ogsaa udenfor den direkte berørte Kreds. Enhver faglig Forening kan komme i den Situation at maatte ekskludere et Medlem eller at maatte nægte et ukollegialt Menneske Optagelse. Det er altsaa nødvendigt at affatte Foreningernes Love saaledes, at Faren for, at de borgerlige Domstole skal underkende Eksklusionen eller Nægtelsen af Optagelse, reduceres til det mindst mulige. Vi har derfor ment at burde give Organisationerne en kortfattet Fremstilling af den ovennævnte Sag.

Pligten til at optage Christensen som Medlem udleder Retten af Fagforeningens Love, som siger:

At enhver Murersvend kan og bør optages i Foreningen;

At det er enhver Murersvends Pligt ikke at arbejde sammen med

Murersvende, som ikke er Medlemmer, og

At det for Medlemmer af Foreningen kan blive nødvendigt at nedlægge Arbejdet paa et Byggeforetagende, hvor en eller flere af de arbejdende Svende ikke er Medlemmer af Fagforeningen.

Til Lovenes selvfølgelige Forudsætning, at Medlemmerne har Pligt til i alle faglige Forhold at optræde i Overensstemmelse med Foreningens Interesser, og at den, der søger Optagelse, ikke maa have gjort sig skyldig i ukollegial Handlemaade, er der tilsyneladende ikke taget mindste Hensyn.

Angaaende Erstatningsspørgsmaalet har Citanten: ». . . . overfor de Indstævntes Benægtelse ikke godtgjort særlige Skridt fra deres Side for at udelukke ham fra Arbejde . . .« Desuagtet idømmes Fagforeningen en Erstatning af 800 Kr. under Hensyn til de to sidste af de foran nævnte Lovbestemmelser, altsaa blot fordi den ikke ved sine Loves Affattelse har sikret sig den fornødne juridiske Hjemmel til en saa selvfølgelig Ting, som at nægte en Mand Optagelse, der har handlet imod Foreningens Interesser ude paa Arbejdsmarkedet.

Saa vidt vi har erfaret, vil Dommen blive appelleret til Højesteret. Der er dog, allerede nu, efter Hof- og Stadsrettens Afgørelse, al Anledning for Organisationerne til at underkaste deres Love et grundigt Gennemsyn. Findes der ikke §§, som giver det nødvendige juridiske Grundlag for Eksklusion eller Nægtelse af Optagelse, hvor Fagets Interesser kræver disse Foranstaltninger, bør man ved første Lejlighed indhente det forsømte og fremskaffe de nødvendige Lovændringer.

Lønbevægelser og Konflikter.

Bødkerne paa »Skandinavisk amerikansk Petroleumsselskab«. Ligesom med D. D. P. A, har Bødkerforbundet sluttet ny Overenskomst med ovennævnte Selskab fra 1, Maj d. A.

Efter disse nye Overenskomster forhøjedes Ugelønnen straks fra 30 Kr. til 31 Kr. 50 Øre. For Arbejde udenfor Værkstedet samt for Boring og Limning 5 Kr. 50 Øre pr. Dag, lig 33 Kr. pr. Uge. Fra 1. Maj 1915 forhøjes Ugelønnen fra 31 Kr. 50 Øre til 33 Kr., og for Arbejde udenfor Værkstedet samt Boring og Limning til 5 Kr. 75 Øre pr. Dag, lig 34 Kr. 50 Øre pr. Uge. For Uger med Helligdage betales fuld Ugeløn under Forudsætning af at Svenden har arbejdet Dagen før og Dagen efter paagældende Helligdage.

Overarbejde indtil Kl. 9 Aften og paa Søn- og Helligdage indtil Kl. 4½ Eftermiddag betales med 75 Øre pr. Time. Efter Kl. 9 Aften og Søn- og Helligdage efter Kl. 4½ Eftermiddag med 90 Øre pr. Time.

Overarbejde i Akkord betales med et Tillæg af 50 %.

Arbejdstiden paa skandinavisk Petroleumsselskab er 9 Timer daglig fra Kl. 6 Morgen til Kl. 4½ Efterm.

Paa det danske Petroleumsselskab er den i 6 Maaneder 10 Timer og de andre 6 Maaneder 9 Timer daglig. Sommerferie ydes af det skandinaviske Petroleumsselskab i 7 Dage og af Det danske Petroleumsselskab i 4 Dage med fuld Dagløn til de Bødkere, der har været beskæftiget fra den 1. Januar i det paagældende Aar.

Overenskomsterne indeholder iøvrigt de tidligere Bestemmelser angaaende Arbejdsstandsning og Vold gift.

Skibstømrerne i Aalborg og Frederikshavn. Dansk Skibstømrerforbund har afsluttet ny Overenskomster med *A/S P. Ph. Stuhrs Skibsværft* i Aalborg og *Frederikshavns Jærnskibsværft og Flydedok* indtil 1. Febr. 1916.

Timelønnen er derved hævet med 3 Øre til 46 Øre for nyt og 49 Øre for Reparationsarbejde. Enkelte af Aalborg Afdelings Medlemmer har faaet 51 Øre i Timen. Overarbejde betales med et Tillæg af 50 % til Timelønnen; Natarbejde med 100 %.

Arbejdstiden er fastsat til 9½ Time om Sommeren og 9 Timer om Vinteren.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.